

JOSTEIN GAARDER

جيهانا سۆڧيايىت

رۇمانەك دەريارەسى دېرۇكا فەلسەفە

تەڭرىن ئىشلىرى

دىان جەمىل

چۈشۈرۈش

لوک

...ناگهیا مه ونگو وی تملتفرشی فانیه بهری گو ماموستا

... ..

سۇھىيا دەمۇمىز ھىمىت و ئېقىن شەقىي ز ئور گەمىشتە مال ھەمىيەت ئىمۇ ئىزىتىكى
دەمۇمىز و ئېشان ل سەر زۇقاتى خۇە گىرو بوو، ئىرى ما وئ زۇقاتىك ھەبوو؟ ب راستى وئ
چ زۇقان نەبوون، بەلكو ب ئىنى بۇ شېقىن ل مال نەبوو و بەرى ھېتىگى وئ نامەيەك بۇ دايىكا
خۇە ئېسىبارو و گوتىبووئ گۇ دى ل دەمۇمىز ھەمىيەت ئېشانى زۇقارە مال.

- "سۆھبەت ب ئىكەنلىكى ناھىيەت سەمى، ئەزىز-ئىجادىيەت پەرستىگەنى بەكمۇ و
پەرسىيارا ئاقىل زەھەمىگە ئىش دېيىۋاتقان ئادەمنىڭ كۆل تاختى گەپتىن يىللاپرى بەكمۇ، ئۇ
دەپ بىر مەن گەپ گەپتى."

¹⁹ نعر تشیام زووتر بھگنیر مہ مال، چونکی ندم نیزیکی ناشکرا کرنا نہیںیا معزن ہووین۔

www.elsevier.com/locate/jmb

٢٢٢ ٢٢٣
 ٢٢٤ ٢٢٥
 ٢٢٦ ٢٢٧
 ٢٢٨ ٢٢٩
 ٢٣٠ ٢٣١
 ٢٣٢ ٢٣٣
 ٢٣٤ ٢٣٥
 ٢٣٦ ٢٣٧
 ٢٣٨ ٢٣٩
 ٢٤٠ ٢٤١
 ٢٤٢ ٢٤٣
 ٢٤٤ ٢٤٥
 ٢٤٦ ٢٤٧
 ٢٤٨ ٢٤٩
 ٢٥٠ ٢٥١
 ٢٥٢ ٢٥٣
 ٢٥٤ ٢٥٥
 ٢٥٦ ٢٥٧
 ٢٥٨ ٢٥٩
 ٢٦٠ ٢٦١
 ٢٦٢ ٢٦٣
 ٢٦٤ ٢٦٥
 ٢٦٦ ٢٦٧
 ٢٦٨ ٢٦٩
 ٢٧٠ ٢٧١
 ٢٧٢ ٢٧٣
 ٢٧٤ ٢٧٥
 ٢٧٦ ٢٧٧
 ٢٧٨ ٢٧٩
 ٢٨٠ ٢٨١
 ٢٨٢ ٢٨٣
 ٢٨٤ ٢٨٥
 ٢٨٦ ٢٨٧
 ٢٨٨ ٢٨٩
 ٢٩٠ ٢٩١
 ٢٩٢ ٢٩٣
 ٢٩٤ ٢٩٥
 ٢٩٦ ٢٩٧
 ٢٩٨ ٢٩٩
 ٣٠٠ ٣٠١
 ٣٠٢ ٣٠٣
 ٣٠٤ ٣٠٥
 ٣٠٦ ٣٠٧
 ٣٠٨ ٣٠٩
 ٣١٠ ٣١١
 ٣١٢ ٣١٣
 ٣١٤ ٣١٥
 ٣١٦ ٣١٧
 ٣١٨ ٣١٩
 ٣٢٠ ٣٢١
 ٣٢٢ ٣٢٣
 ٣٢٤ ٣٢٥
 ٣٢٦ ٣٢٧
 ٣٢٨ ٣٢٩
 ٣٣٠ ٣٣١
 ٣٣٢ ٣٣٣
 ٣٣٤ ٣٣٥
 ٣٣٦ ٣٣٧
 ٣٣٨ ٣٣٩
 ٣٤٠ ٣٤١
 ٣٤٢ ٣٤٣
 ٣٤٤ ٣٤٥
 ٣٤٦ ٣٤٧
 ٣٤٨ ٣٤٩
 ٣٥٠ ٣٥١
 ٣٥٢ ٣٥٣
 ٣٥٤ ٣٥٥
 ٣٥٦ ٣٥٧
 ٣٥٨ ٣٥٩
 ٣٦٠ ٣٦١
 ٣٦٢ ٣٦٣
 ٣٦٤ ٣٦٥
 ٣٦٦ ٣٦٧
 ٣٦٨ ٣٦٩
 ٣٧٠ ٣٧١
 ٣٧٢ ٣٧٣
 ٣٧٤ ٣٧٥
 ٣٧٦ ٣٧٧
 ٣٧٨ ٣٧٩
 ٣٨٠ ٣٨١
 ٣٨٢ ٣٨٣
 ٣٨٤ ٣٨٥
 ٣٨٦ ٣٨٧
 ٣٨٨ ٣٨٩
 ٣٩٠ ٣٩١
 ٣٩٢ ٣٩٣
 ٣٩٤ ٣٩٥
 ٣٩٦ ٣٩٧
 ٣٩٨ ٣٩٩
 ٤٠٠ ٤٠١
 ٤٠٢ ٤٠٣
 ٤٠٤ ٤٠٥
 ٤٠٦ ٤٠٧
 ٤٠٨ ٤٠٩
 ٤١٠ ٤١١
 ٤١٢ ٤١٣
 ٤١٤ ٤١٥
 ٤١٦ ٤١٧
 ٤١٨ ٤١٩
 ٤٢٠ ٤٢١
 ٤٢٢ ٤٢٣
 ٤٢٤ ٤٢٥
 ٤٢٦ ٤٢٧
 ٤٢٨ ٤٢٩
 ٤٣٠ ٤٣١
 ٤٣٢ ٤٣٣
 ٤٣٤ ٤٣٥
 ٤٣٦ ٤٣٧
 ٤٣٨ ٤٣٩
 ٤٤٠ ٤٤١
 ٤٤٢ ٤٤٣
 ٤٤٤ ٤٤٥
 ٤٤٦ ٤٤٧
 ٤٤٨ ٤٤٩
 ٤٥٠ ٤٥١
 ٤٥٢ ٤٥٣
 ٤٥٤ ٤٥٥
 ٤٥٦ ٤٥٧
 ٤٥٨ ٤٥٩
 ٤٦٠ ٤٦١
 ٤٦٢ ٤٦٣
 ٤٦٤ ٤٦٥
 ٤٦٦ ٤٦٧
 ٤٦٨ ٤٦٩
 ٤٧٠ ٤٧١
 ٤٧٢ ٤٧٣
 ٤٧٤ ٤٧٥
 ٤٧٦ ٤٧٧
 ٤٧٨ ٤٧٩
 ٤٨٠ ٤٨١
 ٤٨٢ ٤٨٣
 ٤٨٤ ٤٨٥
 ٤٨٦ ٤٨٧
 ٤٨٨ ٤٨٩
 ٤٩٠ ٤٩١
 ٤٩٢ ٤٩٣
 ٤٩٤ ٤٩٥
 ٤٩٦ ٤٩٧
 ٤٩٨ ٤٩٩
 ٥٠٠ ٥٠١
 ٥٠٢ ٥٠٣
 ٥٠٤ ٥٠٥
 ٥٠٦ ٥٠٧
 ٥٠٨ ٥٠٩
 ٥١٠ ٥١١
 ٥١٢ ٥١٣
 ٥١٤ ٥١٥
 ٥١٦ ٥١٧
 ٥١٨ ٥١٩
 ٥٢٠ ٥٢١
 ٥٢٢ ٥٢٣
 ٥٢٤ ٥٢٥
 ٥٢٦ ٥٢٧
 ٥٢٨ ٥٢٩
 ٥٣٠ ٥٣١
 ٥٣٢ ٥٣٣
 ٥٣٤ ٥٣٥
 ٥٣٦ ٥٣٧
 ٥٣٨ ٥٣٩
 ٥٤٠ ٥٤١
 ٥٤٢ ٥٤٣
 ٥٤٤ ٥٤٥
 ٥٤٦ ٥٤٧
 ٥٤٨ ٥٤٩
 ٥٥٠ ٥٥١
 ٥٥٢ ٥٥٣
 ٥٥٤ ٥٥٥
 ٥٥٦ ٥٥٧
 ٥٥٨ ٥٥٩
 ٥٦٠ ٥٦١
 ٥٦٢ ٥٦٣
 ٥٦٤ ٥٦٥
 ٥٦٦ ٥٦٧
 ٥٦٨ ٥٦٩
 ٥٧٠ ٥٧١
 ٥٧٢ ٥٧٣
 ٥٧٤ ٥٧٥
 ٥٧٦ ٥٧٧
 ٥٧٨ ٥٧٩
 ٥٨٠ ٥٨١
 ٥٨٢ ٥٨٣
 ٥٨٤ ٥٨٥
 ٥٨٦ ٥٨٧
 ٥٨٨ ٥٨٩
 ٥٩٠ ٥٩١
 ٥٩٢ ٥٩٣
 ٥٩٤ ٥٩٥
 ٥٩٦ ٥٩٧
 ٥٩٨ ٥٩٩
 ٦٠٠ ٦٠١
 ٦٠٢ ٦٠٣
 ٦٠٤ ٦٠٥
 ٦٠٦ ٦٠٧
 ٦٠٨ ٦٠٩
 ٦١٠ ٦١١
 ٦١٢ ٦١٣
 ٦١٤ ٦١٥
 ٦١٦ ٦١٧
 ٦١٨ ٦١٩
 ٦٢٠ ٦٢١
 ٦٢٢ ٦٢٣
 ٦٢٤ ٦٢٥
 ٦٢٦ ٦٢٧
 ٦٢٨ ٦٢٩
 ٦٣٠ ٦٣١
 ٦٣٢ ٦٣٣
 ٦٣٤ ٦٣٥
 ٦٣٦ ٦٣٧
 ٦٣٨ ٦٣٩
 ٦٤٠ ٦٤١
 ٦٤٢ ٦٤٣
 ٦٤٤ ٦٤٥
 ٦٤٦ ٦٤٧
 ٦٤٨ ٦٤٩
 ٦٥٠ ٦٥١
 ٦٥٢ ٦٥٣
 ٦٥٤ ٦٥٥
 ٦٥٦ ٦٥٧
 ٦٥٨ ٦٥٩
 ٦٦٠ ٦٦١
 ٦٦٢ ٦٦٣
 ٦٦٤ ٦٦٥
 ٦٦٦ ٦٦٧
 ٦٦٨ ٦٦٩
 ٦٧٠ ٦٧١
 ٦٧٢ ٦٧٣
 ٦٧٤ ٦٧٥
 ٦٧٦

¹¹ «بهری که شدو باخوار کرد تا حدی که ز دایکوتا خود»

... "فقدنا من زكريا"

- "باشە، گوھى خۇە بىلەن، بېئىفە سۇباھى تۇ ھەققىياسىتا مەن ۋە ئۇ بىگە، ئابىت كېچىكە ۋەكۇ تە يا گەنج بېچىتە دەق زۇلامىكى ئۇ خۇە مەزىنەر."

- "ئەلبىرتۇ ئە زۇلامىكى ھۇساپە تۇ ھۇزۇن شائى ئۇ بىگە يان ئۇ بېسى، بەلكۇ يا بېئىفە تۇ ئۇ بابى ھىلەن بېسى؟"

- "قۇچا ھىلە كىچە؟"

- "كچا زۇلامىكى يە كۇ ئوگە بىلەن ئۇ ئۇيىناتى. چ زۇلامىكى ئەفرەتلىرىدە دىيىت ئەو كونترۇل ل سەر ھەمۇو جىھەن بىگەت."

- "ئەگەر تۇ ب زووترىن دەم ھەققىياسىتا مەن دىگەل قى ئەلبىرتۇ ئەمگە، ئەز ناھىلەم ئۇدى تۇ بېچە دەق ۋى، ئەز ئارام ئايەم ھەتتا ۋى ئەمبىنەم."

ھۇزەك ھاتە د سەرى سۇقايىن دا، ھەر يەكسەر بەرھۇ زۇورا خۇە ھە جوو.

دايكا ۋى ئۇ كىرە قىزى، "بەلەن... دى ھۇسا كىچە جى؟"

بەلەز سۇقاي زەفرى ھە زۇورا ھوۋىنىش.

سۇقاي زەفرى ۋە كاسىتەكا فېدېۋىن د دەستىن ۋى دا بوو ۋە گوت: "ئوگە دى زانى كا خولكىن ۋى بىن جەۋايە، ھىلى دىكەم پىشتى ھىنگى بەلە خۇە ئۇ مەن ھەكە،"

- "جىە ۋى كاسىتەكا فېدېۋىن ئۇ دايە تە؟"

- "بەلەن، بەھسەن بۇزۇر ئىسپىنەن دىگەت."

دەمى سۇقايىن كاسىتەكا فېدېۋىن گىرە بەر ئامىر ئۇ خاۋىدنا فېدېۋىن، ۋىنەمىن ئەكرۇبۇل ل سەر شائا تېلەقزىۋىن دىياربۇۋىن. دايكا ۋى جىھەتى ماب دىتتا قان دىمەنەن، ئەخاسەم پىشتى ئەلبىرتۇ ل سەر شائى دىياربۇۋى ۋە بۇ سۇقايىن دىئاخۇش.

ئۇ سۇقايىن ئۇ ئوۋ تېپىپنا ئىشەمكى كىر كۇ جارا بەرى ھىنگى ئاگەھ ئۇ ئەمبىۋو، جېن ئەكرۇبۇل بىن پېۋو ئۇ گەشتىيارەن ۋە دىئاۋ وان دا كەسەكى لافىتەك ھەلگىرىۋو ۋە ئافى ھىلەن ل سەر ھاتىۋو ئىسپىن. باشى ئەلبىرتۇ ب سەر ئەكرۇبۇل كەفت ۋە ل گۇبىتكا ئارىۋاپاگى رادوستيا، كۇ ئەفە ھەر ئەو جەھ بوو بىن ھەشە بۇلى گوتارەك پىشكەش

خەلىكى ئىسىنباي گرى، ل دووقا دا ئەلبىرتۇي بەرى خوە دا گامىرەتلى و دگەل سۇقايىن ئاخىت.

ب خورتى دايكا وئ شيا د دوو رستمىن ل دووقا يەك دا بېزىت.

"ئەز باورەنكەم... ئەفە ئەلبىرتۇيە؟ ئەفە چىرۇكا وى يا كىفرىشكى يە. بەن سەحكى ئەو يىن دگەل تە ئاخىت. ھەروەسا مەن ئەزىنپوو گو شەشە بۇلەن يىن جوويە ئىسىنباي."

ئەو پارچا فېدېوېن ئىزىكى وى دېمەنى دېوون دەمەن بازىرى ئىسىنباي دەلتە گوھۇرەن بۇ ئىسىنباي كەفەن. سۇقاي ژ ھەن خوە رابووقە و جوو رابووقە، چوئكى چ مفا د ئەفلاتۇنى و ئاخىتەن وى دا نېنە بۇ دايكا وئ. يا گرىنگ ئەو دايكا وئ ئەلبىرتۇ دېت.

بۇ دەمەكى، بىدەنگىن بەرىن خوە ب سەر ژوورن دا ئىنان، باشى سۇقايىن ب تۇردى فە گوت، "جە يە ز ئەفە زەلامەكىن جوون و كەشخەپە."

"بەن يا ئەو زەلامەكىن سەيرە. دېمەن فېدېوېن ل ئىسىنباي تومار دگەت و باشى كاسىئا وئ بۇ كچەكىن ھەنكەت گو ب يەكجارى ئاتىاسەت. باشە ئەو كەنگى جوويە ئىسىنباي؟"

"ئەز ئزائەم..."

"بەن يا ئەو..."

"چ؟"

"ئەفە وەگو وى مەيجەرى يە يى بەرى نوگە دناف كۆلەن دارستانى دا دۇيە."

"دېت ئەفە ئەو ب خوە بېت."

"بەن ئەو ئىزىكى بازە سالان بوو گەس تېفە ئەدەلەيە."

"دېت جوويەتە گەريەمەكى، بۇ ئەوونە جوويەتە ئىسىنباي."

دايكا وئ سەرىن خوە ھەزەند.

"ئەز دېزۇم جارەكىن ل سالىن ھەقتىيان مەن دېتو، بەن يا ئەو گەلەك ژ فى

ئەلبىرتۇ مەزەنر بوو يىن ئەفەزۇگە مەن دېت. ئاقەكىن سەرىن زى ھەبوو."

"كەنگەس؟"

- "جېندېيت، دېيت نالغى ۋى كىنوگىس بېت،"
- "يان زى دېيت نالغى ۋى كىناگ بېت؟"
- "نەخېر. ئى تو بەجىن چى دىگەي، ئەمە كىنوگىس ۋ كىناگ كېنە؟"
- "كىنوگىس نالغى ئەلېبېرتۇيە ۋ كىناگ زى بايىن ھېلىدى بەد."
- "بايەت ل بەر مەن بەرزە بوو."
- "باشە ھىندەك شېف مايمە."
- "بەل ھىندەك گۈشتى مايمە، ئى دىقېت بېجى گەرم بىكەي."

ئىزىكىكى دۈۋ ھەققىيان بۇرىن بىن كۈ سۇڧيا چى دىنگۇباسان ئى ئەلېبېرتۇكى بزانېت، د ۋى ماۋە دا سۇڧيايىن كارتىكا پىرۇزباھىيىن ب نالغى ھېلىدى دېت، ئى چى كارتىن پىرۇزباھىيىن ئەمگەھىشتە ۋى ب خۈە سەرھەزى كۈ زۇڧانى جەزنا ئى دايگىوونا ۋى بىن ئىزىك بۈۋى.

ۋى پۇزۇن بېشى ئىفۇرۇ، سۇڧيا ل باسنى سوۋار بوو ۋ چۈۋ ئاخى بائۇرى بىن كەلەن ۋ دەرگەھى مالا ئەلېبېرتۇكى قۇتا، ئى ئەۋ ل مال نەبوو. سۇڧيايىن ئامەيەكا دى ل بەر دەرگەھى مالا ۋى دېت كۈ ئەمە دېرە ل سەر ئىقەساي بوون.

"پىرۇزباھىيىن خۈە ب ھەلگەھى جەزنا ئى دايگىوونا تە پىشكىشى تە دىگەي، ھېلىدا ئەم بىن ئىزىكىكى سەمكىن ھەستىيار دېيىن، سەمكىن راستەقەنە كەپا مەن. جەمە ئەز ھەزرىن خۈە د ئىن جەمەلدى دىگەي، ھەنە كەلەپا مەن دىقېت ھەنە خۈە دىن مەن خەرب دېيت. چى پىشەقەت ئىن جەمەلدى بەمبۈندى ب پىرەكلى قە ھەيە."

بەرى سۇڧيا ئى ۋىزىن بېجىت، ئەۋ نامە ھەلگەرت ۋ كەرد دى سىندۇقا پۇستەي يا ئەلېبېرتۇكى دا. باشە ئاھىت ئەۋ چۈۋبېتە ئىسەيناي؟ جەۋا ئەۋ دىن ۋىن بېجە ھېلەت كۈ ھېشتا ب ھەزاران پىرسىيارىن بىن پەرسەف دى سەرن ۋى دا ماينە؟

ل پۇزا 14 خەزىرائى، دىمەن ئەۋ ئى قۇتايەھى دىزىق، ۋىن ھېرەس دىنە باخجەي مالا خۈە دا دېت. سۇڧيا بەرە ۋى قە چۈۋ ۋ ئەۋ زى ب غاردان بەرە سۇڧيايىن ھات ۋ ھەردۈۋگان ھەمەئىز كە. سۇڧيايىن ئەۋ ھۇسا دابوۋ بەر سىلگى خۈە دابىزى ئەۋ

بەرسىغا بېرىسارېن ئۆن ھەممويان دىزائىت. سۆھبايىن نامەيەك بۇ دايەك خۇدە نەپىسى و ئەف
چارە ئافونىشانىن مالا ئەلبېرتۆى تېئا ديارگىرېوون.

سۆھبا ب ئاف پازىرى كەفت و ھىزا خۇدە د پروزا باشىز دا دىگر، ئە ب تىنى ژېمىرگو
پروزا جەئنا بوونا ئۆن يە، بەلگو جەئنا قەدىس بوخەنلەھ ۋى و ئەو دئ ھەردو جەئنان
كەتە يەك. زىندەبارى فى چەندى، سوباهى جەئنا ۋ دايەكبوونا ھىلدىن يە ۋى. ھەستەگى
سەير دىگوتە ئۆن گو دئ تىشتەگىن مەزىن پروودەت. دئ ھەرچەوا بىت، ۋ توكە وئقە كارىتىن
بىروزبەھىي ۋ ئوبنانى بۇ ئۆن تەھىن.

ب پىكى ئىف، دەمى ئەو دىئا باخجەى وى تاختى كەفتىن را بورىن، ھىرمىس ل
بەرامبەر گورسىگەمگا دارى راوستىا. ھۇسا ديارە وى دقيا بېزىتە سۆھبايىن ل قېزىن پېروونە
خوارى، ژېمىر ھىندى سۆھبايىن گوھدارىا وى گر و دەستى خۇدە د سەر گەردەنا وى را دىئنا و
بىر و تەمەشەى چاقىن وى دىگر. دەمى شەپىلگىن وى لىظىن، سۆھبايىن ھىزىگر ئەو دئ
رەويت، بەل پا ئەو نەردى، بەلگو گوت، "جەئنا بوونا تە بىروژ، ھىلد".

سۆھبا د جەن خۇدە دا ھىك بوو، نەرى ئەفە سە بوو ئاخفتى؟

ئە ئە، ئەفە جۆرمەگى خەيان يە تووشى وى بووى، ژېمىرگو ھىندى ھىزىن خۇدە د
ھىلدى دا دىكت. بەل پا دىنگەمكى د تاختى وى دا دووپات دىگر گو وى ئەف ئاخفتە ۋ سەى
يىن گوھلىبووین.

پىشى بېنەمەگى، ھەموو تىشت وەكو بەرى زەفرىن. ھىرمىس دوو سى جاراب ب
دىنگەمكى بىلدە رەوى، ديارە وى دقيا وى گومانى ل دىف سۆھبايىن نەھىلەت كو بەرى نوكە
وەكو مەرفان ئاخفت بوو. پىشى ھىنگى ئەو بەرەف مالا ئەلبېرتۆى جۈوون. ل ئەسمانى
ھىندەك ھەورىن مەزىن خۇدە دابوو يەك، ھۇسا ديارە دئ رەوشا سەفلى ھىتە گوھۇرېن.

ھىلەنا ئەلبېرتۆى ب دروستەھى دەرگەھ نەفەگىرى، سۆھبايىن دەست ب ئاخفتىن
كىر.

- "ج چىنلەيا نەگە، ھىلى دىگەم. تو گەمەزىمەگى مەزىنى و تو ۋى فى چەندى باش
دزانى؟"

- "ئوڭە بۇ من بېزە چ جېئوويە؟"
  - "ۋى ماچەرى ھېرىس زى ھېرى ئاخىقتى كىر."
  - "باشە. ئەو شيا ھى چەندى بىكەت؟"
  - "بەل."
  - "باشە ھېرىس چ گوت؟"
  - "ھىزا خوە بگە"
  - "جەزنا بوونا تە پىرۆز، يان زى تىشەكى ب ھى شېۋى."
  - "تو ب سەركەقتى."
- ئەلبېرتۇ سۇفيا داخواز كىرە د ژوور ھە، ئەق جارە ھەكەك چىكىن ھۇسا كىر بوونە بەر خوە كو گەلەك ز پىن جارا دى د جودا نەبوون بەلكو ب ننى كېمەز ھاتبوونە نەخشاتىن. دەمى سۇفيا چوويە د ژوور ھە، گوت: "بەل پا ئەقە ھەموو سەبەت نەبوو، بەلكو ھىشتا پا مابى."
- "مەرسا تە جىيە؟"
  - "ئەمى تە چ نامە د سەندوفا پۇستەمى دا نەدېت؟"
  - "بەل، ز من پەكسەر ھەقەتە د ئەمەكا كېشى دا."
  - "باشە بىرگى چ ل ۋى كىرە ھەتا ھۇسا بگەتە كەنى؟"
  - "دئ خوە گرېن دا بزانىن كا چ گوتىن."
  - "باشە ما ئەفرۇكە تو بۇ من بەجىن ھەلسەقا ۋى ئاكە؟"
  - "بەل، ئەفرۇكە دئ بەجىن ۋى بۇ تە كەم."
- ئەلبېرتۇ روونىشت و دەست ب ئاخىقتى كىر.
- "جارا دو مەھى من بۇ تە بەجىن دىكارا و سېپىنۇزى كىر بوو كو ھەردوو د خالەكى دا د ھەقىشەك بوون، ئەو زى ھەردوو فەلەسۇفېن راشيونالىزمى بوون."
  - "و راشيونالىزمى ئەو كەسە بىن باومەرىن ب دەستەلەلا رەھا يا ئەقلى دىنىت."
  - "بەل، فەلەسۇفې راشيونالىزمى ھىز دكەت ئەقلى بىئەقلى ھەموو زانست و زاتىنى بە. ھەروەسا ئەو د ۋى باومەرىن داپە دەمى مەۋظە دەھىتە سەر دىھابى ھەندەك زاتىن و بىرۇكە

دگمل ھەنە "يېرۇڭكەيىن زىگماڭى" و دىناق ناگمەيا ۋى دا ھاتىنە ھەلگرتىن بەرى گو چ سەريۇر و تاقىكرن د ژيانى دا ھەين. ھەرچەند ئىق يېرۇڭكەيە د رۇھنىر بىن، پىر دى دگمل كەلتۈرى گۈنچىن. ئەرئ بىرا تە دەيت كۆ ب ھازىكاريا يېرۇڭكەيا بونەھەرى ئىمام، دىكارت گەمىشتە ۋى دەرئىنچاسى كۆ يا بېئىقىيە خۇدايەك ھەيىت.

- "جىيە تۆ ھىز دگمى ئەز ھۇسا زو و تىشتان ژېر دگمى."

- "باشە، ئىق جۇرئ ھىزىكرن ئىشەككى ئىمۋىتەيى بوو ژ بۇ ھەيلىسۇڭىن چەرخى ھەقىدى كۆ بەرى ھىنگى ب شىۋەيەككى نە ھىد بەرىھەلاق د چەرخىن ئىقەرست ۋى دا ھەبوو. بىرا مە دەيت سۇكرات و ئىفلاتۇنى ۋى باۋەرى ب قى چەندى ھەبوو. ئ ل دەستېكا چەرخى ھەزىدئ ھىدى ھىدى تۈۋى رەخنەگرتىن و رەتكرن بوو، نەخاسەم ل سەر دەستى خۇدانىن رېياز ئىمپىرىسىزىمى^۱ بېن دىشەنكا ئايەت ھەي كۆ دگوت مە چ ناگمەي يان زاتىن ل دور چ تىشت و روودانان ئايەت ھەتا ب رېكا ھەستىن خۇە ھەست بېئەگەيىن."

- "باشە، ئانكۆ دى ئىقرو بۇ مەن بەخسى ھەيلىسۇڭىن ئىمپىرىسىزىمى گەي؟"

- "دى بېكۆل گەم. ھەيلىسۇڭىن سەرەككى بېن ئىمپىرىسىزىمى ئىقەنە، لوك و بېركى و ھىوم، ھەرسى ۋى بىرىتالى بوو. ئ ھەيلىسۇڭىن راشيونالىزىمى بېن مەزىن، دىكارت بىن ھەرتىسى، سېنۇزا بىن ھۆلەندى و لېيبنىزى بىن ئەلمانى بوو. ژىر ھىدى ھەتا رادىيەككى ئەم دىشېن ئىمپىرىسىزىم بىرىتالى و راشيونالىزىم گېنۇۋى "مەرمە ۋى گېنۇۋى ئەۋرۇبا" ژېكەۋدا بگەيىن."

- "باشە دى شىۋى دوۋبارە بۇ مەن بەخسى راسانا پەيغا ئىمپىرىسىزىم گەي؟"

- "ئىمپىرىسىزىمخۇا ئەۋ كەسە بىن ھەموو پېزانىن خۇە ب رېكا ھەستان ژ جىيەئىن ۋەردگىرىت. ل ھىزئ بېئىقىيە بىرا خۇە ل شىۋازئ ئەپستۋى بىن گلاسىكى بىنن دەمى گوتى، "چ تىشت دىناق ناگمەيا سۇڭى پەيدانەن ئەگەر بەرى ھىنگى ھەستىن مە ھەست بىن ئەكەن". ھەيلىت قى بۇچوۋنى رەخنەمەك راسەخو ل شۇرا يېرۇڭكەيان يا ئىفلاتۇنى دگرت دەمى دگوتى، "دەمى سۇڭ ۋ دايەك دىيەت، كۈمەك يېرۇڭكەيان ژ جىيەئىن يېرۇڭكەيان

---

^۱ ئىمپىرىسىزىم Empiricism ب زامان غەربى ۋى دىيۇنى "الفلسفە التجريبية" رېيازىم ھەلىقى پە دىيۇنىت ھەموو زاتىنا مە ز ئەلچاسى تاقىكرن و ھەستىن مە دەيت ئەك ب رېكا ئەقلى مە.

دگمل خوه نینانه، " قی جارئ لوگی ناخفتنا نمرستوی بکارشینا داکو بن پمخنی ل دیگارتی بگریت.

- "چ تشت دنای ناگهیا مروقی پمیدانین نهگمر بمری هینگی هستین مه هست بن نمکن.

- "بمری نهم بهینه د قی جیهانی دا مه چ هزار یان بیروکه ل سمر نهموون، نهگمر مه بیروکهیک یان هزارهک ل سمر تاشتمگی همبیت گو هیشتا مه نافی نهگمر بیت، نمو بیروکهیه یا شته. بو نموونه، نهقی مه دئ ل تاشتمگی فالاً گمریت و چ بدصتفه نانییت نهگمر بمرردوام ل زارپاٹن "خودا" و "نهمری" و "ماددهی رصمن" بگمریت، چونگی چ مروقان خودا نهمدیه یان زی انا همتا همتایی و نهمری تافینهگریه همتا بزانییت یا جموایه، همرودسا چ مروقان نمو ماددهی رصمن زی نهمدیه یی هیلوسوف دبیزانی "ماددهی نهمرت"، ب قی رنگی، ل دهمین خود یین فالاً نهم دشین چمندین نامین زانت و زانیی بنفیسین بن گو ل دوماهی چ نهمجامین زانیی یین نوو و گهتواری بهنگرن، دبیت نهمه جورگی همرگریکا بلیمت زی بیت، ان د راستی دا ب تنی شیواوگی دارپاٹنا هلسهقی به نمک زهمتر گو بیکول دگمت دووباره ل ههموو تشتان بگمریت ژ بو بدصتفه نینانا هندک تشتین هور و بچوو، همرودکو کا جهوا دهمی کسهک ب بیزانگی دنای همری و نهقی دا ل زهری دگمریت، ان ل دوماهی ژ بلی هندک دنکدکین گهلمک کیم یین زهری چ دی نابینیت.

- "نهم دشین بیزین نهم دننگه هندک سمریورین راسته هینه نه؟"

- "نهگمر هوسا زی نهمیت، همر چ نهمیت هندک بیروکه نه گو پدیومندی ب سمریورین مروقان شه هیه. هیلوسوفین نیمیریسیمس پششار دکر دووباره چاخشاندنگی ل ههموو بیروکه یین مروقی بگن داکو پشراست بن ل سمر بنهمایی سمریوران هاتیه وهرگرتن، ل قهری نهم دئ پمک پمکه بهحسی وان هیلوسوفان کمین.

- "باشه گوهی من یی ل ته."

- "پمگم هیلوسوفی شینگیزی، نافی وی جون لوك بوو گو د ماوهی نناهمرا سالین 1632 همتا 1704ئ زانی دا زیابه. لوگی گرنگترین پمرتووگا خوه ل سالا 1690ئ ل زهر نافی "تافیکرنمک ل سمر تپگمهشتنا مروقی" بدلاکریوو گو بیکول دکر

دوو مزارین سهرمکی پښه بگمت، مزارا پمکی ل دور هندئ يوو گا نمرئ بنیاتی بیروکه و هرئین مه ژ کپله دهیت، مزارا دووئ زی ل دور راستگويا هستین مديه، ناکو نمو تشنن هستین مه یو دیار دگن کا د راستن یان نه.

- "پروځمېکې بالکېشدا"

- "دا هست ب خواندنا مزارا وی یا پمکې بگمین، لوکی باوهرئ ب وئ چهلئ هسبوو گو هسبوو بیروکه و هرئین د سمرئ مه دا، پهرهمن سمریورین مه یئین جودا جودایه. ناگهیا مه پهری هست ب تشنن دوروبهر بگمت، وکو لیستکا فلا Tabula Rasa بوو."

- "پېنځی ناکمت تو ب لاتینی پاخلی."

- "پهری نم تشتمکی بېنېن یان هست پېنکمین، ناگهیا مه وکو تمختمرمنن فلایه پهری کو ماموستا بېته د پوئ شه و تشتمکی ل سمر پنقیست، همدیسان لوکی ناگهیا ب هولهکا یئ گهلوبهل همدیهر دگر. مروځ هندی هندی ب هاریکاریا همر پېنج هستین خود، دین و بیپنګرن و تاسکرن و گوهلېوون و دستکرنن هست ب جیپانا دوروبهر دگمت، هستین زاروګین بچووک باز د چالاګن و هست ب تشنن دگن، ژېهر هندئ ل فیرئ نمو تشت پمیداییت یئ لوکی دگوئین "بیروځمېن هستکرنن یئین ساده". ل ناگهیا مه ځان بیروځمیان ب شینوځمېکې نمرئنی ودرناګریت، پمکو ل همدیهری وان دپروستیت و ددانه دین دانوستاندن و شروځهګرنا د و دگمته جهئ گومتی. ژ نمجامئ فن چالاګیا برتیز، نمو تشت پمیداییت یئ لوکی دگوئین "بیروځمېن هستکرمای"، ل فیرئ لوک "هستکرن" و "هرزکرن" ئ ژیکجودا دگمت، ژېهر هندئ پېنځیه نم د هشیار بین."

- "د هشیار بین؟"

- "لوکی چمخلی ل سمر هندئ دگر کو هست دشین هاریکاریا مه پگن نم هندک هرئین ساده وهریګرین، یو نموونه دمن مروځ سېلمکې دخوت، نمشیت هست ب سېلم هسبووین بگمت، پمکو ب رېکا هزمارکا هرئین ساده ژ نوو دزانیات کا ساخلمتین وئ سېلم هسبوو د جودانه، پمکې وئ یئ گسک، بیپنا وئ یا خوش و نوو، تاما وئ یا بیچمکې ترش، همدیسان دمن مروځ سېلمکې ب تنن زی دخوت نمشیت ځان همدستان همدوون

وهریگریټ ب تنن بشتی هېنگی نه‌ییت دهمن هژماره‌کا سیفان دخوت گو لوک دیبیزیت ژ نوو مروؤ درازیت کا پټکهاتیا تسمام یا سیفان یا جدوايه.

"هر چ نه‌ییت، مروؤ دشیت خوه پشتراست بکته و ییزیت نهو تشن مروؤی دیت، گوهاییووی پان تامکری، هر ب وی رنگی نه پین هم هست پټدگهین."

"بهل و نه‌خیر، فن چهندي بمری لوکی دا پرسپاره‌کی گو بمرسفن ل سر بدته، وی بمری نوکه ل پرسپارا یمنی دیارگر کا ژیندرن بیروکه‌یین مه ژ کیفه دهیت. نوکه زی یی پرسپار دگته ندرن ژ راستا جیهان یا ب وی شیویه یی هم دیبیزین؟ تو دبیش سوهیا نمط پرسپاره نه گه‌لک یا روهن و ناشکهرایه، ژیر هندي نابیت هم بلر خوه پافیزینه دهرنمنجامان، ب راستی زی نمط خاله گه‌لک یا گرنگه و نابیت هه‌پله‌سوفن راسته‌پینه چ جاران وه بکته، نانکو ندرن دهرنمنجامان دا بکته."

- "پشه گوئی من یی ل ته و نمر چ نابیزم."

- "لوکی هستین مه دنایفرا ساخلمتین "سهرگی" و ساخلمتین "نافنجی" نا دابهش دگرن. یو فن چهندي زی وی پشتا خوه ب یوچوونا هه‌پله‌سوفن بمری خوه گهرم دگر، یو نمونه دیکارن."

- "نانکو چهوا؟"

- "ساخلمتین سهرگی یین همستان دهرپریژن ژ هه‌باره و سهنگ و شیوه و لقین و هژمارن دگته، هم دشین بیژین هستین مه پټزانتین پټدگی دهرپاری فان ساخلمتان ددهته مه، ههر دیسان دهمن هم دیبیزین نمط تشنه یی شیرینه، ته‌عله، کهسکه، سوره پان یی گهرم و ندری یه، نمط ساخلمته ب یوچوونا لوکی دهینه هه‌ژماران ژ ساخلمتین نافنجی یین همستان، نمط جوړه ساخلمته، نانکو رنگ و بیین و نام و دهنگ، ساخلمتین راسته‌پینه یین نافخویا وان تشان یو مه دپار ناکمن، بملکو ب تنن راستیا وان یا دهرگی کارتیگری ل سر هستین مه دگته."

"نانکو ههریک دهرپریژن ژ یوچوونا خوه یا نابیت دگته."

"هه‌لیت، هه‌موو کسی دشین ل سر ساخلمتین سهرگی ومکو هه‌باره و سهنگ د هه‌پرا یی و گه‌نگه‌ش ل سر نه‌گمن، چونکی نهو دهرپریژن ژ ناخن وی تشتی ب خوه دگمن، بهل یا ساخلمتین نافنجی ومکو رنگ و نام، ژ کسمکی یو کسمکی دی و ژ

گیانەمورەنگی بۆ گیانەمورەنگی دی د جودانە، ژبەرگو ئەو پشتا خوە ب سروشتی هەستین
وی تاکەگەسی ب تەنی گەرم دگەت.

"دەمی جوانا پرتەقالەکی دخوتە وئ نامی ژنی دنیلت دئی بیژی یا لەیمونەگا
تەش دخوت هندی مەج مەجی ژنی دنیلت، ئی هەمان پرتەقال بۆ من یا شیرینە."
"ل فیزی کەس ژ هەوە یی دروست و کەس یی شاش نینە، ژبەرگو ب تەنی هەوون
یی دەرپیشی ژ کاریگەریا پرتەقال ل سەر هەستا خوە یا نامکەری دگەن. بۆ پەنگی زی
مەژە دشیەت هەمان تەشت بیژیەت. بۆ نموونە، دئی بیژین ئو حەز ژ پەنگی سۆری ناگەیی بەل
با جوانا هانە دەت تە و کەسەکی سۆر یی ل بەر، ل وی دەمی نابیت ئو پەخنی ئی پەری و
مەیی خوە د زەوفا وئ پەکی، ژبەرگو هەوون هەردوو ب پەک جەف تەماشایی وی پەنگی
ناکەن، ژبەر هندی کەس ژ هەوە ئەشیەت بیژیەت کەس یی جەنە یان کەژتە و بۆجەوونا خوە
ل سەر یا دی ژان بکەت."

- "بەل یا خەلک هەموو دزەن گو پرتەقال یا گەژەره."

- "بەل. ئەگەر پرتەقالەگا گەژەر د دەستین تە دا بیت، مەجەلە هەر پەکی شیۆی
وئ یی جوارگوشەید. دبیت ئو هەر پەکی گا یا تەشە یان شیرینە، بەل یا ئو ئەشیی هەر
پەکی سەنگا وئ هەشت کیلوتە ل دەمی کۆ سەنگا وئ ب تەنی دوو سەد گرام. دبیت ئو
ب پەشتی فە هەر پەکی کۆ سەنگا وئ چەند کیلویەکن، ئی ئو دئی یا شاش یی دەمی وە
دبیژی. دەمی کۆمەگا خەلکی هەر پەک ب شیۆمەکی ژمارەمەکی بۆ سەنگا وئ دبیژیەت، چ
پەنەفەیت ژمارا کەسەکی ژ وان دئی پەژ نیزیکی سەنگا وئ یا راستەقینە بیت. ئەم دشیەن
فی نموونە ل سەر هەموو تەشان پراکتیزە پەکی وەک هژمارا تەشتین دەورەپەر و باری وان
یی رەوشتیان و لقیی."

- "ئەز تێگەهەتەم."

"دەرباری کەتواری ئەسەمی زی "دەزەبوون"ن، لۆک زی پشتا خوە ب بۆجەوونا
دیکاری گەرم دگەت و دانیێدانی ب هەموونا هەندەک ساخەتەن دگەت کۆ د شیانین ئەقڵی دا
هەبە هەر تێدا بکەت."

"ئە هەند تەشتەکی ب زەخمەتە ئەگەر هەموو کەس ل سەر فی خانی پێگەفەن."

"دسته‌لایه تهریمی "پاسا‌لاران" نانکو به‌رله‌مان» دسته‌لایه دادویری نانکو دادگمه و دسته‌لایه به‌هینانی، نانکو حکومت.

"نمط همری دایم‌کونه ژ لاین هه‌یله‌سۆفی فریسی یی چهرخی ره‌وشنگیریی "مونتسکیوی" هه‌هاتبوونه دانان، به‌ی با لوك یی رۆد بوو ل سمر هندی کو دسته‌لایه تهریمی و به‌هینانی ژێك به‌ینه جوداگرن دانکو دکتاتور به‌یدانه‌ین، لوك ل سمرده‌یی لویسی جواردی دژیا، نه‌وی دمی خوه دانایه سمر هه‌موو دسته‌لایه‌ان و دگوتی، "نه‌ز وه‌لاته‌". نه‌م دیژین لویس پاشایه‌کی خودان دسته‌لایه‌کا ره‌ها بوو، نانکو وی دسته‌لایه‌کا خوه ل سمر به‌مه‌ایی ده‌یهره‌یری بکارنه‌دینا. دانکو وه‌لاته‌کی ده‌یهره‌ی نا‌کا به‌هین، لوكی دگوت به‌یقه‌ نوینه‌ریی خه‌لکی پاسا‌یان به‌دن و پاشی شاه پان حکومت وان پاسا‌یان به‌ه به‌ینیت.

هیوم

... بېنېډيکټ بېلفېلډزونه دننه ډاگرې دا...

نمليږتو بې ماوميښکي راوستيا و پاشي د پنځه مړي را تماشې ژ دفرقه کړ.

سؤفياين گوت، "هؤما دياره دنيا بؤ عمور."

- "بېل، عموران يا خوه دايه يک و نيمسائي گرتي."

- "پاشه دئ نوکه بؤ من به حسي بېرکلي گهي؟"

- "نمو دووهم فېلسوفن نيمپريسيزمي بې نينگليزي په، ئ بېچمکي ژ

فېلسوفن دي بې خودايه، ژيهر هندی من دقېت پيري وي بېچمکي بؤ ته به حسي

"دېلفيد هيوم"ي بکهم نموي دنافيرا ساتېن 1711 همتا 1776ئ زايښي دا زياي و همتا

نوکه ينگه ژ کاريگرتريه فېلسوفن نيمپريسيزمي. همديسان همر نمؤ فېلسوف بوو

بې بوويه نهگهر فېلسوفن معزن "کانت" سر ب رېکا خوه يا فلسفې يا تاييبت

هېلېبېت.

- "بېل يا من پتر حمز دگر نو ب من به حسي بېرکلي بکهي."

"نمؤ چمنده نه يا گرنگه. هيوم ل ودلتي نوکوتلهندا ل دوروبهريڼ باژيري

نمونهبورگ معزنېوويه. خيزانا وي دقيا نمو بچپته گوليژا پاسايڼ ئ وي دگوت "هستهکي

د ناخلي من دا دژي همموو تشنه ب تئي فلسفه و رموشه نيري گشتي نه بېت."

"هیوم ل سەردەمەن فۆلتیر و جان جاک روسوی ژاپوو، ئانکو ل جەرخێ دەوشەنگرین. وی بەشەکی مەزن ژ ژاپنا خوە ب هاتن و چوون و کوچەرین فە دناغەرا دەلاتین ئەوروپی دا یوراند بوو بەری کول باژێری ئەدمەنبورگ ئانکچی بێیت. دەسی ژین وی یووینە 28 سال، پەرتووگا خوە یا ب نائی "نامەیکە ل دور سروشتی مرۆفی" بەلاقەر، ئی وی جەختی ل سەر هەندێ دکر کو هەرا بەلاقەرنا فە پەرتووکی هەر ژ ژین 15 سالی د سەرانی وی دا بوو."

- "باشترە تۆ ئەزێ بکە، چوونکی ئەز ئەشێم وەختی خوە ب هەروە پورینم."

- "بەلێ یا ئە ب خوە یا دەستبێکری."

- "بەلێ یا هەیکە ئەز فەلسەفەیا خوە یا تاپەت بەدایژم، دێ گەلەک یا جودا بێت ژ هەموو وان تەشتێ بەری نوکە مە گۆهلییوین."

- "بۆچی ما تەتەک مایە مە بەحس ئەکری پان پەشتگۆه هەلانی؟"

- "بەلێ، ل دەستبێکێ، هەموو ئەو فەیلەسۆفین هەتا نوکە تە بەحسا وان بۆ مە کری زەلام بوون و وکو یا ديار زەلامان جیھانا خوە یا تاپەت هەیکە. ئی ئەز پەر گرتگین دەمە گەتواری، گولان، گیانەوهران، زارۆکێن ژ نوو دەپێتە سەر دنیایی هەتا مەزن دین، ئی ئەو فەیلەسۆفین ئو بەحس وان بۆ مە دکە بەحسا چ تەشتان ژ بلی مرۆفی ناکەن، ئاها ئەمە تۆ دێ بۆ مە بەحس فەیلەسۆفەکی دی ژێ کە کۆ بەکەم نامەیا وی ژێ ل دور سروشتی مرۆفی بەا یا ديارە ئەم مرۆفە ژێ کەسەکی تەمام و پێگەهشتی بە، ل دەسەکی کۆ ژیان ژ دووگیانی و ژ دایکبوونی دەست پێکەت، باشە بۆچی ئەم فەیلەسۆفین زارۆکێن ژ نوو بەدایبووی پەشتگۆه هەلانیژین؟ هەردیسان گەلەک کێم مە گوێ ل بابەتی جەژێکەن و هەلانییێ یووێه."

- "تۆ راست دییژی، بەلێ یا هیومی دیتەگا جودا ژ فەیلەسۆفین دی هەبوو. هیومی پەر بەحس ژاپنا رۆژانە دکر و گەلەک ب سەمەهی دشا خوە بەدایتە جیھان زارۆکان و تەماشای جیھانی بکەت، ئانکو ئەو ل جیھان وان کەسێن ژ نوو دەپێتە سەر دنیایی تەماشای دەروەهرێن خوە دکەت."

"باشە دێ پێکۆژێ کەم خوە د فەلسەفەیا وی ژێ بگەهینم."

"ۋەك ئەيلەسۇڭەكى ئىمپىرىيىسىمىز، ھېومى بېكۇل دىگەر بىرۈكە و تېگەھىن ئەلىسەنى يېن نە رۇھن و ئاشكەرا يېن ئەيلەسۇڭەن بەرى خۇە رېئىكىخىت، چوئىكى ل سەردەمى ۋى ھۇمارەكە مەزەن يا ئىگەھ و بىرۈكەيىن بىن مە يېن ئەيلەسۇڭەن چەرخىن ئاقەرىست و ئەيلەسۇڭەن راشىونالىزىمى يېن چەرخى ھەققى كىمىتەيۈتە سەر پەك ۋى پېئىنھار دىگەر بىلەكەرىنە سەربۇرىن خۇە يېن راستەھىتە د زىئەن دا، ۋى دىگوت ، "ج ئەيلەسۇڭ ئەشېن مە ژ سەربۇرىن رۇۋانە دوورۇر بېەن، يان ژى ھەك رېئەيىن رەھتەركەن يېن چوداتر ژ سەربۇرىن رۇۋانە بەرپۇزىت."

- "ھەتا نۆكە بايەت بىن بالكىشە، مەۋنەمەكى بۇ مەن يېنە دا پىر تېگەھەم؟"
 - "بۇ مەۋنە، ھەيۋەتە قارىشەن، يەك ژ بىرۋاۋەرىن ھەرە يەرمەلاق بوۋ. ل قېرىن مەرمە مە ژ قارىشەن بولەۋەرمەكى خۇەدان دوو شاھەرە. ئەرئ تە كەسەك دېتە دوو شاھەر ھەين؟"

- "ئەخىر."
 - "باشە تە لەش مەۋەمكى دېتە؟"
 - "ئەفە ج بىرۋاۋەكە تەمسارە"
 - "باشە تە دوو شاھەر دېتە؟"
 - "ج پېئەھىتە، بەس ئە ب لەش مەۋەلەن ئە."

- "ب دېتە ھېومى، قارىشە "بىرۈكەمەكە ئالۋە" و ژ دوو سەربۇرىن چودا پېئەھىتە كو د زىئە رۇۋانە دا ج پەيۋەندە دىگەل يەك ئەتە، بەلكو ئاشوپا مەۋەلى ئەم يېن پېئەھىتە گرىئەن. ب شىۋەمەكى دى، ئەم بىرۈكەمەكە شاشە چوۋە د سەرى مەۋەلى دا و پېئەھىتە ب زوۋەرىن دەم ژ سەرى خۇە يېنە دەرى و ھەزۋەرىن خۇە دوۋارە رېئىكىخىن. ھەرمەكو ھېوم دېزىت، "ئەگەر ئەم پەرتوۋەكەكە ل دوور خۇەدى و جېھانە پەشە ھىنگى ب دەستى خۇە بىگرىن، پېئەھىتە ۋى بىرۋاۋەكە ژ خۇە بىكەين كا نەرى د فى پەرتوۋەكى دا بىرۈكەمەكە پۇختە دىرۋارە مەزەلەنى و زامەريان تېئە ھەيدە؟" ھەلەتە ئەخىر. ئەرئ بىرۈكەمەكە تېئە ھەيدە كو ل سەر بىئەت سەربۇرىن رۇۋانە ھالەتتە داپۇزەن؟ ھەلەتە ئەخىر. باشە پا پېئەھىتە ۋى پەرتوۋەكى پەفۇزىنە دىئە ئاگرى دا، زىەرەكو ژ بىلە ئاخىتەن بىن زامان و ئاشوپا ج تەشەن دى تېئە ئەتە."

• "ھۇسا دېارە ئەمە كەسەن توشە."

"بەن پە ھېشتا جېھان پە ھەي و پەز پە د گەشەنەن و پېشەلەپوونى دا، ھېومى
دۇپا ب وى رەنگى ئەمەشەي جېھانى يەكەن پە زارۇكەننى نوو پەيداپووى پى جېھانى
دېيەنەت، نانگو بەرى يىرۇكە و ھەز مەزىن وى داگىر يەكەن، مانە تە دگوت ھەلەسۇف ل
شۇونا چاقىن خۇە بۇ جېھانى ئەكەن، پە خۇە دىناق جېھانا خۇە پە بچوونك و پەرتەنگ دا
ئەشارەتى و پە خۇە ئ خەلگى ئەمەز كرى."

• "بەن مەن تەشەننى ھۇسا گوتىوون."

• "ھېومى ئى ب فى رەنگى ھەز دگەر، ھېومى دەست ب ئىكچوداگىرنا دوو شۇيەن
جودا پىن ھەزەرنى ل دىق مەزۇنى كرى كە نوو ئى، ھەستوسوز و يىرۇكە بوون، ھەستوسوز
وئەكەرنەن ئىز و راستەمۇ پىن جېھانا دەرەكى نە، ئ يىرۇكە ھەنەك بېرھاتەن كو
پەيەھەندى ب ئان ھەستوسوزان ئە ھەنە."

• "زەھمەت ئەمەت ئەمەتەننى بۇ مەن ل سەر پىنە."

• "ئەگەر تە دەستى خۇە ھىلا ب سۇپى ئە و دەستى تە سۇت، ھەر پەگەر دى
ھەست ب ئېشەننى گەي و پەشتى ھېنگى ئى چەندىن چارەن دى ھەزرا خۇە د وئ سۇتتى دا
كەي، ھېومى دگوتە فە چەندى "يىرۇكە"، ئ جودەي ل فېرن ئەمە كو ھەستەن ب
سۇتتى گەلەك پەزەزە ئ وئ پەرنەننى پە پەشتى ھېنگى ئو دىيەنە پەرا خۇە دەمە دەستى
تە سۇتى، ب رەنگەننى دى، ھەسپەگىرنا ھەستەن مە تەشەننى راستەھەنەنە، ئ بېرھاتەن ب
ئەن كوپەكە خەل پە ھەستەننى پە، زەپەرگو ھەستەن ئەگەرنى سەرەكى پى پەيداپوونا
وئ بېرھاتەن پە پە دىناق بېرەتەك مەزۇنى دا دەھتە ھەگەرنى."

• "ھەنە فېرن، ئەز دگەل ئەمە."

• "پەشتى ھېنگى، ھېوم بۇ مە شەرقە دگەت كو ھەر پەك ئ ھەست و يىرۇكەپەن
دېيەت د سادە پەن ئى د ئالۇز پەن، پەرا تە دەھت دەمە مە پەجەننى ئوگى دگەي مە سەپەتە
سېغى دگەر و مە گوتىوون ئ ئەنجەمى كۆمەكە "ھەستەننى لىكەي" پەتەھەت، ئاھا ل فېرن ئى
ئەم دىيەن دووپەت يەكەن كو سېغ "ھەستەننى ئالۇزە پەن لىكەيە."

"بېرە كو دى تە پەم، ئەرنى مە فە چەندى گەنگەيە خۇە ھەي؟"

"گرنگیا خوه؟ دبیټ ئەمە چەندە بۆ ته یا بێ زامان بیه، ئێ تو دشی بێ دووول
 هەر پرسیارەکا هەبیت بکە، هیومی دانپێدان ب هەندێ دگر کو دیکارت بێ مافدار بوو
 دەمێ دقای دوویات بکەت شیوازی خوه بێ هزرگرنی ل دەستیگا هەموو نشان ناخا
 بکەین."

- "باشه، باشه."

- "تشتی هیومی دقای بژیټ ئەو بوو کو گەلەك حاران ئەم دشیټن هەندەك
 بیروکەیان پیکهه گریڤهین بێ ئەو بیروکەیا نوو پەیداووی ل سەر تشتەکی د کەتواری نا
 بهیټه بچەنیان یان پراگتیزمگرن. ئێ ئەم چەندە دێ بیله شەگەر هەندەك بیروکە و هزرین
 شاش پەیداوین کو د سروشتی دا ج هەبوون نینە. بۆ نموونه، دەمێ پەری نوکە مە پەحسێ
 فریشتە و هەسپێ ب دوو شاھەر "پیکاس" کری. د فەن هەموو نموونەیان دا هزرا مە
 رادبیت ب لیکدانا فەن تشار و وەل دکەت یا ژ مرقفی فە تشتەکی راستی یە. ئێ د راستی
 دا، هزرا مە ل فیزی ج تشت ژ دەر خوه ئەمافراتدینە، بەلکو ئەو ب تێن وەکو دەمێ شانۆیی
 یە و هەستوسوژین مە ب گەیفە خوه سەرەدەریی دگەل دگەن. د هەموو گەودانان دا پێدایە
 دانپێدان ب هەندێ بکەن کو ناگەفیا مە ب نازەزووبا خوه تشار دەریت و پیکهه
 گریڤهت، بۆ نموونه ئەم دێ شاھەرمان ژ جەمکی لێنین و هەسپەکی ژ جەمکی دی لێنین و
 پیکهه گریڤهین، ئەمە هەردوو تشتە زی وەکو دوو بیروکەیانە د چەنە د ناگەفیا مرقفی دا."

- "بەئێ، ئەز دبیتم ئەمە تشتەکی گریڤه."

- "گەلەك باشه. هیومی دقای ب هوروی فەمکۆلین ل سەر هەر بیروکەیاکا ناک بکەت
 و پەرت پەرت بکەت داکو بزانیټ کا کیژ ژ وان بیروکەیان دگەل زیانا کەتواری ناگونجیت. ب
 فی رەنگی وی دقای بزانیټ ئەمە بیروکەیین ئالۆز و لیکدای ژ کیژ بیروکەیین سادە هاتینە
 وەرگرتن؟ ل دەستیټکی وی دقای دەر بکەت کا کیژ بیروکەیا ناک دقایټ بیروکەیاکا ئالۆز
 دروست بکەت. فەن چەندێن هاریکاریا وی کر ب شیواژەکی رەخنەیی بیروکەیین مە سروقه
 بکەت و هاریکاریا وی کر دووبارە هزر و ئیپینین مە رێک بێخیت."

- "ئەری ئە نموونەك یان دوو هەنە بۆ مە بژیټ؟"

"دبیټ ل سەرەدەمێ هیومی، خەلکی هەندەك بیروکەیین دەستبەشاندگری ل دور
 ئەسمان یان بازاری ئورشمەلەم بێ نوو هەم. ئێ دیکارتی دووبەت دگر کو بیروکەیا "زۆه"

و ئاشكەرا" خو ب خورتى ۋى بىت، پېئىقىيە دىگەل تىشتەككى گەتۋارى بىگۈنچىت، بىرا تە ل فىن چىمىن دەھىت؟"

"من گوتىوو تە ئەز ھۇسا يا مەزى ھىك نىنم ۋىكا ئىشان ۋىير بىكەم."

"باشە، تىشتەككى ئاسابى يە ئەسمان ۋ ھىموو جۇرۇن بىرۈكەيان پېكەت بىت، ۋەك مەۋنە ئەم دىن بەھسە ھىندەك ۋ ۋان بىرۈكەيان دىكەين: ل ئەسمانى دەرگەھى ئەلماس ھىيە، جادەيىن ۋى ب ۋىرى ھاتىنە ئاخلىق ۋ يا پىرە ۋ ۋىرىشەيان...ھىد. بەل پا ئەف ۋىنە ۋ ھىندەك بىرۈكە ۋ ھىستىن لىكەي پېكەھىن ۋ دىئەت ئەم وان ل سەر چىمەك توغىن سادە دابەش بىكەين، ئەلماس، دەرگەھ، جادە، ۋىر، بۈنەۋەرىن چىككىن سى ل بىر ۋ شاھىر ھەين. ئەزى بەرى ئەف تىشتىن ھۇسا د سەزى مە دا ھاتىنە ۋىنەگەرن، ئەم بېيىن، تىشتەككى ھۇسا د ۋىلانا مە يا گەتۋارى دا ھىيە يان ئە؟"

- "بەل پا ئەف چىمەك ھۇسا، ۋ ئارىشە ئەمە مە ۋ ۋان ھىستىن سادە، گەتۋارىنى ئاشۇبى بىن دوستىرى گو چ راستى بۇ ئىين."

- "ئاھا ئۈكە تە دەستى خەد دانا سەر پەيلىا دروست. د گەتۋارى خەد دا، ئەم ل دوۋ ۋى پلان ۋ ئەخلىشەي دىچىن يا مە د خەلۋا خەد دا ئاقلىرى، ھىموو ئەم تىشتىن ئەم د خەلۋان دا دىيىن، پېئىقىيە بەرى ئۈكە ۋۆزەككى ل سەر شۈۋەي ھىستەككى سادە ھاتىيە د ئاگەھيا مە دا، بۇ مەۋنە ئەگەر مەۋلى بەرى ھىنگى ۋىر ئەدەت بىت، دى چەۋا شىت ھۇرا خەد د جەدەھى ب ۋىرى ئاخلىق ل ئەسمانى گەت."

- "بەل، ئەزى چ ل دىكارتى ۋ ھۇرا ۋى يا ۋۆھن دەرلەرى خودا ھات؟"

- "ھيوم بەرسا فىن پىرسارا تە ۋى دىدە دىمى دىبىزىت ئەم تەماشەي خودا دىكەين ۋەك بۈنەۋەركى "زىرەك ۋ دولۋان"، د گەتۋارى ۋى مە بىرۈكەيەككا لىكەي ھىيە گو ۋ ھەردوۋ ساخلىمتىن زىرەكى ۋ دولۋاننى پېكەھىت. باشە ئەگەر بەرى ھىنگى مە ئەزى بىت كا زىرەكى ۋ دولۋانى چىيە، مە ئەدزىنى فى ھۇرى ۋ خودا ۋى بىكەين. دىيەت ب شۈۋەككى دى ۋىنە بىكەين ۋ بىزىن "بابەككى دەرەفە لى بىن دابەروەرە" ۋى. ل شىرى ۋى سى بىرۈكە تىكەلىۋىيە گو ئەۋ ۋى باب ۋ دابەروەرى دەرەفە ئە. رەخەنگەرن ئاپنى ل سەردەمى ھىۋى ئەف جۇرە ۋىنەگەرنە بۇ ھىندى دۇرەند گو مە ل بىجۈۋەككى ۋىنەيى بابى

خود ب فی شیوہی دیتی یه، ژبهر هندئی ئەف وینئ بابئ مه یئ راستەقینە بووبه ئەگەریئ
وینەگرنە بابەکی ل ئسمائی.

"دییە ئەف چەندە راست بیت، بەل یا ئەز ئیناگەهەم بۆچی خودا هەموو کاتێک
بوتەوهەرمەکی نێرە. هەندەک جاران دەمێ دایکا مە پێکۆلێ دگەت هەڵسەنگیەکی پەیدا بکەت،
دەبێت، دایکا مە ئەوا ل ئسمائی."

"هەرچەوا بیت. هیوم دژی هەموو وان هزر و بیرۆکیان بوو یێن ئەم ئەشپێن
شەگەرینە سەر هەستەکی بەراسەری وان. وی دگوت مە دقێت دەستێ خودە بەدایە سەر
هەموو وان ناخفتنێن یئ پامان یێن بۆ ماوەیەکی درێژ دەستێ خودە دانایە سەر هزرێن
مێتافیزیکی و کرینە دناف سەرگێزیان دا، ئی رۆژانە زی ئەم چەندێن بیرۆکەپێن لێکدای
بکاردێنێن یئ گو هزرا خودە د هەستەیاتیا وان دا بکەین. بۆ ئەوونە، وینەگرنە ناخێ
مرۆفی، گو ئەفە زی پتەماین هەڵسەنگیا دیکارتی بوو. ئەفە ئەو پتەما بوو یئ هەموو
هەڵسەنگیا وی ل سەر هاتیە ئافاکرن."

"هیڤیا مە ئەوه هیوم ئەبێتێت گو ئەز ئە ئەزم، ژبەرگو ل وی دەمێ ئەو زی دئ
بیتە پەڕێزەکی یئ پامان."

"گوێی خودە بدئ، گرنگترین تێشێ پتەفیه تو ژ وانەپێن هەڵسەنگی وەرگیرێ ئەوه
نابیەت بەلێ خودە یگەهینیە دەرئەنجامیێن هەر تێشەکی."

"بەشە ببورە، بەردەوام بە."

"ئەخێر. بۆچی تو هەڵسەنگیا هیومی ل سەر وی تێشێ بچە ناخێی یئ تو دەبێتێ
"ئەز ئەزم."

"بەشە، بەل ل دەستیێکێ دقێت دیار بکەم کا ئەف چەندە وینەیهکی سادەیه یان یئ
لێکدایە."

"و تو دئ گەهیه کێژ دەرئەنجامان؟"

"تێگەهێ ئەز ئەزی Ego concept، ل دووفا تیورا هزۆیدی، ئەز ئەزی یەگە ژ هەرسێ پێکەتەپێن
سەرەکی یێن کەسایەتیا مرۆفی.

"دانپېندانئ بېكه كو هەر ژ دستپېنگئ نو دگهل فئ چه ندئ نەبووئ دگهل هندئ ژئ، كسمكئ دئ بمرئ هيومئ ب دوو هزار و پېنچ سالان، ناگهيا مروفي شروقه كړيوو و نمو نەفسانه ژنلېريوو يا دگوتئ كسايستيا مروفي يا نەگوهوژرە."

- "نەو كئ بوو؟"

"بودا، نمو شيواژئ بودئ داپړژئ تا رادهيكئ وەكو يئ هيومئ بوو، نمو دگوت ژيانا مروفي ژ رنجيرەكا خولئ دمرورنئ و فيزيايي بېگهيت كو دبيتە نەگەر مروف ژ ديمەكئ بؤ ديمەكئ دئ بېته گوهوژرين، بؤ نمو نە زاروك هەروەكو خوه نامينيت ديمە دبيتە سنيله، هەروەسا نەو ژئ نە نەليرتوئ دوهي مە، بودئ دگوت نەو نەشيم بيژم نەو تشته يئ مە و چ تشته ژئ دەليقئ نادەنه مە بيژم "نەو نەو" هەر نەو ب خوه مە، ژيەرگو چ راستئ بؤ هەبوونا "نەو" يان ژئ كسايستيا مروفي يا نەگوهوژر نېن."

- "راسته نمو ژئ وەكو هيومئ هزر دگر."

- "ل دووڤ هەمان شيواژئ هزرگرنئ، هەيلەسۆڤئښ راشيوناليزمئ دووباتئ ل سەر نەمر يا رۆحا مروفي دگر."

- "بەن يا نەو چه نەو ژئ يا شائ بوو، مانە هۆسايە؟"

- "بەن، فېنچا چ بۆچوونا هيومئ يان يا بودئ بيت، هەردوو بۆچوون د شائ بوون،

نەوئ نو دزانئ بمرئ بودا بمرئ چ گوتيوو څوتلېيښ خوه؟"

- "ما نەو دئ ژ گيلە زانە؟"

- "هەر تشتهكئ زيندئ بيت، يا ل سەر هاتپە نفيسين ژناڤ بچيت و نەمينيت، دبيت

هيومئ و ديموكرېتسئ ژئ قيابيت هەمان تشته بيژن، راستە كو هيومئ پېكۆل نەدگر

نەمر يا رۆحا مروفي يان هەبوونا خودئ پەسليښت، نەكو وي شيانئښ فئ چه ندئ نەبوون،

بەلكو نمو د وئ باومرئ دا بوو كو ئاڤلگرنە باومر يا شائ ب رېكا نەقئ مروفي بوويه

نەگەرئ پەيدابوونا هەيلەسۆڤئښ راشيوناليزمئ، هيوم نە كسمكئ مسيحئ بوو، بەن يا نە

كسمكئ بېباومر ژئ بوو، بەلكو كسمكئ هۆسا بوو يئ دېيژئ كسئ نەگنوستئ."

"راماتا فئ چه ندئ چيە؟"

"نەگنوستئ Agnostic ب عمرمئ دېيژئ" "نەو كسمە يئ گومان ل سەر هەبوونا خودئ هەي، تەكو ب

تەمامئ باومرئ يئ نېنە و ب تەمامئ ژئ يئ بېباومر نېنە، بەلكو يئ دناڤەرا هەردوو گان دا.

کەسێ ئەمگەنوستی نەو کەسە بێ گومان ل سەر ھەبوونا خودای ھەدی. دەمێ ھیوم دگەفتیە بەر مەن، ھەمەلەگن وی ھاتە دەق و پەرساڕ ژێ کر، ئەمێ تە باومری ب ھەبوونا ژیلان پەشتی مەن ھەبە، ھیومی گوت ئەمێ ما ئەم دشتین پارچەمەگا رەزین پافێزینە دناق ناگری دا و بێژین ناگر نابەرییتێ.

- "ناھ، ئ پاشە."

- "ب رێگا بەرسقا وی بۆ مە دیار دیت گۆ ھیومی بەری لشتەگن بیتی ھوگم ل سەر ئەمدا، ئەوی ب تێن دایێدان ب وی تەشتی دکر بێ ب رێگا ھەستین خوە دجەرپاندی. ژ بلی فێ چەندێ، وی دەرگەھێ ل ھەمبەر ھەموو پێشەلان دھێلا فەگری. ب شێوەمگن ناگەرا، وی ناھێن مەسیحیتێ و باومری تێن ب موعجیزەیان رەتەمەگرن، بەلکو ئەق مزارە ب بۆچوونا وی. مزارین باومری نە ئەک بێن ئەقێ و زانی، ژبەر ھەندێ ئەم دشتین بێژین دوماھیک دناق دناقەرا ھەلسەفە و باومری دگەل ھەلسەفەیا ھیومی ھاتە ھەتاندن."

- "بەن پا تە گوتی وی موعجیزە رەتەمەگرن؟"

- "بەن پا ئەق چەندە ھەندێ ناگەھینیت گۆ وی باومری بێ ھەبوو، بەلکو بەروفازی ئەوی دگوت خەلکی پێدای ب ھەندێ ھەبە باومری ب وان روودان و دیاردەیان بێن بێن ل سەردەمێ ئەق رۆکە ئەم دێژینێ تەشتێ "سەر سروشتی دا-Supernatural". بەن پا ژ نیشکەگن ئە ئەق موعجیزە ھەموو ل سەردەم و جەمگن دوور ژ مە رودادەن. ھیومی موعجیزە رەتەمەگرن، چونکی وی ب جاقین خوە ئەدیتبوون، بەن پا ئەدگوتە مە گۆ چ راستی بۆ ھەبوونا وان نیە. ھەبەت وی ئەق چەندە ئەدگوت چوونکی وی چ بەلگە نەبوون بەسەلنیت گۆ تە روودایە."

- "تو دئی شیی فێ خاڵ دوماھیی بۆ مە دووبارە گە؟"

"ھیوم د وی باومری دیوو گۆ روودانا موعجیزەیان دەرکەفتە ژ یاسایین سروشتی، بەن پا یا بێ مەلە ئەمگەر بێژین مە سەریۆزین ھەستەیکەر دگەل فەن یاسایان ھەلە. بۆ ھەوونە، دەمێ ئەم بەرمەکی بێلە دگەین، دئی بێنن دگەفتە سەر ئەمەری، بەن پا ئەمگەر ئەمگەفتە سەر ئەمەری، ل وی دەمێ ژ دئی ژانین گا دئی چ ئ ھیت."

"ئ پا ل فێرێ ژ دئی بێژین ئەو موعجیزەیا تەشتەگن د سەر سروشتی دایە."

"باشه ته باومری ب ههویونا دوو سروشتان ههیه شه وی "سروش" و "سهر سروشتی" دا، تو ههست پێتاکمی تو وی یا دکمقیه بن کارشیکرنا بۆچووێن فەیلەسوفێن راشیونالیزمی دا؟"

"بێت، بهێن ئەز د وێ باومری دامه کا چهوا مه بهر بلند گریه ئاهه هۆسا دێ کەمقیته سهر نهردی وی و نههینته ل نهسانێ."

- "بۆچی؟"

- "نهخێر... تو وی تیشی گهلهک زنده دکهی ها."

- "نهخێر سۆفیا، ههیلەسوف چ جاران ژ برسیارگرتی نارابوستیت و چ جاران وی تێر نابیت، ئەز چهنده خالەکا گرتگ یوو د ههلههههیا هیومی دا، نوکه بهرسفا من بههه چهوا تو یا پشترستی کو ئەز بهرێ ته بلند کری دێ کەمقیته سهر نهردی؟"

- "من چهندی جاران یا ب چالێن خوه دیتی، زهیر هندی ئەز یا پشترستم؟"

- "هیوم دیژنیت راسته ته بۆ چهندی جاران ئەز تشته ب چالێن خوه دیتی، بهێن یا ته چ جاران شه تاقیکرته نهتجام نهدهیه کا دێ کەمقیته سهر نهردی پان نه. راسته ئەم دزانی کو ب زهیر هیزا راگێشانا نهردی شه بهر دێ کەمقیته سهر نهردی، بهێن مه چ جاران تاقیکرن ل سهر وێ هیزێ نهگرینه بهکو ئەم یێ ل وێ خالی رابوستایی کو ههر تیشی بلند بکهین دێ کەمقیته سهر نهردی."

- "باشه ما ئەز ههر شهو تشت نهینه؟"

- "نه ههتا وی رادهی، تو ل سهر هندی یا راهاتی ههر تیشی بلند بکهی دێ کەمقیته سهر نهردی، زهیرکو گهلهک جاران ته ئەز تشته ب چالێن خوه یێ دیتی، ئەز هزرین د سهرێ ته دا پهیدایین دیژنێ" یاساین سروشتی."

- "باشه هیومی هزرهگر چیدبیت بهر نهکەمقیته سهر نهردی؟"

"ئەوی وی وهکو ته هزرهگر کو بهر دکەمقیته سهر نهردی، بهێن یا دیژنیت وی چ تاقیکرن ل دور چهوانیا روهانا قی تیشی نهگریوون."

"باشه تو نابیتی ئەم بیهچمکی ز سحیبتا زارۆک و گولان دوور کەمقتین؟"

"نهخێر، بهروفازی، ب بۆچوونا هیومی، زارۆک دینهطانی ل سهر راستیێ. باشه کی دێ پتر مینته حهیمتی دهمن بهرەک دههینته ل نهسانێ، تو پان زارۆکهکی بچووکه؟"

"ئەز."

"بۇجى؟"

"چونكى زارۇكى سالا نزانىت مانا بەرى ل ئەسمانى تىشتەكى بەروقلۇزى ياساين سىروشتى پە."

"باشە پا بۇجى زارۇك نزانىت كو ئەف تىشتە بەروقلۇزى ياساين سىروشتى پە؟"

- "زىبەرگو ھىشتا ئەو ھىزىلمىوويە گا سىروشت جىدە."

- "يان زى ئەم دىشېن بىزىن ھىشتا سىروشت ل دەف وى نىموويە تىشتەكى راھاتى؟"

- "ئە، تە دىيا بگەھىە ھى چەندى؟ باشە، ھىومى دىيا مۇف ھەستىن خوە بويىلە"

ھىيار."

- "ئوگە دى راھىندانەكى دەمە تە، ئەمگەر ئو دگەل زارۇكەكى جىوويە پىش يارىدگا"

سىرەبەندىن. بۇ سوونە ھەوە دىت مۇفەكى ل ئەسمانى دىرەت، گىز ز ھەوە پىز دى خوشىن ز دىتتا ھى دىمەنى بىنىت؟"

- "ئەز دىيۇم ئەز."

- "باشە بۇجى تو؟"

- "چونكى ئەز دىشېم ئىبىنيا ھەندى بگەم گا ھەتا چ رادە ئەف تىشتە پى سەپرە."

- "ھەلىتە. زارۇكى بىجووگ چ خوشىن ز ھەندى تايىنىت دەمى ياساين سىروشتى"

دەپنە تىگان، چونكى ھىشتا ب دروستەھى ئەو نزانىت گا ئەف ياساپە د چەوانە. ھىشتا

ئەو ل سەر وان ياساين راھەتەتە، زارۇكى بەرى ھىنگى چ بىرۇگە دگەل خوە نەنىپانە،

ھەلىتە ئەف چەندە زى ساخەتەگە ز ساخەتەن ھەپەسۇفېن مەزىن. زىبەرگو ئەو زى

ئەمەشە جىپەنى دگەت پى كو بىرۇكەپىن خوە پىن بەرى ھىنگى بىننە پىشچاقىن خوە. ل

ئەم ھان بىرۇكەپان دىشە پىشچاقىن خوە، ئەورا دىتتا مە بۇ ژيانى تە پا دۇھن و

ئاشكەراپە."

"جەندە پىز بىرۇكەپىن بەرى ھىنگى بېئە پىشچاقىن مە، پىز دى پەشيمان پىن."

"دەمى ھىوم بەجىسى تىتال يان تىشتىن راھاتى دگەت، ھەكۇلىنا وى پىز جەختىن ل

سەر ياساپا ئەمگەران دگەت كو دىيۇت ھەر روودانەكى ئەمگەردەك پىن ل پىشت ھەى. بۇ ھى

چهندئ، نهو تمبا ياريا بلياردئ دگمته نموونه، نمرئ دئ چ روودعت نمرئ تمباکا سبي ب
تمباکا رمش بگمفت؟

- "تمبا رمش زى دئ ژ جهن خود لغيت."

- "بؤجى؟"

- "نووه، چونكى تمبا سبي فيگمفتوو..."

- "آل في كاودالى دا دئ بيزين تمبا سبي يا بوويه نمرئ لغاندنا تمبا رمش، مانه

هؤسايد؟ بهل پا ل بيرا ته بيت مه ماف نينه برياردئ ل سفر نشتمكى بنين همتا
تافيرنمكى ل سفر نمرئ."

- "باشه، من گمتهك چاران نهف تمبا بين ديتن، چونكى جوانايا همفالا من ميزهكا

ياريا بلياردئ يا هدى."

- "هيوم دينيت، نشئى نو ديني ب نئى نهو تمبا سبي دينته نمرئ لغاندنا تمبا

رمش، بهل ته ب خود نهو نمرئ نديتيه ين تمبا رمش دلفليت، تو شياي تيبينيا هندئ

بگهين كو نهف همدوو روودانه ل دووف يهك دهين، ن تو نمشئى دووبات بگهى كو لغينا

تمبا دوون ژ نمرئ لغينا تمبا يهكى پميدايوويه؟"

- "تو نابيى نهف بابته پيچمكى ين بيزاركمه؟"

- "نهخير، بهلكو گمتهك ين گرنگه. چافهريكرنا فان روودانان كو يهك ل دووف

يهكى روودعت، دناف وان تشان ب خو دا روودعت، بهلكو دناف ناگمها مه دا روودعت.

راسانا في چافهريكرن بمرى نوكه مه د چمند نموونهكان دا شرفهكربوو. بؤ نموونه

زاروگهك حبيبهلى تامينيت دمن دينيت دوو نمين بلياردئ فيگمفتن و چ ژ وان ژ جهن

خوه نملفين، زيمركو نهو ب خود هيشا نزانيت كو دمن دوو نشئ فيگمكتن پيدايه ژ

جهين خود زى بلقان. ل قيرئ هيوم دووبات دگت كو نهف "ياساين سروشتى" و "نمرئ

و نمرئچامان" ژ نملن مه دمرناگمفن، بهلكو ومكو نمرئتمكى هدى هدى ل نهف مه

پميدادين، زيمر هندئ ندم نمشئين بيزين نشتمكى لوژيكى يه يان نملوژيكى يه. دمن ندم

ژ دايك دين، چ بيزوگه دمريارى جيهان د سمرئ مه دا نين، بهلكو رؤزانه نهف جيهانه

بيزوگهيان پيشگيشى مه دگت و ندم زى ب ريكا هستين خود رؤز بؤ رؤزى باشا هست

پيدمكىن."

"نەزى جوداھى دىتالېمرا قان ھەردوو رەۋشان دا ھەيە، ئانگو دەمى مەۋلى بەرى
ھېنگى بىرۈگە ھەمىن يان نەمىن؟"

"بەل، چۈنكى گەلەك چاران ئەق چالەپىكرىتىن درىژ، دىنە ئەگەر مەۋلى بەلۇز خوە
بەگەھىنە دەرنەنچامان و بىرپارېن بەلۇز بەدەت."

- "ۈمگۈ چ نەشت؟"

- "بۇ نەۋۋە، ئەگەر تە گەرەككى بەزى رەش دىت، رامانا ۋى ئەۋ نىنە بەلۇ ھەمۋو
بىن رەنگ رەشە."

- "چ پىنەمىت؟"

- "ھەتا ئەگەر تە د ژاپانا خوە ھەمۋو بىن دا ب تىن بەزى رەش دىت بىت، رامانا ۋى

ئەۋ نىنە ھەمۋو بەلۇ ب تىن د رەنگ رەش يان ۋى چ بەزىن رەنگ سىي نىنە، ھەيەسۇف
ۋى ۈمگۈ زاناپاتە، دوۋپاتىن ل سەر ھەندى دگەن گو مەۋلى خوە ۋ پىشېينيان نەتەدە پاش، ل
دوۋلى قى تىگەھىشتىن، ئىگەريان ل دوۋلى بەزى سىي دىيەتە ئەركى گەسېن زانا."

- "ھىدى ھىدى ئەز يا تىگەھەم."

- "دەريارەي بايەت ئەگەر و نەنچامان، ئەم دىيىن ديارەيا باھۇزان بەگەھىنە نەۋۋە،

گەلەك كەس ھىز دگەن رۇناھيا غەۋران ئەگەر پەيدابوونا گورمىنا غەۋرايە ژەمىرگو ل
دەستېكى رۇناھى پەيدايىت پاشى گورمىن دەيت. چ جوداھى دىتالېمرا قى نەۋۋى و
نەۋۋەيا ياريا بىلياردى نىنە، ژەمىر ھەندى دى پىرسپار ۋ تە گەم، نەزى ۋ راستا رۇناھيا
غەۋران ئەگەر پەيدابوونا گورمىنا غەۋرايە؟"

- "نەخىر. بەلكو ھەر بەك ۋ رۇناھىي و گورمىنا غەۋران بەك ل دوۋلى بەك
رەۋۋەن."

- "...ژەمىرگو ھەردوو ۋ نەنچاسى بارگەمەكا كارەيى يا بېيىز پەيدابىن. ئاھا ل قىرى

ھاكتەرى سىي ۋى ھاتە دىق بايەتى گو ئەۋ ۋى بارگەمىن كارەيى نە."

- "ئەز تىگەھىشتەم."

"بەك ۋ ھەيەسۇفلىن ئىمپىرىسىزى بىن سەردەم ب نالۇ "بىرتاراند راسل"

نەۋۋەيەكا مەزىن دىيىت، سىرېشەك رۇۋانە خەدەن خوە دىيىت دەمى د بەر گۈلگى ۋى

را دیوریت و خوارنن یو ددایتته د سینیکا وئ دا، پیندیه ل دوماهین نمو بگمهیته وی
نمنجاسی کا چ پهپووندی دناقیهرا هاتنا جوتیاری و خوارنن دا همدیه.

"باشه یا همکه روژمکن خوارن یو نمدانا د سینیکا وئ دا؟"

"نمغه دئ بیتته نمو روژ یا جوتیار مریشکن سرژن دگمت؟"

- "چ نیمهمنمکن ب ترسه."

- "دمن دوو نشت د سروشتی دا ل دوو همدووه هین یان پروودندن، پامانا وئ نمو
نینه کو یک دیتته ننگمرن پروودانا نشتن ل دوو دا، ژبهر هندن یسکم کارن همدیسوژان
نموه خملکی هیری هندن بکمن بریارین بلز ل سر چ نشان تمدن، جوتکی نمط بریاره
دئ وان تووشی شاشی و نمفسانه و نشتین ناشویی کمن."

- "چدوا؟"

- "ننگمر پشیکمکا رمش ل سر جادئ بیجیت و پشئی پینهمنن تو بکملی و پئ ته
بشکیت، ل فیرن چ پهپووندیا "ننگمر و نمنجاسان" دناقیهرا فان همدوو پروودانان دا نینه.
د یواری زانستی دا پیندیه نم نیگجار د هشیار بین. یو صوونه ننگمر کسهمن نمساخ
پشئی خوارنمکا دمرمانمکن دستنیشانگری هوسا خوه دیار بکمت کو پئ ساخلم یووی، نمط
چمند هندن ناگمهینت کو ژ راستا وی دمرمانی نمو پئ ساخلم کری، جوتکی دوور نینه
نمط دمرمانه ب تنن ژ هندک ناف و ناری پشکهایتیت. دبیت ننگمرمکن دی ل پشت
ساخلمبوونا وان همدیت، یو صوونه باومریا وان یا تمام ب وی دمرمانی نمک دمرمان ب
خوه."

- "نوکه نمز باش د مرمدا تیگمهن نیمپریسزم گهشتم."

- "د یواری نعلیکی زی دا، هیوم هیرش نکاته سر نیورا همدیسوژان
راشیونالیزمی دمن دیژن جوداهیا دناقیهرا باشی و خرابیی دا دناق نعلن مرؤفی دا
هاتیه جانن، بملکو نمو پشتهفتایا وئ یوچوون دگمت یا دبیزیت نعلن مرؤفی وئ
چمند دستنیشان ناکمت کا چ بیژن یان چ بکمن."

- "باشه یا وی ب فی کاری رادبیت؟"

"هستین مه. ننگمر تو بریارن بدی هاریکاریا گمسن پیندی بکمی ل فیرن
هستین ته دئ ته پالمن فی کاری بکمی نمک نعلن ته."

• "باشە يا ھەنگە من وەنگەر؟"

"ھەردىيان قى مۇزايى زى پەيوۋەندى ب ھىستان قە ھەيدە، ھارىكارىنەگىرنا كەسپىن
پىندى نە تىشەنگى دروست يان شائە، يەلگو تىشەنگە پەيوۋەندى ب ناخى تە قە ھەيدە."

"يەل بى دىقەت سىۋورەك ھەبىت، ھەموو كەس ل سەر ھەندى ھەمقارە كو ئابىت چ
مىرۇق پەننە كۈشتى."

• "ب دىتتا ھىيوى، ئەم ھەست ب ھەندى دىگەن كو ھەموو مىرۇق پىندى ب ھارىكارى
و دىلۋانلىق نە، ھەروەسا مە شىيان ھەندە ھارىكارىيا وان بىكەن يان دىلۋانلىق بىن بىيەن، ل قى
چەندى چ پەيوۋەندى ب ئەملى قە نىنە."

• "ئەز نە ھەند يا پىشەستم ل قى تىشتى."

• "سۆھبە، ھەندەك چاران لادانا كەسكى ل سەر پىكەن دى يا ب مىا بىت، ب تەبىئەت
ئەگەر مە بۇ خەۋەر ئارماتچىگا رۇھن و ئاشكەرە دانابىت، باۋەر بىكە."

• "نەخپەر... ھەما تو بى قى تىشتى مەزىن دىگەن."

• "باشە، باشە كا بۇ مىن بىزە بۇجى دى ھىلىن كەسكى زىيانەخلى بىزىت؟"

• "زىيەرگو ئەو ھەز ل زىيانى دىگەت و مە مەف نىنە وى ل زىيانى بىيەھر بىكەن."

• "ئەرى ئەم چەندە ھىچەتەكا پەرنەكە؟"

• "ئەز ئىزائەم."

• "تو ل رىستەپەكا ۋەسقى "ئەو ھەز ل زىيانى دىگەت" بۇرى و تە رىستەپەكا

دەرنەنجاسى "مە مەف نىنە وى ل زىيانى بىيەھر بىكەن" ئىپا، ئەگەر ل ئاين ئەملى قە بەرى
خەۋەر بىيەھىن گەلەك يا بىن پامانەنە، چۈنكى ب ھەمان شىۋە ئەم دىشپىن بىزىن "گەلەك
كەس دىمەن دىچە رىقەبەريا باجى، درەۋان دىكەن و داھاننى خەۋەر بىرۋەستەلى دىار ئاگەن،
باشە يا مىن زى مەلى ھەي ۋەگو وان درەۋان بىكەم". ھەنگە ب رەتەگەن دى بىز رۇھن بىكەن،
ئابىت ل رىستەپەكا ۋەسقى "ئەو بىن ھۇسەپە" رىستەپەكا دەرنەنجاسى "پىندىقە ئەز زى
ۋەبىكەم" بىدەپىزى، ل دىگەل ھەندى زى رۇۋانە ئەم قى چەندى ب پىرۇگراممىن خەۋەر بىن
سىياسى و پراگماتىك ۋە ھەتا كومىيۇنىست پەرنەمانى زى دا دىيىن. ئەرى تە دىقەت ھەندەك
مىۋەنەيان بۇ تە بىيەم؟"

"چ پىنەقەت يەل."

"رستمېا" رۆژ بۇ رۆژى ھۇمارا ۋى خەلكنى دىقەت ب فرۇگەيان گەشتى بگەين د زىدىيوونى دا يە، ژېەر ھندى پىنقىيە فرۇگەيانىن نوو پېۋنە دروستكرن"، ب بۇچوونا تە، نەرى ئەفە دەرئەنجامەكن باشە؟"

"نەخىر، چونكى ل قىزى مە بېسيوونا ژىنگەمى ل بىرچاۋ وىرنەگرتىە. نەگەر ئەف گەشتە ھند د گرنگ بىن، نەم دىشېن تۇرا شىمەنمەھران پىشېنخېن."

"باشە رستمەكا دى،" كولانا بىرىن نەقشې يىن نوو، دى بېتە نەگەرىن بىلەنگرنا ناستى خوشگوزەرانىا خەلكى ب رىكا 10، لىمورا يا پىنقىيە لىزى ل كولانا وان بگەين."

"ئەف چەندە زى ناپىتە، چونكى بابەتى ژىنگەمى ھاتىە ژىرگىرە. ۋەگو دى زى ناستى خوشگوزەرانىن ل نەروپچ نە ھند بىن خرابە."

"دېت نەم بېزىن" پەملىمى بىر پار ل سەر فى ياساين دايە، لىمورا پىنقىيە ھەموو كەس بچە بېنن"، دىگەل فى چەندى ئەف بىر پارە دى دىگەل چىز و خوستىن گەلەك كەسان يا ھەندۇر بېت."

"ئەز تىگەھشتەم كا مەردەما تە چىە."

"ب كورنى، ئەفلى نەشېت بېزىتە مە كا چەما سەردەرىن بگەين، سەردەرىن پەرسىيە زى چ پەيووندى دىگەل ئەفلى نېنە بەلكو پەيووندى ب ھەستىن مە فە ھەيە."

ئەفلى دۇ ھندى نېنە دىنيا ھەموو خراب بېيت ب تى دا خوين ۋ تىلەكا تە تەھىت."

"ئەف چەندە يا ب تىسە."

"گوھى خوە بىن، مەنە ھەر دىن مەيە مە پالندەت ھارىكارىا وان كەسان بگەين بىن ژېەر بېشەلەران مال و چىيىن خوە ھىلاين؟ ئەگەر مە ھەست نەيان و مە ھىلايا ئەھلىن مە بىن رەق و سار باخقىت، دوور نېنە ئەو بېزىت چ ئارىشە نېنە ئەگەر چەند مىليون مەۋۇ ل سەر پوۋىن نەردى بىرن دىكو ئارىشەپە زىدىيوونا ئاگىجيان ل سەر نەردى بېتە چارەسەر كرن."

"دەس ھۇرا خوە د فى چەندى دا دىگەم، ۋەختە دىن بىم."

"تە دېت، ئەفلى تە تەبوو ئەگەر."

"سوپاسى، ئەز تىگەھشتەم."

بیرکلی

... وەئو ئەخەنەرەکا گەرتەبووی ل دور رۆژا گەش بێفریت...

ئەلیپیرتۆ ژ جەن خوە رابووئە و بەرەف پەنجەرکی فە جوو و سۆفیا ژێ ل دووڤ وی جوو. جافێ وان ب فرۆکەمەکا بچووک کەفت گو ل سەر بانێ دەات و جوو و لافیتەک پێفەبوو. سۆفیا یێ پێشبینیا هەندێ دگر ریکلاما هەندەک بەرەمەن بازارگانی یان ناوەتەکا ئافخویی ل سەر وێ لافیتێ یا نفیسای بیت. ل دەمێ فرۆکە پێ نێژیکی وان بووی. سۆفیا خێبەتی ما دەمێ نفیسەنا ل سەر خوالەکی و نامەکا خودا و سەیر دیتی "جەژنا بوونا تە پەرۆز، هێلە".

ئەلیپیرتۆی گوت، "هۆسا دیارە ئەو گەلەک یێ رکوید."

عەورێن رەش و مەزن ژ گەرتێ باشووری دەهاتن و ل سەر ئەسمانی باژێری دا خەرفە ببوون. ئەو فرۆکەمان بچووک ژێ ل دناڤ عەموران دا بەرزەبوو.

ئەلیپیرتۆی گوت: "ئەز یێ دتەسم، هۆسا دیارە باهۆزەک یا ب رێکی فە دەیت."

- "یا ئەز ژێ دێ ب بانی جەمە مال؟"

- "هێشیا مە ئەو ئەف گارە ژێ ژ فێلێن مایەمەری ئەبیت."

"ئەو وەئو خودایەکی نێتە ل سەر سەری مە، مانە هۆسایە؟"

ئەلبېرتۇى بەرسىغا ئۆتەنەدا بەلگە جوو سەر جەن خەو روونشت و بشتى دەستەگى
كېم، بېدەنگىا خەو شكاندە و دەست ب ئاغلەتتىن كىر.

"بېدەنگىا بېدەنگىا بەرسىن بېرگىلى بېگەين."

سۇغا زى جوو سەر جەن خەو روونشت، ئۆتەنگە ۋ خەو ئەمبەو كو يا تىنوكىن
خەو ب لەقان ۋەنگە دەست.

- "جۇرچ بېرگىلى، قەستەنگى ئىرلەندى بوو، دىنەلەرا سالتىن 1685 ھەتا 1753ئ
زايىن دا زاپە."

- "ھەروسا قەستەنگى ۋى بوو."

دىسان ئەلبېرتۇ بۇ ماۋىدەنگى بېدەنگە ما، ھەتا سۇغا بېن ئەو ھەپار گىرى و بەرسىار
گىرى، "ئۆ و پاشى؟"

- "ئۆ ھەستەنگى قەستەنگە و زانست بوۋىنە مەترىس ل سەر تىگەنگى مەسچىتەن
ل جېھانن، ھەردىسان تىگەنگى قەستەنگى مەترىس ۋى يا ھەققەنگە دەست ئۆتەنە بېرگىلى ئەو
دەست دەست كا جەوا خەوئى گەردوون ئاغلەندە و ھەلەلە ساخ."

- "پاشە و پاشى؟"

- "بېرگىلى ۋ ھەروسا قەستەنگى دى بېن ئەمبەرىسەزى، بەر ل سەر دەرئەنجام و
بۇجەوونەن خەو بېر ۋە بوو."

- "ئەزى ما ۋى ۋى دىگوت ئەم ئەستەن دىنەلە بېدەنگى ب تىن ئەنگە ب رېكا ھەستەن
مە ئەبەت؟"

- "ئە ئەم جەندە ب تىن، ۋى دوۋەت گىرى ئەو تىنەن ئەم دىبەن د راستى ۋى
دا ھەستەن، بەر ب تىن جەندە ئەو ئە "تەست" ن؟"

- "ئەنگە جەوا؟"

"بىرا ئە دەست دەست لوكى دىگوتى ئەم ئەستەن بەرسىن ساخلەتەن ئاغلەنچى بېن
تەشتان بېگەين، بۇ ھەروسا ئەم ئەستەن دوۋەت بېگەين كو ئەم سۇغا يا گەسك و تەرشە، بەر يا
ئەم ب تىن ھەست ب ئۆ جەندەنگەين، بەروفاۋى ساخلەتەن سەرەنگى ۋەك قەبارە و
سەنگ و جېرى سەر ب جېھان دەرەنگى ئەمە، ئەنگە ساخلەتەنگە مەترىس "ئەزىسە" ھەمە."

• "ئەز دېئۇم ھېشتا مەن بېردانكا خۇە ژ دەستەندەيدە."

"بېشى دىكارىش و سېپىنوزى، لوگى ژى ھەزەر دىگر جېھانا فېزىيائى جېھانەكا راستەقىيەدە؟"
"ئالەھ ھۇسا!"

"باشە، ئالەھ ئەمە چەندە ل دەمە بېزىكلى ۋەك قەيەلسۇقەكەن ئىمېرىسىزى، دېۋو ئەگەرئ پەيداگىرنا گومائى. ب بۇجۋونا ۋى تىشئى يىگانە يىن راستى بۇ ھەي ئەۋ تىشە يىن ئەم ھەست ب ھەيۋونا ۋى دىكەين، بەن يا ئەم ھەست ب "ماددە" يان "بىيات" ۋى ۋى ناكەين. ئەم نەشئىن جېھانئى ھەروەكو تىشەكەن سادە و بېۋووك ب دەستى خۇە بىگىرەن. ئەگەر ھۇسا ھەزەر بىكەين كۈ ماددەيەكەن قەشەرتى ل پىشت ۋان تىشتان ھەيە پىن ھەست پىدەكەين، ۋى گەلئ دىن كەلپىنە د شائىيەكەن دا، چوئىكى مە چ سەربۇر نېنەن فەن باۋەرىن ل سەر بەدراپىزىن."
• "بەن ياد... كا سەكەن."

سۇفيايىن نېفا دەستى خۇە ل مېزىن دا و كىرە ھەزى، "ئاي، ما ئەمە نە پەلگەيە ل سەر ھەندى كۈ ئەم يىن بەرامبەر مېزەكەن كۈ ژ ماددەيەكەن راستەقىيە پىدەكەيت؟"

• "تە ھەست ب چ كىر؟"

• "تىشەكەن رەق و ھەلە..."

• "راستە تە ھەست ب تىشەكەن رەق كىر، بەن يا تە ھەست ب ماددەن مېزىن ئەگەر، ھەروەكو كا چەۋا دەمەن ئو د خەۋەن دا دېيىش ئو يا دەستى خۇە ل تىشەكەن رەق دەمە يىن كۈ ئەۋ تىشئى رەق د خەۋنا تە دا ھەيىت."
• "ھەلەمە... د خەۋەن دا نەيىت."

• "ھەردىيان مەۋقە دىشەت بىكەلپەتە ژىر كاريگەريا نەئاندا موگەتائىس، ب پەنگەكى كەسئ نەئىتى دىن ھەست ب گەرمى و سەرمائىن كەت، ھەست ب ئارامى يان كۈلەم و شەق و پىيھان كەت يىن راستەك بۇ ھەيۋونا ئان تىشتان ھەيىت."
"بەن يا ھەكە مېزە ب خۇە يا رەق نەيەيە، ئەۋ چ تىشە ۋەل مەن كىرى ھەست ب رەقەتيا ۋى بىكەم؟"

"بیرکلی دگوت ئەو رۆح یان زی خواستە وەل مرقۇفی دگەت، هەموو ھەزەین مە ئەگەرەمکێ ز دەرەفی ناگەشیا مە هەبە، ئی فی ئەگەری سەرۆشتەمکێ رۆحی یێن هەمی ئەک مەندێ."

سۆفایێ دووبارە ئینوگێن خوە لەفەدان، ئەلەبێرتۆی بەردەوامی دا ناخفتنا خوە.

"بیرکلی ھەسا دێبەیت گو رۆجا مە ئەگەرێ وێتەگەن و ھەزەین مە بیت، ھەروەکو کا چەوا ئەو ھەست ب وان تەشتان دگەم یێن د خەوێ دا دێبەم، بەل یا دقەت رۆجەکا دی یان خواستەکا دی ئەگەرێ وان بێرۆگەیان بیت یێن د جیھانا مەدی دا ھەست بێدکەین. وی دگوت ھەموو تەشت ز رۆحێ دەرەگەش و رۆح بێگەش ھەموو تەشتانە و ھەموو تەشت ئی دروست دین."

- "مەرەما وی گەژ جۆزێ رۆحی یە؟"

- "ج بێدەقەت، مەرەما وی خوەا بوو. ئەو گەشەتە وی رەدی ھەتا گوێی ھەستەکرێ ب ھەبوونا خوەی گەلەک رۆھنەرە ز ھەستەکرێ ب ھەبوونا سۆفان."

- "ئەکو ئەم نە د پەشەستەن کا ئەم ھەبەتە یان نە؟"

- "گوێی خوە بەی، بیرکلی دێبۆت ھەموو ئەو تەشتێن ئەم دێبەین یان ھەست بێدکەین ز ئەنجامێ شیانێن خوەیانە، ئەکو خوەا دناڵ ناخێ مە دا ھەبە و ئەو فەن ھەزەین جۆراوجۆر و ھەزان ددەتە مە. جیھان ھەموو، ھەتا ھەبوونا مەزی یا دناڵ د دەستێن خوەی دا، ئەو ئەگەرێ سەرەکی و یەگاتە یێن ھەبوونا ھەموو تەشتانە."

- "ئە ئەز جێبەتێ گەرم ب فەن ناخفتنەن."

- "ب فی رەنگی ئەو پەرسێار نە یا دروستە دەمێ دێبۆین "ئەز ھەبەم یان نەبەم"، بەلکو یا دروستەر ئەو بێزێن "ئەم گێتە، ئەمێ راستە ب گوشت و خوەنا خوە فە ئەم بونەوەرێن مرقۇفی نە؟ ئەمێ جیھانا مە ز تەشتێن راستەقینە بێگەشەیت؟ یان زی ئەم یێن ب رۆحی ھەبەتە دوورپەتەکر؟"

چارەکا دی زی سۆفایێ ئینوگێن خوە لەفەدان، ئی ئەلەبێرتۆی ھەر بەردەوامی دا ناخفتنا خوە.

• "و با ھىلك، رۇن وئ جىيە دىنلا ھى بابەتى ھەممۇيى؟"

• "ئەمۇ قارىشتە، سۇھبا"

• "قارىشتە؟"

• "ھىلك ئەمۇ كەسە يا دىگەل رۇخى دىناخىيت."

"مەرھەمەتە ئەمۇ ئەلەيھىز كىتاك بەمخىس مە بۇ ھىلەن دىكت؟"

• "بەل، يان ۋى دىبىت ل سەر مە يىنقىسىت، چۈنكى ئەمۇ ب خۇم ئەشەين ھەست ب

ۋى ماددى بىكەين يىن راستى ۋىن دروست بۈۋى. ئەمۇ ئىزانىن كا راستىا ۋ كەتۈلۈن مە يىن ۋ دەرگە ۋ بىلەن دىنگىن بىكەھىت يان ۋى ۋ كەغىزىن ئىقىسىن. ب بۇچوونا بىرگىل، ب تىن ئەمۇ وئ جەننى ئىزانىن كۈ ئەمۇ يىن ۋ رۇخى بىكەھىت.

• "باشە، ئاتكو ئەمۇ ھىلكە قارىشتە."

• "بەل، دا ل شىرىن رەۋىستىن. جەزنا بۈۋىتە پىرۇز، ھىلكە"

ل ۋى دەمى، رۇنەھىكە شىن ئەمۇ ژورور رۇھىن كىر و گورمىنا بىرىسەككى ۋى ئەمۇ ژورور ھەۋانە. ئەلەيھىز ۋىنەھىكە ما.

سۇھبايىن گوت، "بەندىقە ئەمۇ ئۈكە بىزقە مەل."

سۇھبا رابوۋ شە، ئى ھىشتا ھىرىمىس وەكو ھەر جاز يىن ئىشتى بۈۋى. دەمى وئ دەرگەھ فەككىرى و دەرگەھتى ۋى، ئەلەيھىز ۋى گوتىن، "بەيىر بىچى ھىلكە."

سۇھبا بىلەم ۋ دەرەجكان ھاتە خۇلۋى، دەمى گەھىشتە سەر جادى، وئ چ مەۋۇ ئەمەپن، ھەتتا مۇرىكە ب تىن ۋى ل سەر ئەردى ئەدەپ. ھەندەك تەۋمىيەل سەر جادەپا تەم د ھاتن و جۈۋىن، ئ چ پائىن ئەمەفران دىار ئەمۇۋىن. سۇھبايىن ھەتتا ئىشقا بازارى كىرى غارىن و ب تىن ھەزەك د سەرى وئ دا بۈۋى.

سۇھبايى جەزنا ۋ دايىكۈۋىنا مەنە. تەرىن مائە يا ب دىلئىشە كەسەك ب رۇۋىكىن پەرى جەزنا بۈۋىتە خۇمە يا بازە سالىن ۋ نوۋ بىزانىت دىنا ھەمۇۋ خەۋە.

ئەمۇ وەكو وئ جەننى يە كەسەك كارتەكا بەخلى كۈ بىيەن وئ مىليون لىرە يىن بىيەت، ئ دەمى دەستى خۇمە دىھاللىزىتە باران ئاتكو دەرگىرىت، ۋ نىشكەككى فە بۇ ۋى دىار بىت ئەمۇ جەندە ھەمۇۋ خەۋىن بۈۋى.

دەمى سۇڧيا گەھىشتىيە ئىزىنىكى يارىگەھا گىشتى، وئ دېت گەسەك يا بەرھۇ وئ شە دگەتە
غارى، ئەمۇ دايىكا وئ بوو و بىلەز سۇڧيا دا بىر سىنگىن خۇم.

- "كچا مەن يا خوشتلى، ئەمۇ جىيە ب سەزى مە دەھىت؟"

سۇڧيايىن ب چاللىن گرى شە گوت: "ئەزىز ئەم، بەن يا وەكو خەونەمكا تەخوشە."

بجيړكلى

...نمو خوړونكا چاړوگهري يا كلفن، نابورا وي وي ك

سټرېبندمگن كړيښوو...

هېڅك موللمر كنگ د ژوورا خوړه يا د وي كولاكي كلفن يې نيزيكي لېساندئ هه
هشپاريوو. تماشى دمزمېړا خوړه كړن هېشتا ژ دمزمېړ شمش نمپورى يوو سمرهري
كو ژوورا وي همموو پوهن ښوو و لېشكېن پوژن پېلېن خوړه ل سمر ديوارى نمخشاتد
٠٠٠٠٠

هېڅك خوړه ژ سمر تختې هافنېت و پمرط پمچمركن هه چوو. پ رېكن هه
لاپېرمگن ل سمر سالنامې ژلفمگر كو ل سمر نفيسابوو، پېنچ شمېد 14 خزيړانې.
سؤفيايې نمو لاپېر هلمگرت و فورمچاند و هافنېته د تلمكا گنېشې دا.

نوكه، تماشى سالنامېا پ ديوارى هه هملاوېشې كړ، پوژا نمېنې، 15 خزيړانا
1990ئ. نمو لاپېرې ل پراسپېري د تېسې. نمو هېشتا ل هملفا پمگن دمې نمو
سالنامې پ ديوارى هه هملاوېشې، ل سمر لاپېرې وي پوژن نفيسابوو كو د وي پوژن دا دې
ژېن وي بېته پازده سال. هلمتكا تلمېت ل دې وي پمېنابوو كو چ پوژن دې پېن سالن دا
نمو هلمت ل دې پمېنابېت.

پازده سالن نمېرې مانه نمطه پمگم پوژا پالمېوونا وي پم؟ نېدئ نمو نمطيا
دووباره بېته سمر تختې خوړه و پمفېت. ژ لاپمگن دې ژى نمطركه دوماهيك پوژا

قوتايخانن يه بيري گو بېنځمادانا هاليتن دست بېنځمت. قوتاي همدوو بېن ډلگمفتين ل دهمژمېر يمي پشني نيفرؤ ل ډيرن خرقه بېن. يا ژ همدووېن ژي گرنگر نموه بابن وئ ل دوماهيا فن حفتين ژ لوپانن دئ زځريت، چوتكي سوزدابووېن ل چمژنا قمشه يوحمدنای ل مال بمرهښ بېيت.

د پېنچمركن دا، هيلنن تسماشي وي باخچمي دكر يې بمرط پمتحرئ داري يې راوستيانا بيلممان و كمنلان بچوك دريژ ديوي. هيلنا بيلممين معزن بؤ وهرؤ نوو نماتېوو تاممكرن ل بيلممين كمن ب هندك ستوونېن ب رخ نالن شه هاتېوونه گرندان، بېنځيه ل سر وئ نمو نانا دوهي ژ بمر باهوژن چويوه تېدا برنژيت.

دممې وئ تسماشي كمنلان بچوك دكرې. نمو چمنده هاته بېرا وئ كا چموا دممې هيلنا ژيې وئ شمش يان حفت سال، چارمكي نمو ب تنن ل گممين سوور بېوو و ب دستكېن داري نانا راندا و خوه ژ كتارنن نالن دور گر. ل پشني بورينكا دممكي كېم نمو كمنېوو د نالن دا و بېچمك مابوو گيانن خوه ژ دست بدمت نمگر موعجيزيمكي نمو هورتال نمكريا. دممې زځريه مال، دهرزېن ژووها ل بمرنا نسمابوو، وئ ب خورتی خوه گممانده سر شنگاتي و بمرط باخچمي شه چوو، دايكا وئ ژي ب همدوركېش شه بمرط وئ هات و هيلنا بيلم و دستك ژي ل نيلا نالن دا مابوون. فن روودانن كارېگريمكا معزن ل سر زيانا وئ گر بوو، نا وي راندي گملمك چاران خفون پېله نديهن.

هرچمنده باخچميې مالا وان يې معزن بوو، ل باخچميې يې چاننان و گول و داروبار بوو. نمو باخچه يې هيلنن ب تنن بوو و ب تنن دارمكا سېلن و هندك دارنن خوخان ل هاتېوونه چانن.

ل سر گپانن كسك يې هوساندي و متلېمرا هندك بمر و گپانن دا، چولانمكمكا كمن هاتېوو نانن. ژېمر نمو باهوژا دوهي رابووي، دايكا وئ دوشمكا وئ ل سر ډاگرېوو، ژېمر هندن ديممې وئ يې كمن گرځر خويا دكر.

باخچمي وان ب همدوو ب دارنن سپېنداران هاتېوو گرتن، نمو چمنده بېوو نمگر كسېن مارتېگمر نمديان تسماشي نانا مالا وان بگمن. ژېمر نان داران نالن وئ گرېوو بچېركي، نانكو "سېمرا دار سپېنداران".

باپيرئ ھېلئ ل دومھيا چەرخئ ئوزئ زايئ ئەم خانىھ ئافكەريو كو ھېنگئ
ئەم كاھن بوو ل سەر يەك ژ باپورئ مەژن، زېمەر ھندئ ھەتا ئوكە ئى ئەم خانىھ يى
ئافكارە ب "ملا كاھنى".

ل ئى سېئئ، ھېشتا شوونوارئ باھوزا دوھى ل سەر مابوون، ئەم باھوز ھند يا ب
ھېز بوو، چەندىن چاران ھېك زېمەر دىنگئ غەور و بىرەيان ژ خەم ھىيار بېوو. ئ ئوكە
ئەسمان يى سافىھ و ئى بېزى چ چىئەبويھ.

پشتى ئى بارانا ھافىئ، ئوكە سەم گەلەك يى باقز و ھىن بووى ئەخاسم كو ب
دېزايھ چەندىن چەتتەين بوى سەم گەلەك يى گەرم بوو. ھەردىسان ل سەر بەلگىن دار
سېنداران ئى شوونوارئ گەرماتيا ھالەئ دياربويھ، چوئكى چەندىن بېندىن زەر ل
سەر لېئىن بەلگان پەيدابويوون. ئوكە ئى بېزى چىھائى كراسمئ نوو يى كرىھ بىر خوە و
ھېك ئى يا ھەست پىنگەت باھوزا دوھى زاروكنيا وئ ھەموو يا شووشى. "بەل، پىكوزك
دەئش دەمئ ئەمدىن". ئەم پەيھە يىن دەستېكا ھوزائەكا سويى نە، ئەم ئى ھەكە ب
دروستايى يا ھەلەندى نەبىت.

ھېك ل ھەمبەر خۇدەيگەكا برونزى يا مەژن پەوستيا كو داھرا وئ بۇ كرىوو
دەري. ئەرئ ئەم يا جوائە؟ ھەما ھەر چ نەبىت ئەم نە يا كرىتە، بەلكو كچەكەكا ئالغى
يە. وئ پىرچەكا زەر و دىز ھەبوو، ئ ھەموو كافان ھىشا ھندئ دخواست پىنگئ پىرچا وئ
پىچەكئ يى ھەمبەر يان تاپەر بايە ئەك ئەم پىنگئ نەباكئش يى دىئافىرا ھەردوو پىنگان
دا. ئ پىرچا وئ يا لولدار بېوو ئەگەر پىرچا ھەققان وئ يىن قوتايھائى ھەسەندى يى بىھن
و پىكول دىر ب پىكا ھەندەك ئافەدىان ئەم ئى پىرچەن خوە وئەپكەن. چاقىن وئ ئى، وئكو
پىنگئ بەلگىن كەسك يىن جوائ بوو.

- "ئەرئ بۇچى چاقىن تە ھەندەك كەسك و جوائ؟"

ئەم ئەم بىرەيار بوو يا بەردەوام وئ ژ مام و مەت و خالەتەين خوە گولەندىبووى
دەمئ ئەم ھەمبېز دىرى.

هیلای پیکول دگر دیار بگمت کا نمو وټنمې د خودیکې دا دیبیت وټنې کچمکې
یان ژنمکې به، ټی د راستی دا نه نمو و نه یې دیه لمرې وټ وگو یې ژنمکې به، بهن
دیم وټ یې گرؤهر هټشتا یې نازک و جوانه.

تشمکې د ټی خودیکې دا نمو پالندا هزرا بابې خوه بگمت. بهری نوکه نمو
خودیکه د ژوروا کارکرنې یا بابې وټ له هاتبوو هدلاوېستن. بابې وټ، شمېرتی، هیلدې ب
ټی نالې گلزی دکرې دمې دهاته مال، بهردموام خمون ب هیلدې له دیمې ټوژمکې ژ ټوژان
کارمکې مزین بنفیسیت، ژیر هیلدې وی دست ب نفیسینا پرؤزمې ټوژمکې کریوو، ټی
پشتی هینگې دست ژی بهردایوو. هندک جاران کوتار و هوزان د ټوژانمین نافخوئی دا
بهلاک دگر، چمندین جاران هیلدې نالې بابې خوه ل سمر ټوژنامدیمکې دیت هست ب
شانزای دگر "شمېرت کتاک، کو ب نالې بهیرې خوه هاتبوو نافکرن، نالې وی جیمکې
تایبست ل لپلساندې همیوو.

نمو ټی خودیکې... بهری چمند سالن بابې وټ ب ترانغه گوتیووې نمو دشین
ل همبهری خودیکې چالمکې خوه ب نفینین، بهن یا قمت نمو نشین همدوو چالین
خوه بنفینین و د همان دم دا خوه ببینین. ټی نمو خودیکه نه وگو چ خودیکې دی به،
یا نمو دژانیت نمو خودیکه جادوگری به و دایرا وی پشتی ټوژا دهواتا خوه پمکسر
نمو ژ ژنمکا سټرمبند کریوو. گلمک جاران هیلدې پیکول دگر همدوو چالین خوه
بنفینیت و خوه د خودیکې ټی بنفینیت، ټی نمو چمنده بؤ وټ یا ب زمجست بوو و نمشیا
وه بگمت، ژیر هیلدې وټ دست ژ فان پیکولان بهردان، گلمک جاران همدک ژی دا
بوریت یې کو نمو ل بهرامیهر ټی خودیکې پراوستیت.

نمایا سمیره لمرؤکه نمو کوور د هزان دا نفووم ببیت و مزوولی نیاسینا خوه
ببیت، ژیرکو لمرؤکه ژی وټ بووینه پازنده سال.

ل دومهیر، چالین وټ ب میژا ل ژوروا وټ کمشت، دیاریمکا مزین یا ناختی ب
کاشمژمکا شینې لمبې و پټجای ب پاتمکې سؤ ل سمر هاتبوو داتان. چ پټنمفیت نمو
دیاریا جملؤنا بوونا وټ به.

ئەنە ئەو دىيارىيە يا بابىڭ وڭ چەنلىدىن چارۋا بەجىسىڭ وڭ بۇ گىرى ئەو دىيارىيە بېرى
 نەپتى؟ ئەو دىيارىيە چەنلىدىن چارۋا بەجىسىڭ وڭ د كارتىڭ بۇستىنى دا ھاتىيە گىرى ئەمەن ۋ
 لوپنانى ھەتتىن؟ ئەزى ما ۋى ئەمگۈتۈۋى مەن "قشارەككە مەزىن يا ئىخستىيە سەر خەۋە"،
 ھەردىيەن د كارتىككە دى ۋى دا نەپىسى بوۋ "ئەو دىيارىيە بۇ تە قىلىشكەم تىشتەككى ھۇسايە چ
 چارۋا ۋ گەشەكەرنى ئارۋوستىت". ھەردىيەن ئامازە ب ئالغى كەچكى كىرىۋو كە دىڭ
 ھەتتىن ئاسىن ئالغىمەنرا وان دا پەندىيەت و كۆپىيەككە ھەسۋو كارتىڭ بۇستىنى بۇ وڭ ۋى بىڭ
 ھەتتەتتە.

ھەتتەت گەلەك پەككەل دىگەن دايكا وڭ مەرمە بابىڭ وڭ ۋ قى كارى بۇ پۇھەن بىكەت،
 ئ دايكا وڭ ۋى چ بىرۋەكە ل سەر قى باپەتلى نەمبۈۋ.

تەبىئىيە ۋ ھەمبۈۋەن سەپەرتەر ئەو بوۋ يا بابىڭ وڭ گۈتۈۋىۋىڭ تە دىشەن قى دىيارىڭ ل
 سەر كەسەن دى ۋى داپەش بىكەت. بابىڭ وڭ ھەمما ھۇسا ۋ نەشكەككى قە كار دىگەل نەتەۋەتەن
 يەككەرنى نەكەرنە، ئەو خەۋەتەن چەنلىدىن ھەزۋەتەن تەبىئەت بوۋ. يەك ۋ بۇچوۋەن ۋى
 يەن ئەمگۈتۈۋى ئەو بوۋ، بەردەۋام دىگەت پەنلەپ نەتەۋەتەن يەككەرنى بەرپەرسىيەن چەپەنەن
 ھەمبۈۋى ب سەۋىيە خەۋە قە بىگەن. ل سەر يەك ۋ كارتىڭ خەۋە ۋى نەپەسەۋو ، "پەنلەپ
 پۇۋەككى ۋ پۇۋان نەتەۋەتەن يەككەرنى ھەمبۈۋ خەلەككى چەپەنەن نەۋەككى ھەتتەۋو بىكەت."

وڭ گەلەك خەۋە دىگەن دىيارىيە خەۋە قەكەت بەرى دايكا وڭ بېھتە د ژوۋر قە
 و ھەرخەسەتەن تەشەن د دىگەل ئالەپكەن نەۋەۋەن د دىستان دا بېت و چەۋنا بوۋنا وڭ ئ
 بىرۋەك بىكەت. چ پەنلەۋەت ھەكە وڭ مەن نەپەيە نۈكە دىيارىيە خەۋە قەكەت، يا دا بۇچە د
 ژوۋر وڭ قە ھەتتە دانان.

ھەتتەت دىستان خەۋە ھەتتەت كارتۇنا دىيارىيە. ئوۋف چەنەن يا گەنەم كارتەك ل سەر
 دىيارىيە بوۋ كە تەۋا ھەتتەۋ نەپەسەن، "ۋ دىل بابىڭ تە ب ھەكەتتە چەۋنا بوۋنا تە يا پازە
 سالىڭ". ھەتتە ل سەر چەپەن خەۋە پوۋنەش و ھەمماش سۇر و پەش كەشەن شەن ۋ دىيارىيە
 قەكەن، ھۇسا دىيارە ئەو ھەتتەككە كەشەن يا مەزەتە.

ئاھا ئاغە دياريا وئ يە، ئاغە ئمو ديارىە يا بابى وئ پەردەوام بەجىن ئى دىگرا
 ئاغە ئمو دياريا مەزىنە يا چ چاران ئ گەشمەگرنى ئەرەۋستەت و يا دىنەت ل سەر كەستىن
 دى ئى دىلەن بىكەت.

دەمى وئ پەلەز تەمەلەمى ھالەتلى دا كرى، ھەر زوۋ بۇ ديارىوۋ گو ھۇمارەگا مەزىن يا
 كەشمەزىن تاپەكرى تەبەنە. ئ ھۇتتى ئفەسنا سەر كەشمەزىن زالى ب وى ئامىرى پىن ھالەتە
 ئفەسەن بى بابى وئ نىگەل خوە برىە ئوبدانلى.

ھۇما ديارە بابى وئ پەرتوۋوگەگا مەزىن بۇ وئ يا ئفەسە. ل سەر لاھەرى پەمكى،
 ئافونەشەنن وئ ب ھى رەتگى بوۋ.

جىھانا سۇڧىيى

ل بىن دا ئى ب خەتەمكى پچوۋكەر ھاتىوۋ ئفەسەن،

"ئمو كەسى نەشەت مەلە ئ وانەپىن سى ھزار سالىن پورى وەرەگىت، دى ھەر
 دىنە تارىياتى دا مەشەت"

گوتە

ئفەسەر و ھەلەمەسۇھى ئەلەمى

ھەلەمى پەردەپەرى پەمكى قەمكى. ل سەرى وئ دىت پەمكى ل بىن ئافونەشەنن
 "پەمەشتە مەدەن" بى ھاتە ئفەسەن. وئ ل سەر تەمەلى خوە درىز و دەست ب خواتىنا
 پەرتوۋوگى كى،

سۇڧيا نامۇندىن ۋ قۇتايخانى زۇڧرى، بۇ ماۋەيەڭنى ئەۋ ب رېڭىن ڧە دىگەل ھەڧلا
خود جۈنئەين بوو و پەخس سۇڧىن رۇبوت دىكر، جۈنئەين ھىزىدىكر مەزىن سۇڧى ومكو
سىستەمەڭى رېڭىخىلى و پېڭىكەڧتى يە، ۈ سۇڧىيەن ھەستېندىكر ئەۋ دىگەل بۇجۈونا وئ يا
ھەڧلا نىنە. نەبىت ئەم بۈنەۋىرى سۇڧى ومكو نامىرىڭى ۈ ڧەلەم بىدەين دا، مانە ھۇسايە؟

ھەڭ يا پەردەۋام بوو ۈ سەر خوانىڧا ڧى پەرتۈۈڭى تا وى رادى ھەموو تىت
ۋېرىكر، ھەتا جەزنا بوونا خود ۋى ۋېرىكر. ب تىنى چار چارە ھىزىڭ د ھەتە د سەرى وئ
دە، "ئەرى باين وئ رۇمانەك نەڧسايە؟" ئەرى ۈ دوماھىي وى دەمى خود يىن ڧالال لوپىنانى
بۇ ب دوماھى ئېلانا رۇمانا خود تەرخان كرىە؟ ۋېرىكو وى گەلەك چاران گەلەندە ۋ دەمى
خود يىن ڧالال لوپىنانى دىكر.

دەمى ۈ سەر وئ بىرۈڭى رازىبۈۈى كو دىيىت رۇۋىڭى ۋ رۇۋان ۋىانا وئ ب دوماھى
بەيت، ھەستەڭى ھۇسا ۈ دىڧ پەيدابوو گو چ چاران بەرى نۈگە ھەست ب ھەندى ئەگرىە،
ئانكو ۈ وى دەمى ھەستېنىكرى ئەۋ يا زىندى يە... ئەرى جىهان ۋ كېڧە ھاتىە؟... چ
پېنەڧىت دڧىت ۈ دەمەڭى دەستىنەنكرى تىتەك ۋ نەبوۋىن پەيدابىيىت، بەل يا ئەم
دشېن ھەست ب ڧى چەندى بىكەين؟ ئەرى ما نە يا مەجالە ئەم ھىزا خود د وئ بىرۈڭى نا
بىكەين يا دىڧىزىت جىهان ۋ دەستېڭى ۋەردە يا ھەى.

ھەندى پەردەۋام لاھەى ڧەندەن ھەتا گەڧىتىە وى جىي يىن تېدا بۇ يەكەم چار
نامەك ۋ لوپىنانى گەڧىتىە سۇڧىيەن ب نەڧى، "ھەڭ سوللەر كىاك" ب رېڭا سۇڧىا
نامۇندىنى، تاخى كەلەڧىر 3.

خوشخاتىدا مەن ھەلەكەت

ئەلەم جەمۇنا ۋە ئايىكچىلارغا ئەبەدىيەتتە بىر يول بولمىدى. ھەممىسىمۇ ئۆز دىنىنى كۆزگە
يەتكۈزۈپ، بىر-بىرىگە قارشى تۇرۇپ، بىر-بىرىنى ئۆزىگە قارشى تۇرۇپ،
كارتەك بۇ سۆزلىرىنى ھەقىقەت دەپ قارايدۇ.

ئەلەم جەمۇنا مەن بۇ ئە

بەلەم

تەمسارغا ھەلەكەت مەن ھەلەكەت ھەلەكەت ھەلەكەت ھەلەكەت ھەلەكەت ھەلەكەت
دەمەن جەمۇنا ھەلەكەت ھەلەكەت ھەلەكەت ھەلەكەت ھەلەكەت ھەلەكەت ھەلەكەت
كارتەك بۇ ھەلەكەت ھەلەكەت ھەلەكەت ھەلەكەت ھەلەكەت ھەلەكەت ھەلەكەت
چەلەكەت ھەلەكەت ھەلەكەت ھەلەكەت ھەلەكەت ھەلەكەت ھەلەكەت

مەدەمە بىلەن ھەلەكەت جەمۇنا ھەلەكەت ھەلەكەت ھەلەكەت ھەلەكەت ھەلەكەت ھەلەكەت
بەلەكەت ھەلەكەت ھەلەكەت ھەلەكەت ھەلەكەت ھەلەكەت ھەلەكەت ھەلەكەت ھەلەكەت
بەلەكەت ھەلەكەت ھەلەكەت ھەلەكەت ھەلەكەت ھەلەكەت ھەلەكەت ھەلەكەت ھەلەكەت
جەمۇنا بىلەن ھەلەكەت ھەلەكەت ھەلەكەت ھەلەكەت ھەلەكەت ھەلەكەت ھەلەكەت ھەلەكەت
ۋە ھەلەكەت ھەلەكەت ھەلەكەت ھەلەكەت ھەلەكەت ھەلەكەت ھەلەكەت ھەلەكەت ھەلەكەت

ئەلەم ھەلەكەت ھەلەكەت ھەلەكەت ھەلەكەت ھەلەكەت ھەلەكەت ھەلەكەت ھەلەكەت ھەلەكەت
دەمەن ھەلەكەت ھەلەكەت ھەلەكەت ھەلەكەت ھەلەكەت ھەلەكەت ھەلەكەت ھەلەكەت ھەلەكەت
پارچەن ھەلەكەت ھەلەكەت ھەلەكەت ھەلەكەت ھەلەكەت ھەلەكەت ھەلەكەت ھەلەكەت ھەلەكەت

"ئانگو دەمى مە دىقەت بىزىن بۇجى ئەم دىن، ۋەگو ئارمىزۋوھا خېفەگىرنا بولان نېتە يا ۋ نېشكىن فە ل دەق سۇڧى پەيغەدەبەت. ئەمۇ كەسنى مۇۋول گىرنا فان پەرسىاران بېت، دىن مۇۋول تىشەمكى بېت كۇ سۇڧەلەتلىن ب درىزاھيا ھەمىوونا خوە ل سەر رەۋىن ئەمدى گەنگەشە ل سەر كرىدە"، سۇڧيا جىيەتتى ما.

بەن يا ھەكە جىيەتتى ئەمما، باينى ۋى ئە ھەمما ب تىن پەرتوۋكەك ب ھەكەمەتتا جەۋنا بوونا ۋى يا پازدە سالىن بۇ نەقىسى يە، بەلكو يەك ۋ سەرتەرتەن پەرتوۋكان يا بۇ ۋى نەقىسى.

ب كورتى، كىڧىرىشكەكا سېى دىناق كۇلاڧەكنى ڧالاً يىن درىزۇ دا دىشەتە دەرت، ل زەمەركو ئەمۇ كىڧىرىشك گەلەك يا مەزە، مەلپاران سال دىن پەڧەمچەن ھەتتا ئەمۇ سېرەمەند دىشەت ۋى كىڧىرىشكىن ھەمىوۋىن ۋ كۇلاڧى بېللە دەرت، ھەمىوۋۇ زارۇكىن سۇڧان ل سەر سەركىن دافىن ھەروۋۋىن كىڧىرىشكىن ۋ دايەك دىن، زەمەر ھەندى جىيەتتى دەمىن زەمەر دېتتا وان كارتىن سېرەمەندى، ل دىگەل مەزەمىوونا خوە، ھەندى ھەندى دىن بەرەڧ كۇوراتىا دىناق ھەروۋۋى دا جەنە خوارى ۋ دىن ل ۋەرتى مېن.

ئەك تىن ھەلەن ھەستەپەنگەر ھا ۋەختە دىن دىناق گەرماتىا ھەروۋۋىن كىڧىرىشكا سېى دا نەقروم بېت، ھا ئەڧە لىن ۋى ۋى ۋى بوۋنە پازدە سال ۋ ئوگە دەم ھات ئەمۇ رەڭكا خوە ب ھەلەپزەرت.

پاشى ھەلەن ئەمۇ بەش خواتە يىن بەمچىن ڧەلەسۇڧەن بەرى سەردەمىن سۇكراتى دىگرى ھەلەت بۇ ۋى ئە تىشەمكى سەمەر يان ئوۋ بوۋ دەمىن دېتى باينى ۋى گەنگىن دىخەتە ڧەلسەڧى، جۈنكى بەرى ھېنگىن باينى ۋى كۇلتارەك د رۇۋنامەمەكنى دا بەلاق كرىۋو ل زەمە نەڧى "بۇجى يا پەلسەڧە ڧەلسەڧە ل ڧۇتەلخاتەمىان بېتتە خواتەن؟" ۋ تەڧا داخۇاۋ كرىۋو

راگمغانانئ. دممئ تەمەشەئى تېيىنئيا نامەيا قەيەلسۇقۇ يا ل دومەيا نامئ گرى ئەشيا
خوہ و گره گەش.

ئەگەر تە دەستمالەکا حەرىرى يا سۆز دیت، هېقىدارم باش چاقئ خوہ بدەئ،
چونكى گەلەك جاران پرودايە ھەتەك تەشت ب شاشى قە ناگەتە خودانئىن خوہ يئىن
راستەقەتە ب تاپەت ل قۇتايخانئ يان چەيئ دى يئىن وەكەف، ھەروەسا زېرەكە نوگە نەم
يئ ل قۇتايخانەيا قەلسەق.

ھەلەئ گوہ ل دەنگئ رەپ رەپەكئ بوو ل سەر دەرەجكان دەت، چ پەنەقەت دئ
ئەقە دايكا وئ بېت و تەشت يا تەگەل خوہ ئىنەئ. دممئ دايكا وئ دەرەكە قۇتاي، ھەك
گەشەتەبوو وى جەس دممئ سۇقايئ كاسەتەكا قەيەبوئ ل دور باقۇرئ ئەسپانئ دنا
باخجەئ دا دىئ.

- "جەزنا بوونا تە پىرۇز، جەزنا بوونا تە پىرۇز خوشتەيا مەن ھەك."

دەمئ دايكا وئ ھەشتا ل سەر دەرەجكان، دەت ب گۇتتا سەرا ئى سەرا كلاسەكى
يا جەزنا بوونئ كرىبوو.

- "قەرسوو دايكا مەن يا خوشتەئ."

تەگەل گۇتتا قى ئاخفتئ، ھەك يا بەردەوام بوو ل سەر خواندنا وان ئاخفتان يئىن
مەمۇستايئ قەلسەق ل دور ئەكرۇپۇلئ بۇ سۇقايئ تەگوتىن كو ژ سەروپەرى وى يا ديارە
ئەو گەلەك وەكو بابئ ھەلەئ يە، ئەخاسەم رەپ، و سەيەكەن وى يئىن رەش و كۇتاي وى يئى
شەن.

- "ھەرسال د خەير و خوشەيان دا بۇئ."

يئ كو ھەك بەرسقا وئ بەت، ب تەئ د بىن ئەفكان را گوت، "ئەمەم."

- "تە خەيرد."

- "باشه، وی چ بۇ ته نفيسه؟ ئەز بىز ۇ ته حمز دگم بزانم وی چ نفيسايه،
چونكى ئەفە چمند هميله وی خو پەيدىمكا ب تىنى ۇى بۇ من نەنفيسايه."

- "بەن يا ئەفە ب تىنى چمۆكمە."

- "چمۆكە؟"

- "بەن چمۆكە و د هەمان دەم دا ۇى پەرتووكمكا فەلسەفى بە."

- "باشه و دياريا من، ته نەفەت بزانى كا من چ ديارى بۇ ته تەنەيه؟"

هەندى هەستەپكر نه يا جوانه ئەو پەر پەستا دياريا بابىن خوە بگەت، ۇير هەندى
بەنز ەلكا ديارىن فەكر و رەستەكا زەمى تەنە دیت.

- "اوا، ديارىمكا گەلەك جوانە. سۇپاس بۇ ته."

دگەل گولتا ەان پەيلان، وى خوە د دايكا خوە وەرگر و هەمبىز گر.

- "دەئ، ئەز حمز دگم تە نوکە بچى، چونكى نوکە ئەو ىن ل سەر گوپەيكا
ئەكرۆپۇن پەوستايى."

- "تە بەمىنى كى دگەى؟"

- "ئەز نزانم، سۇفيا ۇى نزانەت. خوشيا چمۆكەن هەموو يا د فەزىن دا."

- "باشه، يا ل سەر من پەنەيه بچە سەر گارى خوە ل نفيسەنگەمى. ۇير ئەگەى
تەشتا خوە پەوى و كراسى ئەزى ىن ل ەاننى خوارى."

ل دوماهيا دايكا وى چوو خوارى ل وی دەمى مامۇستايى فەلسەفى ۇى ل سەر
ئەكرۆپۇن ەاتە خوارى و ل سەر گرىن ئارپوپاگ رەونشت، پەشتى ەینگى چارمكا دى دناڤ
گۆرەپەنا گەشتى يا بازۇرىن ئەسپەنەن دا دياربەوولە. پەركەميا بابىن وى ەاتە بىرى دەمى گوتى،
"ل سەر هەموو ەلاتەن ئەندام د ئەتمومەيەن پەنگەرتى دا يا پەنەيه كار بۇ هەندى بگەن
گۆرەپەنەمكا ەكو يا ئەسپەنەن ناڤا بگەن، داکو بېرە چەمكى ۇ ەمىزى بۇ ب پەنەپەرىنا
دانوستەندەن فەلسەفى. بېيت ۇ بۇ گەنگەشەكرنا بابەتن دانا چەمكى ۇى بېرەتە
بكارەپەنان". ب دېتتا وى پەرۆچەمكى ب ەى رەنگى دىڤەت مەرفەپەيتەن هەموو دگەل ەمە
كوم بگەت و ەارىكاريا وان بگەت بابزۇرەن ئەفەتن و بابزۇرەن ئەسەنى دروست بگەن. پەشتى
ەینگى ەند گەشتە وى پەشتى ىن كو تەنە بابىن وى بەمىنى ئەفەلاتۇنى كرى.

"ل سەر پەرئىن ئەمىلىنى، خەلك دووبارە ئەمدىگەرنە وارگەمى خوە دناڭ جىيانا بىرۆكەيان دا
و خوە ژ زىنداندا لەشى قورقال دىگەن..."

ھەردىيان وئ سەحكە وان لەپەران يۇن بەمىس سۆڧايىڭ دىگەين دەمى ژ كۆلكى
خوە يى ئەڧىنى دەركەمىتى و ب دووڧ ھىزمى كەمىتى و باشى شوونوارىڭ ھىزمى بەرزە
گەين. باشى ھات و دووبارە بايەمى ئەملاڧۆنى خواند. بەشى ھىنگى دەمى چووپە دناڭ
دارستانى دا و دەرياجەيەمكا بچووك دىش كو كۆلكەمىڭ رەنگ سۆز ل لايى وئ يى دى بوو و
كەمىتىڭ بچىركى ب دىوارەمىڭ وئ ڧە يى ھەلاوېستى بوو و ل سەر دىوارەمىڭ دى كەمىتىڭ
زەلامەكى ب نەڧى بىركى يى ھەلاوېستى بوو. ھۇما ديارە ئەو كەمىتىڭ يى مالا ھىڭدئ بوو،
چەمە تەشەمىڭ سەپەرە؟"

ھىڭدئ ئەو ڧاتىلە دانا رەخمەكى و ژ سەر ئەمىتىڭ خوە رابوۋڧە و چوول وئ
ئىنسانىكەلۋىيەتدا ڧەلسەڧى گەميا يەكو ب ھەلەكەتتا چىژنا بوونا وئ يا چوارە سالىڭ بۇ
ھاتى. باشى ل نەڧى بىركى گەميا... ئەلە ئەمە؟

"جۆرج بىركى (1753-1685 زايى)، ڧەيلەسۆڧەمىڭ ئىنگىلىز و ڧەسەيىڭ باژىرى
كلوڭ بوو. ۋى ھەبوونا جىيانا مەدى رەتەكەر كو ژ دەرڧەى ئاگەميا مەڧى بىت. ئەو د وئ
باومەڭ دايوو كو ھەموو ھەستىن مە ژ دەڧ خودى دەيڭ. ھەرومسا ئەو يى ئاڧدار بوو ب
رەخمەتگەرتا خوە بۇ شۆلۋاڭ ئەپسەزەكى "تەجەرىدى" ب ھەموو شۆۋەيڭ وئ ڧە پەرتوۋكا
خوە يا ئاڧدار "ئامەمەت ل دور پەرسىيەيڭ زانىنا مەڧى" ل سالا 1710 بەلاڧ كەيوو."

ب راستى تەشەمىڭ يەلكەش و ب تەرس ژى بوو. بۇ ماۋەمەكى ھىڭد ل سەر ئەمدى
پوۋنشت و ھەرزىڭ خوە گەين بەرى كو دووبارە بچىشە سەر چەيڭ خوە ڧە و پەردەمايىڭ
بەختە خواندەيڭ.

ئەپستۇلى دىگوت چ تىت ئاچىنە د ھوشا مەۋقۇى دا ئەگەر بەرى ھېنگى ھىستىن
مەۋقۇى ھىست بېنەگىر بېت. ئ تىفلاتۇلى دىگوت چ تىت ئاچىنە ھەبۇونا خەۋە د سەۋىتى دا ئېنە
ئەگەر بەرى ھېنگى د جېھاننا بىرۋەگەن دا ئەبىت.

دەريارسى پاريا ئاڧارتقا زېندىمۇران ۋى ھىك خەۋە بۇ سەمكى ۋى يا ب گومان
ئەبۇو كە ئەۋ ھەدەرا ئەپستۇلە ب ھى بېزائىنى، زېمەگە بەرى ھېنگى ۋى ئەدەلى ئەۋ
يەگەم كەس بۇۋ بىنەمايىن ۋىگەندەگەن "جېھاننا پەۋەك" ۋ "جېھاننا گەتەمۇران" داتە.

ئەپستۇلى دىئا دوۋىارە ژۇورا سۆھبايى ب سەۋىر بىكەت. ھەدەپەن ۋى گەنگى
دە ھەدى بۇ مە دوۋەت بىكەت كە ھەمەۋ تىت ئاچىنە د سەۋىتى سەب ب گەۋەگە ئەنە كە
بەرى ھېنگى ھاتىنە دابەشكەن، ل دوۋە دا ئەۋ تىتە ۋى ل سە ھەندەك گەۋەپەن بچوۋەك
دەپنە دابەشكەن.

دەريارسى دىتتا ئەپستۇلى بۇ ۋى، كە جەند ب زېمەگە ۋى داخەبەر بېۋە، زېمە ھى
دىتتا ۋى ھەدە جەپەتى ۋى ما، جەۋا ھەپەسەۋەگەن ل ھى ئاستى زېمەگە بۇچوۋەكە ھەسا
بىن پەسەن ھەبىت.

سەۋەپ ھى جەندە ئەۋ شەپەۋە ۋەل سۆھبايى بىكەت ژۇورا خەۋە ب سەۋىر
بىكەت ۋ دوۋىارە تىت ئاچىنە خەۋە پەكەپەتە ب ھى ھەگە سۆھبايى جەۋەگە گەۋەن سەپ بىن
ھەتا سەب جەۋەگەن د ژۇورا خەۋە ھە دىن كە بەرى ھېنگى ب ھەپەگە ھەدى ئەۋ جەۋە
گەۋەن خەۋە بەرۋە كەۋەۋە.

ل ۋى دەس، سۆھبايى ھەمەۋ كەۋەۋە ئەلەپەرتۇلى داتە ھەپەگە دا ھەگەن كە
ھەمەرا ۋان ۋ پەنچە كەۋەۋەن بۇرى بۇۋ، ئ تەكە ھەكە يا كەۋەتە لاپەرى 124، زېمەگە يا

ل سەر وئ پېئىيە ئەو جىڭزىكا سۇقايىن ھەمىيىن بىھىيىت، زىنھىيىر وئەيىن ھەمىيىن بىن ئەلپىرتۇ كىنكىس.

ھەيلىيىز، نالونىيىن بىن بىن ھىنكى بىو، ئەم بىنە ل ھىنكى دەستىپىرىو دەمى سۇقايىن كارتىكا بۇستى دىن كۆ وئەمى تۇمىيىلەمكا ل جۇرۇن جىپ يا ئەمەمىيىن يىگىتى ل سەر بىو. پىكىمىكا مورا وئ كارتى 15 گولان بىو. ئەمە زى يىك بو ل وان كارتان بىن بىن وئ بۇ ھەنارى، ل ل شوونا ب بۇستى بۇ شىكىت، بۇ كىرىو دىنل جىڭزىكا دا.

خوشىلىقىا مەن ھىلە

ئەز دىيىم ھىلىقا سالىھىگەر رۇزا ل داپكىيىونا تە ئەمەتە، مەنە سوبىلى بەا ھىلىقا مەن ئەمە ئەمە كارتە د ھەمەن رۇزا دا بىگەمىتە تە، ئە يا گىرگە بىزلى كا ھىتا كەلگى دىن مەي لىن دىيىرىن وىرگىرى چوئكى رىگە ب دىيىزىھىا زىانا تە بىمىنە دىگەل تە. جەزنا بىوونا تە بىرۇز دىگەم و داخوار زىمكى دىيىز بۇ تە داخۇر. ئەز دىيىم نوكە تە زالى كا بۇچىن ئەز كارتان بۇ سۇقايىن دىھىيىم، زىمە ھىنكى بە چوئكى ئەزىن بىشەستەم ئەو دىن گەمىتە تە.

تەبىيى، داپكا ئە گولە مەن كۆ تە جىزىلەمكا خەمە يا بەرۇز گىرى، سوزى دەمە ب زووتىرىن دەم 150 كۆرۈنىن سوبى بۇ تە بىھىيىم داپكا جىزىلەمكا نوو بۇ خەمە بىن بىرى. دىرىيىزى باچا تە يا قوتىلغانى لى، تە دىنلى بىرى ھاتنا بىھىيىمەدانا ھەقلىن، ب سالىھى ل قوتىلغانى باچەمكا دى بۇ خەمە دىرىيىزى.

بەبى ئە

بىن ب داپكىلى تە ھەمىيىن دىگەت

چ نىنە، ب پىكا لى يارىن سۇقايىن 150 كۆرۈن وىرگىرىيىو، زىمەكە ئەو بىن ب گومان بوو ئەمە دىيىرىا وى ئە ھەنە يا بەرگەمىتى بىت.

رۇۋا 15 خىزىرائى جەۋنا بوونا سۇقايىڭ ۋى بوو، ئى د جىرۇڭىڭ دا ھىشتا سۇقاي يا
 ل رۇۋا 15 گولانى. دىيىت بابىڭ ۋى ھىڭىڭ ئەو بەش نەپىس بىت و بەشى ھىڭىڭ رەڭمىشتا
 جەۋنا بوونا ھىللىڭ ل سەر نەپىس بىت. ھەي ۋاڭ سۇقاي، ئەو يا دىگەنلە غارنى دىگو
 جۈنەيلىڭ ل ئىزىڭى سىمتىرىڭ بازىڭى بېيىت.

نەرىڭ ھىللىڭ كىيە؟ جەۋا بابىڭ ۋى بىڭ پىشراستە كو سۇقاي دىڭ قى دىيارىڭ گەھىشتە
 دىستىڭ ۋى؟ ھەرچەۋا بىت، ب راستى تىشكىڭ بى مانايە بابەك ل شوونا كارتىڭ بۇستەي
 راستەوخو بۇ كچا خوە بېئىرىت،

ھىللىڭ ھىستەپىڭر ئەو ۋى يا بەرەڭ نەسمانى دىرەيت دەمىڭ بەشىڭ ئەملاۋىسى
 دىخوالىدى.

دناڭ ھەموو تىشتىڭ زىندى دا، بېچەك ۋ نېئىيا خوداى دناڭ دا ھەبە. ئەم دىيىنىڭ
 تىشتەك بىڭ دناڭ ناخىڭ گول بەرۋازىڭ دا گەش دىيىت پان ھىتا دناڭ گولا خىشخاشىڭ يا كېلىڭ دا،
 ئەڭ نېئىيا خوداى ل دىڭ پەلاتىنكىمىڭ پىزە دەمىڭ ۋ سەر گولەڭىڭ دىرەيتە سەر گولەڭا دى
 پان ماسىمىڭا رەڭگ زەر دەمىڭ مەلەپانپان دىگەت. ئى ب ھارىكاريا رۇخا خوە ئەم دىشېيڭ پىز
 ئىزىڭى خوداى بېيىڭ، دەمىڭ ئەم دىگەل قى نېئىيا مەزىن دىيىتە پەك، رەڭگە بۇ چەند
 ساتەڭان ھىزىڭ بىگەيڭ ئەم ب خوە ئەو نېئىيا خوداى ئە.

ئەڭ سەپىرائىڭ تىشت بوو بىڭ ھىتا ئوگە ھىللىڭ خوالىدى. ئى ۋ ھەمووپان ۋى
 سادىتر بوو. ھەموو تىشت ب تىڭ پەك تىشتە، ئەڭ تىشتە ۋى ئەو نېئىيا خوداى پە ياكو
 ھەموو تىشت تۇپا د بەشتار.

نەم نە بېقىلى ب ھىندى نە باۋەرىي بىن بېنىن يان نە، چونكى ئەفە بۇچوونا وى يە و ھەر كىسەك بىن نازادە كا دىن چىوا قىن نەپتىا خوداى ل دوۋە تىگمەشتىنا خود شىۋقە كەت.

بەلۇ گەمەتتە بىشى دىە ئەو زى دەمى سۇفيا و جۈنالىي ب ھەلەمەتتا جەلۇنا ئەتمەۋمى خىفەتتەن خود بېرىنە ئاۋ دارستانى قەداين و چوۋىنە د كۆلگى ماپچىرى قە.

بىشى خۈنەتتا چەلە لاپەتەن دى ب تۆرەى قە ل سەر جەتەن خود راپوۋفە و ئەفە قاتىلە كرە دېن مىل خود قە. ئەفە تىشەكەن نەخوش بوو، بابى وئ وىكر دوو كچەن دى كوپپەن ھەموو وان كارتەن پۇستەى پەۋىتەن يەن وى د ھەياما پەزەدە رۇزۇن دەستەكەن يەن ھەيلا گولانى دا بۇ كچا خود قىرگىرىن. ھىندى كارتەن پۇستەى يەن بابى خود چەنەن جاران خواندەن و ل دەرپەتەن وان باش دزاقى كو ئەفە وىكو وان كارتەنە يەن بابى وئ ھەتاتەن.

خۇشتىلىا مىن ھىندى،

ئەمىز بېزارىۋوم كو ھەتتا نوكە بىن بېدەتگەم و نەشەم بەخسەن دىارىا جەلۇنا ل داپكىۋونا تە بىكەم. تا نوكە شىيەدە ل سەر جەلۇنا خود زال بېم، ئەو جەلۇنا رۇزۇنە چەندەن جاران مىن پالەتتە تىگەۋونا تە بىكەم دىكو بېزەدە تە ئەو دىارىا دى بۇ تە قىرگەم تىشەكە بەردەۋام بىن د گەشەگەرنى دا، وىكو ھەموو تىشەن دى بەردەۋام گەشە دىكەت و مەزەن دىكەت زىبەر ھىندى يا ب زەجەمەتە ئەم وى تىشە بۇ خود ب تىن بېدەگىرىن...

بىشى قىن نامى، ھىندى بايەت ل دور جۈھىياتى و پۈنان و پەۋشەنپىرىا جۈھىياتى- مەسپىخى خواندە. ھىندى ھەست ب بەختەۋمىرىن دىكر دەمى ل قى لاي قە تەمەشەى دېرۇكى دىكرە زىبەرگو چ جاران وئ ئەفە بابەتە ل قوتاپەتەن تەخواندە بوون. ل قوتاپەتەن، ل بلى

ھندەك بابەتەن ھەك و بىز ھامان چ تەشەن دى قېز ئەمبەبو، لى ل دوماھيا قى بەش، ھىلەن ھەستەپكەر لى نوو وئ گرتگيا مەسەھى و ئاھىن مەسەھەتەن زالى.

وئ گەلەك ھەز لى گوتنا "گوتە" لى كىر دەمەن دېھزەت "ئەم كەسەن ئەمەتەت مەھ لى وائەمەن سى ھەز سەئەن بۆرى وەرەگىرەت، دى ھەز دناڭ تەپەتەن دا مەنەت".

بەش لى دووڭ دا، لى وئ كارتەن دەستەپكەر با دناڭ باي دا ھەتە و مەھە ب بەنچەركا لىئەنگەھا مالا سۇھەپەن ھە. چ پەنەمەتەن ئەمە لى پۇستەكەتەك نوو بوو لى بۇ ھىلەن.

خوشتەيا مىن ھىلەن،

ئەمە نەزەم دەمەن تو ھىلەن كارتەن دېھزەت رۇزا جەزنا لى دايەكەتەن تە بۆرى بە بان تە، ھەرجەھا بېت ھىلەن مىن ئەمە مەھەمەن دىرەز ب سەرقە ئەمەھەبەت. تو دىزەن دەمەن لى دناڭ سۇھەپەن ھەتەتەك بان دوو ھەتەن دېھزەت، مەرج ئەنە ب ھەمەن شۆرە دەمەن لى دناڭ مەزە بېھزەت. ئەمە دىن لى ئىلەنە رۇزا جەزنا پۇستەكەن گەھە مەل و بەش دىن لى سەر جەزنا دناڭ باخچەن رۆتە خوارەن و تەمەھەن دىرەپەن كەمەن جەنەكە مە گەلەك سەھەت ھەنە دقەت لى سەر باخچەن.

لى دووڭ دا لى ئىلەنەتەك لى دناڭ ئەلەپتەنەن بۇ سۇھەپەن ھەتە كە ئەمە بۇ بەگەم جەر بوو سۇھەپەن گۆھ لى دىنەنەن وى دېھت.

"لەختەنە تە دىارە دىن شەركە پۇدەت."

"بەن رەستە، مەھەمەن شەركەنەن ھەزە. لى سەر مە پەنەپە ئەمە سەرنەجا ھىلەن بۇ خوە پەكەشەن و وئ لى پەكەشەنە دناڭ سۇھەپەن خوە دا بەرە كە باپەن وئ لى ئىلەنەن بېھزەت."

پشتى ھېنگى سۆھبايى ئەلبېرتۇڭ كىنوكس ل دېرەكە كو دېرۇكا دروستكرنا وئ بۇ
چەرخى دولۇدئ زايىنى دۇلۇرى دېت ل وى دەمى ئەلبېرتۇڭى چىككېن قەشەپكېن چەرخىن
ئاقىراست كرىپوونە بەر خۇد.

ئود دېر، ئ نوو ھاتە بىرا ھۇلەئ كو پېئىلى بوو ئەلۇرۇكە ئەو ئى چووبابە دېرئ.
تەماشى دەمۇمۇرا خۇد كر يا بوويە دەمۇمۇر يەك و چارىكەك، ئېمەر خۇلەلدا قىن رۇمانى
وئ ئاگەد ئ دەمى تەمايە.

يا راستى بېت، ئە تەتەمكى خۇسا مەزىن و ب خەمە ئەگەر ل رۇزا چەلۇنا بوونا خۇد
ئەو نەچچە دېرئ. ئ تەتەمكى دى زەولا وئ تېكسېر، ئەل كارتېن بېرۇزبايىنى پۇن زۇنە
بېيىنا وئ تەنگ دىكر.

ھۇك ل سەر خۇلەلدا گولارا ئەلبېرتۇڭى يا درۇد د دېرئ قە يا بەردەوام بوو. ل دەل
وئ چ ئارىشە د ھەندئ دا ئەبوو كو ئەلبېرتۇڭى چىككېن قەشەپكېن كرىنە بەر خۇد.

ومخلى گەھەتە وى پاراگراڭ دەمى سۆھبا خۇد ئەشا ھۇلەلگەندئ نەت، دووبارە
نەچارىبوو بېچت تەماشى ئېنساپكولوپېدىا ئەلەسۇقان بىكەت، ئ وئ چ تەت ب قان ھەردوو
ئافان ئەدېت. ھەموو گافان ئەل تەتە دووبارە دېت، ھەردەمى بابەلى پەيوەندى ب ئۇنەك
پان رەگىزئ مى قە ھەببەت، ئېنساپكولوپېدىا وئ خۇد پېئەنگ دىكەت. ئەرئ تو بېزۇن
ئەنجومەنى پاراستنا زەلامان زۇرھەتانيا قى ئېنساپكولوپېدىايى كرىپت و ئەھتلاپت بەجىنى
چ ئۇنان بىكەت؟

ھۇلەلگەرد دو بېنچەن، رەبەنا دېرئ، ئەپسەر، ئوشدار، زاناي پرومەكان و زانايەكا
سروشتى بوو. زۇندەبارئ قى چەندئ، ئەو وەكو سومبولەكى بوو ئ بۇ تېكەلى و ئېزىكيا زىنى
ئ بۇ سروشت و زانەستى د چەرخىن ئاقىراست دا، ئ خو دېرەكە ب تىنى زى بەجىنى وئ د
قى ئېنساپكولوپېدىايى دا ئەھتەپە كرىن. ئەلە چ كارساتە؟

هیلدئ چ جاران گوھ لئنه پوو "لایمئ مېته" یا "سروشئ دایکایمئ" ل دھ خودای همه کو دېژئ "سؤفا"، خوھ پئژمکا ب تنئ ژی ل دور ئن چمئدئ تئدا نهماتوو نفیسین. نئزیکترین بابمئ په پوصدی ب ئن چمئدئ قه هدی دئرا "نایا سؤفا" یوو ل باژئړئ قوستمئتنیه یئ تورکی کو رامانا ئی نالی ناتکو "همندا پیرؤز". همرچمئده پایتمختمک و چمئدین شاهژن ب وی نالی هاتپوونه ناکتون ئ ديسان چ بهسئ وان د ئینسایکلوپیدیا ئ دا نهماتوو گرن. باشه ما نایژنه ئن چمئدئ سانسور؟

تشمکئ باشه هکه بېژین سؤفا "دیتا نالغوی" یا هیلدئ په، ژبرکو هیلدئ هستپنکر نمو پردوام یا سؤفایا برج رهن ل پئشچاقئن خوھ دبېنیت.

پشئ سرهاتیا وئ ل شمقا دئرا مەریما پیرؤز، سؤفایا زلمی مال و ب همبەر وئ خودیکئ راوستیا یا بیری هینگئ وئ ژ کولکئ مایهیری تئدا.

ل دستپنکئ ب تنئ دیمئ خوھ یئ شعیای دیت، ئ پشئ خودیکئ دیمئ کچکا دی یا نمدیار د رنگلهدانا دیمئ وئ دا خوبا گر.

وئ بلمز دوو جاران بیهنا خوھ هملکئشا و پئکؤل گر سمرئ خوھ نهماییت. ئ وئئ کچکا دی یا بچووک ل پشئ دیمئ وئ یئ واستیای و برجا وئ یا رهن خوبا دکر، نمو برجا وئ یا چ مودئل ئ نمدپووی ژبر سروشئ وئ کو یئ حلی و راست یوو.

ب هموو هیژوشیانئن خوھ، کچکا د خودیکئ دا پئکؤل دکر چاقئن خوھ ل وئ بنهینیت، هؤسا دپاره ب ئی گاری وئ دقیا سؤفایا ل سەر نامدەپوونا خوھ ل دھ وئ ناگهتار بکمت. پشئ بلمز وئئ وئ د خودیکئ دا بمرزیموو.

چمئدین جاران هیلدئ پئکؤل دکر ژ بلی وئنه یئ خوھ وئنه یئ کچکا دی د خودیکئ دا ببېنیت؟ بعل یا جهوا بابئ وئ ثمت تشته هموو دژانئن؟ مانه هیلدئ ل وئنه یئ وئ ژنا برج رهن دکر یا؟ بیری هینگئ داپرا وئ نمو خودیکه ژ ژمکا ستره مېند

چەرخى پەوشەنگەرى

... ھەر ئۆزىدىن ئۆزىگە ھەمما چېكىرى

زېمىنۇشان...

ھېلىئى دەست بى خوتلىنا بەشى چەرخى پەنچىسىنى كرىپو دەمى گۆھ ل
پەنچىگەن دايكا خوتە بويى دەمى گۆ زەرى مال و گەھىشتە بەر دەرگەمى. تەماشەي
دەمىمىزا خوتە گۆ، بېپو دەمىمىزا جوارى پەشى نەپۇرۇ.

دايكا وئى بەمىز بى سەر دەرگەمى سەرگەمىت و دەرگەمى زوورا وئى قەمىر.

- "ئەفە تو نەچوۋىھ دېرى؟"
- "بەلەن. ئەز چوۋم."
- "بەلەن پا... تە چ كرىپو بەر خوتە"
- "ئەفە چەكەن ئوگە ل بەر مەن."
- "بە چەكەن نەستىنى قە؟"
- "ئەفە دېرىمىزا بەردىنى يا مەزەنە، دېرىمىزا وى بۇ چەرخىن نەپەن دۇرەت."
- "ھېلى، ئەفە تو چ دېرىمىزا"

هېڅکې ډېر ښه دانا سمر کولایا خوه و تماشای دایکا خوه کر و گوته "من
 ښه ل بورینا دمی نهمو... ل من بیوره دایکې ښه توبهگمې کو ښه یا
 ښهگمې بالکېش دخوینم."

کړنلین ل سمر دېمې دایکا وڼ پمیداروو، هېک ځی یا پرمهوام بوو ل سمر
 څاڅتښتن خوه.

- "ښه پرمهوامکا سهره."
- "ښه، دوو پاره چمزا بوونا ته پرمو بیت، هېکدا"
- "ښه.... ښه نزام کا من ښه وگرگرتا پرمو پلایان مایه پان نه."
- "ښه یا من... ښه ښه دې چم پېچک ښه خوه قلمدم پاشی دې دست ب
 دروستگرتا خواړنې کم، من ښهگمې څراولنې نوو پڼ ځ بازارې کړن."
- "ښه ځی دې پرمهوامې دمه څوانلېا خوه."

پاشی دایکا وڼ پرمهوام بوو و هېک ځی ل سمر څوانلې پرمهوام بوو. هېک
 گمشته وی چې یې پمحمې سولایانې نکری کو ل ښه چمپڼ پلایانې دا ب دوو
 هېرمې گمشتی و پاشی ل پرمهوامې مالا ښه پلایانې کارلکا نوو ځ لوبلایانې ښه دیت
 کو پکېستا ښهگرتا وڼ 15 گولانې بوو.

و ل دوماهې ډېر د سېستمې پرمهوامې گمشت. هېموو ډېر کارنې پرمې
 پکېستا 15 گولانې ښهگرتا، کوپېک بوون ځ وان ښه پاشی هېک ځی بډ وڼ
 ښهگرتا. ځ ډېر کارنې پکېستا ښهگرتا ل سمر، بډ پکېک چاره هېک دې ځوینت.

خوشتیا من هېک،

نوکه سولایا یا گمشته مالا ماموستایان خود یې ښهگرتا و ل دمهگن ښهگرتا
 ځی وڼ بیت پازده سال، ځ دوه ځی ته یې پرمهوام پازده سال. پان ځی ښهگرتا،
 خوشتیا من هېک؟ ښهگرتا چمزا ځ دایکبوونا ته ځی ښهگرتا بیت، ښه ځی
 پشمستم دې نوکه لیپاریدکا درنگ بیت ل دمه هېمو. چوونکی تو دزانی دمهگن مه
 و هېمو دمهگرتا پکېک.

ھېلىئ ئىمۇ بايەت خواند دىمى ئىلىپتۇرۇق بەسسى چىرىخى رەنەسلىنىمى و
 ھىلىسۇلۇقۇن رەشپونالېزىمى بىن چىرىخى ھىلىنى و ھىلىسۇلۇقۇن ئىمىرىسىزىمى بىن بېرىتەنبا
 بۇ سۇقايى دىرى. ھىر دىمى دىگەشتە كارىمكا ئو و ب تايەت ئىمۇن بىمىۋىنى ب جەنۇنا
 بوونا وئ قە ھىمى خە ل سىرا ھىلىنى و نەخواند ب تايەت ئىمۇن بايى وئ ب رىكا ھىل
 و سىران بۇ ھىلىنى، ھىر ۋ وئ كارىمكا كرىيە دىنا دىگەشتە دىرلىقتا سۇقايى دا، پان دىمى
 دىگرىيە دىنا دىلىق مۇزى دا پان دىنا كۆمىپىۋىتەرى.

ھىروسا گەشتە خواندنا وى جىمى دىمى بايى وئ ل سىر ئىمۇنى ئىلىپتۇرۇق
 زالىۋى و ل شوونا كوتىنا ئاللى سۇقايى، دىگوت ھىلى. يا ۋ ھىمىۋى سىرەتر ئىمۇ بوو كو
 وەل ھىرىمى كر بېزىت، "رۇز بوونا تە بىرۇز بىت، ھىلىدا".

ھېلىئ ھىستىپىكر ئىمۇ ۋى دىگەل بۇجوونا ئىلىپتۇرۇق دىمى دىگوت بايى وئ
 زىلىپىۋى دىگەت ب تايەت دىمى ئىمۇ خە دىگەل خەل پان جەلىپىرا خەل پان جەلىپىرا
 دىگەت. ئ د رەستى دا وئ ۋى د ناخى خە دا ئىمۇنى كا دىگەل كى يا ھىلىپىرا؟ ئىمۇ مەنە
 بايى وئ وان جۇرە ئومىكرىنا دىلىختە سىر زارى ئىلىپتۇرۇق؟ ل دىمىلىپىرا، ئىمۇ ما ئىلى
 ھىلىپىراكرىنە دىگەل خەل پان يا ب كىمى ئىنە كو بايى وئ وىكو خەل پان كى ب ھىز و ھىپان د
 جەلىپىرا سۇقايى دا دىرە بىگەت؟

دىمى گەشتە وى جىمى ئىلىپتۇرۇق بەسسى بېرىكى گەت، ئىمۇ ۋى وىكو
 سۇقايى گەلەك يا ب كىمى بوو و ب كىرىكى قە وىكرىت، ئىمۇ دى نوكە چ رەودەت؟
 جەلىپىرا جەلەن بەرى نوكە ئاللى وى ھەلە دىۋىپىراكرىنە، پانانا ئى جەلىپىرا ۋى ئىمۇ
 تىشتىكى گەلەك تايەت دى دىگەل ئى ھىلىسۇلۇقۇ رەودەت، ئىمۇ ھىلىسۇلۇقۇ جىپەنەك مەندى
 ۋ دىرەلە ئاگەلە سۇلۇ رەتەكرى. ل ھىلى ۋى ھىلىنى بىكۆل كر بىجەت ئىلىپىكۆلەپىندى
 خە بىنە دىرى و ئىپانا ئى ھىلىسۇلۇقۇ بىۋىنىت، ئ ھىسا دىرە چ تىشتى پالەش وئ
 نەخواند.

پانى ئىمۇ گەشتە جىپىكا رەۋىكى و ئىمۇ لافىلىپا بىرۇزىپا جەنۇنا بوونى و
 ھىرونى رەش و پاننى.

پرسىار ھەممۇ ئەمۇ ئىنە "كا ئەم ھەيىن بان نەيىن" بەلگە دىقتى وئ پرسىارئ
 بگەين كا ئەم كىنە. ئەرئ ب راستا ئەم بوندومرئىن سىرۇنى ئە و ئ گۆشت و خوينى
 پىتھائىنە؟ ئەرئ جىيانا مە ئ تىلتىن راستەقىنە پىتھەيت، يان ھەرچوۋار لايىن مە ب
 ئاگەيىن ھاتىە گرتن؟"

يا سەيىر ئىنە ئەمگەر سۇڧيا ئىنۇكئىن خۇە ئەقەيت. ھەرچەندە ھىكئى چ چارەن
 ئەمۇ كارتى خىپ ئەمگەرېو، بەئ ئوكە ئەمۇ ئى دىست ب فى كارتى كەت.

ل دىم مە، دېيت ئەمۇ خۇاست بان ئەمۇ رۇخا فان كاران ھەممويىان دىگەت، بابئ
 ھىكئى بىت.

پشتى چەند دىرمكان، ئەمۇ گەھشتە فى دانوستاتىنى،

- "ئەرئ مەرەما تە ئەمە بابئ وئ بۇ مە وەگە خۇداۋەندەكى يە؟"
- "بەئ."
- "و يا ھىك، رۇق وئ چىە دىئا فى بابەتى ھەممويىن نا؟"
- "ئەمۇ فرىشتە يە، سۇڧيا"
- "فرىشتە؟"
- "ھىك ئەمۇ كەسە يا دگەل رۇخى دىناخىيت."

ل فەئرى سۇڧيايئ ئەلەيپۇرئۇ بچە ھىلا و دەمى بارائى ئۆمگىرى بەلەز جىوۋ ئ دەرەقە.
 ئو بۇزى ئەقە ھەمان ئەمۇ بەلەزۇ بىت يا كۇ دوھى ب سەر بچىركلىيئ دا بارى ب اتى چەند
 دەمۇ دىرمكان پشتى كۇ سۇڧيايئ دىئا بائۇرى دا كرىە غار؟

“سۆياھى چەزنا ۋ دايگېوونا مەنە. ئەزى مانە يا ب دانئىشە كەسەك ب پۇۋەگى
بەرى چەزنا بوونا خوە يا پازدە سالىن ۋ نوو بزانىت دنيا ھەموو خەمۇنە؟”

ئەفە وەگو وى چەنئىن يە كەسەك كارتەكا بەختى كو بھايى وى مېھون لورە بىن
بېمە، ئى دەمى دەستى خوە دەھافىزىتە پاران داگو وەرېگىرىت، ۋ ئېشكەگى فە بۇ وى ديار
بېت ئەم چەندە ھەموو خەمۇن بوو.

دەمى سۇفيا گەھەشتىپە نىزىكى يازىگەھا گشتى، وى دېت كەسەك يا بەرەف وى فە
دەگەتە غازى، ئەم دايكا وى بوو و بىلەز سۇفيا دا بەر سىنگى خوە.

“كچا مەن يا خوشتلى، ئەفە چېپە ب سەزى مە دەپت؟”

سۇفيايى ب چاقىن گرى فە گوت: “ئەزى نىزەم، بەن يا وەگو خەمۇنەكە ئەخوشە.”

چاقىن ھىلەن ئىزى پۇتلىك بوون دەمى ئەفە دېرە خوانىنى، “ئەزى ھەمە يان نەبەم،
ئارىشە ھەر ئەفەمە.”

ھىلەن قانلە ھەلەتتە سەر تەختى خوە و پاپوو ۋ پېرەفە و ھات و دېھو ھەتال
دوملەھىن چوويە بەر خۇدىكى پراوستىاي و پاشى دايكا وى ھالى و گازى كرىن داگو بېجىت
خوارىن بېھوت. ل وى دەمى ۋ نوو ھىلەن ھەستېېكەر كا چەندە مەخت بۇرپە ھەننى ئەم ل
بەر خۇدىكى پراوستىاي، ئى يا ۋ تەشتەكى ب تەن پەشەست بوو، ئەم ۋى بۇ يەكەم چارېوو
ۋەننى خوە د خۇدىكى نا بېيىت دەمى ھەردوو چاقىن خوە بېكەفە دىھىتەت.

ل سەر سەرا خوارىن، پېكۆل دەر ھۇسا پەتتارى پەكت كو گەلەك يا كەپخوشە
زېەر چەزنا بوونا وى. ئى ھىزا وى ھەموو ل سەر سۇفيايى و ئەلېيىرتۇى بوو.

ئەزى ئوگە دى چ ب سەزى وان ھەت ب تاپەت پەشى كو زانى ھەموو تەشت پېن د
دەستى بابى وى نا؟... بابى وى ۋەل وان كرىوو ھىز بکەن ئەم گەلەك تەشتان دزان، ئى د
راسى، نا وان چ تەشتىن مەزەن ئەمەزەن. بەن ئارىشە ھەردەكو خوە مابوو، ئوگە سۇفيا و
ئەلېيىرتۇ دزان كا چ دەپتە روودان زېەر ھەننى پېنەفە چىرۆك نىزىكى دوملەھىن بېيت.

ھېلىئى ب رېڭكا خوارنا بېرىمكا پىتاتى نىيا ئىدى ھزىن سۆھبايى و ئەلپىرتۇي نىمىكت. ل وى دەمى ھاتە ھزرا وئى گو ئەو دىشەت قى باپىتى ل سىر جىيانا خوە ۋى پىراكتىزە بىكت. مەۋقۇن ب رېڭكا ھزىن خوە، پىردەوام ياساين سىروشتى پىش ئىخستىنە. ئى نەرى ما جىنىبىت ئەمچ چىرۇكە يا پىردەوام بىت و چ دىمەلىك نەبىن، خو ھىكە ئەلىسەفە و زانىست دىمەلىك پەرى خوە بى ئاللاكرى ۋى پىشەن؟ ئەرى ل وى دەمى مەۋقۇ ئىزىكى دىمەلىيا دىرۇكى ئابى؟ دىگەل ھىدى پەمىۋىلىك ھىمە دىلەپىرا پىشكەشتا ھزى و زانىست ۋ لاپىكى ھە و كارىكرى خەپىن پلاستىكى پىن چەللىق و ئاللىكرى دىرستانان ۋ ئەنچامى بارانن پىس و پىرى تىشەت ۋ لاپىكى دى ھە؟ ئانكو دىبىت ھىد بى ئافلى نەبىت ھىدىك كەس ھۇسا ھزى بىكت كو ئەمچ پىشەفيا پىردەوام و نووكرى بۇ زانىنى، چۆرەك بىت ۋ چۆرىن كەشتا راستەپىنە.

مەزنى و تىسا پىرسىارن ۋەل ھىلىئى كر پىكۇن بىكت ۋىرا خوە بىت. بى گومان نەمىر ل سىر خواتىنا دىاريا بابى خوە يا پىردەوام بىت دى پىر تىگەپىت.

پىشنى خوارنا ھىراۋەلما ئىتال، داپكا وئى ب نازىدەرى ھە پىرسىار ۋى كر، "بىزە مەن تە چ دىشەت، چوئىكى ئەمچرۇكە تو دى پىپەرى دى كا چ بىكەن."

- "ئەز دىزاتە پىچەك يا سەپىر و ئە ئاساپىد، ئى ب راستى مەن دىشەت ل سىر خواتىنا وئى پەرتوۋكا بابى مەن كىرە دىارى پىردەوام پىم."

- "بلا ب كەپە ئەمە، ئى يا ھىپارىب تە دىن نەمىكت."

- "ئەخىر..."

- "پاشى ئەم دىشەن دىگەل تەسەلەمكرى پەرناسى "دەرىك"، پىتزاپەكى ۋى پەۋىن."

- "پەن."

ھزىك ھاتە د سەرى ھىلىئى دا، ئەو ۋى ئەو وىنەپى سۆھبايى بۇ داپكا خوە ۋىنەمكرى و شىۋازىن ئاخىشتا وئى داپكا وئى بوو. ئەرى تو پىزى بابى ھىلىئى ھىد تىشە ۋ داپكا ھىلىئى ۋەركىرەن دىكو كەسەپىتيا داپكا سۆھبايى د چىرۇكا خوە ۋىنە بىكت؟ ھەرجەمەا بىت، يا پەشە ئەمچرۇكە پەمچى وئى كىشەشكا سەپى نەمىكت ئەمە دىنەف كىۋەلى گەردوۋى دا دەرەكەپىت، ھە چ نەبىت ھەما ئەمچرۇكە."

ههڻك ژ سهر مېزا خوارنې راپوو و گوت: "ب ښه ههنگمېتې..."

- "ج؟"

- "من خاځا خوه يا ژېړي يا پسرز مگري"

دايكا وئ ب ټاورينمكا ټيړ تمناشمې وئ كړ.

- "پسري چمنډ حېمټيان من ل بن مېمېري شه دېټيوو. دېټ ټ ته كېمټېټ."

- "ته شط چمنډه گوتېه باين من؟"

- "شمز نزلې... چېمټېټ."

- "باشه، نوكه ل كېلمېه؟"

دايكا وئ جوو دناډ ډاډكا باژنك و رستك و گلاستړكېن خوه ټيږگېرېټ. پشې دمېمكې كېم دمگنې ټيړېمكې بلند يوو. دمنې ژېړېه ژوورا پروونشني شه، دايكا وئ گوت: "من رستكا ته نمدېټ، ب ج رستكان دصنې كمنې نهچووېه دناډ ډاډكا ژېړن من دا."

- "من ژي گومان ل سهر ښه چمنډې همدېه."

دگمل ښان گوتلن، هېلډن دايكا خوه همېښ كړ و شمگېرېا ژوورا خوه. و چارمكا دې ل سهر خواندنا چمړوكا سؤلفايې پسردهوام يوو.

ل رؤزا دووډ، دا دايكا وئ هاته ژوور. ژمړشمكې مېزن يې دپاريان د دستې وئ داپوو و ټالېمكې نهچووېچې دانابوو دناډ بېلمكې ښاډا.

- "چمژنا يوونا ته پېرؤز بېټ."

سؤلفايې چافڼن خوه پېرخاندن و بېكول كړ خموا خوه پېمړطېنېټ. پاشې بېكول كړ پروونانين دوهې بېنېټه پېش چافڼن خوه. ټ وگكو ياريكا پارچه پارچه كړي دهاتنه پېش چافڼن وئ. پك ژ وان پارچهيان تهلبېرتؤ يوو، پهكا دې هېلك، مايچېر، بېرگنې يوو. ټن پارچهيا ژ همموويان رېشتر ژي نمو برېسي و تمفيا بارنې يوون. بارانې نمو تووشې وستېانمكا لمشې و دهماري كړيوو، زېمر هندې دايكا وئ لمشې وئ شهمالې يوو

و داناۋو سەر جەين وئ يېن نەستىن و پاشى گۈلەنگى شىرئ گەرم و ھىنگلىن زى بۇ ئىناۋون و پاشى فەلخوارى يەنگەم نەستىۋو.

سۇقايىن دەپن ئۇشكان را گوتە "ئەز دېيىزم ھېشقا ئەز يا مامە ساخ."

"ل دەستبېكىن، ئەمە چ ھەزەن تو دكەى، ئەمەزۇكە تو بوۋىە پازدە سال."

- "تو يا ژ ھەن جەندى پىشەستى؟"

"ھەلىمەت، تو بېزى داپكەك جەمنا بوۋنا كچا خوە يا يەكانە زېر بىكتە؟ رۇزا

(1975/6/15) دەمەزىمەر يەك و نىلى سېئىد بوو سۇقيا. ئەو بەختەمەرتىن سالتىن

زىانا مەن بوۋن."

- "تو بېزى ئەمە جەندە ھەمەو خەمەن ئىنە؟"

- "ھەر چ ئەبەت، خەمەنكە ئەمەلۇش ئىنە دەمەن مەزۇق ھەشپار دېت و ل دوماندورى

خوە پارچەيىن ئانى و پەنەرى و شەرىفەتا پەرتەفان و دىاريان بېيلىت."

دەگەل گوتە ھەن ناخەتەن، داپكا وئ گارتۇنا دىاريان دانا سەر گورسېگى و بۇ

دەمەكى جەو ژ دەرفە و دەمەن زەفرى سېئىمەكە خەلەننى بۇ وئ ئىنا، پاشى دەست ب ھەمەرنا

ۋان دىاريان گەرىن ل سالتىن دەستبېكىن يېن زىئى وئ بۇ ھەلەن، زىئەبەرى بەھسگەنا

ھەزىيەن دەنگىن وئ ل ۋى دەمە.

داپكا وئ دەستەكى ياربا ئەمەنى بۇ ئىناۋون. ھەمەندە سۇقايىن ئەمەزاتى ياربا

تەمەنى بىكتە، ل يارىگەھەمەكە تەمەنى بۇ دەمەن جەندە خەلەمەكەكەن يا ژ جەلەمە ۋان دەور بوو.

بابى وئ زى تەلەمەزىنەك دىارى بۇ ئىناۋون گە رادىۋىا FM زى تەندا بوو و رەبەرىن شەنا

ۋان ژ رەبەرىن ۋەنەمەكىن ئىسالى مەزەنەر ئەبوو.

پاشى دىاريەن مەت و خالەت و دۆست و ھەفەلەنن خوە يېن نەزىك ھەمەن.

- "تە دقەت ئەز ئەمەزۇ ل مال یم و نەمەمە گەرى؟"

- "ئەخەتەر، بۇجە؟"

"دۇھى ھەمەوۋىن تو يا پ سەلامەت ئەبوۋى. ئەگەر رەمەشا ئە ھەر يا پ لى رەمەكى

بەت، ئەز دېيىزم پەتەفە ئەم سەمەدانا ئوشەمەكى بىكەن."

- "ئەخەتەر، ئەز دېيىزم پەتەفە ھەندەن ئىكەت."

- "ئەزىز دىڭگىز بىر سېمان ئەگەر بولۇپ، يان ئەللىپىرتۇي ئۇ؟"
- "تو چ دېيىزى؟ ما ھەر تە ئەڭگوت ئەفە چ ب سەزىن مە دەھت خوشتۇيا مە؟"
- "ئەز دېيىزىم دەمى تو دىچىيە بايىرى و دى ئەڭەل مەۋقەڭگىن بىيانى دىروونى. ئەفە گونمەھا مە."
- "گونمەھا كەسىن نېنە ئەگەر ئەز ل دەمىن خۇە يىن قالاۋانەيىن قەلسەقى بەغوينم، تو ھەرە سەر كارتى خۇە، پېئەفە ئەز ئۇ بىچە قوتايغانى، چوئىكى ل دەمۇئىر دووى پىشتى نېفرو د ئاھەنگەڭا بېچووك دا دىن باۋەرنەيىن مە دەھت مە."
- "تو دىزىنى ئەزىن تە د چەۋاتە؟"
- "پا ھەر چ ئەيىت دى ئۇ پەرى ئوگە باشىر يىن."
- پىشتى دايكا وئ چوۋى- ب دەمەڭگى كېم زىڭا ئېلەۋۇنى ھاتە لېدان.
- "ئەلو، ھەرموۋو."
- "ئەز ئەللىپىرتۇ مە."
- "ئاھا..."
- "تە دىت دوھى ماپچەرى چ ئېنا سەزىن مە."
- "مەرخە تە تېئەڭگەم؟"
- "مەرخە مە ئەو يالھۇز بولۇ، سۇفيا."
- "ئەز باۋەر ئۇ چ بگەم."
- "ئەفە يەكەمىن ئەزىكى ل سەر مەيىن قەيەلمەسۇۋەن راستەقەتەيە، تو دىزىنى؟ ئەز گەلەك شاتازىيى ب تە دېمە گو د قى دەمى كورت دا ھۇسا زوۋ ھېرىۋوي."
- "ئەز دىرېس ئەف تىشتە ھەمو د راست ئەيىن."
- "دېيىزە قى چەندى "دوۋىليا ھەموۋنى" و گەلەك چاران دىيەتە دەستېكا زاتىنەڭا ئوو."
- "ئەز دېيىزىم مەن پېئەقى ب پېئەفەدەڭگى ھەيە ز ۋەرگىرنا ۋانەيان."
- "ئەزى د قى دەمى دا گەلەك بەن دناۋ باخچى ھەۋە دا ھەنە؟"
- سۇفيا ئەشيا خۇە و گرە گەنى، ئەللىپىرتۇي ئۇ پەردەۋاسى دا ئاخىشتا خۇە.

"ئەز دېئۇم ئەم بەردەوام بىن باشۇم جەزنا بوونا تە بېرۇز. ئەم د ئەجەزىن دىقەت بەرى جەزنا قەشە بوخىمىنى كۆرسى خۇە ب دوماھى بېنىن، ئەقە دوماھى ھىفيا مەيە."

- "ھىفيا مە يا دوماھى؟"

"تو باش روونىشتىدە؟ جوتكى گەنگەشمىكرنا قى باپەتى دەمەككى باش بىن دىقەت. تو تېدىگەمى؟"

- "بەلئ ئەز باش يا روونىشتىم."

- "بىرا تە ل دىكارىنى دەيت؟"

- "ئەز ھەز دكەم، ئانكو ئەز يا ھەيم."

- "ئەگەر ئەم بەردەوامىن بىمىنە قى تاقىكرىنى، دى تووشى ئارەشمەككى بىن."

ئەگەر ب بەردەوامى د گومەنى دا بىن، ئەم ئزانىن كا ئەم ھەز دكەين يان ئە. دىيەت ئەم بگەمىنە وئ قەناعەتنى كو ئەم ب تىنى ھىندەك بېرۇگەمىنە و ج بەيوشدى دگەل ھەزىكرنا مەقە نىنە. مە گەلەك ئەگەر ھەنە كو ھەز بگەين ئەم ب تىنى بەرھەمى دارىژۇننا ئاشوپا بابى ھىلەلئ ئە، بىن كو ب قى رىنگى دىقەت ب ھەلەكەتتا جەزنا بوونا كچا خۇە ھىلەلئ ل لېساندىن، كەيىخوشىدەكا بچووك چىكەت، ئەرنى تو دگەل مىنى؟"

- "بەلئ..."

- "ئى ل قىرىئ ھەندۇيەك ھەيە، ئەگەر ئەم ب تىنى ھىندەك مەقەلئ ئاشوپى بىن، ب

ج رىگەكەن مە مەل نىنە باومەرىن ب ج ئىشان بېنىن، واتە ئەق گەنگەشا نوگە زى ب تىنى ئاشوپە ئەك زىدەلئ."

- "ئانكو مە كىمەزىن شىيانىن ئازاد زى ل سەر كوتىزۇلكرىنى نىن، ھەردىسان

كىمەزىن جەز و خواست زى نىن. بەلكو ماپچەر بېرىئ ل سەر ئاخىقەن و كارىن مە دەمت، باشە باشۇرە ئەگەر تېلەقۇنى زى بگىرىن."

- "ئەخىر، تو ب قى رىنگى گەلەك ئىشان سادە دكەمى."

- "بىز مىن رۇھن بگە."

"ئەرنى تە دىقەت بېزى زەلامەك بلان و دىزانىا ھەموو خەمۇنىن مە دىدارىژىت؟"

دىيەت بابى ھىلەلئ ئانگەھ ز ھەموو كىرىارىن مە ھەيەت، زېمىركو غارىدان ل دووق ئانگەھىن

وځو غاړدانان ل دووځ سپهرئ يا ب زحمته، ناها ژ څوکه وټه همز دئ پلانگن دانج، چ
تشت نين مه پشتر است بگمت کو مایجر پښېنيا هموو تشتان دگمت پری پوهنه
روودانان. دیت نهو ب تنئ ل ساتین دوماهین بریاری دیت ب تاییت دمن دمت ب
دمن دارشتنا هرژن خوه دگمت.

ل فی دمن کورت ب تنئ هم دشتین بینه پښجافین خوه کو هم تا رادهمیگی د
نازادین کا چ بگمین و چ بیژین. یا دیاره همز شیانین مه ژی ب همفیرکرن دگمل شیانین
مایجر پښ موزن، گلمهک د بچووک و سنووردان. هم ژی پښ گمپته ژر کاریکهیا
کارټیکرنین دهمگی، هرودکو وی سمین دگمل ته ناخفتی، وئ هرؤکهیا پرؤزباها چمزان
هملگرتی و وئ پمایا دنلک تیفلن موزئ ده. ئ دگمل هندئ نابیت وئ راستین فمشیرین کو
هم خودان خواستا خوه یا نازادین خوه همکه چمند یا بچووک ژی بیت."

- "نانکو چدوا؟"

- "مایجر هموو تشتین جیهانا مه یا بچووک دزانت، ئ راسانا وئ نهو نینه کو وی
شیانین رمها همین، پښفیه ژيانا خوه ب رنگهکی هؤسا برنشه بیدین هرودکو نهو نهی."
- "همز دپېژم همز مرمها ته تښگهم."

- "مرمها دوماهین نموه هم دشتین کارمگی بگمین ب مایجر بزانت."

- "دئ چدوا کارمگی هؤسا گمین نهگمر ژ راست مه هدیوونا خوه نه بیت؟"

- "کن گوتیه مه هدیوونا خوه نینه؟ بایت نه نموه کا هم همینه یان نه، بدلکو
نموه بزانتن کا هم چ دگمین و هم گینه. نهگمر دلتپدان ب هندئ بگمین کو ب تنئ هم
بهرهمن ناگهیا مایجر پښ نه، ئ دندی همزه وئ چمندئ ناگهمینیت کو نهو هدیوونا مه ژ
مه بستیت."

- "همتا خواستا مه یا نازاد ژی؟"

- "همزه نهو خاله یا همز ل سر کار دکم."

"ئ باین هیلدئ ژی ناگمه وئ همیه کو دئ کړی ل سر گمی."

"چ پښهفیت نهخیر، ئ نهو هموو پلانا من نزانیت. همز پیکولن دکم خاله کا
نهرخمیدسې بجه بینم."

- "خاله نهرخمیدسې؟"

"ئەرخەمىدەس زاناھىگى يۈنۈس بۇ بىلگۈتتا خۇدە ئافشار بۇو "خالدەكا ئەگۈھۈر بىدە سەن، دا شەز جىھەننى بۇ تە بەرزىم". بىئەقىيە ئەم زى خالدەكا ھۇسا بىيىن دىكو ھەقسەنگىيا ئافخۇبى يا مايجەرى تىكىدەين."

- "بەن با ئەقە پىرۇزىمىگى ب ساتماي نىئە"

"ئ مە چ ھىلپىن دى نىن بىگەھىنە ۋى بەرى كۈ وانەين خۇدە يىن ھەلسەق ب دوومايى يىن. ھەتا نۇكە زى ھىلارمىكا مەزىن ل سەر مە دىگەت. دىيىت ۋى پىيار دىيىت ئەز ب ۋى رۇن بەھسكەنا چەرخىن ماين رابەم. ئ ھەتا نۇكە ب تىن چەند رۇزەك يىن ل بەر سىنگى مە ماين، بەرى كۈ ل چەمكى رۇزەھەلەتا ئافىن سوۋارى ھەزگەگى بىت و يەھگەرىت. ئەگەر بەرى ئەو يەھگەرىتە بچىركلى، ئەم خۇدە ز ئاشۇبا ۋى رىزگار ئەگەپ، دى بەرزەپىن."

- "كۈ يىن مەن دىتەسىن."

- "ئ بەرى ھەموو تىشتان، دىت گىرگىزىن زانىاربان ل دور چەرخىن رەھشەنگەرىن ل ھەقسى بىدەمە تە بەرى كۈ ب دىزۇھى بەھس ھەلسەھەيا "كانت"ى بگەپ و پاشى بچەنە د بابەت "رۇمانسىزىم" ئ دا و پاشى ھىنگى كا چەوا ئەو قۇناغا ھەستىار يا "ھىگى"ى ئافشارىدى، بەرى مە دىگەتە بەھسكەنا رەخنەيا "كىركىگەرد"ى ل ھەلسەھەق ھىلپىنىزىمى گىتى. ھەردىسان دىت بىچەمكى بەھس ماركىس و دارۋىن و فرۇيد زى بگەپ ھەتا دگەھىنە سارتەرى و ھەلسەھەيا ۋى يا ھەيوۋنى، ل ۋى دەمى دى پلانا مە ب دومايى ھىت و دى سەركەپىن."

- "ئەقە پىرۇگراممىگى مەزىتە، د ھەقتىيەگى ب تىن دىن ۋەرگىن"

- "زىبەر ھەندى بىئەقىيە ھەر ز نۇكە دىستىبىكەپ، تۈ دىشى نۇكە بىئەقىيە دىمەن؟"

- "ئ دىستىبىكى بىئەقىيە بچەمە قۇناغانى، چۈنكى ئەفرۇ ئالەنگەكا بچۈك يا ھەي

و دى باۋەرنامەيان زى ۋەرگىن."

"ز قى چەندىن قەبە! ئەگەر مە ۋەدانىمكا پاقىز و زەلال نەبىت، ل ۋى دەمى دى تاما شىرىنى و خوارنى ب تىن ئاشۇبەك بىت ئەك زىئەتەر."

- "و باۋەرنامەيا مەن؟"

"گۆھى خۇە بىئى سۇفيا، تۇل سەر گەردوونەكىن جوان و خۇەدان مەلار ستىر بىزى،
يان زى ل سەر ئەختەرمەكىن كۇ پ تىنى يەكە زى سەدان مەلار ئەختەرمەن دى، يان زى
بەرھەمىن ھەندەك يېلىن كەھرومۇگىتاتىسى يېنى ناخىن مایجەرى بى، زى نوو يەئى و يەھسى
باوەرنەمى يەكە، ئەگەر ئەز ل جېئ تە بام دا شەرم گەم."
"بەورە،"

"بەئى ئەگەل ھەندى باشە بەرى تۇ يەئىيە ھەنرە، بېچە قۇتباھانى. ئەگەر پۇزا
دوماھىيى خۇە ھەندى، دېيىت كارىگەرەكە خىراپ ل سەر ھەندى زى يەكە، چۈنكى ئەز زى وان
قۇتباھانە يېنى ھەتا پۇزا جەزۇنا بوونا خۇە زى دېچە قۇتباھانى، ئۇيەرگە ئەو ھەرىشەيە."
- "باشە دى بەز جەمە قۇتباھانى و باشى يەكەمەر ھەمە دەف تە."
- "ئەم دى ل كۆلەن مایجەرى ھەندوو بېيىنن."
- "كۆلەن مایجەرى؟"
- "ئە...ئە..."

ھەندى ئەو ھەنلە گەرە د كۇشا خۇە دا، پ قى رەنگى بايى وئ شىا پ سەرگەھىت و
دەل يەكە ھەست پ گۆنەھى يەكە، چۈنكى دوماھىك پۇزا خۇە يا قۇتباھانى نەجوو...
ھەى چەپەلە

وئ د دىل خۇە دا پەرسىيەر كەر ئەرى كا پېلانا ئەمەلپۇتۇ جېيە، ئەرى بەردوماھىيى
بەختە خواندەن و لاھەرى دى قەدەت؟ نەخىر... ... باشە ئەو ھەر زوى دەست پ خواندەن
يەكە بىن كۇ خۇە ل سەر ھەندەك تەقتان پ بېھەلپۇت.

ئەو ئەگەل خالەكە ئەمەلپۇتۇ يا ھەقرايوو، كۇ بايى وئ ل سەر سۇفيايى و
ئەمەلپۇتۇ بىن زاپو، ل سەرھەى قى چەندەك بايى وئ پېشەيى يا ھەموو پويەندان
نەدەر. دېيىت گەلەك بەز تەشتەك نەپەسا بېت و پەشى بوورەنا دەمەكى نەز ھاتبەتە ھەزا
وى و بەرى خۇە داھەتى. ل وى دەمى زى تا راندەكى دا ئازادىن دەتە سۇفيايى و
ئەمەلپۇتۇ.

چارىكا دى ھېلىق ھەستەپىكىر سۇڧيا و ئەلەيىرتۇ ژ راست يېن ھەين. وئ د دىل خوە
دا گوت، راستە دەريا ب تەمەسى يا بىن دەنگە، ئ ئىقە زامانا وئ چەندىن نېنە گو دىنا
گورائيا وئ نا چ دوونادەت.

بۇجى وئ ئىقە ھىزە كىر؟

ئىقە ئە ھىزىكا سەرلە سەرلە بىر.

ل قوتايخان، ھەموو قوتايان چەژنا بوونا سۇڧيايىن پىرۇز گر و سترانا كلاسىكى يا
چەژنا بوونى بۇ گوت. سەڧايىن ناھەنگا وان گەلەك يىن خوش و ب كەيف بوو ب تايىبەت
دەمىن دەستەپىكىرنا بىرگەيىن ناھەنگى و بەلاڭكىرنا باورنامەيان ل سىر قوتايان.

دەمىن ناھەنگ ب دوسەس ھاتى و قوتايى ژ ناڧ باخجەى دەرگەقتىن، سۇڧيا بەلەز
زقۇمى مال. ھەرچەندە جوانايى بېگۇل گر وئ پىراومستىنىت ئ يا بىن مفا بوو. سۇڧيايىن
گوت مەن كارمەن گىرەگ ھەيە.

دىناڧ سىندۇڧا بۇستەى دا، وئ دوو گارتىن نوو دېتەن كو ژ لۇيانىن ھاتىبوون و ل سىر
ھەردوو گارتان نۇپىسا بوو "چەژنا بوونا تە يا بازە سالىيى پىرۇز بېت".

گارتا يەگى ھاتىبوو ھنارتەن بۇ ھېلە مولىمەر گىلگى ب پىڭا سۇڧيا ناموندسىنى. يا دى
ژى بۇ سۇڧيايىن ب خوە ھاتىبوو ھنارتەن و مۇرا يەكەيا نەروىجى يا سىر ب نەتەمەيىن
يەكگىرلى ل سىر بوو.

خوشتۇڧيا مەن سۇڧيا ناموندسىن،

نەتەرگە چەژنا بوونا تەيە، ب قىن ھەلگەقتىن ژ دىل پىرۇزباھيا تە مەم. زۇر سۇپاس
بۇ ھەموو وان تىشتىن ھەتا نۆكە تە بۇ ھېلىق كىرىن.

گەمەل رەيز و سلاڧتىن مەن

مايچەر ئەلەيىرت گىلگ

ل دستپېگي سوليايېن نمدزاني گا گهيا وئ ب کارتا بابې هيلئ بېيټ پان نه.
چونکي نطقه پمکمين چار بوو ب شپو مېگي راسته خو کارتمکا بوستمي بؤ وئ بهنيريت.
ل سفر کارتا هيلئ زى نقيما بوو،

لنژادارا من هيلد،

نمز نزام نوکه دمزمير چمنده يان چ روزه ل ليلسندئ، ئ نطقه نه يا گرتکه؟
نمگر نمز يې شاش نهم، نمز ديئزم هيلتا دم ب سمرقه نهموويه يان نهموويه
درنگ نمگر پروزياها چارنا بوونا ته بکهم (بؤ چارا دووماهيې و بهري
دوماهيې). ئ ناييت همتا درنگ بمينه د خدو، زيمرگو دئ نهليرتؤ بؤ ته يه حسي
چمندين خائين چمرخي روشهنگهريې ل فرمنا گمت. بایمتي وي د ز فان حمت
خائين سمرگي بېگدهات.

1. ياخيپوون ل سفر دستهداتي.

2. راشيؤناليزم.

3. هرزا چمرخي روشهنگهري.

4. گهشينا روشهنگهري.

5. فمگهريان بؤ سروشتي.

6. نايين ميسيحي.

7. مافين مروئي.

هؤسا دياره ماهجر بهري خوه ز وان فمناگمت. سوليا زفري مال و باورناميا
خوه ب همبوو پلەيېن "زؤر باش" دانا سفر ميژا خواري يا د لئانگمهي فە، پاشي بهرط
دارستان جوو گهشته دفت دهرياجې و ب پلەمي جوو رخصتي دي.

ئەلېيترتۇ ل بىر دەرگەھى ل ھېلىيا وئ بوو و دەمى سۇليا گەھىشتىيە دەق وى
ئاسارە پېئىر گو ل ئېزىكى وى ب پروونتە خوارى. سەرھەق كو سىقا يىن خۇش بوو، ئى سۇگا
شىدار ۋ دەرپاجى بىلدە دىبوو، دا بىزى ھىشتا ساۋىيەكى دىزى ل سەر ئارامبىوونا باھۇزى نە
بوزىيە.

ئەلېيترتۇ گوت: "دا يەكسەر بىرەق ئارمانجا خۇە ھە بېچىن، پىشى ھىومى، گانت
خۇەدان دوۋەمىن پىيازە مەزىن يا ھەلسەق بوو. ئى ل چەرخى ھەزىق زاپىنى، وەلاتى ھەرخىسا
بىو خۇەدانا چەندىن ھەزەمەندىن گىرنگ. ئەم دىشېن بىزىن ل نىفا يەك ۋ چەرخى
ھەزىق سەنتەرى سەرھەق يىن ھەلسەق ئەۋرۇپى ل نىنگەتەرا بوو، ل ئاقەستە چەرخى
ھەزىق ل ھەرخىسا و دوماھيا چەرخى ھەزىق زى ل ئەلمانىا بوو."

- "ئەم دىشېن بىزىن وەكو ئېنەكە بازەنى بوو."
- "ھەلىت، نۆكە دى بەجىن ھەلىك بىرۈكەيتىن ھەلىكە دىنەلەرا ھەلىسۇقەن
ھەرخىس يىن چەرخى رەۋشەنگەرىن گەم وەك مۇنتىكىو و ئۇشېر و رۇسو و چەندىن
ھەلىسۇقەن دى. مەن ھەموو د جەھت خالىن گىرنگ دا كۆم كرىنە."
- "سوپاس ئەز زى دىلەم."

دەگەل قى گوتتى، سۇفيايى ئەو گارتا ۋ ئۇبىنانى بۇ ھاتى گىرە د دەستى ئەلېيتۇى دا،
وى بۇھنا خۇە كۆۋر ھەلىكەشا، گوت، "ئەو دىشا قى زەھمەت بۇ خۇە جېنەگەت."

پاشى بىرەدەۋامى دا ئاخىقتا خۇە

- "ھەرچەدا بىت يەكەمىن خال ياخىبىوونە ۋ دەسلەئى، ل سەردەمى رەۋشەنگەرىن
دا چەندىن ھەلىسۇقەن ھەرخىس خۇە گەھاندە بىرېتانيا، چوتكى ۋ گەلەك لايان ھە بىرېتانيا
ۋ وەلاتىن وان پەر يا ھەگىرى بوو و ئازادىمەكە بىرەھەر ھەموو، ل وئىر ئەو ب زانستى
نەپىرىسىزى يىن بىرېتانى داخىيارىوون ب تايىبەت زانا نىوون و ھىزىيا وى يا گەردوۋنى،
ھەردىسان ھەلىسۇقەن لوكى و ھەلسەقەيا وى يا سىياسى كو ئەمە زى بۇ ئەگەر دەمى زەپرىنە
ۋەلاتىن خۇە دزى دەستەلەكە گەقن رەۋستىيان و دەست ب شۇرەشان گىر، يا گىرنگ بوو ئەو
شىان ھەلوپىشتى رەخەنگەرتى ۋ ھەلسەقەيا كلاسكىكى ل دەق خۇە پەندەكەن، بىرۈكەيا

چەرخى رەۋشەنگىرىنى ئۇ ب ئەرگىن خۇد زانىيە رابىن ب دانانا يىسا و بىنەمايىن ئەتىكى و ئاينى، ئاھا فىن چەندىن ئەم بەرەق بىرۈكىيا چەرخى رەۋشەنگىرىنى ب راسانا وى يا راستەقىتە قە بىرىن.

"ئەقە خاللا سىن يە. مانە ھۇساپە؟"

"يەن، ل قېرى مەرەم ۋ رەۋشەنگىرىن، رۆھنكرنا تەخ و چېنېن مەلەتېن دىنايىن يە وەك مەرچەكى سەرەكى ۋ بېخەمەت ئاقكېرنا چىكەكى ياشى. ل دوۋۇ ھۇرا وان دەردەسەرى و تەيەسەرى ۋ ئىگەرىن ئەزانىنى پەيىدەبىت دەمى باۋەر ۋ ئاشوب و چىقانىۋكان دىگەن. زىمەر ھەندى يا بېلىق بوو ل سەر قەيەلسۇڧىن فىن قۇناغى ھەموو ھىز و شىانېن خۇدە بىكارىيىن بۇ پەرۋەردەكرنا خەلكى و زارۋكان، زىمەر ھەندى تىشتەكى ۋ ئىشكەكىن قە ئەموو زانىتى پەرۋەردەكرنى دوۋبارە ل چەرخى رەۋشەنگىرىن دا دىار بىت."

- "ھەروەكو ئەز تىگەمەشتىم، داسەزاتىنا قۇتايەنەمەن بۇ چەرخىن ئاقەرەست قەدەگەپىت و زانىتى پەرۋەردە ئۇ بۇ چەرخىن رەۋشەنگىرىن."

- "يەن، گازى سەرەكى بىن چەرخى رەۋشەنگىرىن ۋ چەرخىن دى جوداكرى، دانانا ئېنىسكولوپىدىيەكا مەزن بوو. ئەقەزى يەلگەيەكىن رۇھن و ئاشكەرايە. ئەق ئېنىسكولوپىدىيە دىنابىرا سائىن 1751 و 1772ئ د دا 28 بەرگان دا ب ھازىكاريا گىشت قەيەلسۇڧىن چەرخى رەۋشەنگىرىن دەرگەقت. وان دىگوت، "د فىن ئېنىسكولوپىدىيەن دا ھەموو تىشت ھەنە، ھەر ۋ دروستكرنا دەرۋىگى ھەتا چېكرنا زىپېۋشان."

- "مانە تە دىقا بۇ مەن بەمەس گەشېنېنيا رەۋشەنېرى ئۇ بىكە،"

- "بىن زەمەت دەمى ئەز د ئاخفەم دى شىي وى گازىن دەيە لايەكى؟"

- "بېۋرە."

- "قەيەلسۇڧىن فى سەردەمى دىگوت، ب تىن بەرەيلەنلەيۋونا زانىتى و بەرەرمەيۋونا ئەقلى بەسە كو جىكەت و مەۋقايەتى بېشكەقتىن مەزن ب دەست خۇد قە بېنېت، دىكو مۇزارا چېكرنا چارەسەرىن مەۋقايەتى و رۆھنكرى ل جەن ئەزانىن و سېرەمەندىن ب تىن پەيۋەندى ب دەمى قە ھەبىت. ھەردىسان ئەو د وى باۋەرىن دابوون كو بېشكەقتىن دى تىشتەكى باش بىت ئەگەر ل دوۋۇ رۇناھيا ئەقلى سەروشتى بىت. ب فى رەنگى دەستەمۇۋەك دىناق خەلكى دا بەرەيلەنلەيۋو، ئەو ئۇ زەفرىن بۇ سەروشتى. لىن قەيەلسۇڧىن وى سەردەمى تا

پادىشاھنى سىرۇشتى ل بىرلىمىرى پەيلىقا ئەقلى يىگەرتىنە، چۈنكى ئەقلى مۇۋلى يىن ۋى سىرۇشتى ھاتى.

جان چاڭ رۇسۇ ۋى خۇدەنلى ۋى مۇشەي بوو، پەيلىقىە بۇ سىرۇشتى پەيلىمىرىن، چۈنكى سىرۇشتى يىن باشە و مۇۋۇ ۋى ب شىۋى خۇە يىن سىرۇشتى يىن باشە. ئانگو سىرۇشتى مۇۋۇ يىن ھۇسايە كو يىن باش بىت. ھىرومىسا دىگوت خىرايى د چىفاكى دا ھەيە. ل دىوۋۇ ھىزا رۇسۇ، ھەندى د شىيان دايىت نىۋىت دەرھەت بۇ زارۋكى پەيلىابىت ب سىرۇشتى خۇە يىن باۋۇ و بىگۇنەم بىزىت. نەم دىۋىن بىزىن بىلەن راگرتا بىھايىن زارۋكى ھەمگەرتە چەرخىن رەۋشەنگەرىن، زىھىركو بەرى ھەيلىكى زارۋك ب تىن نامەھگەرنەك بوو ۋ بۇ ۋۇلغا سىنەلى و پىگەھەشتىن. نەم مۇۋلىن و زىيانا خۇە ل سەر نەردى دىۋىرىن خۇ ھەگە نەم زارۋك ۋى بىن.

- "پەيلىقىە ئەز ۋى ھۇسا ھىزى بىگەم."

- "ب دىتتا وان پەيلىقى بوو ئايىن ۋى بۇ سىرۇشتى خۇە پەيلىمىرىت."

- "ئانگو چەۋا؟"

- "پەيلىقى بوو ل سەر ئايىنى دىۋىبارە رەۋىپشالەين خۇە يىن راشىۋىناپىزىمى ئاشىگەرا بىگەت، زىھىر ھەندى گەلەك كەسەن خەمبەت ۋ بۇ ھەندى كىر دىگو ئەو تىشە دىبىزىن "ئايىن سىرۇشتى" بىسەپىن. ئەقە ۋى خالەن يا شەشە يە. ل دىمەكى كو ھەندەك ھەيلىسۇۋەين سىرۇشتى يىن راسەھەينە باۋەرى ب چ خۇدەنەندەن نەبوو و ب ئاشىگەراي خۇە ب گەسەن بىۋىلەر نەشان دىدا. ل ب ھىزا پەتەرا ھەيلىسۇۋەين چەرخى رەۋشەنگەرىن مۇۋۇ نەشەت يىن ھەيۋىنا خۇدەي ھىزا خۇە د جىيەنەي دا بىگەت. نىۋەتلى ۋى ھەمان بۇچوون ھەبوو. ب دىتتا ۋى، باۋەرى ئىشان ب نەمىرىا رۇخا مۇۋۇلەن تىشەگە پەيۋەندى ب ئەقلى ۋە ھەيە نەك باۋەرىن، ھەلەبەت دىگەرتى ۋى ھەمان بۇچوون ھەبوو."

"ئەقە چەندە بۇ مەن يا سەپەر، زىھىركو ئەز يا ھەۋەنەگا ھەمە بىرچاۋ يا پەيۋەندى ب باۋەرىن ۋە ھەي دىيىنە نەك ب ئەقلى ۋە."

"يەن يا تو ل چەرخى ھەۋدە دا نازى. مەمەسا ھەيلىسۇۋەين چەرخى رەۋشەنگەرىن ئەو بوو ھەيلى ئايىنى مەسەھەتتى ۋ تۈزى و ھەمىو وان بىرۋىلەرەين

همرهمگی و ریتمایین نابینی یئین جهن بهیاما حهزومتی مسیحی ب دریزاهیا دهرژکا دستهدلاتا دیرین گرتین، بداهوتین،

- "ل فییره نهز دگهل واتم."

"هزمارمکا مهن یا خه لکی باومری ب بهرستنا خودای ب تنی همبوو."

- "نانکو چهوا؟"

- "جۆره تینگهشتنمکه گو دبیزیت د سمردهمین گهلهک کملن و بهری نوکه نا

خودای جیهان ناهراند، ل پاشی خوده ئینا دیار نمکر. ب فی رهنگی خودا ومکو

"بوونهومهرمکی بلند" هاته نیاسین و ب تنی ب رینکا سروشتی و یاسایان خوده بۆ خه لکی

دهسته دپارکرن، نانکو ب رهنگمکی سروشتی خوده نیشا مروغان ناهت. بهری نوکه مه

تینگهمن "خوداومندی فلسفه" ل دهف نهرستوی زی دیتبوو کو ب دیتنا وی خودا

"نمگهئ سهرمکی" یان "لفینهرئ سهرمکی" یی بهیدابوونا گهردوونی به."

- "نوکه مه خه لک ب تنی مایه نهو زی مافین مروولی نه."

- "دبیت ژ هموو خالین دی گرنگز بیت. ب شیوهیهکی گشتی نهه دشین بیزین

فهیلهسوفین فرهنسی یئین چهرخن رهوشنگهرین ژ فهیلهسوفین شینگلیزی د فهگری و

جالاکتر بوون."

- "فهیلهسوفین فرهنسی لیورین خوده یئین فهلسهفی دکرنه د بوارن بجهننانی دا؟"

- "به، وان خه سات ژ بیهههت دانیهنای ب "مافین سروشتی" یئین هاولاتیان

دکر، بهگهه بینگهفین وان زی ل دور مافن "نلزهیا دهربرین" بوو د بوارن ناهنی و

لهتیکي و سیاسی دا. وان دگوت بینهفه ههر کهسهک ب نلزهی هزر بکهت و دهربرین ژ

بۆجوونین خوده بکهت. پاشی ل دزی بهندایهتین زی راوستیان و سمردههریمکا باشر و

مروقدوستانهتر بۆ تاوانباران داخواز دکر."

"نهز دبیزم یا ب زهحههته ههکه نهز دگهل وان یا ههفرا نههم."

"خودا بهرینشی Deism کو ب عهرصی دینژانی "فریوبیه" نهوه دهمن کهسهکی باومری ب همبوونا

هههیت ل باومری ب بهیامین پیلهمهیران نههیت ژ بهرکو ب دیتنا وان، ب دریزاهیا دهرژکی زهلامین

تاهینی ژ بۆ بهرزهوولیدین خوده یئین تابهت دهستکاری د بهیامین پیلهمهیران دا گریته.

"باشی بندهای" "فدعه گونا بیخیلنگرنا مافین تاکه گسی" نیخته سمر دوماهیا بانگهوارا مافین مروقی و هاوالاتیان نمو ل سالا 1789 ل و لاین کومدا نیشتمانی یا فرمسی شرعیعت دهنگان ل سمر کری. و پشلی هینگن بشکهکا موزن یا دستوری نمروچین ل سالا 1814 ل و فنی بانگهوارا هاته و مرگرتن.

"ل ل سمردهمن مه یی نمفرو، هیشتا همنك حنك یی نهچاره خهباتی و بیخهمن ب دستفه شینانا مافین خوه بگن."

- "بهان ب لیبوزین فه هوسیه. ل هفیلنسوفین جهرخی رهوشنگرین نفیا وان مافین رهوا یین هر تاکه کسمگی جیگیر بگن یین کو ل دهمن و دایك دبیت همنه. نهم دبیزینه فان مافان "مافین سروشتی" یین تاکهکسان کو گهلهك جاران دزی پاساپین بهریهلاک یین وهلاتمکی دراوستیت. ژهر هندی گهلهك کس و نهطین جفاکی خهباتی و بو بدستفمینانا فان مافان دگمت و بیخهمن نازادی و سمر به خوبوونمک زیدهتر."

- "نمرئ یا مافین ژنی؟"

- "شورشا 1789 ئ بوو نهگمرئ بدستفمینانا گومهکا مافان کو تطف هاوالاتی ب خوه فه گرتبون، راسته ل بلا یمکن گهلهك کسان هرزدرگر تطف ماله بو "زلام" ی ب تنن نه، ل دگهل هندی هر یمکمر پشلی هملکرتا جهریسا شورشا فرمسی یمکمین خهباتا ژنان دهیته دیتن."

- "بهان تطف جهنده ل دهمنگی زوو بهیدانهبوو."

- "ل سالا 1787 ئ هفیلنسوف "کوندورسی" گوتارمک دهریارم مافین ژنان بهلاکتر. ل دوو دیتنا، ژن زی وکو زهلامی خودان ههموو "مافین سروشتی" یه. ژنان ب خوه زی ل شورشا 1789 ئ خهباتمک جلاک دزی رژیمین دهریهکایهتی یین کهن دکر. بو صوونه نمو ل بیخیا خونیشاندهران بوون وهل پاشی کر کوزچا فیرسای بیجه بیخیت. ل پاریس زی کوملههپین ژنان هاته داهمزاندن، و یلی فی زی وکو زهلامان داخوازا مافین سیاسی زی دکر، داخوازا چاکسازیان دکر ب تایبعت یین گرتدای ب شووگرتن و رهوشا جفاکی یا ژنی."

- "باشی وان نمو ماف ب دست فه شینان؟"

"ئەخىر، ھەممىگە چارىنى دى، ل دەمى سەرھەللىانا شۇرۇشنى بەھس ماقىن ئۇنى دەپتە كىرەن و باشى ھەممىو تىشت د رۇنمىن نوو دا بىندىگ دىن و چارەگا دى ھەممىو زەلامى ل سەر چىلگى دەپتە سەياندن."

"ئەمۇ چەندە ھەممىو گەلەن پەيدىدەپت."

"يەكۇنى وان ئۇنىن خەبەرلەر د شۇرۇشقا قارىغىنى دا ب شۇنەيدىكى پەردەوام خەبەر و ئىككىنچى بۇ ماقىن ئۇنى دىگەر، ئالدىنكى "ئۆلىمىپ دو گۇچ" بوو. ل سالا 1791 ئى ئاتكو ب دوو سالان پىشتى سەرھەللىانا شۇرۇشنى، يانگەۋازەك دەرپارە ماقىن ئۇنى بەلەك كىر، چوئىكى قان ماقىن چ چەين دەستلىشەتەرى د ئەمۇ يانگەۋازا ماقىن سۇغى و ھاۋالاتيان ئەمەبوون."

- "و باشى؟"

- "ل سالا 1793 ئى ھاتە سۇندىردەن و پىشتى ھېتىگى ئۇنى ھەممىو كارىن سىياسى ھاتە دورۇنۇشەن."

- "ئەمۇ ئە يە باشى بوو؟"

- "بىنچى بوو ئۇنىن خەبەر چەرخى ئۆزىگى گەرتە ھەتتا چارەگا دى ل ئەمەۋىيا ھەممىو خەبەرلەر ئۇنىن دەستلىشەتەرى. ل ۋى دەمى ھېتى ھېتى خەبەرلەر وان تارمانچ ب دەست خەبەر ھەتتا. بۇ دەمەۋىيا، ل ئەمەۋىيا ل سالا 1913 ئى ئۇنىن ماقىن دەستلىشەتەرى ب دەست ھەتتا، ل دەمى ئەمە تەمەشەي رەمىشا ئۇنىن ل ھەتتەك ۋەلاتىن دى پىن جىيەننى دىگەن، ئۇنى بۇ مە دەر بىت كە ھېشتا خەبەرلەرگە دىگەن ل بەر سېتىگى ئۇنىن مەپە."

- "دەلى بىلەن دا، ئەمۇ دېگەن بەل رەستە."

ئەلەيپىرەتۇ بۇ دەمەۋىيا تەمەشەي دەرپارە دىگەر و باشى گوت "ئەمۇ ئەمۇ تىشت بوون پىن مە دىقاي تو ل دور چەرخىن رەمەشەتەرى بىزنى."

- "بۇچى ئەمۇ تىشتە ب تىن بوون؟"

"ئەمۇ ھەست بىن دىگەن كە ل ۋى چەندىن زىدەتەر چ تىشتەمى دى ھېزەي بەھسگەننى نېنە بۇ ئە بەكم."

ۋ ئېشىگەننى ئە تىشەك دىناڭ ئاقى دا روويىدا دەمى ئەلپىتتۇي دومەھىك ئاخىقتىن
خود دىگوتىن، د ئەلەمكا ئاقى بىلەن باي بىسەرگەنن و پاشى ئەلەمكى كرىت و رەش ب سەر
ئاقى كەفت.

ئېنا سۇھبايى كره ھەلور، "مارى ئاقى ىدا"

مارى ئاقى چەندىن جازان ب سەرناڭ دىگەت و بىنناڭ دىگەت ھەتا ل دومەھىن
دووبارە جوويە د كوروتيا ئاقى دا و روويى ئاقى وەكو بەرى نارام بوويە ھە.

ئەلپىرتۇي ب ئاورىنەنكى كوتە سۇھبايى، "دا بىزقېرن."

بىشى دەمەنكى كىم ھەردو جوتە ئاڭ كۆلگى ئە. سۇھبا ل بەرامبەر ھەردو
كەتلىن بىزگىلى و بىزگىلى راوستيا و ئامازە كره وېنى دوون و گوت، "ئەز دېئۇم ھىلە ل
جەمەنكى دىناڭ قى كەتلى دا دۇيت."

دىناڭبەرا ھەردو كەتلىن دا، پارچە قۇماتىك ھاتىوو ھەلاويستىن ل سەر ئاقىسابوو،
ئازامى پەگماتى، بىرايمىتى

- "تە ئەلە ھەلاويستىە؟"

ئەلپىرتۇي ب بەرسقا ئەخىر سەرى خود ھەزەند.

پاشى جالنى سۇھبايى ب نامەنكى كەفت كو دىناڭ كونا كۆچىكا ئاگرى كەفتە خوارى و
ل سەر ئاقىسابوو، "بۇ سۇھبا و ھىلەن". ئە يا گرىنگ بوو سۇھبا پەرسىار بىكەت كا ۋ دىڭ كى
ھاتىە، ئى دەمى ئاقى خود ل سەر دېتى، سوپرايزەك بۇ جىئوو.

سۇھبايى نامە ئەكر و ب دىگەنكى بىلە خوند.

گانت

...ئەسمانەگى بېرى ستېرىن گەش لى ھىداقى سەئى ھى و ياسايا

ئەتتىكى د ناخى ھى دا...

لى نىفا شەئى بوو ماھچىر ئەلبېرت كىلى بى ھەلەكەتتا پىرۇزىلەھىگىرنا چىزنا بوونا
كىچا خۇە ھىلىد، پەيۋەندى بى مان كى. دايكا ھىلىد پەرسىفا تېلەفۇنى دا.

- "ھىلىد، تېلەفۇنەك بۇ تە پە ھاتى."
- "ئەلو؟"
- "ئەز پەئى ئەمە."
- "ئەزى ما تو بى دىنى؟ ئەفە نىفا شەئى پە."
- "بى تىنى مەن دىفا چىزنا بوونا تە پىرۇزىلەھىگىم."
- "لى بى دىزىزا رۇزى تە ئەفە چىنەنە ئەمە."
- "... مەن دىفا خۇە بىگرم ھەتتا دىفا دىبەتە شەئى"
- "بۇجى؟"
- "دىزىزا مەن گەشەتە تە؟"
- "ئەھ... پەز، پەز گەلەك سۇپاس."
- "پە بى دى تە بوو؟"

- "هزرمگا گملىك جوان بوو، هند يا بالكنش بوو، ب درلژاهايا وؤژن لمر نعليام خوارنې بخوم."
- "بدلې پېنځپه همر خوارنې بخوى."
- "نې من دليا بزام كا پشې هنگى دئ چ پروودعت."
- "بېژه من تو كمهشته كيځه؟"
- "لمو نوگه بڼن جووڼده د كلالنې مایجهرى شه، چونكى ژېمر وى مارنې نالې ته تړانه بې نكرن."
- "اها... جهرخې روشنگرېنې."
- "و نولېمپ دو گوچ ژه"
- "باشه، لمر گملىك شلش لمبووم؟"
- "شلش لمبووى؟ شاشيا چ؟"
- "چنه، جارمگا دى ژى دئ پېرؤزېلھېن ل ته كم، لې فن جارنې ب مؤزيك شه."
- "من دلفيت بمرى بنقم پېچمگا دى ژى ل سمر جېڼن خوه بخوښم."
- "لمو تشننې تو دخوښ تو تڼنگهځې؟"
- "لمو تشننې د وؤژمكا ب تنى دا ژ خواندنا فن پېرتووونې لمر ځيربووېم، د ژيانا خوه هممووېن دا ځيرنېمووېمدا لمر هېشتا باورنلگم كو ب تنى بېست و جوار دهمؤمير بڼن بورېن دمى لمو چمنده خواندى كو سؤليا ژځېره مال و پمگم نامه د سندوها پؤستې دا دېشې."
- "پتريا جارن مه پېنځې ب چمند تشننې كڼم همېه."
- "بدلې يا دلې من بې ب وئ شه"
- "بؤ دايكا ته؟"
- "لهمخېر، بؤ سؤليا ناسونلېنې."
- "اها."
- "همى ژاړن لمر چ جارن نژانېت لمر ل كيځه يه؟"
- "بدلې يا لمر ب تنى... سرهما من..."
- "لمر ب تنى كسايمتېمكه ته ژ ناشوپا خوه دروستكرې؟"

- "بەلەن تا رادەمەگى."
- "بەلەن پا ئەمەز د وئ باورەن دا مە كو سۇفيا و ئەلبېرتۇ ژ راست ل جېمەگى دزەن."
- "دەمەن ئەمەز دزەم دئ بەجەنەن فەن جەمەنەن كەمەن."
- "باشە."
- "ئوگە رۇزا تە ب خېر."
- "ئو چ دېزۇدا؟"
- "مەرەما مەن شەمە تە خوش."
- "شەمە باشە."

دەمەن ھەلەك جۈمبە دىنەل جېمەن خۇدە دا، ژ دەرەفە ئەسمەن ھەند يەن رۇھەن بوو، ئەمە ب ساتەمەن دىشا باخجەمى و داروچارەن بېيەنەت. د فەن وەرژى سەن دا چ چارەن ب تەمەمى رۇزا ئەلەك نەبەت و دىشا ب يەمگەجەرى تەزى نەبەت.

ھەلەك ھەزەن خۇدە د وئەنەن خۇدە دا ل سەر كەلەن ھەلەكەستى ل سەر يەك ژ دېوارەن كۆلەن دىنەل دارەستانى دا دەر. تو بېزى ئەمە بىلەت دىنەل جۈمەلەنەن وى كەلەن دا دەرەكەتەت و تەمەنەن جېمەلەنەلەن ژ دەرەفە بەكەت؟

بەرى بىلەتەت، دىسان چارەكە دا دەستە ب خواتەنەن كە.

سۇفيايەن نامەيا بابى ھەلەك دانا دىنەل كۆچكەن تاگەرى دا.

ئەلبېرتۇ: "دەبەت ئەمە نەشتەن بەجەنەن ئەمەلەمەنەن يەمگەجەرى بەكەت ھەند يەن تەمەسار نەبەت، ل مەن ئەفەت ئەمە مەن خۇدە د كەرى مەن بەكەت كا چەمەلەن تەشتان يەن شەزەفە بەكەم."

"ھەند گەرنەگەن يەن نەمە و بۇ خۇدە ئەمەكە خەم."

"باشە. ئىدە ئەمە دئ دىارەمەنەن سەمەر ژ بىرا خۇدە بەنەن، بۇ ئەمەلەنەن وەكەلە مەن ئەلە، وەرە دا ل بەر بەنچەرى بېرەنەن، مەن دەفەت بۇ تە بەجەنەن "كەنەت" ي بەكەم."

بەئى سۇفيايىن ب وان بەرجانگان گەقت يېنى ل سەر مېزىيا بچووك يا دناقبەرا
 ھەردوو گورسېگان دا، ئاۋىنمېيىن وى د سۆز بوون... ئىرى تو بېزى بەرجانگان ھەتافى تا
 ھى رادى يا تارى ھەمىت؟"

"ج نەمايە دى دەمژمىر بېتە دوو. بېندىيە ل دەمژمىر بېتە ل مال بە، بېگومان
 نوگە دايگا مە ب ھەلگەقتا جەژنا بوونا مە، ئىشەك بۇ مە ئامادەگىرە."

- "ئانگو مە سى دەمژمىر ھەنە."

- "فەرموو گوھى مە يى ل تە."

- "ئومانوئل كانت ل سالا 1724ئ ل باۋىرىي كىنگىسېرگ "كالىنگرادا نەفرۇگە" ل
 رۇژەلاتا برۇسىا ز دايكوبويە، ياپى وى كارى جېگىرنا زىيىن ھەسپان" دگر. زياتا خوە ل
 ھى باۋىرى دەرنازكە ھەتا زىي ھەشتى سالىن وەغەركى ل وىرى مابوو. كانت دناڤ
 ھەنەك كاپدانىن ئاينى يېنى گران و تونفەرو دا مەزىن بېوو، زېمە ھەندى ئەقلى باۋەرىي
 ھەنەكە ھەرە گىرگە د ھەموو ھەلەمەھيا وى دا پەيدىگر، وى زى وەكو بىرگىلى ھەردىگر
 يا بېندىيە بىنەمايىن ئاينى مەسېھىيەتنى بېتە قورئالگىر."

- "بىرگىلى، نەز ئىگەھشتە، سوپاس."

- "دناقبەرا وان ھەموو ھەلەمەھيا مە بەجىگرىن، كانت يەگەمىن ھەلەمەھيا بوو
 وەك پىرۇفېسۇر ل زانگۇيى ھەتە دامەزئەن، زېمە ھەندى ئەو بېوو ھەلەمەھيا ھەندى
 شىان."

- "ھەلەمەھيا ھەندى خوەدان شىان؟"

- "ل سەردەمى نەفرۇ، زانگۇيى "ھەلەمەھيا" ب دوو راماننى جودا دەھىتە بگارتىنان.
 ھەلەمەھيا ئەو كەسە يى ل دوۋۇ بەرسىيىن خوە يېنى تايەت ل دور پەرسىيىن ھەلەمەھيا
 يېنى وى ب خوە كىرىن دگەرىيەت، ھەردىسان دىيەت ھەلەمەھيا ئەو كەسنى تايەتەندە د
 دىرۇگا ھەلەمەھيا دا بىت، ئانگو مەرج نىيە خوەدان ھەلەمەھيا خوە يا تايەت بىت."

- "كانت زى يەك بوو ز فان جۇرە ھەلەمەھيا بوو؟"

"نەخپەر، كانت ۋ ھەردوو جۇران بوو. نەگەر ب تىن ئەم بېرۇقەسۇرەككى زىرەك با، ئانكو ب تىن د ھۇرا ھەيلەسۇقۇن دى دا يىن تايىپتەمەند بايە. ئەفرۇكە ۋى جەھەككى مەزىن دىناۋ دىرۇكا ھەلسەقۇن دا ئەدبىوو.

ئۇ ئەق چەندە ئايىتە پىنگر گو ۋى ب باشى و گوۋراتى پىزانىن و شارمەيەكە بەرھەمەل دور ھەلسەقا بەرى خوە ھەمبەت. ۋى شارمەي ھەمبوو ل دور ھۇرا ھەيلەسۇقۇن راشىئونالىزىمى ۋەك دىكارىت و سېئۇزى ھەببوو. دىسان ھەيلەسۇقۇن ئىمپىرىسىزىمى ۋەك لوك و پىرگىنى و ھىيوسى."

- "مىن گوتىوو تە ئۇنى بەس بەھسى پىرگىنى بىكە."
- "بىرا تە دىھىت گو ب بۇچوونا ھەيلەسۇقۇن راشىئونالىزىمى ئەقۇ مە بىنەمايى ھەمبوو زانىنان دىناۋ خوە دا ھەلگرتىپە، ئۇ ھەيلەسۇقۇن ئىمپىرىسىزىمى دگوت نەخپەر ھەستىن مە دىھىقۇ دىدەنە مە تىشتىن دەۋرۋەرتىن خوە بزانىن. ھەردىسان ھىيوسى ب ئاشكەراي ئەم سىئوۋىن دەرئەنجامان دىارگىرېوون پىن ھەستىن مە دىھىت بىگەھىتى."
- "باشە كانت دگەل كىن يىن ھەقۇر بوو؟"

- "كانت د ۋىن باۋەرتىن دىوو گو ھەردوو د راست و د ھەمەندەم دا د شاش بوون. زىەرەك مۇزار مۇزار زانىنىن يە، ئانكو كىز زانىنا جىھەلى دى ب دەست مە كەھىت. ئەقە ئەم بېرۇۋەيى ھەقۇشك بوو يىن ھەمبوو ھەلسەقۇن پىشتى دىكارىتى ل سەر كاردىگى. ئۇ ئوگە مۇزار، مۇزار زانىنا ۋىن چەندىن يە ئىرتىن گەردوون يىن ب ۋى رەنگى يە ئەقۇ ئەم ب پىكا ھەستىن خوە ئەم ھەست پۇدكەين، يان ب ۋى رەنگى يە يىن ئەم ب پىكا ب ئەقۇ ھۇر تىنا دىكەين؟

- "باشە بۇچوونا كىلتى جىوو؟"
- "ب بۇچوونا ۋى، ھەست و ئەقۇ مە پۇلەككى گىرەك ھەيە. ئۇ ئارىشە ئەمە گو ھەيلەسۇقۇن راشىئونالىزىمى زىدەپوۋى د بۇچوونا خوە دا گىرە و ئىمپىرىسىزىمان ۋى ب تىن گىرەككى ب سەرپۇرتىن ھەستان داپە."
- "ئو نەشىنى ئىمۋەنەمەكا بەرچەل بۇ مىن بىنى؟"

"كانتى بىرۈگەيا ھىيوسى و ئىمپىرىسىزىمان بىسەندى گر گو ئەزمۇنئىن ھەستىن مە
بىسەيلىن ھەموو زانىپارىتە. ئى وى تىشەككى دى ل سىر زىدەگر ئەو ۋى ئەقلى مە ب تىن
مەرجىن بىندىلى ھەنە ۋ بۇ شۇقەنگرنا جەوانىا ئىگەھشتىنا جىيانا دەورەبەرى مە."
"ئەقە بوو تىووندىا تە؟"

"يا باشزە تاقىكرەنەككى بىكەين، وئ بەرجاڭكا ل سىر مېزى بىكە بەر جاقىن خوە،"
سۇقايىن بەرجاڭك كىرە بەر جاقىن خوە، ھەموو تىشەن ل دورماندورى وئ سۇر خويىا كىرە.
رەنگىن قەبى ھەموو بوونە پىشازى يىن تارى و سۇر."

- "تو چ دىيىن؟"

- "ئەز ھەموو تىشەن بەرى ئۈگە دىيىن، ئى ب رەنگى سۇر."

- "زىمەرگو بەرجاڭكان بۇ تە دەستىپاشانكر كا جەوا دى جىيانى بېش. ئاتكو ھەر
تىشەككى ئو ل دەورەبەرىن خوە دىيىن ۋ جىيانا ۋ دەرەھە دەيىن. ئى جەوا ئەم دىيىن؟
مىزادەكە پەيوەندى ب بەرجاڭكى ئە ھەمە. زىمەر ھەندى ئو ئەشنى بېزى جىيانا يا سۇرە
چونكى ب تىن تو ب وى رەنگى دىيىن."
- "ھەلىمەت، ئەخپىر."

- "ئەنگەر ئۈگە بىسەيلىكى بۇ ئاف دارستانى بىكە يان بىزفەرە مال، دىن ھەموو وان
تىشان ومگو جارىن بەرى ئۈگە بىلى. ئى ب تىن رەنگى وان دى يىن سۇر بىت."
- "يەن، ئەو ۋى ھەكە ئەز بەرجاڭكان چ جاقىن خوە ئەكەم."
- "باشە. ئالما ب ھەمان رەك، كاتت د وئ باومەن دا بوو گو ئەقلى مە شىيان ھەمە
ھەموو سەربۇرىن مە يىن ھەستان دەستىپاشان بىكەت."

- "ئەرن ئەو چ شىاتە؟"

"ئەو تىشەن ئەم ھەست بىنگەين خو چ بىن، ل بەرى ھەر تىشەككى ومگو دىياردەگا
دەمى و جىي تىنگەھەين. كانتى دگوتە دەمى و جىي، "شېۋەيىن دەستىپىكى" يىن ھەست و
تىگەھشتىنا مەۋلى. ئاتكو ئەق شېۋەيە بەرى سەربۇرىن مە دەيىن. كەۋائە بەرى ھىنگى ئەم
دزانىن كا ھەر سەربۇرىك ل كىز دەمى و جىي دى زوودەت، چونكى ئەم ئەشنىن
بەرجاڭكىن ئەقلى بىيخىن."

"ئەو د وئ باومەن دا بوو دىتتا تىشان ل دوۋە دەمى و جىي، تىشەككى زىكەككى يە؟"

ته‌با بلیاردئ یا ره‌سه، نه‌گهرئ لقی‌نا وئ، ته‌با سپی به. نانگو نه‌م نه‌شین به‌ملین ته‌با سپی همرده‌م ته‌با ره‌ش دلف‌لینیت. به‌ل نه‌م تشتین ل ده‌م هیوس نه‌م نه‌شین به‌ملین، کانت وان تشان دگمه‌ه ساخله‌تین مروؤفی. یاسایا نه‌گهرئ زی دئ مینیت یا ده‌ها.

"نمز پشتا وئ چمنئ مه‌گو یاسایا نه‌گهرئ دناظ همر تشمگی دا هه‌یه، پز وئ یا د ناخئ مروؤفی دا هه‌ی."

"کانتی چ گومان ل سمر هنئئ نه‌بوو گو یاساین نه‌گهرئ د سروشتی دا هه‌نه ل د مروؤفی دا نین. نا راده‌یه‌کی دگهل بوجوونا هیوس یئ هه‌فر بوو ده‌مئ نکوت، نه‌م نه‌شین بزاین گو جیهان د ناخئ خوه دا و چ بیکه‌نیت ب تئئ نه‌م دشین وئ بزاین گو جیهان ل ده‌م من جیه. یان کا ل ده‌م مه‌وکت مروؤفان کا جیه. همردوو تیگمه‌ن Das ding für mich و ding an sich جوده‌ها خالین سهره‌کی یئ د هه‌لسمه‌ها کانتی دا ده‌ار دگهن."

- "تو دزانی گو نمز زمانئ نه‌لمانی نزانم."

- "کانتی جوده‌ها‌کا گرنگ دناظه‌را "همر تشمگی ب خوه" و "وی تشتی ل ده‌م مروؤفی" ده‌ارگر. نه‌گهر نه‌م چ به‌زانیان ل سمر همر تشمگی ب خوه نه‌زانین، نه‌م نه‌شین به‌زین کا پشتی سمر سهره‌یه‌کی دئ جه‌وا جیهانی به‌شین."

- "تو بی‌زی نه‌م به‌شین؟"

- "به‌ری سپیدئ و مال به‌هرکه‌فی، تو دزانی گو نه‌م کارین تو دئ نه‌نجام ده‌ی دناظ ده‌م و جه‌کی دا هاتنه‌ه دنان، خو هه‌که ته‌چ به‌روکه ل سمر هنئئ نه‌ین کا ل وئ روژئ هه‌مووین دئ چ به‌ی یان هه‌ست ب چ که‌ی. ل یاسایا نه‌گهرئ روودانا تشان، تو دزانی به‌هه‌کی ژیریا ته‌بیکه‌نیت."

- "نانگو مه‌ره‌ما ته‌نه‌وه د شیان دابوو نه‌م ب شیوازه‌کی جوداتر هاتابه‌نه نه‌فراندن؟"

"هه‌لیمت، چیدوو مه‌سیسته‌یه‌کی دی یئ هه‌ستکرن یئ جودا هه‌باه، ل وی ده‌می دا شین سهره‌بوزین خوه دگهل جیه و ده‌می گوهرین. هه‌ردیسان ل وی ده‌می نه‌م دشیان گرنگی ب نه‌گهر و نه‌نجامین روودانین جیهانا ده‌رووبه‌ری خوه زی نه‌ده‌ین."

- "ته‌چ نه‌مونه‌نهن."

" ھزر بگە پشېكەك يا ل ھۇن ئىستىيە و دەملىكەست تەپەك گەھتە نەردى. ل وى دەمى دىن پشېك چ كەت؟"

"ئەفە يا ب سانمى يە. پشېك يەكسەر دىن ل دووق ئەپن كەتە غار."

"باشە، ئوگە ھزر بگە كو تو ل شوونا پشېكن ل ھۇن يا ئىستى و تەپەك كەتە سەر نەردى، تو ۇ دىن يەكسەر ل دووق ئەپن كەپە غار؟"

" ل دەستېئىكن دىن ل دور خوە زۇلۇم دىكو بزانم كا ئەپە ۇ كېفە ھائىپ؟"

"راستە، چونكى تو مرۇقى و تە دىئەت ئىگەرنى ھەموو روودانان بزانى. ئانكو ياسايىن ئىگەرنى بەشەكن ۇ بېكھاتا مرۇقى."

"ۇ راست؟"

"ھىومى دىكوت ئە ئەم دىئەن ھەست ب ياسايىن سروشتى بگەين و ئە ئەم دىئەن بىسەلەين. ئ كاتى باومرى ب ئى چەندىن نەبوو. ل دەق وى ئان ياسايان ھىبوونا خوە يا ھەى، ۇبەرگو شىائىن مە ل سەر زانىنى، ئەون بىن زانىنى رېگەلەين ئەك تىئەن دى بىن دەورەين."

"بەن يا ئەگەر زارۇگەك ۇ ل جەن مەن بىت دى ھۇسا ل دور خوە زۇلۇم دا بزانىت كا ئەپە ۇ كېفە ھائىپ."

"دىت وەنەگەت، ئ كات دىئەت ھىشتا ئەقلى زارۇكى ھەد گەشەنەكرە ھەتا ھەست ب ئى چەندىن بگەت و ھىشتا چ سەربۇر ۇ زىانى ئەمەزگرتىنە. ئىچا دى چەواى ل سەر ئەقەكەن قالا ئاخلىن كو ھىشتا چ ئىشت تىئا ئەھائىنە چاندن؟"

"تەخىر، ئەق چەندە ئە يا بەرئاقە."

"ئوگە دى كورت كەين، ۇلايەكى فە، مە ھەدەك ئوخەين دەرەكى ھەنە كو بەرى ئەم تاقى بگەين، ئەم تزانىن ئەو چ ئوخەن، ئەم دىئەن "كەرستەين زانىن". ۇ لايەكن دى فە، مە تەپەتەمەندىن ئەقلى مرۇقى ھەنە وەك بېشەپەتەكرنا ھەموو روودانان د چوارچۇقى دەم و جەن دا، يان دانلا وان دناق چوارچۇقەين پەيوەندىا ئەگەران دا، ئەم دىئەن "شېومىن زانىن"."

ئەلەيۇرتۇ بۇ دەمەكى بېدەنگ ما، پاشى دىگەل سۆڭەيىڭ د بەنچەرىڭ را تەماشەي ۋ دەرقە كر. دىنەپەرەكىڭ دا چاقى سۆڭەيىڭ ب كچەكن كەفت كو دىنەڭ دارستانى ل لايى دى دەرياجى بوو.

سۆڭەيىڭ كره هەوار "بەرىڭ خوه بىڭ، ئەفە كى يە؟"

"راستى ئەز ۋى نزانم كى يە."

پشتى چەند چىركەيىڭ كىم ئەو كچكە بەرزە بوو. سۆڭەيىڭ تىيىنيا ھىندى كر كو دەرسۇگەكا سۆر ل سەرىڭ وڭ كچى بوو.

- "ھەرچەوا يىت دا ئەفەيلىڭ ئەف تىشتە مە مژويل كەن."

- "باشە. پا بەردەوامىڭ بىڭ."

- "كانتى سۆزەڭ دەستىشالكرى بۇ زانىنا مەۋلى دادا. ئەم دىشەين بۆزەين

"بەرجەيلىڭ ئەفلى" باشتەين دەرىيەنە بۇ قان جۆرە سنووران."

- "ئانكو چەوا؟"

- "ال بىرا تە يە ھەيلەسۆڭەين بەرى كانتى، پەرسىيائىڭ ھەلسەقى يىڭ مەزىڭ ۋ خوه

دىكرى، بۇ ئوونە پەرسىيائىڭ دىكر ئەرىڭ رۇخا مەۋلى يا ئەمرە پان ئە؟ ئەرىڭ خودا ھەيە؟

ئەرىڭ سەۋىت ۋ چەند يەشەين بىچووك بېگەھىت؟ ئەرىڭ گەردوونى دوماھىك ھەيە پان ئە؟

.... ھەند."

- "بەن."

- "بەن پا كانت د وڭ باۋەرىڭ دا بوو كو مەۋلى ئەشەيت ب دروستاھى بەرسقا قان

پەرسىيائىڭ بىزەيت، قېرىڭ سەرمە وى ئەو ئەبوو قان پەرسىيائىڭ پەت بگەت. چوتكى ئەمگەر

كانتى ئەف جۆرە پەرسىيائىڭ پەتكرىيان، وەك ھەيلەسۆڭەين راستەھىتە ئەدەتە ل ھەلەمەن."

- "پا چ دىكر؟"

"بېھنا خوه فرەد بگە... كانتى ھەز دىكر دەمى ئەم بەرسقا قان پەرسىيائىڭ دەمەن،

ئەفلى ۋ دەرقەي پازنا خوه يا زانىنىڭ دا كار دگەت. ن د ھەمەن دەم دا بېنەھىكە پناغەي د

سەۋىتىڭ مەۋلى دا ھەيە، پان د ئەفلى مەۋلى دا، رېكەڭ ۋ بۇ ئازاتەن قان پەرسىيائىڭ خوش

دگەت. بۇ ئوونە دەمى ئەم دەرسەين ئەرىڭ گەردوونى دوماھى ھەيە پان ئە، ئەم پەرسىيائىڭ

دەريارنى تىشەنگى دىگەن كۆندەم بىخوۋە بەشەنگى بېجۈۋىگەن ۋە ئۇ تىشتى. ئۇ يەر ھىندى ئادەم
نەشپەن بىگەپتە پەرسىدا قىلىپ سىپارنى.

”يۇقىنى؟“

”دەمى پەرسىدا دىگەن كە جىھان چەۋا دروست بۈيۈك ۋە دەست بى دانانا مەگرتىيان
دىگەن، ئۇ ئۇ دەمى ئەقلىل سەر شىۋىيەن پازنەمەكە قالا دىقەپتە. بى راستى ئۇ لى قۇرە مە
چ دىيارەمىن ھەستىيىگەرى يان سەربۇر ئىنەن كۆ پىشا خۇە بىن گەرم بىگەن. ئەم چ جىيان
نەشپەن ھەمۇو تىشتىن دەۋرۈۋەرى خۇە ئاقى بىگەن كۆ ئەم بى خۇە بەشەنگى بېجۈۋىگەن ۋە.
ئانكۇ تا رادەمەكى ئەم بى خۇە بەشەنگى ۋە ئۇ ئەم لى سەر ئەردى گەپل دىيىت بىن كۆ
بىزانىن ۋە كەپە ھاتە. ئۇ ئەقلىل مە ھۇسا ھاتە دروستىكەن كۆ ۋەل مە دىگەت پەردەۋام
پەرسىدا رۇدەرى ئەم بىگەن. رۇدەرى ھەمۇو مەزەن دى يىن ھەشۋە خۇە ھەكە چ
تىشتى پەرجەستە دىستىن مەزى دا نەپىتە.“

”سوپاس، ئەزىز باش دى ھەستى گەپتەم.“

”ئۇ دۈۋە سەرتا كەتتى، دەمى ئەقلىل پەرسىيان مەزەن ۋە سەرەكى دىيىتە كەن، ئەقلىل
مەزەن دۈۋە مەگرتىيان پەشپەنەگەرى يان نەپىشپەنەگەرى پەرجەم دىيىتە.“
”يۇقىنى؟“

”ئەم دىيىن دى ھەمەن دەم دا خۇە پەشپەنە بىگەن رۇۋەنگى ۋە رۇۋان جىھان
دەستىيەگە، يان ئۇ ھەمە جىھان ۋە دەستىيەگە ۋە ھەمۇۋە.“

”ئۇ ئەقلىل مەزەن دى ھەمۇۋە پەران دا نەشپەت ۋەك پەك ھەز دى قان پەشپەنەن دا
بەكە. ئەم دىيىن بىزىن جىھان لى دەستىيەگە ۋە ھەمۇۋە ئۇ ئەمى يا گۈنچە تىشەك
خۇ ۋە دەستىيەگە ۋە ھەمەن بىن كۆ رۇۋەنگى ۋە رۇۋان ۋە جەنەن دەستىيەگە بىت؟“

”ئەگەر ئەم بىچىنە بۇچۇۋا دى يا پەروۋەزى، دىيىت جىھان رۇۋەنگى ۋە رۇۋان
دروست بىيىت ئانكۇ ۋە جەنەن دروستىۋە، ئۇ سۇفيا، ئەمى جەنەن تىشەك ۋە جەنەن
دروست بىيىت؟“

”ئەخىر، دى ھەمۇۋە كەۋدەن، ئەم دىگەپتە دى ئارىشەكى دا. ئۇ دىگەل ھىندى پەشپەنە
پەك ۋە قان ھەمۇۋە مەگرتىيان يا دروست بىت.“

"ھەردىيان ل بىرا تە يە گو دېمۇگرىتس و ھەيلەسۇڧىن مەتىرەل د وئ باۋەرى ئا بوون گو سروشت ئ چەند تۇخىمىن بچووك پىكىمەيت. ئەق تۇخىمە تىمەك پىكىمەيت. ئ دوۋۇ باۋەريا ھىندەك ھەيلەسۇڧىن دى، بۇ سوۋنە، ۋەگو دىكارى، راستيا درىزبوونا مەندەى ل سەر چەند تىشتىن بچووكىز دابەش دىيەت. ئ كى ئ فان ھەردوۋان يىن دروستە؟"

- "ھەردوۋ ... يان ئى خو پەك ئ وان ئە."

- "ھىندەك ھەيلەسۇڧىن دى دوۋيانكر گو يەك ئ شيانئىن ھەرە گرىگ ل دىق مەرىڧى ئازادى يە. د ھەمان دەم دا مە ھىندەك ھەيلەسۇڧىن دى دىئاسىن ۋەگو سىپىئۇزاي و ستۇيكران گو د وئ باۋەرىن بوون خو تىشەك بىرئە ئاجىت ئەگەر ياساين سروشتى نەين، ھەروەسا كاتتى ئى دىدەت ئەقلى نەشەت چوكمى پەكلاكر بىدەت."

- "ھەردوۋ كاۋدان پەرمەنئىن ئ خۈە دىكەن"

- "ھەمان تىشت ل سەر ھەيوونا خوداى دىھىتە بچىئىنان. پەريا ھەيلەسۇڧىن راشيونالىزمى و ل سەرىن وان دىكارى، پىكۆل دىكر ھەيوونا خوداى سەلەين چوئكى مە بىرۇكەيا "بۈنەۋەركى تەمام" ھەيە. ئ ھەيلەسۇڧىن ۋەگو تۇماس ئاكوپن و نەرسۇى دىدەت خودا ئەگەرىن پەيدابوونا ھەموو بۈنەۋەرىن ل سەر ئەردى يە."

- "و پا كاتتى چ دگوت؟"

- "ۋى باۋەرى ب خو پەك ئ فان سەلەندەن نەموو. چوئكى، ب دىتەا ۋى، سەربۇز نەشەن چ بىنەمايىن راست بىدەنە مە و دوۋپات بگەت گو خودا يىن ھەى يان نىنە."

- "ئ پا تە ل دەستەپىكىن دگوت كاتتى دىليا شەنگەستىن ئاپىنى مىسچىيەتتىن بپارىزىت."

- "بەل، ۋى دەرگەھى ئەگەرمەك ئاپىنى فەكر، ل ۋى دەمى ئەقلى و سەربۇز دگەھنە رىتەمكا گرىتى و ل ۋېرئ فالأھىەك دروست دىيەت. د شىان داپە ب باۋەريا ئاپىنى ئەق فالأھىە بېتە بىركەن."

- "ئەرى ۋى ب ڧى رەنگى مىسچىيەت رۇگارىكر؟"

"ئو دىشىنى ۋەپىئىزى. ئ كاتت ب خۈە ل سەر رىئازا پىرۇتستانتى بوو. ل سەردەمىن چاگسازيا ئاپىنى دىئرا پىرۇتستانتى ب تىن ب باۋەرى ئىنئىن د بەرنىياسى بوون. ئ ل چەرخىن ئافىن، دىئرا كائۇلىكى پەنا دېرە پەر ئەقلى دىكو باۋەريا خۈە بىشەست بىكەن."

• "ال قىزىڭ نىنە، ل سەر پىڭكا خۇە ھەمە بۇ تە باشە."

ئەلەيىرتۇي دىگەل ھان ناخختان بېشىك ز خۇە قەمەتەند، ل كىچكا كولاڧ سۇر بەرمەۋاسى دا ناخختا خۇە.

"ل نامەيەكا دىگەل مە، بېشىك ئەز بىگەھىتە دەستى ۋى."

بېشى دەمەكى كىم كىچكا كولاڧ سۇر ئەو نامە ئىنا دەرى ۋ دا دەستى سۇڧايى.

بېشى چوۋ ل سەر پىڭكا خۇە ۋ بەرمەۋاسى.

سۇڧايى گوتى، "ھىياري خۇە بە زېمەر گورگان."

بېشى سۇڧا ب دوۋى ئەلەيىرتۇي كەفت ۋ چوۋە د زوۋر ۋە ل سەر كورسەين خۇە پوۋنشتى ۋ سۇڧايى ب ھىيەلى ۋە گوت، "كا كى ھىزا كولاڧ سۇرى دىك."

• "چ مىا زى تۇدا نىنە تە گوتىن ھىياريە، چوتكى دى چىتە مالا داھىرا خۇە ۋ گورگ دى ۋى خوت، ئەو چ چاران قىرناپىت، ئەمە ئىشە دى دوۋبارە بىت ھەتا ھەتايى."

• "ل مەن چ چاران گولەنەبەۋىيە گە بەرى بىگەھىتە مالا داھىرا خۇە ئەو دەرگەھى مەلەكا دى بىقوتىت."

• "ز ۋى بىگەرە سۇڧا."

بېشى سۇڧايى بەرى خۇە دا نامە، ل سەرى ۋى ئىشە بوۋ "بۇ ھىلەن"، نامە ۋە ب دەرگەھى بىتە خوتە.

خوتەتلىقا مەن ھىلە

ئەگەر ئەھلى مەۋلى ھىلە بىن ساناھى يا گولەم ئىياپەن تىيەگەھىن، ل ۋى دەمە
دا گەلەكە د بىن ئاقىل بىن.

سلاڧ ز دىلە بىن تە

ئەلبېرتۇي سەرى خۇە ھەزەندە و بەردەوامى دا تاختىنا خۇە.

"پاست دېيىزىت، يا زەن ھە كاتتى زى ھەمان تىشت دىگوت، ئەم نەشىيىن چاقەرتى
ھەندى بىن تېگەھىن كا ئەم جى نە؟ دىيىت مە شىيانىن ھەندى ھەين تېگەھىن كا گۈلەك
چىدە؟ بىن مېشەك چىدە؟، ئى چ جازان ئەم نەشىيىن د خۇە بگەھىن. يا چ بېتەھىت ھەر ئەم
كەمەر د گەردوونى دىگەھىن."

سۆھبەتتە ئەو رەستەيا سەبەر يا دىناڭ نامى دا دوو سى جازەكان خواندە و باشى
ئەلبېرتۇ بەردەوام بوو.

- "ئەم ل سەر ھەندى رېگەھىتىن ئىدى ئەھەلەين مازى ئاقى و تىشتىن زى ۋى رەنگى
بەنە رېگەر، زى بەرى ئەم بايەتتى ئەفرو ب دوولەھى بېنىن مە دىھەت بەھەتتى زەتتى ئەتەكى
بىن كاتتى بو تە بگەم."

- "دى يا ئەزى بگە، جوتكى بېتەھى ب ھەگەر مە مال."

- "ھىومى گومان زى ھەموو وان تىشتان دېر بېن ئەھل و ھەستىن مە دېيىزىن، فان
گومانىن ھىومى كاتت ئەجەركەر جازەكا دى سەر و زى نوو ھەزە د بېرسىيەن ھەزە گەرتەن
زىيانى دا بگەت، زىدەبارى لايەتتى ئەتەكى، ئى ھىومى دىگوت ئەم نەشىيىن باشى زى خىراپىن
جودا بگەن زىمەرگە مەرج نېنە "ئەو تىختى بەيدابووى" ھەر ئەو تىشت بېت بىن كو
"بېتەھى بوو بەيدابايە"، ب بۇجۇونا ھىومى، نە ئەھلى مە و ئەزى سەربۇرىن مە رېگە
دەن باشى و شەشەن زى ھەفەدو جودا بگەن، ئى گەلەك ب سەنەھى ب رېگە ھەستىن خۇە
ئەم دىشەن زى ھەفەدو جودا بگەن، و ئەم شەنگەستە ل دىك كاتتى گەلەك بىن لاواز بوو."
- "ئەزى دىگەل ۋى مە."

"كاتتى ھەردەم دىگوت جودەھى دىناڭبەرا باشى و خىراپىن زى زىۋارى يە، ب فىن
چەندى كاتت بىن ھەفەرا بوو دىگەل ھەيلىسۆھەتتىن رەشەۋالىزى دەمى دىگوتتى ئەھلى مەزى
شىيانىن زىكجوداكرەن باشىن و خىراپىن ھەيە، ھەموو مەزى دزانن چ باشە و چ خىراپە، ئەھە
زى نە زىمەرگە تىشتەكە ئەم ل سەر ھەيىرەۋىنە بەلگە زىمەر ھەندى يە كو بىن دىناڭ ئەھلى مە

دا ھاڭتيه دارپۇزتن. گانتى دگوت ھەموو مرۇفان ئەمەلى گىرپارى ھەيد، واتە مە شىيانىن ئەمەلى
يېن ھەين بزانىن چ شت پائە و چ خراپە.

- "ئانكو ئىشەمكى زىكەي يە."

"بەل، شىيانىن جوداگىرنا باشىي و خراپىي، وەكو ھەموو شىيانىن دى يېن ئەمەلى
ئىشەمكى زىكەي. ھەروەكو كا چەوا ھەموو مرۇف بىنەمايىن ئەمگەرىن پروودانىن دىنە
گەردوونى دا ب سىنگەمىي بەرھارمەد وەردگىر، ب ھەمان شىۋە ھەموو كەس دىشېن بگەمەنە
ياسايىن سىروشتى يېن گەردوونى ب خەد. ئەمە ياسايە زى ھىندەك ياسايىن رەھمانە، ھەروەكو
كا چەوا ياسايىن شىزىيىي يېن دىبارەمىيىن سىروشتى د رەھمانە. ئەو بىنەمايىن ژيانا مە يا
ئەتىكى ئە و بىنەمايىن ئەمگەرىن پروودانە ژ بۇ تىشەگەمەشتىنا راستىيىن دەوروبەر. بۇ ئەوونە
ئەمە ھاۋكۇشا بىرگارى، 7+12"

- "ئەمە ياسايا ئەتىكى چ دىيىزىت؟"

- "ئەمە ياسايە، ياسايەكا شەير و يەگلاگەرە، ژبەرگە بەرى ھەموونا چ سەربۇران
دەيت. ب رەنگەكى دى، ئە يا گرىندايە ب چ گاودانىن تايىبەت ھە كو تۇدا ئارىشا ھەلبۇزاتىن
بىشتىبار بگەين. ھەروەسا بۇ ھەموو مرۇفان يا گونچايە قىچا د چ جىلاڭ و سەردەم دا بىن.
ئەو ئايىزىت كا چ بگەي و چ ئەمگەي، بەلكو د ھەموو گاودانان دا دىيىزىتە ئە كا دى ب چ
رەنگ رەقتارى كەي."

- "ئە ياسايەكا ئەتىكى يا ب قى رەنگى ئەمگەر د گاودانەكى دەستىباشكەرى دا
نەبىزىتە مرۇفى دقەت چ بگەي و چ ئەمگەي، ئەرى ما دى چ مفا د وئ ياسايىن دا بېت؟"

- "گانتى ئەمە ياسايىن ئەتىكى وەكو ھەرماتەكا رەھا دىيت كو ب كىز ھەموو
گاودانان بېيت، وى دگولنى "ھەرماتە" ژبەرگە ھەرماتەن ل مە دكەت بگەمەينە زىر قى
ياسايىن."

- "ھەممەم..."

"گانتى ياسايىن ئەتىكى ب چەندىن شىۋەيان دىدارپۇزتن. ل دەستىبەكى دگوت،
"دەيت ب رەنگەمكى رەقتارى بگەي كو ئەو ياسايە ل دوۋە وئ رەقتارى بېيتە ياسايەكا
گىشتى."

"ئانگو ل دەمى ئەز تىشەنگى دىگەن، دىقەت بىگەھەمە وئ باۋەرىن ئەگەر خەلك زى توشى ھەمان كاپودان بىن دىن وىگو مىن كەن."

"ھەلىمەت، ب تىن ب ىن دىنكى خىن ھەماھەنگىن دىناھىرا ياساپىن ئەتىكى يىن ناخىن خۇدە دىگەل رەقتارىن خۇدە كەي، كاتت ياساپىن ئەتىكى ب ىن دىنگى دەرپىزىت و دىپىزىت، "ھەردەم وىگو ئارمانچەكى رەقتارىن دىگەل مەۋقەن دى بىكە، ئەك وىگو ئالاقىمكى، ز بۇ گو تىشەن دى ب دەست خۇدە ھە بىنى."

- "كىوانە ناپىت ئەم كەسىن دى بىكارىيىن ب تىن دىگو بىگەھىنە بەرۋەتەندىن خۇدە يىن ئاپىمەت."

- "بەن ناپىت، زبەرگو ھەر مەۋقەك د خۇدە دا ئارمانچەكە، ئەمە ز خەلكى دى ب تىن ئاگرىت بەلكو ز تە زى دىگرىت، ناپىت تو خۇدە وىك ئالاقە بىكارىيىن دىگو بىگەھى تىشەنگى."

- "ئەمە تا رادەمىمكى وىگو وئ ياساپىن بە يا دىپىزىت، "وئ رەقتارى دىگەل خەلكى ئەكە يا تە نەقەت كەسىن دى وئ رەقتارى دىگەل تە بىكەن."

- "بەن، ئەمە زى پەرسىيەكە گىشگرە، ھەمەو لاپەندىن ئەتىكى ب خۇدە ھە دىگرىت، ئانگو ئەم دىشەن بىزىن ئەمە ياساپە دەرپىن ز ھەمان ياساپىن ئەتىكى يىن كاتتى دىكەت."

- "ئ ئەمە چەندە ب تىن مەگرتىنە، ھىومى زى راست دىگوت، دەمى دىگوت ئەم نەشەين ب رىكا ئەقلى بىسەلىنىن چ تىشە راستە و چ تىشە بىن شائە."

- "ئ دەمە كاتتى ياساپىن ئەتىكى د گىشى و رەھانە، بۇ ئەۋۋەنە وىگو ياساپىن ئەگەرىن رەۋدەنەن، ئەمە ياساپە زى ب رىكا ئەقلى نەھىكە سەلەندىن، ئ دىگەل ھەندى يا نەگەۋەزە و مەۋقە نەشەت خەتەن زى بىكەت."

- "ئەز ھەستىدەم ئەم بىن بەھس وۇدانى دىكەن، ھەر مەۋقەكى وۇدانەك ھەمە.. مانە ھۇسايە؟"

"بەن، دەمى كاتت بەھس ياساپىن ئەتىكى دىكەت، ب راستى زى ئەو بەھس وۇدانە مەۋقە دىكەت، ئەم نەشەين وان تىشان بىسەلىنىن يىن وۇدانە مە دىپىزىتە مە، ئ دىگەل ھەندى ئەم باش دزانىن."

"هندك چاران تمز جوان رهفتاری دگم و هاریکاریا خهتگی دگم، ل نهغه ب تن زهر هندئ په تمز مزاجم كو نهغه باشیه دئ بؤ من ب خوه زهریت، بؤ نمونه دهیت زهر هندئ بیت كو دئ ب فی رتكن دئ هغلان بدستقه نینم یان نافلار یم."

"د فی رهوشی ده، ل فیرئ تو ل دووځ یاسایا نهتیکی رهفتاری ناگی. همتا نهگمر رهفتارا ته دگدل یاسایا نهتیکی زی بیت و نهغه تشتمكن باشه. ل بېنځیه رهفتارا ته یا زانیت ل سر ناخن ته دا ژ همزی ساخلمتا "کارئ نهتیکی" بی. وی دهمن تو تشتمكن دگم و ههستهپندگم كو ته ب یاسایین نهتیکی کریمه هینگی ب رهفتارگا نهتیکی ل همدم بده. زهر هندئ زی دیژنه زانستئ نهتیکی بی کانتی، زانستئ "نهتیکن همرمانپیکری".

- "تمز ههستهپندگم نهركی منه باره بؤ رېكطراوین زاروكان و رېكطراوین دی پین خېرخوازی كوم گم."

- "بهن، تشئ گرنك ل فیرئ نهوه. ته باوهری ب وی تشئ ههبيت بی تو دگم. همتا نهگمر نهوه بارئ تو كوم دگم، نهگمهپته جهئ مهردم زی، ل ته ل دووځ یاسایا نهتیکی رهفتار یا گری و نهوه تشئ همرمان بی هاتیهگرن ته بی نهنجادی. ب دیتنا کانتی، نهغه کارئ ته گری یا گرنكه نهك نهنجایین وئ. زانستئ نهتیکی ل دهغه کانتی پېنځهپت ژ خواستهكا باش و کارین چاك."

- "بؤچی وی گهلهك گرنگی ب هندئ ددا بزانت كا تم دئ رهفتاری ل دووځ یاسایا نهتیکی گهین یان نه ؟ نهركی ما یا ژ وئ گرنگر نهوه نینه كو تم رهفتاری د باشیا خهتگی دی دا پكهن؟"

- "چ پېنځهپت. كانت دگدل فی بؤچوونا ته بی ههفرایه. ل وی دگوت دهمن تم ب نازاری رهفتاری دگهین تم د هشیارین و تم ل دووځ یاسایا نهتیکی رهفتاری دگهین."

- "چ؟ تم د نازاد نینین همتا ل دووځ یاساین نهچین؟ نهغه یا ههفراده."

"نهخېر، ل دهغه کانتی یا سمیر نینه. ل بېرا ته په كو وی ناساز ب هندئ دگر مرؤفی خواستهكا نازاد و سرېهخو همدیه... نهغه خالما گرنكه، زهر هندئ ل دووځ باوهریا کانتی ههموو تش ب یاسایین نهگمری ب رېنغه دچن، واته جهوا جېدهبيت مه خواستهكا "نیرادما" نازاد ههبيت؟"

- "نهركی تو پرسپارئ ژ من دگم؟"

"کانت مړوږی دگمته دوو پشک کو بېرا مه ل بیرؤگهیا دوانهیی یا لمشی و روحن دثینیت. نمو هؤسا دبېنیت ندم زیندهومړین هستیارین. دگمته زهر یاسابین نهگری یین نهگوهوږ. ندم ب خوه هستین خوه ناههلیزیرین، بهلکو مه بفتیت و نهفتیت هست وکو پیندیهکی نهینه دناڅ ناڅی مه دا و رهنگهدهانی ل سمر کسایهتیا مه دگمن. ان ندم ب تنی بوونهومړین خودمان هست نینین بهلکو مه نهفل زی همدیه."

- "یو من پتر پوهن بکه."

- "ندم مړوږ وک بوونهومړین خودمان هست ندم ناهینه جوداکرن ز یاسابین سروشتی، ژیر هندئ ندم نهشین چ تشان ل دووځ خواستا خوه نمتجام بدمین. ان وک بوونهومړکی خودمان نهفل، ندم سمر ب وی تشی فینه یین کانتی دگوتین "das Ding an Sich" نلکو "جیهان وک خوه". نلکو نمو بهش جیهانی یین گړندای مه نینه. ل وی دهمی مه ب تنی خواستگا نازاد یا هدی کو دبیزنی "نهفل گړیاری"، نمو نهفل کو وکل مه دگمت بریارین نهتیگی بههلیزیرین. ژیر هندئ دهمی دبینه خودمان یاسابین نهتیگی ل وی دهمی دبینه خودمان یاسایهک کو مه ب خوه یو خوه داناینه و ل سمر دجین."

- "یدل، تا رادهیهکی راسته. یین گومان تشهک د ناڅی من دا دبیزنه من نابیت بهرامیر خهلکی دی ب شیویهکی گړیت رختاری بکم."

- "ل دهمی بریارئ ددی ب شیویهکی گړیت رختاری نهکی. دبیت نهف جهنده دزی بهرؤوهندیین ته زی بیت. ان ل وی دهمی تو ب نازادنه رختاری دگمی."

- "ان هرخهوا بیت، ندم د نازاد و سمر بهخو نابین نهگر ب تنی ل دووځ نارخوویین خوه بچین."

- "بهلکو دی بینه بندهیین حمز و نارخوویین خوه زی. ناکو ل سمر حمز و نارخوویین خوه زالبین مه پیندی ب نازادی و سمر بهخوین همدیه."

"باشه سهارته گپانهومړین؟ ز خو نمو یس ل دووځ حمز و پیندیهین خوه دجن. نهون نازادیمگا هؤسا نینه کو ل سمر یاسایا نهتیگی زالبین؟"

- "نهخیر، نمو نازادی په ب خو زی نمو یا مه دگمته مړوږ"

- "نمز نوکه تیگههشتم."

"ل دوماھيا دانوستاندنا مە، دى بېئىزىن گانت شيا ب سەرگەفتياھ خوە ژ
 ھەلسەھيا راشيونالېزىمى و ئېمپىرىستان دەرباز گەت. ژېمەر ھىندى قۇناغەگا دى يا ھەلسەھىن
 دگەل گانتى ب دوماھى دەھىت. گانتى ل سالا 1804ئى دەھەرگىرى دگەل مەنا وى يەگەسر
 زاپارەگى ئوو دەردەگەھىت دېئىزى "پۇمانسىزىم". ل سەر گۆرئى وى ل بىلۇرئى گۆنگىبىرک
 يەگ ژ گۆتتەن وى يېن ھەرە ناھىار ل سەر ھاتىە نەھىسان "دوو تەشتان دىن مە پەرى
 داخىلارى و پېزگەش گىرە و پۇژ بۇ پۇژئى پەرى بېئە دەھىمە گۆرئى، ئەسەلەگى پەرى
 سىئېرىن گەش ل ھەندەھى مە و ياسايا ئەھىتىكى د ناھى مە دا."

پاشى ئەلپېرئۆى پالا خوە دا گۆرسىگى و پەردەھاسى دا ناھىتەن.

- "دى ل قۇرئى رادەستىن، يا ژ مە گەنگەزىن تەشت دەربازە گانتى گۆتەن."
- "دەھەزىمەر جوار و چارەگەگە."
- "تەشتەگى دى ژى ماھە، بىن زەھمەت بېچەك خوە بگەد."
- "ھەتا مامۇستەھى مە ئەبىزىتە مە وانە ب دوماھى ھات، ئەمە ژ بۇلۇ دەردەگەھەم."
- "ماتە مە گۆتتەو تە ل دووھ باھەريا گانتى، ئەگەر ئەم دەك بېوونەھەرئىن خوەھان
 ھەست بېن، مە چ جۇرە نازادەك ئەنە؟"
- "بەل، تە تەشتەگى ھۇسا بوو."
- "و مە گۆت ژى ئەگەر ئەم ل دووھ ئەھلى گەردوونى بېچەن، دى د نازاد و
 سەرىدەخو بېن."
- "چە تە دەھىت وانە ھەمووئى دووبارە بگەد؟"

ئەلپېرئۆى خوە ئېزىگى سۆھبەت گە و تەھەللەھى چاھىن وئ گە و پاشى جوار بەر
 گۆھى وئ و گۆت "سۆھبا. باھەر ژ وان ھەموو تەشتان ئەگە بېن تو ب چاھىن خوە دەھىن."

- "مەردە تە چە؟"
- "گەچ مە، ھەزرا خوە د رېگەگە دى دا بگە."
- "ئەمە چ رەنگەن د مەردە تە ئەگەھەشتەم."
- "گەلەك چارە ئەم دېئىزىن ھەتا ئەم تەشتى ب چاھىن خوە ئەبىلەم ئەم باھەر ژى
 ناگەم، ل ئەھە تە تەشتەگى دروستە."

"سازانا جىزنا بوونى، سۇفيا، زېر ئەنگە ئەمىرق ھىك دىيىتە بازە سال."

- "ئەزى، ھەروەسا."

- "باشە، دا بېككە سىزانى يېزىن."

جىزنا بوونا تە پىرۇز

جىزنا بوونا تە پىرۇز، ھىك

جىزنا بوونا تە پىرۇز

دەمىزىر بىوۋ جوار و نىق. سۇفياين كىرە غار ھەتا گەھىتىيە سىر دەرياجى و ب بەلەمى ز ئاقى دەريازىو. باشى بەلەمە كىشا سىر ھىككەين و بىرەق دارستانى كىرە غار.

دەمى گەھىتىيە سىر دېككە، دىناق دېھىن داران دا تىشەك دىت، كو داللىقى، سۇفياين بەگسەر ھىزا كىچكا گولاق سۆز كىرەوا ل مالا داپىرا خوە دىگەرياد. لى ئەو ھىزا وئى دىگىرى بىچوۋكەز بىوۋ ز ھىندىن كو گورگ بېت، ل دەمى نىزىك بىوۋى، بىوۋكەكا قەھەواى دىت، ھانئەلەكى سۆز ل بىر بىوۋ. ھەروەكو يارىمكا زارۇكان بىوۋ.

سۇفيا د جېئ خوە دا ھىك بىوۋ، دەمى دىتى كو ھىچوۋكەكا يارىكە. ئاساسى يە ئەگەر ھىچوۋكەكا يارىكەين زارۇكان د دارستانى دا ز كەسەكى گەھىتىيە، ل ئەق ھىچە يا ساخە.. مژوۋى تىشەكى يە.

سۇفياين گوتى، "سېئە باش."

ھىچوۋكەك دور خوە زىقرى و گوت، "ئاقى مەن" "وېنى يىن ھىچوۋكە"، ب مەھبىنى قە د قى رۇزا خوشى دا ئەز ل ئاق دارستانى بەرزە بىوۋ. مەن بەرى نوكە ج جاران تو ئەدەيتىيە.

- "دېيت بەرى نوكە ئەز د قىرىن را ئەھەتېم. لى تو ب ساتاھى دىشى دىناق دارستانا 160 مەترى دا بېئى و بېئى."

"ئەخىر، ئەو ژمارە ل دىق مەن گەلەمكا ب زەھەتە. و پىلا ل بىرا تە بېت ئەز ھىچم و ئەھلى مەن يىن كىم و سىئوردارە."

- "مەن يا گۆھ ل ئاقودەنگيا تە بىوۋى."

"نانگو تو ئەلەيسى. چارەك كرىستوفەر رۇبىنى بەجىسى تە بۇ مەن بى گرى. ئەز دەپتۇم ھەر ب ھەممەن شۇندە مە ھەمدوودىتەتور. تە شووشەكە ئالغان ھەخوار قەچا تو بېچوكتە ئالغان. باشى تە شووشەكە دى يا ئالغان ھەخوار تو مەزىن بويىدە ھە. پەندىيە دەشىار بىن كا ئەم چ دخويەن. رۇزەكە مە گەلەك خوارن خوار ئەز ناسى بووم و ئەشيام ز گونا خوە دەركەشم."

"ئەز تە ئەلەيسم."

"گرنگ نەتە كا ئەم كەتە، يا گرنگ ئەوودە كو ئەم بىن ھەين. بۇما كەز وەدەيتەت. چارەكە دى زى وە گوتتو 7+5-12. ئەز و كەز شەرمەز بويىن چوئەك ئەم زامەنەن نەزەين. ل دەف مە پەندىيەنكەنا سەفەي ب سەنەپتەد."

"ئالغان مە سۇفەيە."

"پەنخونەخالىووم ب نەيسەنا تە، چ پەندەفەتەت تو كەسەكە نووى ل قەن دەفەرت، پەندىيە توكە ئەز بېچەم و ل ھەفان خۇ بىن بەراز بگەرتەيم. ئەم ھەموو بو ئاھەنگەكە مەزىن بىن ھەتەنە داخولە گەرن ز لايى كەتەرتەشكەن و ھەفەلەين وئ ل باخچەي وان. باشى دەستەن خوە بىلەن گەز و خاترا خوە خۇست. سۇفەيەن دەستەن وئ بى دى دا كەلەزەكە پەنچەي دەت. سۇفەيەن بەرسىار زى گەز. "ئەو جەيە دەستەن تە دا؟"

وئەن كەلەز ئىنا پەش و گوتى، "ئەز زەبەر قەن جەندەن ئەز دىنا دەستەنەن نا بەرزەبووم."

"قەن ئەفە ب تەن بەرچە كەلەزەكە و چ دى ئە."

"ئەخەتەر، ئەو ب تەن بەرچە كەلەز ئەتە. ئەمەيەكە بۇ "ھەلەن" ھەتە ئەمەل ل رەخەن دى بىن خۇدەكەن دا دەركەشەن."

"باشە ئەز دەشەم بگەتەيمەن."

"قەن تو كەچا ل رەخەن دى بىن خۇدەكەن دا تەنەن."

"ئەخەتەر، ئ..."

"دوھى كرىستوفەر رۇبىنى گوتە مەن دەفەت ئەمە بگەتەتە دەستەن خۇدەنەن."

"قەن ئەز ھەلەن دىنەم."

"قېن چەندىن چ گرنگيا خو نينه. هەتا نەگەر تو كەسەكى گەلەك باش بئىياسى زى.
 ن چ جارەن نايەت ناسەن وى شەگەرى و بھويىنى."
 - "مەرەسا مەن ئەمە ئەز دىشەم بىگەھىلەمە دىستى وئ."
 "د قى بارى داد... ھا يگرم... نەگەر ئەز ۇ قېن نامەين ب دومەھى ھاتەم دى شىم ب
 ساناھى رېنكا ھىفان خوە يەن بەراز بېنەم. ن دى بۇ تە يا ب زەجىمەت بېت، چوئكى ل
 دىستېيەك دىقەت ئو خوديگەكا مەزەن پەيدابگەرى و باشى وئەنەين بەراسەمەر ھىلدەن
 بەدەرتەخى، ئەف چەندە زى د قى بەشىن دارستانى دا يا ب ساناھى نينه."
 بەشىن ھەنگى كانغەز داف سۆفياين و ۇ ناف دارستانى دەرگەفەت و گەلەك زى دوور
 بوو، سۆفياين نامە فە كر و دىست ب خواندەن كر.

خوشا مەن ھىلد،

ب راستى زى شەرمە ئەلبەرتەزى ئەگوتە سۆفياين كو كاتى بىلگەسوزيا دامەزەندە "پەگەتيا
 نەشتەيانى يا مەلەتان" دگر. د پرۆژەين خوە يەن ناستەين دا دىيژىت بىنەفە ھەموو وولات د
 پەگەتياەكا ئىقەدەولەتى دا كوم بىن داكو بېكولا داپەتكرنا ناستەين دنا ھەموو ئەتەومەين چىيەان
 دا پەيدابگەن. ئەف ئىيسەنە ل سالا 1795ئ بەرەبەلاقبويە، بەشى 125 سالەن و بەشى شەرىن
 چىيەان يەن پەگەن ۇ ئوو پەگەتيا ئىقەدەولەتى ھاتە دامەزەندەن.

ل دووۋ دا و بەشى شەرىن چىيەان يەن دووئ ئەتەومەين پەگەرتى چەن وئ گرت. ب قى رەنگى
 ئەم دىشەين بېژەن كاتە بابەن مەزەن يەن ھەزا ئەتەومەين پەگەرتى پە. مەرەسا كاتى ئەو بوو
 "نەفەن گرەار"ى يەن مەزۇقى دىشەن وولاتان ۇ وى بارەن سەروشتى دەرەبىخەت يەن كو بەردەوام
 دىيەتە ئەگەرئ پەيدابكرنا شەرىن ئوو و د ھەمەن دەم دا دىشەن رۇنەمەك ئىقەدەولەتى بېكەينەت
 كو ئەھمىيەت ئىدى شەرىن چىيەن. ھەر چەندە رېنكا دامەزەندە پەگەتيا ئىقەدەولەتى يا دوورە، ن
 ئەركەن ل سەر مەلەن مەزۇفە بېكول بگەن ناستەيان بەردەوام ل سەر ناستەيان چىيەان پەيدا بگەت.
 ئەفە ل دەفە كاتى نارەجانەكا دوور بوو. ن ئەم دىشەين بېژەن تا راجەيدەكى بىلەتەرىن ئارمانجا
 ھەلەسەن بوو. ۇ پەن قېن چەندەن، ئەز ھىشتا يەن ل ئوبدانى.

دگەل سلاگەين بابەن تە

سۆڭيايىن ئەو كاشىز كىرە د بەرىكا خۇە دا و بەرىف مالى جوو. ئەلبىرتۇي ئەو ئ
 دېتتا ھەر ئىتەكى دىناق دارىستانى دا ئىگەھدار كرىوو. ئ ئەو ئەدشيا وئ ھىچوكا بچووك ب
 ئىن بېئىلە دىناق دارىستانى دا و ھەتتا ھەتايىن ئ دووق وئەيىن دىناق خودىكا ھىلەن بگەرىت.

رۇمانتىزم

...رېكا قەشەرىنى بىرەڭ ئۇ ئاف دا دىت...

ھېندى ھېلا ئەمەلەلە مەزىن بىكەلەتە د كوشا وئ دا و باشى بىكەلەتە سەر ئەردى.
ژوورا وئ رۇھن بېو. دەمى ئەمەلەلە دەمەلەلە خومەلەلە يا ئېزىكى سې شەلەلە
بېو. وئ رۇھن خەم بۇ رەخى دى يادا و بېكۆل كىر بېلەت. ئەمى بۇجى بابى وئ كچا
كوللا سۇر و ھىچوگى بېوگى ئەنەلە دىناڭ چىچۇگى دا؟

ئەمە ھەتتا رۇزا دى ل دەمەلەلەلە يازدى سېندى ما د خەم، دوولەلە وئ ھەلەلە
ھەستەلەلە بىرەلەلە شەلەلە بېو وئ گەلەلە خەمەن دىتەلە، لى خەمەنەك ئەمەلەلە
بېرا وئ دا بېزى ئەمەلەلە جېھەلەلە دى بېو.

ئۇ بۇ ئەمەلەلەلە تېلەلەلە جەو خەلەلە وئ دىت دېكا وئ بەلەلەلە شەلەلە يا رەنگ شەلە
كەلە بىر خەمەلەلە مەزىن پالەلەلەلە و ئەمەلەلەلە بۇ گەلەلەلەلە دىناڭ دەلەلەلە دا
بېرى گەلەلەلە وئ ئ لېدەلەلە بىزەلەلەلە ھەلەلەلە گەلەلە بېرى ھەلەلەلە وئ چ گەلەلەلە
ئەمەلەلەلە ئىدەلەلەلە.

- "تە دىتەلەلە بېلەلەلە خەلەلە و ھەلەلەلەلە مەلەلەلە"

- "لى بېلەلەلە بېرى ھەلەلەلە بېلەلەلە، تە دىتەلەلە جەلەلە و ئەمەلەلەلە
بەلەلەلەلە بۇ تە گەلەلە خەمەلەلەلە خەلەلەلە"

- "قىچا بەرھارلىك جېد؟"

ھەر تىلنى كەلتىپە بەرجاڭىن ھۆلدى خوار و پاشى يەلۇ زۇڭرى ژوورا خۇە و جوو
سەر تەختى خۇە زوونلىق و دەستى خۇە ھالەتتە ھاتىلا چېڭكا سۇڭيايى و دەست ب
خواندەن گەر.

پىشى سۇڭيايى خۇە لىن يەرۋانى ياخچەي خىشاندى، خۇە دىنلۇ وى ياخچەي دا
دەت بىن كۇ رۇڭمىن ۇ رۇڭان د گەل ياخچەي غەدەننى ھەمبەر دىگر.

سۇڭيايى بەرئى خۇە دا نىل ياخچەي، ۇ ئەنگەرنى بارۋىلە و بارانا دۈھى ھاتى،
چەندىن بەلگ و چەڭن شىكەستى بىن دارا كەتتۈۈشە وارن. ھۇسا ديارە پەيۋەندىك
دىنلەمرا بارۋىلە و چەڭن شىكەستى بىن داران و ھەڭدەننا وئ دگەل كچا كۇلاڭ سۇر و
ھەرچوڭى بچوۋك دا ھەبوو.

سۇڭيا بەرەڭ لايى جۇلانگى ڭە جوو، بەلگىن وەرىي و چەڭن شىكەستى بىن
داروۋىزى لى سەر راگرن و پاقز گەر، خوشەختەنە جۇلانكا وئ ب بلاستىكى ھاتىوۋ نىخاڭن،
زېمەر ھندى پىڭدى نەدەر دگەل ھەر باران بارىنەن ۇنقەمەت و بىتە د ژوور ڭە.

پاشى زۇڭرى مال و دەت دىكا وئ زى ۇ سەر كارى زۇڭرىە مال و ھندەك شىشەن
سۇڭيايى دگرنە د بەرگىرى دا و كىكەك و ھندەك مەكەرونىن بىدای زى لى سەر مۇزا
خوارنى داقابوون.

سۇڭيايى پەرسىار ۇن گەر، "نەرنى تولى ھىڭيا ھندەك مېڭاتاي؟

- "نەخىر. نەز دىنەم ئاھەنگا جەزنا بوونا ئەل رۇزا شەمىيا بېتە، لى دگەل ھندى
مىن پىڭخۇشە ئەڭرۇكە ۇى تىلەمكى بىكەن."

- "ئەڭرۇكە؟"

- "بەل، مىن و دايەك و بابىن جوۋنا ۇى بىن داخواز گىرن."

سۇڭيايى سەرنى خۇە ھەزاند و گوت، "باشە، نەخاسەم ئەگەر نەم چەندە جېئ
خوشەھالىا تە بېت."

مېھمانان ٺاههنگي دهمزمير حقيقت گمېشتن، تا رادهيهگي مېھمانداري يا شعري
 بوو، چونکي دايکا سؤھبايې و دايک و بابېن جوانايې کښم جاران سرمدانا همدوو دکر.
 سؤھبا و جوانا ب هيچما تقيسينا داخوژنامېن ٺاههنگا وؤژا شهسپېن، چوونه د ژوورا
 سؤھبايې شه، ژبمرگو وان برېهار دابوو شمېرتو گنوگسي ژي داخوژا بکمن، وان نافي
 ٺاههنگي کره "پېشوازيه فلسفي دناف باخچي د"، نطف چمنده پېشنپارا سؤھبايې بوو
 چونکي نژدي ناکرنا ٺاههنگان بېوو تشتمگي بمرېدلاق دناف خلکي دا.

پشتي دوو دهمزميران، گمې و سحبتين خوش، نمو شيان شيوژن داخوژنامې ب
 شي رهنکي بدارنژن.

هېژايران

پېشوازيه همدو داخوژا بکمينه ٺاههنگا پېشوازيه فلسفي ل ناف باخچي ملا
 مه ل وؤژا 23 خيزرتي "همقدم دگمل جېژنا شه شه پوچمنای" ل دهمزمير
 حقيقتي نيفاري، تاختي کتولمر.

هيفيدارين د فن شمېريي دا نهېنيا ژيانې تشکرا بکمن.

هيفيدارين جلکين گهرم و بيروبوچوونين باش دگمل خوه بينن، داکو بشپين
 معتلين فلسفي شړقه بکمن، چېن داخپه نهم نهشپين چ ناگران هملکېن،
 ژبمرگو مېترسي بؤ سر دارستانې هپه، ل همر کسمهک دشپت ناگران ناشويا
 خوه ب نازاي بلند بکته بهر نسمالي. دناف نامادهپوويان دا دئ فمېلسؤفهگي
 راستههپنه بمرهمې بيت، ژبمر هندئ دئ ٺاههنگيکا گهلهک تايپمت بيت.
 نيبيني، هاتنا وؤژنامفانان همدومېه.

دگمل پتېز و سلائين

جوانا نينگهربريگستن "رېکھرا ٺاههنگي"

سؤھبا نامونلمن "خوه دانا ٺاههنگي"

ھەردوو گىچ چوونە دەق گەسگەزىن خوە ل خوارى گۆ سەفەين دانوستاننا وان ل دەمى ئامادەنەببوننا وان ئەھەند ەن گەرم بوو. سۆفەين کارتا داخوازنامى گۆ ب دەست خەتەمكى جوان نەيسابوو، داڭ داىكا خوە و گوت: "ئەگەر زەحمەت نەبەت ھەژدە دانەبەن ژىن كۆپى بەكە."

نەقە نە جارا يەكەن بوو سۆفەيا داخواز ژ داىكا خوە بەكت تەشمەكى بۆ وان ل جەين كارى خوە كۆپى بەكت. داىكا وى ئەق كارلە خواتە و داڭ شەرتكار ئىنگەربەريگەستى.

- "فەرموو، ب جەين خوە بېيەن... وان نەگە ژ خوە نەتە."
- "يەلەن ب راستى يا پاكەشە."

وى زەلامى نەق گوتە گوت و پاشى كارت داڭ ھەشەزنا خوە و بەردەوامى ناخفتنا خوە.

- "ب راستى دىن پەخوش ەم ئەگەر مەن ژى داخواز بەكە."
- پاشى گەرا داىكا جوانەين ھات و ب جەبەتە فە گوت: "مەن ژى دەقەت ل فە ئەھەنگى يا ئامادە ەم. دىن سۆفەيا مە ژى داخواز بەكە."
- "پاشە، ھەب فە دەنگى ئەز دىن پەدەفە ب بېست كۆپەيان ەم. دادەن."
- جوانەين لى گەرە قەزى، "تو يا دەشە؟"

بەرى سۆفەيا بچەتە سەر جەين خوە ەين نەستەن، بۆ ماوەيەكى د پەنجەرەكى دا راوستيا و بىرا خوە ل وئەمەن ئەلەبەرتۆ گنۆكس ئينا دەمى بۆ يەگەم جار بەرى ھەبەمكى مەظە د تارەتەين دا دەتە، نوگە دەنگى شەفەن ەم، لى ل شان شەفەين ھافەينى دىنا ھەتا سەبەدەن يا رۆھنە.

ھەتا بەرى سەبەدەھيا رۆزا مە شەمەبى، ج دەنگوباس ژ ئەلەبەرتۆ ئەھەتەن، بەلەن دگەل چووننا داىكا سۆفەيا بۆ سەر كارى، زەنگە ئۆلەھۇنا وان لىدە.

- "ئەلو سۆفەيا، ئەلەبەرتۆ گنۆكس دگەل تەبە."
- "مەن ج گومان ل سەر دەنگى تە نەتە."

"بېورە بەرى ئۈگە مەن دەرھات ئىمىيۇ تېلەقۇنى بۇ تە بىكەم، ژىبەرگۈ ئەز مەن مۇۋولۇ ب دوماھى شىتانا پلانا مە بۇوم، دەمەن مايجەر يىپ تە قە مۇۋول، ئەز دىشېم ب تى ب دوستاھى كار بىكەم."

- "سەيرە"

"مەرەما مەن ئەۋە ئەز دىشېم خۇە يەرزەكەم، تۇ تېدەكەھى؟ ھەتا گۇ پاشا ئەز ئەمىر ئاچايدىرەن د جىيەننى دا، سۇۋورن خۇە ھەيە. ب تايپەنى ئەگەر يەك كەس ب يىقە بىيەت... ب راستى، كارنا تە گەھشە دەستى مەن."

- "مەرەماتە كارنا داخوۋانامەن"

- "تۇ دوتىرى تىشەككى ھۇسا بىكە؟"

- "بەلەن، بۇجى ئە؟"

- "ئەن ئەم نازەنن كا شەقېرىمكا ب ئى رەنگى دى چ رۇۋدەت."

- "ئانگۇ دى ھىيە؟"

- "بېگومان دى ھىيە، ئى تە ھىزا وئ چەندى كرىيە گۇ د ھەمان رۇز دا بابى ھىلدى ئ لۇپىنانى دى زەپىت."

- "ئەھا... ئەخىر."

- "ئەز دىيۇم تە تىشەككى ئ نىشەككى قەيە ئەۋ دەلىق بىدەتە تە گۇ د ھەمان رۇزا قەگەرپانا وى بۇ بىيەرگىلى، ئەھەنگا پىشۋازيا قەلەھى ساز بىكە."

- "ھەرومگۇ مەن گوتىيە تە، مەن ئانگە ئ ھى چەندى ئىمىۋىيە."

- "بەلەن پا وى ھىزا وئ چەندى پا كرى... ھەرچەۋا بىت، پاشى ئەم دىشېن پىز ل

سەر باخقىن. دى ئى سېندى شىي ھىيە كۆلكن مايجەرى؟"

- "دەقەت گۇۋىيەن باخچەي ئۇشەكەم و ب سەروىر بىكەم."

"پا دا بىيەنە دەمۇمىر دىۋ... ئەقە بۇ تە پا گونچايە؟"

- "بەلەن."

ۋەگۇ ھەرچار، ئەقەزۇكە ئى ل دەمەن گەھشەن سۇقاپان، ئەلپەرتۇ ل بىر دەرگەھى رۇۋىشېۋو.

"ال قىرىن بېروونه خوارى، بەرى ئوگە مە بەخس جەرخى رېنىساتسىن و جەرخى باروك و جەرخى رەوشەنگىرىن كرىو، ئەفرۇگە دىن بەخس جەرخى رومانىتىزىم كەين، كو ب دومەھىك قۇناغا كىتورى يا مەزىن يا ئەورۇپا دەھىتە ھۇماراتىن، كچا مەن، ئەمەن ئىزىكى دومەھىيىن دىيىن."

- "ئەزىن قۇناغا رومانىتىزىم ھەتتا ھى رادەن دىرىز بوو؟"

- "ھى قۇناغى ل دومەھىيا جەرخى ھەزدىن دەستېتىگر و ھەتتا ئافەراسا جەرخى بېسىن بەردەمەسبوو، يەنى ل سالا 1850ئى و دووفا را يا بىن راسانە ئەگەر ئەم بەخس ل قۇناغەكى يەكەن كو ئەدەب و ھەلىسەفە و ھونەر زانست و مىوزىكى ب خوە ھە گىرتىت."

- "ئەزىن رومانىتىزىم يەك بوو ز قان قۇناغىن مەزىن؟"

- "دەھىتە گوتىن رومانىتىزىم دومەھىك بېكۆل بوو يا شىۋازىن زىلەن دەستېتىشەنگىرى ل دەستېتىكى ل ئەلمانىا ۋەك يەرسەفەك ز بۇ دەستەھلاتا تاگرەوى و راشيونالىزما جەرخى رەوشەنگىرىن سەرھەلدا، دەپت پىشتى كاتتى و ھەلىسەفا ۋى يا راشيونالىزىمى يا توند، تەخا گەنجان ھەستېتىگرىت ئەو پىشتى ب ھەتتەشانا باھەكى ھىن و باقۇن."

- "ۋان چ پىشتىبار گر؟"

- "پەيىف و مانىشتىن نوو، بۇ سوونە، "ھەست" و "خەيىال" و "ئەزمون" و "سوزدارى". راستە ھەندەك ھەيەلسۆڧىن جەرخى رەوشەنگىرىن بەخس گىرنگىا ھەستان دگر، ب تاپەشتى ۋى "رەسو"ى، لى چ كارىگەرىيا ھۇسا مەزىن ئەمبوو ب تىنى ئەو نەبىت د ۋى سەردەمى دا ۋەگو رەخنەكى ل تاگرەۋىيا ئاشكرا يا دەستەھلاتا راشيونالىزىمى ل ھەلەم ددا، ھۇسا پىلەكا بىروىۋچوۋىن دەستېتىكى د ھەلىسەفا ئەلمانىا دا سەرھەلدا و بوونە تىشەكى سەرەكى."

- "ئانكو ئىدى مودېلا كاتتى ئەما؟"

"يەن و نەخىر، بەزىا ھەيەلسۆڧىن رۇمانىتىزىمى، رۇمانىتىزما خوە ۋەك مىراسگر يان ئەقىيىن كاتتى دىيىن. كاتتى دگوت ھەندەك سەۋۋر ھەنە ئەقلى مە نەشەت ۋى دەرباز بېيىت، ھەردىسان ئامازە بۇ گىرنگىا باھەتى د بوارىن زاننىن ددا، راساتا ھى چەندىن ئەو ھەر كەسەك دىشەت ب نازىلى پەيۋەندىيىن خوە دووبارە دگەل جىھاننى بىدازىيەت و ل دووفا دىن خوە و پاشى ئەو ب دىتتا خوە يا تاپەت كەتۋارىن و راستىن شىۋە بگەت، لى رۇمانىتىزىمى

وښکي پاريدهکې نه، مړوف ځي ب تن ل وي دهمي بېن تازه دهمې پاريې دگمت، ژ باړگو د وي دهمي دا پيايېن تايېمت پ خوه شه ددرېژيت، پ باورېا رومانتيژمان، پ تن هونرممند دشين مه ل وي تشي نيزيك پکې بېن کو نههېته ددرېېن، هندمگېن دى ژقمشر دجوون و هونرممند دگمل خوداى همغېر دگر.

"نمط چمنده نه يا سهره، هونرممند ځي گمتولرې خوه بېن تايېمت دنظريېن هېرومگو کا چموا خوداى گمردوون لافراندى."

"هونرممندی ناشوپمکا دهېنمر هميه، نو پ شيانېن خوه بېن دهېناني دشيت سنورېن دنظيرېا خمون و راستيې دا نههېتيت و لادعت، "نؤفاليې" کو بهک ژ بيلمېن سهردهمې رومانتيژمې بوو، دېژيت "جېهان دبېته خمون و خمون دبېته جېهان"، دهمې نو ل سالا 1801ن مري، رومانمکا نتممامکري پ نلفن "هېنريک فون نوفاشر دېنگن" ل بشت خوه هېلا، ل رؤمانا وي نافودمگيېکا مېزن پميدگر.

نمط رؤمانه بهحسې گمېمگې ب نلفن هېنريک دگمت کو پستي د خمونې دا "گولا شين" دبېنيت، لږدي ژيانا خوه نمرخان دگمت ژ بؤ لږگريانا فن گول و همموو هېليا وي دبېته ديتنا فن گول، نمطه ههمان نو بيرؤکه يوو يا شاعرئ نينگليز "گوليرديچ" ځي ب في رمگي ددرېېنې ژئ دگمت."

دئ چ روودعت دهمې نو بېن نفستې بې؟

و دئ چ روودعت، دهمې نو بېن نفستې خهونمگې بېش؟"

و دئ چ روودعت، نمرگر نو د خهونا خوه دا جوويه بههشتي و گولهکا جوان و سهر بکمي؟

"دلفن هوزلې بېن رومان"

What if you slept?ۛ

And what if, in your sleep, you dreamed?ۛ

And what if, in your dream, you went to heaven and there plucked a strange and beautiful flower?ۛ

And what if, when you awoke, you had the flower in your hand?ۛ

Ah, what then?ۛ

و دى چ روودەت، دەمى تو ھىيار دى، تو وئ گول د دەستى خوە دا بېشى؟
تاه، پاشى دى چ روودەت؟

- "دەربەرنىڭا جۈانە."

"ئەڭ غەرىبى و ئىگەريانا ئىشەڭگى دورور و ئىدىيار، سىمايەڭگى بىرتىزىا رومانىزىمان بوو. چار چار ۋى ھەزا شەگەريانا چەرخىن كەڭىڭ دىگەر. بۇ ئىۋوئە بۇ چەرخىن ئاقەراست، يان چەرخىن رېئىسانسى، ھەردىسان ھەپەلسۇڧىن رومانىزىمى دىيالا دوۋە شوۋنوارىن كەلتۈرىن دورور ۋى بىچەن، بۇ ئىۋوئە كەلتۈر و رۇخانىيەتا "سۇڧىگەريا" رۇزەھەلاتى، ھەردىسان شەڭى و رۇناھىل دەمى رۇزۇنلۇقبونى و رۇزەھەلاتىنى و ھەمىۋو ئىشتىن سەر سۈرۈشى دا سەرنىجا وان، رادىكۇشا، زۇندەيلى دىياردەيتىن شەڭى."

- "ئەزى گىرنگەزىن ھەپەلسۇڧىن رومانىزىمى گى بوون؟"

- "ئ دەستىڭىڭ رومانىزىم ۋەك دىياردەيمەڭا باۋىرى سەرھەدا كو يا ھەققەم بوو دىگەل بىدەققىۋونا كەلتۈرىل پىترىا باۋىرىن ئەۋرۈپىل ئىشقا يەڭگى يا چەرخىن ئوزدەن، ب ئايەتەل ئەلەماتىيا، شىۋىيىن بەرەھەلا بى رومانىزىمى گەنج بوون و پىترىا وان ۋى ھوتابى بوون. وان گەنچان دىتەمەڭا نوو بۇ ژيانى ھەمىۋو گو دۋى تەخا بورجۋازى بوو تا ۋى رادەي وان بولمىس يان ئەۋ خەلما ژورومگا مالا وئ ب كرىن دىھىتە گرتەن ب كەسەڭا "بورجۋازى يا بچوۋك و بېس" يان ۋى ب "دوۋمىن" خوە ل ھەلەم دىدا."

- "ئەگەر ئەز ل ۋى سەردەمى ژىياپام، ئەز ئەدۋىرەم ژورومگى ب دەمەڭ رومانىزىمەڭى ب كرىن."

- "ئ سالا 1800ئ يەكەمىيىن بەرەھەپىڭى رومانىزىمىن گەنج پەيدابوون. ئەم دىشىن بىژىن ئەۋ يەكەمىيىن شۇرەشا گەنچان بوو ل ئەۋرۈپا، ئۈكە ۋى ئەم دىشىن پىشى 150 سالان، چەندىن ساخەلەتەن ھەپەشەك دىئاقىرا رومانىزىم و كەلتۈرى ھېبى دا دىيار بگەين."

"بۇ ئىۋوئە، گول و پىرجا دىرۇز و ژىلەنا گىتارى و ئەمەيەلىي؟"

"يەلەن، رومانىزىمان دىكوت بىئەلى ئىۋەنەيا بىلەمىشەي يە و ئەمەيەلى ۋى باشيا رومانىزىمى يە. وان ب ئەركىن ل سەر مەلەن خوە دزەنى گو ژيانى تالى يەكەن، يان ۋى بىرەڭن

و بەرھەم خەوتان قە بېچەن. ئۇلارگو ئايانا سادە يا رۇزاتە ب تىنى بۇ بورجوازىيەن بچووك يا باشە.

"ئەرى رومانىزىمىن نەپويى ۋى ھەيوون؟"

"بەل، ۋېرگىلانە و ۋېھافن. ھەزرا ئايانا رومانىزىمى دىنە ۋېرگىلانە دا ھەيوون، ئەمە كەسەكەن عاشق بوو لىن خوشتيا ۋى "ستىلا" ئەمە ھەموو ھوزانەن خوە يەن ئەقەيتىن بىن قەھەتەن، ۋىتەيمەكەن دوور و مەھال و بوو ئەمەگەشتىن، ھەروەگە كا چەمە ئوفاليس بېوو عاشقەن گولا شىن و ئەمەگەشتىبووين. ئەمە چەتە سەيمەكەن بەرچەف بىن قۇناغا رومانىزىمى بوو. بۇ دەيوونە، ئوفاليس كچەمكا چوارە سالى دەستلىشەتەر، لى دەمى ۋىن ۋى گەشتە بازە سالان ب چەتە رۇزەگان، ئەمە كچ مە، لى ئوفاليس ب قىزىيا ئايانا خوە بەردەوام ھەز ۋى دەر."

- "تە گوتى دەمى ۋىن ۋى گەشتە بازە سالىن مە؟"

- "بەل."

- "ۋىن مەن ۋى ئوگە بازە سال و چوار رۇزەن."

- "تو رۇستا ۋە دىيۇزى؟"

- "ئالەن ۋى كچ چ بوو؟"

- "ئالەن ۋى سۇھيا بوو."

- "چ؟"

- "بەل..."

- "تو بىن مەن دەرپىنى ئالەن رېكەتەمكا نەخوشە."

- "ئەز نازەم... لى ئالەن ۋى سۇھيا بوو."

- "بەردەوام بەد"

"ئوفاليس ب خوە ب تىن 29 سالان ئاي، ئەمە يەك بوو ز وان گەنچەن ھەز زووى

مەين، پەتيا رومانىزىمان د ۋىن گەنچەن دا دەرىن، ب ئايەتلى ب نەخوشيا سلى و ھەندەگان ۋى خوە دگوشە."

"ئوھ... ئاي خوە!"

"ئەمۇن يەرى 30 سالىن ئەمەين ۋى دەست ۋ روماتىزىم بەردە، ھىندەك ۋى دېۋونە بورجوزىيەن خۇپارتۇر."

- "ب كورتى، ئەو جوۋنە يەرىي كىسەن ئاسايى."

"تو شىيى ومبىۋى ۋى دا بىزىيەنە تىگمەن روماتىزىم بو جەۋىكرىن. ب رەنگەكى ئەم وۋىنەيى ئەمەينەك مەھال ل دەق "گوتە" د رۇمانا ۋى يا ب نەق "ئازارەن ۋىرزەرى گەنج" ئەم ل سالا 1774 ئ بەلاقتىرى دىيىن گو ئەم رۇمانە ب خۇگوشتا ۋىرزەرى گەنج ب دومەلى دەيت، چۈنكى ئەشيا بگمەيتە ۋى كچا ۋى دىقاي."

- "ئەرى ئەق جەندى ھىندەك ۋىدەۋىي تۇدا نىنە؟"

- "بەشى بەلاقتونا رومانى ۋىزا خۇە كۈشتىن ب شىۋەيەكى بەرجاۋ پەند بوو، ۋەبە ھىندى بۇ ماۋەيەكى ل ئەروپىچ و سۈيد ھائە قەدەقەكرن، ئانكو روماتىزىمبوۋى ۋى مەترىسا خۇە ھەيە، چۈنكى ھەست و سوز و كارۋەدەن ۋىزا دەيتە دناۋ يارىن دا."

- "ل دەمى تو بەجىن روماتىزىم دگە، ئەز ھىزا خۇە كەتالەن دىمەن سىروشتى دا دگەم، دارستانىن تارى و رەش و دناۋ مۇن دا بەرزەبوۋىن."

- "يەك ۋ سىمايىن روماتىزىم جەزا قەگەريانا سىروشتى بوو، ئەق سىمايە ۋى ۋ ھىزمارەكا دىشەن يەرى ھىنگى پەكەھات. بىرا ئە ل رۇسوى و دروشى "قەگەريان ۋ بۇ سىروشتى" دەيت. روماتىزىم ھات و ھىندەك رەھەندىن كەتۋارى دانە قى دروشى، ب تايەتە ۋى چۈنكى روماتىزىم يا ھەقۇر بوو دگەل تىگەھشتا چەرخىن رەۋەنگىرىن بۇ تىگەھى جىھانا ئوتوماتىكى."

- "بىر بۇ مەن ۋەھ بگە."

- "ئەق جەندە تىگەھشتا سىروشتى ۋەكو "تەشەكى كوم" دەپەيت. ل قىرى ھەيەسۇۋەن روماتىزىم دگەل بوچوونا سىيىنوزا و ئەقلاۋنى و ھەيەسۇۋەن چەرخى رۇتسەنسەن ۋەك چاكوب بۇم، جۇرداتو دو برونوى د ھەقۇر بوۋن كو ھەمبوۋيان دوۋپاتكر وان ھەبوۋنا خۇە دناۋ سىروشتى دا تاتىكرىە."

- "ئەرى ئەو ۋى پانتىست بوۋن؟"

"پانتىست Pantheists ئانكو ئەمۇن باۋەرىن ب ئىكەتەيا خۇداى ھەي."

"هەر يەك ژ دیکارتی و هیومی جوداهیگا پۆهن و تاشکەرا دناڤهرا "نەز" یا بابەتی و "دەیزوونا" کەتواری دا دیارکەر. کانت زی شیا جوداهیگا مەزن دناڤهرا "نەز" مەعریفی و "سروشتی ب خوە" دا دیارکەر. زیەر هەندێ وان دگوت کو سروشت "نەز" هکن مەزنە! رومانتیزمان زی زارانی وکو "پۆحا جیهانی" و "ناخن جیهانی" بکاردێنا.

- "نەز تێگەهشتەم."

- "یەگەم هەمیلەسۆفی رومانتیزمی بێ مەزن، نانی وی "فریدریک ویهالەم شیلنگ" بوو ئەوی دناڤهرا سالی 1775 هەتا 1854 ئی دا زیای. وی بیکۆل نکر جوداهیا دناڤهرا "مادی" و "پۆح" ئی دا لادەت، زیەرکو ب دیتنا وی، سروشت هەموو دەربرینەکا پەهایه یۆ پۆحا جیهانی."

- "نەفە بێرا مە ل سەینۆزی دشتیت."

- "شیلنگی دگوت "سروششت پۆحەکا بێنراوە" و پۆحی زی سروشتەکی نەبێنراو هەیه. زیەر هەندێ ئەم دشتین ل هەموو جیهان سروشتی دا، هەست ب "پۆحەکا رێکخەر" بکەین. هەروەسا وی دگوت "ماددە" زی زیەریمەکا نەستی پە."

- "دئ شیی ئی جەندێ یۆ م بەز پۆهن بکە؟"

- "شیلنگی پۆحا جیهانی د سروشتی دا ددیت، بەلێ د هەمان دەم دا، پۆحا جیهانی زی د ناگەهیا مەوۆی دا ددیت. ب ئی پەنگی، سروشت و ناگەهیا مەوۆی دوو شێوژە دەربرینێ ژ هەمان تەشت دگەن."

- "بەلێ، یۆچی نە؟"

- "ئانکو ئەم دشتین د سروشتی دا و د ناخن مەوۆی زی دا ل دووێ "پۆحا جیهانی" بکەین. زیەر ئی جەندێ نوڤاییسی دگوت "رێکا ئەشارتی بەرەت نا د ددیت". مەرەما وی ئەو بوو کو مەوۆی هەموو گەردوون بێ دناڤ خوە دا هەنگرتی، چوونا دناڤ خوە دا زی باشترین رێکە داکو د ئەپتەین گەردوونی بکەم."

- "نە هزەکا خرابە."

" رومانتیزمان هۆسا ددیت کو ئەدەب و زانستی کارمکی و هەلسەفە بەشەمکێ ژ تەشتەکی گەلەک مەزن. ئەگەر د ژووڕەکی فە بزوونیه خوارێ و هوزانەکی بنفیس یان شەمکۆلینێ ل سەر ژایانا گولەکی بکە، یان زی دوو فوجوونێ ل دوور بێکەنا هیا بەران بکە، چ

"ئاتاڭو ھەروەگە ھىندىي پە كا چەوا دەمىن مە بېئىت باشىز د كەسەڭكى بىگمەين،
 دېئىت شەم خۇە بىگمەينە دىئاڭ وان كاۋدانئىن ئەو تىئا دۇيت، ئاھا ھۇسا ئىگەر مە بېئىت باشىز
 وان كەلان بىگمەين، بېئىقىيە دىئاڭ كەلتورئىن وان دا بىزىن."

"ئەفۇڭكە تا رەبەبەڭكى ئەفۇ چەندە يا بۈۈيە تىشەڭكى ئاسايى، بەلى د فۇنلاڭا
 رومانئىزىمى دا تىشەڭكى ئوو بوو، رومانئىزىمان ھارىكاريا ھەموو ئەتمەن زى ئىكر كو
 ھەستى بېئاسەيا خۇە بېئىزىر بگەن، ئاتكو ئە تىشەڭكى ز ئىشەڭكى شەيە ل سالا 1814ئى
 بېئۇلا ئەتمەي يا سەربەخۇيا نەروىچ بىگمەيتە گۇبېئىكا خۇە يا بېئىشەڭكىتىن."

- "ئۆكە ئەز باشىز تىگمەشتەم."

- "ئى بېئىقىيە دوو شىۋەيىن رومانئىزىمى ئىكچوۋا بىگەين، شىۋىن يەڭكى دېئىزىن
 "رومانئىزىمىن گەردوۋنى". مەرەم زى ئەو كەسەن بىن ھەزا سىروشتى ھەي و گىرنگى ب
 رۇخا جىيەننى و بىلىمەتيا ھونەرى دىدا، ئى جۇرى بۇ چارا يەڭكى ل سالا 1800ئى ل بازىرئى
 "جېئا" ئى ئەلمەنى سەرھەلدا."

- "و شىۋىن دوۋى؟"

- "شىۋىن دوۋى رومانئىزىمىن ئەتمەي بۈۈن كو پىشتى ھېنگى ب چەندە سالان ل
 بازىرئى ھېدالېرگ سەرھەلدا، رومانئىزىمىن ئەتمەي گىرنگى ب دېرۇڭكى و زىمانى مەلەتى دىدا،
 ئاتكو ب ھەموو وان تىشتى پەيوەندى ب كەلتورئى مىلى فە ھەي. ژەبەر ھەندى وان مەلەت
 ۋەگە ئەشەڭكى دىانا كو ھېزۇشيانئىن ئافخۇيى ل سەر شىن دېن، ئەو زى ۋەگە سىروشت و
 دېرۇڭكى."

- "بېئۇە مەن نو ل كېفە دۇى، ئەز دى بېئۇمەتە كا ئو كى."

- "ئەو تىشتى ب پەلا يەڭكى رومانئىزىمىن گەردوۋنى و ئەتمەي بېئىكە گىرئىدان.
 تىگمەنى لەشى "كىان" بوو. ب پەنگەڭكى كو ھەر تىشەڭك لەشەڭكى زىندى پە، فۇنجا ئەو تىشت
 ج مەلەت بېت پان ھوزان پان سىروشت بېت، رۇخا جىيەننى زى كا چەوا د سىروشت و ھونەرى
 دا ھەيدە، ئاھا ھۇسا يا د كەلتورئى مىلى زى دا ھەي."

"ئەز تىگمەشتەم."

"ھېزىدېرى كۇمەكا سىزانئىن فەلتۇرى بىن چەندىن ۋەلاتان گومگىرن و د
 پەرتوكەڭكى دا پەنلەن "كۇمەكا سىزانئىن كلاسېكى" پەلەقتىرن و ل بازىرئى ھېدالېرگ زى دا

خەلىك رايون ب كۆمىرىنا سىزان و سەرھاتىيىن فەللكورى، ئەمى ئ تە گوھ ل سەرھاتىا بىرايىن
گىرىم بويىدە؟

"بەلى... يەنى سى، كولاڧ سۆر و سەندىرئالا و ھائىل و گىرىتل."

"گەلىمكىن دى ۋى، ھەرومىسا ل نەروىچ ۋى "نەسبىۋىرسىن" و "مۇد" رايون ب
گىرىيانان دىنلە ۋىلاتى دا و نەدەب و فەللكورئ خەلىكى كۆمىدىر، نەفسانەيىن كەلەن و
سەرھاتىيىن كەلەن و دروشمىن خوداۋەلدىن ئاشكەرا گىر، ۋ بىلى ھىندئ ئاۋازدا نەمىن ھەمىو
نەورۇپا ۋى تۇنا فەللكورى تىكرە دىنلە ئاۋازىن خۇدە دا و يىكاردىيىتان ب ۋى شىۋە ھەمىلدىن
بىرەكئ دىنايەمرا موزىكا فەللكورى و موزىكا جىيەنى دا دىروستىكەن."

- "موزىكا جىيەنى؟

- "بەلى، ئانگو ئەو ئاۋازىن ۋ لايىن كەسەكئ دىيارگىرى ۋە ل دوۋە ھىندك رەسايىن
گەلەك ھور ھاتىيە دانان، بۇ مەۋنە ئەو ئاۋازىن ۋ لايىن بىتھەللى ۋە ھاتىيە دانان، لى
موزىكا فەللكورى ۋ لايىن كەسەكئ دىيارگىرى ۋە نەھاتىيە دانان، بەلكو ۋ لايىن خەلىكى ب خۇدە
ۋە ھاتىيە دانان، ۋىمەر ھىندئ ئەم نەشۋىن بىزانىن ل گىز سەردەمى سىزانەكا فەللكورى پان
ئاۋازەكا دىيارگىرى پا فەللكورى ھاتىيە دانان، ئەم دىشۋىن فان خوداھىيان ل سەر نەدەبى
فەللكورى و نەدەبى جىيەنى ۋى بىچە بىيىن."

- "نەدەبى جىيەنى؟

- "بەلى، ئەو نەدەبە يىن ۋ لايىن كەسەكئ دىيارگىرى ۋە دىھىتە نەبىس، بۇ مەۋنە ۋ
لايىن ھ، س، ئاندرسونى ۋە، لى رومانىيەزىمان سەرھاتىيىن فەللكورى كۆم دىكر، ل فەللى ئەم
دىن ئامازىن ب ناللى نەبىسەرى ئەلئامى ("ت. ا. ھۇفمان" كەين كۆ ۋەك پەشەنگى ۋى جۇرئ
نەدەبى دىھىتە نىاسىن."

- "مەن تىشەك ل سەر سەرھاتىيىن ھۇفمانى يىن گوھلىيىۋى."

"ل سەردەمى رومانىيەزىمان، شىۋى سەرھاتىيىن پاشاين شىۋى نەبىسەن بۇ،
ھەرومىكا كا جەدوا شائۇ شىۋى بىرەلەللى ھونەرى ل سەردەمى باروئى بۇ، ۋىمەرگە
سەرھاتى بىۋارەكئ سەزىن ۋ بۇ نەبىسەرى ھەمىكەن دەر بىرىن ۋ ئاشوپا خۇدە بىكەت."
"ئانگو ئەو دىشۋىت خۇدە ۋەگە خوداۋەندەكى بىيىنىت بۇ ۋى جىيەنا ئەو ۋ لايىن خۇدە
ۋە دىنايەنىت."

"هلبهت هؤسايد، نوگه زى نهز ديتۇم نەم دىيىن بابەتنى خوە گورت بگەين،"
 "هەيىنگەم."

"فەيلەسۇفەن رومانىزىمى رۇخا جىيەنى وىكو "نەز"مكى دانا كو د حالەتكى
 ئاشوپى دا دىيان دووبارە جىيەنى بىناقرىنن. فەيلەسۇفەن نەلمانى "جوهان گوتليب فيخت"
 دىيۇزىت سىروشت بەرھەمى چالاكىگا هۇزى يا بىلەن و ب ئاگەم. شىيانكى زى هؤسا دىيت
 كو جىيەن يا دناڤ خوداى دا و خوداى ئاگەم ز وان ئىشان ھەيە يىن ئاقراندەين، ئ د
 سىروشتى دا ھەندەك ئىشتىن بەرزە ھەنە كو رەنگە ل دەڤ خوداى زى د ئاشنا نەين زىرەكو
 خوداى زى "لايەكى شەلى" يى ئارى ھەيە."

- "نەڤ ھەزىرگەنە يا بالەكەش و يا ب قىرسە زى زى، بىزىركى دىنەنە بىرا مەن."
 - "ب ھەمان شىوود نەم بەرى خوە دىيەنە ئىيسەر و بەرھەمىن وان زى، سەرھەتى
 رەككى دىمەنە ئىيسەرى يازى ب لايەمنى خوە يى ئاشوپى بگەت، ل قىزى زى نەو ئىشتى ھاتىە
 ئاقراندەين، ز ئاگەھيا ئىيسەرى دىمەنگەڤىت. ئىيسەرى دىيا ب جۆرەكى بەرھەمى خوە
 بىيىنىت، ھەروەكو ز ھىزەمكا تايەمكا ز ناخى وى دىمەنگەڤىت، ھەروەكو دى بىزى نەو يى
 جۈويە د رەوشا ئىستىنا موگناتەيس دا."
 - "پاشە."

- "بەلى يا ئىيسەر دىيەت د ھەر سالىكى دا خوە ز وى رەوشا جۈان و ئاشوپى
 بىلەنەتىنەت. نەو زى ب رەكا ئىنانا ھەندەك گوتتەن ب گەنى بۇ خواندەڤانى داگو بىرا وى
 بىيەت كو نەو ئىشتى دىيۈنەت ب تەن سەرھەتىمگە نەك راستى."
 - "نەز ئىگە ھەشەم."

- "ب ھى رەككى ئىيسەر دىيەت بىزىتە خواندەڤانى كو ھەيوونا وى يا ئايەت زى
 جۆرەكى سەرھەتىن يە. نەم دىيۈنە ھى جۆزى سەرھەتىن بىرنا ئاشوپى "ئاپرونىا
 رومانىزىمى". بۇ نەوونە ئىيسەرى شىيۇن يى رومانىزىمى يى نەروپىي "ھەنرىك
 ئىيسەم" د شىيۇگەرىيا خوە يا ب ئالى "Peer Gynt" دا دىيۇزىت، "گەس ل ئاقراندا
 بەشى بىتچى دا نەمىت".

"ب قى گوتتا وى دا ئەمۇ باش گومىنتا وى يا ئايرونى دىيىم گۇ ب شىۋىيەگى
تەمام ئاشۇبا شائۇزىن ددەتە لايەگى."

"ئەڭ دەرىيىنە ھىند يا ھەققۇدە گۇ گۇ دەل مە دىگەت خۇدە ل سەر ھىندەك دىئەن
پاقىزىن و بچىتە بەشىن ل دوۋە دا."

- "مەرھەمەت كىيە؟"

- "چ ئىنە سۇڭيا، بەلى بەرى ئوگە مە بەجىن خۇشتىڭيا ئوقاليسى گۇ گۇ ھەرومگۇ
تە، ئاللى وئ سۇڭيا بوو، ب ئىن پازدە سال و جوار رۇزان زى زىا."

- "تو دزانى ئەڭ چەندە مەن دىر سىنىت؟"

ئەلەيترتۇى بىنى گۇ چاڭىن خۇدە بىزقېنىت، ب بىدەنگى ل چىن خۇدە ما، پاشى ل
سەر گوتتىن خۇدە بەردەوام بوو.

- "نايىت تو ئ چارەتقىس خۇشتىڭيا ئوقاليسى بىرسى نەگۇ ب سەرى ئەزى بېيت."

- "چەمۇ نەترىسم."

- "زىەرگۇ ھىشتا چەندىن بەشىن دى بىن ل بەر سىنگى مە ماين."

- "ئەڭ چ ئاخلىقتىن بىن راسلىن تو دىيىزى؟"

- "ئەز بىن دىيىزم ئەمۇ كەسىن ئوگە چىمۇكا سۇڭيايىن و ئەلەيترتۇى دىخوئىت، دىنىت
بىزانىت گۇ ھىشتا ھىندەك لايەز بىن ماين وى ئەڭەدايىنە، زىەرگۇ ھىشتا ئەم بىن ل بەشىن
رومانتىزىمى."

- "تە ئەز تىكىرم."

- "د راسلى دا ماچەرى دىنىت سەرى ھىندى گىزى بىكەت، ئەرى ما تو نايىنى ئەڭە
كارى مۇڭلىن تىرسىگە؟"

- "دى، ئەڭە تو گەھنىتە دومايىلى بارىگراشى."

ھىشتا ئەڭ گوتتىن ئەلەيترتۇى ب دومايى نەھاتىن، كوركەمكى بىچووك ئ ناپ
دارستانى دەرگەفت و ھاتۇسكەك د دىستان دا بوو.

سۇڭيايىن ب توندى دەستى ئەلەيترتۇى گىڭشا و گوتى، "ئەڭە كىيە؟"

بەلێ وی گوری ب خوه بهرسف دا: "نافێ من عدلانمدينه و ههر نوگه نهز بێ ژ لوبنانی دهيم."

- "نهرێ چ دناف فانوسکا نه دابه گورێ من؟"

گوری دستێ خوه ب فانوسکی دا ئینا و بر و دووکتلهکا مەزن ژێ دەرگهفت، هێدی هێدی سیمایی زهلامهکی دناف دووکتلی را دەرگهفت. ریهێن وی ههرومگو پێن تهلبیرتوی بوون، کولافهکی شین ژێ ل سهری بوو، گوته: "ته ناگهه ژ من ههیه هێله؟ نهز دبیزم نهف جاره درهنگه بیزمهته جهژنا بوونا ته بهروزییت. لێ ب تن من دفتت بیزم بچیرکی و گزیرتیا باشورێ نهروچ ل دهف من ههرومگو سهرهتیهکی نه. د جهند رۆژین بهیت دا ههفدوو بهین."

دیسان سیمایی زهلامی دناف دووکتلی دا بهرزهبوو و ههموو دووکتیل جوو دناف فانوسکی دا، گورکی ژێ فانوسک کره بێ مانی خوه شه و دووباره بهرله دارستانی غاردا و بهرزهبوو.

سۆهبایی ب خورتی گوته: "ئهفه...ئهفه...ئهفه جهنده ناهیهته باوهرگرن."

- "ئهفه ب تنی سیلهما بوو، ب تنی."

- "با بێ مفاهه کجا من."

- "بهلێ یا وی نهجهندی ژێ ههرومگو بهلێ هێلیدی دناخلفت."

- "ئهفه ب تنی رۆحا وی بوو."

- "بهلێ یا..."

- "نهر و تو و ههموو تشنێن دهروویهری مه، ب تنی بێ دناف کووراتیا ناگههیا"

ماهجهری دا، نوگه ل وهرێ ئیقلارمگا درهنگه و ههموو سهربازین نهتهوین بهنگرتی پێن نهفتین، نهو ب خوه ژێ چ نهمايه دێ نهفیت، لێ دفا بهرتووکا خوه ب دوماهیک بینیت و دهو دیاری ل جهژنا بوونا هێلیدی پێشکیزی وی بهکت. ژیهر هندی خوه نهف زهلامی بهلنگاز دهزمیترهین خوه پێن نهفتنی گیم دهکت.

- "نهر بیزم نهر دێ ب تهمامی خوه بهستفه بهردهم."

نهالېږتو و سؤفا ب بېنډنگي روښنښوون و بهرئ خوه ددا دهرپاچئ، نهالېږتو وځو بهرئ هڼك بېوو، پشئ هېنگئ سؤفا وئريا دمستئ خوه ل ملي وي پښت و پرسيار ژئ يكت، "چيه تو نغستئ."

ئ وي بهرست دا و گوت، "نهخير، ل قئ جاري بابئ هيلئ ب راستي هاته دناځ بابته دا. دستېكا پهيځن دومهين، كوپله هدموو ژ لايئ وي شه هانته گوئ، شهرم بكت باشره، بهل ل دومهيكئ ماسكن سروجايئن خوه ژير و ب تدهاسي خوه يو مه نا نپاسن، نوكه تدم دزائين كو ژيانا مه يا دناځ پهرتووكهكئ دا و بابئ هيلئ دقئت بكتته دپاري يو جهزنا بوونا كچا خوه، ته گوډ ل من هديه من گوتئ "ل دومهين"، ئ د راستي من وښهگوتيه بدلوك بابئ هيلئ ښو ناخښته ل سر تهمزاني من گوت."

"نمگر ښه چمنده راسپيت، ل وي دهمي من دقئت ژ پهرتووكئ برهڼم و ب بهرئ خوه بهرم."

"پلانا من زي هر ښو، بهل بهرئ ښه چمنده روويدت، دقئت دگل هيلئ ب باخځين، هرودكو تو دزاني ښو هدموو پهيځن مه دخيتت، ل دهمي تدم بشيځن ژ ځيرئ بچين، پاشي پهيځندي پټگرن دئ گلمك يا ب زحمت بيت، نانكو دا تدم نعلئ دمرغهئ ژ دست ندمين."

"تدم دئ چ بيزيځ؟"

"تمز بيزم نوكه مابهري يئ ل سر نامرئ چاپكرنئ و چ نهمابه دئ د خمو جيت، هرچمنده كو هښتا تيلن وي ب پاشي يئ ل سر پيتان دهرن و جن."

"چمنده نهخوشه هزرا وئ چمندي يكمين."

"لها نوكه و د قئ سالي دا، دبيت تشتمكي بنقيسميت و پاشي ژئ پشيمان ببيت، ژيرك زي ل دغه نېته ډاكو يئ ژيبيعت. ښه زي خالكا گرنگ يا پلانا منه، هشيريس و چ ژيركان نهمديهف مابهري كنگاځي"

"تمز ب چ حالئ هديت وډ نلکم."

"هر نوكه دئ تهمزاني دمه وئ كچا داساي ل دزي بابئ خوه راببيت، دقئت هست ب شهرم بكت، چونكي رپكن دمهته خوه تامئ ژ پاريا بابئ خوه يئ ههزار وهرپگريت، ناخ، نمگر بابئ وئ ل ځيرئ بابئ ل وي دهمي دا زانيت كا دا چ ل مه كمت."

• "بەلەن با ئەو ل فېرئ نېنە."

"رۇخ و ھزرا وی یا ل فېرئ، بەلەن د ھەمان دەم دا لەش وی یی ل لوبنانی،
ھەموو تاشتێن دەورووبەری مە ژ ناخێ مایجەری دژێن."

• "بەلەن ئەو ژ وان تاشتان زۆندەترە پێن ئەم دبینن."

"ئەم ژ سېبەرا رۇخا مایجەری زۆندەتر نېنەن و ئە یا ب ساناھە سېبەرەك ھێرش
بکەتە سەر خۆمدانی خوە، سۆھیا، ئەف کارە پێنای ب زێرەکی و ھەلسەنگاندن یە، بەلەن
ئەم دشتین کارتیکرێن ل ھێکێ بکەین. ب ئێن ھەریشتە دشتین ژ خۆدای یاخەیین."

• "ئەم دشتین داخوای ژ ھێکێ بکەین کو ھەر دەمێ بابێ وێ ھەگمەریا مال، خوە ل
ئەف جەلەن وی پەخت و ب دەنگەکی بێند ل بکەتە فېری و بێزیتی تو ژ مەرقەمێ
سەختەمەن، دشتێ بەلەما وی بێ ئەف بکەت یان ژێ بەرجەلەقێن وی بکەنیت."

• "ھەروەسا ھێک دشتێ وی بچە بھێلێت، ئەف کارە ژ لایێ وێ ئە گەلەك بساناھەزە
ژ ھێکێ کو ئەگەر مە بھێت ژێ بڕەقێن، ئەو دشتێ بۆ ھەتا ھەتا یێ مالا مایجەری بھێلێت و
چ چاران نەزەقێت. مایجەر یێ ژ ھەژێ فێ سزێ یە چونکی ئەو ل سەر حسابا مە یاریا ب
خەپالێ دگەت."

• "ئەز دشتیم فێ دیمەنێ بێنەم پێشچالەن خوە، مایجەر د چەپھانا مەژن دا دێ
دەریدەر بیت و ل کچا خوە گەڕێت، لێ ھێک دێ مانی بچە ھێکێت زێرەکو نەشتێت نێدی
دگەل بابێ خوە بژیت ئەوێ ل سەر حسابا نەبێرتۆی و سۆھیا یێ بۆ گەپێ چێگەت."

• "بەلەن راست دێژێ، بۆ خوە گەپێ ژ مە چێگەتە مەرەما مین ئەو بوو پێژم دێ
مە گەتە پێژانکێن جەژنا بوونا کچا خوە، بەلەن دایێت ئەم د ھشیاری خوە بێن، ئەم و ھێک
ھەردوو."

• "مەرەما تە چێە؟

• "ئەوێ تو یا باش؟"

• "بەلەن."

"پێکۆن بکە بێنە پێشچالەن خوە کو ئەو ھەموو تاشتێن ئەم دبینن د ناگەھیا
کەسەکی دی دا ڕوودەن. ئەم ئەو ناگەھین، شاکو مە رۇخەکا تاپەت ب خوە ئە نینە،
بەلەکو ئەم رۇخا کەسەکی دینە، د راستیێ دا ھەتا فېرئ ژ لایێ ھەلسەقێ ئە ئەم د

گەپشۇمىن ۋە چ تىشتىن سەيىر ۋە غىتىگە تىدا ئىتە، بەلى شىلنگ ۋە بىرگى گەلەك ب
ھىلارى گۇھدارىن دىگەن.

- "زۇرەست؟"

"ئاتكو نەم دىشىن بىزىن نەم پۇخا بابى ھىكە موللەر كىلگى يە ل لوبىنانى، نەم
رومانەكى بۇ كچا خۇە دىلفىسەت، نەم كچا سېئىن پەرتووك ل سەر ئىلپىن خۇە دىتى ۋە
دەست ب خۇلدىنا ۋە گرى. بەرى ھىلگى چەننىن جاران بابى ۋە ئامۇزە ب ۋە چەلدى
كېرەك كۇ دىلاريا جەزنا بوونا ۋە ز ۋى جۇرى يە دىشەت دىگەل كەسەن دى دىشەت بىكەت."
- "نەم چەندە يا ل بىرا مەن"

- "مەن دىشەت بىزە تە، نوگە ھىكە يا ۋى تىشتى دىخونىت كۇ پۇزەكى زۇرۇدان بابى
ۋە ل لوبىنانى دىشەت پۇشچاقىن خۇە نەز نوگە يە دىبىزەتە نەم يە ل لوبىنانى."

سەرى سۇھابى تىكچو، پىكۇل دىگەر ۋى تىشتى دەربارەى بىرگى ۋە رومانىزىمان
گۇھلەنەۋى بىنەتە بىرا خۇە، بەلى ئەلپىرتۇ يە بەردەۋام بوو.

- "بەلى پىشەت نەكەت ب تىن زىمەر ۋى نەگەرى، گەلەك دىل خۇە خوش بىكەن ۋە
بىكەتە كەلى، زىمەرگە نەم جۇرىن كەنەن دىبەت ب سەر سۇيىن خۇەدەلى دا بىكەن."
- "سۇيىن كى؟"

- "بىگومان يە ھىلدى ۋە بابى ۋە... ما كى زۇ بىلى وان ھەيە؟"

- "بۇجى دىشەت دىل وان ھەندى خوش نەبىت؟"

- "چونكى تىشەك يە دىبىزەتە مە كۇ دىگە چ رەستى بۇ ھەبوونا وان زى نەبىت ۋە
نەم زى زىمەر ھەمى داپۇزنا ئاگەھيا كەسەن دى يەن."
- "ئاتكو چەۋە؟"

- "نەگەر ل دىشەت بىرگى ۋە رومانىزىمان پىكە بىچىت، ئاتكو ل دىشەت وان زى پىكە دى
چىت، دىبەت مەيچەر ب خۇە ۋەنەيى جۇرە سىبەرەكى بىت د پەرتووكەكى دا كۇ بىسەن
ۋى ۋە ھىلدى بىكەت، بىن گومان بىسەن مەن ۋە ئە زى يە تىدا، چونكى نەم زى بىسەن
بچووك يە زىلانا وان پىكەننىن."

"ھۇسا دى گەلەك خراباز بىت، چونكى نەم دى بىنە ۋەنەيى سىبەرا چەند
ۋەنەيىن سىبەرەكە دى تە."

"دېيت نقيسمەركىڭ دى ل جەمگى دى پەرتووكەڭ دەربارى مابجەر ئەلبېرت كىناڭى بىنقىسىت، كو دىت پەرتووكەڭ بۇ كچا خوە بىنقىسىت و ئەو پەرتووكە زى دەربارى كەسكى يە ب نالى ئەلبېرتۇ كىوكىس كو وانەيىن فەلسەفى بۇ سۇفيا نامونسىن دەئىرىت."

- "تە باوهرى ب فلى جەندى ھەيدە؟"

- "ب تلى ىن دېئىزىم گو ئەملى جەندى رىك دچىن، ھۇسا ئەو نقيسمەركە وىگو خودايەڭ فەشارىتە بۇ مە، ئەم چ تىشان دەربارى وى نزانىن، ھەرچەندە ھەموو ئەو تىشەن ئەم دېئىزىن و دكەين ژ دروستكرنەن وى نە، ئەم يىن كەفتىنە د بىن بېرى دا."

بۇ ماۋجەڭ دىزى مانە بېلەنگ و پاشى سۇفيايى گوت، "يەلى ئەمگەر ب راستى نقيسمەركىڭ ھۇسا ھەبىت كو پەرتووكەڭ دەربارى يالى ھىلدى بىنقىسىت، كو ئەو زى ژ لايى خوە فە پەرتووكەڭ دەربارى مە بىنقىسىت."

- "يەلى، پاشى چ؟"

- "ھۇسا ئەم دىيىن بىزىن كو بېلى ناكەت دلى وى ب خوە زى ىن خوشىيت."

- "مەرەما تە جەيدە؟"

- "ئەو نوگە ىن ھەزىن مە دكەت، يەلى ما كى دزانىت كو ئەو زى ىن دناڭ ھەزەكا بىلدەر دا دەرپاس دېيت."

- ئەلبېرتۇى سەرى خوە ھەزەند.

- "بېگومان سۇفيا، ھەموو تىش پروودەن، ئەمگەر ئەفە زى راست بېت، ب تلى ژبەر دپاركرنا ئەملى يۋارى ئەف ھەموو دانوستانىنا فەلسەفى ب مە كر، ل فېرى زى نامازى ژ بۇ ھەندى دكەت كو ئەو ب خوە زى شىۋى سىيەركا بىن دىستەلەتە و ئەف پەرتووكا كو ھىلد و سۇفيا تىدا دىزىن، د راستىن دا پەرتووكەڭا ھىربوونا فەلسەفى يە."

- "پەرتووكا ھوتايەلى؟"

"ژبەركو سەرچەمى وان ھەموو دانوستانىن دناپەرا مەدا، ھەموو وان دىالۇگان سۈى..."

"ج...؟"

- "د راستىن دا ھەموو مونولۇژن."

"ھۇسا ھەستېئىدكەم ھەممۇ ئىشت يىن دەپنە گوھۇزېن بۇ ئاگمەيىن و رۇخى، دىن
 مەن زى گەلەك يىن ب وئ چەنلەن خۇشە گو ھېشا مە چەند ھەيلەسۇھەنكەن دى ماينە،
 زىمەركو ئەو ھەيلەسۇھە جونا ز ئاليس و ئەمفەيدوگلىم و دىمۇكرىتىس دەستېيەكرى، ئابىيت ل
 ھېئىرئ ب دومەلى بېيەت."
 "ئەخېر، ل ھېئىرئ ب دومەلى ئاھىت، ئوگە ئەز ھەز دكەم بەجىس ھېگى بىكەم،
 ئەو ھەيلەسۇھەن پىشى رومانئىزما ھەممۇ ئىشت د ھز و رۇخى دا ھەلەندىن، بېگۇل دگر
 ھەيلەسۇھەن رۇگارىبەكتە.

- "بىژە، بۇ مەن ئەگە مەردەق."
- "دىن چەنە د ژوور ھە رووئىن
- ، چوئكى ئۇدى مەن ئەمفەت رۇخەك يان وئەنەمەكى خەيالى مەبەتە مە ئېكەتەت."
- "سەھە زى يىن سار دېيەت..."
- "راۋەستى"

هېگل

...ب تنى تىنى راشيوناليزمى، شيانين زياننى تىدا ھەنە...

فائىلا مەزۇن ئۇ دەستىن ھىلدن كەتتە و پاشى كەتتە سەر ئەردى، وئ ل سەر جەنن
خوۋە خوۋە درىزىگەر و بەرئ خوۋە دا بائى، ھەست ب سەر گىزىن دىگەر و ھىزىن وئ تەكشەنلەن.
ب فى رىنگى بائى وئ شىا يگەھىتە ئارمانجا خوۋە و وئ دىناڭ ھىزىن دا نەقۇم يگەت،
ئۇ جەمۇا شىا فىن جەمۇدى يگەت؟ سۆھبايى پىكۇل دىگەر راستەوخو دىگەل ھىلدن باخىت، ب
ئاشىكرى داخولۇز ئۇ گەر ئ بائى خوۋە تۇرە بېيىت، د راستىن دا شىا گومائى بېختە د سەرئ
وئ دا. ئەرئ ئو بېزى ئەرۇ پالانا ئەلبېرتۇى و سۆھبايى پەيرەمۇ يگەت و بائى خوۋە بېجە
بېيلىت.

بىگۇمان سۆھبا و ئەلبېرتۇ ئەشەن دەستىن خوۋە ل مەيگى پىرجا بائى وئ بەدەن، لى
ھىلد دىشەت. ب فى شىۋى سۆھبا ب پىكا ھىلدن دىشەت نۆزىكى ماچەرى بېيىت.
ئەرۇ دىگەل ئەلبېرتۇ و سۆھبايى يا ھەقىقەتتە ئو بائى وئ گەلەگ كۆرۈر بىن جۈۋىيە
دىناڭ فى پارىا خوۋە ئەشارەتلى دا. خوۋە ھەكە وى كەسەپتە وان ھەردوۋىكان ئۇ دارىزەت بېيىت،
لى دىگەل ھەندى ئۇ ئەرۇ دىشەت سەۋرەمكى ئو كرىپارن وى دىگەل وان بەدەنەت.

سۇڧيا ۋ ئەلبېرتۇ پېن بەلنگاز، ب ج شېۋا ئەشېن پەرھەنگارىا خەيالا مايجەرى
بېن، ھەروەگو چەوا شاشەپەك، ئەشېت پەرھەنگارى ۋى ڧلىمى بېپېت ئەوئى ل سەر دەڭتە
پېشكېشكر، ئەو ۋى ب ھەمان شېۋە.

ھېلداڭ ب پاستى ڧلىا ل ۋى دەمى بابى دەڭتە مال ۋالايەكا باش بەختى ئەوئى د
سەرئى خۈە دا خۈە ئامەندىكر ۋ بۇ دەمى دەڭتە دىئايى ب سەرى دا بېئىت.

ئەو پەرمۇ پەنجەرى ڧە جۈو ۋ پەرى خۈە دا پەر لېڧىن ئافى... دەمۇمېر نېزىكى
دوۋ بوۋ، پەنجەر ڧەكر ۋ بۇ پەرمۇ لايى پەندەرى ڧە كرە ھەۋار.
- "دەئى"

پەمۇ داپكا ۋى دەرگەمەت.

- "پشتى دەمۇمېرگا دى دى بو تە خۈارنى شېمە پاشە؟"

- "پەلە، پاشە."

- "مە ڧەت پېچەكى ل سەر ھېگلى پەۋىنەم."

ئەلبېرتۇ ۋ سۇڧيا ل سەر كورسېكىن نېزىكى ۋى پەنجەرا ھىدالڧى دەرياجى
پوۋنشتە خۈار، ئەلبېرتۇ دەست ب ئاخفتى گر.

- "جۇرج ۋلېم ھەردېك ھېگلى كور، راستەڧىنەيى سەردەمى رومانىزىمى بو، تا
رادىيەكى ئاگەھ ۋ پېشكەڧتىن ھەزا ئەلمانى ھەبوۋ. ئەو ل سالا 1770ئى ل باۋېرى
"شتوتگارت" ۋ داپك بوۋىە، د ۋىن ھەۋدە سالىن دا ل باۋېرى "توبېنگن" دەست ب خواندنا
لاھوتى كرىە. ھەر ۋ سالا 1799ئى دگەل شېلنگى دا ل باۋېرى "جېنا" كارگرە ب تاييەت
دەمى بىزفا رومانىزىمى د گۈبېلگى دا. پشتى ل باۋېرى جېنا بوۋىە مامۇستا، چوۋ زانگۇيا
"ھېدالېرگ" ۋ ل ۋېرى بوۋ پروفېسور كو ل ۋى دەمى بنگەھى رومانىزىما نەتەۋدى يا
ئەلمانى بوۋ. ل سالا 1818ئى ۋى ل زانگۇيا "پەرلېن" ئى ۋەگو پروفېسۇر ھاتە دامەزراڧىن.
د ھەمان دەم دا پەرلېن ھىدى ھىدى دېۋو پايەتەختى رەۋشەنپېرىا ئەلمانىا، ئەو ل سالا

1831ئ ب نمخوشيا كولتيرايڻ سر، نمو ۋي گو پشتي رښتيا هيگلينيښم ل پلاريا زانگوښښ
نملماني همماورمگي پاش ل دور خوه کومگري.

- "نانکو ل دوماهيگي، نمو بيمرگهفت."

"ب تاييمني ۋي رڼل وي ومگو فلسفلسوف گو شيا همموو رښتياښن جودا جودا پښن
رومانتيزم کوم بگمت و پېشېښت، همروضا پښ دووډل نموو دهمي رڅخهپهکا توند ل
فلسفلسا شيلنگي گرتي."

- "وي رڅخه ل چ دگرت؟"

- "شيلنگي و رومانتيښم دي تملماني رڼا جيهاني دگر وډک ۋډمگري ۋياني.
هيگلي ۋي زارافي رڼا جيهاني بکاردتينا، لڼ ب رامانهکا جوداتر، دهمي هيگل بهجس
بيروڼگيا جيهاني پان نهفتي جيهاني دگمت، همروضا وي ۋي همموو نمو ديارښته پښ
سيمپهگي مروڼايهتي همي. ز بمرگو ز همموو بونهوډرښن زيندي ب لڼ مروڼي شيانښن
هرزگرښ همنه. ب ځي رڼگي نمو دشين بهجس بښگمفتنا بيروڼگيا جيهاني ب دريڅاها
ديروڼگي بگهين. دقيت نمو ديسان نمو ۋير نمکپښ گو نمو پښ بهجس ۋيانا هرز و
کهلتورڼ مروڼايهتي دگهين."

- "همرومو نمو تڼدگهم، نمو بيروڼگي کيتر يا شيلي و نديار بوو. شيني ومگو
زيردگيهکا نفستي دناډ داروبهران دا نمما."

- "ل بيرا ته په دهمي کاتي بهجس تلمگي دگر گو وي ب خوه دگوتڼ "نمو تلمت
ب خوه"، همرحېنده وي دگوت مروڼ نهشت د کوورتيا نهښتيا سروشې بگمهيت، لڼ دگمل
هندئ ۋي دگوت جوړه راستيدک هديه گو مروڼ نهشت بگمهيتي. هيگلي دگوت راستيا
خويي يا سمرگي په، همروضا باوري ب هميوونا راستيا ز دهرله پان د سر نهفتي مروڼي
دا نموو. ب باوري وي همموو زانښن معريقت ۋي، معريقتا مروڼيه."

- "ب کورتي، دځيا چارمکا دي فلسفلسي پېښته سر نهردي."

"نمو دشين وميڙيښ، لڼ زيرمو فلسفلسا هيگلي گملمک يا څالو و څرښتوڅيه،
نمو دنهچارين ناماڙڼ ب هلمک ځانښن سمرگي و گرتگ بدھين. بڼ مه يا ب زحمته
دووپات بگهين گو هيگل خودداني فلسفلسا خوه يا تاييسته، زيرمو نمو تشن زارافي
فلسفلسي ل دلف هيگلي، ل بيري همموو تشان. ومگو رښتياښن بوو ز بڼ تېگمفتنا

بېنډازوويا دېروځنۍ ژ بهر ښى هندى تا رادىهگى يا ب زحمته هم به حسن هېگلى بگهين
بىن کو ناماژى ب دېروځا مروځايهشې ځى پدهين. هرچنده فلسفه وى چ نشان دېروځى
همبونا سروشتى ديارنگهت، لى مه ښر دگهت ب ښوويهگى جالاک هرز بگهين.

- "دبیت نهغه ځى تشتهگى خراب نه بیت."

"ځان همفېشک دنهغهرا هموو سېستمېن فلسفه ښى بهرى هېگلى نهو بوو کو
بېکولا سمېشنا هندوک پېغمړېن چېگر ژ بو دستنېشانگړنا بواړى زانېن ل دغه مروځى
دگر. ښکو همتا چ رادهى مروځ د شېت د جېهاتې بگهيت. نهغه ځانه ل سر دیکارتى و
سېنوځى دهېته بجه. ښان همروکو کا جهوا دگهل گانت و هېومى ځى دگوتجيت، هر
پهک ژ وان بېکولا دستنېشانگړنا بنهماين زانېنا مروځى دگر لى وان خود د کره دنه
هندوک کاودلېن بهرومخت دا نهک ښى چېگر و همتا همتاين."

- "نېرى ما نهغه نه پهک ژ نمرگېن سمرگى ښى ل سر ملېن فېلمسوفى په؟"

- "هېگل د وى باومړېن دابه کو هم نمېښېن خود دگهل ښى جهندى بگوتجېنېن،
زېمرکو نهو تشى بنهماين زانېنا مروځى دستنېشان دگهت ژ بهرېابهگى بو
بهرېابهگى دى دهېته گېوړېن و ښى دگهفېت. ژېمر هندى هم نمېښېن به حسن
"راستېن همتا همتاين" بگهين و چ راستى بو همبونا نهغهگى هردهم مودېرن نېنه،
لهورا رسایا پهگانه کو فېلمسوف شېت ژ وېرى دستېنېکته، دېروځ ب خوديه."

- "کا راوستى، بېنډيه پز بو من روهن بگى، دېروځ بهردهوام يا د گوهرېنې دا،

نېرى جهوا چېدبیت مه رسایهکا نهگوهرې همتاين؟

- "رووبار ځى هردهم بى د گوهرېنې دا، لى دگهل هندى هم به حسن وى دگهين،

بهلى پا تشتهگى بى زانېن نېنه نهگمر پرسپار بگهين، کيش ځان رووبارى پتر همزى هندى
په وک "رووبار" ب ناط بگهين."

"نمخېر، زېمرکو رووبار ب درېزاهيا بهردهوامبونا خود هر همتان رووباره."

"بته. ل دغه هېگلى دېروځ وکرو رووبارمکى په. ب درېزاهيا هموو رووبارى،

همتا بچووکترېن افېنيا ناطى ل ښېره و وېزاهه يا رووبارى دگهفېته بى کارېگمرېا هېزا
رېژتېن و بېلېن ناطى ښى ل سر رووېن رووبارى، زېنجهارى هېرى و بهرېن دنه ناطى دا و
ناستى رووېن وى بى سمرى دهغى کو ل سر د راوستى و بهرى خود ددهين."

ئەلە يىن شائە، ئەم ئىشئىن بىزىن نەرسىنى يىن شائى بوو و ئەللاتۇن يىن دروست بوو. يان
ھېوم يىن شائى بوو ئىن كانت و شىنگ د دروست بوون، ئەل چەندە ئەك تىن رەيەكا
ئەدىرۇكى يە، بەلكو دۇى دىرۇكى ب خويە ۋ يۇ شىرۇلەكنا ئارىشەيان."

- "راست بېزى، ب وى شىوئى نابىت."

"ئەك رەسايەكا گىشى، نابىت ھېچ قەلەمسۇقەك يان بىرۇكەيەك ۋ رەتازا وى يا
دىرۇكى بېيە لادان. ل قىزى ب تىن ھىزىكا بىنەرت ھەيە، ۋەيركو بىردەوام تىشئىن نوو
دەيئە د ھەيوونى دا، راسنا قى چەندى ۋى ئەوە كو ئەل تىشەك بىشكەقتىنخوازە و يىن د
بىشكەقتەك بىردەوام دا. ب قى رەنگى دىن بىيىن كو ئەو بىشكەقتە بىردەوام بەرە
بېشە دجىت ئەك باشە."

- "ئەك دىشئىن بىزىن كو قەلەمسۇقەك ۋ يا ئەللاتۇنى دروستە، مانە ھۇسايە؟"

- "بەل، ھىزا جىيەنى ۋ ئەللاتۇنى بۇ كاتتى يا گەشەكرى و بەرە بېش جويە و
ئەل گىمەزىن تىشە، ئەگەر ب قەگەرەنە سەر سەوونەيا رووبارى، ئەم دى شىئىن بىزىن دۇز
بۇ دۇزنى شە پەر يا رەزىتە دناۋ رووبارى دا، ۋەيركو دوو ھىزا سال پەر ب سەر دا يىن
دەربازبووين، ل سەر كاتتى يا بېش بوو شائى ئەبىت و ھىز ئەگەت كو ئەل راستە ب
شىۋەيەك ئازام دىن ل بەر لىقا رووبارى خەلە يىن و ل دوولەيىن بىنە بەر و كەلەر، ۋەيركو
ھىزىن وى "ئەلنى وى" ۋى دى كەپتە بەر رەخەمەن بەرەياكىن داھاتى. ئەلە ۋى ھەر
ئەو تىقت بوو يىن روونايە."

- "بەل يا ئەو رووبارنى تە بەسكەرى؟"

- "بەل، چە؟"

- "بەرە كىشە دجىت؟"

- "ھىگ دىبىزىت ھىزا جىيەنى بىردەوام گەشە دكەت داکو يگەيتە ئاگەيەكا

مەزىز و بەرەھەز، ھەروەكو چەوا رووبارەك چەند مەزىز و بەرەھەز ئىن دەپت دەمەن
نەزىكى ئۇشەيەنەسكى دىبىت. ب بۇچوونا ھىگى ھىگى، دىرۇك ھىياربوونەكا ھىدى يا
ھىزا جىيەنى يە بەرەسەرى ئاگەيە خەب خەم. ھەروەكو ئەم دزانىن جىيەن ھەر
ھەيوە، بەل ب رەكا گەلتوورنى مەۋلەپتى و بىشكەقتە ئىن، ھىزا جىيەنى پەر
ئايەتەندىيەن خەم ھەگرتەنە."

• "چەوا دىشىن ھەنەن بىن پىشپاست بى؟"

"ال دىھ وى، ئەھ چەندە راستىغا دىرۇكى يە ئەك پىشپىنىدە، ھەر كىسەن شەكۇلىن ل دور دىرۇكى بىكەت، دى يىلىت مۇقايەتى يەردەوام بەرھ زاتىلەگا مەزنىر ھە جوويە، پىتى ھىنگى، دىرۇك زى دىنھانە ل سەر ھەندى گو مۇقايەتى بەرھ نارسەمەكىن مەزنىر بىن راشيونالىزم و نازدىن كەشمەگىرە، سەرھەل ھەبوونا ھەموو ئاستەنگان زى، ل بىنلاروويا دىرۇكى بەرھ پىشپە دىجىت، زىمەن ھەندى دى بىزىن دىرۇكى ئارمىجەكە ب تىن ھەيە، ئەو زى ل سەر خەد دا دەرياز بىيت."

• "باشە... ھەروەگو تو دىزى، دى ھەزگەين پىشكەتەك بەيدىبوو."

• "بەلە، دىرۇك ھەكو زىچىرەگا دوور و دىزى يا بىرۇكەپانە، ھىگل زى وان ياساپان دەستىنشان دىكەت بىن كۆنمۇن ل سەر ھەن زىچىرە دىكەن. ئىزا مە ھەيە ئەگەر بىچەكىن ل دىرۇكى بىزىرەين دا بىيىنن كا چەوا بىرۇكەمەك ل سەر بەنەماين بىرۇكەمەگا كەلتىر دىھتە دانان، بەلە چەند بىرۇكەمەك دىھتە پىشپار گىرە، بىرۇكەمەگا دى ل بەر سىنگىن وئ دىرەستىت دىگو ھەقەكى دىنھەرا ھان ھەردو بىرۇكەپان دا يا بەردەوام بىت ھەتا بىرۇكەپا سىن دىھت و ھەن ھەقەكىن نەھەلىت و بىرۇكەپا ز ھەمويان باشە دىھەلىزىرەت و دىرەزىتە، ھىگل دىزىتە ھەن چەندى كەشمەگىرە دىھەلىتەكى."

• "دى شىن ھەوونەمەكىن بۇ ھەن بىزى؟"

• "ئەزى بىرا تە ل دانۇستاندىن ھەيەسۇفەن بەرى سۇكراتى ل سەر مەدەين دەستىپكى و گوھۇزىنەن وى دىھت؟"

• "ب شىوئەمەكىن گىشى، بەلە."

• "باشە ئەپلىون ئىليانا" ھان و ھەموو جۇزىن گوھۇزىن رەتەرن و خەد پىشپاست دىر مەدە ھەت نەھتە گوھۇزىن، ھەردىسان وان ھەموو ئەو گوھۇزىنەن د سەوشى دا بەيدەبووون زى رەتەگىر بىن ب رىكا ھەستەن خەد ھەستەندىگىرە، ئەپلىونان ئەھ

"ئەپلىون Aeolians كۆمەگا گىرىكى بىن كەلەن بوون ل رۇزەلەن بونان ل ئالەمراستە چەرخى دوزەن بەرى زامىن دىيان. ئەگەل ئىزىكەبوونا ئوماھيا چەرخى دوزەن بەرى زامىن كۆمەگا دى يا گىرىكەپان ب ئالەن "دورى" دىمەكەن وان دىگىرە، زىمەن ھەندى كەلەت ز وان بەرھ تەسپا بىچووك ھە "توركىا توكە" و گىزىرتا لىسوس رەقەن.

دووباتكرنه دناف لېكندمكا ههلسمې يا دستنېشانكړې دا دارېژت، هېگې ناطن فان جوړه
بوجوونان كړه "ههلوېست."

- "نله؟"

"لن دهمې ههلوېستمې څوښا يې توند دهېته دستنېشانكړن، هر پدگمېر
ههلوېستمې ههغز ځې پمېدانېت، هېگې نطف چمنده نافكړېوو ب "رېتكرن"، رېتكرنا
ههلسمې ښايان ځې، گرېمانا هېراكليسي يوو دهمې دگوت "ههسوو تښت د پمېدوامېن
دانه". ل فن خالن ههغز كې دنافېمرا ههردوو شېوهېن هرزكرنې يېن ههغز دا دستېكر،
لن نطف ههغز كې ل وې دهمې نهما، دهمې نهمفېدوكليسي ناسازه يو هندئ كړ كو ههردوو
لاپمن بېچك راست دبېژن و د ههمان دم دا ههردوو دېتنان چمنده شامېك ځې ههته."

- "نوكه يا بؤ من پوهنر دېت."

- "ښايانې د راست يوون دهمې دگوتن چ تښت ب شېوهېمې بنمړمې ناهېته
گوهورېن، بهلن د شاش يوون دهمې دگوتې نهم نهمېن باومرېن ب ههستېن خود بېنېن.
هېراكليسي ځې يې راست يوو د دهمې دگوت نهم دشېن باومر څ ههستېن خود بگېن، لن
يې شاش يوو دهمې دگوت ههسوو تښت د پمېدوامېن دانه."

- زېمركو چ مادمېن دستېكې يېن ب نطن نهموون، ههردېمان بېكهايه تشنان
دهېته گوهورېن نهك لهو توخمېن وې تښتې بېكښېن."

- "راسته، دېتنا نهمفېدوكليسي يا ههردوو خال تېدا د پمشدار، كو ب دېتنا من لهو
ههردوو خال د ههغز، هېگې دگوتن رېتكرنا رېتكرن."

- "نای خود، ښځا نطفه چ زاپله؟"

- "وې ههرسې څوښاغېن زانېن ب فې شېوهې شړوله دكرن، تېزا زانېاريان، دځې
تېزا زانېاريان و پدگگرتنا تېزا زانېاريان. ب فې رښكې نهم دشېن بېژن راشېونالېزېما
دېكارتې تېزهكا زانېاريان يوو و نېمېرېسېزېما هېومې ل دځې وې راوستېا، ل فېرې هېوم
دېته دځې تېزا زانېاريان. لن نطف ههغز كې دنافېمرا فان ههردوو هرېن ههغز دا ز لاېن
كانتې هه هاته رېتكرن، ب فن چمندئ ځې دبېژن پدگگرتنا تېزا زانېاريان كانتې
ههپلمسوفېن راشېونالېزمې د تشهكې دا راست ددانان و نېمېرېسېزېمې ځې د تشهكې دې د
راست ددانان، د ههمان دم دا دېاركر كو ههردوولا د هندك خالېن گرنگ دا د شاشن لن

دېرۇك ل دىق گاتتى ئەراۋىستىدا، چوڭكى يەڭگىرتىغا تېزرا زانىپاربان يا گاتتى بۇ دەستىپىكا پەيدا بولسا زانچىرىغا ئوۋ كۆرۈش ھەرسىن ھەرسىن ھەرسىن ئوۋكە پىكىسەت يا ھېڭلى دىگوتىن "ھەرسىنسى لايەنى" ب پەتەڭكى ھەر يەڭگىرتىغا تېزرا زانىپاربان بېيۇ تېزەڭكا زانىپاربان و ل ھەمبەر دۇ تېزرا زانىپاربان راۋىستىدا."

- "ئەق چەندە تىشەڭكى زۇندە تېۋىرى يە."

- "بەلە، د راستى دا زۇندە يا تېۋىرى يە. لىن ھېڭلى ئەمەلىيا ئەم پىراڭتېزە بگەين بەلگۈ ھەمما ب تىن ھەندەك ياساپىن كۆنرۇل ل سەر پىشكەڭتە ئەھل يان رۇخا جىھاتىن ب دىزىلەپا دېرۇكى ئاشگەرا بگەين. بەلە دىلەڭتيا ھېڭلى ل سەر دېرۇكى ب تىن ئەھلە پىراڭتېزە كۆرە دەمى دانوستاندىن ل سەر تىشەڭكى دگەين پان رۇخەن بگەين، چارەڭكا دى ب شىۋەمەڭكى دىلەڭتيا دىن ھەرسىن خۇدە تېدا گەين و پىكۇل گەين شىۋەپىن ھەرسىن دىار بگەين. ھېڭلى دىگولە لىن چەندى "ھەرسىن ئىگەتەڭ"، لىن دەمى ئەم شىۋەپىن لايەنەڭكى ھەرسىن دىار دگەين، د ھەمما ئەم دا ئەم لىن دا لايەنەڭكى وى پىن دىارنىن."

- "تەۋەنەڭكى بۇ مەن بىنە."

- "بۇ تەۋەنە ل دەمى گەسەڭكى سۇشالەست و گەسەڭكى راستەو پىكەڭ ل بۇ چارەسەرگىنا ئاۋىشەمەڭكا چىڭكى ل سەر مېزەڭكى دىۋەنە خۇاۋى ل وى دەمى يەڭسەر ئالۋى دىلەپەرا بۇچوۋىن وان دا دروست دىيەت، ئانگۈ جۇرە دۇيەتەڭكى دىلەپەرا شىۋەپىن ھەرسىن وان دا دىيەن، بەلە ئەق چەندە وى راستى ئەمەت گۈ لايەنەڭ ب تەمەس لىن راستە و لايەنەڭ ب تەمەس لىن شاشە. بەلگۈ بەرۇفۇزى، ھەردوۋ لايەنەڭ ھەندەك راستى و ھەندەك شاشى ھەندە، پىشى گۈ ھىدى ھىدى دەمى دانوستاندە وان بەردەۋام بىت، گەلەك چاربان باشىن لايەنەڭكى دانوستاندە دەردەڭگەن."

- "ھىڭلى مەن زى ئەۋە."

"ھەرچەندە چ گەرمەتتى نىنە، بەلە ل دەمى ل ئالەپراستا دانوستاندەڭكا ھۇسا دا بىن، ئە يا ب سانلەپە بېرلەڭكى بىدەين كىش لايەن دروستە دېرۇك دىار دگەت ل دوماھىڭكى كىش لايەن لىن دروستە و كىشك لىن شاشە. تىشەڭكى دروست ئەۋە لىن سەر زىاتىن بەردەۋام دىيەت"

"ئانگۈ ئەۋ تىشەڭكى دەپتە ساخ ئەۋ لىن دروستە، مائە ھۇسايە؟"

- "پان ژى بهروفلزى" نامو تشتى دروست نامو دئ مېشته ساخ."
- "نمگمر زحمت نمېت، يو من نوموئمگى بېنه."
- "باشه، بهرى سمد و پېنجى سالان، هرمارگا خەلكى داخوازا يەكسانيا مافىن ژن و زەلام و دگر، لى پزىا كسپىن دى دزى فنى داخوازى يوون و ب هەموو شيوەيان رەتدگر. نمگمر نوکه نەم بهژين داورىن مافىرا هەردوو لایمان دا بگەين، دئ يا ب زەحمت بېت بزائين كا كېز لایمىن بىن راست بوو. پېنقىه ل بىرا مە بېت نەم بىن د دەمگى دا بېرارىن دەين كو نەم تشە بىن رووداين، ناسكو پاشى هۇسا دەرگەفت ناموین داخوازا يەكسانيا مافىن ژن و زەلامان دگر د راست بوون. بېگۇمان رېژمېگا مەزن خەلكى ژى ناموژگە هەست ب هەرمزارىن دگەن نەمىن بېروبارىن باب و باپرىن خوە دەربارى وئ چەندئ دخوين."
- "چ تشتى سەبر تېدا نېنه، ئ بۇچوونا هېگلى چ بوو؟"
- "دەربارى يەكسانيا ژن و زەلامان؟"
- "بەل، مانە تە بەحسنى فنى چەندئ دگر؟"
- "تە دقېت بوته تېگستى هېگلى دەربارى فنى چەندئ بھينم؟"
- "بەل، ب خوشحالى فە."
- "هېگ دېزىت، خودەى دناپىرا ژن و زەلامان دا وەكو خودەيا دناپىرا كياتەمور و روودكان دايە، سروشتى كياتەمورى پز وەكو بىن زەلامىه و بىن روودكى ژى وەكو ژنى يە، ژبەر هندئ ژن وەكو روودكى ب نارامى گەشە دگەت و ب شىومېگى دەستېگىن هەستەكئ نەدىرائى گشتى هەيد، نەگەر ژن وەلاتى بېزفە بېەن، دەولەت دئ كەفیتە د مەترسپىن دا، چونكى وەكو پېنقىپىن گشتى كار ناكەت، بەلكو ل دووڤ حەز و بۇچوونان دئ كار كەت، هەروەسا ژن ب چۆرمكى تايبەت هۇسا دئ دروست بېت نەگەرى وئ چەندئ ژى تە بىن ناشكرايە، دىيت دېتئىن وئ پز ژ ژاينا رۇژانە هاتىن ل شوونا هندئ بېگۇان بگەت بىنەمەمگى مەعرفى بۇ خوە بەدەستفە بېنېت، بەل زەلام بهروفلزى نەشېت خوە زان بگەت نەگەر ب رېكا هزركرنى نەبېت و ب بېگۇل و خەبەتەگا مەزن دئ خوە گەمبېنېت جېن مەردەم بىن هەى."
- "سوپاس، من نەفېت زۆمەتر گوەنارىن بگەم."

"بەلىن نامۇ تېگمەشتىن ھېڭلى دەپتە ھۇمارتن ۋ باشلىرىن ئوۋونەپان و ل قىزى بۇ مە ھىار دىپت كو تېگمەشتىن ۋاشىونالېزىمى ب چ شېۋە بەردەمى گۇھۇزىن ب سىر دا دەپن ھەروصا نىشا مە دەپت كو ھىگل كورئ سەردەمى خود بوو، ئەم ۋى ھەروصا زارۋىكىن سەردەمى خودەپنە، تېگمەشتىن مە پىن ئوگە كو د قەپىرن، بۇ ھەتا ھەتايىن ئاسىپن و دى ھېنە گۇھۇزىن."

- "چ ئوۋونە ئىپن تو پىر رۇھن بگەي؟"

- "ئەخىر."

- "بۇجى؟"

- "زىەركو ئەم پىن بەجسى ئىشەكى دگەپن پىن د گۇھۇزىن دا، ئەم ئەمىپن بېزىن بكارشەننا تېۋمىپىل ئىشەكى ئەپاشە، چۈنكى دىپتە ئەگەر پىسكۇرنا ۋىنگەپن. گەلەك كەسان بەرى مە بەجسى ھى چەندى يا كرى ئاتكو دىپان ئەقەزى دى بىتە ئوۋونەپەكا خىراپ، بەلى دىرۇك رۇۋەكى ۋ رۇۋان دى بۇ مە دوۋاپاتكە، كو پىرا وان ئىشەن ئەم دىپىن پىندى بەگەپا نىپن و د بېگۇمان، ل بەراسەرى داگەپا دىرۇكى خود ل پىر ئاگرن."

- "تېگمەشتە."

- "ۋەك ئىپىنەكا ھەقەك، دى بېزىن بىزاۋا ئازادكۇرنا ۋىن روۋناھى دىت، زىەركو بەھرا پىرا زەلامىن سەردەمى ھېڭلى دگوت پىندىقە ۋن يا گۇھادىپت."

- "چەۋا؟"

- "ۋان زەلامان مىگرتەك دارىۋىز، زىەركو ل ۋى دەپى ب شېۋەپەكى گىشى خەپاتا ۋنان دەپتەپىكرىبوو، ھەروكو ئەم دزانىن يا پىن مەپە ئەگەر ھەقەك خالەكى بگەپن كو ئەم ھەموو ل سەرد ھەقەپا بىن. ھەندى گولتۇن زەلامان ئوندونىزىر لى دەھان، رەھكۇرنا ۋنان ۋى بېزىر و بېزىر لى دەھان، ئاتكو ھەندى ئەپراپىبوونا كەپىن بەراسەرى تە يا بېزىر بىت، رەگەپەدانا ئەزى بۇ وان دى يا دۇۋاتىر بىت، دېئۇنە ھى چەندى "رەھماندا ئاقى ل سەرد ئاشى."

"ئەز دېئۇم ئوگە ئاشى مە ب ھەموو ھىزا خود ھە پىن كار دىت."

"ئەگەر ب دىتەكا قەسەپى پان ئۇۋىكى يا پەتى بەرى خود بەدەپن، گەلەك چارەن دى ھەقەكەپەكا دىپەكتى دىقەپەرا دوو تېگمەپان دا بېپىن."

• "زەحمەت نەبىت، ئىمۇ ئىكەن."

"ئىگەر ھىز د زارائىن "ھىيوون" ئى دا بىكەم، دى ئىچارېم ھىز د زارائىن دى وئ
زى بىكەم ئانكو "ئىيوون" ئى دا، ئەم نەشېن ب لىن ھىز د ھىندى دا بىكەم كۆ ئەم يىن
ھەم، بەلكو دىقەت بەردىمۇم ھىز د ھىندى زى دا بىكەم كۆ ھىروھەر ئەم ل فېرى ئابىن،
ھەمىركى و ئالوزى دىناھىرا زارائىن ھىيوون و ئىيوونى خوە د تىگەھى "ئى يۈۈپە" دا
دىيىت.

• "تېگەھەتەم."

• "زېمەر ھىندى دى بېزىن راشىونالېزما ھىگى راشىونالېزىمەكا دىنامىكە، د دەمەكى
زى دا كۆ كەتۈر ۋ گەلەك ھەمىزىيان تېگەھەتە، ئانكو تەتەككى لوزىكى پە ئىگەر بارودوخى
وى يىن ھەمىزى بىت، بۇ ئىوونە، دېئۇن قەكۈلەرى ئىزىزى يىن ئاقدار يىن دىنەمەركى "ئىلز
بۇھر" ئالەمكا ھەمىس ل سەر دەرگەھى ۋ دەرەھە ھەلەۋىستىو.

• "ئەمۇ پامانا بەختى دەت."

• "ئى جۈرەككى ئەھسانە و سەختەكارىتە، ئىلز بۇھرى خەلەك ۋ فى چەندى دىنا
باش، رۇزەككى ھەقەلەككى وى دىچەتە دەق و ئەق دىنۇستانىنە دىناھىرا وان پەيدىدەت.

• "ئەبىزى مەن بىرەرى ب قان ئىشەن ھەپە"

• "ئەھلىن، ئى مەن گەھەنەمۇپە كەمەكى گەت بىت ئەقە كەركىن ئە ر ھەزى پە،

• "بەن ئەق كەرە تېلە سەزەلى ئەكە بىكەت."

• "بەرسقا وئ ھەتا رادەمەكى يا دىئەكتىمە، دىبىت زى يا ھەمىزى زى بىت، ئىلز بۇھر

دەگۈت دوو جۈرەن رەستىن ھەلە، رەستىن سەزە سەزە، كۆ تىگەھى وئ يىن ھەمىزى ب

تەمەس يى شەتە، رەستىن كۆر زى كۆ دىبىت ھەمىزى وئ يىن رەست بىت."

• "ئەقە چ جۈرە رەستىنە؟"

• "بۇ ئىوونە ئىگەر بېزىم زىيان با كۆرتە..."

• "ئەز زى دىگەل تە مە."

"بەلە دىبىت د بىرەككى دى دا دەشەن خوە بىكەشەم و بېزىم زىيان يا دىرەزە."

• "ھەروەسا ئەق چەندە زى رەستە."

"ل دىمەھىن، دى ئىوونەككى بۇ تە ئىنەم كۆ دىبىت ھەمىزى يا دىئەكتى تېدا بىيەتە

ئەگەرىن ئەلچامەدانا كەرىمەكا رەستەخو و ئەمۇ كەرىزە زى بىيەتە ئەگەرىن كۆھۈرەنەككى."

- "گوهری من یی ل ته."

"کچکا گنج بینه بمر جافین خوه کو همردهم دبیزیته دایکا خوه، بملی دای،
سمر جافا دای، همر ویکو ته دفت دای، همر نوکه نهوا لو دبیزی کم."

- "نملی چمندئ تمزینک ل سمر نملی من دا شینا."

"هتا کو رۆژمکی نمو دایکه ز گوهریارها کجا خوه گملاک بیزار دبیت و نکته
هدوار و دبیزیت، بسمه نیدی نمف ههموو گوهریاره و ریزه کجا وئ زی بمرسفا وئ دمت
و دبیزیت، نهخیر دای."

- "نمگمر نم یام دا دوو زلمهان ل رووین وئ دم..."

- "هزا؟ ل وی دمی دا چ کی نمگمر د بمرسفی دا گوتهایه، بملی دای؟"

- "دا بمرسفا سمر بیت بۆ من، بملی دبیت ل وی دمی من همر زلمهک لیدیا."

- "نالکو ب شیوهیکی دی بیزین، کلودان یی د جهن خوه دا راوستیای، دزایهتیا
دیالیکتی د وئری دا یا گهشته پادهیکی، گریارمکا دهرگی نه بیت ب دوماهی ناهیت."

- "مهرما ته زلمه لیدانه؟"

- "دفت دوماهیك خالا فلهسفا هیگی بهخس بکمن."

- "لو دزانی هشتا گوهری من یی ل ته."

- "ل بیا نه به مه دگوت روماتیزم کسین تاکمکسی بوون."

- "رینکا نهی بیمرط ژناف دا دجیت."

- "باشه. د فلهسفا هیگی دا، رمتکرن و ههفلزیا فی تاکمکسین دبیتن، هیگی
گرنگی ب وان تشا دمت، یین دگوتی "هیزا بابمسی" و مهرما وی زی خیزان و دجولت
بوون. نه دشین بیزین هیگی ب جافی کومانی بمری خوه ددا تاکمکسین. ب باوهریا وی
تاکمکس بمشکی نهنامی گشتیه، ل دمت وی نهفل یان هزارا جیهانی تشتهکه، کو بتر ب
رینکا بهیوهنیزین مروفان دهرکهفت."

- "روهن بکه."

"ل دستبیک، نهفل ب رینکا زمانی خوه دیار دکته. زمان زی تشتهکه دمی ز
دایکبووین یی دگل مه. زمانی فرمسی شیت یی هیزا "دویون"ی بژیت، ل دویون

نەشیت بىن زەمان بۇيىش، ئانگۇ تاگەگەس زەمانى دروست ئانگەت بەلگۇ زەمان تاگەگەسى دروست دىگەت.

- "ۇ ئى لای قە راستە..."

"دەمىن تاگەگەس د زەمانگىن دەستىشانگىرى دا ۇ داپكەبىت، ب ھەمان شۇو د سەروپەرەگىن دەرۇكى بىن دەستىشانگىرى دا ۇ داپكەبىت... چ كەس ۇى د پەيۋەندىيىن خۇو دىگەل ۋى سەروپەرى دا بىن ئازاد نىنە. ئانگۇ ئەو كەسنى جەيى خۇو د وەلاتى دا ئەمبىت، كەسەگى دەرۇكى نىنە. دىيىت ل بىرا ئەمبىت كو ئەف جۇزى ھۇركىنى ل دىف ھەيەلسۇفەيىن مەزىن بىن ئەمبىنەيى ۇى بىن گرەگ بوو. ھەروەكو جەوا ئەم ئەمبىن وەلاتەگى بىن ھالەت بېيىنە بېشچاقەيىن خۇو، ب ھەمان شۇو ۇى ئەم ئەمبىن تاگەگەسەگى بىن وەلات بېيىنە بېشچاقەيىن خۇو."

- "تېگەمەتەم."

- "ل دىف ھېگىلى، وەلات ۇ تاگە ھالەتەگى سادە پەزە، بەلە، بەلگۇ ۇ كۆمەلەگا ھالەتەيىن ۇى پەزە. ب بۇجۇونا ۋى مەھالە بىشى ۇ جەفەگەيى بېيىە ۇ دەرەفە. ئەو كەسنى ل دەمىن بەجەس جەفەگى بۇ دىگەيىن، ئەگەر خۇو جۇدا بەگەت و ھۇسا بېيىت ب تەن بۇ خۇو بۇيىش، ئەو كەسەگى گەمەزەم."

- "ئەزەيم ئەگەر ب تەمەس دىگەل ئى جەتەننى يا ھەمەزەيم يان نە، بەلە ھەمەزەوا بىت بەردەوام بە."

- "ل دىف ھېگىلى ئەو تاگەگەس نىنە كو خۇو دىيىت، بەلگۇ رۇخا جىھەننى بە."

- "رۇخا جىھەننى خۇو دىيىت؟"

- "ھېگىلى دىگەت رۇخا جىھەننى ب سى قۇناغەيىن ل دۇوۋ پەك قەدەگەرەتە سەر خۇو مەرمە وە ئەو بوو كو ب سى قۇناغا ئانگە ۇ خۇو دىيىت."

- "ئانگۇ جەوا؟"

"يەگەم، رۇخا جىھەننى د تاگەگەسەگى دا ئانگە ۇ خۇو دىيىت، ھېگىلى دىيىتە ئى جەتەننى "ئەفەللى خۇيى". پاشى ۇى پەلەمەگا بىلەندىر يا رۇخا جىھەننى دىيىت كو ئەو ۇى د خۇزەن و دەولەتە ، ھېگىلى دىگەتە ئى تەشتى "ئەفەللى بابەتتى"، زەمەركو ئەفەل ب رەگا پەيۋەندىيىن دىناھەرا مەروۋان دا دەردەگەفەت، بەلە ھېشتا مە دوومەيىن قۇناغا يا مە..."

کیرکیگارد

...ئەمورۇپا ھىندى ھىندى يا بەرمەڭ مۇسلىمىيەت... دىيىت...

ھىندى ئەمەلىي دەمۇمىرا خۇدە كىر يا بۈيۈك جۈرئى ئىلغارى، ئائىلە دانا سەر
مىزىن ۋە بەزى بەرمەڭ ئېنانگەمىن ۋە جۈر دىگۈ ھارىكارىيا داپكا خۇدە بىگەت ۋە خوارىن بۇ بېيەت
بەزى كۈ داپكا ۋە ۋ ھارىكارىيا ۋە بېيەلى بېيەت ۋە ب ۋەلى ۋە جەللى ۋە ب خۇدىكى
كەسەت.

ۋە بەزى قورىكىن ئاللى بۇ جەللى دانا سەر ئەمەلىي ۋە ھىندەك ساندەپچ بەرمەڭ
كەن. ۋە كىرۈۋ د سەزىن خۇدە دا كۈ جەللىن ھىلان ل بايىن خۇدە بىگەت. سۇفيا پەز ھىندى
ھىندى پەز ھەست ب پەمۇشا سۇفيايىن ۋە ئەلپەرتۈي دىگەن، ۋەز ھىندى پالانا ۋە ھىنگىن دى
دەستبىگەت دەمى بايىن ۋە دىگەمەتە كۈبىنەگەن.

پاشى ئەمە جۈر سەر بەندەزى بەلەمى پادوستيا ۋە سىنىكەك د دەستان دا بۈۋ ۋە
گازى داپكا خۇدە كىر. "دەن، خوارنا مە يا بەرمەڭمە."

داپكا ۋە بۈكەمى دانا پارچەكە كاشمىزىن دا ئاخلىتى ب دەستى خۇدە ھەنگەرتىۋو. ب
دەستەكى پەزچا خۇدە يا كىرلىدى بىرە پەشتى. ھىندەك ئاخ مابۈۋ ب پەزچا ۋە ۋى ۋە.
- "ئەلە تە كىرە شىف."

پاشى ئەمە ھەردۈۋ دانا گەيى دا پەۋنەشتە خوارىن ۋە پەكەلە خوارىن خوار.

ھېلىدئ پىرسىيار كى، "ئەزى بايى من دئ كەنگى زەفرىت؟"

- "شەمبىي، من ھەزىكر تو دزائى."
- "ل وى دەمى؟ ما تە نە گوتىوو ل دەستېكى ئەو دئ ل كوپىھاگن ھېتە خوارى."
- "ئەمۇ چەندە راستە."

داپكا وئ ئەمەك ل ساندوچقا خوە دا.

- "فرۇكەيا وى نۆزىكى دەمۇمىر پىنجى شۇقارى دئ ل كوپىھاگن دادەت و باشى فرۇكەيا كرىستيانىستانە ل دەمۇمىر ھەشت و چارەكەك دئ راپىت، ئەمۇ دەپۇزم ئەو دئ نۆزىكى دەمۇمىر ئەمە و نېف گەھىتە كەچىكەك."
- "ئەنگو ب چەندىن دەمۇمىران ئەو دئ مېنتە كەستۇپى؟"
- "بەل، بۇچى تو پىرسىيارا ئى چەندى ئۇ من دگەي؟"
- "ب تىن من دىغا بىزانم كا دئ كەنگى زەفرىت."

دەمى ھېلىدئ ھەستېكىرى ئوكە دەم ئى گونجاھە پىرسىيارەك ئى پەكتە گوتە
"ئەزى ل ئى دۈمەيى تە چ دەنگوباسىن ئان و پېتەرى ئەزانىنە؟"

- "بەل، ئەمۇ دەپۇزم دوو بان سى چاران تېلەفۇننا من پا كرى. ل ھەيلا تېرەمەن دئ بۇ پېتەنغەدانا ھالەننى قەمگەن."

- "ئەنگو بەرى ھېنگى ناھىن؟"
- "ئەخىر، باوەر ئەكەم."
- "ئەنگو ل ئى چەندى ئەو دئ ل كوپىھاگن بن."
- "ب ئەمۇ پىرسىيارە ھەمەو بۇ چەنە. ھىدا؟ تو تەشەكى ل من د قەشەرى؟"
- "ئەخىر، چ تەشە ھۇسا نەنە."
- "بەل پا تە دوو چاران پەمەن كوپىھاگن كى."
- "ئۇ راستە؟"
- "من گوتە تە كو بايى تە ل دەستېكى دئ ل وئى ھېتە خوارى."
- "چ پېتەنغەت ئەمۇ ئى چەندى بىرا من ل ئانى و پېتەرى ئىدا."

بېشى ئەمە ۋ خوارىنى ب دوماھى ھاتىن، ھېلىكى سېنىك و كوكە خرىگىر و گوت،
"بېنىقىمە ئەمە بېمە ژوورا خوە دانگو بېردىمواھى بېمە خواندىنى."

- "بەل تە بېرى نوگە زى وىگوت."

ئەزى تو بېزى سىكەتى د تونا دىگىنى داىكا وئ دا بېت؟ جىوانكى داىكا وئ دىليا
ھارىكارىا وئ بىگەت ۋ بۇ پالۋىگىرنا بىلەمى بېرى بايى وئ بېزىپەت.

- "بەل ب دىگىمكى ۋ دىگان بايى مەن وەل مەن كىر ئەمە سوۋى بېمى بېرى بېزىپەت
بېرتووكا وى ۋ خواندىنى ب دوماھى بېمە."

- "ئەمە دېيىمە ئەمە چەنمە نە يا بېرناھە. ئەمە نەمە ل فېررى ئەمە بېت ئەمە ئارىشا وى
يە، ئ ئەمە رازى نەمە ئەمە ل فېررى ئەمە بېت و ماىى خوە د ھەموو كاروبارىن ماىى دا بىگەت و
ھەموو ئىشان ب پېلە بېت"

ھېلىكى ب دىگىمكى نىز گوت، "خوزى تە زانېيا كا ئەمە چ ب پېلە دېت، ئ تو
نزانى كا ئەمە چەنمە خوشىنى زى ۋ ئى چەندى دېيىپەت."

باشى سۇليا بېرە ۋوورا خوە ھە جىوو و دىست ب خواندىنى كىر.

ۋ نىشىگەكى ھە سۇلياىى گوتە ل دىگىنى ھوتانا دىرگەھى بوو. نەلبېرتوى ب
جىپەتى ھە تەمەنى وئ كىر.

- "ئەمە ناھىيەم گەس ناخىتتا مە بېرەت."

دووبارە دىرگەھ ھالە ھوتانە ئ ئەلبېرتوى بېردىمواھى دا ناخىتتا خوە.

"نوگە ئەمە دى بۇ تە بېمەسىن قىيەلسۇنەكى دىنماركى كەم كو گەلەك ب
ھەلسەھەيا ھىگلى بى داخىيار بوو."

باشى دىرگەھ ھۇسا خىل ھالە ھوتانە ئا وى رادى دىرگەھ داللىلى.

"گومان تېنا نېنە ئىلمەزى ھېلەكا نوو يا مايجىرى يە كو ئەمە جازە زى
كەسەپتەك ھېزىكرە دانگو مە بى ئاقىپەت بى كو ئەمە زەھمەتى بېت."

"يەن يا ھەكە ئەم ئىلمىگەين رەنگە ئەم كۆلگى ھەمووين ژانۇ بېت."

"دېت ئاخىتتا تە راست بېت، گا دا بچىن ئىگەين."

ئەم بەرھۇ دەرگەھى شە جوون، ل دورۇ دەنگىن قوتانا دەرگەھى، سۇقيايىن ھىزىر كىر
دەن زەلامەكەن ب كەلەخ ل بەر دەرگەھى بېيىت. لىن جىيەتە ما دەمى كچەگا بچووك و پىرچ
زەر و درىز دىت كو كراسەكەن ھاقىيىن ل بەر بوو و دوو شووشە د دەستان دا بوون، يەك يا
سۇر و يەك زى يا شىن بوو.

سۇقيايىن گوتى، "سېنىمەش، تو كى؟"

وئ كچەگا بچووك ب پىزىگرتىن شە گوت، ئافىن مەن ئەمە.

- "مەن گومان ل قىن چەندىن دېر، ئەفە ئەمەسا ۋەلاتىن سەپروسەمەرە."

- "يەن ئەم جەوا ھاتىە قىرى؟"

ل ۋى دەمى ئەمەسە دەست ب ئاخىتتىن كىر.

- "ۋەلاتىن سەپروسەمەرەن ۋەلاتەكە چ سىنور نىن، راستا وئ ئەمە يىن ل ھەموو
جەان، تا رادىيەكى ۋىكو ۋەلاتىن يەكگرتى يە. زىمەر ھەندى بىلىقىيە بېمە ئەندام تىدا و
بىلىقىيە د ھەموو شاندىن دا مە نوپىنەرتىن خەۋە ھەمىن."

ئەمەلىيەتتە د بىن لىفكان را گوت، "ئاخ، ئەفە جىيە ساپچەر؟"

- "باشە تو بۇجى ھاتىە قىرى؟"

- "ئەز يا ھاتىيە راسپاردن شان ھەردوو شووشەيىن ھەلسەقى بگەھىلە دەستىن
سۇقيايىن."

دەگەل گوتتا قىن ئاخىتتىن، وئ دەستىن خەۋە بەرھۇ سۇقيايىن شە درىزىر كىر.

---

^۱ ئەمەس ل ۋەلاتىن سەپروسەمەرەن Alice's Adventures in Wonderland رۇبىنىمگا زارۇككەنە ۋەلاتىن
نەپىسەرىن ئىنگلىز چارلز دودگىنوش شە ل ۋىرتافىن وئ يىن قەشەرىن "لوپىن كارۋىل" ھاتىە نەپىسەن و ل
سالا 1865 ھاتىە بەلەكەرن كو تىدا بەمەس كچەكەن ب ئافىن ئەمەس نەكەت دىكىيەتە نىفاز كۆلەكەن
كىلەپرىنگەن دا و ل ۋىرتىن بەرھۇ جىيەلەكەن ئاتوپى دەپت.

ئەمۇ ھەردوو شووشە ھەندى يەك يۈرۈن و چ جوداھى دىققەتلىرىدا ئاندا ئامبۇر ب تىنى
رەنگى شەرىپىدا ئېلىدە ئەبىت، ل سەر شووشەدا رەنگ سۆز ئاقسارو "مەن قەخۇ"، ل سەر
شووشەدا رەنگ شىن ئاقسارو "مەن ئى قەخۇ".

پىشى دەمەككى كۆرت، كۆپرىشكەدا رەنگ سېى بەلەز د سەر كۆلگى پى بۈۈى، ئەمۇ ل
سەر دوو پىيان ب پۇقە دەۋو و چەككەك ل سەر بۈۈ. دەمەزىرىدا دەستى ئى بىرىدا خۇە
ئىدا دەرى ئى كۆت، "ئى خۇدا، ئەز دى گىرو گەھەم".

پىشى ئى كۆپرىشكە پىيان خۇە خوش كىرن و ئەلەس ئى ب دوۋە كەتت، ئى بىرى
بەجىت دوۋبارە ل دور خۇە زۇرى و تەماشە سۆھبايى كىر و گۆتى، "پاشە، ئەق جەتتە دى
دوۋبارە بىت".

- "سەلەتەن مەن بگەھىدە دىنەن و شەھەرنى".

بىرى ئەمۇ د ئەق دەرستەن دا بەرزەمىت سۆھبايى ئەق ئاخىتتە گۆتتى، پىشى
ھىنگى سۆھبا و ئەلەپتەن مەنە ب تىنى و دەست ب ئەكرەدا ھەردوو شووشەدا كىر.

- "مەن قەخۇ، مەن ئى قەخۇ. ئەز ئىزەم كا ئەز دى وىرەم قەخۇم پان ئە".

ئەلەپتەن سەرئ خۇە ھەزەند و گەزى.

- "ھۇسا دىارە ماچەرى پىيان بۇ مە ھەزەتن، ھەر تەتەككى ئى دەق وى دەپت، ئى
ئاگەھىدا وى يە، چ پەنەقەت ئەقە ئى "شەرىپەتن ھەزەن" ئە".

سۆھبايى شووشەدا رەنگ سۆز ئەكر و ب ھىبارى ئىزىكى دەق خۇە كىر وچەندە
ھەك ئى قەخۇارەن. تاما ئى پى شىرەن و سەپىر بۈۈ، ئى پىشى ھىنگى ئى ئىشكەككى قە ھەمەو
تەتەن دەروپەرى ئى ھەتتە گۆھەزەن".

دەرىچە و دارستان و كۆك ھەمەو ئەق توخەككى ب تىنى دا ھەلەن و بۈۈنە يەك
تەت، پىشى ھەتەتەكر ئەمۇ چ مەۋەن ل پىشچەتەن خۇە ئاپپەت ب تىنى يەك كەس ئەبەت
كۆ ئەمۇ ئى سۆھبا ئامۇندەن ب خۇە بۈۈ. ئى سەرئ خۇە بىلەد كىر و تەماشە ئەلەپتەن
كىر ئى ئەمۇ ئى پى بۈۈيە بەشەك ئى پۇچا سۆھبايى.

سۇقايىن گوت: "كارتېگىرنا وئ گەلەك يا سەيرە، ئوگە نەز يا ھەموو تىشتان وەگو بەرئ دېيىم ئا ھۇسا ديارە ھەموو تىشتان پەيوەندى دگەل ھەقدوو ھەيدە، ھەستېئەدگەم ھەموو تىشت يەك ئاگەھيا ب تىئ يە."

ئەلەبېرتۇى سەرئ خوە خوراند، سۇقايىن ھەستېئەگەر نەو ئى يا سەرئ خوە دخورىئەت.

- "نەقە دەرېرىن ئا پانتېنىزىمى" ھەلەھەھيا سەرچەمى "دگەت، ئانكو بېرۇگەيا جېھاننى ل دىق ھەيلەسۇفەن سەردەمى پۇمانتېزىمى. ب دىتتا مە، جېھان ھەموو دەرېرىنە ئا "نەز" مەن مەزەن و بەرھەمە، ھەرچەندە ھىگلى تىگەھى ئاگەگەسىن زېرەنەگىرېو، ئا وى ھەموو تىشت وەگو دەرېرىن يەك ئەقلى جېھاننى بى ب تىئ دەيت."

- "ئەرن پېئەھە ئا شووشەيا دووئ ئى فەخوم؟"

- "يا ھۇسا يا ل سەر نەيسەھە."

سۇقايىن شووشەيا رەنگ شىن ئى فەگەر و ھەندەك ئى فەخوار، ھەرچەندە تاما وئ يا دۇوار بوو لىن يا خوش ئى بوو، ل وى دەمى ئى ھەموو تىشتىن دەورېرى وئ ھاتتە گوھۇرېن. ب ھارىكاريا ئى شەرىمەت شىن، كارىگەريا شەرىمەت رەنگ سۇر ل سەر وئ نەما و ھەموو تىشت وەگو بەرئ زەھېن، جازەگا دى ئەلەبېرتۇ بۇ ئەلەبېرتۇفە و داروبار زەھېنە سەر رەنگى خوە بىن ئالەبى و دەرياجە وەگو بەرئ ئا ھات.

ئا ئى چەندى ئى گەلەك نەقەگەشە، بەلگو ئىدى ھەر زوو ھەموو تىشت ل پېئەچاھىن سۇقايىن ئۆكسور كەفتە، دارستان وەگو خوە نەما، ئىدى دارىن بچووك بوونە جېھانەگا ئاپەت، ھەتا بچووكىزىن بەلگىن داران وەگو جېھانەگا ئەفسانە ھاتە پېئەچاھىن وئ گو دىيا ب ھازان چىرۇگان ل سەر بىدەيت.

د دەمەگى كىم دا، نەو دەرياجەيا بچووك بۇ دەرياجە بىن دوماھى، نەو ئى نە زېەر گوورائى يان بەرھەھەيا وئ ب تىئ، بەلگو ئا بەر رەنگەلەدانا تىشكىن پۇتايىن دنا ئا ئا وئ دا و ھورەدەكارىيىن ھېلىن كىتارېن وئ، ھېلىد تىگەھەشت نەو دى شىت زىانەگا دوور و دىز ب تەمەگەرنە ئى دەرياجەيا بچووك ھە بېرىنەت، رەنگە ھەتا پىشى مەنا وئ ئى ئەق دەرياجە ھەروەگو نەيئەگى بىنەيت.

باشى سۇڧايىن سەرىن خۇدە بىلىد گر و تەمەشەي سەرىن دارەگىن گر گو سىن جووچكىن بچووك ئاواز دىخواندىن و يارى دىكرن. سۇڧايىن دزاسى بەرى ھىنگىن ئىمو جووچكىن ل سەر وئ دارى بوون ئى پىشتى وئ شەرىپەتا رەنگ سۆز شەخوارى چ جووچكىن نەكەمەتنە بەر جاپقۇن وئ چوتكى شەرىپەتا سۆز ھەموو تىشت گر بوونە پەك و چ جوداھىيىن تاكى نەھىلا بوون.

سۇڧا ل سەر رىكا بەران راھات ھەمما گەھشەتە سەر گىيىن وئ. جىپەنەك ئاشكەرا گر گو بەرى ھىنگىن قەت پىشپىنىيا وئ نەدىگر، ھەردىگو كا چەموا دەمىن مەزۇڧ جاپقۇن خۇدە دىگرىت و دىچىتە دىن ئالغى ھە جاپقۇن خۇدە قەدىكەت و بۇ پەكەم جىپەنەكە نوو و سەير دىيىنىت. جاپقۇن سۇڧايىن پ ئەملىپىر كەككى كەفت كو پ خۇرتى دىنلا گىيىن دا پا دىشەت رىكا خۇدە پەكەت، باشى مېشومورەكا رەنگ سۆز ئى كەمەتە بەر جاپقۇن وئ كو ز سەرىن بەلگەكى دھاتە خۇارنى و دجوو سەرى ھە، ل دووڧ دا ئى ئەشكەمەككى مېرىان گو ھەموويان پىككە زىل كار دىگر. سۇڧايىن تىيىنىيا ھەندىن گر گو ھەر مېرىكەك پ رىكەكە تاپەت يا پىنن خۇدە بىلىد دىكەت.

ئى تىشتى زى ھەموويىن سەپىرتر ئىمو بوو دەمىن جاپقۇن وئ پ ئەملىپىرتۇي كەفتى گو ل سەر دەرەجىكان پىن راۋەستىياى بوو. ئەملىپىرتۇي وەكو كەسەككى سەير و بىيانى خۇيا دىكر و تا راۋەستىياى وەكو بونەمورىن ئەسمانى بوو، يان ئى وەكو كەسەپەتەككى دىنلا چىرۇگان دا. سۇڧا پ خۇدە ئى ھاتىبوو گۇھۇرپىن، ئىندى ئەو نە پ تىن بونەمورەكا مەزۇڧ يا د ئىن بازەدە سالىن دا بوو، پەلەكو سۇڧا ئامونەسەنەكا پ تىن و پەكەلە بوو.

ئەملىپىرتۇي پەرسىار ئى گر، "ئەرىن تو چ دىيىش؟"

- "ئو وەكو كەسەككى سەير پىن دھىيە پىشچاقىن مەن."

- "ئالە ھۇسەپ؟"

"رەنگە نەز چ جازان تىنەمگەم كا مەزۇڧ جىپە و چەموا پەيدا بوويە. د جىپەنەك دا دوو مەزۇڧىن وەك پەك ئىيىن."

- "پەكە تو دارەستانى چەموا دىيىش؟"

"وڭو بەرى ئۈگە ھەموو تىش پىڭكە دىگىندى شىن، ئۈگە وڭو گەردوونەڭ

بەرى چىرۈك و سەرھاتىيىن سەير خۇيا دىگەت."

"ئەفە ۋى ئىشى دۇيات دىگەت يىن مەن ھىزا خۇە ئىئا دىگى. شووشەيا شىن دەربېرىن ۋ تاگەكەسىن دىگەت، ئانگو رەنگەمدانا ھەيلەسۇف "سورىن كىرگىگاردى" يە بەرەسەر ھەيلەسەيا سەرچەمى يا رۇماتىزىمان، كەسەڭى دى يىن ئەروپىيى ل سەردەمىن كىرگىگاردى دۇيا، ئەو ۋى رۇمانفېسى ئالغار ھ. س. ئەندىسون بوو، گو ديارگر دىئا سىروشتى دا چەندىن ئەينى ھەنە. ب ۋى چەندىن ئەو دىگەل بۇچوونا ھەيلەسۇف ئەلمەنى "كېيىن"ى ھەفرا دىيەت ئەۋى بەرى ۋى ب دۇو چەرخان ۋىيا و ھەمان بۇچوون ل دۇر سىروشتى ھەي و پاشى رەختە ل ھەيلەسەيا ھەيلەسۇف "سېنىۋى" ل دۇر سەرچەمىن گىرتى، ھەرومگو كا جەوا كىرگىگاردى، پىشى ھىنگى رەختە ل ھەيلەسەيا ھىگلى دىگەت."

- "گۈھى مەن يىن ل تە، لى بايەت ھۇسا يىن سەيرە ئا ۋى پادى كەنبا مەن يا دەھىت."

- "ئەز تىلگەمە، ھەمگا دى ۋ شووشەيا رەنگ سۆر ھەخو و وىرە ب رەخ مەن ھە ب روۋنە خوارى، بەرى رۇزا خۇە ب دۇمەنى بېيىن مە ھەند وەخت يىن ماىي بەجىن كىرگىگاردى بگەين"

پىشى سۇفيايى ھەمگا ۋ شەرىپەتا سۆر دىك، ھات و ب رەخ ئەلپىرتۇي ھە روۋنەشت، چارەگا ي ھەموو تىش وڭو بەرىن چوۋنە دىئا يەك، دا ھە، ھۇسا ديارە ۋى ھەمگا سەزىن ل شەرىپەتا سۆر دىوۋ لەۋرا ئەچارىوۋ ھەمگا دى يا بچوۋك ل شەرىپەتا شىن بىتە دىكو ھەموو تىش وڭو بەرى ھاتتا ئەلپىن ۋ بېيىن.

- "يەن با... ئەرى راستى جىە؟" كىز ۋ ھەردوۋ شووشەيان، يا سۆر يان شىن، سەرىۋرا راستەقىيە يا ۋىئان ديار دىگەت؟"

- "ھەردوۋ پىڭكە، سۇفيا، ئەم ئەشەيىن بېيىن ھەيلەسۇفەن رۇماتىزىمى د شىش بوۋن چوڭكى وان دىگوت ب تىن يەك راستى ھەيە، رەنگە ب تىن وان لاپەڭ راستىن دىت بىت لەۋرا يا وڭوتى."

"باشە با شووشەيا رەنگ شىن؟"

"د سەردەمى ئەفرۇگە ۋى دا ئەم دىتىن ئافى وئ بىگەينە "مەسحيا ھەلگەفتنن مەزن يا مەسحېيەونا وان"، پەزا خەلگى ژېمەر وەرگرتا دياريان حەز ۋ وئ رۇژن دگەن. "ئالھا ئە دەستى خوە دانا سەر بىرىنى. كىرکىگارد دگوت ئاين ب خورنى خوە ل سەر خەلگى زان دگەت و ل دۋى ئەفلى دراوستيت، ژېمەر ھەندى ئەم دگەفتە دىلېمرا دوو ھەلبۇزەتەن دا و ئەچار دېين ئاينى يان ئەفلى يەلېزېرىن. بۇ ھەوونە گەسەك ئەشت بېيتە "مەسحېيەگن ئەمام" يان "مەسحېيەگن ئەمام". يان گا مەسح ۋىندى بوويە يان ئە. يان ۋى ھەگە ئەو ژنلە مريان راپوويە ھە، ديارە ئەو يىن ژېمەر رۇگەرگرتا مە مرى. "ئېگەشتەم."

- "ئى كىرکىگاردى ئاگە ۋ ھەندى ھەبوو گو دېرا مەسحى و پەزا گەسەن مەسحى وەگو شېوازىن ھوتەفەننى ئەمامەنى مزارىن ئاينى دگەن. ب دىتتا وى ئاين و ئەفلى وەگو ئاف و ئاگرى ئە. ژېمەر ھەندى ھەتا گەسەك بېيتە مەسحى ئاينى ب تىن باوەرىن ب مەسحى بېيت، بەلگو باوەرىا وى ھېنگى دى ئەمام بېت دەمى ل دووۋ رېبازا حەزەردى مەسحى دجيت."

- "باشە ھېگى چ پەيوەندى ب فى ھەندى ھەبووۋى ھە ھەبووۋ؟"
 - "باشە. دېيت يا باشە ئەو بېت ئەم ۋ ھېرى دەست پەتەگەين."
 - "باشە، دا بىزەپەنە پائەفە و سەر و ۋ نوو دەستەپەگەين."
 - "كىرکىگاردى د ژېن ھەفە سالىن دا دەست ب خاوندنا لاھوتى گر، ئى رۇژ بۇ رۇژن پەز ھەزا وى دھوو سەر مزارىن ھەسەف. د ژېن بېست و ھەفە سالىن دا پرونامەيا دېلومى د بواری ھەسەف دا بەستەفەلەن، ئەو ۋى ب رېگا ھەگۋالەنەگى ل ژېر ئافى "ھەگۋالەنەك ل دور ئېگەف ئاپرونى و پەيوەندىا وئ دگەل سۆكراتى" گو تېدا ھېرش دگرە سەر ئېگەف رومانىزىمى بۇ تەرەپتەپتەرنى. وى د "ئاپرونى يا سۆكراتى" دا ھەفەزەپەك دگەل فى جۋزى ئاپرونىن دا ددېت، ب رەنگەگى سۆكراتى تەرەپتەپتەرن وەك ئالاقەك بکارەشتا ۋ بۇ ديارگرتا پەھلىن رەستەفەنە و کوور يىن ژياتى. كىرکىگاردى ددېت گو سۆكرات، پەرولەزى ھەپەسەفەن رومانىزىمى، بېرەنەمەگى ھەبوونخوۋى" يە، ئانگو ھەبوونى پەگەگا ھەمە مەزن و سەرەگى يا ھەسەفەفە وى پەگەشتا."

"و باشی..."

"بشتی گریگاردی نیشانیای خوه دنگل رنجین نؤاسونئ ب دوماهی نینای، ل سالا 1841ئ بهره ل بهرلینئ جوو و دست ب خواندننا وانمیزین شیلنگی کر."

"باشه وی هیگل ل وئرن دیت؟"

"نهخیر... هیگلی بهری هیگلئ ب دهف سالان وهغمرکریوو ل هشتا هزاروهرتن وی د ساخویون، نه ل بهرلینئ ب نئو بیلگو تا رادیمگی ل شمورؤیا هممووین و ریلپازا وی وهکو نمونه بیلگا همرهیش ز بؤ شروقه مکرنا مزارین جودا جودا دهاته بکارنینان. نهو د وئ باوهرئ دا بوو گو "راستینن بایهتی" بئین ههلسهفهیا هیلنیزمئ بانگهوازی بؤ دکر، ل بهر ههبوونا تاکهکەسی ناهیته بجه نینان."

"باشه یا کیز جۆرن راستیان د گرننگ؟"

"ل دووؤ بوجوونا گریگاردی، نه یا گرننگ نه راستین ب نئو وهک تاؤ ببینین، بهلگو یا گرننگ نهوه نهو وان راستیان ببینین بئین بهیوهندی ب ژایانا ههر گهسگی شه ههین... یا گرننگ وئ راستین ببینم یا بؤ من گرننگ، ب فی رهنگی گریگارد وهل مروؤفی دگهت بهرامبه ریلپازا وی بهراوهستی. ههروهسا وی ددیت گو هیگلی زهرکریوو نهو زی مروؤفه، وی ب فی رهنگی بهحسئ پروفیسورین هیگلیزمی دکر، دهمن پروفیسور ههموو ژایانئ شروقه دگهت و بهحسئ ههبوونئ دگهت، ل ژبهه هرزین وی بئین بهریهلاؤ، ژ بیرا وی دجیت کا ناؤی وی جیه، ههروهسا ل بیرا وی نیته گو نهو زی مروؤفه، ب راستی زی نهو مروؤفهکه نهک زندهتر، نهک بهشمگن بچووک یئ یاسایکا جوان."

"یا ب زهجمهته نهز بشیم بهرستمگا گشتی بدهمه نه، ب دیتنا گریگاردی وهسفکرنا سروشتی مروؤفی ج مقا ئندا نینه، بهلگو ههبوونا مروؤفی وهک تاکهکەسی یا گرننگه. مروؤف نهشیت ل سهر میژمگا نفیسینئ ههبوونا خوه ببینیت، بهلگو دهمن مروؤف دهکفته هههمهر چهنبدن ههلیزارتنان، وئ گافئ ههست ب ههبوونا خوه دگهت، نهو دشین بؤ پتر روهنکرنا فن چهنئئ بیرا خوه ل وئ چهرؤگن ببینن یا "بودا" بؤ مه شه دگتیریت."

"بودا؟"

"بهن، ههلسهفهیا بودای زی ههبوونا مروؤفی دست پئدگهت."

[illegible]

"به‌نگو ب‌تنی وی دفتیت تری ز لشن وی پینه دهری و برینا وی دهرمان بگهین."

١٠٠ "پدر، مانه خواسیده؟ ل دیت وی یلها شغف چیتنه یا گرنکه."

- "بودای ژى وځو گيرگيږدې پ شېومېمکې گور هرزگر دگر- هېوونا وې پ تڼې
بې ماومېمکې کورت دې فقهښت، ژېمر هندې چ سفا تڼدا نښه ل بشت مېړا خوه پ
روښته خواړې و دانوستاندنې ل دور سروشنې "پړوکهيا چېپهانه" بڼه."'

۳۳ همدردسان گزینگازد دینیزیت راستی تشنه کی خوبی به د ناخن مرؤقی دا، ن

نظم چنده هندى ناگهينيت همور بوجوون د ودهمېن، بهلكو نامو راستى د گرنگن پين
 زلف كسانيتا مرقى ب خوه دا هين."

¹¹ دى شىيى دەۋونىيەكىڭ ل سىر قان راستىن خويىس بۇ مىن شىيى.

- "باشترین نموونه ل ښیږن شایې مسیحی په ګا نمری یې راسته یان نه، نهغ
پرسپاره هند یا ب زوجهمنه نهم نمشین ب شیوهپدګی تیوری یان نهګانېمی پسرسلې ل
سر بدین، نهغ پرسپاره ل دغ ګمېګی ګو خود وګ "پونموهرګ د همدوونې دا"
دینیت، پدیوونې ب سرن و ژپانې څه همد، ناکو نه بابهتګی هوسیه سروغ بشیت
ګمېګی ل سر پګت ب تنی دا یو خود خوشی ژ ګمېګی بیبیت، بهلکو نشتهګی
هوسیه نهم پتګول دګمې ب همدو خوینګمری و روح و ناخې خود څه ل نیریک بین."
"نهم ټیګهشتم."

”ننگر نو کمښتیه د نافي دا، ژ نوو نو ناهي پرسپارن هلمهني ژ خود بکي کا
نورئ دئ خهمنه پان نه. همديسان يو ته يا گرنگ نابيت کا نورئ تيمساج د نافي دا
همنه پان نه، چونکي مزارا همد سمرنگي د في کاوندي دا پميوندي ب مرن و ژباتي هه
همه و کا نو دئ شپي خود هورتال کي پان نه.“

• "سوپاس بۇ قىز رۇھنىڭىزنى."

"پېتىشە تو جودىغىن پېتىخە دىناقېرا پىرسىيارىكا فەلسەفى دىرپازى ھەيۋونا خۇداى و ھەلوپىستى تاكەكەسىكى ل دور ھەيۋونا خۇداى، چوئىكى دى پىئىن ھەر كەسەك دىشەت ۋ دىق خوە بەرسىفا قان جۇرە پىرسىياران بىدەت ل باۋىرى ئىنان ب تىنى دىشەت مە ئىزىكى راستىا قان مزارىن سەردەكى بىكەت. ل ب بۇجۋونا كىرگىگاردى، ئەو مزارىن ئەم دىشەن ب رېكا ئەقلى خوە بەرسىف بىدىن، مزارىن يەدەگ و نەھەد گىرنگى."

• "نەخىر. ئەز تېئەگەشتەم، بۇ مەن پىر رۇھن بىكە."

• "ئەگەر بىزىن (12+8)، ئەم ب تەمەس ۋ ئەنجامى قىز ھاۋىگىش د بىشەستىن.

ئەقە مەنەپەك بوو ل سەر وان راستىان پىن ئەم ب رېكا ئەقلى خوە دىشەن بەرسىف بىدىن و ھەموو ھەيۋەتسۇقۇن سەردەمى دىكارى زى ۋەرە بەسسى وان كىرە. ل ل دەمى كىرنا ئىقۇزان ئەم بەسسى قان راستىان دىكەن؟ ھەلىتە نەخىر، چوئىكى ئەق راستىە د گىشەنە."

• "بالە با باۋىرى، رۇق باۋىرى د قان راستىان دا چىە؟"

• "تو چ جازان نزانى كا كەسەك ل دور شاشەكا تە ل تە بۇرى پە پان ئە، زىەر ھەندى بۇ تە گەلەك با گىرنگە تو بىزنى كا دى ل تە بۇرىت، دىت ئەق مزارە ب دىزىاھىا زىيانى دگەل تە بىمىت، ھەردىسان تىشەكى دىگەنە بىزنى كا كەسەك ۋ دل جەز ۋ تە دىكەت پان ئە، بەلكو ب تىنى تو دىشى ھىفيا ھەندى باۋىزى ئەو كەس ۋ دل جەز ۋ تە بىكەت. لەورا ئەق مزارە بۇ تە ۋەك تاكەكەسى گەلەك ۋ ھەندى گىرنگۇرە بىزنى سەرجەمى ھەرسى گۇشەپىن سىگۇشەكى دېنە 180 پەلە، پان زى مەۋنەپەكا دى، دەمى بۇ پەكەم جاز كەسەك مەجەكى دىنەتە تە، ل ۋى دەمى ھەت "پىسايا ئەگەر رۇۋدانان" بۇ تە يا گىرنگ نىنە."

• "ھەلىتە نەخىر، چوئىكى ل ۋى دەمى ۋ كەپقان دى قىر."

• "پەكەم، باۋىرى بۇ ھەموو وان مزاران يا گىرنگە پىن پەيۋەندى ب تاپنى قە ھەى.

ئەگەر ئەز بىشەم خۇدى بىيەم پان دەستى خوە بىكەمى، ل ۋى دەمى مە باۋىرى نەپىت، ل زىەرگو ئەز نەشەم ۋە بىكەم، ئەز پىئەق ب باۋىرى ئىنانى مە. ئەگەر مە دىقەت باۋىرىا خوە بىيازىم، پېتىشە ئەز خوە ۋ ۋى ھىزى دورى بىكەم كو خۇداى بىيەم پان دەستى خوە بىكەمى."

"ئەق ناخۇشتا تە گوتى بۇ تېگەشتەننى يا ب زەمەتە."

"گه‌لەك گەسان بەری ئوگە پێكۆل گریه هەبوونا خودای بێسەلێن یان زی هەر چ ئەبێت ب پێكا ئەتقی هەست ب هەبوونا وی بکەن، ئێ ئمگەر ئەم ب فان بەلگەبێن ئەتقی ل سەر هەبوونا خودای پازیبووین، ل وی دەمی دێ باوەریا خوە یا راستەقینە ژ دەستەبەین و بەشی هینگێ هەموو بیروباوەریێن هەستێن نایێ زی ل دەق مە دێ مرن، نه یا گرنگە بزانیێن کا نایێن مەسیحیەتی یان هەر نایەمکی دی یێن دروستە یان نه، ئێ یا گرنگە نموە بزاتەم ئەو نایێن ئەز ل سەر بۆ مەن وەك ئەكەمەس یێن دروستە یان نه. ل چەرخێن نافەرێست، گوێنا Credo quia absurdum گەلەك یا پەڕیدەلاق بوو."

- "پامانا وێ چید؟"

- "ئانکو" ژبەر هەندێ ئەز باوەر دكەم، چونکی ئەق چەندە دزی ئەتقی پە، ئمگەر نایێن مەسیحیەتی یان هەر نایەمکی دی ناراستەقێ ئەتقی مە گرێبەد، ل وی دەمی پێتقی ب باوەریێن ئەدبوو."

- "ئەز د قێ گەشتەم."

- "ئاهاب قی رەنگی مە زانی کا مەرەما گیرگیگاردی ل دور تیگەهێن "هەبوون" و "راستیای خوێ" و "باوەری" ئ چید، وی ئەق هەرسێ تیگەهە وەك رەخەبەك دزی دەبوونەرێتێن هەلسەقێ ناززانن ب تاییبەت دزی هەلسەقەیا هیگی. بەق د کاککا خوە دا، رەخە ل شارستانیەتی دگرت، ب رەنگەکی مەوۆق د چاکیێن سەردەم دا یێ بوویە "بێنەر" یان "تەقەمکی گشتی"، هەردیسان سیمایی پازیا خەلکی زی یێ بوویە "ناخەتنگەرێن پەڕبێز"، ئانکو هەموو مەوۆق هەزا خوە د هەمان تەشت دا دگەن یان زی هەموویان باوەری ب هەمان تەشت هەبە یێ وان پەبوونەدیکە راستەقینە و راستەخو دگەل وی تەشتی هەبێت."

- "مەن دقیا پەرسیار بکەم کا ئەقێ چ هیێن پەبوونەدیی دناپەرا گیرگیگاردی و یایی جوانایی دا نیێن."

"کێمەزێن تەشتی ل دور قی پەرسیارێ بێشێم بێزێم نموە کو وی هەموو گەفان ب چاقي دلوغانیێ تەشت شەڕقە نەدگرن بەلکو پێنوسێ وی گەلەك یێ دزوار بوو و دزانی دێ چەوا رەخنی گریت. گەلەك جارێن هەند پەندە دگوتن، بۆ مەوونە وی دگوت "پەزیا مەوۆفان دوژمنیێن راستیێن نه" یان زی "راستی هەموو گەفان یا دگەل گەسێن کێمێنە"، هەردیسان د

وئ باورئ دا بوو گو پتریا خملگی ب شیوهیمکی ناسای دژین یی گو برسیارئ ژ خوه بکمن
کا بؤچی نمو دژین."

"خرایه نهم یاریکان ل دور خوه گهم یکمین، ل یا خرایتر نهوه نهم بیینه یاریک."
"نمط گوتنا ته بهرئ مه ددمته هنئی بهحسئ تیورا گیرگیگاردی ل دور "همرسئ
قۇناغئین ل سمر رنکا ژایانئ" بکمین."
"بیوره؟"

" گیرگیگارد د وئ باورئ دا بوو گو سئ جوړئین جودا یئین دیتنا دنیایان یان
هملسمغیا ژایانئ همنه، وی پمپا "قۇناغ" بؤ وان یکارینانا و نلفین وان کریوونه "قۇناغا
جوانئین" و "قۇناغا نهمیکى" و "قۇناغا تاپنى"، مەرصا وی ژ یکارینانا پمپا "قۇناغ"
نمو بوو گو وی دلفا بؤزیت نهم دشپین ل دلفا همردوو قۇناغئین دستپیکئ براروستین و
پاشی ژ نیشکمن شه خوه پالیزیت د قۇناغا ل دووفا دا، سمرخرای گو پتریا مروغان ب
دریژاهیا ژایانا خوه ب تنئ د یهک قۇناغ دا دژین."

"نمز پندی پتر پوهنکرنئ مه، من دقیت بزاتم نوکه نهم د گیز قۇناغئ دا یا
راوستیای مه."

"نمو کسئ د قۇناغا جوانئ دا دژیت، نمو کسه یی ب تنئ د سائئ خوه دا دژیت
و د همر خولمکهکئ دا ب تنئ ل خوشیئ دگهرییت و باشی د جوانی و خوشیئ ب تنئ دا
دببیت، مروغمکی ب فی رنکی ب تهماسی دلفا جیپانا همرستان دا دژیت. ژهر هنئی نمو
کس دئ بیته نیخسیرئ همر و نارمژوپین خوه و دئ کمرپین خوه ژ ههموو وان نشتان
لمکته یی ب دئ وی نهم یان وی بترسین."

"سوپاس... نهم گهلمک کسئین ژ فی جوړی دنیاسم."

"کسهکئ رومانیتیزم یی موونمئ یی جوانپهرستهکئ ناشکمرایه. نهم ب تنئ
نمو نشتن همرستئ خوشیئ ژئ ودرگرن، قۇناغا جوانئ دستنیشان دکهن، پدکو
هملوپسئ وان ل دور راستیا هونمر و هملسمغئ یی دستنیشان دکته. تا وی رادهی نمو
دشیت ب چافئ جوانی تهملمهئ نه خوشی و نیش و ژانان زی بکته. ل فیرئ نشتن سمرغه
سمرغه گوناروؤن ل سمر وی دکته. نیپس د Peer Gynt خوه دا بهحسئ کسپهتیا
جوانپهرستئ دکته."

• "ئەز تېگەھشتەم گا تو چ دېئۇزى،"

• "ئەزىن بېرا ئەل كەسەكى ھات؟"

"ئە كەلەك، ئى دىيىت ئەف چەندە ل سەر مايجەرى يىگۈنچىت."

"بەل، ھەرچەندە ئەفە سوۋنەيمەگا ھەردە باش بوۋ ل سەر تېرەپىگىرنا

رۇمانتېزىمان، ئى پىئىفە چارەكا دى تە ئاگەھ ز دەقۇن خۇدە ھەببىت."

• "ئو چ دېئۇزى؟"

• "چ ئە، ئەفە ئە خەتايىن ئەنە."

• "باشە بەردەوام بە."

• "ئەو كەسە د قۇناغا جۈنەين ب تەن دا دۇيت، ھەر زوۋ دوۋدىل و قالاھى دەستى

خۇدە ب سەر ژيانا ۋى دا دىگىرەيت، ئى ئەگەر ئەف چەندە روۋىدەت زى، ئەف چەندە تىشەكەن

نەرتىش يە ۋەتشتا ھىفەك ھەيە. ب دىتتا كىرەكەگەردى، دوۋدىل تا رادىيەكى يا نەرتىش يە،

جۈنەينى ۋەل مەۋلى كەت خۇدە د "قۇناغا ھەبوۋى" دا بېيىت، دىيىت ل قۇرئ كەسە

جۈنەينەست پىنگەلەك مەزىن پەلەزىت ۋە بىيەتە د قۇناغاگا بىندىر دا، دىيىت زى ۋەتەكەت

ۋ چ تىشە زى روۋىدەن. چ مە د تېرەبوۋا دىنا قارپاتىن دا ئىنە ئەگەر ھەتتا دوۋەلەين

مەۋلى بىن بەردەوام نەبىت ۋە ئەگەھىتە روۋىلەين، مەزىل ل قۇرئ مەزىل "دەستىشەخەرىن" يە

ۋ كەس نەشەت ز بلى تە قى دەستىشەخەرىن بىكەت. پىئىفە ئو ب تەن پەلەزىرى."

• "ئەف چەندە بېرا مەن ل بېرا ھىلانا جگەرەكەشەن دىيىت."

• "بەل تا رادىيەكى، دەسەن كىرەكەگەرد بەھسەن قى چەندە دىكەت، ئەو بېرا مە ل

سۆكراتى دىيىت ئەزى دىكەت ھەر ئاگەھىكە راستەھىنە ز ناخى مەۋلى دەردەكەبىت ۋ

پىئىفە ھەلەزەرتەك ھەببىت كە مەۋلى پالەت خۇدە ز قۇناغا جۈنەين پەلەزىتە د قۇناغا

ئەتەكى دا ۋ پاشى بەرەف قۇناغا ئالەن. ئالەن ئىيىنى ئەف تىشە د Peer Gynt دا

دەپەرەبوۋ، ب ھەمان شەۋە، ئالەسەرىن رۇس "فېدور دوستوۋوۋسكى" زى شەۋەكەرنەكە

ھەمەشە ل دور قى ھەلەزەرتەن د رۇمانا خۇدە يا ئالەن "توان ۋ سزا" دا پىشەكەش مە

دىكەت ۋ دەپەر دىكەت تا چ رادە ئەف ھەلەزەرتەن ز نەتجەسەن نەچەرى ۋ گومانەن ناخى مەۋلى

دا دۇزىن"

"ئانگو تە دىقەت بېزى، د باشىڭىڭ پەش دە، مەۋە قۇناغىڭا دى، يان دىقەتەڭا دى بۇ ژىيانى دەملەۋىزىت."

"يەن. ب فى رەڭگى ئەم دەجىنە دىقەت قۇناغى ئەتىكى دا كو قۇناغىڭا بالىقىشە و مەۋە تىدا بېكۇڭ دىكەت ل دوۋە بېقەرىڭ ئەتىكى بىزىت. دىقەت ئەم قۇناغى دەسلەپتە كەتتى بېنئە بىرا مە ئەۋەن تەۋەت دىقەت ئەم بېكۇڭ بىكەن ل دوۋە ياساين ئەتىكى بىن د تەخى خەۋە دا بىزىن. كىرگىگەردى ۋى ۋەكو كەتتى بەررى خەۋە دەتتە بىشەڭگى ھەستىدار د ئەش مە دا و دېزىت. نە يا كەتتە بىزىن كا چ تەتت بىن راستە و چ بىن شەشە، بەلكو يا كەتتە ئەۋە ل سەر بىشەڭگى جەۋەلەيە دەسلەپتە راستى و شەشە دا پەقەتارى بىكەن. ئەمە ل دەمەڭى كەتتى جەۋەلەيەست ب تەتتى كەتتە بىن ۋان تەتتە دەتت بىن خەۋە بىن دىقەت. "

- "ئەگەر مە بىرەر دا ب فى رەڭگى بىزىن، مەنە دى ژىيانى ل بەر خەۋە كەتتى؟"
- "چ بىنئەتتە، يەن. دىكەت قۇناغى جەتتە، كىرگىگەردى و ۋى باۋەرى دا نەۋە كو قۇناغى ئەتىكى بەشە بۇ مەۋە، جەۋەلەيە مەۋەلەيە خەۋەلەيە ئەمە ل دوۋەلەيە دى ھەستە ب وستانى كەت و ۋى ئەمەلەيە بىزىر بىتە جەۋەلەيە ھەمەۋە كەتتە تەگە ۋ شەۋ خەۋە ھەستە ب رەڭگە بەشە بەر دىن ئەمەلەيە دا ھەستە ب قۇناغى بىكەت، رەڭگە ھەستە كەتتى دوۋەلەيە بىزىر ئەمەلەيە قۇناغى جەۋەلەيە، ل ھەستە دى ۋى دى بەرە قۇناغى دوۋەلەيە يا ئەمەلەيە ھە، جە، ئانگو دى ۋەن بىكەتتە مەزەن بەرە تەخى باۋەرى ھە ھەتتە. ل ۋى دەمە، ئەمە دى باۋەرى ۋ خەۋە ھەستە و ئەمەلەيە ئەمەلەيە بەر دەستەن ل دوۋە كەتتە كىرگىگەردى، ھەكە يا بەرە بىتە كو مەۋە ب زەنەيە بىكەتتە بەر دەستەن خەۋە، ل ۋى دەمە دى بەر شەت ب تەشە و تەمەلەيە."

- "ھەستە ب رەڭگە ئەمەلەيە مەسچەتتە."
- "يەن. ب دىقەت كىرگىگەردى قۇناغى ئەمەلەيە، ئەمەلەيە مەسچەتتە يە. ل قۇناغى جەۋەلەيە كەتتە بەرە مەزەن ل سەر ھەستەلەيە ئەمەلەيە ۋى بەرە ھەلە. ل جەۋەلەيە بىشە، جەۋەلەيە نوۋ بىن ھەستەلەيە سەرەلە ب تەشە "ھەستەلەيە ھەۋەتتەلەيە" و بەرە بىرەكەتتە خەۋە ۋ كىرگىگەردى ۋەمەلەيە."

سەۋەلەيە تەمەلەيە دەسلەپتە خەۋە كەت و كەت، "بىشەلەيە ئەمەلەيە بەرە بەرە ئەمەلەيە مەنە دى تەمەلەيە جەكەت، "ئەمەلەيە كەتتە، ۋى دەستەن خەۋە بەرە كەت و خەۋە ۋ مەۋەلەيە خەۋە بىن ھەستەلەيە خەۋە و بەرە بەرە بەرەمە و دەسلەيە ھە جەۋەلەيە."

ماركس

... شەيخنىڭ ئىناق ئەۋرىۋېلىپ دا سەرھىلدا...

ھېڭ ئۇ سەر ئەختى خۇد رابوۋىلە و چوۋ بەر بەنچىركى پادوستيا و تەماشى كەنىلى كىر. دەمى وئ رۇزا خۇد يا شەمىي ب خوانىدا چىرۇكا سۇلھايى دەستىپىكرى گەشتىپوۋ رۇزا ئالەمكا جەزنا بوونا سۇلھايى يا پازىدە سالىي. ھەلىمەت بەرى ھېنگى ب رۇۋىكى جەزنا بوونا وئ زى بوو.

ئەگەر بابى وئ زانېيا كو ئەو ھەتتا دۈھى يا گەشتە وى جەيى يى بەجىسى جەزنا بوونا سۇلھايى دىگەت. چىنگە وئ ب دوستلى باۋەر ئەگىرايە. دۈھى ھەمىۋىي وئ چ كاز ئەگىر بوون ب تىي خوانىدا پەرتوۋىكى ئەمىيەت و دوسامىك جەي ئ پادوستياي ئەو بوو دەمى ئەلبىرتۇ و سۇلھايى بېككە سىزانا كلاسكى يا جەزنا بوونا تە پىرۇ Happy Birthday گۈش بى ئەمە تىشتە سىرلچا وئ پىراگىشەت.

و ئوكە، سۇلھايى بىرپاردا بوو ھەمىۋو كىسان داخۇزا بىگەتە ئالەمىگە ھەلىمەتى ئىناق باخچى مالا خۇد دا يا كو تۇدا بابى ھۇلەن زى ئ ئوبىنانى دۇقپەت. ھېڭ گەشتە وئ باۋەرىنى كو تىشتىكى ئەمەلەپىكرى دى ھېتە رېكا وئ يا بابى وئ زى.

ھەرچەموا بىتە ئوكە ئەو ئ تىشتىكى پىشراستە. ئەو زى بابى وئ بەرى بىزقەپتە مالا خۇد ل بېچىركى. بېنىفە، سۇپىزىمكا ئەمەلۇش و ب تىرس وچىرگىتە ھەلىمەت ئەمە

"ھەروەسا يا مەن ئى، ئەمەز يا پۇرۇان دەھەزىمىز ھەتتا وى زۇفانى، سۇفيا!"

دەنگى دايكا وئ ئەمەن سىرۇشتى بىو دەمى ئەمە ئاخىقتە گوتى، زىمەر ھەندى
سۇفيايىن ل سىر ئاخىقتا وئ زۇدەمگەر و گوتى: "ئەمەز يا كەيىنخوشم چوئكى مەن دايكا و بايىن
چوئانىي زى بىن داخواز كرىن، چوئكى مەن ئەمەشبا رەوشا ئامەنگى يا ئەخوش و جەن
شەرمەن بىت."

"ئەمەز دى دوو ئاخىقتان بېزەمە قى ئەلبېرتۇي، دوو ئاخىقتىن تاپىت."

- "ھوون دىن بىجە د زوورا مەن قە، ئەمگەر تە بىقەت. ئەمەز يا بىشراستەم ئەمە جەندە
دى يا ب دى تەبىت."

- "دا ج بېزەمە تە، ئامەمەك يا بۇ تە ھاتى."

- "ئالە، پاشە."

- "مورا بۇستەي دىبىزىت ئەمە يا ز دىمە ھىزا يەكەيىن تەتەوۋىن يەككەرتى ل
لوپنانى ھاتى."

- "ھۇسا ديارە ئەمە يا ز دىمە بىرايى ئەلبېرتۇي ھاتى."

- "گۈھى خۇە بدە مەن... بەس قان ئاخىقتان بېزە."

سۇفيايىن ھەست ب تىرسى گر، ئ بىرسقەمك بەرئاقىل ھاتە د مەزىي وئ دا، پىشتى
چىرگەپەگى، پۇجەمكا قورتاكەم ھات داکو ھارىكاريا وئ بىكەت.

- "مەن گوتىوۋ ئەلبېرتۇي ئەمەز جەمەز كۆمىگىرنا پۇلەن دەگەمەن دگەم، زىمەر ھەندى
رەنگە ھەبوۋنا بىراپەكى گەتەك چارەن يا ب مەفا بىت."

ل دوسامەيىن دايكا وئ باۋەر ز ئاخىقتىن وئ گر، پاشى ب دەنگەكى نىزم گوت، "مەن
خوارنا تە يا كرىدە د بىفرگىرئ دا."

- "و تە ئامە داناپە كىلە؟"

- "ل سىر باتىن بىفرگىرئ."

"سویاس نەز یېن باشم، نەز دېئۇم مەن پۈتكەك دېت گا دىن چەوا زى دەركەقېن."

- "ز چ دەركەقېن؟"

"ز وى بەندالتيا ھەزرى يا نەم بۇ ھەياسگا درىز ئېنا زىيەن."

- "ئەھا."

"بەن پا ھەكا نەز دەست ب ئەنچامدانا وى ئەگەم، نەز ئەنچىم چ تەشتان دەربارەى

بالانا خوە بۇ ئە پۈزم."

- "ما نە نەم پېچەككى گىرو بووين؟ ئ دگەل ھەندى پېندىقە مەن پېزانىن ل دۈر

ھەسوو تەشتان ھەين."

- "ئەخېر، تو چەند پا سەدى، ما تو نزانى ساتمور پا ل سەر تېلەمۇنان، زىمەر

ھەندى يا باشز نەم خوە پېندەنگ بگەين."

- "ئەرنى بابەت تا فى رەدى يېن ب مەترىس يە."

- "چ پېندەقېت، گچا مەن، تېگەھە گا چ چىندىت، ب ئابەت ئەو تەشتى ل وى دەمى

روودەت دەمى نەم پېندەنگ دېين."

- "ئەھا."

- "زىانا مە وەكو وى زىانى يە يا دىنا پەقېن رۇمانەگا درىز دا، ئەوا ماچەر ھەسوو

بەشىن وى ب پۈگا ئامىرى خوە يېن چاپكەرنى چاپ دگەت و سى جارەن پېنداجوونى ل سەر

دگەت، زىمەر ھەندى ئامىرىت خوە پەيەمگا چاپكەرى زىمەر دەستىن وى بچېت پان بەرزەبىت."

- "نەز باش تېدگەھەم، بەن ل سەر فى دەستودارى، نەم دىن چەوا شېن خوە زىمەر

چالېن وى شەشىرىن."

- "ھى..ھى."

- "چىە؟"

"ز بلى پەيەقان، تەشتەك يېن دىنا دېرىن رۇمانا وى زى دا روودەت، نەز زى ھەندى

بشىم دى دەستكارىن د وان جەان دا گەم پۈن پەر ز رامەنگى ھەين."

"باشە نەم پۈگەتەين."

"بەن پا پېندىقە نەم ھەلى ز ئەمۇرۇ و سوبەلى وەرگېرىن، چونكى دۇزىە جەۇنا

ھەشە بوخەنەپ، ئەرنى تو دى شىن ئوگە ھېنە دەف مە؟"

”بەل، ئەمە ئەز ھاتم.”

سۇفيايى خوارىدا ياتىدىغاندا ماسپان و يەلگەن كەلەمىن ھاقىتە بەر جويىندايى و دەرى ئالگەنكا خوارىدا تاپىت بۇ شۇرىكانى ئى قىمەر.

پىشى ھىنگى خەل سەر بەرزانى باخچە پە ھاقىت و بەرطە وئ رىكىن جوو يا دجويە سەر رىكا سەرىكى پە پىش مالا وان. پىشى بۇ ھەمەنكا گورت پ رىقە جويى، دىنا مۇن دا، نەپىسنگەمەنكا مەزەن كەفتە بەر سىنگى وئ و زەلامەنكى دىنەمەن رىن ل بەر روونىشى بوو و ھۇسا ديارە رىن تىشەنكى دەرەزىرەت. سۇفيا بەرطە وى قە جوو و پەرسىارا نالە وى ئى گر. وى زى پ خورى سەرى خەل يەلند و تەمەنە سۇفيايى گر.

”سەررۇچ...“

پاشى سەرى خەل نەز گر و تەمەنە سۇفيايى كەغەز، خەل كەرتە.

”نالە مەن سۇفيايە، نەرى تو بازىرگەن؟“

وى زەلامى پ بەل سەرى خەل ھەزەند. و گوت، ”نەز وەگە ھارونى رىن زەنگىم ئى، نەز خەل كەرنەكى پ ھەرە نامەزىنەم، زىمە ھەندى پە پەندە نەز پاشى ھەزە خەل د ھەزەرتەن خەل دا بەگەم.“

”بەل.“

سۇفيايى دەستى خەل بۇ يەلند گر و خاترا خەل ئى خواست، ئ ھىشتا جەندە مەزەنكا ئى دەرەزەكەفتى، چاقىن وئ پ كەمەنكا بىجوك و دىم پىتى و پەخاس كەفت گو دەرەزەكەل سەرى بوو و ل سەر ھورمەن دارەنكا ھىك روونىشتىبوو خوارى. دەمى سۇفيا نەزىكى وئ بوو، ئالگەنكا زەلەن شەرتان دىنا زەفەنكى دا ھىنەنە دەرى و پەرسىارا ئى گر، ”نەرى ئە نەپىت شەرتەنكى ئ مەن بەرى؟“

سۇفيايى دەستى خەل كە دىنا بەرىكا خەل دا و ل پەرمەنكى گەرىا، خەشەختەنە كورەنەك د بەرىكا وئ دا بوو.

”بەل، قى شەرتەن جەندە؟“

”گورونمك.“

كچى شخارتەك دىق سۇقايىيى و گوتە ”بۇ ماۋىيى پىز ز سىد سالانە، تو يىگەم
كەسى شخارتەيمەكنى ز مەن دىكرى. گەلەك جاران ئەز ز بىرسان دا دىمرم پان زېمىر سىرمىيىن
دېمە بىستى.“

سۇقايىيى ھىزا خوە گر، ل دىق وئ نە يا سىمىر بوو ئەگەر دىق دىق دارستانى دا
كەسى نەبىت شخارتەيان ز فى كچكا يەنەنگىز بىكرىتە. لى ھىر زوو ھىزا وئ چوو سىر وى
زەلامى دانەمىر، وئ ھىستېتىكر ئىشەكنى نەمىن سىروشتى و بىرئاقىلە ئەق زەلامە ھىند بىن
زەنگىن بىت و ئەق كچا چەندە مېزەنگان ز وى دوور ز بىرسان دا بىمىرەت.
- ”كا دىگەل مەن وىرە.“

سۇقايىيى دىستى كچكىن گرت و بىرەق وى زەلامى بىزىرگان ھە چوون.
سۇقايىيى گوتە وى زەلامى، ”بېندىقە تو بېچەكنى ھارىكاريا فى كچكا ھىزا بىكى و
بارگراڭيا زىيانى ل سىر مېلىن وئ سىلك بىكى.“

زەلامى سىمىر خوە ز سىر كىلەزان پاكىر و گوتە، ”ئەق چەندە دى بېندىقە ب
مەزاختىنا بارە بىت و بىرى نوكە مەن گوتە تە ئەز خوە گورونەكنى ناسىزىخەم.“
- ”بەل پا ئەق چەندە ئەدەبىرەمىرى پە گو تو ھىندە بىن زەنگىن بى و ئەق كچكە
ھىندە پا ھىزا بىت.“

- ”ئىنچا ئەقە چ ئاخىللىن بىن پامان. دادەبىرەمىرى ب ئىن دىنالىپەرا وان كەسان دا
ھەبە يىن سىر ب پەك جىھان ھە.“
- ”مەرمە تە جىھە؟“

”مەن ب خوە، خوە پا ئاقىكرى، ھەممو كران كرىا خوە ھەبە، مائە ھۇسايە؟ دېيىزەنە
فى چەندى ”بېشكەفەن.“
- ”ئەقە كازىساتەكا مەزەنە.“

وئ كچكا بچووك گوتە، ”ئەگەر تو ھارىكاريا مەن ئەگەرى، ئەز دى ز بىرسان دا سىر.“

چارەگا دی زەلامی سەرئێ خوە بلند گر و بێنوس خوە ل میژئ دا و ب دنگەکی بلند گوت، "نافئ وئ دناڤ چ بەلەئین دەفتەرین مەن دا نینە، هەرە دوزەخێ."

"نەگەر تو هاریکاریا مەن نەکی دی ناگری بەردەمە دارستانی."

زەلام ژ سەر جیئ خوە رابوو، ل وئ کچکا بچووک زەکی شخارتی بەردایی و هەفتە سەر نەردی. هەر زوو ناگری خوە ل گیایی هەشک دا و دارستان تژی ناگریوو.

زەلامی بێکۆل کر ب دەستی ناگری بێسەرییت و ب دنگەکی بلند کرە هێژی، "هەواردا هەواردا رەنگ سۆر هاتن."

کچکێ ژێ ب تۆرە یە گوتی، "ما تو نرانی ئەز کۆمونیستم."

دناڵەرا ناورییەکا کورت دا، ئەو کچک و زەلام بەرزەبوون، سۆڤا ب لئێ ما دناڵ دارستانی دا و تەماشای وی ناگری دکر. ب هەموو رەنگان بێکۆل دکر وی ناگری بێسەرییت هەتا دوامەیی شای وی کاری ب سەرگەشتیانە بگەت.

- "سۆڤاس بۆ خودای."

دگەل گوتنا فێ ناخفتنی، وئ بێ خوە دانا سەر بەرماکێن رەش بێن گیاهیکی هەشک و سووتی و ب دەستەکی ژێ ڤالکا شخارتان هەلگرت.

هەرچەوا بێت، سۆڤایی ئەو ناگر نەبەردایووین؟...

دەمێ نەلێرتۆ گەشتیە دەڤ وئ، سۆڤایی چمۆک هەموو بۆ ڤەگێت.

نەلێرتۆی گوت، "سکرووج" بەک ژ سەرماپەدارێن خراب و تەماع بوو دناڤ بەرتووکا "چمۆکا ژ دایکبوونا مەسیحی" یا نەیسەر چارلۆ دیکتۆری، کچکا شخارتەڤروش ژێ گەسپەتەبەک بوو دناڤ چمۆکەکا نەیسەر ه. م. ئەندرسونی دا.

- "بەن یا ئە یا سەیرە مەن ئەو ل ناڤ فێ دارستانی دیتین؟"

"نەخێر، چونکی ئەڤ دارستانە ئەوەکو چ دارستانێن دی یە."

"بەلا، دا ئوگە بەجىسى كارل ماركسى بىكەين، شە يا سەيرە ئەمگەر ئوگە ئەم دوو
 ئومونەمىن ھەرە بەرجاڭ ل دور ھەزەرتەين كەس و زىڭىزەين كەسەين چەرخەن بۇرى ل
 ئاق قى دارىستانى دا بىيەنەين."

ئەم ھەردو ل سەر وئ مېزا ل بەر بەنچەركىن يا ھەمبەرى دەرياچەن پروونشت.
 سۇقياين ھىشتا ھەست ب لەش خۇە دىكەر دەمەن ژ شووشەيا شېن شەخوارى، ھىشتا ئەم
 ھەردو شووشە ل سەر سۇيا ئاڭرى بوون و بەيكەرەكەن بەرجەستە يىن گرىگى ل سەر
 مېزىن بوو."

سۇقياين بەرسىار گرا، "ئەرنى ئەفە جىبە؟"

"ھەر تىشتەك وەختىن خۇە كچا مەن."

باشى وى بەردەوامى دا ئاخىقتا خۇە.

"دەسنى كىرگىگارد ل سالا 1841ئ چووبە بەرلىيەن، داگو بەشدارىن د واتەين
 شەپىنگى دا بىكەت، دېيت كارل ماركس زى ل ھەمان جەد بېت و بەشدارى وان واتەيان بېت.
 ھەردىسان دەمەن كىرگىگاردى نامەيا خۇە يا ماستەرنى د ئادەين دا ل دور سۇكراتى دىلفىسا،
 ماركس نامەيا خۇە يا دىكتوراينى ل دور دىمۆكرىتس و ئەپىگورى دىلفىسا، ئانكو ل دور
 فەلسەفى مەترىالى ل چەرخەن كەلەن. ل قىزىن، ھەر يەك ژ وان رېڭا خۇە يا فەلسەفى
 پېشپەخت."

"كىرگىگارد بۇ فەيلەسۇفەكنى ھەيوونخوۋاى و ماركس زى بۇ فەيلەسۇفەكنى
 مەترىالى، مانە ھۇساپە."

"ھەردوگۇ رېڭكەشتەن ل سەر ئافكرنا وى ھاتىمەرن، ماركس بۇ فەيلەسۇفەكنى
 مەترىالى يىن دېرۇكى، ئوگە ئەم دىن قىن چەندىن دەپنە رەخەكى."
 "پاشە بەردەوام يە."

"قان ھەردو فەيلەسۇفان ژ فەلسەفەيا ھىگى دەستېپىكر، ل ھەر يەك ژ وان ب
 رېڭا خۇە يا تاپەيت، ھەر چەندە ئەم ھەردو گەلەك ب ھىزرا ھىگى د داخابار بوون، ل
 ھەردو وگان زى بىرۇگەيا ھىگى ل دور "رۇخا جىيەنلى" يان ئايدىئالېزمى رەختىكر."
 "ج پېنەلېت چوونكى ئەف بىرۇگەيە بۇ وان يا شىلى و ئەدىار بوو."

"هلبیت، ب شیوه‌ی‌ه‌ک‌ن گشتی، نهم دشتین بیژین سمرده‌م‌ن سیستم‌ن هله‌سه‌ن دگهل مرنا هیکنی پهره‌ف نهمان‌ن جوو، پشتی هیکنی هله‌سه‌ن نارسته‌ک‌ن نوو و جودا گرت و ل جی‌ن هله‌سه‌فا وی، "هله‌سه‌فا هه‌بیوونخو‌ز‌ن" یان ژ‌ی "هله‌سه‌فا پراکتیکی" جی‌ن وی گرت."

"تا‌ها نم‌ف چه‌نده بنه‌مای‌ن هله‌سه‌فه‌یا مارکسی بوو کو دبیزیت "ه‌تا نوکه ب تن‌ن هه‌یله‌سه‌فان جی‌هان یا ش‌ر‌افه کری، ل نوکه یا پی‌نفیه نهم ف‌ن جی‌هان‌ن بگو‌ه‌و‌ر‌ن."

- "ف‌ن ر‌ست‌ن لادانه‌کا سمره‌کی و بنه‌ره‌ت د دیر‌وکا هله‌سه‌ف‌ن دا ب‌ی‌د‌ل‌ک‌ر."
- "نوکه، پشتی م‌ن سک‌رووچ و کچکا بجووک دیت‌ن، نه‌ز باش‌ر د سمر‌ه‌فا ناخفت‌نا مارکسی گه‌ه‌شتم."

- "بر‌وک‌ه‌یا مارکسی، نارمات‌جه‌کا پراکتیکی و سیاس هه‌بیو. نابیت نهم ژ‌یر بکه‌ی‌ن کو نه تن‌ن هه‌یله‌سه‌ف بوو، ب‌ل‌کو نابورناس و جفاک‌ناس و دیر‌وک‌کنف‌س ژ‌ی بوو."
- "نه‌ر‌ئ د فان هه‌موو بوران دا نه‌و که‌سه‌ک‌ن ر‌ئ‌ه‌ر و پی‌نه‌نگ بوو؟"

- "هه‌رچه‌وا بیت، چ که‌سان هن‌دی مارکسی ر‌ؤ‌له‌ک‌ن کار‌ی‌گ‌ر ل سمر بجه‌ن‌یان‌ا پراکتیکی یا سیاس ب‌ؤ هله‌سه‌ف‌ن نه‌یوو. ب‌ه‌ل پا... پی‌نفیه نهم د ه‌ش‌یار بین هه‌ر تش‌ن دبیز‌ن "مارکسی" و بر‌وک‌ه‌یا مارکسی ب خوه تیک‌هل نه‌که‌ی‌ن. هه‌رچه‌نده ل سالا 1840‌ن وی دیا‌ک‌ر کو نه‌و که‌سه‌ک‌ن مارکسی یه، ل پشتی هیکنی پی‌نا‌ج‌وون‌ه‌ک د ه‌ز‌رو‌ب‌یر‌ن خوه دا کر و بی‌گونه‌ه‌یا خوه ژ هنده‌ک وان ش‌ر‌ؤ‌فه‌گر‌نان دا پی‌ن وی داینه بر‌وک‌ه‌یا خوه."

- "ب ف‌ی ر‌ه‌نگ‌ی، نهم پ‌رس‌یار بکه‌ی‌ن نه‌ر‌ئ ما م‌سیح ژ‌ی م‌سیحی بوو؟"
- "نم‌ف چه‌نده ژ‌ی پی‌نفی گه‌نگه‌شه‌گر‌نه‌کا دی یه."
- "پاشه پ‌رده‌وام یه."

- "ل دست‌پ‌یک‌ن، هه‌ف‌ال و برادره‌ئ وی ی‌ن ن‌یز‌یک "ئ‌م‌چ‌ل‌ز" ی پش‌گ‌دا‌ی د تیورا وی یا ب ناف‌ن "مارکسیه‌ت" دا کری‌وو، د چه‌رخ‌ن مه ی‌ن نوکه ژ‌ی دا، هه‌ر یه‌ک ل لین‌ین و

" ل ف‌ه‌ر‌ئ، سمر‌ه‌فا ت‌ف‌ی‌سه‌ری چه‌رخ‌ن بیست‌ی یه، ژ‌یره‌کو وی نم‌ف ر‌ؤ‌مانه ل سالا 1991 نه‌ی‌س‌یه و نه‌و که‌س‌ین وی نام‌اره ب نا‌ظ‌ر‌ن وان ژ‌ی کری هه‌موو د چه‌رخ‌ن بیست‌ی دا زی‌اینه. ل "نوکه نهم ی‌ن ل سالا 2017‌ن دا، ت‌ل‌کو چه‌رخ‌ن بیست و یه‌ک‌ن.

ستالين و مارتىس تونگ و چامىن كەسپىن دى، گەلەك تىشت ل سەر تىورا ماركسى پان "ماركسا لىنېش" زىدە كرىنە.

"ئەز دېئىزۇم بەخس ماركسى ب ئىلى بىكە بەسە. مانە تە بەرى نوگە گوت ئەو قەيلىسۇقەكى مەترىالى بىن دېرۇكى بوو."

"دەمى دېئىزىن قەيلىسۇقە مەترىالى، ل فېزىن مەردە مە ز ئىگەھى " مەترىالى " ئە ئەو تىگەھە بىن مە دىگوتىيە قەيلىسۇقە چىرخىن كەپن دەمى بەخس گەردىلەپان دىكرى پان زى " مەترىالىا خوداى " يا مە ل چىرخىن قەيلىسۇقە ھەزەدى زىنى گۈھلېبووى. ئەو د وئ باومى دى دا بوو گو مەرج و پەيەندىن مەترىالى دىناڭ چىفاكى دا، ب شىۋەيەكى بەنەرتى شىۋىزى ھەزەركىنا مە دەستىنشان دىكەن، ھەر ئەف پەيەندىيە بەنەمەيىن بېشكەقتىن دېرۇكا مەۋقەيەتتىن ئە. "

- "ئەف چەندە گەلەك يا جودايە ز "بىرۇكەيا جىيەننى" يا ھىگىلى.

- "ھىگىلى بۇ مە پۇھن گر گو بېشكەقتىن دېرۇكا مەۋقەيەتتىن ز نەنجەن گۇزىا دىناڭبەرا توخىمىن ھەلۇز دا پەيەندىيە، ز نىشكەكتىن قە دىيەتە ئەگەرى پەيەندىيە گۈھلېپانان، ماركس زى بىن ھەلۇز پەيەندىيە گەل قى بۇچوونا وى، ل ئەو د وئ باومى دى دا بوو گو ھىگىلى ھەندەك تىشت ب شىۋەيەكى شاش شىۋە كرىنە."

- "بەل پان ئە ھەموو كەلەن."

- "ھىگىلى دىگوتە قى ھىزا دېرۇكى ب پەلە دىيەت، پۇچا جىيەننى، پان زى ئەللىن جىيەننى، ل ماركس د وئ باومى دى دا بوو گو دىناڭ تىشتان ب قى پەلە، بەرى وى دايە ھەندى تىورا خود ب شىۋەيەكى شاش شىۋە بىكەت. زبەر ھەندى ماركسى پىكۋال دىكر بەسەلىيەت گو دىيەمەيىن راستەھىنە بىن گۈھلېپان دېرۇكى، گۈھلېپان كەۋدەنن زىانا مەترىالى يە. نەنگو كەۋدەنن پۇچا نەيە ئەگەرى قى گۈھلېپاننى، بەلگو بەرۋەزى، گۈھلېپاننى مەترىالى ھەندەك كەۋدەنن پۇچا پەن نوو دەستىنشان دىكەت، زبەر ھەندى ماركسى دىكۋى دىكرە سەر ھىزا ئابورى دىناڭ چىفاكى دا، چۈنكى ئەف ئەف ھىزە دىيەت ھەموو چۈنن گۈھلېپان پەيەندىيەت ب قى پەننى دى دېرۇكا مەۋقەيەتتىن بېشكەقتىن."

- "ئەرى تە چ ھەموو ئە سەر قى چەندىن نەنن؟"

"ل چەرخىن كەلگەن، ھەر يەك ۋ زامىت و قەلىمى، دىتەنگە بەتى و رۇھن ھەبوو،
 ۋ كەسى گەنگى ئەمدە بولارن پىراتىكى يېن فان زامىنان ل دەمەكى كۈ ئەف بولار ۋ ھەزى
 كەلەك گوھۇرېنن مەزەن بوون."
 - "ئالەھ!"

"ھەر يەك ۋ فان ۋى پەيوۋەندى ب رېكخستەن زىانا رۇۋانە ل سەر ئاستى چىفاكى ۋە
 ھەبوو. ب رېنگەكى ھەموو پەرھەمى زىانى مابوو ل سەر مائىن پالە و بىلدەيان. ۋ پەر
 ھەندى، ل ۋى دەمى، ھاۋاتىيىن ئاسايى گەنگى ئەمدە باشلىكەرنە شىۋازىن ئەنچامدانا كەرى
 ب رېنگە ناھىيەنن زامىنى. ئەف چەندە ئىۋوۋەك بوو ل سەر چەۋانیا دىستەلىشەنگەرنە
 كاۋدانىن مەترىيالى ل سەر ھەزەركەنە قەلىمى ئەف چىفاكى دا."
 - "ئەز تېگەھنىتم."

- "ماركىس ئاللى فان كاۋدانىن مەترىيالى و ئابورى و چىفاكى گە "ۋېرخانە".
 ھەمىسان ئاللى شىۋازى ھەزەركەنە چىفاكى و دەرگەھىن ۋى يېن سىياسى و پالە و ئاين و ھەنەر
 و رەۋىت و قەلىمى ۋ زامىنى ۋى ۋى گە "سەرخانە."
 - "ۋېرخانە و سەرخانە."

- "ئوگە، كا ۋى پەيكەرى گەرىكى بىدەف مە!"
 - "فەرەۋوۋ."
 - "ئەفە پەرچەستەپەكى بچوۋگەرى يى پەرستەگەھا پارتىئونۇ پە ل ئەگەرۋۇلا
 ئەسەنپالە، تە دىمەن ۋى يى راستەقەنە ۋى يى دىتى."
 - "مەرەتە د قىدىۋىي دا."

- "ھەرەۋەكو تو دىيى، قى پەيكەرى پانەكى زىدە چوان يى ھەي، دىيەت دىمەن ۋى
 يى پىشىن بۇ جارا پەكى سەرتجا مەۋلى براگىشىت، ئالە دىيۇنە ۋى "سەرخانە"، پەن پا
 ئەف پانە ئەشەت ئەف باي دا پەنەت."
 - "ئەندەك ستوۋان ئەف پانە يى ھەلگەرى."

"قى ئالەھى بىناتەكى ب ھىز و رەق ھەيە كۈ ئەو ۋى "ۋېرخانە" پا ۋى پە. ئالە ب
 قى رەنگى ماركىس دىگوت ۋېرخانە پان ۋى كاۋدانىن مەترىيالى، ھەموو پەرھەمى ھەزى يى

دناڤ جفاڭى دا دھەنگرىش، ژېمەر قى چەندى، ئەم دىشىن بېزىن سەرخانە ب تىن رەنگەدانا ژېرخانى يە.

"ئەزى تە دىنىت بېزى ئوورا بېرۈكەيان يا ئەمەللەتۈنى زى، رەنگەدانا بەرھەمى دروستكەرنە زەخرەفە و مەيى بوو ل نەسەيانى د وئ قۇتلى دا."

"ئەخىر، بايەت ھۇسا يىن ب سەمەنى نېنە، ماركىس ب خۇە زى ھوشدارىن ل دور قى جۇزى شىۋەلەگەرنى دىمەتە مە، ب شىۋەيەمكى گىشى، كارلىك و كارىگەرىمگە ھەتپەشك دىنەپەرا سەرخانە و ژېرخانىيا دناڤ جفاڭى دا ھەيە، ھەرچەندە ماركىس ب خۇە ئەف كارلىكە رەتدەر ژېمەرگە ئەم ھەيەلمەسۋەكە مەتريالى يىن مېكانىكى بوو، ئ وى ھەيۋونا بەيۋەندىا دىيالىكتىكى يا دىنەپەرا سەرخانە و ژېرخانىيەن دا ل بەرجاڭ ۋەردەگرت، ژېمەر ھەندى ئەم دىشىن بېزىن وى بانگەۋازى بۇ ھەيەلمەسۋەكە مەتريالى يا دىيالىكتىكى دەر، دا بىزەرنە ئەمەللەتۈنى، ئەم تە جوتيار و ئەزى دروستكەرنى مەيى بوو."

- "ئەز تىگەھەشتە، ئەزى تەشتەك مەيە تە ل دور قى بەيگەرى نەگوتى؟"

- "بەل، بېچەك، باش تەمەشەي بىتايى بەيگەرى بگە و باشى بېزە مەن كا تو ج دىيى؟"

- "ستوۋىن وئ ل سەر بىكەيمكى ھاتىنە دانان كو ژ سى ئاستان بېكەھىت."

- "ئەف ھەرسى ئاستە پان تەخە ۋەكو وان تەخانە يىن ژېرخانىيا ھەر جفاڭەكى ل سەر دىيەتە دانان، د تەخا يەكى دا، ئەم گاۋدانىن بەرھەم شىنانى پان زى ژىمەرنى سىرۋىتى دىيىن، ب دەرېرەنەكا دى، د قى تەخى دا ھەموو تىشتىن بەيۋەندى ب سەفە و گەرەستەيىن خاڭ يىن دەستېيىكى ھە يىن بەرنى بىتايى جفاڭى ددان ئ ھەنە، زىدەبارى وان تىشتىن شىۋازى بەرھەم نىنانەكا باش و كوتچى يا قى جفاڭى دەستىشان دكەت، ئەف چەندە زى ب رۇھنى و ئاشكەرايى جۇزى وى جفاڭى و گەلتورۇن وى دىيار دكەت."

"بەل، ژېمەر ھەندى ئەم نەمىتىن ماسپان ل بىيائى ئىچىر بگەين و دار ھەسپان ل جەمەسەرنى باشورۇن تەپا ئەردى بېچىن."

"بەل تو باش تىگەھەشتى، ئەف ب قى رەنگى شىۋازى ھەزەگەرنى زى يىن جۋايە، بۇ مەۋنە شىۋازى ھەزەگەرنى ل دەف جوتيارەكى بىيائى ئە ۋەكو يى ئىچىرەتەكى يە ل لايۋنە، ھەروەكو كا جەۋا ئەم نەمىت ماسپان ل بىيائى ئىچىر بگەت پان زى دار ھەسپان ل پاكورۇن

نەروېج بېجىنىت، قۇناغا دوۋى يان تەخا دوۋى يا ژۇرخانى پەيۋەندى ب ئاتقۇن بەرھەم ئېنانى قە ھەيە، مەرھەم ماركسى ل فېرئ ئەمۇ ئاسىر و كىرەستەنە يېن خەك د جفاكۇن خوە دا يكارىنىت.

"د كەن دا، خەكلى بەلەمىن بچووك بۇ ئېچىرگىنا ماسيان بكارىنىان، ئ ل سەردەمى ئەفرۇكە پاپۇرىن گەلەك سەزىن ئەمىن ب شىۋەيەكى ئوتوماتىكى كار دكەن، ھەيئە بكارىنىان."

"ئەلەپ قى رەنگى تە ئېلا خوە دانا سەر تەخا سىن يا ژۇرخانىيىن قى تەخى كو پەيۋەندى ب وى جەندى قە ھەيە كا كى تەق ئاتقۇن بەرھەم ئېنانى يېن بېشكەكتى ھەنە. رېكەستنا كارى، ئانگو داپەشگىرنا كارى ل سەر گرېگاران و بېئەلەمىرنا كارى ئەمۇ تىشت بىوون وېن ماركسى دگوتىن پەيۋەندىن بەرھەم ئېنانى."

"ئەز ئېكەشتەم."

"ب قى رەنگى ئەم دىشېن يگەيىنە وى دەرئەنجاسى كو شىۋازى بەرھەم ئېنانى دىنا جفاكەكى دىستېنىشكەرى دا، ئەمەنى ئاپدولوۋى و سىاسى يى وى جفاكى دىستېنىشان دگەت، زەبەر ھەندى ئە تىشتەكى سەيەرە ئەگەر شىۋازى ھەزىرگىنا مە يى ئەفرۇكە و بېئەرىن مە يىن ئەتىكى د جودابىن ژ بېئەرىن جفاكۇن جەرخىن ئالماست."

"ئانگو ماركسى باۋمى ب مەلەكى سىروشتى ئەبوو گو بۇ ھەمىو سەردەمان يى گونچاى يىت؟"

"ئەخېر، ب دېتتا ماركسى، مۇزرا زاتىنا ھەر تىشتى ئوو ژ لاين ئەتىكى قە ل سەر سىروشتى ژۇرخانەيا وى جفاكى دىمىنىت. بۇ ھەمىو، تىشتەكى سەيەر نېنە ئەگەر د جفاكەكى كىشتوكال يى كەن دا كەسوكارىن كچكى بىرپار ل سەر ھەمۇزىشا وى دابايە كا دى شوو ب كى گەت يان دى كى بۇ كورئ خوە خولۇن، يان زى كا دى ئەرد و چاندەن بۇ كى وەكو مىرات مېنىت، ئ د باۋۇرىن مودرىن و سەزىن دا، پەيۋەندىن جفاكى گەلەك د جودانە، بۇ ھەمىو دىت دوو كەس ل يانەيەكى يان ل ئاھەنگەكى ھەمىو و يېن و پەيۋەندەكا جەزىكرىن دىئەلەرا وان دا پەيدابىت و ل دوماھىي بىرپارى بىدەن بېككە بىزىن يان ژاپانا ھەمۇزىشېن بېكىيەن."

"ئەز پارى ئاھەم كەسوكارىن سىن بىرپارى بىدەن كا شوو ب كى يەكەم."

"نەخىر، تو راڭى ئاڭى، چۈنكى تو كىچىككە سەردەمىڭ خۇدى. ماركىس دىيىزىت تەخا دىستەلاتدار ئەو دە پاشى و خىراپىيى دىستىنشان دىگەت. زېمىر ھىندى ئەگىر تەماشى دىرۈڭى بىگەن، دى بىنچىن ھىمىو كاتان شەم و ھەقىكى دىنلىمىرا تەخىن دىستەلاتدار دا پەيدابوويە، ئانگو دىرۈڭ ۋى ۋى ھەقىرىگىن بۇ مە ۋىتە دىگەت كا دى كى ئالاقىن بىرھەم ئېناتى پەستىخو ۋە ئېنەت."

"بەن ما ھىرۈبىرىن خەلگى ئاسايى ۋى ئاڭە ئەگىرى گۈھۋىنا دىرۈڭى؟"

"بەن و نەخىر. ماركىس ئاسازە پ ھىندى دىگر كو سەرخانە دىنەت كارىنكىرىن ل زېرخان بىگەت ۋى دانىيدان پ ھىندى ئەگىر كو سەرخان دىرۈڭەگا سەرىمەخو ھەببەت. ھىمىو ئەو گۈھۋىرىن دىرۈڭى يېن د جىفاڭىن پەندەپەتتىن دا ل سەردەمىڭ كەپن ھەت جىفاڭى پەشەسازى بىن سەردەمىڭ ئەقروڭە دا رۈوداين، بۇ وان گۈھۋىرىن د زېرخانەيا جىفاڭى پەيدابوويىن تۇرۇن."

"بەرى ئوگە ۋى تە ئەڭ جەندە گوتىوو..."

"ب دېتتا ماركىس، ھەر قۇتالغەگا دىرۈڭى پ ھەقىرىگە دىنلىمىرا دوو تەخىن جىفاڭى دا دەپتە ئېسىن. بۇ ئەوئە د جەرخىن كەپن دا، بىرەدەم ھەقىرىگە دىنلىمىرا بەند و ھاۋلايىن ئازاد دا ھىمىو، د جىفاڭىن دەرەپەگەيتى يېن جەرخىن ئاقەست ۋى دا، ھەقىرىگە دىنلىمىرا دەرەپەگە و جوتياران دا ھىمىو. ل سەردەمىڭ ۋى كو جىفاڭەگىن بورجولۇ يان سەرمەيدارى بوو، بىرەدەم ھەقىرىگە و شەم دىنلىمىرا سەرمەيدار و كىركان "بروئىتارىيا" دا ھىمىو، ئانگو بىرەدەم ھەقىرىگە دىنلىمىرا تەخەگىن ئالاقىن بىرھەم ئېناتى ھەمىن و تەخەگا دى يا ئەڭ ئالاقە ئەي پەيدابوويە. ھەردىسان زېمىر كو تەخا دىستەلاتدار پ سەنەھى دىستان ۋ دىستەلات و كورسەكا خۇە ئابەردەت، ل فېرى ئۇرۇش و راپەرىن پ تىنى دىنەت وان ئەجاز بىگەن ۋى كارى بىگەن."

"پاشە يا جىفاڭى كۆمۈنىزى؟"

"ب شىۋەپەگى ئايەت. ماركىس گىرنگى دايە گۈھۋىنا جىفاڭى ۋ رەشەگا سەرمەيدارى بۇ جىفاڭەگى كۆمۈنىزى. ۋى ب رېكەگا تىرۈتەسەل بەجىن شىۋازى بىرھەم ئېناتى د جىفاڭى سەرمەيدارى دا گىرە، ۋ بەرى ئەم بەجىن ۋى خاتى بىگەن، دى بېچەگىن ل دور ئېگەھى ۋى ل دور كارتى مۇۋەن ئاخلىرىن."

• "باشه گوهرن من یی ل ته."

"بهری مارکس بیته کسهکن کؤمونیزم، پرسپارا هندئ دگر ثمرئ چ ل مروؤی دهئت دمن کار دکمت. هیکلی زی گرتگی ددا فن ناریشن و گهشتیوو وئ چهندئ کو بهیوندیهکا نالوگور یان دیالکتیکی نناقبرما مروؤ و سروشتی دا ههیه. دمن مروؤ ل سهر سروشتی کار دکمت، نمؤ کارکونه کارفیکرنئ ل سهر مروؤی ب خو زی دکمت و پئشدنیخت. ب دهرپینهکا دی، دمن مروؤ ل سهر سروشتی کار دکمت، د ماوهین فن کارکرنئ مروؤ ل سهر خوهر زی کار دکمت و کارفیکرنا کاری ل سهر هزر و ناگهیا وی دمنیت."

• "بیژه من تو چ کار دکمت، نمؤ دئ بیژمه ته تو کی."

• "دستخوش، ته ب شیومرمن جوان نمو نشت کورتکر یی مارکسی دنیا بیژمه مه کا چ ل مروؤی دهئت دمن کار دکمت. بهیوندیهکا دیالکتیکی نناقبرما دست و هزرا مروؤی دا ههیه، ژهر هندئ زانینا مروؤی بهیوندیهکا ب هیژ دگهل گارئ وی ههیه."

• "کهواته بیکاری زی تشتمکئ مهترسیناره."

• "نمو کسهن بیکار دژیت دئ دناق قالاھیمکن دا بهرزه بیت، هیکلی زی هست ب فن چهندئ کربوو، وی و مارکسی همدووکان دگوت کارکرن تشتمکئ ثمرنی به و بهیوندیهکا ب هیژ و راسته خو ب هندئ شه ههیه مروؤ ب کارکرن ژ راستا دیته مروؤ."

• "نانکو ل فئرن تشتمکئ باشه همکه کسهک گریکار بیت."

• "د بنیات دا، بهل، ل فئرن مارکس دمنن ل شیوازی سهرمایهداریی دگریت."

• "یژ من بتر پوهن بکه."

• "د سیستم سهرمایهداریی دا، گریکار یژ کسهکن دی کار دکمت و گارئ وی دیته تشتمکئ دمرمن د ژپانا وی دا نانکو تشتمکه نمیی وی به. ب فن دمنکی نمو دئ بیته کسهکن بیانی ههسهر گارئ خوهر ل دووؤ دا دئ یژ خوهر ب خوهر زی بیته کسهکن بیانی و دئ راستی و دروستیا خوهر وک مروؤ ژ دستدتم. ل فئرن مارکس دهرپینهکا هیکلی دینیت و بیژیت، نمؤ گریکاره هیدی هیدی دئ بیته کسهکن بیانی."

"مەتا مەن ئەفە بۇ ماۋەيىن پەزۇ بېست سالاڭە ل كارگەھەڭا شېرىناھيان كار دىگەت. ژبەر ھىندى ئەز پاش د تە دىگەھەم، چونكى مەتا مەن گەلەڭ چاران دېئىزىت سېندى دەمىن ژ خەو رادىم دا بېچە سەر كارى گەلەڭ كەرىيىن مەن ژ كارى ئەدەين."

"ئەل دومايەيىن دى كەرىيىن وئ ژ وئ ب خەو ژى ئەمەن ئەگەر ھات و ئەف كەربا وئ بۇ كارى وئ يا پەردەوام بېت."

- "ھەرچەوا بېت، كەرىيىن وئ ژ شېرىناھيان ئەدەين."

- "د چىڭكەن سەرمايەدارى دا، سىستەمى كاركرىن ھۇسا ھاتىبە رېڭخىستان كو ل دومايەيىن كارىڭار ھەروەڭو بەندىمان بېئە ھۇمارىن، ژبەرگو ئەو ھەسو ھىزا خەو يا كارى و ھەبوونا خەو يا مەزۇلەيتى د خەزمەتا ئەخا پورچوۋى دا تەرخان دىگەت."

- "ئەزى ژ راستا پەيت تا فى رادەي مەن ب مەترسە؟"

- "ئەم مەن بەخس دىتە ماركسى ل دوور فى رەخس دىگەين، ژبەر ھىندى يا پەندىبە ئاۋرىنەڭى ل پەيوەندەين چىڭاڭى بىن چەرخى ئوزدەي بەدەين، ل وى دەمى دى ب دىگەڭى بىلەن بېزىن پەن ئەف چەندە يا ب مەترسى بوو."

گرىڭكاران بۇ ماۋەيىن دۈزدە دەمەزىران د كارگەھەيىن گەلەڭ ساپ و تەزى ئە كاردىگر و كرىيىن وان ژى گەلەڭ د كىم يوونە ژبەر ھىندى زارۇك و ژىيىن ب دووگيان ژى ئەچار دېوون كار بىگەن، ھەزارى و بېزارىا خەلگى ب چ رەڭگان ئەدھاتە شەرقەڭەڭە ل گەلەڭ جىيان، خومەندەين كارى ل شوونا بەشمەڭى كرىن، ئەخوارنەڭا كەچول يا ئەرزان و خراب دىا گرىڭكارانە ل ھىندەڭ جىيان گرىڭكارانەن ژان ژى ئەچاردىكرن كارى ئەشەروشىن دگەل زەلامەين دەولەمەندە بىگەن. ب كورنى، پەندى بوو تەشتەڭى ھۇسا بېئەڭە كرن بەيىن مەزۇلى بېئە بىلەن كرن، ژبەرگو كاركرىن مەزۇ ۋەڭو گىلەنەموران لېكرېوون."

- "و ھۇسا ئەف رەوشە بۇ ئەگەزى پەيدەبوونا شۇرمىن..."

"ئەف چەندە رەڭگەلەدانا ماركسى ژى بوو. دەمى گرىڭكار د فى رەوشا گران و ئەخوش دا دۇيەين، زارۇكەن دەولەمەندەين پورچوۋى ژى پەشتى كو سەرى خەو د سەرشوۋىيىن گەرم و ئازام ئە دىشوشىن، دچوونە د ژوۋرىن تاپەيت و گەرم ئە و ئامەرىن پەيلو و گەماتى دۇمەين. پەشتى ھېڭى دچوونە سەر سەرمەيىن ژ جوار جۇرىن خوارىن جودا جودا پېڭكەتلى و دەمى خەو مەن مەيى ژ ب گەريانىيىن سەر پەشتا ھەسپان ئە دېۋارەد."

• "رەشەنگە كازىگەر و ئەدەبىيەتچى بولۇپ"

"ئەنقە بۇچوڭا ماركسى زى بوو، ل سالا 1848-يىلى دىگەن ھەتتا خۇە "ھەيلىرىك ئەنجلز"نى پەيئاننامەيا ھازىا كۆمۇنىست يا ئالغار "مانىفېستو" بەلاقتىر. دىرا يەككى يا ھىن پەيئاننامىنى دىيىزىت، "شەبەنگەك دىن ئەمۇرۇپا ھەيلىنىت، شەبەنگە كۆمۇنىزىمى."

• "كا راۋەستى، ئەنقە يا ب مەتسى يە."

• "ھەردىيان بورجوازى زى ئىسيان. زىمەرگە ئەنقا گرىڭكاران دىست ب شۇرەشنى گىر. ئەرى تە دىنىت كۆھى خۇە بىنەپە دوغەلىك پەيئاننامەيا وان؟"

• "ب خوشحال ھە."

• "ئىدى كۆمۇنىست رازى نەين تىڭگەھ و پلاننىن خۇە پەشەشېرن، ئەو ب دىنگەككى بىلىد دىگەن ھەوار و دىيىزۇن كۆ ئەو ئەشېن چ خەمۇنېن خۇە بىچە بېيىن ئەگەر ھەمۇو سىستەمىن چىڭكى يىن بەرى ب ھىزى و ئوندولتېزىن ژىنلۇ ئەپەن. پلا ئەنقا دىستەلاتتار ل ھەمبەرى شۇرەشا كۆمۇنىستان پەرزىت. گرىڭكاران چ تىش نېنە ژ دىست بىچەن ب تىش ھەپد و زىچىر نەپەن، ئەو دىن جىيەنلۇ ب سەر ئىيىن، گەل گرىڭكارىن جىيەنلۇ ھەمۇو بىگىر." • "ئەگەر كاۋدانىن ژيانا وان ھەندە د خراب و ئەخۇش بان ھەروەگە تە دىبارگى، ئەز زى دا پەيئاننامەيا وان ئىمزا گەم. پەل پا ئەز دىيىزۇم پىشنى ھىڭكى كاۋدان پەرىط پاشىر ھە چوون، مائە ھۇسايە؟"

• "ل ئەروپىچ، پەل. پەل پا ل جىيەنلۇ ھەمۇو يىن ئە. چوڭكى ھىشتا ل گەلەك دىھەران كرىكار د رەشەن ئەمۇرۇقەيەتنى يىن گەلەك دىوار دا دىزىن و د ھەمان دەم دا كارگىرنا وان دىيىتە ئەگەر سەرمەيدار زىڭكىتر ل بېيىن. ماركسى دىگوتە ھى چەندىن "دەلىقەيدىن"."

• "دى شىي پىر پامانا ھى پەيلى رۇھن گەي؟"

"دەمىن كرىكار مائەپەككى دىستىشائىكرى پەرىھەم دىيىنەت، ۋى مائى پەيەپەككى فرۇتتى يىن دىستىشائىكرى ھەپە."

"پاشە."

بکارشنیت، بهشمهکن دی زی بز خوشیا زاروکنن خوه و جلویهرگ و کهلوپهلین گرانپیا بین همفرینا خوه دهمزختیت.

- "و باشی."

"دی هندک نامرین نوو گریت و هژمارا گریکاران کیم گمت، هملیت نهط چهنده زی ژبهر همدنن په داکو جهن خوه دناط بازاری دا و ل همدبهر همفرکین خوه پین کاری باشنن بگمت."

- "نمز تیگههستم."

- "ن ژبیرنمکه نهو ب تنن هژرا هژن چهننن ناکمت، همدوو زنجیرهین بهرهم نپنانن پندفیه ب شپوهیمکن باشن کارن خوه بکهن و د نوو بن، هژسا دی کارگمه معزدر لپهن و کهنه د دستن هژمارکا کیم یا زهلامان دا، باشه تو بیژی پشی هینگن چ جیبیت، سوها؟"

- "بهن..."

- "هیدی هیدی پندفیا وان ب گریکاران دی کیم بیت، ژبهر همدنن دی هژمارکا گریکارنن خوه هرلکهنه مال و هژسا دی بیکاری زندهیت و پشی هینگن چهننن نارشمینن حفاکی دی پمیدین، نهط هیرانه وکو نیشاندنن په کو دوماها سمرمایدارین یا نیکزیک یووی، ن هندک نمگهرین دی زی همنه کو سیستم سمرمایداری ب خوه، خوه ژناط دیمت، تو بیژی چ جیبیت نمگهر نهو باری سمرمایدار بدستنه دپنیت همدووین ل کرینا نالاف و کهلوپهلین نوو بکریت و د همدان دم دا بهاین متاین کارگمه وی نمشیت همفرکیا بهاین بازاری بگمت؟ تو بیژی سمرمایدار دی چ گمت؟ تو دشین برسفا من بدهی؟"

- "نه خیر، نمز نزام دی چ گمت؟"

"هژر بکه تو خودمانا کارگمهیمکنی و تو نمشپای همدسمنگیمکن دناقمرا معزاختنا بهرهمین کارگمه خوه و بهاین بازاری دا بکمی و د همدان دم دا ممتسپا خوسارخوونن زی یا ل سمر ته همدی، ل وی دهمی دی پرسپاری ز خوه گمی، "نهرن نمز چ بکهم داکو هندک پاروی پاشمگمت بکهم؟"

"دبیت نمز مووجهین گریکاران ب نیلی بکهم یان کیم بکهم."

“ئەنە تېشى يەككەنە يەنە تو دىشى ئەنچە بەدى.”

“پاشە ھەكە ھەموو سەرمەيدار ومكو تە د قىلماز بىن گو د راستى زى دا د ھۇسلە، كرىكار دى ھىد ھەزار بىن تا وى رادى ئىدى ئەشەن يىدقېيىن ژيانا خوە بگرن. دى بىزىن، شىنەن كرىن دى كىم بىن و بازمەيا قالاھىيى زى دى ھەر يا بەردەوام بىت. ب بۇجۇونا ماركسى، ئەم چەندە نامازىمەكە گو دەمۇمۇرا ملىكاريا تەكەكەسى يا سەرمەيداران يا بەرەف ب دومەيى دجىت و ھۇسا دى كەپىنە د رەموشەكە بەرى سەرمەيدارا شۇرمىن دا.”

“ئەز تېگەھەشم.”

“ب كورتى، ل دومەيىن كرىكار دى شۇرمىن كەن و دەستى خوە دانە سەر ئالاقىن بەرھەم ئىتاتى.”

“پاشە پاشى دى چ جەپپىت؟”

“د وئ ھەمەي دا، ئەخمەك نوو ز كرىكارىن بەرى ھىنگى دى پەيدايىت و دى كەنە دەستەلاتى و كونۇرۇل ل سەر تەخا بورجوزى كەن. ماركسى دگوتە فى چەندى “دىكتاتوريا كرىكاران”. ئى پىشى ھۇناغا ھەمگۇھاستە دەستەلاتى، جفاكەكى بى تەخ و جىن دى پەيدايىت و دىكتاتوريا كرىكاران زى نامەيت، ئەم جفاكە زى جفاكە سوشىيالىستى يە گو ئىدا ھەموو ئالاقىن بەرھەم ئىتاتى ملىكى ھەموو كەسلە، يان ملىكى مەلەتى ھەموويى يە. د جفاكەكى ھۇسا دا، ھەر كەسەك دى ل دووۋ ھىز و شىتەن خوە كار كەت و ل دووۋ پىدقېيىن خوە بارى وەرگىتە ژبەرگو ئىدى كارگرن دى بىتە ملىكى مەلەتى و ھافىيوون نازەرىتەفە.”

“خوشە سەۋ ھۇسا گۇھى خوە بىدە تە بەن ز راستا ئەم چەندە پەيدابوو؟”

“بەن و ئەخىر. ئايورنەيىن سەردەم د وئ باجورى دانە گو پىشپىيىن ماركسى د ھەندەك خالىن ھەرە گرنگ دا شاش دەرگەفتىن يان بەرەۋىزى وان بۇ راستى. بۇ ھەموونە شۇۋەكۇنا ھەپرىن سىستەمى سەرمەيدارىن و پىشگۇھ ھافىتە ديارەيا دەلىفەمەيتا سەۋىتى گو ئەۋرۇكە ئەم ل بەرچاۋ وەرگىرن. بەن يا سەرمەيى فى چەندى ھەموويى...”

“ئە”

“ماركسىت بۇ ئەگەرى پەيدابوونا چەندىن وەرچەرخانىن مەزى. ئەم نگوۋى ناكەين گو ماركسىت بوو ئەگەر جفاكە پىز بىتە جفاكەكى مەۋقەيتى، ئەخسەم ل

تەۋرۈپدا، زاپەرگو ئىندى خەلىك ب شېۋىيەگى داپىم پورتر و ھەققىگىز زاپا، زاپەر ھىندى ئەم تەۋرەزىن ماركىس و تەڭگىرا سوشىالىستى ئە.^{۱۱۱}

^{۳۳} یانده پشني هينگن ج روودان^{۳۴}

“بەشى ماركسى، تەڭگەرا سوشىيالىستى” لى سىر دوو لايەنن دابەش بوو، سوشىيالىستىا دىموكراتى و لىنىنىزم، سوشىيالىستىا دىموكراتى يىڭو بېئۇل بۇ پەيداكرىنا جىڭاڭمىن سوشىيالىستى دىگەن، ب شىۋىيىمىڭى ئازام و ھىندى ل ئىمورۇپا رېۋۇتلىڭى بەلەڭ بوو، زىيىرەك ئىم وىڭو شۇرەمكا ھىندى بوو. ئ لىنىنىزم كۇ ھىشتا ئىم يامۇرىا ماركسى پاراست بوو يا دىگوتى ب تىن شۇرەش دىئىت جىڭاڭى تەخىن كەملىن ئۇلەڭ بىمەن، ھىر زوو ل ئىمورۇپا رېۋۇتلىڭىت و ناسىيا و ئىمورىھىيا بەلەڭ بوو. ئ ھىر يەك ئۇ فان تەڭگەرتىن نوو و ھىر يەمىڭ ل دووڭ شىۋاۋى خۇە پىن تەبىئەت دۇى ھەۋارى و زۇلەم و زۇردارىن خىمەت دىكى.”

- "يەن ما فان تەڭگەرنى ۋى پىك ل ھەمىيەر جۈرەكى نوو يى سەرگۈلگىنى خوش تەڭرە ئەز ۋى چەتەن دىيۇم چۈنكى يەڭگىتيا سولەيت و ئەورۇبا رۇزەھالەتى ھەينە ئىشچاقىن مە؟"

١٠ - "بېگومان راسته، بېدښه تېبېنډا هندئ بگهېن گو همدېمئ تشتهك گفته د دستئ مروؤن دا، لعم تشته بؤ باشي و خړابئ دهننه بكارئېنان. نانكو پشې بورېنا بېنچې يان سعد سالان ل سهر مرغا مارگسې. لعم ناهئېن بهرېساريا همدوو كارئ خړاب بؤ ناهئ وي بزقېرېنېن، نوحاسم ل وان ودلائين سيستمئ سوشيالېست دهننه بجه ئېنان. ږنگه مارگسې هزارا هندئ نكړيت كو لعم كسېن دئ چللكئ كولونيستي زې ږږغه بهن همر مروؤن و مروؤ زې همدوو وگكو ېمكن، همدېسان ږنگه وي نمراني بيت كو چ جاران بهمهشت ل سهر نمردي پديدانابيت، چونكي مروؤ باش نزان دئ چموا هندك نارېشه ئېن نوو ناهېرن."

¹¹ "فلمز دېتېرم دى ماركسى پ دوسلې شېنن."

”کا راہوستان، ل دستہ تکن نہ گوتیوو داپہروہری ب تنی دناقبہرا وان کسان
ہدیہ پتن سر ب بےک جیہان فہ۔“

¹⁰⁰ مترووحی و متروکیو و فطرت من.

• "و ته جهوا زانی وی یا ومگوئی؟"

"باشه، چېرځکا من و ته ژ لاین يمک نفيسمر فله دهننه نفيسان، ژيمر هندنئ ندم همدوو گهلمک بين پينکته هاتينه گردانه پتر ژ وئ يا نو هرز دکه." ۱

• "وهوو فنيجا يو ترانين تمـ۱"

• "فئ ترانئ دوو رامن همنه، رامناس سرفه و يا ژنافدا،"

"دا بزفريده فئ چېرځکا دادپهروهرين. ته گوئی مارکس ديژنيت سيستمئ سرمايهداري جفاکمنئ نمدادپهروهر دنافريزيت، باشه دئ جهوا جفاکمنئ دادپهروهر دستنيشان کمن؟"

• "يمک ژ فمپلسولفين نميکي بين داخبار ب مارکس ديژنئ "جون رولس" نموويهکي دنينيت و ديژنيت، "هرز بکه تو نمداسمکي د کومداکما گشتي يا بلند دا و دئ همدوو ياسايين دستيهلاتئ ل جفاکي دکمن، داتن."

• "نمز ديژم نمک چمنده گهلمک يا ب دئ منه."

• "پننفيه نمک نمداسمه جارمکا ب تنئ دا هرزا خود د همدوو تشتان دا بگمن، نانکو دهمن ل دوماهين دگههنه رنگهفتنئ و دنگدانئ ل سر ياسايان دکمن، دئ کمفن و مرن."

• "نمکه چ نشتمکي ب ترسه."

• "يعل يا جارمکا دی دئ زفرن و دناؤ وی جفاکي دا هشارين بي بمری هينگي وان ياسايين وی دارژژرين، ئن تشقئ بؤ وان جهي حيهيتيئ نموه نزانن کا جهي وان دناؤ فئ جفاکي دا ل کيفديه."

• "نمز لئنگهم."

• "نمک جفاکه دئ جفاکمنئ دادپهروهر بيت، چونکي ياسايين وی ل سر دستن همدک زهلاسيئ ومکمه هاتيه دانان؟"

• "و ژنک؟"

"نمک خاله پشمکي يارين پينکشينيت. ژيمرکو نمو کس نزانيت کا دئ دناؤ لهمن زهلامکي يان ژنمکي دا هشاريبيت. ئن ژيمرکو نمک همدوو مگرتيه همنه، ل فئرين دمليفه همدو ندم ياور ژ هندن بگمن کو نمک جفاکه دئ جفاکمنئ دادپهروهر بيت بؤ ژن و ميران و ب شپوهيمکي ومکمه."

- "نمطه پيروگه پدگا بالکنيشه."
- "نوکه پهرسقا من پند، نمرئي ل سمرده من مارکسي، جفاکي نمرورويي من ب في رنگي بوو؟"
- "نه خير."
- "نمرئي ته جفاکمن ب في رنگي ل جبهائي ديتيد؟"
- "من نه باوهره همييت."
- "دئ دوليقي دمه ته پتر هزارا خووه بکهي، نوکه دئ پايدئي مارکسي گرځين."
- "ته چ گوته؟"
- "چ نه! دئ نوکه راوستين."

داروين

... بابېورنکا پر ژ چينان دناف گمبيا ژيانې دا ب
ريکتهفت...

سپېنډميا پوژا پمکشهپي هېک ل دوو۱۱ دمنگن لیکمفتنمکا بلنډ هشیاریوو، نمو
زی دمنگن فلیلا کاشمزان بوو دممن ب هېژ ب نمردی کمفتی. دوهی ب شعل دانوستاندنا
دنلفهرا سولیا و نعلیپرتوی ل دور مارکسی دخواند همتا خمو کمفتیه چافین وئ، گولپا
پوژانمیا خواندنې همتا سپېدئ ب روح نمختی وئ شه یا مایوو هدلگری.

ژمارهپین رنگ کسک و تمیسوک دناف دمزمیرا وئ یا ل سر مېژئ دپاردگر کو
دنیا یا بووه سپېده و دمزمیر 8:59 خولمکک بوو.

هېاند خمو ب کارگمپین موزن و باژیرین بیسپووی شه ندیتن، کچمکا بچووک ل
کوژیمکا جادی هاککین شخارتیمان نفروتن و چمنن کسپین ژمنگین و ب چلوپغرکین
ماقیل و چاکیتین درلژ د پیر وئ را دیورین بی کو نکمه ژ وئ همدیت.

دممن هېک ژ خمو هشیاریوو، پرا خوه ل وان یاسادانمران لپنا پین دناف چلککین
خوه دا یاسا دناکین. هرچهوا بیت نمو یا بهختهومره کو ل بچیرگی هشیاریوو. نمگر
وئ نوزایابه دئ ل کیژ چپن نوزچپ ژ خمو هشیار بیت تو پوژی ل وی دممن نمو
وئریابه ژ خمو هشیار بیت، ل پرسیار ب تنن نه نمو کا دئ ل "کری" هشیار بیت.

بەلگەو يا بىمانەھىز ئەبىو ئەمگەر ئەو ل سەردەمەككى دى ھىيار بىت؟ بۇ ئەوونە ل
چەرخىن ئاقماست يان چەرخى بەرىن يى بەرى دەمە ھزار سالان؟ وئ دىنا بۇشچاقىن
خوە يا ل بەر دەرى شىكەتمەككى روونشتىە.

ئەرى رەشا كەمكا پازدە سال بەرى ئەبوونا تىشمەككى ب ئاقى شارستانىت دا يا
چەوا بىت؟ ئەرى ئەو دا چەوا ھزا خوە كەت؟ ئەرى ما كى دىئىزىت دا وئ ھزىر و خەون
ھەين؟ ھۇلەئ چاكىتەك كىرە بەر خوە و ھائىلا وەرەقان ئىنا دەرىن داكو بەشى ل دووۇ دا
تەمام پەكت.

ھىشتا ئەلبىرتۇى نە گوئى "راوستى"، كەسەكى دەرگەھى كۆلكى ئوتا.

سۆھبەت گوت، "مە چ ھەلبىزاتىن دى ئىن، مائە ھۇسايدە؟"

ئەلبىرتۇى گوت، "ئەز باوزىناكەم مە ھەين."

ل بەر دەرگەھى ئ دەرە، زەلامەككى دانەمەر و خەونان بەرچەك سىي و دىئىز
راوستىبايو، دارەك د دەستى وى دا بوو و ب دەستى دى زى كەفائەك ھەلگرتىبوو كو
وئەنەيى باپۇرەك تۇى ئ ھەموو چۆرىن گىانەمەرەن ل سەر ھاتىبوو نەخشانەن.

ئەلبىرتۇى پەرسىار ئى كىر، "ئەرى ئەز زەلامى دانەمەر گىدە؟"

- "ئاقى مە نوحە."

- "مە زى ھۇسا ھزى دەر."

- "ئەز باپۇرىن تە يى مەزەم كورى مە. ئ ھۇسا دىارە ئىدى كەس باب و باپۇرىن
خوە ئاللىپاسىت."

سۆھبەت پەرسىار ئى كىر، "ئەرى ئەزە چىدە دەستى تەدە؟"

"باشە. ئەو وئەنەيى وان ھەموو گىانەمەرەن يىن ئ تۆھەننى رەزگار بووین. ھا بگرە،
ئەو بۇ تەپە."

سۆھبەت ئەو كەفائى مەزىن ئى وەرگرت.

"باشه. یا باشره تمز بزقرمه مال دانگو چاقلندیریا دار میونن خوه بگم."

پشتی گوتنا فان ناخفتنان، وی زلامی دانعه مر ب پینگامگا موزن خوه بلند کره
نمسانی و همر زوو دناق دارستانی دا بهرزه بوو.

نعلیترتو و سولیا هالته د زوور شه و پروونشله خواری، سولیا یی نلیا هزین خوه
د وینمی دا بگمت. "همر زوو نعلیترتو گمقال ژ دستین وئ نینا دهرئ و گوت، "نوکه
نم دئ پزل سر خاتین سهرهکی راوستین."

- "باشه، باشه."

- "من زهر گر بیزم کو مارکسی 35 سالین دوماهیا زیانا خوه ل لندمن بوراندن. ل
سالا 1849ئ مالا خوه ههگوهسته ویرئ و زیانا خوه یا مایی ل ویرئ بوراند هتا ل سالا
1883ئ وعلهر گری. ب دروژلها وی ماوهی چارلز داروین ل دهرهقی لندمن دژیا هتا ل
سالا 1882ئ وعلهر گری و د زورمههکی موزن و ژ همری دا ل دهمرا "وینست مینستر
نایی" هک کهسهکی نینگنهر یی نافدار هته فهارتن. ب فی رهنگی، ریکا مارکسی و
داروینی دگههسته یهک، نهف جهنده زی نه زهر هندئ بوو کو نمو همدوو ل یهک جه و
یهک سهرمد دژیان. مارکسی نلیا چاپا شینگیزی یا موزتین کارئ خوه کو په رتووگا
"سهرماه" بوو پیشگیژی داروینی بگمت، "ل داروینی نهف دیاریا موزن رهتگر، دهمن پشتی
بورینا سالهکی ل سر مرنا داروینی، مارکسی زی مری، ههقال وئ یی نیزیک "فریدریک
نمنجلز" ی گوت "کا جهوا داروینی تیورا جهواتیا وهرپرکنا زیندوموزان دانا، ناها هوسا
مارکسی زی تیورا وهرپرکنا دهرژکا موزفان دانا."

- "ئ، نهز تیگمشتیم."

- "یهک ژ هزرمههکی دی بئن نافدار یی کارئ خوه ب کارئ داروینی فه گرتدای
زانیان دهروونی "سیگموند فروید" بوو، وی زی دوماهیک سالین زیانا خوه ل لندمن
بوراند بوون. فروید نیژیت نهف همدوو تیوره، تیورا وهرپرکنا یا داروینی و تیورا وی ل
دور شرفهکرنا دهروونی، ههفرکیا سر رهقی و سهرادچوونا موزقی گریه.

"د یهک دم دا ته بههسن کههک نافان کر، نهرن دئ نوکه ل سر کن ناخلفین،
مارکسی، داروین یان فرویدی؟"

"ب تېگەھەگى بەرھەرھەق، ئەم دىئېن بەھس تەفكەرەگە "سروشى" ھەر ۋ ئاقىرپاستا چەرخى ئوزدى زامىنى ھەمما ھى چەرخى بگەين. ل فېرىئ مەردەم ۋ "سروشى" ئەمە ئەم ھەستە يا دانىيەتلى ب چ ئشتان ئەمگە ۋ بى راستيا سروسى و جېھاننا مە يا ھەستېگەر، ئەم جېھاننا ھەستېگەر ۋى پىشت بىشتىن دگەتە سەر دياردەيىن سروسى ئەم ل سەر مگرتى پېن كەتۋارى و پان وەجھېن خودەك."

"ئەم چەمە ل سەر مارگى، داروين پان فرۇيدى ۋى دەپتە پراگتېزە گرن؟"

"ھەلىت، ئەم پەيپېن ل ئاقىرپاستا چەرخى بورى بووينە زاپا ئەمەبوون، ۋىنگەھ، دېرۋەك، وھراگرن، گەشەگرن. مارگى نامازە ب ھىئى كر يوو گو ئايدولۋىيىن مەۋقەپەتى ۋ ئەمچامى كەۋدەن مەترىالى پېن جفاكى پەيدادېن، داروينى ۋى دياركر گو رەگەزى مەۋقە ۋ ئەمچامى وھراگرنەكا ھىئى پەيدابوويە و فەكۋەلەيىن فرۇيدى ل دور بىئەگەھيا مەۋقە ۋى ئاشكەرا كر گو پەتريا لىقېن و رەھتارېن مەۋقە ۋ ئەمچامى ھەلىت پالەمەر و شەرىزىمېن گىانەمەرى پەيدادېن."

"ئەز دېئۇم تا رادەپەگى ئەز تېگەھەشەم كا مەردەم ۋ سروسى جېە. پەل ما نە يا باشزە ئەم پەك پەگە بەھس وان بگەين؟"

"ئەم دىئ نوكە بەھس داروينى كەين. ئەمەر بىرا تە بېيەت ئەم ھەيەلسۇفېن پەرى سۆكراتى ل دوۋە ھەلىك شەۋقەگەرنىن سروسى بۇ روۋدان و دياردەيىن سروسى دگەريان. ب ھەمان پەك كا چەموا وان خود ۋ شەۋقەگەرنىن ئاشوبى و ئەمسانەپى پېن فان دياردەپان دوۋر دكر، ئاھا ھۇسا داروينى ۋى خود ۋ شەۋقەگەرن و دېتتا دېئى ل دور ئاقىرپاستا مەۋقە و گىانەۋەران دوۋر دكر."

"ئەرى ۋ راستا ئەم ۋى ھەيەلسۇف بوۋ؟"

"داروين زاتەپەگى بابولۋى و فەكۋەلەپەگى سروسى بوو. د ھەمان دەم دا، ئەم زامىن مەردەم بوو پىن ھەفكەپا دېتتا كەتپا بېرۋىز ل دور چەموانا ئاقىرپاستا مەۋقە ۋ لايىن خودى شە گرى."

"پا ل دەستېگى پېندەپە تو بۇ مەن بەھس تېۋورا وھراگەرنى يا داروينى بگەي."

"باشه. دا ژ داروینی وەك سروۇف دەست بېښكهېن. نمو ل سالا 1809ئ ل دھقرا "شرۆزېری" ل ښكگلتمرا هاتیه سر دښایېن. بابن وی د. روبرت داروین، نوښدارهگن میلی یې نافشار یوو و گهلهك یې دژواو یوو د پەروودەگرنه كورن خوه دا. دەمن چارلز فوتابی ل فۆنلغا نلغجې، رېفەبەرئ فوتابخانئ دگوت نمو كورەگن گهلهك لطفوكه و چ كارېن ب مفا و بلش ناكەت. ب دیشتا رېفەبەرئ، كارېن بلش نمون دەمن مەزېن فۆتابیان ژ رەفتار و گوتنېن یونانی و لاتینی بېر دگەن. مەرەما وی ژ لطفوكا چارلزی نمو یوو گو بەردەم یې ب دووف كېز و مېریان شه و بۆ خوه كوم دكەت."

- "نەز یا پشپراستم نوكه پشئی هینگئ رېفەبەرئ وی ل سر گوتنا ځان ناخفتنان پەشیمان بوویه."

- "دەمن دەست ب ځوانلغا لاهوتی ژئ، چارلزی بەردەوام ژېړهځانیا پاندهیان دگر و كېز و مېشومور ل خوه كوم دگرن، زېمر هندئ چ پلەمېن پاش ورنەمەگرتن، ل ځهښتا نمو فوتابی ل گولیزئ، نافودەنگیهكا پاش وەك ژانیهگن سروشتی پەیدار، زېندەبارئ گرنهیدنا وی ب جیولوجیایېن گو بەرپەلاقرېن زانست بوو ل سەردەمن وی. دەمن ژ فوتابخانەما لاهوتی ل كامریدچ ل سالا 1831ئ دەرچووئ، چوو باگورئ "وېلز" دلكو فەكۆلیتان ل سر جەوانیا پەیدابوونا پەران و زیندەمورېن پەردیووی بکەت. ل هەقیقا تەپاخا هەمان سال كو ژین وئ ب تئ 22 سال بوون نامەیهك بۆ وی هات و رېنازا ژاینا وی هەموو گوهارت.

- "نەو نامە ژ دەق گئ هاتبوو؟"

- "ژ دەق ماسۆستا و هەققان وی" چون ستیڤن هینسلو"ی. د نامن دا نفیسابوو "داخواز ژ من هاتیه گرن ژانیهگن سروشتی پراسپېرم دلكو وەك هاریكارئ كاپتن "فیتزروی" دەست ب وئ گەشتن یكەن یا ژ لاین حكومەتئ شه هاتیه پېښیار كرن ژ بۆ شهكۆلینا كنارېن باشوری پېن كېشومرئ ئەمریكا باشوری. من ژئ پەرسفا وان دایه كو تو باشیزین و بكتەر هاتپەیزین كەسی بۆ وەرگرتنا ځی نەركی. دەرپارەى موجەبى ژئ من چ پېژانین ل سر نینن، ل ځه نەز دزانم ئەق گەشتە بۆ ماوهی دوو سالان دئ شهكۆشیت."

- "تو چەوا ځان پېژانینان هەموویان ژېمر دكەت؟"

"زیندەمورېن پەردیووی Fossils ب عەرەبى ژئ دبیژانئ "الفهریات"، پەرمایكین زیندەمورین پەرى دپروكئ ئە كو ل سر دكگئ پەران پان نلف هاتپېن پەران دا هاتیه پارسن.

"تلفتمېن ب سانهيد، سؤليا."

- "باشه وي چ پيرسيف دا؟"

"نمو گمليك ين خويندگرم و ب پيروش بوو في دهليفي ز دصتئين خوه نمكمت. ن ل وي سرمددم، گمنجان چ كار بين شيردتين مالا خوه نمديگرن. پشتي زحمدمتكا ممرن ل دوماهين شيا باشي خوه رازي بكمت كو دهليفي بدعتي فن گمشتي بين پيرامبر نمجام بدعت، نانكو چ باره پيرامبر ورنمگرتن."

- "نالا."

- "بهان. نمو بابؤرا دا بين گمشتا خوه نمجام دمن، بابؤرمكا ديريبي بوو ب نافي "H. M. S. BEAGLE" و گمشتا خوه ل ريگمشتي 27 كانونا يمني يا سالا 1831ئ ز بلايموت دستيپنكر و پيرمط كيشورئي نمريكا باشوري فله جوو، ن ل سالا 1836ئ ز نمو نمط بابؤره گهشته وي جهي، نانكو ل شوونا دوو سالن پينچ سال بورين و گمشتا وان يا بؤ نمريكا باشوري بؤ گمشتكا ل دور جيهاني و يرك ز گرنگزين گمشتين ناشكراكرئي ل چهر خين سرمددم."

- "نمريئ نمو ل دور دنياي هلمووين زفريئ؟"

- "بهان. ز نمريكا باشوري پيرمط زحريا نارام و نيوزلندا و اوستراليا و باشوري نمفريقيا، پاشي دووباره زفريئه نمريكا باشوري فله بيري كو ل دوماهين بشمگمريئه نينگلتهرا، داروين د پيرتووكا خوه دا دبؤزيئ: "گمشتگرن ل سر بابؤرا بيگلي، گرنگزين روودان بوو د زيانا من دا."

- "چ پيندقنيت بؤ زانامكي وكمو وي زيانا ل سر پشتا بابؤرمكا د نيضا ديريبي دا

يا سروشتي نايبت."

- "ل سالتين دستيپنكي، بابؤرا بيگل پيردموام ل سر كنارئي كيشورئي نمريكا باشوري دهات و جوو، نمط چمنده بؤ نمگمر داروين شارحزايهكا باشي ل دور في كيشورئي پميدايگمت. همديسان هيرشين وان بؤ سر كنارئين گزيرتمين "گالاپاگوس" بين دناف زحريا نارام دا ل رؤزنالايي كيشورئي نمريكا باشوري رؤلمكي گرنگ همبوو، چوتكي نمو شيان بركا باشي يا كمرستهبين خاف و دستيپنكي كوم بگمن و بؤ نينگلتهرا فريگمن. دگمل في چمندي زئ، داروين پيردموام تيبيني بين خوه ل دور سروشت و حرام كرنا زيانا

دنفیسین. دهمی ل ژبی 27 سالیڼ زفريه وولاتی، ومگو فمکوله رمکڼ سروشتی نافدار بیوو. همر ژ وی دهمی بیرۆکیا تپورا ومارکړن د مزمڼ وی دا پمیدایوو. بدل پا وی نطف کړی خود یی سرمکي همر پمکسر بدلان نمکر پملکو چمندیڼ سالن پشی هینگی بدلان کر، ژبمرکو نمو زلامکڼ گلمک هشیار بیو و لمزڼ ل کارڼ خود نمکر، همایمت پا پینطفیه زانا همموو د هوسا بن.

- "بلنه کارڼ وی یی سرمکي چ بیوو"

- "د راستی دا هژمارکا کاران بیوو، ڼ نمو پمړتووکا وی یا بیویه جیڼ دانوستاندن و گمنگشه ییڼ مزمڼ ل ځینگلته را، پمړتووکا وی ل دور "بنیاتی رگمزان" بیو نمو ل سالا 1859ئ بدلانکړی. نافونیشانیڼ وڼ ییڼ تمام نطفه بیوو، "رگمزان بنیاتان پ رڼکا هملیزارتنا سروشتی"، یان زی "پاراستنا رگمزان پتر گونجی د هملیکما مان و نهمانی دا". نطف نافونیشانیڼ دریز د راستی دا گورتیا تیورا دارویی یو مه روهن دگمت."

- "راسته وی گلمک تش د لی نافونیشانیڼ دا دیارگرینه."

- "نم دئ بمش بمش ومارگرین. د پمړتووکا بنیاتی رگمزان دا، داروییڼ دوو بیرۆکه یان تیورڼ سرمکي پشی شخستینه. د تیورا پمکڼ دا، دارویش پشنيار کرپوو همموو شیوخوین گیانه مور و روومکڼ نوکه هین، پمړی هینگی ژ هندک شیوخوین دستپیکي هاتینه ومارگرڼ، نمو زی ب رڼکا ومارکرڼ و پشکفتنا بابولوی. د تیورا دووی زی پشنيار دگمت نطف ومارکرڼه ژ نهمجانی هملیزارتنهگا سروشتی پمیداییت."

- "نانکو مان یو یی گونجایر و ژ هملیزره، ملنه هوسایه؟"

- "بدل راسته. بدل ل دستپیکي دا به حسی بیرۆکه یا ومارکړن بکین. نطف بیرۆکه ب خود نه یا نوو بیو، پملکو بیرۆکه یا ومارکرنا بابولوی پمړی هینگی ژ لایڼ زانیڼ گیانه ومارناسی فرهنسی "لامارک"ی ف هاتپوو پشنيار کرڼ و پشولایهگا باش ڼ هاتپوو کرڼ. همتا پمړی چارلزی ب خود زی، پاپیری وی ڼیراموس دارویی نمو بیرۆکه پم پشنيار کر بیو یا دگوتی همموو روومک و گیانه مور ژ هژمارکا کیم یا رگمزان دستپیکي پمیدایویڼه. ڼ کسې ز وان چ شړفلمکرڼڼ هوسا پشکیش نمکریووڼ کا چوا نطف ومارکرڼه پمیداییت ژبمر هندئ زی زلامڼ دیرئ نمو ومگو گمفڼ ممترسیدار نه همزمارت بیوو."

• "ئەزىزى ۋان دارۋىن ۋەگۇ گەمەكا مەقسەت سىنار دەيت؟"

"بەئ، ئۇ ئەمە چەندە يا بىن شەگەر ئەمە، چۈنكى بازانەيىن ئەمەلىرىكى" ۋ زانىستى باۋىرى ب ۋى بۇجۈۋىنا ئەۋرىشى ھەمىۋو يا دىگۈلى رەگەزى گشت ۋوۋەك ۋ گىيائەۋەزىن ل سەر ۋوۋىن ئەردى ب چ رەنگان ناھىيە گۈھۋزىن ۋ ھەر جۈرەكى ۋوۋەك يان گىيائەۋەزى ب شۈۋەيەكى سەرمەخو ھاتىبە ئاۋرالىن ۋ ھەتا ھەتايى ناھىيە گۈھۋزىن، ئەمە بۇجۈۋە پەر دىگەل رەنمايىن ئەمەللەتۈن ۋ ئەرسىۋى ۋى دىگۈنچىا."

• "ئانگۇ چەۋا؟"

• "تېۋرا ئەمەللەتۈن ل دور بىرۋەگەيان، پۇشلىار دىگر كۇ رەگەزىن ھەمىۋو گىيائەۋەزىن ناھىيە گۈھۋزىن چۈنكى ئەۋ ۋەر ھالەن ھەندەك بىرۋەك ۋ شۈۋەيىن ئەمە ۋ ھەتا ھەتايى ھاتىبە دروستىكرن، ھەردىسان ئەمەگۈھۋزىنا رەگەزى يەك ۋ سىمايىن ھەلسەفا ئەرسىۋى ۋى بوۋ، ئۇ ل سەردەمى دارۋىنى ھەندەك شۈۋەۋار ۋ بەرمەيىكىن دەستىيىكى ھۇسا پەيدابوۋن كۇ ھەمىۋو بىرۋەۋەزىن كلاسكى دىئالە بەر تاللىكرىن."

• "ئەۋ چ جۈرە شۈۋەۋار ۋ بەرمەيىكىن دەستىيىكى بوۋ؟"

• "باشە، دا دى ۋ ھۇمارەكا مەزىن يا ۋان بەرمەيىكىن بەردىۋى دەستىيىگەيىن يىن ۋ ھەستىيىكىن گىيائەۋەزىن مەزىن ۋ ئانچۈۋى ھاتىبە ۋەرگرتن، دارۋىنى ب خەۋ ۋى چەندىن شۈۋەۋەزىن بۈنەۋەزىن دەريايى ب دوۋرالىا چەندىن مىلان ل سەر ھىشكالى دىت، زىدەبارى ۋان شۈۋەۋەزىن ۋى ل چىيائىن ئەندىر ل سەرى گىشۋەزى ئەمەرىكا باشۋى دىتىن."

• "سۇھىا، بۈنەۋەزىن دەريايى ل سەرى چىيائى ئەندىر دى چ كەت، تۇ دىنى بۇ مەن شى چەندى ۋۇھن يەكە؟"

• "ئەخىر."

• "ھەندەك كەس د ۋى باۋەزى دا بوۋن كۇ ئەمە بۈنەۋەزە ۋ لايى مەۋفان ھە ھاتىبە نېچىرگەن ۋ بىرەنە ۋىزى، ھەندەكەيىن دى ۋى ھەزىدەر خەۋى ئەمە بۈنەۋەزىن بەردىۋى ۋ شۈۋەۋەزىن بۈنەۋەزىن دەريايى ل شى جەي ئاۋرالىيە دىگۇ مەۋفان بىباۋەر رەستەرى بگەت."

• "باشە زانىيان چ دىگۈت؟"

"هېزا ژانابېن جېئولوژى "تيورا كارستان" پشېاست دگر گو دېئېزېت دهمى نەردى تووشى لافلوېن مەزن و بېشەلمەرز و كارساتېن مەزن بووى. هەموو جۇرېن ژيانى ل سەر پرويى نەردى ژانافچوون. د پەرتووكا پېرۇز دا يەحسې يەك ژ فان لافلوېن مەزن ھالتيە كرن كو نمو ژى تۇفانا پاپۇرا نوحى بوو. پشېتى ھەر كارساتەكې، خونا دووبارە ژيانى ل سەر پرويى نەردى ب زېندەمەر و گيانەمەرزېن نوو و گونجايەز فە نوو دگەت.

"ئانكو ئەم پەردىبوويە، شوونئېلېن شېوېيېن وئ ژيانى بوون يېن ژ ئەگەرنى فان كارساتېن مەزن ژانافچووين."

"ھەلىمەت. بۇ مەوتە، وان دگوت ئەم پەردىبوويە شوونئولرېن وان گيانەمەزانە يېن نەشپايەن سوورى پاپۇرا نوحى بېن. ئ دەمى داروين جوويە سەرنى جېيايى بېگى، دانەپەك ژ پەرتووكا ژانابىن بايولوژى مە ئىنگليز "چارلز لېل" ب ئافى "نەشپايەن جېئولوچىيەن" دگەل خود بربوو. چارلز لېلى دووپات كرىبوو كو جېئولوچىا نەردى يا توكە، پ هەموو جېا و گەل و نھالېن خود فە، ژ نەشپايەن وەرپرگرنەكا دور و درېژ پەيدايوويە. نمو د وئ باوخرى دا بوو كو گوھۇرېنېن بچووك ژى دشىن ھندەك بلندەھيېن جېئولوچى يېن مەزن پەيدايگەن."

"وى ھىزا كېژ گوھۇرېنان دگر؟"

"ھىزا وان ھىزان دگر يېن ئەفرۆكە ژى ھەين، سەفا و با، ھەليانا پەخرى، بېشەلمەرز و بلندەھيېن سەر ئاستى پرويى دەريای، تە گوھ ل وئ گوتتى بوويە يا دېئېزېت چېكەكا ئافى دشىت پەرمكى كون بگەت، راستە ئەم چېكە ب ھىزا ئەلماسى وى پەرى كون ئاگەت ئ ب ھىزا پەريەگەقتا پەردەوام دشىت فى كارى بگەت. چارلز لېل د وئ باوخرى دايوو كو ئەم گوھۇرېنېن بچووك و پلە پلە دشىن دېمەنى سروشتى ھەموويى بگوھۇرېن. ئ دگەل فى چەندى ژى، تيورا وى ب تى نەشپا وئ راستىن شېرۇفە بگەت كا بۇجى داروينى پەرمەيكېن بونەمەرزېن دەريایى ل سەرنى جېيايى نەشپەز دېش. ئ داروينى ژى پەردەوام دووپات دگر كو "گوھۇرېنېن بچووك يېن پلە پلە" دشىن بېنە ئەگەرنى پەيدايوونا گوھۇرېنېن مەزن ئەگەر دەليفەپەكا پشېفى يېن بېئتە دان.

"نەز دېئېزم ئەم شېرۇفەگرنە دگەل وەرپرگرنە گيانەمەزان ژى دگونجېت."

"يەن، ئەفە بۇجۇونا دارویش زى بوو. ھەروەگە بەرى ئوگە من گوتى، داروین كەسەكن گەلەك ھىيار بوو، دەمن ۋى پىرسىارەك كىرايە، دەمەكن درىز پۇتە دىچو ھەتا باش ھەزىن خوە كىرايە و ژ نوو پەرسەف دىدا. ب فى رەنگى، ۋى شىۋازىن ھەموو ھەپەسۇۋان پىكارىنىن، گەلەك پا پىنۇپە دەم پىرسىاران پەكەن، ئن پىنۇپى ناكەت دەم لەزىن د پەرسەفانى دا پەكەن."

- "يەن، ئەز ئىگەمەتەم."

- "يەك ژ ھاكتەزىن ھەستىار د تىورا چارلز لىلى دا، زىن ئەردى بوو. ل سەردەمن داروینى، ئەو پىروپاومر پا پەرىەلە بوو كو زىن ئەردى نىزىكى شەش ھزار سالانە، ھەلەت پىرا فى زەمىن زى ھەر ژ رۇز پەپىدا بوونا نەدەم و ھەوايى ھەتا ئەفرۇكە بووپە."

- "چەند پىروپاومەرەكا سەپەدا"

- "باشە، تەتەكن نەپىلى پە ئەم رەخنى ل ھەندەك تەتەن پەگىرەن تەخاسەم پەشلى پوۋەندەن پان پەپىدەن. ب ھازىكارىا قەكۇتەنن خوە، داروین گەمەتە ۋى ئەنچەسە كو زىن ئەردى نىزىكى 300 مىليون سالەپ. ھەلەت ئەف زىن داروینى دەستىنەشەنكەرى تەتەكن رۇشەن و تەشكەرا بوو، زىەرەكو ئەگەر ۋى ئەف تەتە تەشكەرا ئەگىرايە، ئۇنى نە تىورا پەشكەتەننا جىپولۇجى پا پە پە و تىورا داروینى پا وچراپەرنى چ شەرىعەت نەدەم، چۈنكى ھەر يەك ژ ۋان تىوران پەشلى ب مەۋجەپەك گەلەك درىز بوو."

- "باشە پا زىن ئەردى چەند سالە؟"

- "ل سەردەمن ئەفرۇكە زانەت گەمەتەپە ۋى باۋەرنى كو زىن ئەردى نىزىكى 4.6 بىليون سالەپ."

- "ۋا، چەند گەلەكە."

- "ھەتا ئوگە ب تەن ئەم ل سەر يەك گىرۇفەمەن داروینى ل دور تىورا وچراپەرنە باپولۇزى رەۋستەپەن كو ئەم زى پەرمەپەكەن پۈنەۋەرنى پەردەپوۋى بوو دىنە تەخەن جۇراۋچۇر پىن پەران دا. ئن داروینى گىرۇفەمەكن دى زى ل سەر رەشتا تىورا خوە پەشكەشكەر، ئەم زى داپەشپوۋنا جۇگرافى پا رەگەزىن زىندى بوو. ل شىرنى داروینى چەندەن پىزانىنن نوو و گىرەك بەلەككەرن داروینى ب چاقىن خوە دىتەپو كو تەكەن ھەر جۇرەكنى زىندەۋەرنى ل دىقەرەكا دەستىنەشەنكەرى، ب تەن د ھەندەك سەخەلەن پەچۈك دا

ئۆتكەندە جوداگرن بۇ سوۋنە، ۋى ج جوداھېن مەزىن ل دەق تەككەن ھەمان جۇرئ زىندەجورى ل سەر گزىرتا جالاباگوس ل رۇزاقلىق ئىگىدار ئەدىتتۈرۈپ.

- "بۇ مەن پەزىلەتلىك گزىرتىپ بەكمە."

"گزىرتا جالاباگوس ۋ ھۇمارەگا گزىرتەپىن بۇرگانى بېكەتلىك، زىمەر ھىندى جوداھېن مەزىن ل دەق زاپانا گېلەمۇر و رۇزاقلىق ۋى ئەدەتتە دېتەن، ل زىمەرگە دارۋىش گەلەك گزىرتىپ جوداھېن ھەمە بچووك زى دىدا، ۋى چەندىن كېسەلەپىن مەزىن ل سەر ھەمۇو گزىرتەپان دېتەن ب رەتلىك كېسەلەپىن ھەر گزىرتەك ب ھىندەك ساخلىتىن گەلەك كېم و بچووك ۋ كېسەلەپىن گزىرتەپىن دى دىھاتە جوداگرن، ئەرى ۋ راستا خۇداي رەتلىك تاپىت بىن كېسەلەپان بۇ ھەر پەك ۋ ئان گزىرتەپان جودا ئاھىرەتە؟"

- "مەن گۇمان ل سەر ۋى چەندىق ھەمە."

- "تېببىيىن دارۋىش ل سەر زاپانا ئالدىنەپىن گزىرتا جالاباگوس پەزىلەتلىك چىبەتلىك بوون، زىمەرگە جوداھېن مەزىن دىھاتەرا چوچىك گزىرتەك بۇ گزىرتەك دى ھەمۇو، ب تاپىت شىۋى دىمەن ۋان دارۋىش ئىگەرى ئان جوداھېن بۇ رەتلىك پەيدىكارنا خوارنى ۋ لايىن ئان چوچىكەن ھە ل سەر ئان گزىرتەن زەھەت، چوچىك ۋ جۇرئ "دورى" بىن دە تېز و ۋ ھەردو لايان ھە خوار ل سەر تۇقۇن دارۋىن كازىن دۇيان، ئالدىنەپىن دىگەن بىن بچووك ل سەر مۇشۇمۇران دۇيان، چوچىك "خەسەن" ۋى ل سەر مۇرەپىن سىبى بىن ل سەر چەق و بەلگەن داران دۇيان.

ھەر پەك ۋ ئان جۇرئ ئالدىنەپىن، دىمەك ھۇسا ھەمۇو كەلەك شىۋى خوارنا ۋان بىن گۇناي بوو، ئەرى تو بىزى ئەق ئالدىنەپىن ھەمۇو ۋ پەك جۇرئ ئالدىنەپىن پەيدىبوونە؟ ئەرى ۋى جۇرئ خۇدە گەلەك كادىتەن ۋان گزىرتەپان گۇنايدىنە، ھەتتا ب بۇرنا چەندىن چەرخان بوونە ئىگەرى پەيدىبوون و ھەر رەتلىك جۇرئ ئو بىن چوچىكەن؟"

"ئەقە ئەق دەرئىنچام بوو بىن دارۋىن گەھتەپىن، مانە؟"

"بەل، دىبىت دارۋىن ل سەر گزىرتەپان جالاباگوس بوونە كەسەك "دارۋىش"، زىمەرگە ۋى تېببىي ھىندى كرىپو كە كىلەمۇرەپىن ۋى گزىرتەپان تاپايدىكەن مەزىن وىگە ھۇمارەگا جۇرئ ۋان كىلەمۇرەپان بىن ۋى ل كىلەمۇرەپان ئىمەرىگە باشور دېتەن، ئەرى خۇداي چارەك ب تەن ئەق كىلەمۇرە ھەمۇو بېكەك و ب ئان جوداھېن بچووك و سادەقە

ئاپراندىمىز، يان زى ل دەستېپكىن ب تىنى جۇرەك ئايراندىمىز و ھىندى ھىندى ئى جۇرى
وھارپكرىمىز بۇ گىلەك جۇرۇن دى.

ھىندى ھىندى گومانى وى ل دور ھۇمارا جۇرۇن زىندىمۇھران يىن نەھىيە گۇھۇرۇن
بەرقۇ زىندىمۇھرانى دجوو. ئى ھەتتا ئوگە زى زانا نەھىيە شىرۇفەكرىمىز بىرگىتىكى دىرىلەرى
جەوانىيا ئى وھارپكرىمىز بىشكىش بىكمىز. سەرھار ھىندى كۇ ھاكىمىزىكى دى زى ھەيە ئامالۇن
ب ھىندى دىمەت ھەمۇو جۇرۇن زىندىمۇھرانى سەر رووونى ئىمىزى ب پەنگەكى ز پەنگان بىكەم
د گۇرۇدىمىز.

- "ئەو چ ھاكىمىزە؟"

- "گەشەكرىمىز سۇرىلانكى "كۆرپەئەى" ل دىمە گىيەمۇھرانى شىردىمىز. ئەمىر ئەم
سۇرىلانكىن ھەر يەك ز سە و جەكچەكەلە و كىشرىشك و سۇرۇقان د قۇناغا دەستېپكىن يا
گەشەكرىمىز دا ھەقىقەت بىكمىز، دى بىننىن ئەم سۇرىلانكى ئا پادىيەكى ھۇسا د وەكەمىز كۇ
گەلەك يا ب زەھمەتە زىكجودا بىكمىز. ئەم نەھىيىن سۇرىلانكى سۇرۇق ز بىن كىشرىشكىن
جودا بىكمىز ھەتتا ھەردو نەگەھنە قۇناغىمىز گەشەكرىمىز يا ھەمە بىشكىمىزى د وەھىيى.
ئەمىز ما ئەم چەندە نە بەلگەلە ل سەر ھىندى و ئەم سۇرۇقۇن ھەقدو بىن زىكجودىمىز؟"
- "بەل يا ھەتتا ئوگە وى چ شىرۇفەكرىمىز ئەمما ز بۇ جەوانىيا وھارپكرىمىز بىشكىش
تەكرىبوون؟"

- "داروونى ھەزرا خەد د تىورا چارلۇ ئىلى دا دىگە دەمى دگوتى گۇھۇرۇننىن بچووك
بىشى ماۋىيەكىن دىرۇز دىشەن بىيە ئەگىرىمىز پەيدابوونا گۇھۇرۇن و كارىگەرىمىز مەزىن، ئى
داروون نەھىيا ئى شىرۇفەكرىمىز وەكو رىسايەك گىشى بكارىيىتى. ھەردىيان وى
ئاگەھنارىدەك ياش ل دور تىورا گىيەمۇھرانى شىرۇقىنى لامارىكى ھەبوو يا كۇ دگوتى
پەمگەزىن جودا جودا يىن زىندىمۇھران ئەم ساخلىمە ل دىمە خەد بىشكىشكىنە يىن بىشكى
دەپتى، بۇ ھەوونە، زەھرىمى ساخلىمە ستورىزىن ل دىمە خەد وھارپكرىمىز، زىبەركۇ ب بورىنا
چەرخ و دەمىن دىرۇز و ئەمما خوارىن ئەم نەھارپوويە خەد بىگەھىيەتە بەلگىن داران يىن
بىقىد. لامارك د وئ باۋىرىن دا بوو ئەم ساخلىمە ئى زىندىمۇھرانى ب خەد ل دىمە خەد
پەيدىگىرى، دىشەت بۇ بەرمەيەككىن ل دوۋۇ خەد زى دا پەمگەھىزىت. ئى داروونى ئەم تىورا
دەھرىمى ھەگۇھەستىنا "ساخلىمەن پەيدىگىرى يان پەستىلمەننىي" رەتدىكىر، ئەھسەم كۇ

لامارگى ب خوه ۋى چ بەلگەيىن زانستى ل سەر ۋان گوتتىن خوه يىن وئەك نەبوون.
 ۋلايمكى دى ۋە، داروينى دوفچوونا شىۋازمكى دى يىن ھەزەرگەن دگر گو ھەند يىن ئاشكەرا و
 رۋەن بوو، نەم نىشېن بىژىن تا رادىيەمكى مىكانىزما راستەقىيە يا وچراڭرنا زىندەۋەران
 كەمىتە بەر چاقىن ۋى."

- "باشە، نەم چ تېۋر بوو؟"

- "نەم دېۋىزم يا باشە نەمە ۋو ب خوه ھەزەر ئۇنا بكمى زېمەر ھەندى نەم دى
 پىرسىارمكى ۋ نە كەم،" نەكەر نە سى جېل ھەين و نە ب تىن ئالغى دوو جېلان ھەيىت،
 دى چ كەي؟"

- "نەم دېۋىزم دى جېلەمكى سەرۋىكەم؟"

- "باشە، دى كېز جېل سەرۋىكەي؟"

- "يا ۋ مە نەم جېلا ۋ ھەموويان كېمەر شىرى بەرھەم دىنىت."

- "ۋ راستا دى ۋەكەي؟"

- "يەن، چونكى نەم جەندە بەرناقتەر، مانە ھۇسايە؟"

- "ھەلىمەت ئاھا رەگەزى مەۋۋان ۋى ب دىۋىزھيا ھەزەران سالان نەم جەندە كرىم، ل
 ھىشتا نەم ۋ سەيىتا جېلان ب دومامى نەھاتىنە. باشە دى بىژىن نە دىنىت يەك ۋ وان
 گولكەمكى بىنىت، دى كېز ۋ وان ھەلىۋىرى؟"

- "نەم جېلا پەز شىرى بەرھەم دىنىت، زېمەرگو گولكى ۋى ۋى دى ۋەكو ۋى يى ب
 بەرھەم يىت."

- "ئانكو ۋو جېلەن شىردەر ۋ جېلەن دى باشە دىيى. باشە ل ۋىرى ۋى پىرسىارا
 دومامى دى ۋ نە كەم، باشە نەكەر ۋو نىچىرۋان بى و نە دوو سەيىن نىچىرى ھەين، ل ۋو
 نەجارى سەيىمكى ۋ وان بەردەي، نەرى دى كېز سەي بۇ خوه ھىلى؟"

"نەم سەيىن باشە دىنىت نىچىران بكمەت."

"ھەلىمەت. ئانكو ب ۋى رەنگى ۋى ۋو دى سەيىن باشە ھەلىۋىرى. ئاھا ب ۋى
 رەنگى، بۇ ھەياما پەز زەدە ھەزەر سالان مەۋۋان گىيانەۋەرىن كەمى ب خوەدان كرىنە. ل
 دەستېكى ۋەكو ئوگە مەيشگان ھەقتىن پېنچ ھىك نەدگەن و بەزى ھەيىگا باش بەرھەم
 نەدنىنا و ھەسب ھۇسا ب ھىز و پەم نەبوون، زېمەر ھەندى مەۋۋان جۇرەمكى ھەلىۋارتنا

"بەن، ئۇ قىز مۇزايى بەيۋەندى ب خوارىنى ب تىنى قە ئىنە، زېمىرگو ئايىت ئەم دۇن كىرارا ئىچىگىرىنى زى زى بىرىكىمىن، ئاتكو كا ھىتا چ رادە ئىق زىندەمورە دىن خۇە پارىزىت داتكو ئەمىيىتە ئىچىرا گىيەمورەكى دى. ل قىزى زى ھىندەك ساخلىت ھەنە ھارىكارىا زىندەموران دىگەن خۇە زى ھان مەتىرسىيان بىپارىزىن. بۇ مەۋنە، شىيانىن گۇھۇزىنا رەنگى ل دوۋق رەنگى ون ئىنگەھا ئىدا دۇيتە شىيانىن كەشەمەرىتى" ب شىۋەمەكى بەز، شىيانىن زىكجوداگىرنا گىيەمورەنى دوزىمىن و يىن ھەققالە يان زى د دۇۋارتىرەن گاۋدان دا شىيانىن بەرھەم ئىنانا زەھرەكا تەعل و دۇۋار ھەبىت كو بىنىت يىن گىيەمورەنى ئىچىرقان بىكوزىت. زىمەر ھىندى، پىزىا جۇزىن روۋەكى كەكتوس د زەھراۋىنە. ئۇ لايىن پىراكتىكى ھە، چ ئىشەن دى زى بىلى قى روۋەكى نەشەن ل بىپاينى شىن بىن، زىمەر ھىندى ئەق روۋەكە يىن لاۋازە ل ھەمبەر گىيەمورەنى گۇشتۇخۇر و پىندىقە رىكەك ھەبىت يىن بەرھەتەن زى خۇە بىكت."

- "پىزىا جۇزىن كەكتوسى سىزى زى ھەنە."

- "يا ئاشكەرايە شىيانىن زاتى گىرگىمەكا ئايىتە و سەرەكى ھەيە، دارۋىنى ب ھوۋرى ھەكۋىلەن ل سەر كىرارا پىتاندەن روۋەكەن دىگر. روۋەك ب رەنگىن جودا جودا گولان بەرھەم دىشەن و بىلەننىن خۇش بەلاق دىگەن داتكو سەرنجا مەشۇموران بۇ خۇە پىراكتىش كو رۆلەكىن كارا ھەيە د كىرارا پىتاندەن دا، ھەر زى بۇ پاراستا جۇزى خۇە پالندىجەن مى ئاۋازان دىخوينەن داتكو سەرنجا پالندىجەن ئىزىر بۇ خۇە پىراكتىش و كىرارا زاتى ئەنجام بەن. ئەو گايى بىن خىرەت و ئارام يىن چ گىرگىيى ب جىلان نەدەت، چ گىرگىيى نەدەتە دىپروگان جۇزىن رەگەزى خۇە زى، زىمەرگو رەگەزى وى زىمەر قىن ساخلىتا گىرگىيەندەن دىن زىنەت ھەيت، زىمەر ھىندى ئارمانجا سەرەكى يا گايان د زىيانى ئەۋە ھەتا زىن گەشەكرتا ئەندەمەن زاتى بىيىتە ساخ داتكو رەگەزى خۇە زىنەتچۈنى بىپارىزىت.

ئەق ھەندە ۋەكو بەرىكلە غاردايا ب كۆمەلە "غاردايا بەرىدىن"، ئەو زىندەمورەنى زىمەر ھەر ئەگەرەكى ھەبىت نەشەت بوھتەن "جىن" خۇە بۇ بەرمەيەكەن ل دوۋق خۇە دا بىقەگۇھىزىت، ھەر زوۋ دىن زىنەتچىت، ب قى رەنگى زى بەردەۋام جۇرەك دىن پىشەكەيت و

"كەشەپرىت Mutation ب ھەرىمى زى مېۋىنى "المۇرە"

يېنى دى ژانفېچن، بىر خۇددان و خو ل بىرگرتنا نەخۇشيان بەگە ژ گىرنگازىن وان ساخلىتىن زىندەمور ل دىخ خۇدە پەيدىلىگەن و بۇ بىرەبەككىن ل دىوۋ خۇدە دا دىفەگوھىزىن.

"ئانگۇ ھەموو تىلت بىردەمور خۇدە باشۇ و چاگىز لى دىگەن؟"

"بەل، ژ نەچىمى قى ھەبىزارتنا سىروشتى يا بىردەمور، ئەو زىندەمورنى خۇدە دىگەل زىنگەھەك تايىت كۇ يا گونجاي بۇ ژيانا وان دىگونجىن، دى شىن بۇ ماۋىيەكى دىزىز رەگەزى خۇدە بارىزىن. لى دىمىن ساخلىتەك بۇ زىنگەھەككى يا ياش بىت، رامانا وئ ئەو تىلە ھەمان ساخلىتە دى بىگىر زىنگەھەك دى ژى ھىت، بۇ ھەموو دىبىت شىيانىن قىيىن بۇ ھەندەك پالتەدەيىن گزىرتا جالاباگوس يا گىرنگ بىت، لى ئەف قىيىنە بۇ وان پالتەدىان نەھەندە يا گىرنگ بوو يىن خوارنا خۇدە ژ ئەردى رانگىرى و چ گىتەمورنى دىندە زى ل دورماتىورىن وان نە دۇيان، ھەبىت نەگەرى وىراگىرنا ھۇمارەكا مەزىن يا جۇزىن زىندەموران ب دىزىلەيا دىرۇكى بۇ ھەندى دىزىلەيت كۇ ل سىر روۋىن ئەردى زىنگەھىن جودا جودا و گونجاي بۇ گىشت زىندەموران ھەندە."

"سىرەمى قى وىراگىرنى، لى يا جۇرەكىن مۇۋفان ب تىن ھەيە."

"ژىبەرگۇ مۇۋ بونەمورنى يەكەنەيە يىن شىيانىن خۇدە گونچاندىن دىگەل زىنگەھىن جودا جودا ھەيە، يەك ژ وان تىشتىن داروۋىن جىيەتى گىرى، شىيانىن ھەندوگىن سۇر يىن دىفەرا تېرا دىل ھېوگۇ "دەلاتىن ئاگىرى" بوون كا چەوا دىشان دىلە ھەندەك كاۋدانىن سەمىي يىن دۇۋار دا بۇيىن، لى ئەف چەندە ھەندى ئاگەھىنىت ھەموو مۇۋف د وگەھەن و ھەمان شىيان ھەندە، بۇ ھەموو، ئەو كەسىن ل دەلاتىن ئاگەھىستە تەپا ئەردى و نىزىكى ھىلا كەمەرى دۇيىن، بېستەكى ستور و تاپىز ھەيە ژ وان كەسىن ل دىفەرىن نىزىكى باگورى تەپا ئەردى دۇيىن، ژىبەرگۇ ئەف بېستى ستور و تارى وان ژ تېشكا رۇزى يا دۇۋار دىپازىت، ژىبەر ھەندى ئەگەر كەسەكى بېستى وى ئەكەك و سىي بۇ ماۋىيەكى دىزىز خۇدە پەندە بىر تېشكا رۇزى يا دۇۋار، رەنگە ئوۋى نەخۇشيا پەنجەشۇرا بېستى بىت."

"ئانگۇ ساخلىتەك باشە بۇ وان كەسىن ل دەلاتىن نىزىكى باگورى تەپا ئەردى دۇيىن بېستەكى سىي ھەبىت؟"

"بەل، ھەكە ھۇسا تەپا دا ھەموو خەلگى سىر روۋىن ئەردى بېستەكى تارى ھەبىت، لى بېستى سىي ب شىۋەيەكى ب سەمەيىز دىشەت قىتەمىن D بۇ خۇدە دروست دىگەت

ل دهمه گى مرؤفېن بېستى وان تارى ب شيوهمېگى سروشتى نهمى فيتامېنى ۋ تېشكا رۆزى دا وهردگرن. ل سهردهمى نهمرؤگه، نهم چمنده نه يا گرنگه ژېهرگو نهم دشېن وان خوارنان بهوين يېن زهنگېن ب فيتامېنان. ل ژېهرنگه كو چ نشت همما ۋ دهم خوه دناڤ سروشتى دا پديدانېن، همر گوهورېنمك ۋ نهمجامى هندك گوهرېنېن گهلمك بچووك و هوور پديدابېت يېن كو كارتېكرنى نكمنه سهر بهرهبېگېن ل دووڤ خوه دا.

- "ب راستى زى نشتكې ياكېشه."

- "ۋ راستا، باشه نوكه نهم دشېن تيورا داروينى ل دور وهرېكرنى ب رستهيېگى تمام بگمېن."

- "فهرموو."

- "نهم دشېن بېژېن "مادهمى خاف" يو كړيارا وهرېكرنا زيندهموران ل سهر دووېن نهمدى، هممهجوړيا بهردوم يا دناڤهرا تاكېن هممان رهمز ب خوه دابه، ژندهيارى بهرهم نېنانا زېهرنگه مهنن گو ب تنى هژمارهكا گېم ژى دشېن بېننه ساخ، ههلبېت ههلبزوتنا سروشتى ل څېرى رۆل خوه دبېنيت كا گى بېننه ساخ و گى ژناڤ بچيت، ژېهرگو هېزا بالدمر يا ل بشت ځى كړيارا وهرېكرن و گهمهكرنى، بېرېرى ددهت يې بېزتر و باشر بېننه ساخ."

- "نهم تيوره زى ومكو مزارهكا بېركارېن نشتكې لوزېكى به و نكهځېته ناهلن مرؤفى، نهمى چموا خهلكى بېشولزى ل بهر تووكا "بنياتى رهمزان" كره"

- "بهر تووكا وى يو نهمگېرى گهمگهمېن مهنن و توند، دېرى زى ب دزولوى نهمزېوونا خوه دياركر. جېهانا ژانستى زى ل سهر دوو بهشان هاته دابهشكرن، بهشمى باومرى ب تيورا داروينى نېنا و بهشمى دى زى دزى وى راوستيان. د راستى دا نهم دزېهتېه زى نشتكې سهر نهميوو، ژېهرگو داروينى ب شيوهمېگى مهنن و همستېنگهر خودا ۋ كړيارا ناهراندا زيندهموران دوور نېخست، هندمېگېن دى زى دگوت ناهراندا زيندهمومركى كو نهم ب خوه بېنيت خوه وهرې بگمت، گهلمك مهننزه ۋ هندى كو بونهومركى جېنگېر ب ناهرېنى."

ۋ نېشكهكې ځه سؤاځيايې خوه ۋ سهر كورسيكى هافيت و ب دهنكهكې پلند كره ځېزى، "سحكى وېراهد، ۋ دهرقه."

سۇقايىن نامازە گىرە بەنجىرىگى. ل سىر دەرياجىيا ل ھەممىرى وان، ۈن و مىزەكەن
دەستىن ھەققو گىرتىپوون و د رىس و جىلاق بوون؟

نەلىپىرتۇي گوت: "ئەو ئادەم و ھەوئە، ئەو ۈي ل دوماھىيى نەچارىبوون چىرۇكا
خوۋە ھىدى ھىدى بىگەنە نىگەل چىرۇكا "خوۋدانا سەگويى سۆز" و "ئەلىس ل وەلاتى
سەپروسەمەران"، ۈيەر ھىدى ئەو يىن ھاتىنە شىرى.

سۇقايى چوو بىر بەنجىرىگى داگو تەماشى وان وان بىگەت، ل ھەر زوو وان خوۋە
نىلا داروبارى دا ھەشارت.

- "باشە نۇگە دارويى گوتىيە رەگەزىن مۇرۇقان ۈ گىيانەمەران پەيدايوويە؟"
- "ل سالا 1871، دارويى پەرتووكا "بىيائىن مۇرۇقى" بەلاقىر كو پەرتووكە
بەھس زانىتى جىيانە بىگەت و تىدا روتاي ئىخستىو سەر ھۇماركا مەزىن يا وەگەپىيىن
دەنەپەرا مۇرۇق و گىيانەمەران دا، ھەردىسان دارويى ئەو تىور بېشىنىخست يا دگوتى ل
سەردەمەكى بەرى نۇگە، مۇرۇق و مەيمىنگىن وەگو مۇرۇقان ھەردو ۈ باپىرگەكى كەپىن و
دەتپىكى پەيدايوويىنە. ل ۈي دەمى بۇ يەكەسچار قەرقۇدى پەردىوويى يىن مۇرۇقەكى
ۈنەلچوۈي ل جىيائى "تارق" ل ئىسپاتىيا ھاتە دىيەن و بىشى ھىنگى ب جەند سالان ھەلەك
قەرقۇدىن دى يىن ھەمان شىۋە ل دەپەرا "نىئەرتال" ل ئەلمانىيا ھاتە دىيەن. ھەزى
نامازەپىكرىن يە ئەو نەپازىبوونىن ل سالا 1871 ۈ دۇي تىورا دارويى ھاتىنە گىرە گەلەك
كىمىرېوون ۈ يىن سالا 1859 ۈ، ئانكو ل ۈي سالا دارويى پەرتووكا بىيائىن رەگەزىن
بەلاقىرى، ۈيەرگو ھەر د ۈي پەرتووكى ۈي دا ۈي بەھس وچراپىرنا مۇرۇقى ۈ نەشەكى
گىيانەمەران گىر بوو."

- "ھەروەگو مىن ل دەستپىكى ۈي گوتىيە تە، دەمى دارويىن ل سالا 1882 ۈ مرى ب
رېۋرەسەمەكى مەزىن و ۈ ھەزى و ۈك يەك ۈ رېۋەرىن زانىتى ھاتە ھەشارتەن."

"ئانكو ل دوماھىيى شيا رېزگىرنا خەللى بىدەست خوۋە ھە بىيىت."

"راستە، ل ھىدى ھىدى، ۈيەرگو بەرى ھىنگى وەگو مەتسپىداترىن زەلام ل
ئىنگىلاز ھەتە ھەشارتەن."

"ئانكو ھۇسا؟"

"ھېلىقا مە ئەوۈ ئەمۇ ئەمۇ جەننە داروۋىش گوتى ھۇسا نەبىت، ئەگەر ھۇسا زى بېت ھېلىقا مە ئەوۈ خەلەك ھەمۇو پېتەمەسەن و ئەزانى"، ب فې رەتلىكى ژەنكا دەۋلەتەندە و ژ تەخىن بىلەن بەھسەن تېورا وى دىكر. ھەردىسان زانايەكەن دى بىن ئاقدار زى بىرۈكەيەنكا نېزىكى وئ ئىسپابوو، "ئاشكەراكرەنكا جېن شەرمزىلەن يە، ئەورە ھەندى كېمەز ل سەر باخلىن باشرە،"

- "ئو بېزى ئەمۇ تېورا وى بەلگەيە بېت ل سەر ئېكەنلەزىكەيۈنە مەۋىلى و نەمەسە؟"

- "خەلەكە باشە، زېمەركو بۇ مە يا ب سەنھەيە ئەم نوكە وەبېزىن. ئ ل وى دەمى، خەلەكەن بېگىر ب بىرۈكەيەن ئاينى نەجەزىۋەن بېدەجۈۋەنەكەن د "سەمەرا ئاقراندەن" يا بەرتۈۋەكە بېرۈز دا بەكەن، ئىسپەسەركەن گەنجە زى ب ئاڧى "جون روسكەن" گوت، "ئەگەر زانايەن جېۋەلۈمە دەلەلەن بەدەنە مەن، پەشە ھەر ئايمەكە بەرتۈۋەكە بېرۈز، دىن گۈمەن خۈە دەمە دەنگەن جەكۈچەن وان زى."

- "مەرەما وى دەنگەن جەكۈچەن ئان زانايەن، گومان بوو ل سەر بەپەشەن خۇدە؟"

- "ئەمۇ جەننە ب تەن مەگرتەيە، جۈنكى ب تەن ئايمەتەن تەۋرەن نەيۋەن يەن ....."

- ئاڧەرۈكە تېورا داروۋىش دىگوت، ھەمەجۋەرى و جوداھەيەن ھەرمەكە ل دوماھەيەن بوۋەنە ئەگەرەن وەرەكرەنە مەۋىلى، يا ژ فې سەپەرتر زى داروۋىش بىنەئەن بەيدەبۈۋەنە مەۋىلى بۇ تەتەكەن وژدانى يان عاتىڧى د ئەگەرەندە."

- "ئەمۇ بۇجۈۋەنە داروۋىش ل جەۋانەيا بەيدەبۈۋەنە ئان جوداھەيەن ج بوۋە؟"

- "ئە دەستەن خۈە دانا سەر لاۋەتەن خەلەكە تېورا وى، قەشەرەتەزەن و ئەدەلەتەزەن بىرۈكەيە داروۋىش، بىرۈكەيە وى ل دور بابەتەن بۇماۋەزەنەن بوۋە. دەمەن دوو زىندەمەزەن نېر و مەن كەپارە زانەن ئەنجام دەدەن، ب ج رەنگەن ئەم دوو زارۋەكەن ۋەكەمۇ بەرھەم ئاينەن، خۈ ھەكە ئەمۇ ھەردوۋ زارۋەكە جېمەك زى و گەلەكە سىمەيەن وان د ۋەكەمۇ زى بىن ئ ھەر ھەندەك جوداھەيە دناڧەرا وان دا دىن ھەيەن، ئ زاپەكەن دى قە، تەتەكەن دەگەنە زىندەمەزەكە ژ رەگەزەكەن دى بەيدەبېيەت، ئاتكو ب ج رەنگەن جېنەبەت دەمەن دوو مەيەمەتەكەن نېر و مەن كەپارە زانەن ئەنجام بەدەن، مەيەكەكەن يان ھەر گىيەنەمەزەكەن دى بەرھەم بىيەن، بەلگە تېشكەن وان زى دىن ھەر مەيەمەكەن بىن و ب تەن ھەندەك جوداھەيەن بچۈك دناڧەرا ئېشكەن وان دا ھەنە، ھەر جەننە ھەندەك رۈۋەكە يان زىندەمەزەن ئاڧەنە،

ب رېښه دېستېرېد وېک ډېلېټېشن و ګوېډېرېن، پان ژي ډوولګېريوونا ناساي زېده دېن، سېمارټ جېډوانيا پېدېدېوونا جوداھيان ل دې ډېل ډان زېندېدوېرېن نوو پېدېدېووي، تيورا داروېني يا نالې "داروېنيا نوو" پښتېښتاتيا ځي چمتې دګمټ.

"نې ډېورېد چ ډيېرېت؟"

"ژيانا همموو زېندېدوېران و زېندېوونا وان، د بېرېرېت دا ګرېارا دېدېدېوونا خانېدېن لېشې وانه. دېمې خانېدېکا لېشې يا ناساي دېدېش دېيت، دوو خانېدېن وېګېدې ژ لايې ېېګھاتنا بېواموېي ځې بېرېرېم دېنېت، د ځي جېورې دېدېدېوونې دا، نېم ډيېرېن خانې يا خوه ګوېډېرې، نانکو ګوېډېکا وېکو خوه يا بېرېرېم ځياني."

- ئ و پاشې؟"

- "ن ځنډېک جاران ل دېمې ګرېارا دېدېدېوونا خانې و ګوېډېرېکا ګېرېستېدې بېواموېي DNA، ځنډېک شايي ېېن بېجووک پېدېدېن، ژېر هډې نېو خانېدېن نوو پېدېدېن ژ لايې بېواموېي ځې بېچېګې ژ خانېدېا سېرېګې د جودانه، د زانښتې بېلوولوي نا دېرېرې ځي ګوھېرېنې، ګېشېرېت، ځنډېک ژ ډان ګېشېرېتان دېيت هډې د سادې و بېجووک بې، چ ګارټېګرېن ل زېندېدوېرېن نوو پېدېدېووي نلګېن، ل ګېلېک جاران ژي نې ګېشېرېرېت د مېزن و نالوژن و دېنې نېګېرې پېدېدېوونا ځنډېک رېښار و ساځلېدېن نوو ل دې ډېدېدوېرېن نوو پېدېدېووي، پېرېا جاران نې ځې ساځلېدېن نوو د زيانېدېخښ پان ګوژمګن و نېخوښېن بېواموېي پېدېدېګېن، ځنډېک جاران نې ګېشېرېرېت ساځلېدېکا نېرېني و پاش ل دې وې زېندېدوېرې پېدېدېګېت ګو هارېکاړېا وې دګمټ ب شېوېدېګې باشر د هېډېرېکا مان و نېمانې دا خوه بېارېرېت.

- "بې شوونې وېکو ساځلېکا ستوېن ډرېژ ل دې ډېرېرې؟"

"روځنګرېکا ځېر،"

دېل لېشې مې دا دوو جېورېن خانېدېان هېنې، خانېدېن لېشې Body cell و خانېدېن سېکس Germ cell. همموو لېدېدېن لېشې مې د خانېدېن جېورې پېګې ېېګېدېن، ل ب ټنې ټولې زېلامې و هېګېن ژنګې ژ خانېدېن سېکس ېېګېدېن، ګمټ خانېدېن لېشې ب رېکا دېدېدېوونا ناساي زېدېدېن و نېو خانېدېن نوو پېدېدېووي 100 ژلاې بېواموېي ځې وېکو خانېدېا دېستېګېي پې نېو ژن دېدېدېووي، ل خانېدېن سېکس ب رېکا ګېدېدېدېدېوونې زېدېدېن و ژلاې بېواموېي ځې نې وېکو خانېدېا دېستېګېي پې، زېرېرېدېن چ زاروک وېکو دېکوبېلېن خوه نېنېن.

رهنګی، په‌لاتینګین رهنګ تاری هندی هندی ګڼم یووون و پټن رهنګ فمبی زنده‌تر لټه‌اتن. ښ پش هینګن ژبهر پمیدابوونا هژمارګا موزن یا کارګمف و شرومپیلان، دوګیلا وان بوو نمګمړئ پیسیوونا ژینگمهی و تاریبوونا رهنګن چدفټن دار سپینداران زی. باشه نو پیزی د فی ګاودنی دا چ ل په‌لاتینګان هات بیت؟"

"ل فی دمی په‌لاتینګین رهنګ تاری پټر دشپان خوه پلمشټرن و بهارټن."
 - "په‌ل. پشی بورینګا دمګی ګڼم، نټدی هژمارا، په‌لاتینګین رهنګ تاری ژنده بوو. ز سالا 1848 همتا 1948، ل هندک جهین دستنیشانګری، وټزها زنده‌بوونا وان ژ په‌لاتینګمک ټو 99، ژیموو، ژبهرګو ژینگمها وان هاته ګوه‌ژپین و نټدی رهنګن فمبی نهما ساخته‌مګا پاش. ژبهر هندن پاشمپان دست ب نیچرګرنا وان زی ګر. ښ دووباره ګوه‌ژپینګا موزن د ژینگمهی دا پمیدابوو، نمو زی ګڼم بګارټینانا موزن بوو ل کارګمهان و ل شوونا وان هندک نامیرټن پیټګمهی و سمردهم هاتنه بګارټینان، ژبهر هندن نټدی دووګیل ژ فان کارګمهان ندمرګمف و ژینگمف باټر بوو."

- "نانکو جارګا دی په‌لاتینګین رهنګ ګمور زی ژنده‌بوونه فه."
 - "په‌ل، ناها ب فی رهنګی جارګا دی په‌لاتینګین رهنګی خوه ټن ګمور زفرانده فه. دیټنه فی ګریرای خوه ګونجاندن Adaptation، نمف چنده زی یمګه ژ پاساین سروشتی په."

- "په‌ل نمز ټیګمشتم."
 - "په‌ل چمنډین صوونه‌پین دی همنه ګو مروټی دستګاری د سروشتی دا ګریت."
 - "ومګو چ نشته؟"

- "ل دستټیګی، مروټان پیکول ګر میټومورټن زیانه‌خش ب رټکا ګهرسته‌پین میټومورګوژ ژناف بیدن. فی چندی زی نمتجاسین پاش تومارګرن. ښ ژبهرنګه دمی نو بیستلمګی پان زلفیمګی ب ګهرسته‌پین میټومورګوژ درمشی، نو ل وی دمی نو ټن کارستمګا ژینگمهی یا موزن نمتجام ددی و دبیه نمګمړئ ژنافرن و ټرګرنا میټوموان. ښ ب هاریګاریا ګشمطریتان، هندک میټومور دئ شټن ساخته‌مګا نوو ل نمف خوه پمیداکمن و بهرګریا فان ګهرسته‌پان ګرن، ژبهر هندن نټدی ژنافرن فی جوړئ نوو ټن ګشمطریتان دئ ګه‌لک یا ب زحمت بیت و میټومورټن شپانټن بهرګرین همن دئ مینه ساخ."

• "ئەڭ چەتتە جەننەتتە مەتەرسىن بە."

"بەن، پەننىيە دووپارە ھەزىن خەۋە ئىدا بىكىن، ب ھەمان ئەڭ ئەم پەننىيە دىگەن زىندەھەزىن مەشخۇر" و زىيەتەخىش يەن ئەڭ ئەش خەۋە دا ئىنقىبەن، بۇ شەۋنە بەگىزەن."

"بەن، دى جەننىيە پەننىيەن يان جۇزىن دى يەن ئەننىيەپەننىيەن "مەزەننىيەگە" خەۋەن."

• "بەن، پەننىيەن زى دى كارەستەكەن بۇ ھەن ئەننىيەننىيەن بىچەك پەننىيەكەن. ن ئەگەر بەردەۋام جەننىيەن پەننىيەن بىچەك، جۇزەك نوو بى بەگىزەن دى ۋەزەكەت و بەرگەن زى پەننىيەن زى خەۋەكەت، زىرەننىيەن دى ئەجەپەن جۇزەك دى بى ئەننىيەپەننىيەن بەگىزەن دىگەن..."

• "...دەگەن ۋەن ھەۋەپەن ئىدا بىيەت، دىيەت ل سەرمە يا پەننىيەن بىيەت جەننىيە دى ئاگەن ۋەن ۋەزەكەن."

• "تو زى ھۇسا زىندەننىيەن ئىدا ئەگە. ن يا ئاشكەراپە زىندەننىيەن نوشتارى بى سەردەم ئارىيەننىيەكە مەتەرسىدەر يا پەننىيەكە، ئارىيەن ل قەبىر ئەۋەننىيەكە جۇزەك بەگىزەن يا زىيەتەخىش بوۋى و بەرگەن زى خەۋەكەت و ئىدا ئاجىيەت. ل سەردەم بەرەن، ھەزەكە مەزەن يا زەۋەكەن زىرە ئەخەشەن جۇزەكەن ئىدا خەۋە زىندەننىيەن بى تەن ھەزەكەكە كەم دىيەن خەۋە ل بەر ئەخەشەن بەگەن و ساخەم بەن، ن نوشتارى سەردەم بىيەت ھەزەكەن سەۋەننىيەن دا ۋەزەكەن و ل بەرچەك ئەۋەزەكەت و جەننىيەن دەرماننىيەن نوو دەرماننىيەن و ئەڭ ئەخەشەن ئىدا، ن ھەننىيەن ئەڭ بەگىزەن دى شىيەن خەۋە يەن بەرگەن زىندەكەن و ۋەزەكەن ل دەرماننىيەن بەرگەن ئەش ۋەزەكەن دى شىيەن خەۋە ئەۋەكە لاۋاز بىيەت. ئەگەر ئەم گەننىيەن بى ۋە تەننىيەن ئەۋەن بى دىيەننىيەن "ساخەمەننىيەن بىيەننىيەن"، ۋەزەكە ئەش ۋەزەكە بەرەكە كەمەننىيەن ۋە بىيەت، جەننىيەن شىيەننىيەن بىيەننىيەن ۋەزەكە ئەخەشەن گەن دى كەم و لاۋاز بەن."

• "چ پەننىيەننىيەكە تەسەۋەكە"

"يەن با قەيلىسىۋى راستەقىيە ئەمە يىن دىستان ۋ گوتنا تىشتىن مەقسەدار بەرئەمەت ب تايىمەت ھەمكە بزانىت راستەك بۇ ھەيە. نوگە دا پىكۇلۇن بىكەين تىشتەكىن دى ۋى كورت بىكەين." - "باشە."

"تو دىشىنى بېزى، ۋيان وەگو يارىمكا بەخت جەرباندىنى يا مەزىنە، ب تىنى ئەم ۋمارەيىن سەرگەمىتى تۇدا دىيىن." - "بەختى خۇدا، مەرەما تە جىيە؟"

- "ھەر وەگو تو دىيىن، ئەمۇن د ھەقۇگيا مان و ئەمانى دا ب سەرنەگەمىتىن، نوگە يىن ۋناقچۇوبىن. ئەم چەندە بېدىقى ب مەيۇنان سالانە ھەتاكو ۋمارەيا سەرگەمىتى دناق ھەر جۇرەكى ۋ جۇرۇن جودا جودا يىن ۋووەك و گيانەومەرنىن ل سەر ۋوويى ئەردى دھىتە ھەلبىزارتىن. ۋمارەيىن نەسەرگەمىتى ب تىنى جارەكى دياردىن. ھەر جۇرەك ۋ جۇرۇن ۋووەك و گيانەومەران يىن ئەقۇرۇگە ئەم دىيىن، دەرېرىنى ۋ ۋمارەيىن سەرگەمىتى د ياريا بەخت جەرباندىنا ۋيانى دگەن."

- "ۋبەرگو ب تىنى يىن باشى دىشتىن بۇين." - "يەن، پىكەمكا دى ۋى ھەيە بۇ گوتنا ۋى چەندىن. نوگە رابە ھەرە ۋى ۋىنە بىيە يىن بەرى نوگە ۋى كەسى بۇ مە ئىناى "خۇدەنى ياخچى گيانەومەران".

سۇقايىنى ئەم ۋىنە داۋى. ل سەر رەخمكى ۋىنەيىن باۋۇرا نوخى ھاتىبوو كىشان و ل سەر رەخمى دى ۋى دارا ۋىزارگىرنى يان ھەممو گيانەومەران ل سەر ھاتىبوو كىشان. ئەمە ئەم رەخ بوو يىن ئەلەيىرتۇى دىقاي ئىشا سۇقايى بەخت.

- "نوخى دىسان ۋىنەيىكى ھۇسا بۇ مە ئىنايە گو دايىشكرنا گشت جۇرۇن جودا جودا يىن ۋووەك و گيانەومەران شۇقە دگەت، سەجكى كا چەوا ھەر ھۇمارەمكا جۇرۇن جۇراوجۇر سەر ب گروۋىن جۇراوجۇر قەنە و باشى لق و چەقەن جودا ۋىلە دىن." - "يەن."

"مەيەيىك و مۇۋۇ بىكشە سەر ب لقى گيانەومەرنىن سەرمكى قەيە. نانكو گيانەومەرنىن شىردەر يىن سەرمكى. ئەم گيانەومەرنىن شىردەر ھەممو ۋى سەر ب چەقەن گيانەومەرنىن بىرېردارن و ھەممو بىرېردار ۋى ۋ كوما ۋىنەومەرنىن قەرخانە نە."

• "قېن چىشىنى بىرلا مىن ل ئىرىستۇي ئىپنا."

"بىل ئىف چىشىدە راستە، بىلن پا ئىف وئىنىپە ب تىن پىچىن زىندىمورىن سەردىمى ئىفروكە ب تىن ئاكت، بىل پىچىن دىستىكا وچراپىرنا زىندىمورىن زى دىكت. بۇ ئىمورىن، ئىگىر باش پىرىن خۇە پىچىن دىن پىچىن د خالەكا دىستىكالىرى دا لىقن پالندىيان ز لىقن گىيانەمورىن خىشوك ھاتىپە چوداگىرن و پىرىن ھىنگى لىقن فان گىيانەمورىن خىشوك زى ز لىقن سەرمىكى بىن گىيانەمورىن ھىنگىلى ھاتىپە چوداگىرن و ھىنگىلى ز ماسپان ھەببوىنە."

• "بىل ئىف چىشىدە پا ئىشكەراپە."

• "ئىف چىشىدە پا رۇھن و ئىشكەراپە."

• ھەر چارەكى، چەقنى دارىن ل سەر دوو چەقنىن بىچوگىر دىھىتە دىھىگىرن، زىمىرگى كىشەقەرىت بىووينە ئىگىر ھىندىك چۆرىن نوو پەيدىيان. زىمىر ھىندىك ب دىرژاھىيا چەرخان چەندىن ھوز و لىق و بولۇن ئالغىچى بىن زىندىمورىن پەيدىابىووينە. د راستى دا، ل سەردىمى ئىفرو پىر ز مىليون چۆرىن گىيانەمورىن ھەنە، ئىف مىليون زىمىرە زى پەشەگى بىچوگىن ز وئ ھۇمارا مەزىن پا گىيانەمورىن بىن دىختەگى ل سەر رووین ئىردى دىلپان پىرى زىلچىن، بۇ ئىمورىن، كۆمەلا گىيانەمورىن گەھىگىر بىن سى گەھ ھەپىن پ پەكچارى بىن زىلچىووين."

• "ل بىن دارىن زى زىندىمورىن ئاگخاتە ھەنە."

• "ھىندىك ز فان زىندىمورىن ب بىرىنا مىليان سالان زى ئىھاتىپە گۆھۇرىن. ھەروەگى تو دىپىن، چەقەگى فان زىندىمورىن ب مىليان سالان ئىھاتىپە گۆھۇرىن پەرىف جىيانا روودىگان ھە دىجىت، چوئىكى دىپىت روودىك زى ز ھەمان وان خانەبىن دىستىكى پەيدىابىووينە بىن گىيانەمورىن پەيدىابىووين."

• "بىل ئىف پا دىپىن، ئ تىشەگى ئىف جىيەمى گىم."

"ئەو چ تىشە؟"

"ئىرىن ئىف خانەبىن دىستىكى ز كىفە ھاتىپە؟ ئىرىن دارووى پىرىسفا قىن پىرىسفا ھەببوىنە؟"

تو دىپىن ب پىنكا ئىگىرىياتا ئالغان دارا وچراپىرنا Tree of Evolution، وئىتەبىن چودا چودا د مىليەرىن گۆگى دا بىپىن

"من گوتېوو تە ئەو زەلامەكنى گەلەك ھەشيار بوو، مائە ھۇساپە، ئى دەريارنى قى پىرسپارنى، دارووش ئەو دەستورى دا خەو ب قى رەنگى گىرىلمەكنى بىدانىت، گىرىمانا وى ب قى رەنگى بوو، ئەگەر ھۇزا خەو د بىرگەكا ئالنى يا بچووك دا بگەين كو ئامونيا و ھىفۇر و خۇن و گىرمانى و رۇناھى و كارما تىدانىت، باشى بىنگىتەپەكنى كىمىيالى بى پىرۇتىنى تىدا كەشە پگەت كو بى ئامادە بېيت پىر كەشە پگەت و گوھۇرپىنن ئالۇزىر تىدا پەيدابىن،"

- "وئى گەلى دى چ جىبىت؟"

- "دارووش پەسسا ھەندى نەگەت كا چىدا دروستىبونىا پەگەم خانەيا زىندى ژ كەرسەتەپىن نەئەندەسى دروستىبويە، ل قىرئى ژى بۇچوونا وى يا دروستە، چونكى زانستى سەردەم ژى تا رادەپەكى گەھشەپە وى نەنجامى كو پەگەم جۇرئى ژيانا دىناڭ كاۋادەكەكى ھۇسا پەيدابويە بى دارووش پەسسا ژى دىگر."

- "ئەز يا مەنەھوشە، ئەزى ژ راستا كەسەك دىزانىت ژيان چەدا پەيدابويە؟"

- "دېيت نەخىر، ئى رۇژ بۇ رۇژى پىر ئەو توخەين ژيانى بىنگەھىن بىن نەھىنە ئاشكەراگىر و بىدەستە ئىيان، ئەڭ چەندە ژى ھازىكارىا مە دىگەت تا رادەپەكى چەوانىا پەيدابوونا ژيانى شىرۇفە بگەين."

- "پاشە."

- "ل دەستىپكى ھۇسا دى دىنن كو ھەموو رەنگىن ژيانى، ژيانا گىياتەمۇر و روودكان ژ ھەمان كەرسەتە بىنگەھىن، ل قىرئى ئەم دىئىن باشىن بىناسە بەدەنە ژيانى، ئەو ژى ئەگەر ماددەپەكى بىدانىنە دىناڭ شەمسەنەپەكى زەنگىن ب كەرسەتەپىن خوراكى، ئەڭ ماددەپە دى شىت دەست ب دابەشبوونى كەت و چەندىن كوپىن ھەششەپە پەردەم ئىلىت، ئەڭ كىرپارە ژى پىشت پەستىن دىگەتە كەرسەتەپىن بۇماۋەپىن دىناڭ خانەين لەشى مۇۋلى دا بىن دىيۇزنى DNA دىناڭ كروموسومان دا، بۇ دەستىپكا پەيدابوونا ھەر شىۋەپەكى ژيانى، ئەم زاپانى DNA پىكارىشەپىن، زەپىركو گەردەكا گەلەك ئالۇز و مەزىنە، پىرسپار ل قىرئى ئەو، ئەزى كەنگى پەگەم گىرىدا DNA پەيدابويە؟"

- "بەن."

"دەل پەيدابوونا كوما رۇژى بەرى 4.6 مىليار سالان، تەپا شەردى ژى پەيدابويە كو ل وى دەمى وىكو تەپەپەكا نىگرى بوو و ھىندى ھىندى ئەزى بوويە، زانستى سەردەم

ژیانی ژ تیشکین گمردوونی باراستیته، یا سهیر ل فیرئ نهمه گو نمف تیشکین گمردوونی
بین رولمکن گرتگ همدی د دروستیوونا یگدم خانمیا زیندی داد د ههمان دم دا یا ب
مترسی یه بؤ سر گشت جوژین زیانی.

"یمن یا بهرگی بای و تمخا نوزونی دناقمیرا شلف و وژمکان دا پمیدانه بوویه،
نهرئ یا زیندهومرئین دستپیکن جهوا زیانته؟"

"ل دستپیکن زیان دنلف دمریایین دستپیکن دا پمیدابوو گو نهم دیژینئ ناکا
دستپیکن، ل وی دهمی رننگه برهکا کیم یا تیشکین گمردوونی بین زیاننه خش گمشتنه
دنلف نافی دا، زیمز هندئ نمف زیندهومره ب سانهی شیاننه دنلف نافی دا بژین و خوه ژ فان
تیشکان بهارین. ئی ژیرنمکه دهمکئ دریز یی بوری همتا زیندهومرئین هشتکافی
پمیدابووین، نالکو نمو زیندهومرئین دشین دنلف نافی و سر هشتکائی دا بژین و مگو کپسده و
تیمساحان، ب تپیمت پشتی دروستیوونا بهرگی بای. سهجکئ نوکه نهم یی د کۆلکی شه
روونشتین و تهمشدهی دارویارین دارستانئ دگمین تهمفین گو بهری سن یان جوار ملیار
سالان دست ب وچراپ کرنئ کری.

"دگهل فی چهندئ ههمووین، نهگو تو بیژی نمف تشته ههموو ژ نیشکمکن شه
پمیدابین؟"

"من نمف چهنده نهگوتیه، ونههین ل سر فی کهمالی دیار دکمت کو وچراپ کرنئ
ناراسته پیکن راسته پینه ههمووینه و پشتی بورینا ههماین دریز، چهندین زیندهومرئین
خومدان سیستمین دهماری بین نالوزتر و پشکهفتیز پمیدابووینه و معزین وان معزتر
لییانینه. ب بؤچوونا خوه یا کسایمئی، نهم باومرناکهم فی چهندئ ههمووین ژ نیشکمکن
شه روودابیت، تو چ دیژی؟"

"تشتی بالکیش نهمه فی وچراپ کرنا تهمسار داروین ب خوه زی مندهموش گربوو.
نهم باومرناکهم تشتمک ژ نیشکمکن شه بیهت و تشتمک ههمستار و نالوز، بؤ نمووینه چافین
مه، دروست بگمت."

سؤفیا روونشت، بهرئ خوه دا تهمبیرتوی و هزرتین خوه گرت، چهند یا سهیره
نوکه نهم د زیانئ دا بین و ب تنی چارهکئ بژین و چارهکا دی مه نمو دهلیفه تعیبت
بزفرینه د زیانئ دا شه.

ۋ ئېشكەڭنى ھە، سۆڭيا گوت: "باشە بەھايىن ئافراندىنا ھىتا ھىتايى جىيە مادەم ۋ ئېشكەڭنى ھە ھەموو سىزۇڭ دىن بەرىڭ ئىمانىن چىن و سىن."
 ئىمپېرىتۇي ب ئاورىيەڭغا تېز تىمىشى، وئ گىر.
 "بېلىڭىيە تو ھۇسا نەناخى، چۈنكى ئىلگە ئاخىقتىن شەيتانى نە."
 - "شەيتان؟"
 "بەن، بەيلىڭىن "مىستوفىيلىس" ئى شەيتان د شانۇڭمىيا "فاوست" يا گوتەي دە."
 - "رامانا ئى چەندىن جىيە، بۇ مىن ديار بگە."
 - "دەمى فاوست دگەنچىتە بەر سىن، تىمىشى ھەموو گارىن زيانا خوە دگەت و ب شانۇزى ھە دېڭىزىت.

باشى د ئى ساتى دا ئىز دىشىم بىزىم
 نۇگە يەنە، چۈنكى تو گەلەڭكا جۈنى
 جېن خوە دىلۇ زيانا مىن يا سىر ئىردى دا بگە
 تو نە دىشى خوە دىلۇ ھىتا ھىتايىڭكا بىن ئاقونىشان دا بەرزە بگەي
 نۇگە ئىز بىن د چالغۇرىيەڭكا وئ بەختەمورىيا مەزىن دا
 دىگو خوشىن ۋ چىرگەيىن زيانا خوە وىرېگىر

- "وى ب ئېڭەڭكا جۈان دىرېرىن يا ئى گىرى."
 - "ئى بىشى ھىنگى گەرا شەيتانى ھات دا باخقىت، ھەردەمى ھەناسەيىن فاوستى
 راوستىلەين، شەيتانى گىرە ھەوار و دگوت.

---

* فاوست Faust شانۇڭمىيا تىرلەيدى يا ئىلىسەرنى ئەللى "گوتە" يە گو ۋ دوو پىشكان بېڭەھىت. پىشكا يەڭنى ل سالا 1808 ئى و پىشكا دوونى ل سالا 1832 ئى بەلگىرىنە. ئىر ب خوە چىرۇڭەڭكا ئىلىسەرنى يە يەسەن گەنچىڭى ب ئان فاوست دگەت گو بىشى ئالەڭنى مەزىن وىك مىرات ۋ مامى وئ بۇ دىمىنەت دەست خواندىنا و ئېرېوونا ھەموو ئىللىن ل سەردەمى خوە دگەت ئى بىشى ھىنگى دىزىت چ مىا د ئى چەندىن دا نەبوو و پەشيمان بوو گو خوشى بۇ خوە ۋ دىيائى چىنەڭگى ئى بىشى ھىنگى شەيتانى مىستوفىيلىس دەيت و ئېڭەھتەڭنى گەل دگەت و زىن وئ دگەت 24 سال..... ھتە.

بەدېشەنگا تەمسار، رابردوو

باشە بۆجى ئەو ب دوامەنى ھات؟

ب دوامەنى ھات، رابردوو و نەبوون وىكو بەگن

بەھايى ژيانا ھەتا ھەتايى جىھ

ئەگەر ل دوامەنى ھەر د ئاقرىندى بەرھە ئەمانى بچن

ئەفە رابردوويە، چەوا دى د ئى ماسكى گەھىن؟

ھەروەكو چ تىشان ھەت دەستپىنەكرى

جارەكا دى بى دىلە بازەنەكى دا دزفريت، ھەروەكو ئەو بەرى نوگە ھەبوويە

ئەز قاتەھيا ھەتا ھەتا باشل دېيىم

- "ئەفە چ دەشپىش يە، مەن بەز جەز ژ تېگىستى بەگن گر، ھەتا دەمى فاست مەرى
ژى، ئى وى رامانا وان شوونوار دزاسى بىن ل باش خوە ھىلاين،"
- "مانە ھۆسايد، د راستى دا ما ئەفە ژى بەك ژ ئەلجەمىن تېورا دارووش يا ل دور
وھراپكرنى نيشە، ب ناپيەت ئەگەر ئەم بۆزىن ھەر شيوەپەك ژ شيوەپىن ژيانى خو ھەكە
چەند بى بچووك ژى بېت، دېيەتە ئەگەرئ بەدبايوونا تىشتەكى مەزنا؟ ئەختەرا زىندى
ئەمىن، سۆفيا! ئەم ھەموو بېككە گەشتىمەكا زىندى يا مەزىن ل دور ھەتافا مەرىپەخو دناڤ
گەردوونى دا دزفرىن، ئى ھەر بەك ژ مە ب خوە ژى گەشتەكە و يارەكى جىنان دگەل خوە
ھەلگرتىدە، ئەگەر ئەم شىاين ئى بارى بگەھىنە بەتدەرككى گونجاي، وى دەمى ژيانا مە يا
بى ھەا ناپيەت،

فرۆيد

... ئەمە حەمزا خوەبەریس و ئەناشگەرگری یاکو د ناخۆ وئ دا

بەینا بووی...

هێک موللەر کناگۆ خوە ژ سەر لەختی هەفتە و ئەو هاتێه یا د دەستێن وئ دا،
ئەو هاتێه دانا سەر مەزێ و چلکێن خوە برت و بەرط سەر شووی هە چوو، کو ب تێ د
دەمێ دوو خولەکان دا سەرێ خوە شووشت و ب هەمان ئەزاتی چلکێن خوە کردە بەر خوە،
باشی هاتە خوار.

- "تێشت یا حەزەر هێکدا"

- "مە نەتێ ل دەستێکێ ب بەلەمێ بچەه گەشتەکا کورت."

- "بەلێ یا ... هێک ..."

ئەو ژ مەل دەرکەفت و دناڵ باخچەیی را دەرپاژ بوو و بەرط بەلەمێ هە چوو،
وهریس بەلەمێ فەکر و چوو تێدا. باشی دناڵ دەرپاچێ دا نەهات و دچوو و وئ ب چۆش و
خروشمکا مەزێن هە ب هەردوو دەستان دارێن بەلەمێ دناڵ پێلێن ئاڤێ دا دێنەن و دێرن،
تاکو هەست ب ئارامیێ کرد.

"هەسارەیا زینتی ئەمێن، سۆڤیا. ئەم ئەو پێکاتەیا مەزنین یاکو ل دۆر پۆژمکا
سەریمخو د دێ گەردوونی دا دزەڤیت، بەلێ هەر یەک ژ مە زێ پێکاتەیمکە کو ب بەرێ

خوہ یں جینان ژ ژیاڼی دهریاز دهریت. تلعلجا تلگمر مه بارڼ خوہ ل بهندهرکڼ گونجایی
دانا، هینگی تدم ژ هستا و بڼ مفا نملایانه...

وڼ تلخ چمنده زیمرگر و چونکی مزانۍ بڼ وڼ یا ناراستمکریه نلک بڼ سؤفایی.
وڼ همدوو دار دانان و خوہ رادستی پڼلڼ تلڼی کر کو ب کیمیا خوہ تلو دلینا و دهر.

تلو ژۍ وڼکو فڼ بهلما ساهه پاکو ل سهر رووڼ گمشدلمکڼ بچوک ل لپاساندڼ
دهاتی و دجووۍ هسبب وڼ چمنڼی دکر کو تلو ب تلڼ وڼکو هملڼ گویڼی په ل سهر
رووڼی فڼ ژیاڼی دهڼت و دجهت. تلرڼ چارمنلیسۍ سؤفایی و تلعلیژرلڼی د فڼ وڼندی دا
چیه؟ تلرڼ تلو نوکه ل کیلمنه؟

تلو نهشڼت وڼ بیرۆکمڼ بهنرینیت کو تلخ همدوو بوونومره ب تلڼ "بالاندڼ
کمرروموگناتیسینه" د مزلڼ بابڼ وڼ دا و ب تلڼ هنلک بوونوموڼلڼ چیکرینه ژ حیری
و کلفمڼی کو تلرڼی نلیمڼی تلو چیکرینه و دهرنخستینه. ل گوری فڼ چمنڼی، تلرڼ
تلو ژۍ نه ب تلڼ پڼکاتیمگه ژ پهرتڼڼن تڼکملووی کو د پوؤمکڼ ژ پوؤان دا
شپویمکڼ دستنیشلکری ب خوہ شه گرتیه. د "گومکا بچووک یا نانا تڼهشیر" دا ڼ
تلو .. تلو تلتلکڼ دی ژۍ په. تلو هڼک موللر کنگاما.

یا دپاره کو تلو فالایلا مزلن خملاتکڼ جوان بوو د چمژنا بوونا وڼ دا بڼ هاتی.
پڼلڼیه تلو دتڼپڼدانی بکت بابڼ وڼ دصتی خوہ کریه تللکا هسستیار د ناخڼ وڼ دا، ڼ
تلو حمز ژ هسستارا وی یا تڼاندپڼکمر ناکت ل بهرامیهر تلعلیژرلڼی و سؤفایی.

زهر هنڼی تلو دڼ وڼ کمت پاکو وی شاش و مندلخانگمی بکت ل دممڼ
لمدگمریت تلنکو دڼ کارمکڼ هؤسا کمت راکڼ ل بهر وی بهرزه دکت. تلعه کلیمزین تفته
کو پڼلڼیه ل سهر وڼ تلو بڼ وان همدووگان بکت. تلوڼ هؤسا هزارا خوہ دکر کو بابڼ
وڼ وڼکو کسمکڼ بهرزه و شاش و مندلخانگمی یں ل ممدوڼلڼ فرۆکخانما کۆپنهایان
بلمز یں دهڼت و دجهت.

هڼلڼی هؤسا هزارگر کو تلو ب ڼکچاری نارام بوو، وڼ دصت دا همدوو نارڼ
بهلمس و بهرط کنارڼ دهریاجمڼ شلگمریا. ل دویمهڼی شیا ب دل خوہ تڼشڼ دگل دایکا
خوہ بخوت. چمنلا یا خوشه بهجسی تڼشڼ بڼ راسان بکمین، وڼکو. هڼک یا دلفلمکره، ڼ

خوږى خولمگه دى زى گهل با، نمو ل فائلا خوه نعلمگهيا تالكو يوويه دومهيا
شعيرين، كو گهنگ لاهي نساوون نمو بهوينيت.

ديسان كسمكى دمرگه فوئلفه.

نعليرتوى گوت، "نمگر مه گوځين خوه كمر كرن، دى نمو كسم دمرگهيا
دفوتيت بيزار بيت و جيت"

- "نختر، من دفوت بزانم نمو كى به."

سؤفيا راوون و نعليرتوى زى ب دووځ كملت.

وان زلامهكن رووس ل بهر دمرگهيا ديت كو ب ناوايمكن مافويل راوستيا يوو و
تاجهك ل سمر سمرى يوو.

- "و پاشى؟ يوچوونا جفاكا خانمدانان چيه سهارت جگتن نوو پتن نيمپراتورى؟"

سؤفيا و نعليرتوى رهب راوستيان و زنده ممدنگهيا مان كو نهځ زلامى رووس
نمو شاش و ممدنگهيا كرن و ل وان كره هموار، "همود سلاځ زى نممدا!"

نعليرتوى خوه وڼرگ كر و بهرسفا وى دا، "نعله راسته، ښ نيمپراتور ونگو
كرمكى بى رووسه." ښ زلام هم ما ل سمر راوستيانا خوه يا خومهزنگه و بى منعت،
بى كو هيچ تشتمكى بيزارت.

نعليرتوى خوه چهمنده بهر گوځى سؤفياين و گوتى، "نمو هرز دگهت نمو، نمو
زلامهيه بى كو بنديفه ونگو وى ښ بهيت."

ژ نيشكهكن فه زلامى خود الفاند و گوت، "نمري هوون زيرفانيهكن ل فى خانى
دگرن؟"

نعليرتوى بهرسف دا، "بهخمشيا مه، مه ممزيمكى زلال هديه و نم ل دووځ
همستين خوه دجين پار ژ همر دممكى بورى. زبهر هندى نيمپراتورى چ هيلى نين ژ فى
جهن بهوريت و نمو ب فى سروسيمايى همتكهر."

سۇقايىن ھەستېتىكىر سەروبەرنى ئى زەلەسى بىن ب گەنى بە لەۋرا ئەشپا خوە و ب دەنگەكىن بىلەن كره گەنى. ھەرومكو ئەق جەندە بۈويە ئامازەيدەكا ئەننى كۆ زەلەسى ل دوماھىن ھەست ب ھەندى كر ئەو ب تەمەسى بىن ۋوۋسە. ۋى ب دەستى خوە ئەندەسى خوە بىن سىكىسى قەشەرت و بەلەز بەرەق دارستانى قە جۈۋ. دىيەت ۋى ل ۋېرنى ئادەم و جەۋا دېتەن، نوح، خوەدانا سەكۋىن سۆر و ۋېنى بىن ھەج.

بۇ دەمەكى ئەلەيىرتۇق و سۇقايە مائە ل بەر دەرنى ژوۋر و تەكرە گەنى.

ئەلەيىرتۇق گوت "دە، دا بىلەگەرىن. دە بۇ تە بەجسى فرۇيدى و بېرۇكەيا ۋى كەم ل سەر بېنەنگەھىن."

دەمە ل ئىزىك بەنجەرنى ۋوۋنشتەن، سۇقايىن سەككە دەمەمىرا خوە و گوت، "بۈۋ دەمەمىر دوو و ھىشتا مەن گەلەك بەرەھەقى مائە ژ بۇ ئاھەنگە ئىقارە."

- "ھەروسا مەن ۋى، ژبەر ھەندى ئەز دە بۇ تە بەجەك ل سەر فرۇيدى ئاخقەم."

- "ئەرنى ئەۋ ۋى ھەيلەسۇقە؟"

- "ئەم دىشېن بېژىن كۆ ئەو ب شېۋەمەكى ژ شېۋەيان ھەيلەسۇقە. سىگمۇند فرۇيد ل سالا 1856ئى ژ دايەكۈۋىيە و زانستى ئوشدارى ل زانكۇيا قەدنا خواندېيە و بەرپا ژاپانا خوە ل ۋېرنى بوراند كۆ ل ۋى دەمە ئەق باژېرە يەك ژ گىرنگەزىن ئاھەندىن ۋەشەنېرى بوو ل ئەۋرۇپا. فرۇيدى ئوشداريا دەماران خواند و ژ دوماھيا جەرخى نۆزدى تاكو نېقەكا جەرخى بېستى، ۋى ل سەر دەروۋنەسپا ئاخىن مەۋقان دخواند، كۆ دېژىنى شىۋەمەگىرنا دەروۋنى."

- "تو دە بۇ مەن بەجسى ۋى كەي مائە؟"

- "ژاپانى" شىۋەمەگىرنا دەروۋنى "بەجسى ۋەشەمەگىرنا ئاخىن مەۋقى دگەت ب ئاۋەمەكى گەنى، ھەروسا بەجسى سىستەمەكى و رېكارەگىن دگەت بۇ جەرسەرگىرنا ئەۋشەپەن دەروۋنى و دەمارى، مەن ئەقەت ب تەمەسى بۇ تە بەجسى فرۇيدى و جالەكېن ۋى يەكەم، ل شىۋىيا ۋى ل سەر بېنەنگەھىن يا گىرنگە ژ بۇ ئىگەھەشتا ۋى جەندى كا مەۋق جەيە.

- "تە بۇ مەن مەرمەق جېكەر .. تەمام يەكە."

“هروښدی هزره‌ګر په‌یوه‌نیم‌ګا همدې‌ځای یا په‌دوه‌ام دناښه‌را مروۍ و
دوروپه‌رین وی دا همدې پ تایمټ همدې‌ځای دناښه‌را حمز و ښانین وی و داخوازی و
تشتین دده‌څمکری یښ د جفاکي وی دا، مڼ زېده‌وی نیم دشتین بیژن هروښ په‌کام
کسی یوو ژبانا غم‌ریزی یا مروۍ ناشکه‌راکری، ځی چمنډی ژی نوو ګره په‌ک ژ نوونه‌رین
ګرنګه‌رین په‌ټولن سړوشتی یښ دیار و بهرچال ددوماښیا بهرځی نوژدی،”

“مهرما ته حیدر ژ ژبانا غم‌ریزی یا مروۍ؟”

“ئەپ تىنى ئىمىلىنى مەرىۋى كىرەلەن مە پىزىقە دىيەت، چۈنكى مەرىۋى ئەپ تىنى بولمىغۇرەككى رەئىيىنىلىزىمى يە، ھەمەكە ھەيلىسۇۋەن رەئىيىنىلىزىمى يىن چەمەن ھەمەزى دەپىي مە رەزى بىكەن ل سەمەن چەمەن بارا پىز پەلەمەن ئىمەلەلانى وئ چەمەن دەستەنەن دىكەن گا ئەم چ ھەز دىكەن يان چ ھەمەن دىيەن يان چ دىكەن. و دىيەت ئەمە پەلەمەن ئىمەلەلانى ھەمەزى بىكەن يان چ ھەز و ھەمەن مەرىۋى يىن كۆر. بۇ ھەمەن، ھەمە سىكەن ل نەك مەرىۋى بىلىقەگا سەمەكە يە كۆ چ ۋ بىلىقە زارۋى بۇ شىرەنەن كىمەن ئىمە.”

“ئەمە ئە ئىشتەكى نووپە، ئ فرۇئىنى ئەمە يەگە سەئانە كو دىيەت ئەمە جۇرى
بىئەئىن سەرەكى دەئارائى و بىئەئىنگرى بىيىن، بەئ ئەمە جەز و قىائىن مە بىئەئە دەئەن
بىئ كو ئەمە ھەست بىئ بىكەين، ھەروەسا سەئانە كو زارۇكان زى جۇرە ھەستەكى سىكسى ل
ئەك ھەيە، ئەمە بەئەئىكنا وى ل سەر “ھەستى سىكسى ل ئەك زارۇكان” بوو ئەگەرى
دەئەئىكنا جىئا رەئەئەئىرەن ل ھەئەئە، ھەروەسا بوو ئەگەرى ھەئەئە بىيەئە كەسەكى
كەلەك ئەخەئەئە.”

¹²² قُلْ إِنَّمَا أَدْعِي إِلَىٰ مَعْرُوفٍ وَإِنَّمَا أَدْعِي إِلَىٰ نَهْيٍ مُّنكَرٍ ۚ وَسَعْدَىٰ الْمَعْرُوفُ الْحَقُّ ۖ وَسَعْدَىٰ الْمُنْكَرُ الْبُاطِلُ ۚ

“ئەم يىن بەدىئىي قۇتۇپقا فېكتۇرىيەنىڭ دېگەن” ئىشقا قۇتۇپقا دېگەنلارغا
 فېكتۇرىيە” كۆلۈم سەردەمى ھەر ئىشنى پەيۋەندى بى سېكىس قە ھەي يىن قەدەمغەرى
 بولۇ. ھەيۋىدى زى د جۈرۈچۈقەيىڭ كۆرۈ خۇد دا ۈك ئۇشدارى دىروۋنى ئاشىمەركىز كۆ
 ھەستى سېكىس ل ئىك زارۈكەن ھەيە، ھەر ز بۇ قى چەندىڭ دىستى خۇد گىرە ھەندىك
 دېگەن ئافىكىرىنى كۆ تېپىپتا ھەيۋىنا چەند شۇيەيىڭ زانېن دىروۋنى ۈ ھەتتەن

دوماهين نهم دگهينه د ناخن خوه دا، گو دینه پشکهك ژ مه. هرؤيد دبيلزته في چمندي
"نمزئ صوونهي."

- "نمزئ نمو بدحسي وژدني دگمت؟"

"ل گژدي هرؤيد، وزدان پشکهك ژ نمزئ صوونهي. ان نمف نهم مه ناگهدار
دگمت دمن مه "حمزئ" بيس يان "نمپوزانفي" همين، ب تايهت حمزئ سيكسي و
شمواني. هرومكو من گوتى هرؤيد دگوتكي ل سمر وي چمندي دگمت كو د راستي دا نمف
حمزئ "فاريووي" هر ژ هوانغا زارؤكيني همنه ان د فشارينه."
- "روهن بكه."

- "نهم مزائين و تيبينيا وي چمندي دگهن كو زارؤكين ساغا بو وان همنهكن
خوش پيداييت نهمر دستي خوه بگهيه نمنديان وان بين سيكسي و ب تن همره
مملطانگهكن دي تيبينيا في چمندي گهي. ل سمردمي هرؤيد، نمو زارؤكين هست ب
في چمندي دگري، دا شهمكي ل دستي وي دور. دگهل گوتنا ناخفتني توند "هي بي
مزي" يان "ما تو شمرم ناگهي؟" يان "دي .. دستي خوه دانه سمر جلكين خودا".
- "ان نمفه ديناني يه؟"

- "نمفه وي چمندي دگهينيت كو هر تشتهكي پيوهندي ب سيكسي و نمنديان
وي فه همنيت هستكرن ب گونهي ل نك مروفي پيدايگمت. ژبهركو نمف هسته د
"نمزئ صوونهي" دا دمينيت، ژبهر هندي ب بوجوونا هرؤيد پراتيا مروفيان ب دريژاهيا
ژيانا خوه هست ب گونهي دگهن ل بهرامير هر تشتهكي گرديدي ب سيكسي فه، د
دومكي دا حمز و بيدايين سيكسي پشكهكن ژ لهشي مروفي. ل فيره، همفركيا هروهمري
دنايبرا حمز و هستكرن ب گونهي دست بيدكمت."
- "نمزئ تو هرز ناگهي نمف همفركيه دي لاوتر ان هيت پشي سمردمي
هرؤيد؟"

"ج بين نمفنت. ان هزامرگا مزن ژ نمخوشين هرؤيد د في همفركي دا ب
ناويهمكي خراب دزيان كو هرؤيد نمف چمنه ب "دمازگرييا دمووني" نافكر. يو صوونه،
بهك ژ وان نمخوشان ب نهيني فه نمفيندارا همفزين خوشكا خوه بوو. پشي خوشكا وي
ژبهر نمخوشيمكا گران گياني خوه ژ دستكي، نموي گوته خوه، "نوكه نمو دشيت ژيانا

همه‌فزانین دگه‌ل من بیکینیت "ل نمف هزره ب "نمزئ نموونهیی" گهفت و همر زوو د ناخن خوه دا فمشارت و بیدنگر. همرموکو هرؤیدی نفیسی، ممرما وی نمو بوو کو وی نمف هزره کره د خانهدا بیناگهیییا خوه دا. نمف ژنا گمنج یا نه‌خوش تووشی هستیریایی بوو. ل دهمی جارصمرگرنا وئ. نموی تیپینییا هندئ کر کو وی ب تمامسی نیممنی راورستیلانا خوه ل بهرامهر سندریکا خوشکا خوه زیرگر، ل دهمی هستی خویه‌رئس یی نمرانگه‌هاندی د ناخن وی دا پیدابووی ل د دهمی جارصمریی دا نمف هسته هاته بیرا وی، نمف ساته ب هملچوون و تیگچوونکا معزن شهگه‌ریا و نمو ژنه جارصمر بوو".

- "نوکه تیگمهستم کا ممرما ته ژ "لیگه‌ریان ل شوونوارین دهروونی" چ بوو."

- "نوکه نهم دشین وینه‌هکئی تمام یی دهروونی مرؤفی ب شیوه‌هکئی گشتی بکوشین. پستی چهندین سالین تاقیکرئی ل سمر نمطوشین خوه، هرؤید گمشته نمجامه‌کی. نمو زی ناگهیییا مرؤفی ب تن پشکهکا بجووکه ژ دهروونی مرؤفی. ناگهیییا مرؤفی همرموکو نمو بارچه‌یا دیاره ژ جیایی بهستیی. ل بن پووین ناخی، نانکو ل بن ناگهییی همموو نموو یکو نهم ژئ د بیناگه‌ه هستی فمشارتی پاشی یی هستی، ناگهیییا فمشارتی پاشی بیناگه‌هی."

- "نمزئ بیناگه‌هی نمو چهندیه یاکو د ناخن مه دا هه. ل مه زیرگریه و نیدی نهم نه‌شین بیینه بیرا خوه؟"

- "همردم نهموونین مه پین ژیانی د ناگهیییا مه دا د ناماده نین. ل همموو نمو هزر و بیر و نهموونین کو د شیانده به‌گهرنه بیرانکا مه بی کو نهم زحمه‌تمکا معزن د هزرگرئی دا بیمین دینه نمو پشکا "ل زیر ناگهییی" همرموکو هرؤیدی بناکری. نمو زارانی بیناگه‌هی ب تن ژ بژ دهریرینی ژ وی چهندی بکاردنیت نمو مه نفیسی و شه‌گه‌راندیه ناخی خوه. نانکو همموو نمو هزر و بیر و تشتین مه بیکول کری زیر یکمین زیرکو د نمگونجایی و هاری و رتکری بوون. نمفنا ل دهمی ناگه‌هی یان نمزئ نموونهیی حمزکا دستپشانکری رحه دگمت، نهم وی حمزی ده‌افترینه ته‌خا بی. خوه خورتالکرتمکا باشا!"

- "تیگمهم."

"نەپ مىكانىزىمە ل نك ھەموو كەسپىن ساخلام كار دىگەت. ل ھىندەك ل وان بېلىقى ب بېتكۈلەمگە مەزىن دىكو فان ھەزىن نەمخۇش و ھەمدەغەكرى بىلەشېرىن و بېدەنگ بىكەن، كو د نەنجام دا تووشى ژاين دىمارى يىن راستەقىلە دىيىن. ئەو ھەستى بېدەنگىرى بەردەوام بېتكۈل دىگەت سەرىكەفەيت و بەرەف ناگەھىيىن ھە بېچىت كو ۋە ل سەزۋى دىگەت ھەمىسەنگەمگە دەستكرد دىناغەرا ھەزىن خەو و كەتۋارى دا دروست بىكەت، ھەزۋەي د ھەك ل ۋانەيىن خەو دا ل ۋىلايەتەين يەنگىرى يىن ئەمەرىكى ل سالا 1909 ئىمۋونەمەك ل سەز ھى مىكانىزىمى ئىنا بوو."

- "بەل، گوھى مەن يىن ل تە."

- "گوتە جەماۋەرى خەو ھەسا ھەز بىكەن كەسەكى تېكەم يىن د ھى ھۆل ھە ھەي كو ب خەپسەفە يىن دىھىتە ژوور و دىنگى ل بېن خەو دىشەيت و بۇ ئامادەبوويان نەمخۇش دىگەت و ۋانەيىزى نەچار دىگەت پەروەستەيت و بېدەنگ بېيەت. ل ھىرە ھەندەك زەلەمەين ۋىرەك پەنەفە ۋى كەسى تېكەم پەنگەشەنە ل دەرەفە. ھۇسا ئەو ھاتە دوورخەستەن و بېدەنگىرەن و گوتەيىزى لى دىشەيت ۋانەيا خەو ب ئازامى بەردەوام بىكەت. دىكو نەپ زەلەمە نەھىلەن چارەكا دى تېكەن دوويارە بېيەتەفە، ئانكو دا بېلەن بېدەنگىرەن سەرىكەفەيت، ئەو دىن ل پەز دەرەگەھى ھۆل ل سەز كورسەيىن خەو روون خەو ھەكو "پەزۋانەكى" لىكەن و ئەم دىشەين ھۆل ب "ناگەھى"ن و ل دەرەفە ھۆل ب "بېناگەھى" يىن ئالەكەين دىكو ۋىنەيەكى روھەن و ئاشكەرا بىن گەپارا بېدەنگىرەن دروست بىكەين."

- "ئەز لى دېيۇم ۋىنەيەكى باشە."

- "ل ئەو زەلەمە تېكەم ھىشتا ئاخفتا خەو يا دوماھىن نەگوئە. ھەز و پەلەھەين مە يىن بېدەنگىرى لى يىن ئەم بەردەوام ل زىر ھىشارا وان دىزىن ب ھەمان شىۋەنە، بېتكۈل دىكەن رېيا خەو بىلەقەين بەرەف ناگەھىيىن ھە، لەورا ئەم بەردەوام تووشى "ھەنگەشتەين ئەزەمانى" دىيىن، ھۇسا كارەفەدانەين نەھەستەپەكەر ھەست و كەپارەين مە بەرەفە دىيەن."

"جەمە؟"

"ھەزىدى ھەندەك مىكانىزىم ل ھى جۋارى ئاشكەرا كەن. ل ۋان لى، كارەفەدانەين خەپ. گو ئەم ل نك خەو تىشەكى كەيەن و دېيۇزىن گو مە بېشەر بېتكۈل دىگر ۋى تىشە بىلەشېرىن و بېدەنگ بىكەين، ل سەز ھى چەندەن ئەو بۇ مە ئىمۋونەمەكى ھەمگەھەزەيت كو

داخواز ژ گریزکارمکی هاتېوو کرن گلاسه مکی ژ هه خواړنا هوستانې خوه هه خوټ، ټن نارېشه
نمړه کس حمز ژ فی هوستانې ناکمه، ټاکو هندمکان نمو ب چپېل نافکر."

"پاشی گریزکاری گلاسی بلند کر و ب دمنگمکې بلند گوټ، "دا نوکه هه خواړنا
چپېلې خوه یې خوه شتلی هه خوین"

"ب راستی گریزکاری چ درهو ل خوه نمکرن ژبهرکو د راستی یا وی نمو گوټ یاکو
وی هرز دگری، بې گو وی هیچ نیازمکا خراب ژ گوټنا خوه هه بیت. نمړی ته هه وونه په کا
دی ژی دقېټ؟"

"ب دلفوښی هه."

"خیزانا گوتار بیژمکی ناینی ژ هزمارمکا کچین بېدهنگ و جوان پیکهات کو خوه
ل هیفیا سهرمانا مهرانی گرتیووړ. دفتا وی زهلامی ب شپوه مکی نه سروشتی یا دریز
بوو. ژبهر هندي فی بابی ټاگه پیداری دا کچین خوه کو چ ناخفتنان ل سهر دفتا میپفانی
نمېژن. نو دزانی کو نمو کسه وگو زاروکان نینه راستیان ل ناف چاچین خودانی بدعت،
نمو ژی ژبهر نمگرمکی ساده کو بنه مایې هشارتن و بېدهنگرتنی ل نک زاروکان یې بهیز
تینه هه وروکو ل نک مهران یې بهیز.

مهران گهشت، نمک کچین ب رهوش پېگری ب هه مانا بابی خوه کرن و نمړی
خوه نمانه دفتا وی، بهلکو گملمک پیکول کرن ب بهکجاری نه سه حکمه دفتا وی، ټن وان ژ
بلی وی هرزا خوه د چ تفتین دی دا نمکرن. دصی پمک ژ وان کچان هاتی ټاکو شمکری و
هه ووهی بې پېشکیش بگمت، ب ریزقه گوټی، "ل شوونا بیژینی نمړی ته بهچک شمکر
دقېټ بکبه جابا خوه، گوټی نمړی ته بهچک شمکر دقېټ بکبه دفتا خوه؟".

"نوی خودا! ... چمنه یا ب سهرمه"

"نم دشپین شوونه مکی دی بینین کو نمو ژی هېچمگرتنه، ټاکو نم هه ووه
هېچمتان ژ بې کریارین خوه دگری ل بهرامهر خوه و کسین دپار ژی، نمک چمنه ژی
ژبهر نمگرمکی ساده کو نمو ژی گملمک یا ب زهحمته نم دانپیدانی ب نمگرمی
راسته پته بکمین ژبهرکو نمگرمکی نه موه،

"فرۆيد دېيازيت ژيانا مه يا رۆژانه يا بېره ژ مومونهين گريارئين نهمهستيپيگمر. نهم همردهم نالئي كسمكي ژبيردگهين يان ب شېوازمكي سهر دستين خود دگهينه جلويهرگين خود دهمي نهم دناخفين يان زي دهمي نشان ژ جهين وان رادگهين بي كو مه ناگهه ژ خود همييت. همرهوسا وان هلنگفتنين نهمزماي زي ژبيرنهمگهين دهمي مه ژ بيگونهمي نشت دگوتين. ب يوجوونا فرۆيدى نهفه همموو نيشان. و نهف هلنگفتنه د گرياران يان گوتنان دا بهيزترين و موگمترين نهينين مه ناشگمرا دگمن."

- "ژ نوكه ويغه دئ يا هشيار بم ل سهر همر نشتمكي دېيزم."
 - "ئ تو نهمي خود ژ بالدمرين نهمهستيپيگمر هورتال بكه. ژهر هندئ شارمزيي همموو نهوه كو خود گهلمك ماندوو نمكي ژ بو فمگمرا ندنا هرزين نهماشكمراتري بو رهوشا نهمهستيپيگمر. همرهوكو مروف پيكلان بكم دمرئ كونمكا مشكي نالئي دناف ناخا باخچهي دا بگريت. ئ چمند پيكلان دووباره بكه و سمرپكهفي. د نهمچامدا دئ مشكي نالئي همر پهنابن بهته بهر فمگمرا كونمكا نوو ل جهمكي دى و نه گهلمك دوور. ژهر هندئ گهر مروف دمرگهمي دناطهرا همستي و نهمهستي دا پيچك بهيليته فمگري ساخلمهنازين و باشترين ريكه."

- "و نمگمر مه دمرگهه گرت. نهرئ دئ تووشى نهمخوشيين دمرووني بين؟"
 - "بهئ. نهو كهمى نهمخوش ب دهمارگريي، ب همموو شيانين خود پيكلان دكمت وان تشان ژ ناگهيا خود بينهته دمر بين كو زموفا وي تيگدمد. بارا پز نهو تشتين دنهيهته دمر نهمموونمكا گهلمك گرنگه تا وي راندهي بيدهنگگرن و فمشارتنا وي كارمكي هم راسانه. فرۆيدى نالئي "شوكا دمرووني" يان تروما ل سهر فان نهمموونين نايبت دانابه كو د بمرعت دا بو پميفا گريكي "Trauma" نانكو "برين" فمدمگرييت."
 - "تيگمهمتم."

"فرۆيد د پيكلانين خود دا ژ بو چلرهممركمرا نهمخوشين خود پيكلان دكر فى دمرگهمي گرشى فمكمت و گهر ب سمرنهمگمشت، دمرگهممكي دى فمكمت دلگو خود بگهمييته ناگهمي و ب هاريكاريا نهمخوشى ب خود، خود بگهمييته نهمموونين فمشارتي و بيدهنگگري د بينانگهمي دا، نهمخوش ب خود ب تشتين خود بين فمشارتي و بيدهنگگري

ناحسبیت، ئې ئەمۇ دىئېت رېئىدەتە ئوشىدارى پىشكادارى وان تىشتان بېيىت و ھارىگارىيا وى
بىكەت رېئىدەگى بېيىنىت وان ترومبايېن قەشارى دەرېكەت.

- "و دىئ چىموا ئوشدار وىكەت؟"

"فرۇيدى تەگنىكەك دانا ب نالېن "تەگنىكا پىشكادارىگىرنا نازاد" كۈ دىئ نەخوش
خوۋە ب ئاۋايەگىن نارام دىرۇزكەت و دىئ ب نازادى بەخسى ھەر تىشەگى كەت يېن دىھىتە سەر
ھىزا وى يا وى، ئەقجا ھەر تىشەگى يېن رامان يان ب مەتپىسى و ژان بېت. ل قىزە ھونەرى
چارەسەرگىرىن رۇنل خوۋە تەگىرەت، ب رېئىا شىكەندە قى "بەرگ"ى يان قى "چاقىلىرى"نى كۈ
تروما نىخەتلى يە و گىرىي ھىلايە. ئەمۇ ترومبايەنە نەخوشى مەزۇول دىگەن و ئەمۇ ب
بەردەوامى كارىتىگىرىن ل نەخوشى دىكەت يېن كۈ بىزانىت يان ھەست يېن بىكەت."

- "چەندە ئەم بەز بېكۇل بىكەن ھىزا خوۋە د تىشەگى دا نەگىرىن، بېئىاگىسى بەز ھىزا
خوۋە د وى تىشى دا دىكەت. مەنە ھۇسايدە؟"

- "بەل ب تەمەسى ھۇسايدە. ژىمەر ھەندى بېئىقەيە گۈھدارىا ئامۇمىيىن بېئىاگەيىن
بىكەن. ب بۇچوونا فرۇيدى، "رېئىا سولتەنى" ياكۇ دىگەبەتە بېئىاگەيىن، خەمۇنىن مەنە،
ژىمەر ھەندى بەرئەتوۋىكا وى ئەمۇ ل سالا 1900ئى بەرئەلاقىۋوۋى ب نالېن "رەفەگىرنا خەمۇنان"،
ئېئىا بۇ مە رۈھن دىكەت كۈ ئەم ھۇسا ژ نىشەكەگى قە خەمۇنان ئابېيىن، چۈنكى ھىزىن
بېئىاگەك بېكۇل دىگەن ب رېئىا خەمۇنان خوۋە بىكەيىنە ئاگەيىن."

- "بەردەوام بە."

- "بىشى چەندىن سائېن چارەگىرنا نەخوشان و رەفەگىرنا خەمۇنىن وان و ھەروسا
خەمۇنىن خوۋە ژى دا، فرۇيد گەھەتە قەرىزەگى كۈ خەمۇن رېئى دىمەن ھەز بېچە بېيىن. ب
بۇچوونا وى دىيىزىت، بەسى مەيە ئەم بەرئى خوۋە بەيەنە زارۇكان و خەمۇنىن وان، ئەمۇ
خەمۇنان ب گىئىلاس و دۈندىرمەيىن قە دىيىن. ئې ل ئىك مەزنان، ئارىشە يا د وى چەندىن دا
ھەزىن وان يېن كۈ د خەمۇنان دا بېچە دىھىن بارا بەز د رازىگەرىن، ژىمەرگۈ ھەتتا ئەم د نەستى
ژى، ئەم چاقىلىرىدەكا تۈند ل ھەزىن خوۋە دىگەن. ئې چ يېن تەقەت ئەمۇ چاقىلىرى و
مىكانىزما قەشارىن و بېئىدەنگىرىن ل دەمى ئەم د نەستى ئاۋازلىرىن ژ دەمى كۈ ئەم د ھىشار،
ئې ھەند بېيىزىن كۈ وە ل مە بىكەن ئەم د خەمۇنى دا بابەتتى ھەزىن يېن كۈ ئەم رەت دىگەن
بەدەگۈھىزىن."

• "آل قېزە بۇجى يا گرنگە خەمون يېتتە راقەمگرن؟"

"فرۇيد ئاسازمىن ب گرنگيا جودەھىكرىن دىكتە دىناقبەرا خەمونى "دەمىن ل سېندەمىن دەيتتە بىرا مە" و رامانا وئ يا كۈۈر دا. ئەمە وئىنە و تېمەننىن خەمونى ب "قەم" يان "قېدېۋ" يا خەمونىن مە بىناۋ دىكتە، "ناقمۇڭا دىيار" يا خەمونى و ئەمە ھەردەم ئۇندەرىن خوە د روۋدانىن دەمىن ھىيلەرىن دا پەيدا دىكتە، ئ خەمونى راسنامكا قەشارتى ھەيدە، گو خوە ز ئاگەمىن رۇڭار دىكتە، ئەمە زى ناقمۇڭا قەشارتى يا خەمونى يە و دىيىت ئەمە ھەزرىن قەشارتى يىن گو خەمون بەجىس زى دىكتە قەمگەرنە قۇناغىن گەلەك كۈۈر، دىيىت بىگەھنە قۇناغا دەستېڭا زارۋىكىنىن."

• "ئانگو بېنەقبە خەمون يېتتە راقەمگرن داگو د بابەتنى وئ بىگەھىن."

• "بەل" د رەموشا ئەخوشيا دەروۋى دا، بېنەقبە ئەمە جەندە دگەل ئوشدائىن چارەسەرگاڭ يېتتە بېجەننىان. ئ ئوشدار ب تىن خەمونى راقەمناكتە، بەلگو ب ھارىكاريا ئەخوشى ب خوە دئ ب قى چەندى رابىيت و د قى گاۋدانى دا، رۇل ئوشدائى دەروۋى دئ ۋەگو رۇل داېرىڭى بىت، ئانگو دئ ھارىكار بىت د ز داېكىۋونا راقەمگرن خەمونى دا."

• "تېگەھىتەم."

• "فرۇيد گوھۇرىنا "ناقمۇڭا قەشارتى" بۇ "ناقمۇڭا دىيار" ب كارتى خەمونى ئاقدىكتە. گو ئەمە دىشېن بەجىس "ياريا ماسكان" يان "ياريا ئاسازمىان" بىگەمىن سەبارەت بابەتنى راستەقەتتە يىن خەمونى، گو دخۋازتە وئ چەندى راقەمگرن بېيتە گار د ئاراستەمىن بەروۋىزى دا، ئانگو راکرنا ماسكان و رەھنكرنا ھەمەۋ ئاسازمىان ز بۇ ئاشكەراكرنا "رامانا" قەشارتى ل پىشت وان ماسك و ئاسازمىان."

• "بۇ ھەۋنە؟"

• "بەرتوۋگا فرۇيدى يا بېرە ز ھەۋنەمىان، ئ ئەمە ئەشېن ھەۋنەمىگا سادەتر و فرۇيدىز بېيىن، دا ھۇسا بەدىن گو گەنجەمكىن بېۋوگ د خەمونا خوە دا دىت دوۋ پەندەك ز كچا مەنى خوە ۋەركەرن."

• "ۋ پاشى؟"

• "دئ، بېگۇن بىگە قى خەمونى راقەمگە"

"مەم .. دا قەلەمگە يەنە دەستىيەنكى، ئاقەلچىلىككە دىيار يا خەۋىنى ئەۋە يا تە گۈتى، كۆرەك دوۋ پىلدىنكىن ئۇ كىچا مامى خەۋە ۋەزىرگىرەت."

- "يەردەۋام يە .."

"تە گۈتىۋو گۈرەگەزىن "يېڭىتەيىن" خەۋىنى ئۇ رۇزا يېشىز ھاتىيە ۋەزىرگىرەت، ئەم دىشەين يېزىن رۇزا دوۋى ئەۋەل باخچەيىكىن يارىان بوۋەن ۋە يەنەيىن پىلدىنكىن د رۇزانامەيىگە دا دىيىۋو."

- "ئەفە دىيەت، ئۇل قىزە يەيما "پىلدىنكىن" ب ئىنى بەس بوۋە، يان ھەر ئىشەنكىن بىرا مەۋلى پىلدىنكىن دىيىت."

- "ئوكە زى يېنىقىيە ئەم رامانا قەلەمگە يا خەۋىنى دەرىيەيىن، ئانگۈ رامانا ۋەن يا كۈۋر، مائە؟"

- "يەن، يېنىقىيە تو رامانا خەۋىنى راقە بىكى."

- "دىيەت ھۇسا ب سادىمى ئەۋەمەز بىگەت ۋە پىلدىنكىن ھەين."

- "تەخىر، ئەفە راقەمگەنەكە لاۋزە، تو يا راستى گۈرەز بىكى خەۋەن ھەزەمە قەلەمگە ۋەزىرگىرەت، ئۇل قىزە ياكۋىلى كۈرەن گەنج ھەزەل سەر ھەي ئە پىلدىنكىن ب دوستاھى ئە، ئەگەر ۋەسا يا، يېنىقىيە ب خەۋىنى ئەدكەر."

- "ئەز دىيىز ئەز تىگەمەشتەم، ئەۋەمەز كىچا مامى خەۋەن بىگەت ۋە ھەردوۋ پىلدىنكىن مەمگەن ۋەن ئە."

- "ئەفە راقەمگەنە بەرناقەزە گۈرە دىيەت ئەفە گەنجە ھەستە ب ئەخۋىشەن ۋە شەرمى بىگەت ل بەراسىمە ھەستەن خەۋەل سەر ھەزەمەكە ئۇلى جۇرى."

- "ھۇسا ھەردەم خەۋەن د رېڭىن ئالۇز را دىيەت، ۋەكۈ ۋەنەيىن پىلدىنكىن، بۇ ئەۋەنە؟"

- "يەن، بۇ ھەۋەيى تىرگەنەكە رازىكەر يا ھەزەن قەلەمگە ۋە يېدەنگەرى د خەۋەنەن

دا ئاشكەرا بوۋە، ئەگەر سەۋەشەن ۋەن تىشەين ئەمەل ۋە سەردەمى د ناخى خەۋە دا قەلەمگە ۋە يېدەنگە دىگەن ھاتىيە گۈرەزەن ۋە ئەۋەك سەردەمى ھەۋەيى بىت، ئۇ جىيۋون ۋە ھەتتەۋەن خەۋەن ھەزەمەكە خەۋەمە."

"تىگەمەشتەم."

"نمو شرفه‌گونا دهره‌وونی پاکو فرۆیدی ناشکەرانی، دمنگه‌مانه‌کا معزێ ل سالیێ بیستان ب دووه‌ خووه‌ دا شیدا، ب تابه‌ت د بیانیێ نوشاریا دهره‌وونی و هه‌روه‌سا بیانیێ دی زی دا، وەکو بیانیێ هونهری و نهدهبی."

"نهری مه‌رما ته‌ نه‌وه‌ هونهرمه‌ندان گرتگی دا ژیا نا بیئانگه‌یی یا مرۆفانه‌؟"

"به‌لێ، ل دوماهیا چه‌رخێ مۆزێ نهدهبی خووه‌ ل فرۆیدی و شرفه‌گونا دهره‌وونی نه‌گرت داكو ژیا ناخووبی یا مرۆفی بشكه‌واییت و ئێگه‌ریت و فرۆیدی ژ نیشه‌گهی شه‌ تیورا خووه‌ یا بیئانگه‌یی نهدایه‌، به‌لكو ل سالا 1890ئ ده‌ست ب شه‌كه‌واییان كړیوو..."

- "نهری ب ناوایه‌گهی گشتی نه‌ف چه‌نده‌ تشه‌گهی ته‌فكر بووه‌؟"

- "فرۆیدی ب چ ده‌نگان ده‌یانمه‌كره‌ كو وی سیمایی دهره‌وونی ناشكه‌را كړینه، وەكو "هشارتن و بێده‌نگه‌رن" و "كه‌ریارێ نه‌ مه‌رمه‌دار" و "هه‌ججه‌گرتن"، هتد. ئێ نمو په‌كهم كه‌س بوو نه‌ف نه‌زموون د نوشارا دهره‌وونی دا بكارخستین. نمو ب ناسته‌گهی نایه‌ب د به‌شه‌فانیكرا نامه‌یا خووه‌ یا دكه‌تواری دا به‌مه‌رگه‌فته‌ نمو زی ب به‌شه‌گه‌شكرا نه‌وه‌وه‌یی نهدهبی كو تیوریا وی یا تابه‌ت رۆهن دكر. ئێ هه‌روه‌كو من گوته‌ی كه‌ریگه‌ریا وی یا معزێ ل سه‌ر هونهری و وێژێ ل سالا 1920ئ ده‌سته‌بكه‌ر."

- "چه‌وه‌؟"

- "نهیسه‌ر و هونهرمه‌ندان بێكه‌وكه‌رن ڤان هه‌یزێ نه‌هه‌سته‌بكه‌ر د كه‌ریێ خووه‌ یێن ده‌هه‌یه‌نه‌ر دا ده‌ریه‌ن. و نه‌ف چه‌نده‌ ب تابه‌ت ژ سووریاستان دكه‌ریه‌ت."

- "كه‌ی؟"

- "سووریاڵیزم" هه‌روه‌كو ژ ناڤی وێ ده‌یان به‌حسی جیهانه‌كا د سه‌ر كه‌تواری دا ده‌كه‌ت. ل سالا 1924ئ نه‌نهری بریتۆنی به‌یانناسه‌یا "مانیفه‌ستو" یا په‌كه‌ی یا سووریاڵیزم به‌لاقكه‌ر و تیدا راگه‌هه‌تد كو به‌ئه‌فیه‌ هونهر ژ بیئانگه‌یی جیهانییت و ده‌ریكه‌فیت و ل سه‌ر هونهرمه‌ندی به‌ئه‌فیه‌ ئاماره‌یێن نازده‌تر وێنه‌یێ خه‌وه‌نان به‌ییه‌ت و به‌ره‌ف "سووریاڵیزم" ئێ شه‌ به‌جیه‌ت كو تیدا چ سه‌وور ده‌ناقه‌ره‌ خه‌وه‌نی و كه‌تواری دا نیه‌ن و به‌ئه‌فیه‌ هونهرمه‌ند خووه‌ ژ وێ جافه‌یه‌ریێ هورتال بكه‌ت پاكو ناگه‌هی ل سه‌ر مرۆفی ده‌سه‌یه‌یت، داكو به‌افه‌گهی نازاد ل به‌ش ناڤه‌یا خووه‌ به‌یاییت و به‌شه‌وایی ل وان به‌یف و وێنه‌یان بكه‌ت یێن كو به‌ی وی ده‌یه‌ن."

"تېگمەشتەم."

"فرۇيدى سەلتاد ھەممۇ خەلىك ب رەنگىكى ز رەنگان ھونەرمانلىق. خەمۇن ب خەۋە زى كارمىكى ھونەرى يە و ئەم ھەر شەخ خەمۇنان دىيىن. ئەو نەچار يۈۈ پەنابى بىدەتە بەر ھۇمارەكا ھېمايان داگو بىشەت خەمۇنەن نەخوشەن خەۋە راقە بىكەت. ھەروەگو ئەم تابۇزەمكى ھونەرى يان دەھمەكى نەپىسەنەن بىن نەمەس شەرۋە دگەين."

- "ئەزى راستە گو ئەم ھەر شەخ خەمۇنان دىيىن؟"

- "دومەھىك فەمۇنەن د فى بىيالى دا نامازەين ب وئ چەتەنەن دگەن گو ئەم بىست ز سەئى ز دەمى نەستەنا خەۋە خەمۇنان دىيىن، ئانگو رۇۋانە دوو بۇ سى دەمۇزىران. ئەمگەر ئەم توۋش نەخوشەمكى يان نەزەجەمكى بوۋىن ل دەمى ئەم د ھۇنەمەكا خەمۇنەن دا، دى ز خەمۇ رەبىن و ئەم د تۇرەمە. ئانگو ھەممۇ كەس ز دىكەبوۋىنە و وان بېدەفەمەكا زەمەكى ھەمە گو دەمىرەنەكا ھونەرى بىدەتە ھەموونا خەۋە. ئەم ب خەۋە كەمىستەين خەمۇنەن خەۋەمە، ئەم د زىانا خەۋە يا رۇۋانە دا ل دوۋۇ ھەندەك بېكەتەمەيان دگەين داگو د جىكەرنا خەمۇنەن دا بكارىيەنەن و ئەم ب ھەممۇ رۇۋان رەبىن. ب دەمىرەنەكا دى، ئەو كەسەن دىيۇزىت گو ئەم گەرنەكى ب ھونەرى نادەت، ئەو كەسەمگە خەۋە باش ئاتاپاسەت."

- "يا رەھتە."

- "زەنەمەيلى فى چەتەنەن فرۇيدى ب شارمەزىلى گەرنەكا ئاگەھەن ل نە مەۋەلى سەلتادە گو كارگەرنەن وئ ل سەر چارەسەرگەرنەن جەنەجىكار گەمەشتە رەزىبوۋنا وئ ئەمۇ زى ب وى رەنگى گو ھەر نەشتەمكى مە دىش و تەنە زەپەن د جەھەكى ز جەھان دىناقا ئاگەھەيا خەۋە دا دىفەشەرنەن. د شىيان دايە چارەكا دى ئەم نەشتە سەرىكەمەن و ل سەر رەۋوۋى ز دەرفە دىار بىن. نەفەجا دەمى ئەم دىيۇزىن "نەفە بىرا مە ل نەشتەكى دىيەنەن" يان ئەمۇ گەرنە يە ياكو دىيۇزىت "يا ل سەرنە ئەزەمەن مەن" يان زى "ئەمۇ نەشتە بۇ بىردەنكا مەن فەمەگەرنەت"، ئەم چ ئاگەمىن ز بىلى دەمىرەنەن ز وئ رەپە ھەر نەشتەمكى فەمەشەرنە د بېنەكاگەھەن دا گەرنە بەر و ل دومەھەن دەمگەمەكى فەمەرى دىش و دەمىرەبوۋىن و گەمەشتەنە ئاگەھەن."

- "ھەندەك چارەن كار باش بېرەفە ئاچەن ..."

"ھەممۇ ھونەرمانەن فى چەتەنەن باش دزانەن. بەل ئەمگەر ز نەشتەمكى فە ھەممۇ چەمەمەچى و دەمگەھەن نەرشەپەلى فەبەن و ھەممۇ نەشت ئەمۇ ب خەۋە زى بىكەمەن، دى ھەممۇ

وان په‌یږ و وینه‌یان بینن یېن کو هم د پېښی، نه‌ف چمنده پروویدمت دمنی هم په‌یږدین
ل سهر پېنځه‌هین ږادکین، دپېژنه فی چمنی سړوش "ومحی"، کو هوسا هست دگین
نمو تښتی هم دنفیسین یان وینه دگین ژ ناخی مه ب خوه ناهیت."

- "چ بې نه‌فیت هستمکی جوانه."

"چ بې نه‌فیت نو د فی هستی دا زیاده، هم دشین جلفدیریا رهنارا زاروکان
بگین دمنی گه‌لک دوستیېن، هوسا دیار دگن کو د نفستینه و جافین وان د فمگرینه، ل
وی دمنی دناخن هندک پیمان دپژن کو بیشتر څیرنه‌یوین. د راستی دا نه‌ف په‌یږ و
هرز و بره د لگه‌یا وان دا نمبون ب تښی د بارودوخی فمشارتی دا نه‌بیت و نمو په‌یږه
دفرنگه‌ن ب تښی ل وی دمنی نه‌بیت دمنی هموو تښتین فمدغه کر یان هوشیاریان
زیر دگن، روموا هونرمندی زی ب همدان ناوایه، پېښه شعلی خوه یان هرزکړنا خوه
فمدغه نه‌گت ژ فمبوتا کارفمدانکا نه‌مستیکمر د ناخی خوه دا، نهری ته فموندیمک
ل سهر فی چمنی دپیت؟"

- "چ بې نه‌فیت."

- "چم‌وگه‌کا گه‌لک ممترسیدار و خلمگینه."

- "گوهری من باش یی ل ته .."

- "جاردکی گیاته‌وړی جلوجوار پنی دزانی ب باشی و شومزایی سمایی بگت،

دمنی سما دگر هموو گیاته‌وړین دارستانی دهاتن دا تمناشه بگن و دفرپړینی ژ
داخپار یوونا خوه بگن، ب تښی کیسه‌نه نه‌بیت."

- "چ بې نه‌فیت نمو یا دلپسه."

کیسه‌لین برسپار ژ خوه گر "دئ چ گم دلو جلوجوار بې جارکا دی سمایی

نه‌گت؟"

"نمو ب تښی بس نینه بیزیت کو نمو حمز ژ شپوژن وئ یی سمایی ناگت و

هت نه‌شیت بیزیت کو نمو ژ وئ باشر دله‌یزیت ناگو دئ بیته جهی ترانه‌پیکرنی، نه‌لجا
پېښه پلانکا دوزمهی بدایت."

.. "زوو بیژنه .. ئەو چیه .."

"کێسەلەین نامەیک بۆ چلوچوار پێی نفیس و تێنا گوت، "ئەو چلوچوار پێیا تاک و بێ وێنە! ئەز گەلەک داخوارا هونەرئ ئە بێ سەرنجراکێش بێ سەمایێ مە. مە نفیت پرسیار ژ تە بکەم، تو چ دگە دەم تو دلەیزی و سەمایێ دگە؟ نەرئ تو بێ خوە بێ چەبێ ژمارە 28 رادگە و پاشی بێ خوە بێ راستن ژمارە 39 رادگە؟ پان تو بێ خوە بێ چەبێ ژمارە 17 رادگە بەری بێ خوە بێ راستن ژمارە 44 رادگە؟ ئەز یا ل هیلایا بەرسفا تە. دگەل رێز و سلافین مە. کێسەلە."

.. "ئانکو هۆا!"

.. "دەم چلوچار پێی نامە وەرگرتی، ژ نوو پرسیار ژ خوە کر و هزۆن خوە کرن کا نەرئ ئەو ب دروستی چ دگە دەم دلەیزیت، کێز پێی ل دەستپێکن رادگە؟ پاشی کێز بێ دی رادگە؟"

.. "تو دبیژێ چ چێبوو؟"

.. "ئەز دبیژم تێدی ئەو نەشیا بلەیزیت."

.. "ئە نەفە چێبوو و ئەف چەندە روودەت دەم هزر و ئەفەن مەرفە، ئانئۆن دوورپێچ دگەن."

.. "تو نشی بیژێ ئەو چێزکەکا خەمگینە و تەراژیدە!"

.. "ژ بۆ هەر هونەرمەندەکی فەرە "خوە نازە بگەت". ئانکو تەشتن وەسا دیار بگەن هەروەکو ژ دەف خوە ب خوە دەن. کەغەزەکا سێ بینیت و هەر تەشتەکی دەیتە سەر هزرا وی دایژیتە سەر. دبیژنە ئی چەندئ نفیسنا ئولۆماتیک، ئەفە ژێ دەرپێنەکا وەرگرتە ژ "نامادکرنا گیانی" کو دبیژیت گیانی مەرفەن سێ هەر دەینیت و دینیت بڤەگەریت و حەزا خوە ب بگەت ب رێیا نافێزێشانان. ئ ئەز دبیژم ئەم دئ سیاهی ل فی یایەتی شەگەرین."

"هەروەکو تە بڤیت."

"هونەرمەندئ سوریاڵیست ب خوە زی و ب رێیا خوە خاڵا گەهینەرە پان نافێزێفانە بۆ ناگەشیا خوە، ئ چ گومان تێنا نینە کو رەگەزەکی بێناگەشیی د هەر کریارەکا دەهێنانی دا هەیه. نەرئ پا "دەهێنان" د راستی دا چیه؟"

"ب دروستی نرازم. ئې مائە ھەر تاشتەكى نوو يە بىن گو ئەم دداھىنىن؟"

"راستە، بەن و ئەف چېكرەنە ب خوە ئەنجامىن ھەفكارىدەكا بېرتىزانەيە دناھىرا
ناشۆپىن و ئەفلى دا. ئې ھەندەك جازان ئەفل بېنھا ناشۆپىن چەك دكەت و ئەفە زى مەترسىدەكا
مەزەنە چوئەكى بىن ناشۆپ ھىچ تاشتەكى نوو ناھىتە يەرھەمىيان. ناشۆپ د گەتورى دا
ھەروەكو سىستەمەكىن داروونى يە."

- "بېورە، ل فېرە ئەز ئېنەگەمشتەم..."

- "داروونىزەم دەھلىنەت كو سروشت زنجىرىدەكا گوھۇزىنەن ئەلۇزىكى يە كو ب تىن
ھەندەك ز وان دىن بەردەوام بىن زىەرەكو سروشتى د وى دەمى دا بېنەش ب وان ھەيە."
- "باشە و باشى..."

- "ھەمان تاشت روودەت دەمى ئەم ھەزا خوە دكەين و ھەزىن نوو بۆ مە دەين، كو
ھەزەك ھەزەكا دى يا گوھۇزى د ناگەھىن دا پاشفەدىتە ب مەرجەكى ئەم چاھىزىدەكا
توند ل سەر خوە ئەگەين."

- "بەن ب تىن ھەندەك ز فان ھەزان مفاى دكەينە مە. زىەر ھەندى ئەفل مافىن
خوە فەنگەرنەيت و ب رۆلەكى گەلەك و سەرەكى رادبەيت."
- "ئەفجا دەمى ئەم ھەزىزا رۆزەكى ل سەر مېزى دناھىزىن، بېنەيە ئەم ب كرىارا
زىگرتەن و ھەلىزارەتنى رابىين."
- "ئەفە ھەفبەرگەنەكا ناسىي يە."

- "ھەزا خوە د وان سائى دا بگە دەمى ھەر تاشتەكى دەھىتە سەر ھەزا مە ب
دەنگەكى بىلە بېزىن يان ھەموو تېبىنىي ئەم د دەھتەرا خوە يا رۆزانە دا دناھىسەن بەدەف
بگەين يان بگەينە د بىن چەكەچىدەكا خوە دا، ل وى دەمى دى جىيان ل زىر كارتىكرەنا
ھەزىن بىمەبەست ژانە جىت. و باشى ھىچ كرىارەكا "زىگرتەن" نابەيت."
"و ئەفل ب فى كرىارا زىگرتەن رادبەيت دناھىرا ھەموو ھەزىن دەھىتە سەر
مېشەن مە؟

- "بەن، ما تو وەسا ھەز ناگەي؟"

"بېگومان ئەفل تاشتەن نوو چىكەت، ئې ئەو ب خوە بېرارى نەدەت كا بېنەيە ج
تاشت ز وان بەمەيت. ئەو ب خوە ب كرىارا "بېكەنىنانى" نراپەيت، بېكەنىنان كو راستيا ھەر

كارمىكى ھونەرى يە، بەرھەمى ھەلىكارىمكا جۈمھە دىنقىبەرا ئاشۇيى و شەقى دا و دىنقىبەرا ھەستى و ھەزەركىنى دا، د ھەر پىرۇزىمىكى دىھىنلىكار دا، رىگەزمىكى بىن مەرمە ھەيە "ئانكو ز نىشكىمكى شە دىھىت و بىن كو مەرمەك ھەيەت". ژىبەر ھىندى زى د قۇتاشەكا دەستىنشانكىرى دا يا گرنگە تو ئازابىنى بىدىيە ئاشۇيى. گەر مە قىيا بەزى خود بىپارزىن، ھىنگى نەم د نەچارىن بېيلىن بەرەلەق بېن.

ئەلەيىرتۇ بېچەك بىدەنگ ما، پاشى د بىتچەرى ئا ئەماشى زى دەرە كىر.. سۇقايىن زى د دووق دا سەكەرە زى دەرە كو كوسىكا مەزىن زى كەسەپەتتىن والت دېزىنى ل سەر كىنارى دەرپاچەيىن دېش، سۇقايىن كىرە ھەوار.

"ئەفە گۇھى يە... ئەفە زى دۇئالە و مېزەپىن خەنە. دېزىنى و قارەمانىن جېھانا خود .. ئەرى ئە گۇھ ئى ھەيە ئەلەيىرتۇ؟ .. ئەفە مېكى ماوسە .."

ئەلەيىرتۇ ئى زەفرى و گوتى، "ئەفە نىشەمكى بېزارە."

.. "تە دىھىت چ بىزى؟"

.. "ئەم بىن دىيىنە قۇربانىيىن ماچەرى دەمى بەزى خود بەردەت. ئى ئەفە شاشيا مە. مەن دەست ب گوتىا ھەر نىشەمكى ھاتىيە سەر ھەزا وى كىر."

.. "ئوومەي خود ئەكە."

.. "مەن قىيا بىزىم ئاشۇپ زى زى بۇ مە ھەيەسۇقان يا گرنگە، بىدىيە نەم دەست بىن بىكەيىن دىگو بىشېيىن ھەزەن ئوو بىيىن. ئى ئوگە كار زى دەستان دەرەكەفت."

.. "زى بۇ خود ئەكە خەم."

.. "مەن قىيا بىجىسى گرنگىا ھەزەركىنى بىكەم ب مەزىمكى ئارام. ئوگە ئەم بىن قەرمالغا بووگىن خود بۇ مە ھەيەكەتە ئەفە زەلامە كەسەمكى بىن ھەستە! .."

.. "ئەرى تو ب تىرلە ھە ۋە دىيىزى؟"

"ئەم بىن تىرلەپان دىكەت، ئە ئەزە مەن پىلانا خود يا ل سەر دانى،

.. "ئەزە مەرمە ئە ئاگەھم."

"مە بىجىسى خەنەن كىبوو. د قىن چەندى دا تىرلەپەك ھەيە، ئەم د ئاشۇيا ماچەرى دا ب تىن ھەلىك بوونەمۇزىن ئاشۇيى ئە؟"

.. ئۇلار ..

.. "ئەمى ۋ ھىستا ۋەگەر، ئ ۋى ئىشتەكن گىرنگ ژېپرگر."

.. "ئەم ۋ ئىشتە؟"

"دېيىت ئەم باش ل خەونا خەم يىن ب ئاگەمە، چونكى ئەم ل ھەممو گەنگەمە ۋ كىرپارېن مە يىن ب ئاگەمە. ھەروەگە خەونېن "ئەم كەسنى خەونىن دېيىت" ئاڧەرۇكا دىيار يا خەونا خەم ل بىرا خەم دىيىت. ئەم ب خەمىيە يىن كۈ پېئىڧىم ب دەستىن خەم ھەلگىرى، ئ ئەمە رامانا ۋى چەندىن ئاكت كۈ ئەم بىرەدەم يىن ھىيارە."

.. "جائى راۋىستە مەردەم تە يىن چىيە؟"

.. "ئەم ھەزرىن ھەمبارى يېن خەونىن ئازىت. ئەم ژېپر دىكت كۈ ئەمە ھەممو ب

ئىنى خەونەمكا ماسكەمە."

.. "تو يىن ھەندەك ئىشتىن سەمىر دىيىزى."

.. "ئەمە بۇچوونا مایچەرى ۋى يە، ئ ئەم بۇچوونا خەم دېئۇرېنىت ژېپرگە ئەم

زەمىن ئاڧەت يىن خەونا خەم ئازىت. ئەمە ۋ بۇ مە باشە كۈ ب كېمى ئازانپا ئىيىن دەدە مە، ب ڧى رېككى ئەم دىيىن خەم ۋ ئاگەمە مایچەرى ڧورتال بگەن. ھەروەگە ۋان مەشكىن ئاڧى يىن كۈ دىن ل دوماھىن دىيىن ۋ كۈنېن خەم دەرگەڧىن ۋ روۋىن رۇۋىن يىن د رۇۋەمكا ھالېنى يا جۈان دا."

.. "ئەمى تو دېيىزى ئەم دىن گەمەتە ۋى چەندى؟"

.. "پېئىڧىيە بگەمىن، د ھەمما چەند رۇۋان دا دىن ئاۋەكەن ئوو دەمە تە، ل ۋى

دەمى مایچەر نەشېت ڧ چەن مەشكىن خەم يىن ئاڧى بگەمىت ۋ كا دىن كەنگى دىيار بىئەمە."

.. "بەل پا ئاكو ۋى رادە ئەم ب ئىنى ۋىئەيىن خەونەكن يىن، ئ ئەم ھەر كچا

مىۋەككى مە. نېزېكى دەمۇمىر بىئەمە، پېئىڧىيە ئەم ڧەگەمە مال ئاكو خەم ۋ بۇ ئاھەمكا شەڧى ئامادە بگەم."

"ئەمى تو دىيىن د رېيا خەم دا ۋ بۇ مەن خەمەمەمكا بچووك بگەم؟"

"چىيە؟"

"بېكۆن بىكە سەرئىچا ۋى بىراڭلىشى، دىن يا باش بېت گەر بىشى ۋى ئەچار بىكەى ب
 درىزاھيا رېڭىن چاڭدىرىا تە بىكەت، بېكۆن بىكە ھىزا خۇدە د ۋى دا بىكەى ل ۋى دەمى ئەمە
 ۋى دىن ئەچار بېت ھىزا خۇدە د تە دا بىكەت."
 - "وچ مەن د قىن چەندىن دا ھەمە؟"
 "دىن ز بۇ مەن گۆرەپەنى فالا ھىزەت، تاگو دوماھىك كارىن خۇدە ل سەر پالانا مە يا
 نوپىنى ئەمام بىكەم."
 - "دىن چەمە دىنەق بېتەگەھيا مەيچەرى دا و دىن مەنچە تىندا تاگو ھەققىيتنا مە يا
 بېيت."

سەردەمى مە يى نوگە

....مرۇف يى ھاتىپە بابىندىگىن يى ئازاد بىت....

دەمۇمۇر بېيۇ 11:55 شەرقى دەمى-ھەلەن خەل سەر تەختى ئۆزى كرى و تەماشى بانى ژوورى كرى. وى پىكۇل گر ھەزەبىرەن خەل دووپارە پىكىپىخت. ھەردەمى دىگەشتە دوماپا ھى زىجىرەما ھەزەن، پەرسىار ۋ خەل دىگر كا بۇجى ئەمە ئەمەلەت بىمەن مەن پەقەتەت و ب دوماپى بىتەت.

ئەرن ئو بىزى تەتەك ھەبىت ئەمە پىكۇل دىگەت بىدەك بىگەت؟

ئەگەر ئەمە شەپابە زىرەتەن چە تەتەن ئەگەت، چەنگە ئەمە شەپابە ب ھەلەن ھەگىرى ھە خەنەن بىبىتە، ئى خە ھەزەگىن ۋى د ھى بابىتە ئەمە دىتەنەن.

ھەردەمى وى بىھەن خەل ھەدەپە و ھەزەن خەل پەرىدەلە كرىن، نا ھەزا وى ھەتە سەر ھەنە كە يەل سەر كەنەن دەرەپەگە، يەنە دىنە كۆلەن مەپچەرى يەنە ۋى دىنە دەرەتەنە دەرەپەرى كۆلەن.

ئەرن ئەلەتەتە ۋى ل پەرە چە پەلەن بىتەت؟ چە بىتەتەتە بابى وى پەپەز يە دى تەتەكە ب ئەلەتەتە بىتەتە كرى. ئەرن بابى وى پەرى ھەنگە دىتەتەتە كا ئەلەتەتە دى چە پەلەن دىتەتە؟ مە پەلەن ئەمە پەپەكە وى ب تەنە بىتەتەتە دىگە ب ئازەنە پەتەتەتە بىگەت، ئى ھەر تەتەن ل دوماپەن پەپەتە، چەنگە بۇ بابى وى ۋى بىتەتە سەپەنەن.

گەمەك لاپەر ئىمپايوون ھەك دۇماتى ب دوماى بىنىت. تو بېزى ئىم ب دىزىكى ئە تىماتىمى لاپەرنى دوماىنى بىكت كا دى چ ل چىركىنى ھىت؟ ئىمپىر، ئىم چىمىمى دى بىتە توپىا. ۋىكو دى زى ئىم نە يا پىشراستە كا ل ۋىرنى چىركى دى ب دوماى ھىت يان نە.

د راستی دا، بیرزکیمیکا سمیر بووا جهونکی لوکه فلاته یا ل بهر دستای وئ و
ئیدی بابی وئ نعلیت چ تشان ئیما کیم و زنده بکمت یان بگوهریت، ان ب مفرجهکی
هنگه تعبیراتو چ بلاتین نهینی نعدانیت و دستبشخیریکن بکمت و بابعتی ساروین
بکمت.

ۋا لاين خوه فله، هيلك دئ هئفك سوبه ايرازان بۇ بابى خوه جيگمه ژيمرگو نوگه بابى وئ چ ژيرماني و سانسور ل سمر وئ نينه، ان ثروئ هيلك ب خوه سانسوركا تمام ل سمر خوه هيمه؟ ثروئ ناگهي چيه؟ ثروئ ما ل فئريئ نمو دصتئ خوه بۇ يك ل مزنزين نئيئين گمردووني درؤز ناگه؟ باشه يا بيرفك چيه؟ نمو چ تشله وئ مه دگمت بير خوه ل همر تشلكي بئين يئ مه ديتي يان همر سمريركا ژهاني يا مه بوراندو"

[illegible]

دەمەن ئى دووقا ھۆلەتتە دەنگىن بائىقەيىن ئەورەن پەن برسە ھىشاربەوى، دەمەن 6:66 خولەك بىو. ئەزى ئەلەن چ زامانە سەيەرە ومكو ھەرجار، ھىلە ئ سەر جەيەن خەم رەبەو ھە و جەو د پەنجەركەن دا و ئەمەشەي دەرياجەن كە. ئەمە رەقتارە وئ يا رۇزاتە ومە ئەمەتەن ئ ھاتەبە. ھەمەو زۇستەن و ھافىتەن ومەكە.

ۋ ئىشكىمكى قەھەزىكەر سەرىن ۋەن ئۆزى بوو ۋ چىنگان، ئۆيىگە ئىمۇ خەۋىنا بەرى
 ھىنگىن دېتى ھاتە پېشچاقلىن ۋەن. ب راستى ئۆي ئىمۇ دىيەنەن د ھاتىنە پېشچاقلىن ۋەن ۋ
 خەۋىنمكى پەر بوون، چۈنكى گەلەك ب سالىمى ۋ پۇھنى خەۋىو ئىقتىداتتە سەر ھۇزا
 ۋەن.

وئ د خموئ دا دديت بابئ وئ ژ لوېنئ زهري ل خموئا وئ همموو درلژمېئان
 بوو ب وئ خموئا بهري هينگي سؤفياي ديت، نانكو دممئ سؤفياي هئك د خموئ دا ديت
 كو يا ل سفر لئقا بملندري راوستيايه و پاشي دممئ خاچا وئ يا زهري ديت.

همرومكو د خموئا سؤفياي دا، هئك ل سفر بملندري يا راوستياي بوو و گوډ ل
 دمنگمئ نزم بوو كو دگوئ، "هئك، لمعه نمزم سؤفيا". وئ پيكلول كر خوه نملقنيتيت
 بدلوكو بشيت بزانيت كا نمو دمنگ ژ كيژ تاراستي ديت. "نه گوډ ل من هميه، هئك، تو
 ل كيشمي، ما تو يا كسري يان كورمي". پاشي هينگي ب دممئ كئم بابئ وئ دناظ
 گلزمېئان دا دياربوو و هاتمكا لشمكري يا نملنومېئان پمكگري ل بهر بوو و ب دمنگمئ
 بلند گزي دكري، "خوشتليا من، هئك". ژ چيئ خوه رابوولنه و بمرط بابئ خوه نه چوو و
 هممېئ... پاشي خموئ ب دوملعي هات.

ژ نيشكمئ نه، دپژن شعركا شاعري نمرويجي "نارنولف لوفرولاندي هاتنه بيرا
 وئ دممئ دپژيت"،

شممكئ، زېمر خمولمكا سمير هشاربووم.

دمنگمئ بهرزه دگمل من دناظت

ين دور بوو، ومكو كاتيمكا دناظ زكئ نمردي دا

نمز رابووم و برسپار كر، نه چ ژ من دظئت؟

هئشتا هئك ل بهر پانچمريئ يا راوستياي بوو دممئ دايكا وئ هاتيه د ژووړ نه.

- "چاوا؟ تو هئشتا يا هشاري؟"

- "ناها نمز ژي هئشتا نه يا پشتراسم كا نمزا نعلتيمه يان هشار."

^{دعائ هوزئ اين لوبنگيزي،}

Wakened one night by a curious dream
 and a voice that seemed to be speaking to me
 like a far-off subterranean stream

I rose and asked: What do you want of me?

- "باشه وښو همر چار، ئمز دئ ل دممز مئز چواری ئیشاری ژ سمر کاری زلمړم."

- "باشه."

- "هېڅا من لمره تو خوشی ژ بیښللمانا خوه وهریگری."

- "سوپاس. بیځر هلتی."

هېڅا دایکا وئ دمرگمه پاش نمرگرتی، هېکد پلمز چوو سمر جهېن خوه دووباره دست ب خواندنا روماتی کر.

ئمز دئ حمه دنلق بیڼانگهیا مایچمری دا و همتا دینارا مه یا بیځت دئ دنلق دا مینم. ب فی رنځگی، وئ دست ب خواندن کر، ل ب هاریکریا تېلا خوه یا جهېن گو رنځمگی پمړتوونگی روماتی گرت بوو، هېکدئ همستېکر گهلمک پمړ نمانه شو ب دوماهی بیځیت.

ددمی سؤفا ژ کولکئ مایچمری دمرگهلتی، هندک کسایه مین چپوکتی وائ دېزنی دیتن گو هېڅا ل سمر کناری دمریاجی بوون، ل جهند شو پاز نېزیکي وان دبوو، کسایه تی هیدی د حملیان همتا ل دوماهیې شو گمشتیه دلق بهلمی، همموو حملیابوون.

ب درېزاهیا رنځی و همتا گمشتیه لای د ی یی نالی و وهریگن بهلمی گریندی، وئ بهردوام لقینن سیر دکر داکو سمرنجا مایچمری یو خوه برانځشیت و دملیقه یکا درېژر بدمله لهلیبرتوی داکو خوه دنلق کولکي دا شمېریت.

ددمی گمشتیه سمر رنځا ناخی ژی، وئ چار چاره خوه بلند دکره پمړ نمانی و پاشی بیځوال کر وښو رېښلمکی ب رنځه بجیت و ل دووځ دا دست ب سترانگولنی کر و ل دوماهیې ژی ب دمنگمکی نزم سزان گوتن.

پاشی یو ماوه پمکی راوستیا و هزا خوه د پلانا لهلیبرتوی دا دکر، نمری تو بیژی نوکه شو چ پلان بدارېژیت؟ ل همر زوو هست ب شایین کر و ژ بوجوونا خوه ایلقه یوو. (پمړ هندئ سوواری دارمکی بوو همتا گمشتیه سمری وئ، ل ددمی گمشتیه گوپیتکا دارن،

قېچا ما ئاسى و ئەشيا بېيتە خوارى. ئى ئابىت ئەو بىراۋىستىت و دەستان بىداهىلىت، داگو
سايچىر ئى وئ بېزار نىبىت و بىرەمە ئەلبېرتۇى ئە نىبىت.

وئ بېن خۇە لېكەدان، ھىرومكو دا بېزى وئ دوو بىر بېن ھەين و يا ھىرىت، پاشى
دەست ب ھېز قېزىر كىر و ۈمكو دىكى ب دەنگىكى بىند گوت "كوكوگو". ھىرچەندە نەقە
يەكەم چار بوو ئەو زارى دەنگى گىتەمورىان ھەكەت، ئى دىگەل ھەندى يا ئى زارەمكەرنە خۇە
رازى بوو.

وئ بېكۆل كىر ب دىكا ئايەمكى دى بېيتە خوارى، ئى ھۇسا ديارە ئەو يا ئاسى بووى و
دەلقىمرا چەقەن دارى دا يا ھەتتە دووربىچىكرى. بىشى ھىنگى ھازەك ل سىر چەقەن وئ
دارى روونشت بى سۇقايىن خۇە بېلە گىرى، ئى زىمىرگو بىرى ھىنگى سۇقايىن گەلەك
كەسايەتېن ۋەت دىزى دىتەبوون. زىمىر ھەندى بۇ وئ ئە يا سەير بوو دەمىن ھازى دەست ب
ئەخفەللى كرى.

- "ئاقى مە مارتەنە و ئەز ھازەگا گەھى مە، ئى تەبىت زىمىر تە ئەز دىگەل ھازىن
ئوبىنانى بېن كېشى يا ھەتتە قېزىرە چوئىكى مە زانى تو بېندى ب ھازىكارىن داگو بىشى
بىچە خوارى."

- "بەن يا تو گەلەك يا بچوۈكى، دى چەوا شىي ھازىكارىا مە كەى؟"
- "گەلەك زوو بىرەرنى ئەمە خاتىن، ئەز ئە گەلەك يا بچوۈكم، بەلكو تو گەلەك يا
مەزى."

- "ما چ چوداھى ھەيدە، ئەنچام ھىرومكو يەكە."
- "بۇ زەلنا تە، مە زارۇگەمكى بچوۈك كو زىن تە دا بوو، ئى بېستانەمكى ھەلگىرت و
دانا سىر بىشتا خۇە و دىلق ھەموو ئەردەن سۈيدى دا گېتەندە، ئاقى ۋى نېلز ھۆلگىرسىن بوو."
- "ئى زىن مە پازدە سالىن."

"زىن نېلزى چواردە سال بوون. ئە يا گىرنگە زىن تە سالىمكى بىر يان كىمىز بىت."
- "باشە تو چەوا شىي وئ ب ھەلگىرى."

"مە تەپەك ل سىرى ۋى دا و گېز بوو. دەمىن ھىشاربووى، ھەبەرنى ۋى ھەندى
بۇستانەمكى يان زى ئىنچەمكى ئى ھەلبوو."

"باشە. يا دى تەبەئىي ل سەئى مەن زى بەدە، چۈنكى مەن نەقەت ھەتتا ھەتايى ل سەئى دارىيەمەن. ۋەكۈ دى زى ئەز يا بەرھەقەيىن ئاھەنگە ھەلەمەنى ل رۇزا شەمبەيا بېيت دكەم."

"ھا بگەرە! نەق تەتەي تە گۈنى بۇ مەن بى گەنگ بۈۋە مەن گەنى نەقەزى بەرتۈۋەكە ھەلەمەنى يە، دەمەن نەلز ل سەئى پەشتا مەن ۋ ئەز ل سەئى ئەردەن ۋەلاتەن سۈيدەن دەرپەم، چاقىن نەلزى ب زەنگە دائەمەن كەفت ۋ دگەل ئاخەت. ۋى زىنى د زىانا خۈە ھەسۋەين دا خەنەن ب ھەندەن ھە دىيەن بەرتۈۋەكەنى بۇ ھۆتايەن ل تۈر ۋەلاتەن سۈيدەن چىكەت كۈ بېيتە بەرتۈۋەكە گەتۈرى ۋ ھىزكەرى، دەمەن نەلزى سەرھەتەين خۈە بۇ ھەگەزەين، ۋى بېرەز دا سەرھەتەين نەلزى ل سەئى پەشتا ھازىن بىكەتە ئاھەزۇكا بەرتۈۋەكە خۈە."

- "ھەزەكە جۈنەھ."

- "ئەز دېزۇم جۈرە شگەتەنەك د ھى چەندەن دا ھەبۈۋ. چۈنكى ئەم ھەردۈۋ د ھى بەرتۈۋەكى دا بۈۋەين."

سۇھەيلى ھەست ب شەھەكە ھىدى ل سەئى رۈۋەين خۈە كە. ھىدى ھىدى ھەبارى ۋى بچۈۋەك بۈۋە ھەتتا ئەۋ دار ل يە ۋى ھەندە دەرستەنەكى ل ھاتى ۋ ھاز زى ھەندە ھەسەمەكى.

ھازىن گوت، "دى ۋەردا نۈكە تۈ دىيەن بېيتە سەئى پەشتا مەن."

سۇھەيلى چەند پەنگەلەك ل سەئى چەقەن دارى ھەقەن ۋ باشى خۈە ھەقەنە سەئى پەشتا ھازىن ھەچەندە بەرپەن ۋى گەلەك د نەرم بۈۋەن، ل زىمەركۈ سۇھەيا گەلەك يا بچۈۋەك بۈۋە، ھەندەك داقەن بەرپەن ۋى گەلەنەكەن ۋى ھەگەن ۋ دجۈۋەنە د نەقەن ۋى را.

ھەشتا ۋى باش خۈە نەگەرتى، ھاز بىلەن بۈۋە بەر نەسمەنى. سۇھەيلى زى چار بۇ چارنى سەئى خۈە خۈەر دەر ۋ تەمەشەي دەرپەن ۋ كۈلكى دەر ۋ ھەزرا نەلپەرتۈى دەرگا نەرن نۈكە ۋى پالانا خۈە يا نەقەن ب دۈمەنى نەتەپە پان نە.

ھازىن بەرپەن خۈە ئېگەن ۋ گوت، "ئەم دى چىنە گەشتەكى بچۈۋەك."

باشى ل يىنى وئ ئارنى داغا يا سۇليا ل سەر ئاسى بووى. سۇقايىن زى خوه ل سەر
پشتا وئ خشاند و چىند چارەكان ل سەر گياي تەخسى ھىتا ل دوماھىن چارەكا دى ھەبارى
وئ وىكو يەرنى ئى ھائىيە ھە.

قاز دوو سى چارەكان ل دور سۇقايىن زۇقىرى. وئ زى گوت. "گەلەك سوپاس بۇ
ھارىكاريا تە."

"چ زەخمىتى بۇ مەن تىدا نەبوو. نەرنى تە بەخسىن پەرتووكەكا ھەلىسىنى نەدىگا؟"

. "نەخىر ئەز نەبووم، بەلگو تە بەخسىن وئ پەرتووكى دگر."

. "ھەرچەوا يىت، چ جودەنى نىنە. ئەگەر ئەق چەندە ب تىنى ل سەر مەن
پاوستىبايە، گا چەوا مەن ئىلز ل دور سويىن ھەموويىن زۇقىرىد، ئاھا ھۇسا تە زى دىنا
دېرۇكا ھەلىسىنى دا گىرىنچ. ل وى دەمى دا تە ل ھەندەنى مەلى. ئەسپىنا، ھۇس،
ئەسكەندەرىيە، رۇما، ھۇرەنسا، لەندەن، پارىس، ئىنا، ھىدەلبىرك، بەرلىن، گۇبىناگن... ھەند
گىرىنچ."

. "سوپاس، ئەق چەندە ياسە."

. "ئەق چەندە ھەندى ئاگەھىتەت گو گەرىپان دىنا چەرخان دا مزارەكا ب سائەھى يە،
خوه بۇ ھازەكا وىكو مەن يا تەلەكەر زى، ئى ھەرچەوا يىت دى ب سائەھىر يىت ئەگەر ل
سەر ھەموو دىھەرنى سويىن بىرىم."

پشتى قى گوتىنى، بىلد بوو و ھرى.

سۇقايىن ھەست ب واستىانەكا مەزەن گر، دەمى خوه گەھەندە كۆلگى خوه يىن
بچوك ل پشت باخچىن مال، ھەرنىن خوه د ئەلەپتەرتوى دا دگرن گا نەرنى ئەمى يى ز ھان
يارىيىن وئ بۇ خاپاندەنا ماچەرى يىن رازى يە. نەرنى تو يىزى ماوئ خولەكەكى ھەزا وى
جوويىتە سەر ئەلەپتەرتوى؟"

ئەگەر ئەم تووشى نەخوشيا شىزوفرىيا "نەخوشيا زىرگىرنا ئىستان" بىيە، نوگە
وى ھەز د ئەلەپتەرتوى دا ئەگەرە؟

بەرى داياكا وئ ز سەر كازى بىزفريت، سۇقيا شيا خوه بگەھىتە مال. چونكى ب
فى رەنگى ئەم بىندى ب گرتا چ ھىجەتان نەبوو، چونكى ئەگەر ئەم گىروبايە، بىندى بوو

بۇ دايكا خۇە دووبەت گىربايە كا چىموا ل سەر دارەگى ما ئاسى و قىزەك ھاۋا ئەمۇ ئ سەر دارى ئېنا خوارى.

پىشتى خوارى، دەست ب پەرھەمپىن ئاھەنگى گىر، مېزەكا دارى ب درىزاھىا سىن چوار مەتران ئ گۆگەھى ئېنا دەرى و دانا دىئاۋ باخچەدى دا، پاشى جۈۋە دە زوۋر قە داگو وان ئىشتان بېش پىن وان بىرپارداي بىئە سەر مېزى.

ب فى رەشكى ئەمۇ شىيان مېزەكا مەزىن ل ئاۋ باخچەدى و ل بىن دارىن قىزى پەرھەمپ بىكەن. دوماھىك چارا وان ئەمۇ مېزە ئىنايە دەرى، ئاھەنگا ھەمپىن ئا دايك و باپىن وى يا دەھى بوو گۆ ھىنگى ھىشتا زىن وى ئەمپوۋە ھەشت سال. پاشى بىرا سۆھبايىن ل وى ئاھەنگى دەھىت گۆ ھەمموو مەۋقۇن وان ب بچوۋك و مەزىن قە ئامادە بېۋون.

دەنگوباسىن سەۋى دىيارەگىن رۇزا شەمبى ئىسمان دى بىن باۋر و رۇھىن بىت. ئەمۇ ئ رۇزا رابوۋنا باھۇزىن ۋەزە خۇ چىكەكا بارىن ئى ئەمبارى پە. ئ دگەل ھەندى ئى وان ھىزىگىر باشە ئەمۇ خۇە ل ھىفيا سېئەھىا شەمبىن بگىن و پاشى بىھەمپىن، زىھىرگۆ دانا مېزىن ل ئاۋ باخچەدى بۇ ئەمۇرۇكە بىسە.

ب شەقى، سۆھبايىن و دايكا خۇە دوو جۇزىن كىنەن چىكەن، جۇزى پەكەن ھەندەك پارچەپىن بچوۋك پىن ئامدە ب شىرى بوۋون، جۇزى دوۋى ئى كىكەكا مەزىن و خەمەلەندى بوو. زىئەمبارى پەرھەمپىن مەرىشك و زەلانى. ھەردىسان وان مېمۇك ئى زىير ئەمگىن. تىشتى پەكەنە بىن سۆھبا ئى دىئەسىي ئەمۇ بوو ھەمپەكەكە وى بىئەكەن بىر ئ دگەل خۇە بېئىت، چۈنكى وى ئەمۇفيا چ ئارىشە دىئاۋ ئاھەنگا وى دا پەيدەپىن.

دەھى رابوۋى داگو بچىت بىقىت، چارەكا دى دايكا وى پەرسىار ئى گىر كا ئەرى دى ئەمپىرتۇ ھىتە ئاھەنگا وى پان ئەم.

"چ بىئەمۇفىت دى ھىت، وى سوز پە دايە مەن روۋىشتەكا دانۇستەندىن پە ھەلىمەنى ئى رىكەپىت،"

- "دانۇستەندەكە ھەلىمەنى؟ زامانا ئى چەندىن چىپە؟"

"دانۇستەندەكە ئاساى پە، دىيىت بەھس ھەندى بىكەت كا چىموا كىفەرىشك ئ كۈلەپىن درىزۇ دەھىتە دەرى."

- "چارەكا دى بەھسەن وئ كىشىرىشكىن ئەمگەپە قە."
  - "بەل مەدەم ئەو قەلمەسۇفە، ئاھەنگا سەزى دىن بېتە ئاھەنگا قەلمەسۇفە."
  - "ئەز دېيىزۇم توچ چارەن ئەشەپپە ئەزەمانى خۇد."
  - "و با تو، ئەزى ھەزرا خۇدە كرىپە كا دىن بەھسەنارپا تە د ئاھەنگى دا چ بېتە؟"
  - "چ پېتەمەت، مەن ھەزەكا بېچووك و تەپەت ھەپە."
  - "دىن گوتارەكىن پېشكەش كە؟"
  - "خورتەن ل مەن ئەمگە، ئەز ھەر بۇ تە ئاېيىزۇم. نوگە زى شەفا تە بېمەت خۇش."
- ل سېندەن، داپكا وئ كچا خۇد ل خەو راکەر داکو بەرى بېچتە سەر كاری خاترا خۇد
 زى پەخوازەت و ئېستە كەلەپەلەن پېشە بىدەتە شەن كو پېشە ھېلەن بېچتە ز بازارى بىكرەت.
 ھېشتا داپكا وئ ب دروستەلى ز مال ئەدەركەتەن، زەنگە تېلەھۇنا وان ھاتە لېدان و
 ئەلپەرتەزى ل ئاين دى يەن بازارى پەپەھەندى ب سۇفەپەن گر، خۇ دى بېزى ئەو دزانەت كا
 كەنگى دى سۇفەپە مېنەتە ب تەن.
- "باشە... ئەزىن پەلانا تە يا بچووك باش ب رېفە دجېتە؟"
  - "ھەشە، چ تەشتا ئەمبېزى دەلەپەن ئەمەن ئەو ب ئېازا مە بەھسەپەت."
  - "ئەز دېيىزۇم مەن دوھى باش سەرەنجا وى بۇ خۇد پەكەشا."
  - "باشە."
  - "ئەزى ھېشتا وانەپەن قەلمەسۇفە مەپە."
  - "ئەن زېمەر ھەندەن مەن تېلەھۇن يا بۇ تە كرى. نوگە ئەم يەن گەھشەپنە ھۇناغا
 سەرەدەم و ئەز د وئ باومەن دامە ز نوگە وئ قە تو ب خۇد دىشى كاروبارەن خۇد بېرەفە
 بېمە. يا گرەنگ ئەو تە نوگە بىئەتەكەن باش ل دور تېگەھشەن قەلمەسۇفە ھەپە، ل مەن
 دقەت تە بېيەم داکو بېچەكەن باخقەن."
  - "بەل يا پېتەپە ئەز بەھە بازارى بۇ گرەنا..."
  - "گەلەك باشە، چوتەكى ئەم ب خۇد زى دى بەھسەن ھۇناغا سەرەدەم كەپە."
  - "ئەو چەوا؟"
  - "باشە ئەم ل بازارى ھەفەو بېيەنەن."
  - "تە دقەت ئەز بېيەمە دەف تە ل مال؟"

"ئەخىر، مالا مەن ئۈگە يا بېسىمىز، بىز مەن ھەممۇ تىش بىن سەرىنىڭ كىرىن داگو
 بىشېر سىم كۈ مەچمەرى ج بېشىتوك دىنلا مالا مەن دا ئەمەشەتەنە."
 "ئاللا..."

- "كافىيەمگە ئوۋ ل دىمەلىك گۈزەلەنە بازارى يا ئەمگى، كافىيە بىر، تە دىتى بە؟"
- "بەل مەن زانى، كەنكى ل وئىر ئەمەتوۋ بېتىن؟"
  - "ئىزىكى دىمىز مېر دىۋازىدى بەرى نىفرو."
  - "ئەم بېگەتەن.. ل كافى."
  - "پاشى ئەم دى ب دىزىلەنە ئاخىن."
  - "بەخىرەتەن."

سۇفيا بېچەتە دىمەك، كەشەت، كافىيە بىر يەك بوۋ ژ جەتەن ئوۋ ھەتە ئافاكرەن و
 ھەممۇ تىشەن وئ ۋى پىن سەردەم بوۋ، كورسەك و مېزە و شوۋشەپەن فەخۋارەن پىن
 ھەمەجۇر، زىدەبەرى جۇرەھا خۋارەن سەردەم و ئوۋ.

ھۇلا وئ كافىيە نە ھەنە يا مەزەن بوۋ، ل تىشەن سۇفيا جەتەن كىرى ئەم بوۋ دىمەن
 جەۋۋە د ۋوۋر ئەم، ئەمەتەتەن تەلە ئەمبوۋ، ھۇلا يا پەربوۋ ژ مېھەتەنەن و سۇفيا يەك يەكە
 ئەمەشەن ھەمەۋەن كىرى.

سۇفيا قېرەلەپ بوۋ ب تەن بېچەتە د كافىيەن ئەم، ئەمەن تو بېزى يا باشە بېت ئۈگە
 ئەم بەدەكەتەن و پاشى بېچەتە دى بىزەتەن بەلەك ھەتە ھەنەن ئەمەتەتەن بېتەن؟ پاشى ۋى
 ھەمە ھەمە چ ئەمە پۇزۇنەمەك قىيەنە داگو خەمە ئەمە مەۋول كىرەيە!

داگو خەمە مەۋول بەگەت، وئ ئەمەشەن خەمەن ل دىمەتەن خەمە دىگە، ھەمەكەن
 ۋى ب گىرەنەن ئەم بەرەسقا ئاۋرەنەن وئ دىدا. ژ نەشەكەن ئەم سۇفيا ھەسەتەنەن ئەم يا بەرە
 كۈمەكەن كەچەن گەنە ئەم رەۋەشەن، رەستە ھەتە ۋى وئ ژ بەزە سەلەن ئەمەۋەن، ل خەمەن
 وئ ۋەكەن پىن كەمەكەن شەزە سەلەن دىگەت.

ئەمەن تو بېزى ئەمە خەمەكە ھەز بەكەن كا ئەمە ل قېرەن ج دىگەت؟ دى بېزى ژ
 نەشەكەن ئەم پىن ھەتەنە قېرەن، ھەمە وان يا دىتى دىمەكەن كافى پىن ئەمگى، قىيەنە ھەممۇ

يېن ب ژورر گەقتين و گەنگەشە و دانوستاندان دگەن، ئى ديارە دانوستاندن وان ل سەر بابەتتېن يېن رامان.

ناخفتتەن گەرگەگاردى ھاتە يېرا وئ دەمن دگوتى يەك ئ ساخلىتېن ھەرە ديار يېن مرقۇنى ئەو گەلەك دناخفن و پەريا ناخفتنا وان يا يېن رامانە. ئەمەن ئەمە گوسا خەلەكى ھەسوو د قۇتانا سەتېوونى دا دژين؟ يان زى ل دەمە وان، ئشتەكى ھەسوونخووزى يېن گەنگ ھەبە و ژېيخەمەتى وى دژين.

د يەك ئ نامېن وئ يېن دەستېيەن دا، ئەلبېرتۇى گوتېوونى گۇ ئىزىكېوونەك دناپەرا زارۇك و ھەبەسۇخان دا ھەبە. ئوگە سۇفيا جارەكا دى يا ھەست ب تېرسى دگەت گۇ مەزىن بېيت و ئ قۇتانا زارۇگېنېن بىدەرگەفەت، ما بۇجى ئەو خوە دناپ ھەروونى كېلەرىشكا سې دا ئاھەشېرەت ئەو دناپ كۇلاپى گەردوونى يېن باند دا ھاتە دەرن.

چاڭن وئ ھەت ئ دەرگەھى قەنەدېوون، ئاھا ئەفە ل دوماھېن ئەلبېرتۇى دەرگەھى كاپېن پالئا و ھاتە د ژورر ھە. ھەرچەندە ئوگە ئەو د وەرژى ھافېن دا بوون، ئ ھېقتا چەكېن وى يېن زەفستانى ل بەر بوون و چاگېتەكېن پەنگ ھەھوى يېن دەرژى ل سەر دا كېرېوونى. ئەلبېرتۇ بەرەپ سۇفياپى ھە ھات و ل دەمە وئ پوونشت گۇ ئەفەزى يەگەم جار بوو ئەمە ھەردوو پېگفە ل چەگەن پوونشتى پوونە خووزى.

- "تە ئەمەشە دەمەزىرئ كرىە؟ دەمەزىر دوازە و چارېكەكە."

- "مانى ھەر كەسەك ئ مە ماف ھەبە ھەتا چارېكەكى گېرو بېيت؟"

- "ئەز دىشېم ئشتەكى بۇقنى خاتېنا پچووك داخووز پەكم؟"

ئەلبېرتۇ پوونشت و ئەمەشە سۇفياپى كرى.

- "ئو دىشېم ئەفەكى بۇ مە داخووز پەكى."

پاشى ئەلبېرتۇ پابووفە و بەرەپ بۇفېيا خووانگەھى ھە چوو و و دەمن زەفرى دوو ئەفەبەيېن گوتى و پەئىرى دگەل كوپەكى ھەھوى ئېنان.

- "ئەمەن بەھى وان يېن گەنگ بوو؟"

- "ئە خەم يېن ئەبەت... نە ھەند گەنگ بوون."

“خوبی نه، شکرگوڤك ههههه، تو ههسا گهوهووی؟”

"نہلگیر، بدلتو من ز دہل خواہ شد چہنمہ گر، گوہی خواہ بدہ من دی ہوتہ
روشن کدم کا بیوجی گرو بیوم۔"

لَقَدْ مَنَّكَ اللَّهُ يَا مُوسَى إِذْ قَالَ لَكَ رَبِّي إِنَّكَ أَجَدُّ النَّاسِ عِزًّا إِذْ رَفَعْنَا سَعْوَةَ هَارُونَ فَتَدَارَاكَ وَكَأَنَّكَ تَكُنُّ مِنَ الَّذِينَ يَتْلُونَ آيَاتِ اللَّهِ أَنْتَ وَآلُكَ الْكَافِرِينَ

”لَيْتَ بَعْضُكُمْ سَافِرٌ فَاصْبِرْ“ هَذِهِ تِلْكَ كَلِمَتُهُ.”

¹⁰⁰ www.fishbase.org, accessed 12 May 2010.

پەن، گەلەك ئىشخېن گەلەك. ئا ۋى ۋادىسى كۆ بەرەت ھەمىو ئاراستەيان ھە
دجىت. ل دەستىيىكى دى بەھسنى پىلەكە گەلەك ۋە مەكلاگەر كەين دىيىزنى "ھەمىوئىخوۋى".
ئەمۇ زاپادە گەلەك پىكۆلۇن فەلسەفى ب خە ھە ئىگىت كۆ پەورپىئالۇن وان بۇ دوخى
ھەمىوئا مەۋىنى دىۋەن. زەمەر ھەندى ئەمۇرۇكە ئەم دى بەھسنى فەلسەفە ھەمىوئىخوۋىنى د
چەرخى بېسىنى دا كەين، ب پەنگەكى كۆ گەلەك ۋ ھان فەلسەفە ھەمىوئىخوۋى فەلسەفە
خە ۋ كىرگىگەرد ۋ ھىگا ۋ مەركىسى ۋ مەركىز بولۇ.

- "ئەمۇ تەنگە ھەتتەم."

11. *Journal of the American Medical Association*, 2000; 283: 2689-2695.

- "فيلهلمسونی کو رولمکن همره همزن د چهرخی بیستی دا گټورای، فلهلمسونی نلمانی "فریدریک نیچه" یوو نغوی دنایمیرا سالتن 1844 ههتا 1900ز دا زایای. نیچه زوی دزی فلهلمهفیا هیگلی و دهرؤکا نلمانی راوستیا. وی ل هدمبر گرنگیدانا رها ب دیروؤکن کو دهاته نافکرن "پروشتین بعدایهتیا مسیحی"، گرنگی ب زبانی ب خوه ددا. وی دفیا همموو تستان دووباره بهلسنگینیت داکو تشتین لاواز نمبه رنگر د رنکا تشتین ب هیز دا. نیچه د وی باومری دا همموو نابنی مسیحی و میرانی فلهلمهفی یمری خود ژ جیهانا گهتوری لادیه و ل شوونا وی یغری خود دایه "نسمان"ی و "جیهانا بیروکهیان". وی نغو تشتی وان ب جیهانکا راستهفینه دهرمزمارت، د راستی جیهانکا ناشویی یوو. نیچهی دگوت، دگمل نغردی بی وغلدار به و گوهی خود نغده وان بیی سوزا زیانکا باشو ل جیهانکا دی دمنه ته."

“هزرمندگى دى زى گمناک يې ب گړگيگارد و نيچې داخباړيوو، نهوړى
فيلسوفه هديونخوازى “مارتن هينگر” يوو، ل نهز دپېژم باشره نهز بؤ ته بدحس

هەبوونخواز ئېرەنس "جان بول سارتەر" ی بگەم ئەو ئى دناقەبرا سائىن 1905 ھەتتا 1980 ئى دا ژىيە، چوئىكى ئەو دەپتە ھەزمارتىن سەرگىشى پىكۇلا ھەبوونخوازان، وى تېورا خوە ل دور ھەبوونخوازىن پىشى شەرتىن جىيەنى پىشنىختە، ب ئايەت د سائىن جەلان دا، ھەردىسان ئەو یىن نىزىكى بىرۆگەيا مارگىس بوو یىن گو سەر ب حەزىەگا سیاسى فە بىت.

- "ئەنگو زەپەر وى تە ژۇلەك ل كافىيا ھەنس دا مە؟"

- "ئەك چەندە ژ نىشگەئى فە نەبوو. سارتەرى ژى گەلەك سەردانا كافىيان دگەر.

جەرەئى ژ جازان جەلنى وى ب ھەققا وى "سىمون دو بوفوار" ئى كەفت كو ئەو ژى ھەيلەسۆفەگا ھەبوونخوازى بوو.

- "زەگا ھەيلەسۆف؟"

- "مەن پاش گوھەلبوو گا تە چ گوئ..."

- "جەن خوشەئىن يە ل دوھەين مە دىنى مەلەمىتى يا مەلەمىتى ئارستانىمەن فە دجىت.

- "ئى د ھەمان دەم دا قۇتلا مە ژى يا قالا نىنە ژ ئارپە و تىشتىن بىن پامان."

- "تە گوئ دى بۆ تە بەجس ھەبوونخوازىن گەم."

- "سارتەرى ديارەر كو " ھەبوونخوازى ھەيلەسۆفەگا مەلەمىتى يە، " مەرمە وى ژ ئى چەندى ئەو بوو كو ل دەك ھەيلەسۆفەن ھەبوونخوازى ب تىن يەك خالا دىستىكەرنى ھەبە، ئەو ژى مەلەمىتى ئى مەلەسۆفە ئى شىوژىن مەلەمىتى، گەلەك ژ مەلەسۆفە جەرەئى پەنەمەن تارپەز بوو.

- "بۆجى؟"

- "كەركىگارد ژى وەكو پەتەيا ھەيلەسۆفەن ھەبوونخوازى پەن سەردەمى مە، كەسەئى مەسەجى بوو، ئى سارتەر كەسەئى "خودپەنەئىس بۆ ھەبوونخوازىن" دەھتە ھەزمارتىن. ل دووڤ بۆجوونا نەجەم، ئەم دىنەن ھەيلەسۆفە وى ھۇسا ئىكەدەين كو پىشى مەلەمىتى داوفا ئى ب مەلەمىتى مەلەمىتى"

- "بەردەوام يە..."

"بەپەا گەنگ و گەلەك ھەيلەسۆفە د ھەيلەسۆفە سارتەر و گەركىگاردى دا، بەپەا "ھەبوون" بوو، ئى ئەك زاپەفە ب تىن دەرپەنى ژ كەرنى ھەبوونى ئاگەت، بۆ مەلەمىتى، دووڤ

قېچەندى ئەپەندى، لى ئۇ دەمى ئىچىدە بىر دەۋىدەن گەت. دىنىيەتلىك بىر تەرەپتە
بىر كۆرۈنگۈچى ئۇ ساھىبىدە دەۋىدەن ۋەك تەبىئەتلىك ھەم بەرپەس يا ھەم
ھەمىيەتلىك بىر تەرەپتە.

- "بەن."

"سارتەر زىندەن دىنىيەتلىك بىر تەرەپتە ۋەك تەبىئەتلىك بىر تەرەپتە
غەربىيە ھەم دەمى بەمىيەتلىك بىر تەرەپتە، دىنىيەتلىك بىر تەرەپتە ۋەك
ماركىس ۋە ھەمىيەتلىك بىر تەرەپتە. دەمى بىر تەرەپتە ۋەك تەبىئەتلىك
دەمى، ئۇ بىر تەرەپتە ھەم بىر تەرەپتە ۋەك تەبىئەتلىك بىر تەرەپتە.

- "بەن يا ھەم تەك ۋەك تەبىئەتلىك بىر تەرەپتە ۋەك تەبىئەتلىك بىر تەرەپتە
ۋەك تەبىئەتلىك بىر تەرەپتە ۋەك تەبىئەتلىك بىر تەرەپتە.

- "بەن. سارتەر ۋەك تەبىئەتلىك بىر تەرەپتە ۋەك تەبىئەتلىك بىر تەرەپتە
بىر تەرەپتە، دىنىيەتلىك بىر تەرەپتە ۋەك تەبىئەتلىك بىر تەرەپتە ۋەك تەبىئەتلىك
سارتەر دىنىيەتلىك بىر تەرەپتە.

- "سارتەر بىر تەرەپتە ۋەك تەبىئەتلىك بىر تەرەپتە ۋەك تەبىئەتلىك بىر تەرەپتە
بىر تەرەپتە ۋەك تەبىئەتلىك بىر تەرەپتە، دىنىيەتلىك بىر تەرەپتە ۋەك تەبىئەتلىك
تەبىئەتلىك بىر تەرەپتە ۋەك تەبىئەتلىك بىر تەرەپتە ۋەك تەبىئەتلىك بىر تەرەپتە
كارمىك تەبىئەتلىك بىر تەرەپتە.

- "بەن يا ھەم تەبىئەتلىك بىر تەرەپتە ۋەك تەبىئەتلىك بىر تەرەپتە.

- "تەبىئەتلىك بىر تەرەپتە ۋەك تەبىئەتلىك بىر تەرەپتە ۋەك تەبىئەتلىك بىر تەرەپتە
تەبىئەتلىك بىر تەرەپتە، تەبىئەتلىك بىر تەرەپتە ۋەك تەبىئەتلىك بىر تەرەپتە
ھەمىيەتلىك بىر تەرەپتە ۋەك تەبىئەتلىك بىر تەرەپتە ۋەك تەبىئەتلىك بىر تەرەپتە
گەتلىك بىر تەرەپتە ۋەك تەبىئەتلىك بىر تەرەپتە ۋەك تەبىئەتلىك بىر تەرەپتە
ھەمىيەتلىك بىر تەرەپتە ۋەك تەبىئەتلىك بىر تەرەپتە ۋەك تەبىئەتلىك بىر تەرەپتە
سارتەر دىنىيەتلىك بىر تەرەپتە ۋەك تەبىئەتلىك بىر تەرەپتە ۋەك تەبىئەتلىك بىر تەرەپتە
سارتەر دىنىيەتلىك بىر تەرەپتە ۋەك تەبىئەتلىك بىر تەرەپتە ۋەك تەبىئەتلىك بىر تەرەپتە
تەبىئەتلىك بىر تەرەپتە ۋەك تەبىئەتلىك بىر تەرەپتە ۋەك تەبىئەتلىك بىر تەرەپتە
تەبىئەتلىك بىر تەرەپتە ۋەك تەبىئەتلىك بىر تەرەپتە ۋەك تەبىئەتلىك بىر تەرەپتە
تەبىئەتلىك بىر تەرەپتە ۋەك تەبىئەتلىك بىر تەرەپتە ۋەك تەبىئەتلىك بىر تەرەپتە

بورجوازی بژن گو شیوازئی ژيانا مه دستنيشان بگهن. نمو گهسئ دهيليت نمف هشارين دهرمكي كارتيتكرين ئي بگهن. دئ بيهه گهسكئ بهرزه و دناف خلكي دا دئ بهرزهبهيت. نمف مروقه درهوان ل خوه دگمت و بهرط نيازكا خراب فه دجيت. ئي بهروفازي نازدي مه بالهدمت كارمكي بگهين و بيگوزئ بگهين بيهنه تشتمكي باش نمك بووكمكا لاستيكي د دستئ هندك كسپئن دي دا. هؤسا دئ ب شيويهمكي راستهقينه همدت ب ههيوونا خوه كهين."

- "نمز تيگههستم."

- "ل دستيگئي، ئي چمندئ بهيوهندئ ب ههلبزارتنين مه پزن نهيليكي فه ههيه. ب رهنگمكي كو نابيت نمف شاشيئن خوه بگهينه خهتاين "سروشتئ مروقا بهتين" بان "ههزاريا مروقان" بان ههر هيجمهتكا دي تر. دهيت مروقه وكمو بهرازمكي رهفتارئ بگمت و باشئ لومدي نادمي بگمت. ئي چ ههيوونين راستهقينه ژ بو ئي مروقي نيين. بهلكو نمو نادمي ب تنئ وكمو ريگمكي بكاردنين دانگو بهربرسياريا شاشيان ژ سهر خوه لادن."

- "دگهل ئي چمندئ، دقئت سنوورهك ههبيت دهمي مروقه خهتاين شاشيئن خوه دهافيزته سهر باتكا كهسكئ دي."

- "به ئا، نهگهر سارتمر دووبهتاين ل سهر هندئ بگمت كو چ راستئ بو ههيووني ب خوه نيين، نمف چهنده هندئ ناگههينيت نمو بي ب ئي چمندئ كهيفخوشه، زيمركو نمو نه كهسكئ هيجبهيرست بان ئيهيلسته Nihilist."

- "رامانا وئ چيه؟"

- "ئيهيلست نمو كهسه بي هزر دگمت چ لشتان رامانا خوه نيئه و ههيوو لشت ئي د نامادنه و ريك بي هاليهدان. ئي سارتمر د وئ باويرئ دا بوو كو دقئت ژيانئ رامانا خوه ههبيت و ل فيئرئ نمف دئ راماني دهينه ژيانئ. رامانا ههيووني نمو تو ب خوه بشئي ههيوونا خوه بهتفريش."

- "ئو دئ شيئ ئي يروكي پتر روھن كهي."

"سارتمري ب خوه بيگزال دكر بسملينيت كو ناگهي ب خوه تشتمك نيئه نهگهر بهري هينگئ همدت ب تشتمكي نهگمت. ژ بهرهندئ، د بهرعت دا، ناگهي ناگههههاريوونه ل سهر تشتمكي و نمف ب خوه ئي بهشارين د بيگهاتنا وي نشئي دا دكهين. ب ريك و ان

تشتين نەم ھەلبۇزىرىن و رامانا وان ل دىمە مە با گرتىگ، نەم شىۋەيىن ھەستىن خوە
ھەلبۇزىرىن.

- "ئەۋۋەتەك ل سەر فى چىندىن ھەيدە؟"

"دەيت دۇو كەس د كاتىيەمكىن ۋە ھەمىن لى ھەر يەك ز وان ب رىڭگەكى دى ھەست
ب تشتين دەۋرۈپەرى خوە كەت. ئەگەرىن فى چىندىن زى بۇ ھىندى دىۋەرىت نەم رامانەكا
تايەت دەمىنە وان تشتين بۇ مە دىگرتىگ. زىنا ب دۇۋىگان ھەست يىڭىكەت ھەمۇو زىنن دى
ب دۇۋىگان، ھەرچەندە بەرى ھىنگى وئ گەلەك زىنن ب دۇۋىگان دىتەنە لى ھەست ب وان
نەگىرە ھەتا ئەۋ زى ب دۇۋىگان كەتتى. ۋەكو دى زى، ما كى نابىزىت كەسنى نەساخ زى
ھىز دىكەت كەسپىن دى ھەمۇو د نەساخن."

- "ئەز تىگەھىتىم."

- "ھەبۇونا مە يا تايەت، رىڭا دىتتا مە بۇ تشتين دەۋرۈپەر دىستلىشان دىكەت.
ئەگەر تىشەنگى چ رامانا خوە ل دىمەن نەبەيت، رامانا وئ ئەۋە ئەز وى تىشتى نابىنىم."

- "باشە. دەيت نۆگە ئەز بىنىم بۇ تە شىۋە يەكەم كا بۇچى ئەز گىرو ھاتەم."

- "تە گوت ھەما ز خو، مەن خوە گىرو كر."

- "پا كا تو بىزە، دەمىن تو ھاتەد د ژوور ۋە، تە چ دىت يان ھىزا ئە جۇو سەر چ؟"

- "يەكسەر مەن تىيىشيا ھىندى كر كو تو د ژوور ۋە تىشى."

- "ئەرىن تو نابىنى يا سەپرە يەكەم تىشتى تە دىتى، تىشتەكى ھىزا بوو كو ل وى

دەمى ھەبۇونا خوە ل ۋەرىن نەبۇو."

- "دەيت. بەن پا مەن ۋەنەك دىگەل تە ھەبۇو."

- "دەيزنە فى چىندىن رەھىنانا پەراكتىكى."

- "تو زى گەلەك زىدەمىۋى دىكى."

"بۇ ئەۋۋە، ئەگەر تو عاشق بى و ل ھىلپا تىلەۋۇنا ھەۋان خوە بى، ب دىزىزەھيا
شەۋى دى ھەستەتەكى وى تىلەۋۇن نەگىرە. خو ھەكە ئەۋ چەتە يا سەپر و ھەۋانز بىت،
لى وى دەمى ب تىنى تە گوھ ل بىدەنگىا تىلەۋۇنى ھەيدە. يان زى ھەكە تو بىچىتە بىنگەمى
شەۋەندەمىران بۇ بىشۋازيا ھەۋان خوە و ھەكە ھەمۇو بېئە خولارن و ئەۋ دىنە نا نەبەيت،
ل وى دەمى تو وى ھەلەكى ھەمۇۋىن زى نابىنى. جۈنكى ھەبۇونا وان چ گرتىگيا خوە بۇ تە

ژی ب تنی وگو شافلمگی نه د دهستین وان دا. ب فی رهنګی ژن بهرپرسیاریا ژبانا خوه ژ دهست ددهت.

"دفنیت ژن وئ بهرپرسیارین بفرینیت. دفنیت نهو خوه دیار بکمت و پیناسهیا خوه ب زلامی هه گریندهت. د راستی دا، زلام ب تنی ژن سمرکوت ناگمت، بهلکو ژن ب خوه زی ب ورنهگرتنا فی بهرپرسیارین خوه سمرکوت دهت."

"نلکو مرمه وئ نهو یوو دفنیت ژن پریارن بدن د نازاد و سمریه خو بن."

"بدن، نهگمر ته فیا تو دشنی یا هوسایی. هلمهها هه یوونخوازیی همر ژ سالتین جلان وهره گاریگرمیکا معزن ل سمر یواری نه دمی ژی هه یوو ب نایبمت ل سمر فرامایی. سارتمری ب خوه جهن دین شانق و رومان نفیسینه. نفیسمرین دی پین گرتنگ وک نه لیمیر کلموین فرحسی و ساموئیل بیکیی نژولندی و نوگین نیونسکو یی رومانی و ویتولک جومرو-ویکزی بولونی. ساخلمت هه لیمیک یا دنایمرا فان نفیسمر و پتریا نفیسمرین دی پین سهردم دا دبیزنئ نه پوردیزم Absurdism گو زارافمکه بهمرا پتر بؤ شانویا نه پوردی دهته بکارینان."

"نلها."

"تو دزانی کا مرمه مه ژ زارافی نه پوردیزم چه؟"

"مانه رامانا وئ نلکو تشتمگی بئ رمان و نه پرنالهل؟"

"هلمبمت. شانویا نه پوردی یا هه لیمز یوو دگهل شانویا گمتواری، نارمانجا وئ

دیارکرنا بئ رامانیی یوو د ژبانی دا دلو خه لکی پالبدت خوه نمرازی بگم، نهک بیرژکا بئ رامانیی د سمری خه لکی دا بجین. بهلکو بهروفازی ب ریکا دیارکرنا تشن بئ رمان د ژبانی دا، وکل خه لکی ذکر ل ژبانمکا راسته هینتر و یاشتر بؤ خوه بگم."

"تشمگی بالکیشه."

"پتریا جاران شانویا نه پوردی پالبدتین سله و بئ رمان نیشان ددان، ژهر هندئ نعم دشین نافی وئ بکیمته شیومیک ژ شیومین "ژنمرویی د ریالیزم" دا Hyperrealism" گو مروئی وگو خوه نیشان ددهت. بهل پا نهگمر ل سمر دهمی شانویی نهو تشتش بیته نیشاندان بئ مروف د رۆژمکا خوه یا ناسایی دا نه انجام ددهت، بؤ صوونه دهمی سمری خوه دشوت، یان دهمی سپنئ ژ خهو هشیار دبیت یان روودلمکا دی یا

ناساي، نامز بۇ تە دووپات دىگەم بېنەر ھەممۇ دى گەنە گەنى. ئەمەش ئىن بىزىن نامە وئ
 پىتەكەننىڭ ۋەك بەرھەنگارىمەك دى دىتتا خۇە پ رووسى ل سەر دەپن شائۇنن لىكەيدەن."^{۱۱}
 - "بەل، ھەلىقەت ھۇساپە."

"ھەردىسان شائۇيا نەپسوردى ھەندەك نىمەنن سىرالى" نىشان ددان. ئەكتەرىن
 سەر دەپن شائۇنن خۇە د ھەندەك كاۋداننن نەپەرنال و ۋەكو خەۋەنن دا دەپت. بۇ خەۋەنە
 دەپن ئەكتەر بىن ھىچ خەبەرىيەك پۇل خۇە دىگىزىت. بېنەر دى نەپەرىيەت زىبەر لى بىن
 خەبەرىيەت ئەكتەران خەبەرىيەت بىرىت. مە ئەق چەندە د ھەلەن بىدەنگ بىن ئەكتەرنن نەفەر
 "شارل شاپان" دا دىتە. كارىگەرىيا ب كەنى يا ھان ھەلەن بىدەنگ پىزا جاران دەرىپىن ۋ
 رازىبۇونا شاپەنى بۇ ھەممۇ ۋان تەتەن بىن رەمان بىن پ سەرن ۋى دەھانى دىكر. لى چەندى
 زى بېنەر نەپەر دىكرن پ شۇۋەمەكەن پىز كەتۋارى و راستەقەتتە تەمەلى خۇە بىكەن."^{۱۲}
 - "پىتەكەست دى مەۋە خەبەرىيەت مېنىت دەپن دىپنىت تەتەك بىن پ سەرن كەسەكى
 دەپت بىن ۋو گازەدان بىكەت."

- "ل لى دەپى دەپت تو يا دروست بى، دەپن پ لى رەنگى ھەستەپەندەكى. ئەقە
 تەتەكە مەن دەپت زى دورور بىكەپن، ھەرچەندە ھەشتا ئەز نازام كا دى بەرەق كىلە چەم."^{۱۳}
 - "ئەكتەر خەللىن تە سوت، تو دى نەپەرىيەت بىچە ۋ دەھەق خۇ ھەكە تە چ چەپن دى
 زى نەپەن تەلە بىزى."

- "ئەقە راستە، تە چەپەكا دى زى دەپت بۇ تە بېنەم؟ يان زى ساردەمەنەكە؟

- "باشە. بەل يا ھەشتا ئەز يا ھەزرا خۇە دىگەم كا بۇچى تو گىرو بىۋەي."

- "بەل يا ئەز دىشەم ھۇسا بىزىم."

پىشنى دەمەكى، ئەلپىرتۇ زەفرى و كوپەكى دى بىن قەھۋى و ساردەمەنەك د
 دەستان دا بوون. ھەندى ھەندى سۇقايىن زى چەز ۋ سەقايىن ۋى كەلپىن دىكر. ھەردىسان ھەزرا
 خۇە د ھەندى دا دىكر ۋو دانۇستاندىنن ل سەر مېزىن دى رەنگە ھەند د سادە و بىن بىيا نەپەن
 ۋەكو ۋى بەرى ھەپنەن بېشەپىش دىكر.

---

^{۱۱} سىرالى يان زى سىرالىزىم Surrealism بىزەمەكە كەتۋارى بوو ل دەستەپەكە سالىن 1920 ئ پەيدىبوو و
 گەرنەكى دىدە ئەدەب و ھونەرى.

ئەلبېرتۇي بىتلې ساردەمەنېن ب شېۋەيەگې ب ھېز دانا سەر مېزى، ژبەر ھندى
ھۇمارەكا كەسېن ل سەر مېزىن دى ئەمەشەي وى گر.

وى گوت: "و قى چەندى ئەم گەھەندەنە دوماھىي رېگى."

"ئانكو دىرۇكا ئەلەسەھى ل دىط سارتەر و ھەبوونخوۋاين دراۋەستىت؟"

"ئەخىر. ئەط چەندە تىشەگى ژىدەپە تو دېزى. ئەلەسەھى ھەبوونخوۋاين
كارىگەرەمكا مەزىن ل سەر ھۇمارەكا مەزىن يا خەلگى ل سەرئەسەرى جېھانى بچە ھىلاپە.
ھەروەكو مە دىتى، رەھورپىشالېن وئ ئەدگەرەنە دىرۇگى ب رېكا كىرگىگەردى و ھەتا
دگەھىتە سۇگراتى. چەرخى دوازى زى چەندىن پىشكەختىن و نوپىرن ل دور بىكۆلېن
ئەلەسەھى پېن بەرى ھېنگى مە بەھسگرېن ب خوە دېت بوو."

- "وگۇ ج تىشە؟"

- "باشە. يەك ژوان بىكۆلېن ئەلەسەھى دگولېن "نومېزما نوو-Neo Thomism"،

ئانكو ئەو بىرۇكەمېن بۇ ھەزۇرۇبېرىن كلاسېكى پېن ئۇماس ئەكويى دزفېرىن. بىكۆلەكا دى
دگولېن ئەلەسەھى شەۋقەكارى يان ئىمپېرىسما لوزېكى كو رەھورپىشالېن وئ زى بۇ
ئەلەسەھى ھېومى و ئىمپېرىسما بىرېتلى دزفېرى، ھەتا دگەھىتە ئەلەسەھى لوزېكى يا
ئەپستۇى ب خوە زى. ز بلى ھان زى، ھەلەسەھىن چەرخى بېستى زى ب شېۋەيەگى
سروشتى گەھتە ژەر كارىگەرەيا مارگىسا نوو، ب ئاراستەپېن جۇراوجۇر ھە. بەرى توكە مە
بەھس داروېنىزما نوو و شەۋقەگەرنا دەروۋىنى زى كرىە."

- "بەل."

- "بېئىفە ئەم بىرا خوە ل رېبازا ئەلەسەھى يا دوماھىي زى بېئىن كو دېزىن

مەترىيالىزم" كو وئ زى ھەندەك رەھورپىشالېن دىرۇگى ھەنە. ئەم دىئېن رەھورپىشالېن پىزا
زانستېن سەردەمى ئەھرۇگە بۇ سەردەمى بەرى سۇگراتى بىزفېرىن. بۇ ئەوونە، ھەگۆلېن و
ئېگەرەيان ل دور "دەندگېن تېچىتەيى" پېن ئەبېتراۋ كو ھەموو ماددەپېن دى بىكۆلېن.
ھەتا توكە كەس ئەشپايە شەۋقەگەرنا رازىكەر دەستىشان بگەت كا ماددە جېپە. زانستېن

"مەترىيالىزم Materialism پان زى ئەلەسەھى ماددى. ھەتتە ئەدەپە.

سەردەم وەك فېزىكا نافوكى و زىتەكچىمىيازى شائازى ب ھىندى دىت گو بووینە بەشەگى
ھەرە گرتەگ بىن فەلسەفەيا ژيانا وان."

- "ئەنگو بەردەوامى دىتالەمرا ئىورۇن كەفۇن و نوو دا ھەبە."

"بەل، جوتكى پۇتيا ئەمۇ پەرسىيارىن فەلسەفى بىن مە كورسۇ خوە بىن دەستپىكىرى
ھېشتا ئەھاتىنە پەرسىفان، سارتەمى نامازە ب تېپىنەك گرتەگ دەر دەمى گوتى ناپىت
پەرسىيارىن ھەبوونخووزىن بېۋىنە پەرسىفان بەلگو دىقۇت بۇ ھەتا ھەتايىن بىنن. بىنەسەيا
دروست ئەوە گو پەرسىيارىن فەلسەفى تىشەكى ھۇسانە گو ھەر پەردەبابەكەك، ھەر تەكەكەكەك
ژى، بىنەفە پەردەوام ژ خوە بەگەن."

- "ھەزەگرتەكە بۇسەدەبە؟"

- "ئەز ئەمىن پەشتەستەم كا ئەز دىگەل بۇچوونا تە بىن ھەفەسە يان ئە، ج بېنەفەت ب
پىكا كرتا ھان پەرسىياران ئەم دزاتىن كا ئەم چەوا دزىن، ھەردىسان، دەمى مەۋقۇ دەمى خوە
ب لىگەرىيانا پەرسىفان پەرسىيارىن ب زەھمەت ھە يورتلى، ئەم شاپىن پەرسىفەك پۇھن و
دومەھىي بۇ چەندىن پەرسىيارىن دى ب دەست خوە ھە بىنن، زانست و ھەگۇلەين و
تەگنولۇيا ھەمۇو بەرھەمى رەنگەلدانا ھەزەبەرىن مە بىن فەلسەفى ئە، ئەرى مانە ھەر
چىبەتيا مە ل دور ژيانى بووېە ئەگەر مەۋۇ بەگەھىتە سەر بانى ھەبىقۇ؟"

- "بەل، ئەف چەندە راستە."

- "دەمى نىل ئارمەسارۇنگى بىن خوە دانائىنە سەر بانى ھەبىقۇ، وى دگوت ئەفە
بېنەگەكە بچووكە بۇ مەۋقەكى، لى بېنەگەكە گەلەك مەزە بۇ مەۋقەبەتە ھەمۇو،
دەل گولتا ھان پەفان و دەمى بىن خوە داتانە سەر بانى ھەبىقۇ، ھەمۇو ئەم مەۋقۇن
بەرى وى ژيانە دەل خوە رەگىشەنە سەر بانى ھەبىقۇ، جوتكى چوونا وى بۇ سەر ھەبىقۇ
بەرھەمى خەپەكە وى ب تىن ئەبوو."

"ج بېنەفەت، ئەخېر."

"ل سەردەمى مەبى ئەفەزەگە ژى ئەم روو ب رووى چەندىن ئارەشەيان بووینە.
گرتەزىن ئارەشە ژى ئەون بىن پەبوھەندى ب زىنگەھى ھە ھەين، ئاراستەبەك فەلسەفى
بىن ئەفەندى ل چەرخى بىستى ھاتىە ئافكرن ب "فەلسەفەيا ۋىنگەھى Ecophilosofy"
و بەك ژ داسەزىن وى بىن سەركى، فەلسەفۇن ئەروچى ب ئافى "ئارن ئەمىس"، ئافى وى

داناڤه، گەلەك ژ ھەيلەسۆفەين ژینگەندوست يەن جېيانا رۆژانگای نامائى ب ھەندى دەن کو شارستانيا رۆژانگای يا ل سەر ڤيگەکا شاش دجيت ھا وەختە دى گەھيتە ڤادەيدىكى کو ڤەنگە ئىدى ئەختەرا مە خودە ل بەر نەگريت، ژبەر ھندى پيگۆل دگر ھەندەك پيشنيارين پراكتيكي ل دور نەھيلانا کارپەگريا پيسپوون و کارساتين ژینگەھى دەستنيشان بگەن. تىشەمكى شاش د ھزرا رۆژانگای دا ھەيدە.

- "ئەز ديبۆزم ئەو د ڤاستن."

- "بۆ سوونە، ھەيلەسۆفەين ژینگەھى پيسپار و گومان ل دور تيورا وھراڤەرتى ژى ھەنە کو بىلەمايى وئ ل سەر ھندى ھاتپە دانان کو مەوۇ ل سەر ھەموو ژىندەموھرىن دى داپە و سەرگەشنى سەروشتى پە، ئەف جۆزى ھزورگرتى ژى ڤەنگە بۆ سەر ژيانا ھەموو ژىندەموھرىن دى ل سەر ئەختەرا مە يا ب مەترسى بېت."

- "دەمى ئەز ھزرا خودە ئيدا دگەم، ئەز دېن دېم."

- "بۆ ڤەختەگرتىن ل ئى مگرتىن، گەلەك ھەيلەسۆفەين ژینگەھى تەماشەى ھزورگرن و بېرۆگەبېن گەلتورين دى دگەن، بۆ سوونە گەلتورين ھندى، ھەرديسان ھەگۆلين ل دور شېوازى ھزورگرن و دابونەرييتىن خەلگى ڤەسەن دگەن، بۆ سوونە خەلگى ڤەسەن يى ئەمريکا، ئەو ژى ژ پېنخەمەت ھەيدىتتا وان تىشان بېن مە ژ دەست داپن."

- "ئەز ئيگەھشتەم."

- "ال ڤان سالىن دومامبى د بوارى زىستى ژى دا دەپتە گوتن کو جۆزى ھزورگرن مە ل بەرامبەرى "گوھۆڤينەگا سوونەيى" ڤاوستياپە، ئانکو ئەم دىشېن بېزىن ئەو داخووازا گوھۆڤينەگا بىنجەيى د شېوازى ھزورگرتى دا دگەن، ھەر ژ نوکە د چەندىن بواران دا بەرھەمىن ھېڤين وان گەھشتىپە و ئارمانجېن وان ھاتپە بچە نيان، بۆ سوونە، چەندىن پيگۆلين جېگرتى دەرگەھتپەنە کو پيگۆل دگەن ستاپەكى نوو يى ژيانى بىلەڤرېن."

"گەلەك پاشە."

"بەل يا وەکو ھەر جار، دەمى تىشەمكى پەيوەندى ب مەوۇنى فە ھەبېت، پېنەفپە ئەم جوداھيىن دانەپەرا تىشەن باش و خراب دا بگەين، ھەندەك گەس ديبۆز ئەم يىن جووڤنە د سەردەمەكى نوو دا، ئ ئەف چەندە ھندى ناگەھيەت کو ھەموو تىشەن نوو د باش و ب مەنە، ھەرديسان ناھيت ھەموو تىشەن كەڤن ژى پىشگۆھ بھافېڤېن، ئەفە پەك ژ

وان نەگەران بوو کا بۆجی مە ئەف گورسێ فەلسەفی دا تە. نوکە تە باشینەمەکا دەرۆکی
 ھەبە و تۆ ب خوە شتی ئاراستن ژيانا خوە بگوھۆری.
 "سویاسیا تە دگەم."

"ئەز ھەزدگەم کو تۆ دێ بیی پازیا ئەو تشتین خوە ل بن سەردەمێ نوو فە
 فەشارتین، سەردایەرنە. ھەتا ئەو تشتی دیژۆنێ ئایینێ نوو، باوەری ئینان ب تشتین فەشارتی
 و ھەموو جۆرین ئەفسانەیی سەردەم ل ئان چەند سالی دۆمەیی گازیگەری ل سەر
 جیھانا رۆژنەفای کردە. ئەف تشتە ھەموو یێن بوونە پازرگارانەکا نوو. بشتی کو ھەزارا
 دووگەشتی ئایین مەسیحی ل گەیی دای، ئیدی بیروباوەری نوو وەکو کفارکان ھاتتە
 چاندن داکو پشتەفاتیا فی ئایین بکەن."
 - "بۆ ھەموونە، وەکو چ تشت؟"

- "لیستا ھەموونەیان ھەند یا درێژە ئەز نەشیم خو ژ دەستبێکی بۆ تە ھەموویان
 بێژم. وەکو دی ژێ نە یا ب ساناھە ئەز بەحسێ سەردەمێ گەسەکی ب خوە بکەم کو
 ھێشتا یێ تیدا دژیت، بەن یا تۆ چ دیژی ئەم بیاسەکی دناپ باژیری دا بکەن؟ تشتەکی
 ھەبێ مە نەفیت نیشا تە بەم."

- "ئەز نەشیم گەلەک بەمێن، ھیفیا مە ئەو تە ئاھەنگا سۆپاھی ژبیر نەکریت."
 - "چ بێنەفیت مە ژبیر نەکرە. چونکی تشتەکی خوش ل وێرێ دێ رۆودەت.
 بێنەفە ل دەستبێکی ئەم گورسێ فەلسەفی یێ ھێلەن ب دوماھی بێنێ. ھەروەکو تۆ
 دێنێ، ماچەری ژێ زێدەتر ژ ھەنای ھەزا خوە نەکرە و چ تشتی دی نەنەسماھە، ژبیر
 ھەنای وی پێچەکا دەستەلاتا خوە ل سەر مە یا ژ دەست دای."

چارەکا دی نەلیبێرتۆی پتلی ساردەمەنێ بەند کر کو نوکە یا ئالا بوو و پاشی ب
 ھێز ل میژێ دا، ئەو ھەردوو پێکفە جوونە ژ دەرگە و چاھێ وان ب خەلکی کەفت کو وەکو
 مێریان ل سەر جادی یێ بەرەف گومبێری ئێن خوە فە دچن. سۆفیا یا جێبەتی بوو کا
 نەلیبێرتۆی نەفیت چ تفت نیشا وێ بەند.

بشتی بێنەمەکی ئەو ب رەخ پێشانگەھەکا مەژن فە جوون کو ھەموو تشتین
 گرێدای ب تەکنەلۆژیا پەیمۆندیان فە دەرۆتن وەک تێلەفزیۆن و فیدو و سەمەلاپت و
 موبایل و کۆمپیوتەر و ئامێرێن فەکس.

نەلبېرتۇي دەستى خۇە بۇ ئى شائىيا ئەف تىشتە نىشان ددان درىزىر گر و گوڭ، "ل
 فېرى ئو دىئى ھەموو تىشتىن چەرخى بېستى بېيى، سۇفيا، د چەرخى رېنىسانس دا
 جېيان بەقى و جەندىن داھىئان و ئاشكەراكىن مەزىن دگىل خۇە نىشان. ئەورۇپىيان
 دەست ب گەشتان بۇ سەراتسەرى جېيەئى گر. ئ نوگە بىروفازى لىئاتىە، ئەم دىئىن
 بېزىن پەھىنا بىروفازى."

- "ئ كىز لى ھە؟"

- "ئ وى لى ھە گو جېيان ھەموو با گەقتىە دىلف تۇرەگا پەيۋىندىكرى پا مەزىن دا،
 بەرى دەمەكى نە گەلەك درىزى، ھەيلىسۇفان بۇ ھەيلىما جەندىن پۇزان گەشت ل سەر پىشتان
 ھەسپ و غەربەتەكەن دىكر، داگو جېيانا دەورۇبەرى خۇە ئاشكەرا بىكەن و ھەيلىننى دگىل
 ھەيلىسۇفان دى بىكەن. ئ نەفۇگە ئەم دىئىن ل ھەر دىفەرەگا ل سەر فى نەختەرى
 بىروۋنە خۇاى و ب تىن ب رېكا شائىيا گومپىتورى تەمەشە ھەموو سەربۇرىن مۇفان
 بگەين."

- "ھەزىرگە جۇلە، ئ د ھەمان دەم دا يا ب مەشپىدەرى."

- "پرسىار نەوە گا ئەرى دېرۇك ل كىفە دى ب دوماھى ھىت، پا بىروفازى گا ئەم
 ئەرى ئەم ل دەستېگا سەردەمەكى ئو پراۋىستىانە. ئىدى ئەم ھالەتتېن سادە پىن
 باژىرەكى پا ب ۋەلاتەكى دەستېشانكرى ئېن، بەلگو ئەم ھەموو پىكە ىن دىلف
 شارىتەگا سەراتسەرى دا دىن."

- "ئەف جەندە راستە."

- "پىشكەقتىن تەكتولۇزى ب تاپەت د بۇرى پەيۋىندىان دا، د ماۋىي سىھ بۇ
 چل سائىن بۇرى دا ئ ھەموو ماۋىي دېرۇكى پى بۇرى دا گەرمەز بوو. ئ رىنگە ھىشتا ئەم
 ل دەستېكى پىن و پىشكەقتىن مەزىن د رېكى دا بىن..."

"ئەرى ئەف ھە تىشت بوون پىن تە دىئاي نىشا مە بىدى؟"

"نەخىر. بەلگو ئەف تىشت پى ل پەخى دى. ل نىزىكى دىرا ھە."

دەمى ئەف ب رېكا خۇە دجوۋىن، وئەيىن جەندىن سەربازىن نەتەۋىيىن پەكگەرتى
 ل سەر شائا تىلەفۇنەكى دىار بوو.

سۇقايىن گوت: "بەرىن خۇە بىلى."

زۇوما كامىرىن جوو سەر سەربازىكى گو رېيىن وى زى وىگو يىن ئەلبىرتۇى د رىش بوون. ز نېشكىمكىن فە وى پىرتىمكا كاتىمىزى بىلىد كىر گو ل سەر ھاتىوو نىپىس، "ل دەمەكىن نېزىك دى فەگىرم ھىلدا" و باشى ب دەستىن خۇە يىن دى خاترا خۇە خواست.

ئەلبىرتۇى گوت، "چ ھىلبازە."

- "ئەرىن ئەو مايجىر يوو؟"

- "بىورە مەن نىفېت خۇ بەرسقا فىن پىرسىارى زى بىدەم."

باشى ئەو دىنلا پارىكا بەراسەرى دېرىن را بورىن ھەتا گەھىتىنە سەر جادىيەگا دى يا سەرىكى. ئەلبىرتۇ ھۇسا خۇيدىگر گو بېچەمكىن يىن بېزارە. باشى ئەو ل بەراسەرى مەزىنەن پەرتووكخانا بازىرى يا ب نالان "كېرىس" راوستىيان.

- "تە دىيا فېرىن تېشا مەن بىدى؟"

ئەلبىرتۇى گوت، "دا بىچىنە د زۇور ھە."

د زۇور ھە، وى دەستىن خۇە دىزىزىرە دىزىزىرە دىوارى پەرتووكخانان گو سى بەش ھەبوون "سەردەمى نوو، ستايلىن ژيانا جەگىرى، سىزىدەندى."

پەرتووكان چەندىن نالونىشانان بالىكىش ھەبوون وەك ژيان بەشى مەن، نەپىيا رۇحانىيەتن، تاقىگىرنا بەختى، دىاردەيا بوھو، چارەسەگىر، زۇرپىنا خۇداى، بەرى توكە تول فېرىن بووى، ستېرناسى چىچە؟ ب سەدان كىتىب ل سەر رەھمانگان ھاتىبوونە دانان و نالونىشانان وان د جواراوخۇر و سەپىر بوون.

- "ئەمەزى بەرھەمى سەدىن بېستىن پە، سولفا. ئەفە پەرسىگىمما سەردەمى مەپە."

"ئەرىن تە باومەرى ب تىشتېن ھۇسا ھەپە؟"

"ھەرچەندە پەريا وان گەلەك ھەند و ھىل تېدا ھەندە، ل ئەو زى وىگو گولارن بۇرنوگرانى "سىكىس" گەلەك ھەپە ھەرتىن، زىمە ھەلىن ئەم دىشېن پەريا وان ز جۇرى گولارن بۇرنوگرانى بېمەزىمىرىن. گىنج دىشېن بېيەنە فېرىن و وان پەرتووكان بىكرە يىن

گەلەك سەرئاجا وان پادەكئىش. ئې پەيىۋەندىدا دىئاقىمىرا ئەلىمىمىلەپا راستەقەندە و ئان پەرتوۋىكان دا وەكو پەيىۋەندىدا دىئاقىمىرا ئەقەندە راستەقەندە و گۇقارئىن پۇرۇنۇگراڭى داپە.

- "ئەرى ئو پىچەكئى ئەمىن تۇندى؟"

- "دا ئۇ ئېرى بچىن و دىئاڭ باخچەپى دا پىروۋىنە خورائى."

ئەمۇ ھەردوۋ ئ پەرتوۋىكاننى دەرگەمىش و ل سەر گورسەپكا ئال ل پەراسەپىرى ئېرى پىروۋىش. ل بىن ھەلەك داران دەرگەمىش كوتراڭ و وپس وپسا جۈۋچىكان دىھات.

ئەلىپىرتۇۋى گوت، "دېئۇنە ئى چەندى پارساىكولۇۋى، يان ئى دېئۇنە ئىلىپى، ئالەمگەن، ھەروۋىسى. دېئۇنە ھەلەكئى دى ئى پۇجانىمە، ھەلەكئىسى و مىزئىسى"

- "كا جارى راست پەرسىفا مەن بىدە، ئەرى ئو د وئ پاورمى دى كو ئەق پەرتوۋىكە ھەمۇ ھەند و ئېلىن؟"

- "ب راستى، ئۇ ئەلىمىسۇقەكئى راستەقەندە نە پا جۈانە ئېزىت ئەمۇ ھەمۇۋ پەرتوۋىك ھەمۇۋ ھەندى پەك ئەدىلەش. پەل پا چ ئارىشە ئىنە نەگەر ئېزىم كو ھەمۇۋ ئەمۇ ئاڭىن پەرى ئۈكە مەن ئامازە پېكەرى، ئەلەمىن ھور بىن جەمەكئى بىن كو د راستى دا چ ھەمۇۋ ئۇ ئەمىت. ل ئېرى گەلەك "ئەلەمىن ئاشوبى" ھەنە كو ھىۋى دىئۇت پەلەئۇتە دىئاڭ ئاگرى دا. گەلەك ئۇ ئان پەرتوۋىكان ھەندى پەك سەربۇرا سەۋلى پېزائىن تېدا ئىتەن."

- "ئەرى بۇچى ئەق ھۇمارا ئۇدە پا پەرتوۋىكان ل سەر ئان باپەتەن دېئەنە ئىپىس؟"

- "چاپكەنە وان پەرتۇۋىكە بازىگەن بىن مەزەنە و ئەمۇ ئىشە بىن خەلەك دىئۇت."

- "بۇچى؟ ئو جەۋا دېئى؟"

- "پا دېارە كو مەرمە وان ئىشەكئى ئەپىس پە، ئىشەكئى ھۇما كو بىن جودا بېت داگو بۇسەدەپىا ئانا خۈە پا پۇزانە بىن زىرەفە بېمەن. ئانكو وەكو ھەندى پە كارەك نە ھەند بىن گەتەك بېت و سەۋلە ئىنجام بىدەت."

- "مەرمە تە جىدە؟"

"ئىلىپىسى Telepathy ئىكەم كارتىكەنە ئۇ دورقە، ھەردىمەن خىيالىن خولەنە ھۇزۇن كەسەكئى دى. "مىزئىسى Urology ئەمۇ زامەنە بىن گەتەكئى دىھەتە خولەنە پۇرۇش مىزئى و ئەمۇ ئەخۇشەپىن ئوۋىش ئىتەن."

"ال قىرىن ئەم يىن دىئاڭ سەرھاتىدىكا خوش دا دەھىن و جىن ل رۇزا رۇھن و گەش كارمىڭن ھونەرى يىن جوان ل بېشىچاقىن مە يىن سەرھىلىت، سۇھيا، ما ئەفە ئە ئىشەڭن سەيرە؟"

- "ئەزى ھۇسا ھىزىر دىگەم؟"

"ئەرقى چ بېلىقى دىگەن ئەم بېچىنە دەڭ زىمىكا ھاللىمىڭىز يان كەسەڭن ئەكەنمىز دىگەن ل ئىشەڭن ياللىڭىز يان سىئورىڭىز؟"

- "ئاللىكە ئو دىيىزى ھەممۇ ئەم كەسەڭن ئان جۇرە پەرتووكان ئىنقىس، د راستى نا كەسەڭن دىرەمىن و ھىلىباز؟"

- "ئەخىر، مەن ھەنەگوتىيە، ئ ئەم يىن بەجىسى سىستەمەڭى داروينى دىگەن."

- "بېلىقىيە پەز بۇ مەن رۇھن يەمى."

- "ھىزا خەد د ھەممۇ وان ئىشتىن جودا جودا دا يەكە يىن د رۇزىكا پ تىن رۇۋىدەن. تو دىلىنى ھەر رۇزىكا زىيانا خەد ەكەن ھەم ھەمىرى و باشى ھىزا خەد د ھەممۇ وان ئىشتان دا يەكە يىن تو دىيىنى يان ب سەرىن تە دەھىن."

- "بەل."

- "ئوگە و باشى، ھەندەك سەربۇزىن سەيرىزى دىن ھىنە د رىكا تە دا، دىيىت ئو بېچە دىگەنەڭى و بايى 28 كورونان ئىشتان يەرى. باشى دىن جودا ھىت و وان 28 كورونان بۇ تە زەپرىنىت يىن بەرى ھىنگى ۋ تە ھەرىگەن. باشى ھوون ھەردوۋ بېرىن بىدەن بېچە سىنەمايى و كورسىكا زامە 28 بېيتە جەن تە يىن رۇۋىشتىن."

- "بەل، ئەفە رىكەتەڭى سەير و ئالۇزە."

- "ھەرىجەدا بىت، ئەم ب تىن رىكەتە. ئ ئارىشە ئەمە خەلەك ئان جۇرە رىكەتەن كوم دىگەن، ھەممۇ سەربۇزىن قەشەرتى يان يىن چ شۇقەمەڭن دى بۇ ئەم كوم دىگەن. دەمى ئەم ئان سەربۇزان ۋ زىيانا بايلىقەمە خەلەك كوم دىگەن و دىگەنە پەرتووك، ەمگە ھەندەك داتايىن رىستەتەنە ئ دەھىن و بۇ خەلەك ەمگە ھەندەك بەلگەيىن رازىكەن ئ دەھىن. بىر ئان سەربۇزان رۇز بۇ رۇزىن زىدەتەر ئ دەھىت، ئ ئەم چەتە ەمگە پاريا تاشىكەن بەختى يە، ب تىن ھۇمارەيىن سەركەشتى دىار دىن."

"بەل يەنە ھەندەك كەسان شىنئەن رۇخانى يان ئالغەنگەن ھەنە، مانە ھۇسايە، گو د ھەسۇو سەردەمان دا ئەمۇ شى كارى دكەن؟"

"چ بېنەفەت. بەل يەنە ئەمۇ ئالغەنگەران ددەينە رەخەكى، ئەمۇ دىنئەن شىرۇلغەنگەنەكا تا رادەيمەكى رازىكەر بۇ ئان سەربۇرۇن قەلئەتە بىدەست قە بىيەن."

- "ئانكو چەوا؟"

- "بىرا ئە دەئەت بەرى نوكە مە بەخس ئورۇ فرۇيدى ل دور بېئانگەھىن كىرەو..."

- "چ بېنەفەت."

- "فرۇيدى ديارەر ئەمۇ گەلەك جاران دىنئەن وەكو رۇخانىەكى بۇ بېئانگەھىا خوە كار بىكەن. دىيەت ژ نەشكەكى قە خوە بىيەن كۇ يىن ھەزا خوە د تەشەكى دا دكەن و كارەكى دكەن بىن ب دوستەلى بزانين كا بۇجى ئەمۇ وەكەن. لى ئەگەرى قى چەندى بۇ ھەندى دزفەيت كۇ مە گەلەك سەربۇر و ھەزگەن و بىرەلەن د ناخى خوە دا ھەنە كۇ ئەمۇ ھەست بېئانگەھىن يان مە ئاگە. ژئ نەنە."

- "ئى پا؟"

- "ھەندەك جاران مەلۇم دىيەت د خەللى دا بىن دناخەيت يان بىرەلە دىيەت. ئەمۇ دىنئەن بىزەنە قى چەندى جۇرەكى "ئوتوماتىكى يا ئەقلى". ھەردەسان ل دەمۇ ئالغەنە موگناتىس دا دىيەت مەلۇم ھەندەك تەشەن ژ دىل خوە بىزەت يان بىكەت. بىرا خوە ل ھەلەسۇلەن سىيالى بىيە دەمۇ بېكۇل دكەرى "ئەپسەنە ئوتوماتىكى" بەرەمە بىيەن. وان ب تەش بېكۇل دكەرى وەكو ئالغەنگەنەكى "بىن دناخەرا خوە و بېئانگەھىا خوە دا."

- "بىرا مە دەئەت."

- "د ھەياما چەرخ بىيەن دا، چار چارە ھەيلىرەوئا رۇخانىەلەن تەدەكەھت. بىرۇكە ل قىرئ ئەمۇ كۇ كەس ئالغەنگەن دىيەت بەيەندەن دگەل مەيەكى بىكەت، ئەمۇ ژى ب رەكە دەنگە كەس مەرى يان ژى ئەپسەنە ئوتوماتىكى بەياما وى كەس دىن ھەيلىرەت كۇ بەرى نوكە ب بېنە يان بېنە يان ژى چەندە سەد سالىگان ژىيە. ئەمۇ چەندە ژى وەكو بەلگەيمەكى يە بۇ وئ گوتەن كۇ زىيان بىشتى مەرى ھەم يا بەردەوامە يان ژى مە گەلەك ژىيان ھەنە."

"ئالغەنگەن Mediator پان زى ئوسىگ."

• "بەل، ئەز دزەم."

"ئەز نابېزەم ھەممۇ ئاقىنىڭىز د قىلپاز، ھەتتە ئۇ ئان ئېزەككە باش ھەببۇ و ب راستى ئى ئەو ئاقىنىڭىز بۈۈ، ئۇ با ئەو ب ئىنى دىللىغا خەو و بىناگەھيا خەو ئاقىنىڭىز بۈۈ، چەندىن ھەۋنە ئاقىنىڭىز ب ھەۋرى ھەتتە خەۋەن و باشى زەنن و شەنن ھۇسا تەدا دىاربۈۈنە كۇ ئە وان و ئە كەسەن دى زەنە كا جەۋا ئەف شەنە ب دەست خەۋە شەنە. بۇ ھەۋنە. ئەنەك كۇ چ زەنارى ل سەر زەننى عېرى نەبۈۈن ئۇ ئۇ پەيەكە ب زەننى عېرى گەھەت. زەن ھەننى دىت مەۋە بەرى نەكە ئى جەۋەن زەبەت يان پەيۈەندى دگەل رۇخا مەريان ھەبەت."

• "تە باۋەرى ب كەل وان بۇچۇۋەن ھەپە؟"

• "باشى دەرگەت ئۇ ئۇ دىكەككە جەۋى ھەببۇ دەننى كۇ ھەتتە يا زەۋەك."

• "ئە،"

• "ئەننى ئۇ چەندى تو بىن ھەپى كى؟ بەل با ئەف تەتتە دىار دگەت كا جەۋا

مەۋەككى ئەو شەن ھەنە شەتتە پەزەنن و سەربۇۋەن دىللى بىناگەھيا خەو دا پەۋەگەت."

• "ئەز دزەم كا مەۋەتە تە جەۋە؟"

• "ئەم دىنن ھەۋەككە مەزەن يا رەۋەنن سەپىر ب رەكە تەۋە ھەۋەننى ل دەر

بىناگەھىن ھەۋەككە بىكەن. دىت ئۇ تەشكەككە ئە تەۋەۋەك ئۇ دەف ھەۋەككە مەن بىتتە، كۇ

چەندىن سەلەن دەنگەۋەننى ئۇ گەۋەتتە بۈۈنە، ل ئۇ دەننى مەن دىللى ل ئۇنى ئۇ دىللى

لەستە ئاقان دا لېكەرىيەم."

• "ئەف چەندە مەن دەرەننى؟"

• "بەل يا ئەم دىنن ھەۋەككە ئۇ رەۋەننى بۇ ھەننى بىزەرىننى كۇ رەنگە ل ئۇ

دەننى مە ھەردەۋەككە گەۋەرىا ئۇ سەزەننى كەبەت يەكۇ بۇ دوماھەك جەۋ دەننى ئەم دگەل

ھەۋەۋە مە گەۋەتتە بۈۈ، خەللا پەستى د ھەننى دىلە كۇ كەسەن ئۇ مە نەگەھ ئۇ ئۇ پەيۈەندى

شەۋەتتى نەنە."

ئەنە ئەف چەندە ئى ھەۋەۋە ھەۋەككە، يان ئى كەرىگەرىا زەۋەننى سەۋەكەتتى يەن

بەختى ئە يان ئى بىناگەھيا مەۋەي پە. مەۋە ھۇسەپە؟"

"باشه. د هر بارهنگی دا، یا باشزه ب گومانهنگا موزن هه نیزیکی وان بهرتووکان
 بېین ب تاپیت ههنگه کسهک فیلوسوف بیت. ل نینگلرا ریکترواوهنگا تاپیت یو
 گومانکاران ههیه. یمری چهنلین سالان وان یارهیمکی موزن یو یهکهم کس دانا کو بشیت
 بهلگهیمکی ل سهر تشتیمکی ل سهر سروشتی دا دیار بکمت. مخرج نینه نمو تشت
 موعجیزیمکا موزن بیت، بدلکو صوونیمکا تیلپاس یا بچووک زی بهسه. بهن یا هتا
 نوکه کس نهشیابه بویتنه پش و بهلگهیمکی هؤسا پشکیش بکمت."
 - "مم."

- "لایمکی دی هه، چهنلین تشت ههته نهم مروؤ تیناگمهین. دبیت زی هشتا نهم
 د یاساین سروشتی نهمگهشت بېن. د ههپاما چمرخی یوری دا، هؤمارهنگا موزن یا خهنگی د
 وئ باوهری دیوون کو دیاردیمین وکو موگناتیم و کاریمین چوهرکی سپرن نه. نمو یی
 پشراستم نوکه دا چافین داپرا من یا موزن زیق یی ههنگه من بهحس تیلهمزیون یان
 کومپیوتهری یو گربابه."

- "باشه ته باوهری ب تشتهگی د سهر سروشتی دا ههیه؟"
 - "یمری نوکه زی مه ل سهر فن چهنلن ناخفتیوو. هتا زارانی "سهر سروشتی" دا
 ب خو زی یی سهره. نهخیز. تمز د وئ باوهری دا مه کو مه ب تنی یهک سروشت ههیه و
 نهو ب خوه زی گهلهک یی سهره."

- "باشه یا ههموو نهو تشتین سهر یی دناف بهرتووکین ته نیشا من داپن؟"
 - "ههموو فیلوسوفین راستههینه دفتت چافین خوه بهیلنه فمکری. خو ههنگه مه
 چ جارن ههلمرشک نمدیتن، نابیت چ جارن نهم براروستین و لینهگهرین. دبیت چارهنگی
 کسهکی گوماندار یی وکو من زی نهچاربیت باوهر ز وان دیاردیان بکمت یی یمری
 هینگ وئ باوهری یی نهی. زیمر هندئ دهرگههی فن پشپشینی نههیمه فمکری. ل وی
 دهی دی یه کسهکی باوهردار و فیلوسوفیمکی نهراستههینه."

نهلبیترؤ و سؤفیا ب بیدنگی ل سهر کورسیکی مان یی کو چ تشتی دی بیژن.
 کوتران مان خوه درؤژ دگرن و دهنگ. ژ خوه دئنا. چار چاره زی زیمر دهنگی هاسکلهکی
 یان لقیهکی ژ نیشککی هه دتسپاین.

ل دوماھىن سۇڧايىن گوت: "يېنىقىە ئەز بجمە مال و خوە بۇ ناھەنگى بىرھەم
بکەم."

"بەل پا بەرى ئەم زىگنە بېن، ئەز دى ئەلەرىشکەم سېى نېشا تە دەم. گەلەك ز
وئ چەندىن مەزئەرە پا ئەم ھىز دگەين. تە دېت."

ئەلەيرتۇ رابووفە و ب دەستى خوە نامازە گرە پەرتووکخاننى گو دقېت جارەگا دى
بچنە وئرى. قى جارئ ئەو ب رەخ پەرتووکىن د سەر سۈشتى را بۈرىن. ل دوماھىا ھۇن
ئەو ل ھەمىيەر رەھەنگەمگا زىراپ راۋەستيان و کارتەمگا بچووک ب سەرى وئ قە ھاتىوو
ھەلاۋىستەن ل سەر نقيسابوو "خەلەسەفە".

ئەلەيرتۇ نامازە ب پەرتووکەمگا دەستىشانىكىر کر و دەمى جالەين سۇڧايىن ب
ناقۇنىشانىن وئ گەفتى دى وئ راۋەستيا "جېھانا سۇڧايىن."

- "تە دقېت ئەز قى پەرتووکى بۇ تە بکەم؟"

- "ئەز نزاھەم گا ئەز دوئەرم يىزەم ئە پان ئە."

بىشى ھىنگى ب دەمەنگى كىم، سۇڧيا بىرھەم مال جېوو و پەرتووک دەستەنگى وئ دا بېوو و د
دەستى دى زى دا كەلوپەلەين ناھەنگى ھەلگرتىيوون.

ئاھەنگا دىناق باخچەى دا

...ھەلەمچىشكا سېى...

ھىلەك ل سەر جەنن خوە روونشتىو و واستانەكا مەزىن ل سەر دىمى وئ پەيدابوو. وئ ھەستەپكر دەست و پىن وئ پىن دالەرزىن، ب تاپەت دەمى ھەلەكەتلىك. دەمەزىر نەزىكى يازدى بوو، ئانكو ئەو پەر ۋ دوو دەمەزىران بوو وئ دەست ب خوالىنى كرى، ھەلەك جاران سەرى خوە پەندە دگر و ب دەنگەمى پەندە دگرە كەمى، ھەلەك جاران ۋى خوە ۋەزىگەر سەر ئەمەشتا خوە و ھەناسەپىن كووور ھەلەكەتلىك، پاش بوو وئ پۇۋى ئەو ب تىن ل مال بوو.

سەپەرە د ماۋەپىن دوو دەمەزىران دا ب تىن وئ ئەمە پەچكە خوالىنىدا پاشى وئ ۋ ۋى جەپى دەست ب خوالىنى كرى دەمى سۇفياپىن ھەي سەرنجا ماچەرى بىر كەشەت، سوۋرى دارەمى بوو، ئ ھازا مۇرتىن ۋەكو ھەشتەمەكى ۋ لوبەتلى ھات و ئەو رەزگار كرى.

سەرەپى بۇرەدا كەلەك سالان، ئ ھەشتا بىرا ھەلەك دەپت دەمى پاشى وئ جەمەكا كەپەنا نەلەز ھەلەكەتلىك يا سەپەر بۇ خوالىنى. ھەرىپەن بىرا وئ ھات كا جەمە پاشى بۇرەدا جەمەن سالان ۋى، ھەشتا ئەو جەمەك ۋەكو نەپەنىمەكى بوو دىنەپەرا وان دا، نوگە ۋى جارەكا دى يا ھە ھازا پەر بىرەنەت.

پاشى سۇفياپىن خوە ۋەك مەھەلەكا بىلەن دىناق كەلەپىن دا دىت. ھەلەك پەكەل دگر ھەسوو ئاخەتەن ئەلەپتەۋى دەمى بەسەن سارەنر و ھەپوونەۋەزى بۇ سۇفياپىن دگرى

زېږېد بگوت، تا ډاډه پکې شيا باورېږي بۇ سۇلفايې چېکوت کو ئىمۇ ھەلوپستە، ھەلوپستې
پىکالنه يې گونجاپه، ئې پىرى ھېنگې زې باورې ب چىندين ھەلسەتھېڭېن دى شېناپوو.

پىرى سالمېگ، ھېلئې پىرتووگىمک ل دور زانستې ستېرناسېڭې گرىپوو، پىشى
ھېنگې دىلارېمکا پىشى گرىپوو و ل دووۋ دا زې پىرتووگىمک دىلارې پۇخالىتې گرىپوو.
ھىموو چارېن بايې وئ ئىمو ئاگىمىدار دىکر و پىيېڭېن مېنا "ئىسمانە" و "ھىستېڭېن
پىخنەيى" دىگەل وئ پىکارىڭىنان. نوکە دىمى وى ھات و تۇلا خوە ئ وئ شىگىر. ھۇسا دىلار
پوو کو بايې وئ نىمىيا کچا وى پېي ھىموونا زانستېمکا تېرۋىستىمک ل دور ڤان بايىتان مەزىن
بېيىت. دىکو ئىمو ئ لى چىندين پىشېست بېيىت، شاشىمىکا تېلەڭزېونى بۇ پىرھىمک گرىپوو. ئ
ئىگىر وى ئىمۇ چىندين ئىگىرېا پىشېر پوو!

ئې تىشتې ئ ھىمووان پىر سىرنجا وى ڤاڭڭشاي، ئىمۇ سۇلفايە پوو. سۇلفا... تو کى؟
تو خىلکا کىلەيى؟ بۇچې تو ھاتېه دىلۇ ژيانا مې دا؟

ل پىشى دوپايى، سۇلفايې پىرتووگىمک دىلارې خوە د پىرتووگىلې ڤە دېت،
ئىرى تو پېزى ئىمۇ ھىمان ئىمو پىرتووک بېت يا نوکە ل پىر دىستېڭېن ھېلئې؟ نىخېڭې،
ئىمۇ ب لى چىندين کالەزمىگى، پىل ئىمو چ پالوگە. چىوا چىنېيىت ئىمو دىلۇ پىرتووگىمکې
ژيانا خوە دىلۇ پىرتووگىمکا دى دا بېيىت؟ ئىرى دى يا چىوا بېت ئىگىر سۇلفا نوکە وئ
پىرتووکې پىوېيىت؟

ھېلئې ئىمو پىرپىرېڭېن دىلۇ دىستېڭېن خوە دا ھىلارېڭېن و ھىستېپىکر چىندين
پىرپىرېمکېڭېن کىم پېن ماين.

چالېڭېن سۇلفايې ل دىمى ڤىگىرېيانى دىلۇ پىسې دا ب دايکا وئ کەشتىن. چ پىخىمکېڭې
ڤىشە! ئىرى دايکا وئ دى چ بېزىت دىمى وئ پىرتووکا دىلۇ دىستېڭېن وئ دا بېيىت؟

سۇلفايې بېکۇل کر وئ پىرتووکې بىکىمە دىلۇ زىڤى دا و دىگەل پىدانک و تىشتېڭې
دى پېن بۇ ڤىشەنگې گرىپ پىڤىڭىرېت، ئ نىگىمىشت وە بگوت.

"ھى... ئىمۇ چارېمکا دى د پىک پىس دا دى زىڤىڭېنە مال، چ ڤىکەڤتەکا چوانە؟"

"ۋەيھە..."

- "تە پەرتوۋىكەڭ كىرىدە؟"
- "ئەخىر، بىر دوستاھى مەن ئەمگىرە."
- "جېھاننا سۆھبايى... چى ئالەمكىڭ سەپىرە؟"

ھەر بىلەز بۇ سۆھبايى دىياربۇو كۆ ئى چارنى ۋى چ دەرھەت تىنن خۇدە قورئال
بىكەت ۋ دەرھەتكى يان ھىجەتەككى بىگىرەت.

- "ئەلبىرتۇي يا بۇ مەن كىرە دىيارى."
- "ئە تىشەككى سەپىرە، ئەز گەلەك جەز دىكەم بىر زووتىرەن دەم ۋى زەلەمى بىيىنەم."
- "ئەز ئەز دى شىم سەككەمە ۋى پەرتوۋىكى؟"
- "ئۇ دىشەن خۇدە بىگىرە ھەتتا ئەم دىگەپتە مال، ئەم پەرتوۋىكە زى يا مەنە دەن."
- "دى مالا تە، نى ئەز دزەت ئەم پەرتوۋىكا تە يە، لى مەن دىيا ئەمەشەن پەرتىرەن."
- "يەككى بى ۋى پەرتوۋىكى بىكەم، دى..."

- "سۆھبا نامۇندىن ۋ قوتايخانى زەپرى، بۇ ماۋەپەكى ئەم بىر ئىككى فە دىگەل ھەتتالا"
- "خۇدە جۋانئەن بۇو ۋ بىجەن مەۋقەن رەبوت دىگەن."
- "ئەز زى راستا ئەم تىشە تىيا ھاتىنە نىسەن؟"
- "يەن. ئەم پەرتوۋىكە ۋ ئايى كەسكى بى نالەن ئەلبىرت كىتاك يا ھاتىنە نىسەن. يا دىيارە ئەمە پەكەم جەزە ئەم تىشەككى دىنقىسەت. باشە يا نالەن بايى ھەتتالا تە ئەلبىرتۇي جىپە؟"

- "كەۋكەس."
- "ئەز يا پىشەتەم ئى كەسەن سەپىر ئەم پەرتوۋىكە ل سەر تە يا نىسەن ۋ باشى نالەمكىڭ خۇازراۋ بۇ خۇدە بى بىكارئىناى."
- "ئەخىر دەن ھۇسا ئىنەن، باشە تە ئى بايەتتى بېئىلى، ۋەكە دى زى تە چ زى ئان بايەتەن تىياگەھى."
- "تە ۋە دىبىزى؟ ... چ تىنە سۇبايى سېئى ئاھەنگا باخچەن دى دىسەپتەكت ۋ ل دوماھىن ھەمەو تىشە دى ۋەكە پەرتى زەپرى."

"نەقە خوتەنلەرنىڭ قەلىمىنى يە دائى، خوتەنلەرنىڭ قەلىمىنى ج جاران بىن
ل گولان ئادىن."

"ۋ راست، سۇڧيا؟ ئەمى ما ھېشتا ھەيلىمىزىڭىز راستەقىنە ماينە. مەن باۋىرى ب ڧىن
چەندى ئىمەيە، چۈنكى د سەردەمى ئەمىرۇڭكە دا ھەمىو ئىشت يۈۈپنە بازرگانى."

پىشى ھىنگى وان دەمى خۇە يىن ماينى و شەقېرىا خۇە ب بەرھەتكرنا پېنەپىن
ناھەنگى ڧە بوراند. ل رۇزا باشى رى جۈانا ھالە مالا وان و ھارېكارىا وان كر و مېزىن
باخچەي خەملاندن. دەمى ئەو گەھىشتە دىناڧ باخچەي دا پەكسەر گازى وئ كر و گوت،
"دوماھىك دەنگۈپاسى مەن يىن ئەخۈش بۇ ھەمە داياك و باپىن مەن رى دىن ل ناھەنگى
ئامادەين، ھەمىو تو ئىگەر بۈۈى سۇڧيا."

ئىڧ دەمىزىڭىز بەرى مېڧان ئامادەين، ھەمىو ئىشت ھاتىۋونە بەرھەتكرن،
دارىن دىناڧ باخچەي دا ب بەرگىن رەنگاۋرەنگ و چەرىن ياباى يىن جۈان ھاتىۋونە
خەملاندن. دارىن دىناڧ باخچەي دگەل دەرگەھى ۋ دەرڧە يىن مالا رى ب ڧىدانىن
خەملاندىۋون كو بەرى ھىنگى سۇڧياينى و جۈانايى بېڭكە ئەو ڧىدانىك ڧىدانىۋون.

ل سەر مېزىا خۈارنى رى، مېرىشك و زەلاتە و نان و سەمۋتە ل سەر ھاتىۋونە
دانان، رۇدەبازى چەندىن جۈزىن كېڭ و شېرىنلەيان ئامادە گرېۋون. بەرى وان كېڭان
ھەمىۋان بېننە دىناڧ باخچەي دا، كېڭىكا جەزنا بۈۈلىن دانابوۋ سەر ئىڧا مېزىن و بۈۈكەك
زى ل سەر سەرى وئ كېڭىن دانابوۋ. ب ڧىن چەندى ھۇسا دىار دىكر كو كەسەك د ڧىن رۇزىن
دا دىن مەسىھىۋونا خۇە راگەھىنەيت. داياكا سۇڧياينى د وئ باۋىرى دا بۈۈ ئەو بۈۈك نەشەت
خۈلگى كچەككە بازەدە سال رى بىدە، سۇڧيا رى د وئ باۋىرى دانابوۋ داياكا وئ ل سەر خاترا
كچا خۇە ئەو بۈۈك يا ھەلىزارى، چۈنكى سۇڧياينى ھېشتا ب درۈستاهى بېرەر ئەدانابوۋ
بېيە مەسىھى، داياكا وئ ھۇسا ھەستېنېكر كو رۇزا مەسىھىۋونا كچا وئ دىناڧ وئ كېڭىن
دا بېت. بەرى مېڧان بگەھن، داياكا وئ گوت، "دەڧىت تو بىزانى كو ئەز نە داياكەكە
نەمەردەم."

يەكەم كاروانى مېھمانىن ئادەنگا سۆھبايىن گەشتىن، ل دەستېيىكىن مەن كچىن بۇلا
وئ ھاتىن كۆ قەمىسەين ھاقىيىن دگەل تەنۇرمەين كۆرت كىرپوونە پەر خوە و شائىن تەكە
داتابوو سەر مەين خوە و جاقىن خوە ۋى كىلداپوون.

ل دووفا دا دوو كۆر ۋى ھاتىن كۆ تەو ۋى پورچىن و لارس بوون. ئەو ھەندى ھەندى
ھاتتە د ژوور ۋە و پىچەك د شەرمەين بوون، ل ب رەنگەكىن ھۇسا خوە ديار دكرن كەس
تەزائىت يىن ھەست ب شەرمەن دگەن.

- "جەوانى، جەژنا بوونا تە پىرۋزىت."

- "ئەندى ژ نەطرۇ پىئە تو ۋى سەرن بووى."

ھەر ل دەستېيىكىن سۆھبايىن زانى كۆ جواتا و پورچىن يىن ب تەيلى ۋە تەماشەي
ھەمىو دگەن، ئىقاريا جەژنا پوچەناپە و ديارپوو تەكە دىن رووئەت. ھەمووان ۋى ديارى
دگەل خوە ئېنابوون.

ئادەنگ ئادەنگەكە ھەلسەي بوو، چوتكى ھەموو ئەو كەسەين د ئامادە پىكۆل دكر
تەكەكىن ديارپوى ھەلسەي بزانن. ھەرچەندە ھەمووان نەشاپوو ديارپەكە ھەلسەي بۇ
وئ بېنن، ل ھەندەكان شاپوو نەيسەنگە ھەلسەي ل سەر ديارپەين خوە بىنەشەن، سۆھبايىن
ھەرسەنگە ھەلسەي و دىقەتەرەكەكە بچووك كۆ ب كىلىكىن ھەتتە ھوقۇكەرن ب ديارى
وەرگرتىوو، ل سەر بەرگىن وئ ۋى نەيسىبوو، "تەيىنەين ھەلسەي يىن كەسەيتى."

ھەر دگەل ھاتتا مېھمانان، داپكا وئ پەرداخەين درىژ تەزى شەرىمەك سىفان دكرن و
ل سەر مېھمانان داپەش دكرن. داپكا وئ ئەم مېھماندارپە ھەموو كىرپو سۆيىن خوە.

- "پەخەرھاتىن... ئەمەن ئاقى تە جەپە؟ ئەز ھەزەكەم ئەمە يەكەم چارە ئەز تە
دەينەم."

- "ئادە سىسەيلا؟ ئەز گەلەك پىخوشەل بووم تو ۋى بەرھەم بووى."

ئەو گەنجىن ئامادەبووى ھەمووان جەين خوە گرتىبوون، كۆپەين شەرىمەتى د
دەستەين وان دا بوون و گەقتىبوونە سەبەتى، پاشى داپكا و بابەين جواتايى ھاتىن و ترومبىلا

خود ل بھر دھرگھئی راوستاند. شیرھتکارن داریی فاتھگا رھنگ گھور یا جوان گربوو بھر خود ھمفزیئا وی زی کراسمکن سۆر یں ب بیلھک د بھردابوو.

بۆ سۆفایین یا سھبر نھوو کو دایکا جوانین جووبیتھ فرۆشگھمکن و بووگھگا "باری" کری بیت، پاشی جووبیتھ درینگھمکن و داخوژا درینا دھستھکن چلگان بۆ وئ بووگکن ئن کریبت. دھیت شیرھتکارن داریی نھو بووک کری بیت و بریبتھ دھ سۆربھندھکن و بۆ کریبتھ ژنھگا راستھقینھ.

دھمن نھو ژ ماریسنا خود یا سپی ھائینھ خواری و بھرھ باخچدی جووین، ھمھوو گھنجان ب حییمتی فھ تھماشھی وان دگر. شیرھتکاری ب دھستین خود نھو دیاری ب ئافئ بتمھالا ئینگھربریگستنن پئشگنیشگر. سۆفایین نھو دیاری فھگر و بووگھگا باریی تینا بوو. وئ پئگۆل کر ب ئارامی وھربگریت، ئ جوانین نھشیا خود و خود ئ دا و گوت، "نھرن ما ھوون دین بووینھ، یا ژ ھدوھ ھیشئا سۆفیا یاریان ب بووگا شووشھیی دگھت؟"

خاتینا ئینگھربریگستن دگھل خشخشا بیلھمکن کراسی خود بھرسفا وئ دا و گوت، "ب تئ بۆ خھمھلاندنا ژوورا وئ یا تھستئ یھ، جوانا."

سۆفایین ب زمانھکن ھؤسا گوتن کو وان ئارام بگھت، "ھھر چھوابیت نھز گھلھک سوھاسیا وھ دگھم."

پاشی مېھفان ھمھوو ل دور مېژن کومبوون.

دایکا وئ ب دھنگھکن نزم فھ یں کو بھیت دوودلایا خود بھمھیزیت، گوت، "پاشھ، نوگھ ب تئ ئھلبېرتۆ یں مایی، نھم دئ ل ھیلیا وی مینین."

پاشی مېھفانان دین لیفکان را بھحس وی مېھفانی گرنگ کر.

- "وی سۆز یا دای کو بھیت، نھو دئ ھھر ھیت."
- "نھرن ما تابییت یں ئامھمبوونا وی نھم دھست پئیکھین؟"
- "بھن بۆجی چئتابیت، فھرموون بھروون."

"داپكا سۇقايىن بىخىرھاتنا مېھناتان گر و ھەموو ل دەوروپەرتىن مېزىن پروونشتىن، كورسەپكا قالا د ناھبەرا خوە و سۇقايىن دا ھىلا و پەسەن سەھايىن رۇزىن گر و پاشى ل سەر زيانا سۇقايىن زى ناخفت و گوت نوکە سۇقيا يا بوويە ژنەگا بېگەھشتى.

پشتى بورينا ئېف دەمۇمېزىن، زەلامەك گۇ زىن وى ئېزىكى چل سايىن بوو، ھاتە دىئاخچەي دا، پەتىن وى د پەش بوون و گولافەك ل سەرتىن وى بوو و پازدە گولېن سۇر د دەستىن وى دا بوون.

۔ "ئەلبېرتۇ."

سۇقيا جوو پىنخاوازا وى و ئەو گولېن د دەستىن وى دا زىن وەرگىشتى، پشتى دەمەكى ئەلبېرتۇ دەستى خوە ھاقىتە بەرىكا چاكيىن خوە و ھەلەك يارىيىن ئاگرى زىن دەرئىخستى و ب ئەسەنى دا پەتەندىن، پاشى شەمالەكەك ھەلەر و دانا د نىفا كېكى دا، جوو نەك وى كورسەيا قالا ئەوا د ناھبەرا سۇقيا و داپكا وى دا و گوت، "ئەز بىن پەختەمۇرم كو ئەمۇرۇكە ل فېرتىن ئامادە بوويم."

ھەموو ئامادەبوويى بېدەنگ مابوون، خاتىن ئىنگەربىرىگىستىن دىن چاكان را تەمەشى ھەقۇزىن خوە گر، داپكا سۇقايىن گەلەك يا كەپەقۇش بوو ب ھاتنا ئەلبېرتۇ، ژبەر ھەندى ب ھەر ئىشەكى يا رازى بوو، سۇقايىن زى ئەشيا كەنيا خوە يا وەكو دىنان پەھەشېرىت. داپكا سۇقايىن ئىفا پىناخفىت، ژبەر ھەندى چەندىن چارەن ل سەر پەك كەچك ل گلاس ل بەر سىنگى خوە دا وەك نېشەنەك بۇ بېدەنگىبوونى.

پاشى گوت، "دا ئەم ھەموو بېگەھ بىخىرھاتنا ئەلبېرتۇ كىۋەكى بىكەم بۇ ھاتنا وى زى بۇ قىن ئاھەنگە ھەلەھى يا بچووك دا، مەن دىنىت بۇ ھەموو دىيار بىكەم ئەمۇ زەلامە نە ئەمەندەرتىن مەن بىن نوويە، راستە ھەقۇزىن مەن گەشتىن دور و دىرۇز ئەنجامدەت، ئى نوکە مەن چ ئەمەندەرتىن نېن. ئەمۇ زەلامەن ھوون دىيىن مامۇستايىن ھەلەھى بىن سۇقايىن پە، ئەو زەلامەكى سەمىرد، زى بىلى پەتەندە يارىيىن ئاگرى، ئەو دىنىت چەندىن كارتىن دى زى بىكەت، بۇ مەوونە ئەو دىنىت كېفەرىشكەك سەبى يا ساخ د گولافەكى دىرۇز دا بېنتە دەرتى ئەرتى كېفەرىشكەك بوو پەن ھەلەھىشكە سەبى بوو سۇقيا؟"

۔ "گەلەك سوپاس."

ئەلبېرتۇي ب تىن ئەق ئاخىتتە گوت و پروونشت.

سۇفيايى گلاسا خوه يىن شەرىعتى بىلد گر و ب دەنگەكى بىلد گوت، "ب خۇشيا
ھەم، نۇشى جان بېت،"

بۇ دەمەكى، ھەموو ئامەمبويى بىلدەنگ بوون و مژوول خوارىن بوون. ز
ئىشكەكى ئە جونا بەرەق گورسېكا پورجېنى ئە جوو و ماچەك ل ئېفېن وى دا و ب توندى
ئېفېن وى گەشتەن، دا گو ب باشى ئەم زى پىشوت ئېفېن وى بگريت، رايوو ز پېان ئە و پىشتا
جوانايى ل سەر مېزىن خوارگر.

خاتىن ئېنگەرېرىگستىن كەرە ھەمبار، "ئەق دېمەنە دىن مەن دىگەش كەت"

دايكا سۇفيايى گوت، "ھېلى دىگەم ل سەر مېزىن قى كارى ئەگەن."

ئەلبېرتۇي بەرىن خوه دا دايكا سۇفيايى و گوتى، "ئېچا بۇجى ئە؟"

- "ئېچا ئەقە چ پەرسىارە"

- "ئ پەرسىار كەن ز دىق ئەمەلسۇفەكى راستەقىنە چ جاران ئابىتە جېن شەرمى."

ھەندەك گەنجىن دى يىن كەس ئەمبويى وان ماچى بىكەت، ھەستېكىن مەرىشكا
دەققەتتە سەربانى، قى چەندى زى وەگر كو دايكا سۇفيايى تۇرە بېت.

- "بېزە ھەمەت وەتەگەن؟ چوتكى ھەستېكىن مەرىشكا دى ئاقىرۇزا پانى گەن."

- "داخوارا لېبوريىنى دىگەن."

پەك ز وان گەنچان ئەق ئاخىتتە گوت و باشى ل شوونا ھەستېكىن پاقىزە سەربانى،
د پەرۋانى باخچى وەرگەن. دايكا سۇفيايى گوت، "ئەز دېيۇم دا ئەم قان ئامانان راکەين و
شېرىناھيان بەدىن، چەندە كەس ز ھەمە دى ھەمەن ئەمەن؟"

ئەلبېرتۇي دايك و بابىن جوانايى و دوو مېھمانىن دى دەستىن خوه بىلدە كەن.

- "سۇفيا و جونا.. ھوون دى شىن ھارىكاريا مەن بىكەن؟"

ب وى رەنگى دەلىفە بۇ ھەردوو ھەمەلان چىبىو بېچەكى د لىئانگەمە ئە دىگەل
ھەمەدو باخلىق، سۇفيايى پەرسىار زىن گر، "ئە بۇجى ئەم ماچى كەر؟"

"دەمىن ئەزىز يا روونۇشتى، مەن سەھىلگەرە دەقلى وى و گەلەك دىلى مەن جووېن و مەن ئەشيا خۇە راگرم. د راستى دا ئەزىز چ جارىن ئەشېم خۇە بەرامبەر فى كورى راگرم."

- "ئەزىز ماچا وى يا خوش بوو؟

- "ب راستى نە يا ھۇسا بوو وىگو مەن چالەپىزى دىگىرى."

- "دېارە يەكەم چارە تو وى ماچى دىگىرى؟"

- "ئى نابىتە دوماھىك چار ۋى"

بىشى دەمەكى، قەھوۋە و شىرىنى ل سەر مېزىن ھاتتە دانان، ئەلبېرتۇ ۋى مۇۋولۇ بەلاقكۇرنا يارىزىن ئاگىرى بوو ل سەر وان زارۇكان، فى چارىن دايكا سۇڧايىن كەچىكچىن خۇە ل كوپىن قەھوۋى دا و دەست ب ئاخىشلىن كى.

- "مەن ئەقلىت ئەزىز ل سەر ھەۋە درىزى يەكەم، ئى ئەزىز دېيىز، مەن ب تىن ئەق كچە يا ھەى، توكە ھەشت رۇز ب سەر ۋ دايكبوونا وى ئەرباز بوۋىلە. وىگو ھوۋن دىيىن مە ئەمەردى تەكرىيە، ئەق كىكە ۋى 24 پارچەيە، ب كىمى ھەر يەك ۋ مە پارچەيەك ب بەردەكەيت، ئەۋى ل دەستىكىكى ۋى دەستىيىكەك دىشەت دوو پارچەيان بۇ خۇە راگەت، زبەر گو چەند كىك دەھىتە بېرىن پارچىن وى بىن بىنى مەزىز دىن، ھەروەگو زاپانا مەيە، دەمىن سۇڧيا يا بېچووك ل دور چەند بازەيىن بېچووك دىزىرى، چەند ئەۋ مەزىز ئى دەھىت بازە ۋى دىگەل وى مەزىز ئى دەھىن. رۇزا ۋ دايكبوونا تە بېرۇز بىت سۇڧيا."

دايكا جۋانايى ب دىنگەكى يىلد گوت، "گەلەك جۋانە."

سۇڧايىن بىرسىيار كىر كا مەرەما دايكا جۋانايى چ بوو، ئەزىز مەرەما وى كىك بوو؟ يان گوتارا دايكا وى بوو؟ يان ۋى مەرەما وى سۇڧيا ب خۇە بوو.

ھەموۋان دەست ھوتان، يەك ۋ وان گەنجان يارىدەكا ئاگىرى بەرەق دارا ھەرمىكىن پەھاند، دىسان جۋانا رابوۋ و بەرەق يورجىنى ھە جوو و ل سەر كورسىكا وى راگىر و بەرەق جېمەكى باخچەي ھە جوون و دىسان دەست ب لىڧىگرتىن كىر. شىرەتكارى دارايى گوت، "ھۇسا دېارە د فى سەردەمى دا ئىدى كىچ دەستىيىشخەرىن دىگەن."

باشى رابوۋ ھە و بەرەق دارىن ئاڧ باخچەي ھە جوو دىكو بىشەت وان ۋ نىزىك ھە بېيىتەت. ھەموۋ گەسپىن دى ۋى ب دوۋق وى كەشتىن ب تىن سۇڧيا و ئەلبېرتۇ نەبىن.

خاتىن ئىنگەربىرىگىسىنى ب دەنگىكى ئىزم گوت: "ئەز دىئىزم ئەم ئەشىين وان
بىراۋىستىن." ھەللىزىنى بەرسا وئ دا و گوت: "ئەخىر، ھەر تىشتەك تىشتەكى
ئەدگىشىت."

پاشى بابى وئ ل دور خوە زەقرى و ل ھىليا كەسەكى بوو پىشتىگىرىا ئاخىشتىن وى
بگەت، ئى دەمى دىشى ھەموو د بىندىگىن، گوت: "ئەم ئەشىين مابىن خوە ئىپكىمىن."

سۇقايىن ب دامابى قە تەماشەي ئەلبىرتۇي كۆ ىن دىئىزىت، "ھەموو تىشت گەلەك
بەلەزىر دھىنە روودان ئ وئ چەندى يا ئەم بىشىپىش دگەين. مەن دىئىت زوو ئ فىزىر بچەم، ئ
يا ل سەر مە بىئىقىيە بەرى بچەم ھەندەك بەمقان پىشىگىش بگەم."

سۇقايىن دەستىن خوە لىكەن و گازى ھەمووان كر و گوت: "ھىقايىارم ھەموو ب
روونى، ئەلبىرتۇي دىئىت تىشتەكى بۇ ھەود بىئىزىت."

ئ بلى جوانا و پورچىنى، پىن دى ھەموو ھاتىن پروونى. داپكا سۇقايىن گوت: "ئەرن
راستە تە دىئىت تو گوتارەكى بۇ مە پىخوئى؟ ئاھ ئەقە گەلەك يا ب دىل مە!"

- "سوپاسى بۇ گرتكىدانا تە!"

- "ھۇسا ديارە تە گەلەك ھەزا پىسەگىرنى ھەيدە؟ پىسەگىرن بۇ جوانى و راگرتنا
لەشەككىا مەزۇقى گەلەك يا ب مفايە، ئى ب يۇجۈونا مەن ئەگەر ل دەمى پىاسى سەيدەك
دگەل مەزۇقى دا ھەببەت باشزە... ئاقى سەيى تە ھىرمسە، مائە ھۇسايە؟"

ئەلبىرتۇي رابوو ئ پىئرقە و دەست ب ئاخىشتىن كر.

- "خۇشتىيا مەن سۇقاي، بەرى ئەز دەست ب ئاخىشتا خوە بگەم، مەن پىخۇشە ئەز
چارەكا دىئىر بىرا ھەود بىنەم كۆ ئەقە ئاھەنگەكا ھەلسەقى پە، ژىمەر ھەندى ئەز ئى دى بۇ
ھەود گوتارەكا ھەلسەقى خويىم."

بەرى ئاخىشتا وى ب دۈملەيك بېئىت دەستقوتانەكا ب ھىز بۇ وى ھاتە قوتان و
ئاخىشتا وى ھاتە بېرىن. پاشى وى بەردەوامى دا ئاخىشتا خوە.

"د ئان چۆرە ئاھەنگەن دا مەزۇقى پىئىقى ب گەلەك ئەقلى نىنە، ئى ھەرچەوا بىت
دىئىت ئەم بىرۇزباھيا سۇقايىن دگەين كۆ ئى وئ بوويە بازە سال."

ۋ ئىشكەنن ھە دەنگىن ھۆڭكەيەنن گۇ ب نزمى ل سەر باخچەى وان ۋا تەڭرى ھات،
ئەو دەنگ ھەدى ھەدى بىلدەر لىھات ھەتا ھۆڭكە گەشتە ھەدى باخچەى و
لاڭتەيەنكا دىنن ل دوۋۇ خۇە رەڭكەشا گۇ ل سەر ھاتىۋو نەيسىن "جەزنا بوونا تە پىرۇز."

ھەموۋان ب دەنگەنن بىلدەست بۇ سۇڭايىن قوتان. داڭكا سۇڭايىن ب دەنگەنن
بىلدە گوت، "ھەو دەيتا ب راستى ۋى ئەمۇ زەلامە ۋ بىلى پەقەتتە يارىيىن ئاڭرى، گەلەك
كارىن دى يىن سەير دىگەت."

• "سوپاس. ئەمە نە ئىشكەنن مەزىن بوو، د ۋى ھەياما بوۋى دا مەن و سۇڭايىن
ئەمۇلەنكا ئەلەسەنى يا مەزىن كرىە، ئوگە ۋى مە دۇڭتە بىرەمەنى وئ ئەمۇلەنن بۇ ھەو
دەپار بگەنن و ئېيىننى ھەموۋان خۇە ئاشكرا بگەنن."

ھەموۋ بىلدەنگ بوۋن، بىلدەنگەنكا ھۇسا بوو گۇ دەنگىن جوۋچىگان و دەنگىن ماجىن
جونا و يورچىنى دىگەشتە گۈھەنن وان. سۇڭايىن گوتى، "بەردەوام بە."

• "بىشى ئەمۇلەنكا كۈۋر يا ئەلەسەنى، گۇ ۋ ئەلەسەنن كرىكى مە دەستەيىرىۋو
ھەتا سەردەنن ئەمۇرۇ، بۇ مە دەپارۋو ئەم ھەموۋ بىن ل زىر چاقىدەننىا ماچەرىمەنن دەپارگى
دا دۇيىن. ئوگە ئەو ۋەك چاقىدەنن دىگەل ئەتەۋەيىن پەڭگەشنى ل لوبناننى كار دىگەت. ۋى
پەرتۋوۋەك دەپارەى مە نەيسە و بىشكەشنى كچا خۇە كرىە. ئاقى كچا ۋى ھەك مىلەر
كەنگە. ئەو ۋى ۋەك سۇڭايىن، ئەمۇرۇ جەزنا بوونا وئ بە. وئ ئەمۇ پەرتۋوۋا پەجىن مە
دىگەت، ل سەپدەننىا رۇزا 15 خەپەرنى ل سەر مەزنا ب رەخ تەختى خۇە بىن ئەستىن ھە
دەپ. ئەگەر كۈۋەر پەجىن بگەن، ئەو پەرتۋوۋ ۋ ھەتەلەك مەزىن پەڭكەشنى و ئوگە ئەو يا
نەزەنكى دوماھىيى بوۋى."

ھەموۋ ئامادەبوۋىسى زەپەر ھان ئاخىقتىنن ۋى جەپەتى و تازە بوۋن، لىن ئەلەپتەتۇ
بىن بەردەوام بوو ل سەر ئاخىقتا خۇە.

"بۇ مە دەپار دىيەت گۇ ھەموۋان مە ھەموۋ ۋەك دەپارەننى پە ھاتە بىشكەشكەن
بوو ھەك مۇلەر كەلگى ئەك زىدەتەر. ئەم ھەموۋ ۋەك جوۋچوۋلەننى وئ وانەيا ئەلەسەنى ئە
ئەو بۇ وئ كچى ھاتە نەيسىن. بۇ ئەۋەتە، ئەو مەرسىدەس سىبى ئەۋا ل بەر دەرگەش
راۋەستەندى چ ھەموۋەك ئەنە ۋ بىلى وئ چەننىئ گۇ د ھۇزا ماچەرى دا ھەى، د راستى ئەو

مارسېدس فلسفې ژی ناستنیت، مېرما من نمو ماچېره یې نوکه ل بن دار فلسفېدن ل
ودلای لوېنانی روونشتی، رۆژن لوېنانی گەلەك د گەرسن هەفلان.

شیرەتکاری دارای گوت، "نەقە چ سەرھاتی و ناخفتنا بېزارگەرە"

"هەر کەسەك یې نازادە بۆجوونا خووە دەرپریت. د راستی دا نەق ناھەنگە هەموو
با بېزارگەرە، نەگەر تشتەكی مفا تینا هەبیت، نەق گوتارا من یا فەلسەفی یە."

شیرەتکاری دارایی رابوو ژبێرلە و گوت، "یا باش نموە نەم بێكۆن بکەین ب یەك
دەست دزی هەر مەترسەكی برابوشتن. هەروەكو هەون دبینن، لێ كەسەكی وەكو فی كو
چ كار نەین و دقێت ب فای ناخفتنن خووە یېن فەلسەفی هەموو كارن مە تێكەت."

ئەلبێرتۆی ب بەن سەرێن خووە هەژاند و گوت، "چ تەش ل هەمەیری فین
شەرقەكرنا فەلسەفی ناھێنە سەلاندن، ژبەرکو نەم یې بەحس تشتەكی گەلەك
مەترسەدارتر ژ كارساتن سەروشتی دكەین، بەرێز شیرەتکار. هەروەكو نو دزانی نەق
كارساتن هۆسا چ چاران ناھێنە پاراستن."

- "ل فێرن چ كارساتن سەروشتی ناھێنە ئەنجامدان."

- "نەخێر، بەلكو كارساتا هەبوونخواز یە. نەگەر تەماشای لای د یې باخچە
ل بشت دارن مەزەن بکە د یاش د مەرما من گەھی. هەروەكو چەوا نەم نەشین
رێكەكی بەیدایكەین كو تێشكێن رۆژن ب دوامەك نەشین، هۆسا نەم نەشین چ رێكا
بەیدایكەین و چ پشترستان بەدینە دیاركرن كو هەبوونا مە خراب نەبیت."

- "ئینجا نەم د نەچارین ب فی چەنئێ رازی ببین؟"

بابن جوانان نەق پەرسیارە ژ هەقزینا خووە كر. هەقزینا وی و دایكا سۆفیان
هەردووكان سەرێن خووە هەژاندن و چ بەرسف نەدان.

نەو گەنجین نامەد بەردەوام چاڵن وان ل سەر ئەلبێرتۆی بوون. گەلەك چاران
هۆسا جێبووێه گەنج زێرەكتر بن بۆ ناھێنانن هەژن نوو، كۆرەكی كو بەرجاڵەك د بەر
چاڵن وی بوون و بەرجا وی یا زەر و خەلەك بوو، گوت، "نەم حەز دكەین تو زێدەتر بۆ
مە ل سەر فی بابەتی بناخلی."

“گەلەك سوپاس، ئۇ د راستى دا چ تىلت نەمايە نەم يىزىن. نەگەر نەم تىيگەھىن
 گو نەم ھەندەك كەسىن دانق خەيلا كەسىگىن دەر دا، پاشىرە نەم پەندەنگ بىن. نەم
 جەزدەكەم ب شىرەتكى ناخفتنا خەم ب دوماھى بىنەم، نەم ب باشى دىيىنەم گەنج كۆرسەگىن
 بچووك بىن ھەلسەگىن بچووين، ب فى ئاوايى دى شىين بىيىنەمگا رەخەنگرەنە ل نەك خەم
 پەيدەكەيىن، سەبارەت وئ زىلانا گو نەم تىلنا دىزىن. ب تايەتتى رەخىن ل وى تىشى بگىرىن
 يىن گو بەرى مە دايگوباب و باپىرىن وان بەيەگىن مەزىن دىيىن. نەگەر مەن شىايىت نەم
 تىشەككى قىزى سۆھبايى بىكەم نەم تىشت نەمە بوويە، ھىگل بۇ فى چەندى دىيىزىت
 “ھەزىگىرنا نەرىنى”

راۋىزكارى دارايى ھىشتا ز پىترەھ بىن راۋىستى بوو و تىلەن خەم ل مېزى ددان و
 دەست ب ناخفتنى گەر، “نەم وەك دايگوباب پىكولا ھەندى دكەيىن ھەلوپىستىن باش يىن وەگو
 قوتايەنە و دىزىن د مەزىن نەقپىن خەم دا بچىيىن، لى نەم گىلەشوكە بەردەوام بەراسەپەر
 كارىن مە دىراۋىستىت و پىكولا زىناپىرنا وان دكەت، وەگو ھوون دزان نەقپىن مە خەمەنەيىن
 پاشەمۇزىن نە، رۇۋەك دى ھىت ھەموو نەم كارىن مە دروستگىرىن نەم دى پەنە خەمەنەيىن
 وان، نەگەر توكە ھوون فى كەسى ل سەر فى مېزەيى نەيىن، نەم دى تىلەمۇنا پارىزەرى
 خىزانا مە گەم و نەم دى زاقىت چەوا سەردەرىن دگەل فان جۇرە مەزۇقان بىكەت.”

- “ھەر تىشەككى تو بگەي، نەشەت چ تىشتان ز فى بابەتى بگۆھۇرەيت، جۈنگى تو
 وپنەيەككى ئاشوبى نەك زىدەتەر. ھەر چەوا بىت نەم و سۆھبا پىشتى دەمەككى كىم دى ھەموە
 بچە ھىلەن، ز بى كۆرسىن مە بى تىورى بۇ ھەلسەگىن مە ھەندەك پەزۇھىن كىردارى زى
 ھەنە، نەم و سۆھبا دى ب جۇرەككى ھونەرى خەم پەرزەكەيىن، ب فى رەنگى دى ز ماپچەرى
 زى پزگارىيىن.”

دايكا سۆھبايى دەستى كچا خەم گەرت.

- “سەردەرى ھەموو تىشتان، تو مەن بچە ناھىلى سۆھبا؟”

سۆھبايى دەستى خەم دانا سەر مىلى دايكا خەم و سەحكەرە ئەلەبىرنەزى و گوت: “ب
 دىل دايكا مەن نەشە.”

"نەخىر. ئاخىرىغا كۆمۈندى بىن رامانە. دىقەت ئەمەش ئىش ل بىرا تە بىت ئەمە تو
 ھېرەبۇي. تو دزائى دىقەت ئەمە خۇدە ژ ھان ئىشەن بىن رامان ئازە بىكەن. دايكا تە زەمكا
 جۈان و شېرىنە، ھەممەكە ھى زەمبىلا سۆز ئەمە لەيلەين ژ خوارىن ئۆزى كىرى و بۇ دايىرا
 خۇدە بىرى، لى ژ پوودانا وئ ھەزەمەن دىتەمگەز نىنە ئەمە بەرى دەمەككى ل ھەندەق سەرى تە
 ھەرى بىگەمەن پەنەزىن يا بۇ ھەتە مەزەخەن و ب تەن دا پەرزەبەيا تە بىكەت."
 - "ئەز مەرمە تە تېگەشتەم."

باشى سۆھبەت بەرى خۇدە دا دايكا خۇدە و گوتى: "زەمە ھەندى دىقەت ئەز گۈھى
 خۇدە دەمەكە وى، ھەرجەمە بىت پۇزەككى ژ پۇزان ھەمە دى تە بىچە، ھەتە."
 - "لى تو دزائى ئەز دى گەلەك بېرىا تە گەمە. باشە، ئەمگەر ئەسەنەككى دىز ل سەمە
 ھى ئەسەنە دا ھەبىت، بېرە. تە خەمە جۈفەندەن ئەبىت، ئەز دى جەقنى خۇدە دەمە وئ،
 ئەز ئەمە پۇزى بەلگەككى گەلەمەن دىخەت پان دۈوان؟"

ئەلەبېرتۇ دىستى خۇدە دانا سەمەل دايكا سۆھبەت و گوتى: "ئە تو و ئە زى ج
 كەسەككى دىز ئەشەن مە زېرە بىكەن. جۈنكى كەس ژ ھەمە ھەمەبۇنا خۇدە نىنە، زەمە ھەندى
 ھۈن ئەشەن مە زېرە بىكەن."
 - "ئەمە ئەخۇشەن ئىشە مەن د زېانا خۇدە دا گۈھەبۇي."

خاتىن شېنگەرىگەستىن ئەمە ئاخىرىغا گوت و ھەمەزىن وئ زى سەرى خۇدە
 ھەزەندەك پەزىبۇون ل سەمە بۇجۇونا وئ.

- "ھەرجەمە بىت، ئەمە دى بېھەن ھان سەفەككى بېگەنەن دەت. لى ئەز بىن بېشەستەم گۈ
 ئەمە كەسەككى كۆمۈنەزەمە، زەمە ھەندى وى دىقەت ھەمەمە ئىشەن ئەمە جەز زى دىكەن ژ مە
 بىتەلەت. ئەمە زەلەسە كەسەككى بېچە و بىن ئەمەزەكەرىيە."

پەشنى ھى جەندى شېرەكەز و ئەلەبېرتۇ پوونەشتىن، لى دىمەن شېرەكەزى سۆز بېيۇ.
 باشى جۈانا و پورجەن زى ھەتە سەمە مېزى، جەككىن وان پەس بېيۇون، ھەمە و تۆز ل سەمە
 پەرجا جۈانەپى بۇي. ئەلەبېرتۇ تەمەشە سۆھبەت كەز و گوتى: "ئۈگە دەمە ھەت."

دايكا سۆڧيايىن بەرىن خۇە دا كچا خۇە و گوتى: "دئ شىن بەرى بچى، بۇ مە قەھومەيىكى ئاسادە بىكى؟"

- "بەلى بېگومان دئ شىم."

سۆڧيايىن قورىكىن قەھوئى ھەلگىرت و بەرمەك ئىنانىكەھىن شە جوو، قەھوە دانا سەر ناگرى و خوارىن دا ماسى و جووچىكان ھەتا قەھوە ئاسادەيوى، ھەروسا دەلىفا وئ بەگىن زى ھەبوو بەنگەكىن كەلمەيىن پەتە كەسەنەيىن خۇە، وئ پىشكا خۇە نەدەيت، لىن سىنپىكا وئ يا خوارىن تىزىكر و دانا سەر دەرەجىكان، وئ ئەمەك كازە ھەموو ب چاقىن رۇندەك شە كىرن."

دەمىن ب قەھوە شە قەگەرىپانە ئاق باخچەي، ئەمە ئاھەنگ وەگە ئاھەنگەكا زارۇكان دەھتە پىشچاقلىن وئ، رەنگىن ئاھەنگىن شەلسەھى ل سەر ديار نەبوو، ل وى دەمىن سۆڧيا گەھەشتە سەر مېزىن، بەك ئ وان كورپىن گەنج نەوېن ئاسادە پارچەكا ناگرى كىرە دىئاڭ كىكىن دا و پىشتى دەمەكىن كىم پەھى و كىك پارچە پارچە بوو و ب سەر مېزىن دا بەرىپەلەقبوو، پارچەدا ئ ھەمووان مەزىن ب سەر كراسى سۆز پىن خاتىن ئىنگەرىپىرگىستىن دا رۇپا، يا ئ ھەموويىن سەپىرتەر ئەمە بوو ھەموو ئاسادەيويان ئەمە بوويەردە گەلەك سادە وەرگىرت، جوانايى پارچەيەكا كىكىن ھاللىكە سەر دىئىن يورچىنى و پەگىسەر پىشتى وئ چەندى ب زامانى خۇە ئەمە كىكا ل سەر دىئىن وى ھەموو ئاھىست.

دايكا سۆڧيايىن و ئەلبىرتو ل دوورى وئ مېزىن روونىشتىبوون، دەستى خۇە بۇ سۆڧيايىن پىلەن كىر و كىزىكرەك خۇە، باشى سۆڧيايىن گوت، "ھەرچەدا بىت ھوون شىيان بىكەتتە ھەمبەرى ھەقدوو و ھەتپاسىيىن بىكەن."

دايكا سۆڧيايىن ب دلخوشى بەرسفا وئ دا و گوت، "تە راست گوت، ئەلبىرتو مەۋقەكى زانايە، ئەز ب پىشچاستى شە دئ تە رەھەستى وى كەم."

سۆڧيا دىئاڧىمرا ھەردووكان دا روونىشت.

دوو كور چوونە سەربانى مالا وان، كچەك زى دىئاڭ باخچەي دا دەھت و دجوو و بوھدانەك دىھقانەن. پىشتى دەمەكى كەسەكىن ئەنپاس ب ماتۇرسىكى ھاتە دىئاڭ باخچەي دا و تىزى شووشەيىن بىرىن و مەيىن دىگەل بوون، ھەندەك ئ وان گەلچىن ئاسادە ب دلخوشى بەرمەك

وی فە جوون. شیرەتکاری دارایی ديسان رابوو ژ بێرفە و گوت: "گور و گچین گەنج ھەموە
دەقەت ئەم پارێان بکەن؟"

پاشی وی پتەمکی بیری ھەنگرت و بەرز ھەموو فەخواری، وی ئەو پتەل بیری ب رەخ
گولین باخچەدی فە دانا و بەرەف مێژن فە جوو و ئەو پێنج پارچەپێن کێکێ پێن دوامەپێن
ھەنگرتن، دگوتە ئامەمەووان دێن ھەموا فەن پارچە کێکان ھەقینە وی پتەل بیری ئەوێن دانایە
بەر رەخێ باخچەدی.

ئەلبێرتۆی گوت: "ئەفە دوامەیک ھەناسەیدە. بەری گو مایجەر خالاً دوامەپێن
بدانیت و ھێلە زی بەرتووگا خوە بگریت، باشتر ئەم ژ فێرن دەرکەفین."

- "دەق دەقەت تو ب تەن فێرن پەقەر بکە." -

- "چینیە گچا مەن. ھەرچەوا بیت ئەف ژباتا تو تێدا دژی نە یا ژ ھەژێ تە بە،
ئەگەر ئەلبێرتۆ پشیت ژباتەکا باشتر بۆ تە دەپین بکەت، ئەز دێ گەلەک دڵخوێن بێم. تە
گوت وی ھەسەمکی سێ ھەید؟"

سۆفایین ئەسەمەدی باخچەدی گر ئەمەنیاس، چونگی پتەل و ھەستیکێن مەریشکی و
سەمۆتە و پەندانک ھەموو ب سەر باخچەدی دا بەلاق بیوون.

پتەل دەرکەکی گوت: "رۆژەکی ژ رۆژان فێرن بەھەشتا مەن یا بچوووک بوو."

ئەلبێرتۆی بەرسفا وێ دا: "ئوگە ژێ دێ ل فێ بەھەشتێ ھێبە دەرێخستن."

یەک ژ وان گەنجان جوو دناف وێ مەرسینسا سێی ئەوا ل بەر دەرگەھی و سەفەک
لێدا و بەرەف باخچەدی فە ھات. سۆفایین ھەستیکەر کەسەکی مەلین وێ ب توندی پێن
گرتین. پاشی ئاگەھ ژ دەنگی ئەلبێرتۆی بوو گوتی: "ئوگە!.."

د وی دەسی دا مەرسەسێ خوە ل دارەکا سیفێ دا ئەو سیف ھەموو ب سەر دا ھاتلە
خواری. شیرەتکاری دارایی گرە ھەوار: "ئەفە ژێدەکا فەمکا مەژنە. دەقەت ھەموو وان زیاتین
گەشتەنە مەن بۆ مە پەلەگەر پێن."

ھەلێنا وی زی پشتا وی گرت: "ھەموو ژ ئەگەرێ فێ کەسێ پووچە. ئەرێ ئەو
کیفە جوو؟"

دايكا سۇقايىپ ھۇسا بەرسىقا وئ دا " دى بېزى تەردى ئەو تەيرا."

باشى رايوو و بەرەمەن مېزى ئە جوو، دەست ب پافزگىرنا بەرمەيگىن تەمەنگە
تەلەمەن كىر و گوت: "كى تەمەمەمەنگە دى دىت؟"

تيگه لكرنا ئاوازان

...دوو ئاواز يان زېدەتر د يەك دەم دا دەينە

ژەنين..

هەك ل سەر جەين خود روونشتوو، ل فېرە جەژكا سۆفياي و ئەلبېرتۆي ب
دوماي هات. ئى پىشى هەنگى چ جەبوو؟

بۇجى بايى وئ ئەم بەشى دومايى نەيسىبوو؟ ئەرئ مەرەما وى ئەو بوو
دەستەلاكتاريا خود ل سەر جېهانا سۆفياي دا ديار بكتە؟

پىشى گەرمەلكا خوش وەرگەرى و چلکۆن خود ژی كرينە بەر خود هەشتا ئەم
هەزە د سەرئ وئ دا دۇقەين. پىشى بەمژ تەشت خوار و بەرمە باخچەي فە جوو و ل سەر
جۆلاتكى روونشت.

ئەو يا هەمپرا بوو دگەل ئەلبېرتۆي كو دنا وئ ئەمەنگى هەموويى دا ب تەن گوتارا
وى يا ب مفا بوو. ئەرئ تو بېژى بايى وئ قىابەت ب فەن رەكۆ بېژەت جېهانا هەندى وەكو
ئەمەنگا سۆفياي يا گۆلەشوك بېت؟ يان ژی جېهانا وئ ژی ب فەرىنى دى ب دوماي هەت؟

باشە، يا ئەو هەردوو چ ئەهاتەن، ئەرئ سۆفيا و ئەلبېرتۆ. پلانا وان يا ئەينى چ ئى
هات؟ ئەرئ دى هەك وئ نەيسىبى تمام كەت؟ يان ژی ئەو شیان دنا رۆمانى دا بېنە دەرى
و بېرەن؟

باشە، نوکه ئەو ل گەلمەنە؟ ئ نیشكەكن ئە هزرا وئ چوو سەر تفتەكن، ئەگەر ئەلبەرتۆ و سۇفيا شاھان د وئ چەرۆكن دا بېرەن، چەتەبەت چ تفتى دى دەريارەى وان د نەق وئ بالوكا كاغەزان دا ھاتەبەتە نەقسەن، ئ بەر ھندى بابى وئ گەلەك پ باشى ئاگەك ئ وئ نەقسەن ھەبوو ئەوا نەق وئ ھاتەلەن دا ھەى.

ئەمى چەتەبەت تفتەك نەق وان رەزەكان دا نەقسەبەت؟ بۇ وئ دەريارەى كو بەرى نوكه ئى ئەق دەرە ل جەمەكن دى بى رەمانى كەفتە بەر چەلەن وئ، ئ بەر ھندى تەكەشتە كو نەقەت وئ چەرۆكن چەنەن چارەن دى پەنەنەتە ھە.

ل وى دەمەن ماسەنس ھاتە نەق باخجەى دا، ئەلبەرتۆى سۇفيا دگەل خوە رەفانە و بەرەق كۆلكى وئ ھە چوون، پاشى نەق دارستانى را بۆرەن ھەتا گەشتەنە نەزىكى كۆلكى ماچەرى.

- "بەلەز وەرەا بەرى ئەو ل مە بەگەرن نەقەت ئەم كاری خوە ئەنجام بەدەن."
- "ئەمى ئەم ئ بازەنما ئاگەھىا ماچەرى قورتال بووین؟"
- "ئەم ھەشتا بىن ل سەر سنوورى."

پاشى ب بەلەما بچووك بەرەق لایەن دى بى دەرياجەن چوون و خوە ھافەن نەق كۆلكى ماچەرى دا، ئەلبەرتۆى دەرگەھى سەردەقنى ئەگەر و سۇفيا پالەا د ژوور ھە، ل دووق دا ھەموو تفتە رەش بوون.

ل رەزەن دووق دا ھەندى كار ل سەر پەلانا خوە دگەر. ھەنەك نامە بۇ ئان كەفەسەدان ل كوئەتەگەن فرەكەرن، دوو سى چاران ئى تەكەلەن بۇ كرىوو. ل ئەسەندى ئى داخووز ئ نەسار و برادەرن خوە كرىوو ھارىكارىا وئ بەگەن. پەتە ھەفەلەن پەلا خوە ئى پەشكەرى پەلانا خوە كرىووون.

چار چار ۋى بەرەڭ رۇمانا "جېھاننا سۇڧايىن" قە دىچوو و دىخواند، ۋىبەرگى ئىمو
چېرۋاك نە ۋى جۇرئ رۇمانايە يىن مەۋۇ چارمىڭ ب تىن پىشورنىت و تېپىگىمىت، ھىلدى
بەردىھام ھەزىن خەد دىكرن كا چ ل چارمىڭىن ئەلېنېرتۋى و سۇڧايىن ھات.

رۇۋا شەمىي رېگىمىتى 23ئ خىزىرائى، ھىك ئەزىكى دىمىزىمىر نەم ۋ خەم
ھىشارىوو، ۋى دىزانى بايى ۋى ۋ لوبىنانى بەرەڭ مال يى ب رېگىمىتى. ئوگە نىڧىت ب تىن ئىمو
يا چالەمىن بىت، ۋى گەلەك ب ھىشارى نەخشەمىن دىمەلى رۇۋا بايى خەد كۇشاپوو.

ھەر ل ۋى سېڭىمىن، نا ل گەل ئايكا خەد كاروبارئ جەۋنا قەشە يوخمانى بۇ
ئىڧارى دىكر. ھىلدى ھەزىن سۇڧايىن دىكرن كا جەموا ل ئەلەنگە جەۋنا يىونا خەد ھارېكتاريا
ئاپكا خەد دىكر.

لې ئەلە ھەمىوو بىو تىشەك ۋ رابىردوۋى ئىمى كى ئابىزىت ھەلئا ئوگە ۋى ئىمو
ھەر د بەردىھام بىن ل سەر خەمەلەنغا مېۋا خوارىن؟

ئەلېنېرتۋ و سۇڧا دىئاڭ باخچى دا و بەرامبەر دوو ئاقەھىيىن مەزىن روونىت، ل
سەر دىوارىن دەرۋە يىن وان ئاقەھىيان دوو پاتكىن مەزىن و ھەلەك كۈنئىن باگوھۇرپىن
ھەمىوون. ۋەك و زەلامەك كى گەنج ۋ ئاقەھىمكى ۋ وان دەرگەشتىن و زەرۋەك كى قەھۋايى د
دەستېن زەلامى دا بىو و ۋى ۋى چانتەمىمكا سۆر ل مىن ۋى بىو، و ل پىشت وان ۋى
ترومىيەلەك دەرپاز بىو. سۇڧايىن پەرسىار كرا، "ئەلە جىە جىيەبىت؟"

- "ئەم رۇگاز بىوۋىن؟"

- "لې ئوگە ئەم ل كېشەيەن؟"

"دېيىزىنە لى جىيە ماچىمىر ستوجا."

"لې ماچىمىر ستوجا ھەر كۆلگى ماچىمىرى پە؟"

- "ئەلە يا ل ئۇسلو."

"ئو يىن پىشتەستى؟"

- [illegible]

ئەلبېرتۇ دەركەھىنى راستىن قەمگەر و گوت: "ھەرموۋو، نۆگە تو مېھناشا منى."

سۇفايا ل جېن خوە پروونشت. ئەلبېرتۇ ۋى ل پىشت سىكائى پروونشت و سويچىن ترۇمبېلى ۋى ل جېن خوە بوون. ھەر يەكسەر ئەلبېرتۇ ترۇمبېل دا شول.

پاشى يەرەك كولانا دىئى شە چوون ھىتا گەھىشتىنە رېنكە درامينا يەرەرەھ و ۋ لېسگەر و ساندېگائى ۋى بۇرىن. ھىدى ھىدى رۇنەھىيىن جەژنا قەشە بوخەنای پىر گەش دېوون ب تايەت پىشتى ۋ درامىنى بۇرىن.

- "نەق شەقە، نەقەرستا ھاقىيىن يە سۇفايا، مانە يا جوانە؟"

- "خوشە ئەم يىن دىناق ترۇمبېلەگا يىن بان دا و بايەككى خوش ۋى يى ب دىمە مە دىكەھىت، نەرائ ۋ راستا كەس نەھىت مە بېيىت؟"

- "ب تىن ئەو دىشېن مە بېيىن پىن ۋ تۇخىم مەيىن، نۆگە دەمۇمىر بۇ جەندە؟"

- "ھەشت و نېفە."

- "دەھىت ئەز رېكەگا كۆرتەر بېيىنم، ئەم نەھىيىن ھىدى ل پىشت قى تىرېلى بچىن."

پىشتى قى گوتىن، ئەلبېرتۇ دا دىناق زەھىيەگا گەھى دا، جاقى سۇفايايى ب گولنى گەھى كەھت شەۋىن ماينە ب نەردى قە.

ئەلبېرتۇ گوت: "سېئىد خوەدانىن ۋى دى بىژن يەھۇزى ئەو پىن شكاندىن."

دەمۇمىر جوار و نېقى ئىلغارى ل 23 ئى خىرەلى، مايجەر ئەلبېرت كىناك ل فرۇكەخەنما كوپتەلگن ھانە خوارى، رۇژەگا دور و درىژ بوراندېو، پلۇزى رۇما دومەھى قۇناغ گەشتا ۋى بوو بەرى كو يەگەھىتە كوپتەلگن.

ب ھانا خوە يا سەربازى كو يا تايەت بوو ب ئەمەۋمىيىن يەكگىرى قە، ب شانازى قە ل بەرامبەر ل جېن پىشكىنا پاسېۋىلاتان راۋىستيا، ۋى ئەك تىن ئۆلەنراتيا خوە بان ۋەلاتى خوە دىگر بەلكو ئۆلەنراتيا سەد سائىن كەلتورن داپەرۋەر يا ئىلەنچولەتى دىگر كو كەلەك ئەمەيە دىن ل ھەموو جېھانى بەلاۋ بىت.

چانتېمېكا ملى يا بېچووك ھەنگرىتېوو. تىشتېن خوە پېن دى ھەموو ب رېكا
 فرۇكخاتېما رۇما فرېكېرېوونە مال. دىمى گەشتېه جېن پىكخېنا پاسېۋرات، ب تىن
 پاسېۋراتا خوە يا سۇر نېشا وان دا.

- "چ تىشتېن دى دىگەل مەن نېنە نېشا ھەموە بىمەم."

پېنلى بىو ماچېر سى دىمىزىران ل فرۇكخاتېما كوپىتھاگن بىمىنېت ھەتا
 فرۇكخا وى بىرەف لېسالىدى ب رېكەمىنېت و دىرېتە زېمىر ھىدى وى ب دەرەفەت دېت
 ھىدىك دياريا د وى دىمى مالى بۇ خېزانا خوە بىكرېت. بىرى دوو ھىقتىيان وى مەزلىرىن
 ديارى پېشكېشى كچا خوە ھېلىدى كرىبوو كو مازىتاپا ھىلۇزىنا وى ئەو ديارى داناپوو سىر
 مېزا ب رەخ جېن وى بىن تىشتېن ھە دىكو دىمى سېپىدى ل رۇزا جەزنا بىوونا خوە ئەو ر
 ھەمو رەبىت پىكسەر بىمىنېت.

ئەلېبېرتى ھىدىك رۇزانامىن نەروچى كرىبووون. د بارەكى ھە روونىشت و داخووا
 كوپىكى ھەموون گر. بىرى ئەلېبېرت رۇزانامى بىوونىت دىگەمى بىلد ھات و گزىكر.

"پەسەمكا تاپىت بۇ ماچېر ئەلېبېرت كىلگى. داخووازى ئى دىگەن پەمىونىدى ب
 تىپىسېنگىھا س.اس بىكت."

چ جېنېوويە؟ خوەمكا تەزى ھەموو لەش وى گرت. نەكو داخووازى ئى بىكەن
 ھەمىرېتەفە لوبىنان؟ يان تىشەك ل مالا وى رووداپە؟ بىلەز خوە گەھلەندە بىر دەرگەمى
 تىپىسېنگىھى.

- "ئەز ئەلېبېرت كىلگەم."

- "باشە. ھەرموو نامىمكا بىلەز يا بۇ تە ھاتى."

پەكسەر ئەو نامە ھەمىر دىلدا دا نامىمكا بېچووكىز ھەموو، ل سىر زەمىن وى
 تىپىسېبوو، بۇ دىستى ماچېر ئەلېبېرت كىلگى، ب رېكا تىپىسېنگىھا پېشوازى س.اس يا
 فرۇكخاتېما كىستروپ كوپىتھاگن.

دىل وى بىلەز خوە قوتتا دىمى ئەو نامىيا بېچووك ھەمىرى و دىست ب خوالىندا وى
 كرى.

بایستی من این خواستهای

هیچگاه اندکسریالها بهشتی بود که دخوازم. ب راستی که پیشترشدها منزه دمنی
چارهکا دی که ل مال دیدیم نهخامش بشتی آن گشتا درلزل لوبلانی. تو دزانی من
نمشیا خود بگرم همتا تو بگمیه مال. لمل نهچار بپوم ب رلکا بالنگویستی که
لنگهدارکهم. ب ای فیروسی کزنی من ب سانهیتر بوو.

تدبیریه ب لیبورین فله شیرکتکاری دارایی لملیریهستن دخوازا قمریویا زبالتین
ترومبیللا خود یا مارسیس نکمت لملو بمرزهیوی.

تدبیریهکا گرنگه دمنی تو اندکسریه مال لمل وئ دنلا باخچی دایم دیت لمل
بارسم. آن رننگه بیری تو بگمیه مال همتک دنگویسان ل دور من گوفتیبی.

تدبیریهکا دی یا گرنگه ل نیشکمنی فله. لمل هست ب ترسی نکم دمنی بو
ماویهکنی درلزل ب لمل دنلا باخچی دا بیدیم. چوتکی دیت سروا ل جهین هوسا ب
سانلن دنلا لمری دا بمرزهیت.

نگدل رلزلن کچاله هیلدن

لملو بپیشوازیهکا ل هملی بو هلتا که یا لاساندگری

ماهیچر کنگا نمشیا گرلزلنا سر لیلین خود بشمشیریت. آن وی لعلیت کس ب
فی رنگی یاریان نگدل بکمت. وی هموو دمان حمز دکر دستکلاتکا رها ل سر زلانا
خود یا لایبت همیت. آن ل نیشکمنی فله آن کچا شملتان لملو ل لیسند روونشتی هموو
لاینا هرلکهخنیا گویندگن لیکرا لئ وئ چموا شیا آن چمندن بکمت؟

وی نامه کرد د بیریکا خود دا ، چوو دنلا هرلکهگهکا خوارلین دایمارگی کو ل
سر دمرگمنی وئ یی شوویدی نامهکا بچوک پیلله بوو و ب دستکمتگی رها و مزلن
ل سر نفیس بوو "ماهیچر لعلیرت کنگا". وی لملو نامه زی ژلفمکر و خواند.

نامہدہ کا تاہیت بڑا چہرہ لعلیہوت کناگی، ب رکا فرؤنگہا دانہمارگی ل
فرؤنگہا دانہمارگی ل

بەشەن مەن بىن خۇشەننى
مەن قەلەت تو دورو بان سىن كەلەننەن باسقۇما ئالەمدارنى بۇ مە بىكرە. بىگومەن ئالەت
مەن جەزى باسقۇمەيا كۆنەك دىگەت.
ئالەپنە كەلەننەن لىفەنلەردىن يا خۇمب نەپە ھەكە تو بىكرە.
دەمەل سەلەننەن ھەلەن

تعمیلاتی تماشای مجرب و پرمهرن خود کر، تو دبیژی نمو هاتیهته فیرن؟ تهرن تو
بیژی دایکا ون دستوری دایته فیرن هاتیهته فیرن دایکو بابی خود بییهته؟ نهله دستخهته
تلهه به...

فی جہانگیرئ نعت و مہین بہ نگرتی ہستہ پگر فی جاری کسمک ہی جہانگیرا وی
دگمت، دیارہ کسمک ہی ز دوررفہ جہانگیرا وی دگمت، وی خواہ و مگر ہووگمکا دناڈ دستان
ما ددیت.

ئەم جۈم ئاڧ فرۇشكەنى و دوو كېلۈپن باستىمىيا دالىماركى و باستىمىيا ب كۈنيك و مىن كېپن كىلپارى كېن. پاشى بۇ دىمىكى دىئاڧ وئ فرۇشكەنى دا كىمپا و دىليا دىيارىمكا بچووك بۇ كىچا خۈە هېلەئ بىكېت.. نزا دىئ قاسىرىكى چاڭكۈنى مىن باشىت، يان زى رادىيورىمكا بچووك ئەمگەر بېچتە كىشتەنگى زى ئەگەل خۈە بېچتە ل دومامىيىن بىرپار دا رادىيورىمكا بچووك بۇ بىكېت.

دعمی دنگل (فرزنگنه) دا جوړوږه پمپي لاملکارونه، دپمان نامه‌يکه دی یا
مدلاويستی دوت، دنگل وړن نامه‌يی دا هوسا نقش‌سپړو،

بايىن من يىن خۇشتىقى

سازلىق سۆھبەت بۇ تە ھەلە، ھەروەسا سۈپەتتە تە ۋى نىكتە ۋ بۇ ۋى ئامور
رادىيوسى يىن تە ل جەزلا بوونا ۋى بۇ كرىيە دىارى. ئ د راستى دا ئەز ۋى ومگو
سۆھبەت جەز ۋ دىارىيىن يىن بىا نىكەم.

تەبىئىي، نىزائەم تە سەمەدانا بازارىن خوارىن شەخسورن گېانى و جەگورەيىن ل بازارىن
ئازاد كرىيە. دىن ھەنەك رەئەبەيىن دى ل ۋىرەن بېيى.

تەبىئەتتە دى ب ھەنەكە جەزلا بوونا خەۋە پارەيەكەن باش ۋەك دىارى بۇ من
ھاتە ئەز د شەيىم ب 350 كرونا بۇ كرىيە رەيىو و تەلەفوننىكە بېجورەك يەمەلىخەم.

ھەنەك

ئەۋا ھەر لۈكە من ئامەتكارىيىن باش كرىيە

و ۋەللا كۈ تە ھەز ۋى نىكە ئامەتكارى

تەلەفوننىكە بېجورەك ب 985 كرونا بوو، ئى بەرەمەر رەۋەتە دارايى يا مەيچەرى
كەلەك يا ئەززان بوو، مەيچەرى ھەستەيەنكە ب تەمەس يىن كەتە د بىن كۆنۈرۈلا ھەنەك
ھەنەك ۋ جەمەكى نىمەتە جەمەكى دى. شەرى ھەنەك ل ۋىرەن يە پان نە؟ بۇ ھەر جەمەكى
جەۋىيە تەمەشە دەرۋەزەن خەۋە نىكە، ۋى ھەستەيەنكە د ھەمەن دەم دا ئەۋ ومگو
بوۋەككە شوۋەشە و ومگو سەخۋەكى يىن ئ ھەتە. ئازادىا ۋى ب خورۋى يا ۋ ۋى ھەتە
ستەندەن.

ل سەر ۋى يا ھەنەك بوو بەرەت بازارىن ئازاد يىن ھەنەكەنەن بېجەت. د رەكە دا
ئامەتتە دى ب نەلۋى ۋى ھەتەۋە دانان، دىارە ھەمەۋ ھەنەكەنەن ومگو پارەكە كۆمەيەنەن
يە، ئەۋ ۋى ومگو سەۋى كۆمەيەنەن يىن ئ ھەتە.

ل سەر ۋى ئامەت تەلەس بوو،

بۇ مەيچەر تەلەپەرت كەنەك، ب رەكە بازارىن ئازادى ۋ بەجە.

بابی من یی خوشنلی

ئەو ئۆش د فی بازارى دا من نەقەتە ب تەن پاكىتەك بەنەشتى و نەقەتە
شەرىفەتەن ئەنقۇن بۆرگەنە، بىلا ل بىرا تە بېتە ئەق حەزە شەرىفەتە ل ئەروىچ
گەلەك دگەرنە. ئەگەر ل بىرا مەن ئەجەوۋىتە، دايەك مەن جەز ل كەسەرىنى نەقەتە.

تەبەشە، د رەكەتەن خەتە خود دا بىن شەشەر بە، ئەز بەشەستەم تە نەقەتە بى بەشەم ل
دەستەن تە بەشە.

سەلەتەن شەلەتەن

ئەمرا ئەلەرى گەلەك تەشتەن بەرى

ئەلەبەرىنى مەنەسەمەك كۆرە مەلەكەشە و جەو نەقەتە بازارى دا و ئەو داخەزەرى لى
كەرن، ب جەلەتەمەكە مەلە و سە كەسەن مەزەن د دەستە دا بەرەقە دەرگەمەن ژمارە 28
بەلەكەتە ل وئەرنە نەشەپە جەلەقەنە رەوونا قەزەكەن بېتە، ئەگەر بەشەمەكە دەرە مەبەتە لى
بىلا ل جەمەن خەو بېتە.

ئە نەشەمەكە دى ل سەر سەوونەكە دەرەرى پە شەلەوېستە بۇو، .

بۇ مەشەر ئەلەبەرتە كەلەكە، ب رەكە دەرگەمەن ژمارە 28 بىن قەزەكەنەپە كەسەروپە
كۆپەنەكەن.

دەستەختە بىن شەلەنە بۇو، لى بىن بەشەستە نەبۇو كۆ ئەو ژمارە ب دەستەختەن
شەلەنە بېتە، وى نە شەپە ب سەلەنە نەشەسەن و ژمارەپەن ل بەك جەوفا بەكەتە. ئەو نەمە لى
ئەگەر ئى ب تەنە دەرەكە ل سەر شەلەوېستە نەشەسەن.

"ئوكە مەمەو نەقەتە ب دەرەمە شەلەنە."

ئەلەبەرتە ل سەر كۆرەسەمەن رەوونەشتە، ئەو نەقەتەن كەرنە دەرەكە سەر جەوگەنە خود
ئەو مەشەرىن دەرە بىلەن، ئوكە وەكۆ زەرەكەنە كۆ بەكەم جەو گەشتەكەنە بەكەتە بەرەمەمە بىن

ل دورور خوه دزفريت تپسا وئ چمندئ گو هئلكه ل وى جىي بيت ئىگەر ل وئرىي بيت
هەر ب كئىي ناعىيلىت ئەم ھىست ب وئ خوشيا بەرى ئوگە دەر بىكت.

وى ب ھوروى تەمىشەي دىيەن ھەموو گەشتەپاران دەر. بۇ دەمەكن ھۇسا ھەستەپەر
گو ل لايى ئاسايىش ئە ەمك دۇمەنگى چاقىتۇريا وى بېتەمگەن. ب تئى ل ھىنگى ئارام بوو
دەمىي ئىك ب وان ھاتىمەن بچەن دىئا شىۋىكىيى دا. خەمەيلىن وى ئارام بوون و چەند
ھەناسەيىن كووور ھەلگىشا، ئەم دومايەك كەس بوو گو چووۋە دىئا شىۋىكىيى دا. دىمان
ناسەيەكە دەر ئى ب مۇزىيا ل بەر سىنگى وى ھاتىبوو دانان ئەم ئى ئۇقە كر.

سۇفيا و ئەلبىرتۇ ل سەر پرا "بىرىفىك" را دەرپازىبون، پىشى دەمەكن گەھىشەنە
چوارپانا "كراچىرو"،

سۇفيايىن گوت، "ئو يى ل سەر ئەزىيا 180 يى دىي."

- "دەمەيىر پا ئىزىكى نەمى دىيەت، گەلەك ئەمەيە دى ل شىۋەكەخانەيا كىچىلىك
دەمەت، ھەر چىوا بيت بولىيىن ھاتتوچوونى ئى زىر زىنەكەفيا ئەزىيى نەشەن مە
دەستەسەر بىكەن."

- "ئەگەر مە خوه ل ترومىيەلەكن دا؟"

- "ئەگەر ترومىيەلەك ئاسايى بيت، چ تىشت روونادەن، ئى ئەگەر وەگو پا مەبىت
دى...."

- "دى چ روودەت؟"

- "دەيت ئەم گەلەك د ئاگەھەر بىن."

- "ئى زەخمەتە ئوگە ئەم پىشەن ب رەخ قى پەسا ئەمەر ھەلگەر دەرپاز بىن، چوونكى ئ
ھەردو لايان ئە دارستانە."

"تىشتەكن ئاسايە سۇفيا، دەيت ئو ل سەر قى چەندئ را بىيى."

ئەلبىرتۇي روويى ترومىيىلىن ھەرگىز بۇ ئا وئ دارستانى و دىئا وان ھەموو دارىن
مەزەن و ستوور دا دەرپاز بوون. سۇفيايى ھەناسەيەك ھەلگىشا و گوت، "ئە ئەز ترومىيەلەك."

"ئەمگەر خۇدە ئەم دىئاڭ دىيوارەڭنى بولايى زى دا دەرباز بېيىن، ئەم ھەر ھەست ب چ تىشتان ئاڭمەين."

"زامانا وئ چىمەندى ئەوۋە ئەم ب ئىنى ھىندەك گىياتىن دىئاڭ فى جىيەننى دا."
"ئەخىر، ب فى رەنگى تو يا بەرۋولۇزى تىشتان دىيىنى، يەلگۈ د راستى دا دەۋرۋىيەرنى مە ۋەڭو چىرۋەڭمە سىڭىن بەرامبەر مە."
- "گا راۋەستى. ئەز ئەشىم گۈھداريا تە بگەم."
- "باشە، باشى گۈھداريا مە بگە. ھەرۋەڭو ئو دزەنى ئەڭ ئاخىقتە يا بەرنىاسە دىئاڭ خەلگى دا كۈ رۇچ ۋەڭو ھەلى يا سىڭە، لى راستى دا بەرۋولۇزى دروستە، رۇچ ز بەستىن رەڭزە،"

- "بەرى ئۈگە مە چ چارەن ھىز د فى تىشتى دا ئەڭرۋوۋ."
- "باشە، ئەز دى چىرۋەڭمە بۇ تە ئەڭىرەم، رۇزەڭى زەلامەك ھەيۋو باۋەرى ب فرىشتەيان نەيۋو، چارەڭنى دىئاڭ دارستانەڭنى دا فرىشتەيەك ھاتە دىڭ ۋى."
- "ئى. ۋ باشى؟"

- "بۇ دەمەڭنى بېڭكە دەچۈۋ، باشى ۋى زەلامى بەرنى خۇدە دا فرىشتەي ۋ گوتى، ئەز بىن ئەچارم باۋەر بگەم كۈ فرىشتە ھەنە، لى ۋەڭو مە ھەيۋونا خۇدە نەنە. فرىشتەي پەرسىار زىن كە، "مەردەما تە جىيە؟". ۋى زەلامى زى د بەرسقا خۇدە دا گوت، "دەمى ئەم گەھشتىنە دىڭ ۋى بەرنى مەزىن، ئەز بىن ئەچارمۋوۋ خۇدە بەدەمە رەڭمەڭنى، لى مەن سەڭگىرنى تو بىن دىئاڭ ۋى بەرنى را دەرباز دىيى. دەمى ئەم گەھشتىنە دىڭ ۋى دارا مەزىن زى ھەر تە ب ساتاھى خۇدە دىئاڭ ۋى دارى را دەربازكەر ۋ ب ساتاھى تو دەرباز بۋۋى. بەرسقا ۋى زەلامى فرىشتە جىيەنى كى. باشى گوت، "ئەرنى تە نەسەڭگىرنى دەمى ئەم دىئاڭ ۋى گۈمى دا چۈۋىن؟ ل ۋىرنى دا ئەم ھەردۋو بېڭكە دىئاڭ ۋى ھەلى دا دەرباز بۋۋىن، چۈنكى بېڭكەتەيا مە ھەردۋوڭان ز ۋى ھەلى ب ھىزەردە."

"ھەر ئەو تىشت ب سەرنى مە زى ھەيتە سۆڭيا. رۇچ دىشت دىئاڭ دەرگەھىن ئاستى را دەرباز بىت، چ چەك ئەشىن رۇخا تە بگۈزىن ۋ زىنابىيەن."
- "ھىزەردە د فى بابەتى دا بۇ مەن گەلەك يا سەيىرە."

"ئوگە دى گەھىنە "پىزور"كە ل وى دەمى ئەم ئ كۆلگىن مايجەر ستوچاي دەرگەشتىن و ھەتتا ئوگە ھېشتا دەمىز مېرەك دەرپاز نەبوو، سەن دىقەت ئەز قەھوۋەگە ل بىلداھىيىن دىمىرا "قىان" قەخوم.

بەرى بىگەھنە سوتىرىلەيد، دەستى چەيىن قەھوۋەخانىمەك ھەبوو و ئاقى ساندۇرلايىن ل سەر بوو. ئەلبېرتۇ بەرەق وئىزىن قە چوو و ئرۇمبىل ل سەر گىاي پراۋىستاند.

سۇڧيا دىناق وئ قەھوۋەخانى قە دا بېكۆل كىر خوشەكە كولاين ھەلبىزىرەت، لى بىن مەقابوو، ھۇسا دىاربوو يا ب مېزىن قە ھائىيە چەمپاندىن، پىشى دەمەكى ئەلبېرتۇ كۆپەك ئ ترۇمبىلنى دا ئىنئادىر، ب ھەموو ھىزا خوە بېكۆل كىر دا كۆپىن خوە ئزى قەھوۋە بىگەت لى ئەشپا چ كازەگى بىگەت.

ئەلبېرتۇ گەلەك ئۆرە بوو. تەمەشەي خەلگى كىر و ب دەنگەكى بىلند داخوۋا ھازىكارىن ئزى كىر، لى كەسەن بەرسىفا وى ئەمدا، ب دەنگەكى بىلندىر كازى كىر كۆ سۇڧيا زەبەر دەنگى وى بىن بىلند تەرسا و ھەردوو گوھىن خوە گىرتى.

- "سەن قەھوۋە دىقەت.

دەمى بۇ وى دىاربوو نەشەت چ بىگەت، بېچەك ناھات و دەست ب كەنەن كىر.

- "ۋان ئاگەھ ئ مە نىنە، بېگومان ئەم نەشەيىن قەھوۋەيا ۋان قەخوين."

دەمى دا دەرگەشتە ئ دەرەقە، پىرەۋنەك ل سەر كورسېكەكە ب رەخ ۋان قە رابوۋقە و بەرەق ۋان قە ھات، ئەنۋىرەمەكى سۆر و پلۇزىكى سۆل بىن شىن كۆ ئ دەستى ھالبوو دروست كىر ل بەر بوو و شالەكە سىل ل سەر سەرى بوو.

رەنگى چىلگىن وئ و كەسەلەتيا وئ گەل ھەموو ۋان سۇڧىن د قەھوۋەخانى قە يا چودابوو،

- "تە چىيە كۆرەن سەن تو ھۇسا نەمەيە كازى؟

- "بېۋوزە."

- "تە گوت تە قەھوۋە دىقەت، مانە؟"

- "يەلەنە لى..."

• "مە دەرگەمەكىن بېجۈك ل قان ئۆزىكان بىن ھەي."

دەگەل وئ جوونە ۋ دەرگە. ل دەمى جوونى دا بېرۋىن بېرسىار ۋى گر، "دېارە ھوون ۋ نوو ھاتېنە قېرى؟"

ئەلپىرتۋى بەرسىا وئ دا، "بەلى، ئەم دىتىن ۋەتېزىن."

"باشە، ھوون بەنر ھاتن بۇ شاھىشىنا ھەتا ھەتايى، ئەقېتىن مەن."

• "ئەرى پا تۇ؟"

• "ئەز دىلە چىرۋىكا بىرايىن "گرىم" دا ھاتىم، زېدەتتى دۈۋسە سالان ھەيە ئەز ل

قېرى، ھوون ۋى بىرايىن مەن بىن بېجۈك، ھوون ۋ كېلە ھاتېنە؟"

• "ئەم ۋى بىن دىلە پەرتۈۋىكە ھەلسەنى دا ھاتىن، ئەز مامۇستايى ھەلسەنى مە و

ئەلە ۋى قوتايىا مە سۇليا بە."

• "بەلى راستە، ئەلە تىشەكىن نوۋىيە"

بىشى دەمەكى، گەھىشەنە گۈرەپانەكا رۋەن، ل ۋەرى ھەندەك خانىيىن ب رەنگىن قەمۋايى و دالەگەر ھەيوون، دىلە چەۋشا وان خانىيان دا ئاگرەكى مەزىن ۋ بۇ چەۋشا قەشە پوچەنەي ھەلگىرىۋو، ھەندەك سەماگەر ۋى ل دەردۈرىن ۋى ئاگرى ھەيوون. سۇقايىن بىرايىا وان كەسان دىياسىن، چېكا خوتاقى و ھەر ھەقت بەزىن كۈرتەك، سەندىرەلا، شارلوك ھۇلۇ، پىتەر بان، جەناتا خوتەنا گۈرەپىن دىزىز. ۋ بلى قان كەسان ۋى چەندەن كەسپىن دى يىن ئەمەلسەنى ۋى ئامەلەيوون.

ئەلپىرتۋى ب جىبەنى شە گوت "جۈنە! ل ئەلە چ ھەمەلەدە"

• "ۋەكو نو دىزىنى تۈكە شەقا چەۋشا قەشە پوچەنەيە. ل رۋزا "قالىۋرگ" ئ ۋەرە مە

چ شەقپىرىيىن ھۇسا نەيوون، ۋى دەمى ئەم ل ئەلمانىا بوۋىن، تۈكە ب تى بۇ سەمەدان ئەز پا ھاتىمە قېرى. تە گوت دىن قەمۋىن قەخۋى مەنە؟"

• "بەلى، گەلەك سوپاس."

سۇقايىن زانى گو ئەو خانى ھەموو ۋ كېك و شەگىرى ھاتىنە چېكىن، ھەندەك ۋ وان مېھمانان كېك و شىرىنى ۋ ۋى خانى دىخوارە، ۋ ئەم ۋى ل دورەماندورى خانى دىزىرى و

ئەمە جېن ئامەمبەيوان ئۇ دىخوار دووبارە چېنگىرىشقا، سۇقايىن ئەمەككە بىچووك ل رەخمەككى خالى دا و تاما وئ ۇ ھەممو ئەمە تىشتىن كۆ بەرى ئۆگە وئ خوارىن خوشىر بوو.

پىشنى دەمەككى بىرەزىن ب قەھەمە ھە زەفرى. ئەمەپىرتۇي گوتى: گەمەك سۇپاس.

- "ل بەرامبەرى قەھەمە دى چ دەنەمە؟"

- "چ بەمەنە ۋە؟"

- "ل قەرىن ل شوونا ۋەرگەرتە تىشتەككى، دىقەت چېرۈكەككى قەگەپىرى. بۇ قەھەمەككى سەرھەتەككە كۆرت ۇي پاشە."

- "د راستى مە دىشا ھەممو چېرۈكەن سەير يىن مەۋقاتىن بۇ ھەمە يىزىن، لى ب لىپورىن ھە دەمە مە گەمەك يىن كەپمە، ئەمەن دىرۈستە جەلەگا دى ئەمە بەيىن و چېرۈكەككى بۇ ھەمە قەگەپىرى؟"

- "يىگەمەن دىرۈستە، لى بۇجى دەمە ھەمە يىن كۆرتە؟"

ئەمەپىرتۇي پامەت بۇ قەگەپىرى و بىرەزىن گوت: "راستە، ھوون ۇ ئوو يىن ۇ دىكەپورىن، لى دىقەت ۇ ئۆگە پەنە خەۋە ۇ تەقايە مەۋقان بېرىن، ئەمە ئىدى سەر ب گۆشت و خويىنا مەۋقان ھە ئىيىن، ئۆگە ئەمە سەر ب ۋى خەمەككى قەمەنە يىن ئەمەنە دىتە."

پىشنى دەمەككى، سۇقايىن و ئەمەپىرتۇي بەرەمە قەھەمەخانەيا سەندىرەلەين و تىرۈمبەلا خەۋە يا سۆز قەگەپىرىن، ب رەخ تىرۈمبەلا وان ھە، ۇنەككى ھارىكاريا زارۋىن خەۋە دىكەر بەمەپىرت. پىشنى كۆرۈككە خەۋە كۆرتكۆرى و د چەمەندىن بېيستان و دارستانىن بىچووك را دەرەزىز بوپىن، بىلەز گەھەشتە "ئەلساند".

دەمەمۇر ئەمە و ئەقەل شەقەن، قىرۈكەيا سەك 876 يا ۇ كۆپتەككى ئەھلى دادال ۋى دەمە ماپەجەرى دومايەك نامە دىتەبوو ل سەر پەنجەرا جەن پەنگەنە كارتەيان دىت و دەست ب خوللەدا ۋى كىر.

بۇ ماپەجەر ئەمەپىرت كەلگى، ۇ دىقە مۇزا بۇردىن كارتا قىرۈكەخانەيا كۆپتەككى، ئۇقارە جەلەدا قەشە بىرەمەنە 1990.

بابى من بى خوشتلى

دېت تو هزر بکەي ۋ نيشکەن ۋە ئەز ل فرۆگەخانەيا کوبەلەگن بووم ، بى
دستەلەلەتا من ل سەر ھاتنوجوونا تە دا پەزە، ئەز ل ھەموو جەھان تە دېيىم باب
د راستى دا من سەرھەلەلا مالا وئ زان گر ئەوا بەرى جەننەن سالان خودىکا
بەرۇنزی فروتە داپرا من يا مەزەن. وئ تەپەکا گريستال ۋى يا داپە من. نوکە ئەز
يا تە دېيىم تو بى کورسیکا خود يا پوونشتەن دروست نەگە، ۋېرنەگە ۋاپشا خود
باش بگرۇنە، ل جەن خود بېنە ھەتا گولۇپەن دىلە فرۆگەن دا مەنە ۋەمراندەن،
ھەردەمى پۇنلە ھاتتە ۋەمراندەن بېنە خود ۋەدە ئەز يا دېيىم تو بى ۋەستەيا.
سەپەن لېسەند گەلەك بى خوشە بى پلا گەرماتەن وئ بېچەگن ۋ يا لوبدانى
نەزەزە، ب ھېشيا گەشتەکا خوش بۆتە.
سلاۋەن کچا تە يا سېرمەند بو تە، شاھ ۋنا خودىگن.

سېرمەلەدا تە يا بچووک و خوشتلى

د راستى دا ئەلبېرتى نەزەلى بى ۋەستەياە يان بى تۆرەيە، پاشى ۋ نيشکەن ۋە
ب دىنگەن بىلە کرە گەنى تا وى پادەي کەسەن دەوروبەرەن وى ھەمووان تەسەشى وى
گر. پاشى فرۆگە داپوو.

ھەندە ھەر ئەو ياريا بابى خود بکارنەنە، بى د سەر ھەندى ۋى را جوبەھەيەکا
مەزەن ھەبوو. ياريا ئەلبېرتى ب تەن ل سەر ئەلبېرتەي و سۇفيايى بوو، کو ئەو ۋى ب تەن
ھەندەك كەساتەن ناشويى و بەرھەمى ھەزا وى بوون.

ئەلبېرتى شەرھە کچا خود ل بەر بەرجاۋ ۋەزگرتە دىمەگن پالەندە و چالەن خود
دانانە سەر پەك. دىمى گەشتەپە خاگ کۆنارۆتکەرنە پاسپۇرتان، ھەر دىلە وئ ھۆلى دا گەشتە
بەر سېگن خۇنەشەلەنەکا راستەپەنە.

نێزیکى دەده گەستێن د ژێر هێلەئى دا بوون، ل سەر لافیتەمێن خودە ئاقسەبوو، "تو بەزەرەتای بۆ مال، بابێ من"، "هێلە دناڵ باخچەى دا جافەمێ تەمە"، "گێلەشوک هێشتا یا بەردەخواه".

یا ل هەمووان خرابتر ئەو بوو ئەدەشیا بەگەسر بەرەف تەگەسەمێ فە بەجێت، چونکى پێشەى بوو جافەمێ جانتەمێن خودە بەگەت، ب ئى ڕەنگى نەهاربوو دناڵ حەفلازێن هێلەئى دا بەمێت و وان ئاقسەتێن دووبارە و سێبارە هەمووان بەخوێنەتەفە. پاشى دەرەمێ حەبەتە ما دەمێ کچەک ب دەستەمێ گولان فە هاتە پێشوازا وى. وى دەستى خودە هەلەتە بەرەکا خودە و چەلەتەک پێشکەش وێ کر، ب تێر دوو چەلەت بۆ هێلەئى مان. دەمێ جانتەمێن وى گەشتێن، کورەک هاتە بەر سینگى وى و گوتى ئەم پێن د خەزەمەت شەهزەنا خودەى دا، هەرمەن یا ب مە کرى هەتا بچێرکى تە بەگەشتێن، خوێشەتەمێن دى ژى دناڵ وى هەرمەنەئى دا ژێگەمەبوون.

ئەو سوواری ترومبێرێ بوون. ل هەر جەهەمێ گەشتەتەئى بەراسەر کونێن ئۆتۆلا و پەڕىن هاتەنوجوونى لافیتە دەهەلاوێستەبوون، "بەزەر بەهێ بۆ مال"، "ئەم جافەمێ تەمە"، "باب ئەم دێ شێم تەمەم".

دەمێ ل دوامەئى گەشتەتە بچێرکى، ئەمەبێرەئى بێهنا خودە کوور درێژ و 100 کرۆن و سێ شووشەمێن مەژن پێن پەڕى دانە شۆلەزێ. مارینا یا هەفەزەنا وى ل بەر دەرەمەئى یا جافەمێ وى بوو، پاشى بۆ دەمەمێ هەمەبێزەکرى پەرسیار ژێ کر، "کائى هێلە؟" - "یا ل خوارێ ل ئەک بەلەمێ جافەمێ تەمە."

ئەمەبێرەئى و سۆفایى ترومبێلا خودە یا سۆز ل گۆڕەپانا بازەزێ ل ئێلەسەند ل نێزیکى ئۆتۆلا "ئورج" ڕاوەستەند، دەمژمێر دەمە گێم چارێتەک بوو، ل وى جەبى تەماشەى ڕۆناھەیا پاریژێن ناگەری ل لایە دى ل گزەرتەمە نێزیکى دەر.

سۆفایى پەرسیار کر، ئەم دێ جەوا گەشتە بچێرکى؟

"ئەم دێ لێگەمێن، پەڕا ئە ل ئابولویا ل کۆلکێ مایەجەرى فە دەهت؟"

"دڦښت هم له زې بگهين، من دڦښت بهرې نه و بگهيت همز بېينم."

نمو بهرط ږيگهگا بچووک ل نيزيکي دول و همفرازيان چوون، د بشراست بوون گو
بچېرنگي يا ل سمر کنارې دمراچې. ژ نېشکمنې هه سؤفيايې ب دهنگمنې بلند گوت، "يا ل
ڦېرې؟ مه ديت."

- "تو راست دېږي، لې دهنگې خوه بلند نهگه."

- "يوچې؟ کسې ناگه. ژ دهنگې مه نېنه!"

- "خوشتلېا من سؤفيا، همط دمراغمايېن ته يېن بلهز پشې في کورسې هلمسهې
يې من بېزار دهگت."

- "بهلې يا..."

- "تو هرز دهگې کو همط چپه يې فالايه ژ بهزن کورنگ و گپانېن ناف دارستان و
نهچلېيېن باش؟"

- "ناها، بپوردا"

د بهر دمراگهې باخچېي را دمرايزبوون و گمهننه سمر ږيگا بهران نهښېرتوي
ترومېلېل ل گؤمېانا نيزيکي باخچېي راگرت. ويغمتر ميژمېهک يو سې گهسان يا ډالاندي
بوو.

- "همز دشيم هيلدې بېينما همرودکو چهوا من د خهوني دا ديتيوو، نهوا ههيه ب
ډهخ بهلمسې هه يا ږوونشتييه."

- "همزې تو دېيني، باخچېي وان ژي همرودکو باخچېي همدويه."

- "همزې تو راست دېږي، چولانکا وان ژي ومکو يا مديه، همموو نشتېن ڦېره ومکو
يېن مهنه، همزې دروسته همز بچمه تک هيلدې؟"

- "بيگومان، همز ب خوه دئې ل ڦېره چاهمېږي ته بهم."

سؤفيا بلهز بهرط خوراي چوو، هر چ نهمايوو خوه ل هيلدې بدعت، پاشي خوه
گؤنډولکر و ب جواني ب ډهخ وئې هه ږوونشت، هيلد يا ږوونشتي بوو و پاري ب ومريسکې
بهلمما گړديسې دگرن، کاغزمگا بچووک د دهستې وئې يې چېنې دا بوو، چېلد جارمگان ژي
نهماشې دمزميړا خوه گر همرودکو دا بېږي يا ل هيلېا کسمکې. هيلد د چاڼين

سۇڧىيائى نا گەلەك يا جوان بوو، بىرچەگا زەر و خەلەك و دوو چاقىن گەسەك ھەيۋون و كراسىكى زەر ل بەردا بوو، بېچەك وەكو جۈنئايى بوو، ھەر چەندە سۇڧىيائى نىزائى يا بىن مفايە ئەو دگەل پىناخفىت، لى پىكۆل كر دگەل باخفىت.

- "ھىلەك ئەفە ئەزم سۇڧىيا."

لى ھىلەك بەرسقا وئ ئەدا، سۇڧىيا ل سەر جوگىن خوە روونشت و پىكۆل كر بچىتە بىن گوھى وئ و يكتە ھەوار.

- "ھىلەك تە ناگەد ژ مەن ھەيە؟ نەرى ما تو يا گەر و كورەي؟"

سۇڧىيائى ھەستېتىكر چاقىن ھىلەك حىيەتى مان، دىيىت ئەو نىشانەك بىت گو ھىلەك ناگەد ژ تىشتەكى بوو ھەرچەند بىن كىم زى بىت، ھىلەك بۇ رەخىن راستى زەفرى چاقىن وئ ب چاقىن سۇڧىيائى گەفەن، لى ھەروەكو ئەو يا دناڧ سۇڧىيائى نا تىشتەكى دى دېيىت و ب ھىچ رەنگەكى سۇڧىيا نەدىت.

- "دەنگى خوە گەلەك بىلەك ئەكە سۇڧىيا."

ئەلەيترتۆ گو ب رەخ ترۇمىيلىن ۋە بوو، ئەو چەندە گوئى، "مەن نەفىت باخچە تىزى بىيىت ژ ئەجەنەپىن دەريايى."

سۇڧىيا ب بىدەنگى ب رەخ ھىلەك ۋە روونشت، ل دىڧ وئ روونشتىن زى ب رەخ ھىلەك ۋە ھەر يا خۇش بوو، ژ نىشكەكى ۋە دەنگى زەلەمەكى ھات.

- ""خۇشتىيا مەن، ھىلەك"

ئەو ماچەر بوو ب چاكىن خوە پىن لەشكەرى و كولاڧى خوە پىن شىن ل ھىلەك دەرگەھى باخچەي، ھىلەك بەلەز بەرەڧ وى ۋە جوو، دناڧبەرا جۇلانگى و ترۇمىيلا سۆر گەشتە ھەقدوو، پاشى بابى وئ ئەو بەرەڧ ئەسماى بىلەنگر و ھەمبىزكر.

ل دومامىي، ھىلەك پەيلاز دا ل سەر بىلەندىرى بەلمەنى چاقىرى بابى خوە بكتە، ژ وى دەمى بابى وئ ل ترۇگەخانەيا كوپتەگان ھاتىە خوارى، ھىلەك دىللى خوە دا دگوت

ئەزىز دىن ھەلىقىسىزى بابىن مەن چەيىت بەرەبەر ئامىن مەن. ھەر ئۇ دەمى سېلىنىڭ ۋەزە ھەممۇ ئەمە تىشتىن ۋەن كىرىن ل سەر ۋەن كاشىزىن ئالەمسابوون.

يا ھەككە ئەمە تۇرە بوو؟ ئە يا ب ساناھىيە ئەمە بەرتوۋىگەككە بەرى ئېيىنى بۇ كچا خوە بىنقىسىت ۋە جاقىمىزى ئەبىت چە تىشتىن ھۇسا روۋىدەن؟

چارەكە دى تەسەھى دەمىزىمىزى كىر. ئۈكە دەھ ۋە چارەككە، نىقەت ئان ئىزىكان ئەمە بىگەھىت. ئەزىز ئەمە چەيە؟ ھەروەكە ۋەن خەۋەككە ب سۆھبەتلىق ھە دىتى، ئاگەھ ئ دەنگەككى ھەبوو، دەنگەككى كىنم. ئەمە دەنگى چەيە؟

ھەككە ل دور خوە زەھرى. يا پىشەست بوو كۆ تىشتەك بى ل ۋان دەۋرۋەيران، بەلى يا ئەمە تىشتە چەيە؟ دىيىت ب تىن جۈانەيا ئۇلارەككە ھەلىقەيىت بىت ۋە ئەك زىنەتەر.

بۇ چەنەككى ھەستەپىكەر كۆ يا دىقەت تىشتىن ئەمەيتى بېيىت.

- "خۇشەتلىقا مەن، ھەككە."

ھەككە ل دور خوە زەھرى، ئەمە بابى ۋەن بوو كۆ بى دىقەت باخچەيى دا جاقىمىزى ۋەن دىكەت. بەلەز بەرەھە بابى خوە چوۋ ۋە ب رەھ جۈلانكى ھە گەھەشتە ھەلىقەيىت. بابى ۋەن ئەمە ھەمىيەز كىر دوۋ سى چارەن بەرەھە ئەسەنەيى بەلەد كىر. ھەلەككە دەست ب كىرى كىر، بابى ۋەن زى ئەمەيا رۇنەككىن خوە كۆلەۋول بىكەت.

- "تو يا مەزىن بوۋى، تو يا بوۋىيە زىنەككە بېچوۋىدە"

- "تو زى بى بوۋىيە ئالەمسەرمەككى راستەقەتدە"

ھەلەككە ب كىراسى خوە بى زەر رۇنەككىن خوە پەلەز كىرە.

- "ئۈكە ئەمە د ۋەكەھىن؟"

ئەمە ھەردوۋ ل سەر مىزىز روۋىشتەن، بەرى ھەر تىشتەككى ھەلەككە د قىيا بابى ۋەن ۋان روۋىدەن ل ھەۋەكەخاتەيا كۆپەنەككەن جىبوۋىن بۇ ۋەن بىقەگىزەيت. پەلى ھەردوۋەكان بىكەھە كىرە كەلى.

- "ئەزىز تە ئەمە ئامەيا دىقەت ئەمەخاتەيى دا ئەمەيت؟"

- "بۇچى تە ۋە گەر ئەز ل سەر مېزىن ب روۋىم و چ تىشتان ئەخۇما ئوگە ئى ئەز گەلەك بىن بىرسىمە."

- "بايىن من بىن ھەزار."

- "چىزۇكا قازا ھىشاشى چ راستى بۇ ئىيىن، مانە؟"

- "ئەخىر، ھەموو تىلت راستىنە، لىن دايكا من ئەفرۇكە دىن خوارىن ئامادە كەت."

باشى ئەو چوۋنە سەر بايىتىن ھالايىن دا و سىجىتا ئەلبېرتۇى و سۇھايىن. دوى دەمى دا دايكا ھىلىن ھات و قازا ھىشاشى دگەل زەلەتتى و شەرىمىتى و ئانى ئىنان.

بايىن وئ بەجىسى ئەفلاتۇنى دگر دەمى ھىلىن ئاخىقتا وى بىرى

- "ھىشششش..."

- "چىدە؟"

- "من گوھ ل دىنگىن تىشەمكى بوو، ومكو دىنگىن مىشكى بوو. ئەز يا پىشەستم؟"

- "لىن ئەز دىپۇزم ھىشتا وانمىيىن ھەلىمىنى ب دومىلى ئەھاتىنە."

- "مەرمە تە چىدە؟"

- "ئەف شەفە دىن بۇ تە بەجىسى گەردوۋىنى كەم."

بەرى ئەو دەست ب خوارىن بگەن. بايىن ھىلىن گوت، "ئەز دىپۇزم ھىك يا مەزىن بووى و ئەشەم بەنەمە سەر چوگىن خوە، لىن تو ھىشتا ئەھاتىە گوھۇيىن."

دگەل گوتتا قان پەيلىقان وى ھەلەزىنا خوە مارىن ھەمبىزىكر.

- "ئەز دىپۇزم تو يا ئىزىكى چەل سالىن بووى."

دەمى سۇھايىن دىتى ھىك يا بەرەف بايىن خوە ھە دجىت و وى ھەمبىزى دگەت، رۇندەك ئ چاقىن وئ ھاتتە خوارىن سۇھايى دزىنى چ چاران ومكو وئ لىنەھىت و چاقىن وئ پىنەمەدبوون ژبەرگو ئەو سۇفۇدكا راستەقىنەمە.

دەمى ھىك و بايىن خوە ل سەر مېزىن روۋىشتىن، ئەلبېرتۇى ھۇرەك لىدا و سۇھيا بەرەف وى ھە چوۋ و دىنەف ترومىيىلىن دا ب رەخ ھە روۋىشت. سۇھايىن سەرىن خوە پىلە كىر و تەماشى ھىلىن كىر، لىن ھىلىن ئگەھ ئ وئ نەبوو.

ئەلەيڭىزگۈي گوت: "دەڭ بېلەنگەن خۇدە گرەن دا بىزانىن دەڭ چ جىيەيت."

سۇڧىيائىن سەرىن خۇدە ب بەن ھەزەندە.

- "تە دىگەرە گرى؟"

چارەڭكا دى ۋى سەرىن خۇدە ب بەن ھەزەندە.

- "بۇجى ما چ جىيەويە؟"

- "ئەمۇ يا بەختەمۇرە، چوئىكى ئەمۇ مەۋقەڭكا راستەقەتتە، ھەندى ھەندى مەزەن دېيەت

و دېيەت ۋەڭكا تەمەم، بېگۇمان دەڭ ۋى زارۋۇك ۋى ھەين."

- "زارۋۇك ۋى دەڭ د بىجۈۋك ۋى بىن، سۇڧىيا. ھەر تەشتەڭگە دۇۋ لايەن ھەنە. ھەر ۋ

دەستبېڭكا كۆرسەن قەلسەڭىن مەن دۇڧىا تە ھەرى ۋى چەنەن بىكەم."

- "ئۇ ھەزرا چ دىگەي؟"

- "ئەمۇ ۋى ۋەڭو تە دانەپەندەن دىگەم كۇ ئەمۇ يا بەختەمۇرە. ئىن ھەر كەسەن بەختەن

ۋەلەن ھەببەت دۇڧىت ئەم بىكەتە مەن ۋى، چوئىكى مەن و ۋەلەن بېكەتە دىگەندەن."

- "ئەمۇ ما ئەمۇ ۋەلەن باشە نەنە ۋ ۋى يا كۇ ئەمۇ چ چارەن ب راستى ئەمۇ؟"

- "ئەمۇ ئەمۇ بىن چ چارەن د ۋەلەن ۋەڭو ۋەلەن ھەندەن دا بىزەن، پان ۋەلەن ماھەمەرى، ئىن

ل بەرامبەر ۋى دا ئەمۇ چ چارەن نامەرىن. بىرا تە ھەيت ۋى پەزىلەتە دۇڧىا دۇڧىا دا چ گوت

بوۋ؟ ئەمۇ سەر ب ۋى خەللى ئەنەن بىن تەھەتە دېتەن. ھەردەسەن ۋى گوت ۋىن مەن نەزىكى

دۇۋ سەد سالاھە. لى د ئەلەنگە قەتە بوخەنەن دا مەن ھەندەك كەسەپەن دېتەن ۋىن وان پەز

بوۋ ۋ سەن ھەزرا سالاھ."

- "دېيەت پەزىن تەشتى ئەمۇ خەسەپەن ب ھەندەن بىكەم، ۋەلەن ۋى يا خەزەنە بېت."

- "ئىن يا تە ۋى خەزەنە ھەيە. تە پەشەكەك و كەسەلەمەك و دۇۋ چوۋچەك ۋى ھەنە.

- "ئىن مە ئەمۇ كەتۋار ۋى بېجە ھەلا."

"ئەخەنە، ب تەن ماھەمەرى ۋ ۋى كەتۋارى بىن دەرەكەشتى. ئەنە تەشتەڭگە چوۋدەيە. ۋى

خەلا پەۋستەنەن دۇمەلەن دانا، كەچا مەن. ئەمۇ چ چارەن ئەمۇ مە بېيەنەتە."

- "مەرمە تە ئەمۇ ئەمۇ دۇڧىن بىزەنەنە دۇڧىا؟"

نگار مه فبا نهم دشین و بهکیر، ل دفتت بزفرته نلف دارستانی و ههفالینی
گدل هندک کسه دشتین ل پشت فده و خانل مروست بکیر.^{۱۱}

خېژلغا كېتاكلى ل سەر مېزا خوارلىق پوونىشتن سۇفيا ترسيا خوارلىق وان زى وىگو
تاهىنگا دىناق باخچى ل تاخى كۆكۆمۈر لېيىت، مايچىمىز دىقا ھىمىزىنا خود بىدانىتە سەر
مېزىن اىن پاشى زىفراىنجىقە د ھىمىزىنا خود دا.

تەبىئەتتە ۋە سوغايلىق تىرىشچانلىق خۇدە بېچەك دورى ۋە خېزانى داۋىستەندىۋو يا
مىزۋول خوارىشا شېئىن بويى، ۋەن زىرەقانىيالى باغچىدى دىگىر ۋە بىرھاتىن ئاھەنگا خۇدە د
ئىشەنە يەر چاقىتىن خۇدە.

دهم نیزیکی نیفا شعلی بوو، نغو خیزان ژ سمر شیخی رابیون. هیلک و بایی خوه
بهره جولاانکا دنال باخجی دا جورون هیلدن دمنی خوه بۆ دایکا خوه بلند گر،

۱۰۰ "دادی، تو همرد بنگاه جونگی هیشتا مه گمیهک بایمت همدله دفتیت دانوستاندنی ل
هه بکهن."

پەقەت مەزەن

...ئەم ۋى تۇزا سىتېراينە...

ھەك ب دىخ بابىن خوخ ۋە ل سىر جۇلاتىن خوخ دىژ كى. دىمىزىمىز نىزىكى دىۋادى
شەلىن بىو. بۇ دىمىكىن دىۋىژ وان تىمىشەن دىرەپىن دىكى. ل ۋى دىمى سىتېرلن ئىسمانى
دېرسىتىن ۋ پېلېن دىرەپىن ۋى ھېندى ھېندى بىرەۋ پەلەما پىچووك ۋە دىھاتى.

بابىن ھېندى بېدەتلىكى شىكەند ۋ دىست ب ئاخىلىنى كى.

- "تەتلىكى سىرە دىمى ئەم ھىز دىكەن ئەم پىن ل سىر ئەختەركا پىرۋىپوۋى
دىنلا ۋى گىردوۋىنى دا دىن-"
- "پەل-"

- "ئەم پەكە ۋ وان ئەختەرىن ل دور دۇۋى دىۋىن. ل دىگەل ھىمى ۋى ئەم
ئەختەرى ب تىن ۋا زىندى پە ۋ زىان ل سىر ھەمە."
- "دىنلا گىردوۋىنى ھىسۋىن پەس ئەم ۋا زىندى پە؟"

- "ما كى دىۋىت؟ جەمىت دىنلا گىردوۋىنى دا گەلەك ئەختەرىن دى پىن زىندى
ھەم جۈنكى ئەم گىردوۋىنە گەلەك پى مەزە، مەۋادىن ۋان ھەم پى دىۋىزە كو "خولەكەن
پۇتەپىن" ۋ "سالىن پۇتەپىن" نەپتە پىقان."
- "مەمە تە ۋ ۋى جەننى جەپە؟"

- "خولمگېن پۇتايى، ئەمە دورراتىيە يا پۇتايى د مەۋجى خولمگېن دا دېرېت، ئەمە دىشېن فى دورراتى بېيېن زېمىرگە ئەمە دىزائىن ئەزائىيا پۇتايىيا پۇزۇن د ھەر خولمگېن دا 300 ھزار كىلومېتىر. ئاتكو ھەكە 300 ھزارى لىككەن 60 چىركەيان بېكەن دى بۇ مە دىرگەمىت كۇ پۇتايى د ھەر خولمگېن دا 18 مىليون كىلومېتىر دېرېت."
- "ئەزى پۇزۇ چىنە يا ۋ مە دۇرە؟"
- "بېيېمگى كېمىز ۋ ھەشت خولمگېن پۇتايى. ئاتكو ئەمە ئىشكا د وىزۇن ھاقىن دا مە گەرم نىكت، ھەشت خولمگەن دېرېت ھەتتا ۋ پۇزۇن نىگەيەتە سەر ئەردى."
- "ئە بىرەمەم بە."
- "ئە دورراتىن ئەختەر د كۇمەلا پۇزۇن دا كۇ ئەختەرا پلوتويە، نىزىكى بېنچ دىمۇزىن پۇتايى يا ۋ مە دۇرە."
- "ئاتكو ئەمە دىشېن بېزىن دىمەن ھەمگەن بىرئ تىلگىۋېن خۇە دىمەن فى ئەختەر، ئەمە وۇنەمگى بىرئ بېنچ سالان دىيىن. يان ۋى ب پىنگىگى دى بۇ تە بېزۇم، ھەر وۇنەمەك ۋ ئەختەرا پلوتويى پۇتايى بېنچ سالانە ھەتتا بېگەيەتە مە."
- "ئەز دېزۇم ئەفە بېيېمگى يا ب زىمىنەت، ئەز د ئاقىرۇكا بايەتى گەشتەم."
- "گەمەك باشە ھەك، ئەمە ھەدى ھەدى چىنە دىنە بايەتى دا."
- "ئەز پۇزۇ ئەمە ل ئىسمان دىيىن، سىتېرەك ۋ 400 مىليار سىتېرۇن گالاكسىيە كۇ دېزۇن گالاكسىا "پىكا شىرى" ۋ شىۋەيى وئەمە وئەمە لىكەن يە ۋ ھۇمارەكا بازنەيىن بايەتى يىن ل دور ھەتتە ئالاندىن ۋ ل سەر يەك ۋ فان بايەت، سىتېرا مە يا پۇزۇن ھەمە."
- "ئەگەر د شەمەكا يا زىستانى يا پۇتەن دا ئەمە ئەمەشە ئىسمان بېكەن، دى شىۋەيى سىتېران وئەمە ھەشەكە بىرەمە، بىيىن، چوئى دىنە مە رەستەخو بىرەمە سەنتەرىن فى پىكا شىرى دىيەت."
- "زېمە ھەتتە ب زىمانى سۈيى دېزۇنە پىكا شىرى "پىكا زىستانى"
- "دورراتىا نىزىكىتەن سىتېرا فى گالاكسىيە بۇ مە نىزىكى چوار سائىن پۇتايى ئەمە ما كى دېزۇت ئەمە سىتېرا ھە ئەمە نۇگە ئەمە دىيىن نەمەيە ۋ سىرە. دىنە فى گىزىرتا سىتېران دا، ھەز بىكە ئەگەر نۇگە ھەمگەنەك ل وۇرئ ئەمە پوونشە بىت ۋ ب تىلگىۋېن

تەماشى بېتىركىلى بىگەت، دىيىت ئەم دىيەنن بىرى چوار سالان و گچەگا د ئىن يازدە سالىن
دا بېيىت كۆل سىر چۆلەنكى يا بېن خوە د ھەل ەيىت.

- "ئەفە يا بالەشە.

- "سەرەراي كۆ ب تىن ئەز ئى بەجىن ئىزىكتىن سىتىر بۇ ئەختەرا مە دگەم،
ھەمىو گالاكسى يان يان ھەكو دىيىزىن "مزا سىتىران" ب دىلۇلەيا نۆت ھزار سالىن دۇنلەيىن
د گەردوونى دا دىيەلگەنە. ئەفە ئەم ماومە ئى دۇنلەيى ئى سىرى گالاكسىيان بۇ سىرى دى
دېرىت. دەمى ئەم تەماشى سىتىرەگا رېگا شىرى دگەم بېنچى ھزار سالىن دۇنلەيى يا ئ
ھەتلىن دورە، پامانا وئ ئەمە ئەم ئى وۇنەيى تىشەمكى بىرى بېنچى ھزار سالان دىيىن.

- "ب تىن ھەزىكرىن د ئى چەننىن دا مىن تووشى سەرلەشەننى دگەت.

- "دەمى ئەم دۇرەتەنلا گەردوونى دگەم، ئەم ئى تەماشى پەردووى دگەم. ئەم
نەشەن چ تىشەن دى بگەم، چوئىكى ئەم چ چاران نەشەن بزانىن گەردوون نوگە ئى
چەوايە بەلگۈ ب تىن دزانىن بىرى نوگە ئى چەوايو. ئانكو دەمى ئەم تەماشى سىتىرەككى
دگەم كۆ ھزار سالىن دۇنلەيى يا ئ مە دورە، ھەروەكو ئەم فەدگەمپەنە بىرى ھزار سالان و
گەشەمكى دىلا دەمى دا دگەم.

- "يا ب زەجەمە ئەم د ئى تىشى بگەمىن.

- "ئەم ھەست ب وان تىشان دگەم بېن ئەم ب چاڭ دىيىن، چوئىكى بېلەن دۇنلەيى
دگەنە چاڭلەن مە ئ ئەفە بېگە ئى بېنلەيى ب دەمىكى ئە ھەتا فەلەيا ئەسەنى دېرىن و
دگەنە مە. ئەم دىشەن ئى چەننىن دگەل بىرىسيان ھەقەير بگەم، ھەردەم ئەم دۇنلەيا
بىرىسيان دىيىن بىشى ھىگى ئى نوو مە گوھ ل دىگى وە دىيەت، چوئىكى بېلەن دۇنلەيى ئ
بېن دىگى بەلەزىن. دەمى مە گوھ ل وى دىگى دىيەت، د راستى دا بىرى ھىگى ب
ماومەكى ئەم بىرىسى يا دودەي. دەمى ئەز سىتىرەگا ب دورەتە ھزار سالىن دۇنلەيى
دېنەم، ھەروەكو ھەننى يە ئەز بىرىسەمكا بىرى ھزار سالان دىيەم.

- "تېگەشەم.

- "ئ ھەتا نوگە ب تىن مە بەجىن گالاكسىا خوە كرىە. فەلەكەنەس د وئ باوچرى
دانە كۆ مەلپاران گالاكسى د ئاڭ ئى گەردوونى دا ھەنە و ھەم يەك ئى ئ مەلپاران سىتىران
بېگەتەنە. ئىزىكتىن گالاكسىا ئىزىكى رېگا شىرى گالاكسىا "ئەلەرومىد" كۆ ئىزىكى

مليون سالن پۇناھىيى ۋ گالاكسىيە مە يا دوورە. پامانا قى چىنىدى ۋى ئەمە پۇناھىيە ۋى پۇناھىيە ب ميلون سالن پۇناھىيى يە ھەتتا ئىگىيەتە مە، ۋىيەرەندى دىمى ئەم تەماشى پىنىن ۋىكو غەۋرى پىن گالاكسىيە ئىندرومىنى ل ئىسمانى ئىگىن، ھىروكو ئەم بى تەماشى ئىشەنكى بەرى مليون سالن ئىگىن. ئىگىر ئوگە كىسەك ل ۋىرئ ب پىكا تىلەكۋى تەماشى ئەردى بىكەت، ئەم ئىشەن مە بىيىت، بەلكو دىيىت ئەم ھەتتا مەۋلەن دەستەپكى بى مەۋلەن وان بىچووك بىيىت.

- "ئەلە يا پەرسە."

- "دوورەن گالاكسىيە ھەتتا ئوگە ھاتىە دىيەن، نىزىكى دەمە مەلار سالن پۇناھىيە يا ۋ مە دوورە، ئانكو ئىگىر پۇناھىيەك ل ۋىرئ بىگىيەتە مە، ل ۋى دىمى ئەم دى ئىشەنكى بەرى دەمە مەلار سالن، ئەلە ۋى دوو چارەن ھەندى ۋىيە دىروستىوونا سىستەمى پۇۋى يە."

- "قى چىنىدى سەرى مەن گىزىر."

- "دىيىت بىقانا قان يىگەن مەن ۋ ۋىرەن بۇ قان سەردەمىن دىرۇكى پىن كەلەن گەلەك يا ب زىمەت بىت، لى قەلەكسان ئىشەنكى گىزىر دىت كو ھەرىكارىا مە بىكەت باشىر د گەردوونى بىگەن."

- "ئەم چ ئىشە؟"

- "ھۇسا دىارە چ گالاكسىيەن جىگىر د گەردوونى دا نىلەن. ھەمەو ئەم گالاكسىيە بەلەتەكە مەن ۋ ھەمەو دوور دىكەن ۋ جىگى دىچە جىگى دى. ھەمەن ئەم گالاكسىيە ۋ مە دوور بىكەن، بەلەتەكە مەنەن دىلەن، ئانكو دوورەتە دىلەنەن ئىشەنەن دا ھەندى ھەندى ۋىدە دىيىت."

- "دى پىكۋى كەم بىدە پىشچاقىن خەم."

- "ئىگىر تو پىشچاقىن بىنى ۋ ھەتتا خاتىن پەش ل سە ۋىنە بىكى ۋ پەش باى بىكە تەد، دى بىنى ئەم خاتىن پەش دى ۋ ھەمەو دوور كەلەن، ئانكو ئەم دىيىن پىزىن گەردوون ۋى ھۇسا دىرۇ دىيىت ۋ ۋىك دىيىتە دىرئ."

- "ئىگىر قى چىنىدى جە؟"

- "پەزا قەلەكسان ل سەرىك شىۋەكەن بۇ دىرۇبونا گەردوونى پىكەتەنە. بەرى پازە مەلار سالن، ھەمەو ئەم مەنەن ئەم گەردوونى دا د پەزىرەك بىچووك بوون،

جريا وئ هند يا مەزن بوو مەزۇن ب چ رەنگان ئەمەلەت ھەزا خوە تەندا بەکت. ژبەر ھەزا راکەشانی، مەندەپەن دناڤ فی روویدەری بچووک بەردەموام گەرم بووینە ھەتا ژ نەشکەکی ڤە بووینە ئەگەرئ پەقینا وئ ژبەر ھەندئ دێبەزنی پەقینا مەزن The Big Bang.

- "ب تەن ھەزگەرن د ڤن چەندئ دا، تەنەک ل سەر لەشئ مەن دا دجیت."

- "ئەڤ پەقینا مەزن بوو ئەگەرئ بەرەدەلقیوونا ڤان مەندەپان بەرەڤ ھەموو ئاراستەپان، پەشی ھەند ھەند ساڤ بووین، بوونە سەژر و گالاکی و ھەیف و ئەختەر..."

- "ئە تەگوت گەردوون بەردەموام ژاکەپەتە کەشان."

- "ھەلەت، ئەڤە ژ ھەر ژبەر وئ پەقین ڤە ئەوا بەری چەندەن مەیار سالان رووید، چونکە گەردوونی چ توپەرگراڤاپەن چەگەر نین، بەتکو ژ ئەنجایی پەقینەکی یە پەیدایووی و بەردەموام ئەختەر بەرەتەتەکا مەزن ژاکەدوور دگەلن."

- "ئەڤ ژاکەشەنە بۆ ھەتا ھەتایی دئ یا بەردەموام بیت؟"

- "ئەڤەژێ پەشەپەتەکا ژ ھەزارەکا پەشەپەتەکان. دیت بێرا تە پەت کو ئەڤەژێ ڤە دەسئ دوو ھەزان بۆ سۆڤای دگر. ئەگەر ئەڤ ھەردوو ھەزە پەتە کۆمبوون، دئ ڤە ئەگەرئ وئ چەندئ سەژر ب ھەتەکا ئەگەرئ ل دور ڤۆڤ بۆڤەن."

- "ھەزا راکەشانی و ھەزا سەتیی؟"

- "بەلێ، دناڤ گالاکیان ژ ڤا ئەو پەموونە ھەبە، ژبەر ھەند چەند گەردوون

پەر ژاکەپەتە کەشان، کارەگەریا ھەزا راکەشانی بەرەڤ ئاراستەپەکی بەروڤەژێ دجیت. ە ھەبەما چەند مەیار سالەکان دا، دەسئ کارەگەریا پەقینا مەزن بەرەڤ کەمبوونی ڤە دجیت، جارەکا دی دئ ھەزا راکەشانی گشت ئەنەن ئەسەنی نەزیکە ھەندوو گەت و جارەکا دی روودەتەکا بەروڤەژێ پەقین دئ روودەت، ئەتکو ئەڤ جەرە ھەموو ئەن دئ ھەنگرتن کەن. ئ ئەڤ روودەنە ل دەسئ نەزیکە پەیدائەت، ئەخاسم ئەگەر ئەم پەمەرئ سالا ڤۆنەپەن ل بەرجاڤ وەرگیرن. ئەتکو وەکو ئەمەکی ڤە دەسئ روودەن وئ ھەند ھەند دەرباز دین، ڤان ژ پەندەتەکی ڤە پەشچاڤەن خوە دەسئ ئەم ڤاڤ وئ بەردەپەن، دئ پەش کا چەوا ھەند ھەند بچووک دیت."

- "ئەڤ ھەموو گالاکی دئ کۆمەن و ئەمەکی مەزن پەتەن؟"

- "بەلێ، تو ڤاڤ تەگەشەن، ئە پەشی وئ دئ چ روودەت؟"

بۇچوونىڭا كەلگەن ھەمە دېئىت، گەردوون بەردەوام ئۆتكەن ھەتتا ل دوماھىن جارىغا خەۋەر ئۆتكەن ھە. دېئىتە ئىن بىرۈپامەن "ئۇزۇ پىراھما" ۋ "ئىشقا پىراھما".

ھىشتا ئەللىپىرتۇ ۋ سۇفيا دىنۇ تىرۇمىنلى دا مابوون ۋ گوھى خەۋەر دىدا سىھىتا مابچەرى ل دور گەردوونى. پاشى ۋى پىرسىار ئۇ سۇفيايىن گر.

- "ئەمىن تە ئاگەھ ئۇ ھەببو، ئوگە پۇلەن مە ئۆكەتتە گوھۇرىن؟"
- "مەرمە تە جىيە؟"
- "بەرى ئوگە وان زىرەقانىا مە دىگر بىن گو ئەم وان بېيىن، ئۇ ئوگە ئەم زىرەقانىا وان دىگەين بىن گو ئەم مە بېيىن."
- "ئە بەس ئەم چەندە ب تىن."
- "تو ھۇرا چ دىگەي؟"
- "بەرى ئوگە مە ئەمزانى كەتۈرەن دى ھەمە گو مابچەر ۋ كچا خەۋەر ھىك تىدا دىن، ئۇ ئوگە وان ئاگەھ ئۇ كەتۈرەن مە ئېنە."
- "ئە، پاشە ئەم ئۇ بېچەن ئۇلەن خەۋەر ئۇ ئەگەين."
- "ئۇ مابچەر دىنەت جارىغا بېيىت مابىن خەۋەر د جىھانا مە بىگەت."
- "مەن ئۇ ھەلى ھەنە گو ئەم ئۇ دىنەن مابىن خەۋەر د جىھانا وان بىگەين."
- "بەن پا ئەم چەندە ئىشەن دىگەنە. ما بىرا ئە ل ۋى دىمەن ل قەھۋەخانەيا ساتىرىلايىن ناھىت. ھىشتا تو پا دىنەنە بىشچاقىن مەن دەمەن تە بىكۈل دىگرى شوۋەگا كوكاگولايىن بۇ خەۋەر راگەي ۋ تو ئەدەشەي."

سۇفيا بىدەنگ بوو، مابچەر ئۇ ھىشتا ل سەر سىھىتا خەۋەر ل دور پەھىنا مەزەن بىن بەردەوام بوو. ئۇ ئىشەنەن ھە ھەزەك ھەتە د سەرى ۋى دا.

سۇفيا جوو تىرۇمىنلى بېشكەيت. ئەللىپىرتۇ پىرسىار ئۇ گر، "تو چ دىگەي؟"

- "چ ئەم."

سۆھبايىن ئالكا كەلۈپەلان قەگر و كىلىكەكا ئىنگىلىزى ژۇ ئىنا دەرى. باشى جوو ل
 ھىسبەرى ھىلدىن و بابىن وئ راوستيا و پىكۆل كر سىرنجا ھىلدىن بۇ خوە پراكتىسيت ئ
 پىكۆلدىن وئ د بىن سقا بوون. زىمەر ھىلدىن وئ كىلىك بىلد كرە يەر ئىسمانى و دەمىن كەفتىە
 خوارى ب ھىز ب ئەمىيا ھىلدىن كەفت.

ھىلدىن كرە ھىزى، "ئى..."

وئ بىلەز ئەف كەرە دىگەل مایجەرى زى كر، ئ ج رەنگىلەدان ز وى دىار نەبوون. كچا
 وى پىرسىار ژى كر، "چ ھىبوو؟"

- "ئەز دىيۇم پىشەمكىن ئەفەك ل مە دا."

- "ما كى نابىزىت ئەو سۆكراتە بىن پىكۆل دىكەت ئە ز بىگەمىيا ئە بىننە دەرى."

سۆھبا ل سەر گىياس روونىشت و پىكۆل كر ب بىن خوە جۆلانكىن پىللىپىنىت، ئ خوە
 ئەمىيا پىنگەلەمكىن زى پىللىپىنىت، ئ جىنىپىت شىپىت مەيمەشەكا ب تىن پىللىپىنىت. دى
 ھەر جەوا بىت ئە ئارىشەمە.

ھىلدىن گوت، "بىن مە سارە."

- "بەل ئا سەلەيىن دىبايىن ئەف شەفە بىن خوشە."

- "مەرەما مە سەفا نىنە، ئەز يا ھىست ب ھەبوونا تىشەكى دىكەم."

- "ل قى شەفا ھافىيىن يا خوش، كەس ز بلى مە ل قىرى نىنە."

- "ئەخىر، ئەز دىيۇم تىشەكى دىفا باى دا ھەمى."

- "تو بىزى ئەو چ تىش بىت؟"

- "ئەرى بىرا ئە ل پالانا شەلپىرتۇزى يا نەپنى دىھت؟"

- "ما دى جەوا زىرەكەم؟"

"ل پۇزا ئەمەنگە سۆھبايىن ئەو بىرەمبوو، دى بىزى ئەردى دىغورە."

- "بەل ئا..."

- "دا بىزى ئەرد شەق بوو و ئەو دىغورەن."

"دەپت جىرەك ھەر ل جەمكى بىننە راوستاندە، چونكى ئەو ب تىن ھەندەك
 بەپىشەن پۇمانەمكىن بوون."

- "دەمى تو يا بچووك تە دگوتە وان ستېرلېن د ئاقلى دا، پۇناھيا ستېرلېن ل وى دەمى تو يا شالى نەبووى، چوتكى ھەموو ئەمە تىشتېن نوگە ل سەر ئەردى ھەين، ئ وان كەرسەتەيىن خاڭ و دەستېپكى ھاتېنە يىن پۇڭمى ئ پۇڭان ئەمە ستېرە پېكتىنەين."
- "ھەك ئەم مەۋۇ ۋى؟"
- "بەل، ئەم ۋى تۇزا ستېرلېنە."
- "ئەمە ئاخىشتا ھوزاتقانلارە."
- "دەمى پۇتەگمەيىن ئەسمانى يىن ھەرمەيىش وان تېشكان دگرن يىن ئ گالاكسىيىن ب مەيياران سالىن پۇناھىي ئ ئەردى د دەۋر دەيىن، ئەمە دىيىن ئەمەسمەيىن گەردوۋنى ھەر ئ دەستېپكا پەيدەبوۋنى وى ۋەردە بگرن ب تاپەت راستەخو پەشتى پوۋانا پەھنا مەزىن، ھەموو ئەمە تىشتى نوگە مەۋۇ دىيىن ل ئەسمانى بېيىن، ب تىن ھەنەك قالاھىيىن ئەسمانى نە گو دىرۇكا وان بۇ ھەزاران و مەيياران سالىن بەرى نوگە دىزەپەت."
- "تىشتى يەكەنە يىن ئەمەگەنس و ھەيزىزان دىيىن يەكەن، خواتىن تىشتى بۇرى يە."
- "نوگە ستېر ھەن ئېكتىۋور گەتتەنە بەرى گو پۇناھيا وان يەگمەتە مە."
- "ئەمە چەندە بەسە ئەمە بىزەپەنە بەرى چەندە ھەزەر سالان داکو بىزانىن گو ستېرلېن ل ئەسمانى بەرى نوگە ل چەمكى چونا بوۋن ئ وى چەن نوگە ئ ھەين."
- "مەن ئەمە چەندە ئەمەزەن."
- "دەمى ئەمە يا ئارام و يەتەنك بېتە ئەمە دىيىن تېنە بىزەپەنە بەرى مەيياران سالىن دىرۇكا گەردوۋنى، پەشتى ئەمەشەي وى ئاراستەي يەكەن يىن ئەمە ۋى ھاتىن."
- "بۇ مەن پەز پۇھن يەكە."
- "ئەمە ۋى ئ ئەنچامى پوۋانا پەھنا مەزىن يىن دىرۇست بوۋن، ۋەركو ھەموو مەندەيىن گەردوۋنى مەندەيىن ئەنچامى نە. دەمى ئەمە ئەمەشەي ئەسمانى دىكەن، ئەمە يىن پېكتۇن دىكەن وان چەن بېيىن يىن ئەمە ئ ئ دىكەبوۋن."
- "ئەمە پېكتەك سەيرە بۇ دىرەپەنە تىقتان."
- "ھەموو ئەمەتەر و گالاكسى ئ ھەمان مەندەيىن وگمەت پېكتەيىن، دىيىت ۋى دىنەپەرا گالاكسىيەكى بۇ گالاكسىيەكا دى مەيياران سالىن پۇناھىي ھەين، ئ ئۇدەرى ھەموۋىان ھەر يەكە و ھەموو سەر ب يەك خەيزان ئەمە."

- "ئەز تېگەشتەم."
- "باشە ئەو چ مەندىن گەردوونی ئە؟ ئەو چ مەندە بوون پەن رۆزەكى ز رۆزان بەرى مەلارەن سالان پەقەت؟ باشە ئەو مەندە ز كېفە ھاتەپە؟"
- "ئەفە دئ مەنەت نەپەتەمگە مەن."
- "بەن ئەفە تەشە بۇ مە پەن گەنگە، چوئەكى ئەم زى ز ۋان مەندەپەن پەنگەتەنە، ئەم تەشكەن ۋى ئاگەن مەنەن ئەم بەرى مەلارەن سالان گەردوون رۆزەن گە."
  - "ئەفە زى پەقەت ھوز تەلەنە."
- "ئ نەپەت ئەم خوە ب ۋان مەلارەن ۋە بگەن. ئەم دىنەن بەرەكى پەنگەنەن گە ھەلارەن ۋى ھەندى پەن پەتەلەمەن پەتە و ھەزرا خوە تەنە بگەن و پەزەن ئەم ئەشەن د جەپەنەن بگەنەن خوە ھەنگە ھەلارەن ۋى ھەندى پەن ۋى بەرى پەتە، ئ پەرسەپە سەمەكى ھەم دئ مەنەت، ئەم ئەفە پەرە ز كېفە ھاتەپە؟"

ز نەشەمەن ۋە سۆفەپەن ب دەستەن خوە نامازە گە دەپەپەن.

- "مەن دەپەت ئەز پەتە د بەلەمەن دا."
  - "بەن پە ئەم پە بەندەمەن ۋە گەندەپە و ئەم ئەشەن ئەمەن."
  - "باشە مە ئەم ئەشەن پەنگەنەن بگەن."
  - "بەلا، ئەفە ئەفە جەزنا ئەشە پەندەپە، ئەم دىنەن پەتە د دەپەپەن دا."
- ئەم ز تەمەپەن ھاتە خەلارەن و ئەفە پەندەپە دا دەپەپەن بوون و پەنگەنەن گە ۋە پەنگەنەن بەلەمەن پەن ب شووشكەن نەسەن ۋە گەندەپە ئەمەن، ئ ئەم ئەشەن خوە ۋە پەنگەنەن زى پەندە بگەن.

ئەلەپەتەن گەت، "ھەزرا پەزە ئەم پەن ب نەردى ۋە گەندەپەن."

"ئ مە دەم پە ھەم ۋى گەرى بگەن."

"ئەلەپەتەن رەستەپەنە چ جەزنا ئەلەپەتەن ب شەكەتەنە دوماپەن نەگەت... ئەم خەزى ئەم شەپەپەن ۋى ۋە پەنگەنەن پەندە بگەن..."

- ههڅه گوت، "هېڅا همدک ستېرېن نوو ېن ل تسمانی.
- "بدان- چوتکی ل نیفا شعلې، شعل تارېتر ېن نهیت.
- "ل ل وړزې زښتانی بریښنګا تاپیت همیه. نرې یرا ته ل وې شعلې نهیت یا بهری تو بچه لوبنای.
- "نمو شعلې یمنې یا همېدا کانونا دووې بوو.
- "ل وې شعلې، من بریار دا یو ته بهر تووګمکا هلمسې بنطېسم. چوتکی نمر جوومه بهر تووګانا مژن یا کرښتیا ناساند و پاشی بهر تووګانا ګشتی، ل من چ بهر تووګن ب فی رمتګی یو ګمنجان نمدیږن.
- "همرومکو نمر ېن ل سمر دوملېا دلمکا هوور یا نمر ووی کڅلر شکا سپی پروونشتین.
- "نرې تو بڅی ګسک ب دوورالتیا چمنلین سالتن پړنایې ېن ژ مه دوور بیت.
- "سمکې سمکې، ګسکې وهرېکې بهلمې فمکر.
- "و پاشی.
- "نمخېر. بهری نوکه نمر جووېوومه وېرې و نمر یا پشتر اېسم کو بهلم یا ب وهرېکې نه ګرځېدیه.
- "ژ راست؟
- "نمط چمنه یرا من ل سولایې نشتیت دمنې بهلمې نه بهر تر توې بکار نهای و پاشی هیلایه ل سمر لږلین دهر باحې همتا جووید د نیلمکا نلې دا. یرا ته دهیت؟
- "کی دینژیت ما نوکه ژی وې ونه ګرځېدیه؟
- "تو تر اتمان دګه؟ ب درلږهیا ېن شعلې من همت ب همېوونا تښتې دګر.
- "پنطیه نمر بچه د نلې دا و بهلمې بزقېنم.
- "بله باب دا پکښه بچین ملامتایان بګمېن.

دوماهیک

پروفايل نقيسەرى

دېھان جەمىل سالىج

- * ال بالايۇن دىھۇكى ھاتىبە سەر دۇنيالىق
- * دەرچوويىن كۇلتۇرا زاقىست پىشكا بايولۇزى ال زانكۇيا دىھۇكى سالا 2010
- * ھەنگرىي باجورنامىيا ماستىرىي يە د زانستىي بۇماموزانپا خەلقىي دال سالا 2015
- * مامۇستايە ال زانكۇيا دىھۇكە كۇلتۇرا پىزىشكى ھەر ۇ سالا 2012
- * ئەندامىي كۇرا يىن سەندىكا بايولۇزىيىن كوردىستانىي يە/ ھەق دىھۇك
- * ئەندامىي كۇرا يىن سەندىكا رۇزنامەھەتتىن كوردىستانىي يە/ ھەق دىھۇك
- * سەرپەرشتىي پەرىھەتتىن زانستىي و سەلمەسىي بويىيە ال جەمىدىن كۇلتۇرا و رۇزنامەھەت تەبىئەت كۇلتۇرىيىن كوردىزوم و پىرەمەگەزىيىن
- * كازكەيە د كاز و جالاكىيىن جەمىدىن رىتەھرايىن ئە ھكۇمىي دا
- * پىشكىلار بويىيە د جەمىدىن كۇرا و سەيىنار و ۋۇرك شۇپىن زانستىي و پەھشەتتىرىي و ئەدەبىي دا كۇرەيە، ھەندەك ۇ وان ۇى ۇ پىشكىلارنى نەقىسەرىي ب خۇد بويىيە
- * رابويىيە ب رىتەھەرتا جەمىدىن پىستىيىن رۇزنامەھەتتىي مەيلا "رەھبەرتىي نەقىسەرىي و دەستەك نەقىسەرىي، ھەندەك
- * بۇ مەلۇمەتتىي ب ھەندەك رەھبەرتىي نەقىسەرىي تەندىرەستىي و سەلامەتتىي دا سەر ب زانكۇيا ھۇكىي ئەبويىيە.

پەرىھەتتىن جەپكەرىي و ئەسەپكەرىي

1- ھەنگرىيە پەرىھەتتىن زانستىي ۇ زانستىي ئىنگىلىزىي بۇ زانستىي كوردىي

سال	دەزگەھەتتىن جەپكەرىي	نەقىي پەرىھەتتىن
2012	ھەزەرتا رەھبەتتىرىي و لاۋان	1. بايولۇزىيە كوردىي و خەلقىي
2012	ھەزەرتا رەھبەتتىرىي و لاۋان	2. مەپكەرىيەلۇزىي
2014	ئىكەھەتتا ھەتەپىيىن كوردىستانىي	3. ھەمەلەزەتتىي و كەلەشتەتتىي مەلۇمەتتىي
2014	ئىكەھەتتا ھەتەپىيىن كوردىستانىي	4. بۇماموزاننىي
2014	ئىكەھەتتا ھەتەپىيىن كوردىستانىي	5. مەلەھەتتا رەھبەتتىرىي پىزىشكىي
2014	ئىكەھەتتا ھەتەپىيىن كوردىستانىي	6. نەقىيەلۇزىي

2. وەرگىڭدا پەرتوۋىكىڭ زالىمىتى ۋە چوڭلۇقىنى بىلىڭ

سال	دەزگەھىڭ جاپىكرىڭ	ئاقىڭ پەرتوۋىكىڭ
_____	_____	7. گەرىيەتتە يۇڭ ئاق ئەشەڭ مەۋجۇت
_____	_____	8. بۇچىڭ گىيالىمۇر يەرەڭ ئەمەلىڭ دېگەن؟
_____	_____	9. سەپىرۈسەمەن جىيەڭا گىيالىمۇرەن
2013	ۋەزىرەڭا پەشتىبىرى ۋە لاۋان	10. دىيارىدا سەنئەت سالىڭ
2013	ۋەزىرەڭا پەشتىبىرى ۋە لاۋان	11. ھېلىدا مەسەن
2013	ۋەزىرەڭا پەشتىبىرى ۋە لاۋان	12. بۇچىڭ بۇنى ئەۋەتەت يەرتەڭ؟
2017	پەرتوۋىكىڭا جىزىرى	13. پەشتىڭ سالاڭ
2017	پەرتوۋىكىڭا جىزىرى	14. پەشتىڭ يېڭىلەڭ گەرىيەڭ
2017	پەرتوۋىكىڭا جىزىرى	15. پەشتىڭ كىرەڭا بارىان
2017	پەرتوۋىكىڭا جىزىرى	16. پەشتىڭ سەپىسەكرىڭ
2017	پەرتوۋىكىڭا جىزىرى	17. زامەنەت تەبىئەت

3. ئاساسەن ۋە وەرگىڭدا پەرتوۋىكىڭ گەلىنى

سال جاپىكرىڭ	دەزگەھىڭ جاپىكرىڭ	ئاقىڭ پەرتوۋىكىڭ
_____	_____	18. 100 گەرىيەتتە گەسەپەتەڭ دىيارىڭدا ۋە ل بۇشدا ۋان مەمەد (م.خ)
2016	پەرتوۋىكىڭا جىزىرى	19. سەنئەت د جۈر جۈلەپەتەڭ پەشتىبىرىدا
2016	دەزگەھىڭ تەبىئەت	20. قىڭ بىلەڭ بىلەڭ
2016	گەسەپەتەڭ	21. ئەۋە سەپىشكا تەبىئەت يەرتەڭ (پۇمان)
2016	گەسەپەتەڭ	22. پەشتىڭدا سەپىشكا (پۇمان)
_____	_____	23. پۇمانىڭ گەسەپەتەڭ (پۇمان)
_____	_____	24. ھەزەر پۇمان گەلى (پۇمان)
_____	_____	25. دەشتەمۇرا تەبىئەت (پۇمان)
2017	پەرتوۋىكىڭا جىزىرى	26. جىيەڭا سەپىشكا (پۇمان)

ئالغۇرۇك

1.	ياخچەيىن غامدەن.....	7
2.	كولاقى دريۇز.....	19
3.	ئەمىسانە.....	35
4.	قەيلىسۇۋەتتىن سىرۇشتى.....	45
5.	ئىمۇكرىتتىن.....	63
6.	چارەئىلىس.....	73
7.	سۇكرات.....	87
8.	ئەسىنا.....	109
9.	ئەمىلاتۇن.....	117
10.	كولكىن ماھىچەرى.....	139
11.	ئەرسىتۇ.....	153
12.	ھىيائىنىزۇم.....	177
13.	بۇستىكارىت.....	203
14.	دوۋ كەلتۈر.....	215
15.	چەر خېن ئالغۇرۇست.....	237
16.	چەر خېن دىنىيىماتىن.....	267
17.	سەردەمىن بارۇكى.....	303
18.	دېكارىت.....	325
19.	سېپىنوزا.....	341
20.	لوك.....	353
21.	ھىيۇم.....	367
22.	بىرگلى.....	385
23.	بېنرگلى.....	393
24.	چەر خېن دىۋىشەنگەرىيىن.....	417

443	25. گانت
469	26. رۆمانتیزم
493	27. ھیکل
509	28. گریگارد
523	29. مارکس
553	30. داروین
585	31. فرۆید
609	32. سەردەمى مە یى نوگە
641	33. نەھەنگا دناڤ باخچەى دا
659	34. تېكىملەرنە ئاوازىن
685	35. پەقىدە مەزىن

تو کی؟ جہان چہوا پیدایوویہ؟

ئەفە ئەو ھەردوو پرسیارن یێن کچەکا چوار دە سالی ب ئاخۆ سۆفیا پشێ ژ
لوانەخانێ دۆقێت. ل سەر کار ئەکێ دناڵ سندوقا پۆستەین یەر دەرگەهێ مالا خوە دا
دییێت کو ژ لاین فەیلەسۆفەکێ ئەدیارا فە بۆ وێ ھاتیوونە ھاترن. ل دەستیێکێ
سۆفیا جێھێ دییێت و بەردەوام دگەل ئاخۆ خوە دانیوستاندن ل دوران پرسیاران
دگەت. ھەتا ل پوژا ل دوول دا ئەف فەیلەسۆف نامەپکا دی بۆ فرێگەت و ب
دروژاھێ بەحسێ دپروکا پیدایوونا فەلسەفە بۆ دگەت. ب فی پەنگی سۆفیا دگەل
ماموستایێ خوە دەست ب گەشتەکی بۆ ئاف جیھانا فەلسەفە دگەن.

د فێ رۆمانێ دا، جوستاین گەردەرد چوارچۆڵەپەکی فەلسەفە یێ بانگیش و ب
زمانەکێ ئەدەبی یێ سادە چەندین مزارێن فەلسەفەیا رۆژانگای ھەر ژ پیدایوونا
ئەفسانەپان و فەیلەسۆفێن گریکی یێ گەلن ھەتا بەردەمێ مە یێ ئەفرۆگە شروە
دگەت. ب تایبەت مزارێن اگرتەدا ل دور بینانی پیدایوونا گەردەردنی و ھەبوونا
خودای و ئەگەرێن ئاگراندنا مرووفان ل سەر پووین ئەردی. زێدەپاری مزارا ئەقلن
مرووفی و بنەما یێ ھزرگرتەکی و ھەز و خواستێن مرووفی یێن ئازاد.